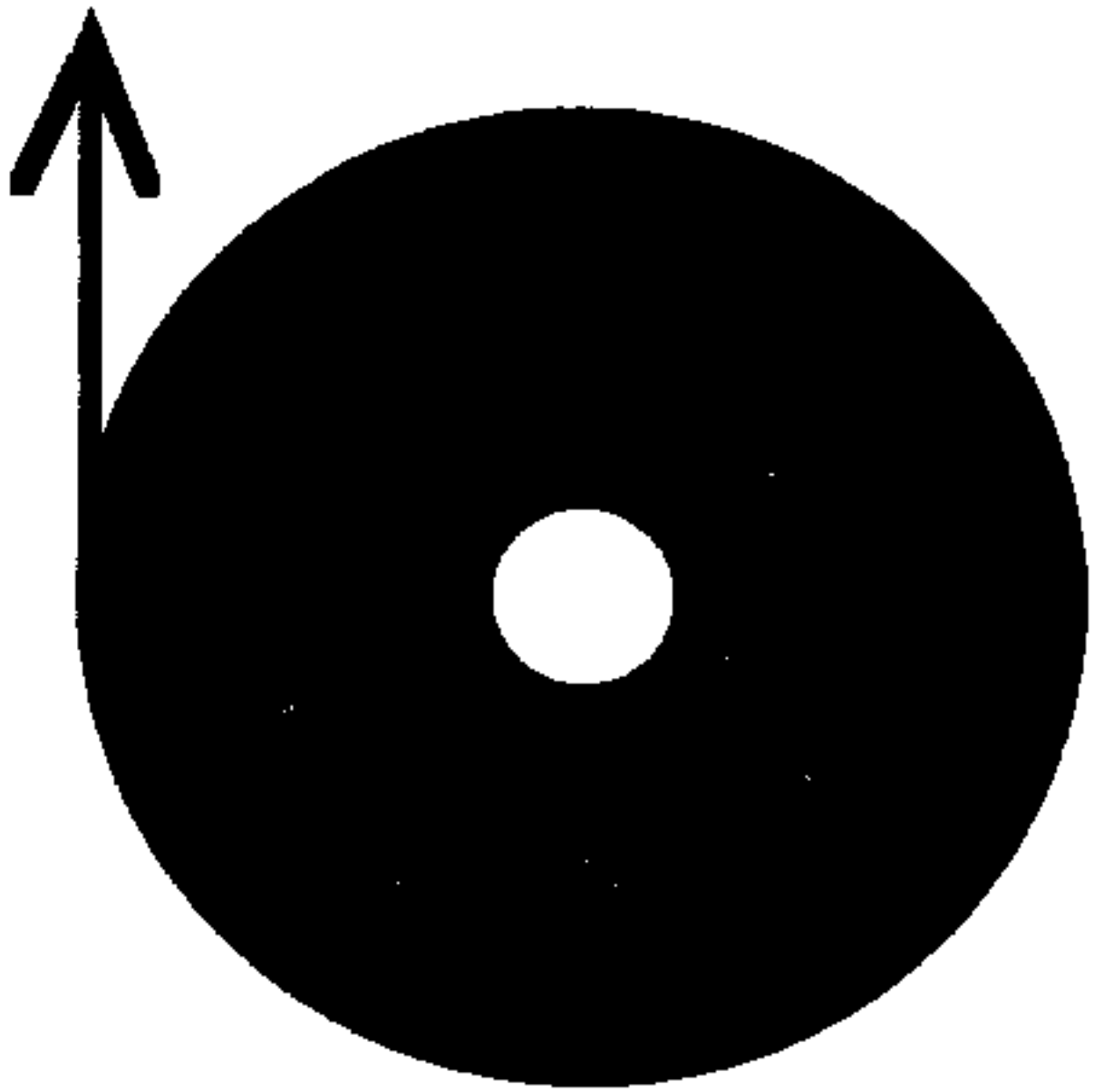

RED: 10 X

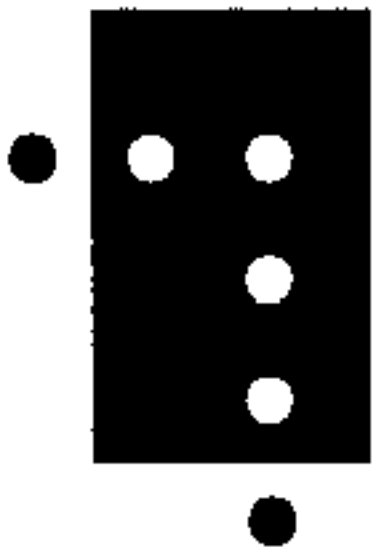

Nasjonalbibliotek

Nasjonalbiblioteket
National Library of Norway
Rana Division
N-8607 Mo i Rana
Telephone: +47 75 12 11 11 Telefax: +47 75 12 12

LØGTINGS-TIDINDI

1930

Løgtingstíðindi.

Tingsetan 1930.

Tórshavn
Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils
1931

INNIHALD

Síða
Tinglimir 1
Nevndir 2

I. Løgtingslógin o. m.
Løgtingslógin 3
Broytan í løgtingslógini viðv. valreglunum 9
Broytan í løgtings- og sóknarstýrisvalskipanuni 10
Skrivstova løgtingsins 11
Dagpengar til millumtinganevndir 11
Tingrit 12
Valrættaraldurin 13
Bræv frá «Móti loysing» 15

II. Skúla- og kirkjumál.
Kenslumálið í skúlunum 15
Kunnleiki lærara í føroyskum máli 15
Løn annarlærara 15
Ungdóms- og kvøldskúlar 15
Skúlaviðurskifti 15
Studningur til eftirlønargrunn lærara 22
Eftirløn til Johanne Mortensen, lærarinnu 23
Eftirløn til einkju J. H. Petersens, lærara 24
Skúlainnspektión 25
Skipan læraraskúlans 26
Studentarskúli 28
Nýggjir millumskúlar 29
Skúlanevndir 30
Ferðarstudningur til lærara 33
Skúlahús í Porkeri 34
— - Kollafirði 34
— - Kvannasundi 35
— - Lopra 36
— - Søldafirði 36
Gymnastikhús í Klakksvík 36
Studningur til navigatiónsskúlan 37
Føroyskar skúlabøkur 37
Føroysk-donsk orðabókafond 38
Nýtsla embætismanna av føroyskum máli 39
Nýtsla skúlastjórnarinnar av føroyskum máli 39

Síðu
Studningur til vevnað 40
— » træsmíðskúla 40
— » málaralæru 40
— » Havnar sjónleikarfelag 40
— » Føroya forngripufelag 41
— » studerandi 41
— » herbergi á studentagarðinum í Reykjavík 41
— » barnablaðið 41
— » háskúlan 42
— » Chr. Matras 42
— » registratur 42
— » uppmátan av gomlum húsum 42
— » fornminnir 43
— » ferðabókasavn 43
— » landsbókasavnið 44
— » fugla- og djórasavn 45
— » útgávu av føroyskum kirkjuløgum 46
— » løgtingssøguna 46
— » Varðan 47
— » «Grímur Kamban» 47
Skúla- og kirkjusýn 47
Studningur til kirkjur:
Skálavík 48
Haldórsvík 49
Gøtu 50
Norðskála 50
Hovi 51
Miðvág 51
Skúvoy 52
Skála 52
Vág 52
Hósvík 54
Lorvík 55
Tvørá 56
Kirkjugarður á Nesi 56
Kirkjuklokka í Sandavági 56
Gáva til dómkirkjuna í Nidarósi 57

III. Fiskivinna, grind o. t.
Fiskivinna undir Grønlandi 60
Smiða í Grønlandi 62
Rannsóknarskip við Grønland 63
Fiskivinnunevnd 64
Veðurtíðindi til skipini á Suðurlandinum 65
Medicinkistur 66
Yvirfiskametari í Klakksvík 69
Kostarhald á fiskiskipum 70
Studningur til fiskivinnu 71
Bann móti innfluttningi av gomlum fiskiskipum 71
Kæra um fiskivinnu við fremmandum reiðskapi 71
Tollur á saltfiski í Fraklandi 72
Sjóverjan 73
Lejnar sum hvalvág 74
Grindaskaði 76
Friðan av stórhvali 76

Síðu

IV. Landbúnaðurin o. t.
Landbúnaðarlógirnar:
Hagalógin 79
Garðalógin 80
Grannastevnulógin 80
Kongsjørðin 81
Ríkisstudningur til uppdyrkan 82
Rossalóg 85
Landbúnaðarskúli 85
Álakersgarður 88
Lóg um studning til húsdýraalan 93
Studningur til jarðabrúk 94
— » Seteplir 95
Lóg um smá jarðabrúk 96
— — lánufelog til smá jarðabrúk 96
Jarðaskifti í Famien 97
Reglugerð um matrikul 97
Studningur til Føroya búnaðarfelag 99
Løn til landbrúkscandidat Hans Jacobsen 100
Útskiftingarformenn 101
Statslán til ullspinning 103
Ríkisstudningur til landbrúkskursus 103
Karantinrúm fyri húsdýr 104
Kæra viðv. útskiftingini í Famien 104
— » festi 105
Tuberkulinroyndur 106
Djórainnflutningur 106
Løn djóralæknans 110
Djóravørn 112
Upphevjan av friðing við Tjørnuvík 112
Friðan av Hovshólmi 113

V. Vegir, brýr og lendingar.
Landsvegir 114
Aðrir vegir 115
Studningur til brúgvar og lendistøðir 120
— » vegin Velbestað—Kirkjubø 130
— » vegin Søldafjørð—Fuglafjørð 131
Reglugerð um viðlíkahald av vegum 132

VI. Havnir.
Havnir við ríkisstudningi 133
Skopun sum statshavn 137
Studningur til Havnir (Miðvág og Skopun) 138
Frágreiðing um havnir 142
— sýslumanna um vegir, brýr, og lendingar 143
Havnamarkið í Vági 145

VII. Telefonmál 145

VIII. Sjúkrahús og læknar.
Bróstsjúkrahúsið 152
Viðkan av bróstsjúkrahúsinum 152
Reglugerð fyri Dr. Alexandrines Hospital 155

Síðu
Sjúkrahús á Tvøroyri 158
Reglugerð fyri Klakksvíkar sjúkrahús 159
Farsóttarhús 159
Studningur til kommunulæknar 161
Lækni í Fuglafirði 162
Apotek í Klakksvík 162
Handkeypsútsøla í Streymnesi 163
— » Tjørnuvík 163
Reglugerð um apotekarvørur 164
Eftirstøður til Klakksvíkar sjúkrahús 165

IX. Vanlukkutrygging 165

X. Statistik 167

XI. «Smiril» 170
Eftirløn til skiparin á «Smiril» 172
Løn til «Smiril»s manuskap 172

XII. Ymist.
Sjúkrakassalógin 173
Lóg um sáttaumleitan viðv. arbeiðsófriði 175
Lóg um pliktarbeiði 176
Broytan av politilógini 176
Politireglugerð 177
Broytan av konkurslógini 177
— » rættargongdslógini 178
Lóg um aldursrentu 180
— » Handilsregistar 183
— » skjøti» og pantiregistar 184
Átalan av ófriðinum á Ólavsøku 185
Føroyskt flagg 185
Føroyskt lógsavn 187
Studningur til rutubát: Tvøroyri—Porkeri 188
Kolportageloyvi 188
Hvalbø sum klareringshavn 189
Løurindan 190
Statsgaranti fyri creditfeløg 193
Studningur til Joen Gjoveraa 194
— » svymjingahyl í Porkeri 194
— » barnaheim í Vestmanna 194
Obligatión frá Tórshavnar kommunu 194
Keyp av Tinganesi 195
Blaðbúð 196
Lán til Skipafelagið Føroyar 197
Studningur til J. A. Arge 198
Framsýningur í Keypmannahavn 198
Kautión fyri 2 Ísvirkisbátar 199
Hini av amtmanninum greiddu mál 200

XIII. Kommunal mál.
Kommunurokningskapir 200
Broytan av kommunallógini 200
Skattasamtyktir 203

Síða
Sundurbýtan av Kunoyar, Mikladals og Húsa søknum..... 204
— » hinum sameindu søknum í Sandoy 204
— » Viðareiðis kommunu 205
Áliknan av kommunuskatti eftir ogn og førimuni 206
Samtykt til lán til Famiens kommunu 210
— » » » Klakksvíkar kommunu..... 210
— » » » Kunoyar kommunu..... 212
— » » » Froðbiar kommunu..... 212
— » » » Fuglafjarðar kommunu..... 214
Ábyrgd fyri lán til Vágs kommunu..... 214
Ljósmóður í Nes kommunu..... 216
— » Lorvík..... 217
Gjald til Ljósmóður..... 217
Kæra um Kommunuvæl..... 219
Kæra um expropriatión 223
Elektrificeran av Streymoy, Eysturoy og Vágum..... 224
Útreiðslur til rannsókn av elektricitetsstøðu í Klakksvík 224
Valstað á Hellinum..... 225
Útreiðsla viðv. sinnsjúkum manni..... 226
Samtykt til søla av byggigrund..... 227

XIV. Væl av álitismonnum..... 227

XV. Figgjarlig viðurskifti.
Nevnd viðv. almennu peningaviðurskifti Føroya..... 229
Amtsgrunnurin..... 229
Økonomiski grunnurin..... 230
Fátækragrunnurin..... 231
Kirkjugrunnurin..... 232
Onnur rokuskapir..... 233
Figgjarstandurin..... 233
Vøruhandilin..... 233
Býti av bilskatti..... 233
Hansenske Legat..... 234
Søla av kavarabúnaðinum..... 235
Grindaeftirstøður..... 236
Eftirstøður til amtsgrunnin..... 236
Føroyskt lottarí..... 238
Monopolhandil við tubbaki..... 238
Broytan av lógini um toll..... 238

XVI. Brev frá ríkisstýrinum..... 239

Ár 1930, tírsdagin 29. juli, varð Føroya Løgting sett. Tingmenn komu saman á tinghúsvøllinum og síðani í tinghúsinum.

Tingmenn vóru teir somu sum í 1929:

S. P. Zachariasen, Klakksvík, sj.
J. J. Matras, Viðareiði, sj.
Joen Hansen, Húsar, sb. (eykamaður).
Andr. Samuelsen, Fuglafirði, sb.
Johan Poulsen, Strondum, sb.
J. J. Weihe, Norðskála, sb.
Johs. Petersen, Saltnesi, sb. (eykamaður).
Johan Kallsoy, Gjógv, sj.
M. Samuelsen, Haldórsvík, sb.
K. L. Kristiansen, Kvívík, sj.
Jóannes Paturssón, Kirkjubø, sj.
Nyholm Debess, Tórshavn, sj.
Johannes Simonsen, Tórshavn, sj.
Johs. O. Joensen, Tórshavn, sb.
M. S. Viðstein, Tórshavn, jvm. (eykamaður).
Niclas Niclasen, Sørvági, sj.
J. H. Joensen, Sørvági, sb.
Gunnar Winther, Sandi, sj.
Johan H. Poulsen, Skopun, uttanflokka, í valflokki við jvm.
Oliver Effersøe, Tórshavn, sb.
Niels Nolsøe, Vági, sb.
Edw. Mitens, Tórshavn, sj.
Peter Mohr Dam, Tvøroyri, jvm.

Edw. Mitens gekk til formanssessin og tók við fundarstýrinum og lýsti, at tingið var sett.

Formannsval varð goymt til næsta fund.

Til tingskrivarar vóru valdir Gunnar Winther og Johan Poulsen.

30. juli var formannsvæl. Atkvøtt varð við seðlum. Við fyrstu og aðru kosning fekk Effersøe 11 og Mitens 9. atkv., 2 seðlar vóru blankir, Dam var burtur. Við triðu atkvøðisgreiðslu varð Effersøe valdur til formann við 11 og Mitens til næstformann við 9 atkv.

Fastar nevndir:

Kirkjunevndin: Nolsøe, Johs. Petersen, Kallsoy, Matras og J. H. Poulsen.

Kommunala nevndin: M. Samuelsen, Christiansen og J. H. Poulsen.

Fíggjarnevndin: A. Samuelsen, J. H. Joensen, Nolsøe, Patursson, Niclasen, Winther og J. H. Poulsen.

Ymsamálanevndin: Johan Poulsen, Mitens og P. M Dam.

Amtmannsmálanevndin: Weihe, Zachariasen og J. H. Poulsen.

Aðrar størri nevndir:

Búnaðarnevndin: Effersoe, M. Samuelsen, Weihe, Patursson, Niclasen, Matras og Viðstein.

Fiskivinnunevndin: A. Samuelsen, J. H. Joensen, Mitens, Zachariasen og Viðstein.

Kenslumálanevndin: Johan Poulsen, A. Samuelsen, Kallsoy, Zachariasen og J. H. Poulsen.

Bróstsjúkrahúsnevndin: Johs. Joensen, M. Samuelsen, Debess, Simonsen og Viðstein.

Løgtingsnevndin: Effersøe, A. Samuelsen, Mitens, Debess og Dam.

Telefonnevndin: Johan Poulsen, Weihe, Mitens, Winther og J. H. Poulsen.

Havnanevndin: A. Samuelsen, J. H. Joensen, Mitens, Winther og J. H. Poulsen.

Smirilsnevndin: Nolsøe, Johs. Joensen, Mitens, Debess og Viðstein.

Veganevndin: A. Samuelsen, M. Samuelsen, Mitens, Winther og Dam.

I. Løgtingslógin o. m.

Løgtingslógin.

Bræv dómsmálaráðharrans, 27. januar 1930, sí Løgtingstíðindi 1929 s. 205.

Álit frá løgtingsnevndini:

I 1928 vedtog Lagtinget et Forslag til Lov om Ændring i Loven af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting (se Lagtingstidende 1928, Side 3 og Bilag 20). Forslaget gik navnlig ud paa, at Tinget skulde vælge et Landsnævn paa 3 Medlemmer til at repræsentere Tinget mellem Samlingerne, saaledes at dette Nævn overtog de nu Amtmanden ved Lovens § 19 tillagte Beføjelser.

Sagen blev i 1929 tilbagesendt fra Ministeriet til Tinget med Ønske om forskellige Oplysninger. Sagen blev paany behandlet (se Lagtingstidende 1929, Side 3 og Bilag 12). Ministeriet har imidlertid atter ved Skrivelse af 27. Januar d. A. tilbagesendt Sagen og udtaler, at Betænkningen efter Ministeriets Formening ikke indeholder saa præcise Oplysninger om Landsnævnets Organisation og Funktioner, herunder navnlig med Hensyn til Anvisning af Udgifter og Samarbejde med Amtmanden, at Ministeriet paa det foreliggende Grundlag ser sig i Stand til at tage Standpunkt til Sagen. Ministeriet anmoder om, at Forslaget nærmere præciseres i de angivne Henseender, eventuelt saaledes, at Udkast til Forretningsorden for det eventuelle Landsnævn forelægges Ministeriet som vejledende. I Skrivelse af 2. Maj d. A. til Lagtingets Formand har Ministeriet udtalt, at det ikke paa Forhaand mener at kunne udtale sig om, paa hvilke særlige Punkter et Samarbejde mellem Amtmanden og Landsnævnet bør ske.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, har delt sig i et Mindretal og et Flertal.

hvori der findes en udførlig Fremstilling af, hvorledes Administrationen af Lagtingets Sager mellem Samlingerne udføres, og hvorledes disse Sagers Expedition skulde overføres til Landsnævnet, der skulde oprette sit eget Kontor og ansætte først en Sekretær samt en Kontordame og senere yderligere en Regnskabsfører. Efter Ministeriets Ønske vedlægger man yderligere et foreløbigt Udkast til Forretningsorden for Landsnævnet, og maa herefter mene, at Ministeriet maa have faaet tilstrækkelige Oplysninger om, hvorledes man tænker sig Ordningen iværksat.

Vedrørende Anvisning af Udgifter er der fra anden Side i Lagtinget og ogsaa fra Ministeriets Side fremsat den Indvending mod Forslaget, at det vil virke for tungt, hvis Landsnævnet skal anvise de omtalte Udgifter. Hertil skal bemærkes, som iøvrigt anført i Betænkningen af 1929, at Nævnet skulde holde Møde 1 à 2 Gange om Maaneden, og at de Regninger, som ikke hastede at betale, kunde forelægges paa disse Møder, men at man iøvrigt kunde overdrage Formanden, eventuelt Sekretæren, nævnte Bemyndigelse til at anvise løbende Udgifter. For at imødekomme de Indvendinger, der er gjort paa dette Punkt, skal Flertallet ikke have noget imod, at man i Stedet for Landsnævnet med Hensyn til Anvisninger sætter Landsnævnets Formand, saaledes at det skulde være denne, der anviste, i Stedet for nu Amtmanden. Herved skulde der altsaa ikke mere kunne være nogen Vanskelighed.

Med Hensyn til Samarbejdet mellem Landsnævnet og Amtmanden har man ikke tænkt paa noget nærmere Samarbejde, idet det tværtimod er Flertallets Mening, at Landsnævnet fuldtud skulde træde i Amtmandens Sted, og at man derved gennemførte Folkestyre med Hensyn til Lagtingets Administration, saaledes at Lagtinget, naar dette var samlet, paa de paagældende Omraader tog Bestemmelse, og naar Tinget ikke var samlet, skulde Landsnævnet, valgt af Tinget, træde i dettes Sted. Man tænker derfor som sagt ikke paa noget nærmere Samarbejde med Amtmanden, men har blot regnet med, at Landsnævnet f. Ex. ved Forberedelse af Lagtingssager kunde indhente Oplysninger eller Erklæringer hos Amtmanden som Regeringens Repræsentant, og Skolesager vilde i mange Tilfælde blive tilstillet Amtmanden som Formand for Skoledirektionen til nærmere Oplysning. Alt dette vil ordne sig af sig selv. Udvalget skal træde i Amtmandens Sted og afløse ham paa hele det paagældende Omraade, og der bliver derfor ikke Brug for noget Samarbejde i den Forstand, at Amtmanden skulde deltage i Afgørelse af Sager, men der vilde navnlig kun blive Tale om Expedition af Sager fra Landsnævnets Kontor til Amtskontoret og omvendt.

Da Sambandspartiets Repræsentanter ved Sagens tidligere Behandling har udtalt sig om Selvstyrepartiets Stilling til Spørgsmaalet om Lagtingets Myndighed med Hensyn til Lovgivning og Ordningen af Færøernes finansielle Forhold, og da der ogsaa fra Medlemmer af Selvstyrepartiet ved Sagens første Behandling er faldet almindelige Udtalelser angaaende disse Spørgsmaal, skal Mindretallet (Debess og Mitens) fremsætte nogle Bemærkninger herom.

Færøerne indtager en Særstilling i Riget, og Selvstyrepartiet mener at denne Særstilling bør udvides og udbygges. Man mener, at der bør udsondres forskellige særlige Sager, hvorover Lagtinget faar fuld Raadighed.

Partiet har den 1. ds. vedtaget følgende Program (oversat):

1.
Som særlig Nation har Færinger Ret til at raade for Færøerne.

2.
Lagtinget skal have Lovgivningsmyndighed i særlige færøske Anliggender og Raadighed over Landets Indtægter.

3.
Ingen Lov, som ikke er vedtaget i Lagtinget, kan gøres gældende for Færøerne.

4.
Landets Rettigheder og Herligheder skal bevares, og de gennem Tiderne tabte skal genvindes.

5.
Modersmaalet skal have uindskrænket Ret til at benyttes i alle Anliggender.

6.
Færinger har Ret til færøsk Flag.

7.
Der skal arbejdes med det for Øje, at de Rettigheder, som er fælles mellem Island og Færøerne, opretholdes.

8.
Partiet vil arbejde for, at Færinger kan opnaa uhindret at drive Erhverv i Grønland baade til Lands og til Vands.

9.
Valgret skal tillægges dem, som har fyldt 21 Aar.

10.
Partiet vil virke for Udvikling af færøske Næringsveje og færøsk Aandsliv.

11.
Partiet er villigt til, at der optages Forhandling med Danmark om alle Fællesanliggender.

Partiet føler sig overbevist om, at dets Synspunkter vil vinde Befolkningen eller dennes Flertal for sig, og man vil til sin Tid fremsætte

i Tinget Forslag om Færøernes Selvstyre. Man forudsætter og er villig til en Forhandling med Regering og Rigsdag om alle Fællesanliggender.

Særlige færøske Anliggender skulde navnlig være følgende:

1) Kirke- og Undervisningsvæsen.
2) Politivæsen.
3) Næringsvæsenet, herunder Fiskeri, Søfart, Hvalfangst, Landboforhold, Jagt og Handel.
4) Vejvæsen, Havnevæsen og Telefonvæsen.
5) Sygehusvæsen.
6) Ulykkesforsikring og Brandforsikring samt Statistik.
7) Kommunalvæsen.
8) De offentlige Ejendomme og Fonds.

For disse Anliggender skulde den lovgivende Myndighed for Færøernes vedkommende overdrages til Lagtinget. Forvaltningen vedrørende de særlige Omraader, hvor Lagtinget faar overdraget Lovgivningsmyndighed, tænkes ledet af et Organ, valgt af Tinget.

For at kunne skaffe Midler til Udgifterne vedrørende de særlige Anliggender skulde Tinget foruden de nuværende Indtægter, hvorunder falder Paaligningen paa Kommunerne, have Ret til indirekte Beskatning og andre Indtægter.

Mindretallet ønsker som nævnt ikke for Tiden at stille positivt Forslag, men har allerede nu villet skitsere et Forslag for at den færøske Befolkning og Regeringen kan være klar over hvilke Krav Partiet tænker sig at fremsætte.

Et Mindretal (Effersøe og A. Samuelsen) fastholder vor og vore Partifællers Stilling i foregaaende Aar og indskrænker os iøvrigt til at henvise til vore tidligere Udtalelser, som indeholdes i Lagtingstidenden.

Et Flertal (Effersøe, A. Samuelsen og Viðstein) skal udtale, at Mindretallets (Mitens og Debess) Bemærkninger om Selvstyrepartiets Fremtidskrav med Hensyn til Overtagelse af visse i Bemærkningerne nævnte Statsopgaver ikke har Tilslutning hos os. Derimod finder vi tilstrækkelig Anledning til paa Grund af den forhaandenværende Situation at rette en Anmodning til Statsministeren om at udvirke, at der gives Befolkningen paa Færøerne Lejlighed til gennem en Folkeafstemning at udtale sig om, hvorvidt den ønsker det nuværende Statsfællesskab med Danmark opretholdt eller ikke. Vi henviser iøvrigt til nedenstaaende Forslag.

Forslag:

I. Fra Udvalget:
Betænkningen tilsendes Justitsministeriet.

II. Fra Flertallet (Effersøe, A. Samuelsen og Viðstein):
Lagtinget beslutter at anmode Statsministeren om at foranledige, at der under Hensyn til den forhaandenværende Situation gives Befolkningen paa Færøerne Lejlighed til gennem en Folkeaf-

stemning at udtale sig om, hvorvidt den ønsker Statsfællesskabet med Danmark opretholdt eller ikke. I Afstetningen bør alle have Ret til at deltage, som kan stemme ved Lagtingsvalg, dog saaledes, at Aldersgrænsen sættes til Fuldmyndighedsalderen 21 Aar. Afstemningen foretages saaledes, at ogsaa fraværende Skibsfiskere faar Adgang til at deltage i denne.

Uppskot nevndarinnar samtykt við 23 atkvøðum og uppskot meirilutans við 12 atkvøðum (sambands- og javnaðarflokkurin).

Uppskot til skipan landsnevndarinnar.

Foreløbigt Udkast til Forretningsorden for Landsnevndin.

§ 1.

Landsnevndin bestaar af 3 af Lagtinget valgte Medlemmer samt 3 Suppleanter. Nævnet vælger selv sin Formand og afgør, hvem af Medlemmerne i hans Forfald skal varetage hans Forretninger.

§ 2.

Ingen, der er valgt til Medlem eller Suppleant, kan frasige sig Hvervet, saafremt han ikke tidligere har udført et saadant Hverv i 4 Aar eller er fyldt 60 Aar eller maatte i højere Grad være sygelig, eller Hvervet i væsentlig Grad maatte hindre ham i hans Virksomhed eller foraarsage ham betydelig Ulejlighed.

§ 3.

Landsnevndin vælges af Lagtinget første Gang, naar de dertil sigtende Ændringer er indført i Lagtingsloven, og derefter hver Gang Lagtinget træder sammen efter nye Valg. Et valgt Nævn fungerer, indtil et nyt saadant er valgt.

§ 4.

Medlemmerne faar deres Rejseudgifter godtgjort og nyder samme Betaling som Medlemmer af staaende Lagtingsudvalg. Tinget kan fastsætte en særlig Godtgørelse til Formanden, og saafremt der overdrages nogen af Medlemmerne særligt Arbejde, bortset fra Møderne, kan Nævnet vedtage Godtgørelse til paagældende i Forhold til det udførte Arbejde, dog saaledes at Lagtinget kan forandre Beslutningen, og alt indenfor de Rammer, der er fastsat af Lagtinget.

§ 5.

Landsnevndin sammentræder mindst en Gang hver Maaned og desuden saa ofte, det maatte være nødvendigt, eller naar 2 Medlemmer maatte forlange dette til Behandling af bestemte Sager. Udvalgsmøderne

afholdes i Thorshavn, hvis Udvalget ikke maatte beslutte noget andet i særlige Tilfælde.

§ 6.

Landsnevndin er kun beslutningsdygtig, naar Formanden eller hans Stedfortræder og 2 Medlemmer er til Stede. Ved Formandens eller hans Stedfortræders Forfald, skal Udvalget dog alligevel være beslutningsdygtigt, naar 3 Medlemmer maatte være til Stede, blandt hvilke den ældste i saa Fald skal lede Mødet. I Tilfælde af Meningsforskel, hvor Afstemning finder Sted, gør Formandens Stemme Udslaget, hvis Stemmerne staar lige.

§ 7.

Over Nævnets Møder skal under Formandens Tilsyn føres Protokol, som autoriseres af Udvalget.

§ 8.

Landsnevndin skal indenfor det Omraade, som ved Lov eller Lagtingsbeslutning er det overdraget som dettes Virksomhed, varetage Landets Tarv og bedste og udføre de Beslutninger, som Lagtinget maatte overdrage det.

§ 9.

Landsnevndin skal føre Tilsyn med Landets Bogføring samt Forvaltningen af Øernes faste og løse Ejendomme. Der skal føres nøjagtige Fortegnelser over disse Ejendomme og føres Tilsyn med, at Lagtingets Bygninger forsvarlig vedligeholdes, og at dets Midler i det hele taget forsvarlig forvaltes og anvendes.

§ 10.

Landsnevndins Formand skal aarlig til Lagtinget afgive Redegørelse for Nævnets Virksomhed og Forvaltning.

§ 11.

Landsnevndin har Overledelsen over Lagtingets Kontor og forbereder Lagtingssagerne, sørger for Affattelse af Tinglisten og for Udgivelse af Lagtingstidende. Landsnevndin er berettiget til at antage en lovkyndig Sekretær og en Kasserer. Sekretær- og Kasserervirksomheden kan dog, om Nævnet anser det for muligt, bestrides af samme Person. Der oprettes Kontrakter vedrørende disse Forhold.

§ 12.

Sekretærvirksomheden og Kasserervirksomheden betales overensstemmende med de Bevillinger, som vedtages af Lagtinget.

§ 13.

Det paahviler Sekretæren at føre Protokollen over Landsnevndins Møder, samt at forberede og foredrage alle de Sager, som ikke hører under Kassereren, samt at udfærdige herhenhørende udgaaende Ekspeditioner.

§ 14.

Det paahviler Kassereren at besørge Lagtingets Bogføring, løbende Pengesager, samt at opkræve Lagtingets Indtægter og udbetale lovlig vedtagne Udgifter. Han skal dernæst forberede og foredrage alle de Sager, som direkte angaar Lagtingets Økonomi, samt udfærdige i disse Sager udgaaende Ekspeditioner.

§ 15.

Landsnevndin skal særlig affatte Budgetforslag for det følgende Aar og fremlægge dette for Lagtinget, alt efter nærmere Regler, som kan fastsættes af Tinget.

§ 16.

Regnskaberne skal aflægges for hvert Kalenderaar og til den af Lagtinget fastsatte Tid overlades til Revisionen.

Broytan av løgtingslógini viðvikjandi valreglunum.

Sí uppskot amtmannsins **(skjal nr. 7).**

Alit frá løgtingsnevndini.

Lagtinget vedtog i 1929 at anmode Amtmanden om at affatte et Forslag til Ændring i Lagtingsloven om en Valgordning, der kan medføre en saa forholdsmæssig Fordeling af Lagtingsmandaterne som muligt. I Henhold hertil har Amtmanden med Skrivelse af 25. Juli d. A. tilsendt Tinget et Udkast til Lov om Ændring i Lagtingsloven, hvortil man henviser, idet dette er trykt som Bilag til Lagtingstidende.

Flertallet (Effersøe, A. Samuelsen og Viðstein) har med Interesse læst og overvejet Amtmandens Udkast til Ændring i Lagtingsloven, men mener, at en ny og bedre Valgordning ikke kan tilvejebringes for Tiden ved en Lovændring, og man skal da som en foreløbig Foranstaltning foreslaa ved kongelig Anordning at forhøje Antallet af Lagtingsmedlemmer, som vælges efter Reglerne i Lagtingslovens §§ 12–13 (Tillægsmandater) med 2, saaledes at det bliver indtil 25.

Udvalgets Mindretal (Debess og Mitens) har ikke kunnet tilendebringe sine Overvejelser i Aar.

Forslag:

Fra Flertallet:

1) Sagen om Ændring i Lagtingsloven om en Valgordning udsættes til næste Aar.

2) Lagtinget henstiller i Henhold til Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923, § 1, 4. Punktum, om Færøernes Lagting, at Antallet af Tillægsmandater ved kongelig Anordning som en foreløbig Foranstaltning forhøjes med 2.

Uppskot meirilutans samtykt við 13 atkvoðum (sambands- og javnaðarflokkurin).

Broytan í løgtings- og sóknarstýrisvalskipanuni.

Álit frá ymsamálanevndini.

I Skrivelse af 23. Juli d. A. anmoder «Froðbyar sóknar javnaðarfelag» Tinget om at ændre Valgloven saaledes, at Valgretsalderen ved Lagtingsvalg og kommunale Valg nedsættes til 21 Aar, at Vælgerne kan stemme paa en enkelt Kandidat paa en Liste, og at Valgtiden paa Valgdagen ved kommunale Valg bliver en lignende som ved Folketings- og Lagtingsvalg.

Udvalget, hvortil Sagen er henvist, skal bemærke:

Vedrørende Valgretsalderen henviser man til en anden af Tinget behandlet Sag angaaende samme Spørgsmaal.

Med Hensyn til Valgtiden indeholdes Bestemmelser i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 angaaende kommunale Valg. Herefter fastsætter Valgnævnet Tiden og Stedet for Valgets Afholdelse, og Stedet og Klokkeslettet skal bekendtgøres. Stemmeafgivningen maa ikke afsluttes før 2 Timer efter, at Valghandlingen er aabnet. Ifølge Lov Nr. 127 af 28. April 1916 om Folketingsvalg begynder Afstemningen Kl. 10 Formiddag og fortsætter til Kl. 1, hvorefter den udsættes til Kl. 3 og fortsætter til Kl. 8 om Aftenen. Ifølge Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 begynder Afstemningen ved Lagtingsvalg Kl. 10 Formiddag og varer til Kl. 1 Eftermiddag, hvorefter den udsættes til Kl. 6 Eftermiddag og derefter fortsættes til Kl. 8 Aften. Udvalget maa mene, at ved kommunale Valg bør der være en lignende Ordning som ved Lagtingsvalg.

Ved Lov om kommunale Valg i Danmark Nr. 101 af 29. Marts 1923 er der indført Bestemmelser om, at en Vælger foruden paa en Liste ogsaa kan stemme paa en enkelt af de opstillede Kandidater, jfr. §§ 17 og 20.

Udvalget har ikke iaar kunnet tilendebringe sine Overvejelser, og man stiller derfor følgende

Forslag:

Sagen udsættes til næste Aar.

Uppskotið samtykt við 15 atkvoðum.

Skrivstova Løgtingsins.

Álit frá figgjarnevndini.

Málið er goymt frá í fjør. — Eftir tekning og kostnaðaraetlan frá byggimeistara St. Winther, viðlagt sakini, vil ein tilbygging til tinghúsið kosta 9500 kr.; um centralvarmi skal innleggjast í øllum tinghúsinum við tilbygging, vil tað kosta 4500 kr. —

Nevndin má halda fyri, at ein tilbygging er neyðturvulig, soleiðis sum viðurskiftini nú eru, men av tí, at tingið í ár hevur til viðgerðar sakir (tilbygging til sanatoriið, farsóttarhós v. m.), sum krevja stórar peningaútreiðslur, setur nevndin fram hetta

uppskot:

Sakin um skrivstovu Løgtingsins verður goymd til næsta ár.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Dagpengar til millumtinganevndir.

Álit frá figgjarnevndini.

Til nærværende Udvalg er henvist Skrivelse af 22. April d. A. fra Lagtingsrevisor, hvori han gør Indsigelse mod, at der i Henhold til Regning af 8. Oktober 1929 er anvist Lagtingsmand Kallsoy som Medlem af Skoledirektionen Diæter for 4 Mødedage + 8 Rejsedage med 72 Kr., idet Revisor mener, at der i hvert Fald ikke kan anvises Diæter for mere end 4 Mødedage med 24 Kr. — Revisor henviser til, at der hidtil ikke har været betalt Diæter til Lagtingsmænd i deres Egenskab af Skoledirektører. I Skrivelse af 18. Marts d. A. udtaler Amtmanden, at han mener, at Anvisningen har været rigtig.

I Lagtingssamlingen 1921 — Lagtingstidende Side 351 — vedtog Lagtinget følgende:

> «Medlemmer af Udvalg, der fungerer mellem Samlingerne, oppebærer 6 Kr. i Diæter for hvert Udvalgsmøde, hvorhos Rejseudgifterne godtgøres de Medlemmer, der bor udenfor Thorshavn.
>
> Til Medlemmer af Driftsudvalget for Telefonvæsenet godtgøres Udgifterne af Telefonkassen, medens Udgifterne iøvrigt til staaende Udvalg afholdes af Amtsrepartitionsfonden.»

I Henhold til denne Lagtingsbeslutning, der hidtil, saavidt vides, har været overholdt, mener Udvalget, at Amtmanden i det foreliggende

Tilfælde ikke har været berettiget til at anvise Diæter for 8 Rejsedage, og man vil stille Forslag om, at Lagtingsbeslutningen ogsaa fremtidig opretholdes, uden at man mener, at der, som af Revisor foreslaaet, vil være Anledning til at forlange nogen Del af den anviste Regning tilbagebetalt.

Med Bemærkning, at forannævnte Regning ikke ses at vær gennemgaaet af Revisor forinden Anvisningen, stiller man følgende

Forslag.

Medlemmer af Udvalg, der fungerer mellem Samlingerne, oppebærer 6 Kr. i Diæter for hver Mødedag, hvorhos Rejseudgifterne godtgøres de Medlemmer, der bor udenfor Thorshavn, alt efter Regning, revideret af Lagtingets Revisor og anvist af Amtet.

Til Medlemmer af Driftsudvalget for Telefonvæsenet godtgøres disse Udgifter af Telefonkassen, medens Udgifterne iøvrigt til staaende Udvalg afholdes af Amtsrepartionsfonden.

Frl. *broytingaruppskot* frá Mitens:

Ordene «hver Mødedag» ændres til «hvert Møde».

Frl. *broytingaruppskot* frá Viðstein o. fl.:

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar:

Limir av nevndum sum arbeiða millum tingseturnar, skúla- og kirkjustýrið, skulu hava 6 kr. í dagpengum fyri hvønn møtidag; harumframt skulu limir uttanfyri Tórshavn hava 6 kr. fyri hvønn dag teir vegna ferðina noyðast at vera burtur frá heiminum, og har aftrat rindast teimum beinleiðis ferðaútreiðslur, alt eftir rokning og ávist av amtinum.

Tílíkar útreiðslur viðvíkjandi telefonverkinum verða rindaðar úr telefonkassanum, meðan útreiðslur øðrum standandi nevndum viðvíkjandi (viðroknaðar skúla- og kirkjustýri) verða rindaðar úr amtsgrunninum.

Uppskotið hjá Viðstein o. fl. samtykt við 14 atkvøðum.

Tingrit.

Álit frá figgjarnevndini.

(Sambandsmenn óheftir.)

Málið var á tingi í fjør og varð beint í landsnevndina, sum 6. august í ár hevur givið álit, har nevndin heldur, at tað ikki fyri fyrst er at ráða til, at tað munnliga orðaskifti verður uppskrivað.

Figgjarnevndin má halda fram, at tað í fyrstu syfti ræður um í hesi sak at fáa fulla vissu fyri, hvat kostnaðin til uppskrivan og prenting av tí munnliga orðaskifti á tingi kann verða, og mælir til, at ein 3-manna nevnd fær upp í hendi at kanna hetta mál og annars at koma við uppskoti um, hvussu málið í sini heild skal fyrireikast, harímillum eisini koma við uppskoti um, hvørjir menn ella kvinnur kunnu fáast til at skriva upp undir tingsetuni.

Uppskot.

Tingið setur eina 3-manna nevnd til millum tingseturnar at fyrireika málið um tingrit sum omanfyri er skotið uppá.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Valrættaraldurin.

Ålit frå ymsamålanevndini.

Spørgsmaalet om Nedsættelse af Valgretsalderen blev behandlet ifjor (se Lagtingstidende Side 6) og blev udsat. — Sagen er henvist til nærværende Udvalg.

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Edw. Mitens og M. S. Viðstein) skal anføre:

Det er for Tiden Betingelse for Udøvelse af Valgret til Lagtinget og kommunale Styrelser, at vedkommende er fyldt 25 Aar. Aldersgrænsen for Valgrets Udøvelse er i mange Lande nedsat, og det synes naturligt og berettiget, at dette ogsaa sker paa Færøerne. En stor Del af Vælgerne er Fiskere, og disse er selverhvervende allerede i 15—16 Aars Alderen. Det er derfor et berettiget Krav, at de opnaar politiske Rettigheder, naar de er fyldt 21 Aar med Hensyn til Valgret til Færøernes Lagting, som er den færøske Befolknings lokale Repræsentation. Naar de allerede i den nævnte Alder er med til at bære væsentlige Byrder, bør de ogsaa have dertil svarende Rettigheder.

Et Mindretal (M. S. Viðstein) mener, at det ikke bør være Betingelse for Udøvelse af kommunal Valgret, at vedkommende har betalt Kommuneskat. Saaledes er det med Hensyn til Lagtingsvalg, og da Kommunen gennem Udpantningsret har Midler til at indkræve den paalignede Kommuneskat, bør det ikke fratage en Mand Valgret, at han ikke har betalt nævnte Skat.

Et Mindretal (Johan Poulsen) skal udtale:

Spørgsmaalet om Nedsættelse af Valgretsalderen var til Behandling i Lagtinget i 1928. Hidtil har et saadant Forslag ikke været i Stand til at samle noget Flertal for sig, og Meningerne om Betænkeligheden af en saadan Ændring er stadig meget delte — ogsaa indenfor Rigsdagen.

Mindretallets Hovedsynspunkt er, at Valgretsalderen bør være ens i hele Kongeriget. Man kan derfor ikke, saalænge Valgretsalderen er uforandret i det øvrige Kongerige, tiltræde et Forslag, der kun tilsigter en Ændring af denne her paa Øerne.

Forslag.

I. *Et Flertal* (Mitens og Viðstein) indgaar til Regeringen med følgende Forslag:

1) Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting.
I § 2 ændres Ordene «25 Aar» til «21 Aar».

2) Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 om Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 30 af 28. Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse.
I § 2 og § 5 ændres Ordene «25 Aar» til «21 Aar» og i § 5 «25aarige» til «21aarige».

3) Forslag til Lov om Ændring i Lov Nr. 126 af 27. Maj 1908 om Byen Thorshavns kommunale Styrelse.
I § 5 ændres Ordene «25 Aar» til «21 Aar».

4) Forslag til Anordning om Ændring i Anordning Nr. 18 af 21. Januar 1925, hvorved Lov om Menighedsraad af 30. Juni 1922 sættes i Kraft paa Færøerne.
I § 4 ændres Ordet «25» til «21».

II. *Et Mindretal* (Viðstein):

I Lov Nr. 84 af 30. April 1909 om Tillæg til og Forandring i Lov Nr. 30 af 28. Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse ændres følgende:

I § 2 udgaar «og er Skatteyder til denne» og Ordene: «og indenfor det nævnte Tidsrum har svaret nu til Inddrivelse ved Udpantning forfalden direkte Skat til Kommunen.

Uppskot meirilutans samtykt við 12 atkvøðum (sjálvstýris- og javnaðarflokkurin).

Uppskot minnilutans fall við 9 atkvøðum.

Bræv frá «Móti Loysing».

Uppskot um at beina málið í nevnd fall við 10 atkvøðum (sjálvstýrisflokkurin).

25. september setti J. Patursson hetta uppskot fram til gerðabókina:

«Tingið tekur málið til umhugsan.»

Uppskotið fall við 9 atkvøðum (sjálvstýrisflokkurin uttan Mitens).

II. Skúla- og kirkjumál.

Kenslumálið í skúlunum. — Kunnleiki lærara í føroyskum máli. — Løn annarlærara. — Ungdóms- og kvøldskúlar. — Skúlaviðurskifti.

Bræv kenslumálaráðharrans 19. mars 1930 um kenslumálið, sí Løgtingstíðindi 1929, s. 206, og brøv ráðharrans 14. mars og 22. mars 1930 um kunnleika lærara í føroyskum máli, sí Løgtingstíðindi 1929, s. 207.

Álit frá millumtinganevnd.

I Samlingen 1929 vedtoges det at lade nærværende Udvalg og Skoledirektion forberede Tingets Behandling af den da paany rejste Sag om en Ændring af de for Færøerne gældende Bestemmelser vedrørende Skolevæsenet paa Bygderne.

Udvalget maa erkende, at Undervisningsforholdene paa Færøerne i det hele taget ikke er tilfredsstillende, idet Udbyttet af Undervisningen selv paa Steder, hvor Skoleforholdene iøvrigt maa betegnes som gode, ikke svarer til de Krav, der maa stilles, og til de Bekostninger, der anvendes, og at der ikke vil kunne raades Bod herpaa uden Ændring af den nu gældende Skoleordning.

En til nærværende Udvalg ligeledes henvist Sag, der særskilt omhandler Skolekommissionernes Sammensætning, er af Udvalget gjort til

Genstand for en særlig Betænkning, der afgives samtidig med nærværende Betænkning, og hvortil der henvises angaaende den derved tilsigtede Forbedring af Skoleforholdene igennem en ændret Sammensætning af de Skolerne umiddelbart foresatte Myndigheder.

En Omstændighed, som efter Udvalgets Formening i særlig Grad vanskeliggør Skolemyndighedernes og Læternes Arbejde for et tilfredsstillende Udbytte af den nuværende Skoleordning, er den, at Børnene i den skolepligtige Alder paa Grund af de særlige Erhvervsforhold paa Færøerne er nødt til at deltage i det Arbejde, som skal udføres hjemme i Bygderne, medens saa godt som hele den voksne, arbejdsdygtige mandlige Befolkning er paa Fiskeri ved Island og Grønland i ca. 7 Maaneder af Aaret, fra Marts til September. Børnenes Deltagelse i det daglige «Hjemmearbejde» i Bygderne, særlig ved Tilvirkning af Fisk til Klipfisk og tillige ved Landbrugs- og andet Arbejde, maa erkendes at være en aldeles nødvendig Forudsætning for hele det nuværende Erhvervsliv paa Færøerne. Det er sikkert væsentlig dette, der er Skyld i de mange Forsømmelser fra Skolen, og Opgaven maa da være den at gennemføre en Ordning, der bedst muligt lader hvert af de to Hensyn, der for mange maa staa som modstridende, Hensynet til en forsvarlig Undervisning af Skolebørnene og Hensynet til Hjemmenes Kamp for det daglige Brød, komme til sin Ret.

De nugældende Bestemmelser om Skolerne paa Bygderne findes — bortset fra Loven af 1. April 1854, af hvis herhenhørende Regler kun § 35 om selve Undervisningsplanen har nogen Interesse i denne Sammenhæng, idet de øvrige §'er enten er ophævede eller alene angaar Skolemyndighederne — i Anordning Nr. 11 af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne og i Lov Nr. 268 af 12. Juni 1922 om Lønningsbestemmelser m. m. for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne samt endelig i Lov Nr. 121 af 31. Marts 1928 om Pension og Efterindtægt for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne. Anordningen af 16. Januar 1912 er ændret ved Bekendtgørelse Nr. 218 af 27. Maj 1920, der gør Faget færøsk Retskrivning til et tvungent Fag i alle Skolerne, og ved Undervisningsministeriets Skrivelse af 1. Februar 1926, der fastsætter afvigende Ferieregler for Tveraa Skole. Loven af 12. Juni 1922 og Loven af 31. Marts 1928 er ikke ændrede.

Reglerne er herefter i Korthed følgende:

Børnene optages, 7 Aar gamle, i Skolen straks efter den aarlige offentlige Eksamen i Marts—Maj og undervises dér — som Regel inddelte i Klasser efter Alder, Fremgang og Modenhed — i en Række nærmere bestemte Fag, indtil Undervisningspligten ved Børnees fyldte 14 Aar ophører. Et Barn har dog Ret til at blive i Skolen, indtil det fylder 15 Aar.

Ved en for hvert Sogns Skoler udarbejdet Skole- og Undervisningsplan fastsættes Undervisningstiden for de enkelte Klasser (Skoler), Skolegangsordenen, Undervisningsfagene og disses Timetal m. m. Undervisningstiden skal gennemgaaende være 6 Timer daglig, men kan ved Planen i 4 Maaneder af Aaret nedsættes til 5 Timer om Dagen; Sommerferien er fra 28. Juli til 31. August, men kan delvis henlægges til en anden Tid.

Lærerne, der kaldes af Skoledirektionen efter Forstanderskabets Indstilling, og som Hovedregel skal have taget Lærereksamen, lønnes med 1600 Kr. aarlig til Førstelærere og Enelærere og 1200 Kr. aarlig til Andenlærere, hvortil kommer et Alderstillæg paa 300 Kr. hvert 3die

Aar, dog højst 1500 Kr., og Dyrtids- og Konjunkturtillæg som for Statens Tjenestemænd; faste Lærere faar fri Bolig eller Boliggodtgørelse. Staten betaler Halvdelen af Grundlønnen og samtlige Tillæg; iøvrigt bekostes Skolevæsenet af Kommunen. Paa Finansloven bevilges der Statstilskud til nye Bygninger i Almindelighed med 1800 Kr. til en Skolestue, 3400 Kr. til en Lærerbolig og 5200 Kr. til en Skole med Lærerbolig.

Skoledirektionen har indhentet Oplysninger om de i det øvrige Kongerige, Island, Norge og Sverige gældende Regler.

I det øvrige Kongerige gælder der som her Undervisningspligt for Børn i Alderen fra 7—14 Aar. For Landsbyskoler kræves, at hver Klasse gennemsnitlig har 18 Timer ugentlig, — f. Eks. 15 Timer om Sommeren og 21 Timer om Vinteren; Købstadsskoler skal have gennemsnitlig mindst 21 Timer ugentlig for hver Klasse. Sommerferien fastsættes for hver enkelt Skole, men falder faktisk altid som en 5 à 6 Ugers Ferie i Juli og August Maaneder. Der kræves en ugentlig Arbejdstid af Lærerne paa mindst 36 Timer, dog ikke over 42 Timer. I Købstæderne lønnes Overlærere efter Ministeriets nærmere Bestemmelse med 5400 Kr. aarlig eller med 4800 Kr. og Lærere med 2820 Kr. eller eller 2640 Kr. Alderstillægget er for Overlærere 480 Kr. og for andre Lærere 360 Kr. hvert 3die Aar, højst henholdsvis 960 Kr. og 1800 Kr. Paa Landet lønnes Første- og Enelærere med enten 2640 Kr.—4440 Kr. eller 2340 Kr.—4140 Kr. og Andenlærere med 2100 Kr., stigende med 300 Kr. hvert 3die Aar til 3300 Kr. og efter 16 Aar stigende til 3660 Kr. Samtlige Lærere faar Sted-, Dyrtids- og Konjunkturtillæg som for Statens Tjenestemænd. Staten betaler 1/5 af Grundlønnen, 2/1 af Konjunkturtillægget og alle andre Tillæg fuldt ud; iøvrigt bæres Skolevæsenets Udgifter af den kommunale Kasse og af Amtets Skolefond.

Staten og Skolefondene yder Tilskud til Ungdomsskoler og Aftenskoler, men disse staar ikke i nogen Forbindelse med Folkeskolen som en Fortsættelse heraf eller paa anden Maade.

I Island undervises Børnene af Hjemmene indtil 10 Aars Alderen, iøvrigt undervises der i de faste Børneskoler mindst 24 Uger aarligt, nogle Steder lige indtil 32 Uger. I Omrejseskolerne undervises Børnene i 12 Uger, nogle Steder dog kun 8 Uger. Omrejselærerne underviser i 24 Uger. Lærerne faar følgende Løn for 6 Maaneders Undervisning og i Forhold dertil, naar de underviser i længere Tid; faste Lærere i Byerne 1500 Kr., faste Lærere paa Landet 1300 Kr. og Omrejselærere 500 Kr. foruden Fortæring, Bolig, Lys og Varme; hertil kommer Alderstillæg efter bestemte Regler fra 300 Kr. til 1000 Kr. Staten betaler 1/5 af Grundlønnen i Byerne og 1/2 af Grundlønnen paa Landet. Dette gælder ogsaa Omrejselærernes Løn. Staten betaler desuden Alderstillæg og Dyrtidstillæg.

I Norge undervises paa Landet Børn i Alderen 7—10 Aar 30 Timer ugentlig og Børn i Alderen 10—14 Aar 36 Timer ugentlig, i Byerne henholdsvis 18 og 24 Timer; sidstnævnte Timetal kan forhøjes til henholdsvis 24 og 30. Sommerferien er ikke fastsat i Loven. Mindstelønnen for Lærerne er i Byerne 3200 Kr., paa Landet 2400 Kr. i Storskolen og 1940 Kr. i Smaaskolen. Til Ansættelse kræves Lærereksamen; der er fremsat Forslag om 4-aarig Uddannelse. Der kan saavel i By som paa Land oprettes Fortsættelsesskoler i Tilknytning til Folkeskolen, saaledes at det offentlige yder Tilskud. Ved Siden af Fortsættelsesskolerne findes der tillige Ungdomsskoler.

For Byskolernes Vedkommende skal Ferierne — alle bestemte Fridage medregnet — i Reglen udgøre 12 Uger, men kan forlænges til 16

Uger. For Skolerne paa Landet findes kun Forskrifter for det mindste Antal af aarlige Skoleuger.

I Sverige undervises Børnene 2 Aar i «Smaaskolen» 30 Timer ugentlig og 4 Aar i «Folkeskolen» 36 Timer ugentlig; 12 pCt. af Børnene nyder dog ikke Undervisning hver Dag. Ferierne ligger meget forskelligt i de forskellige Distrikter; der er en længere Sommerferie og en kortere Juleferie. Lærerne lønnes med 2100 Kr., stigende til 3000 Kr. foruden Bolig, Brændsel og Dyrtidstillæg. Uddannelsen er 4-aarig. Skolevæsenet bekostes af Kommunerne, men Staten betaler Størstedelen af Lærernes Løn og yder Tilskud til Skolebygninger i Rigets nordlige Egne og til Indakkordering af Skolebørn sammesteds. I Forbindelse med Folkeskolen staar Fortsættelsesskoler.

De nærmere Bestemmelser om Skolevæsenet i de nævnte Lande fremgaar af de Betænkningen vedlagte Bilag.

En særlig Ordning findes i Ringkøbing og Ribe Amter i Danmark, idet der her om Vinteren antages saa mange ekstra Lærere, at alle Børn kan undervises hver Dag, de yngste Klasser 26—28 Timer ugentlig, de ældre ca. 33 Timer. Om Sommeren derimod gaar de ældre Børn i Reglen kun een Dag og de yngre 2 à 3 Dage i Skole. Den egentlige Ferietid er den samme som andetsteds. Vinterlærerne har deres egen Lønsats, 900 Kr. stigende til 1140 Kr., og maa selv sørge for Bolig.

Udvalget vil finde det rimeligt, om der til Forbedring af Undervisningen paa Steder, hvor der kun er faa undervisningspligtige Børn og til midlertidig Hjælp paa Steder, hvor Undervisningen ikke forekommer fuldt forsvarlig, antages nogle Vikarer, hvis Arbejdsomraade fastsættes af Skoledirektionen efter Forhandling med vedkommende Forstanderskab.

Der vil antagelig være Brug for ca. 8 saadanne unge Lærer, nemlig i Kvannesund Distrikt, Skaalefjord, Lysaa—Langesand, Thorshavn udenbys Kommune, Kvivig Sogn, Slettenes—Vandsøre, Dal—Skarvenæs og Sumbø Sogn. Honoraret foreslaas til 120 Kr. maanedlig i 9 Maaneder (1. September til 31. Maj) samt frit Logi (uden Kost). Honoraret betales med Halvdelen af Amtsrepartitionsfonden og Halvdelen af Statskassen. Den Kommune, i hvilken Undervisningen finder Sted, skal sørge for Skolelokale og Logis til Læreren. Læreren tænkes at undervise i 2 og maaske i enkelte Tilfælde 3 Steder, saaledes at han opholder sig hvert Sted mindst 14 Dage og helst 1 Maaned ad Gangen. Undervisning hver Dag. Ingen Undervisning i Tiden 1. Juni—31. August.

Med Hensyn til Ferietiden andre Steder vil man finde det rettest, at den nuværende faste Ferie (29. Juli—31. August) med Ret til Ændringer efter lokale Hensyn som hidtil bibeholdes. Undervisningen i Resten af Juli Maaned nedsættes til Halvdelen og i Stedet forøges Vinterundervisningen i Tiden 1. November—28. Februar med 1 Time daglig til 6 Lektioner. Desuden gives der Skoledirektionen Beføjelse til efter Indstilling af vedkommende Forstanderskab og under Forudsætning af, at de fornødne Lokaler stilles til Raadighed, at godkende en Ordning, der svarer til den vestjydske Skoleordning med daglig Undervisning i Vintertiden ved antagne Vikarer og 1—2 Dages ugentlig Undervisning i Juni og Juli Maaneder. Læreren skulde i Sommertiden have Pligt til yderligere at undervise i Svømning og Gymnastik og eventuelt foretage Ture med Børnene.

Man maatte finde det meget paakrævet, om der i alle større Bygder blev indrettet Svømmebassiner ved kommunal Foranstaltning.

Man maa anse det rettest, om det nuværende Tilskud til Aftenskoleundervisning (Ungdomsskoler), der kun andrager 250 Kr. aarlig,

kunde forhøjes betydeligt. At paalægge Lærerne Pligt til Aftenskoleundervisningen mener Udvalget ikke er rigtigt.

Udvalget maa meget anbefale, at der gøres mest muligt for at lette Indførelsen af en Ordning som den vestjydske, idet dette efter Udvalgets Mening vil være den mest betydningsfulde Reform, der kan foreslaas til Forbedring af vor Folkeskole.

Det vil sikkert i saa Henseende være af stor Betydning, om der kunde ydes økonomisk Hjælp fra Amtsfonden til Kommuner til Afholdelse af de dermed forbundne Udgifter.

De foreslaaede Ændringer kræver formentlig, at de nugældende Regler ændres paa visse Punkter, og Udvalget skal derfor fremsætte nedenstaaende

I) *Forslag*

til

kongelig Anordning om Ændring af kongelig Anordning af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne.

1) 1 § 5 ændres Ordene «37» til «25».

2) Til § 9 føjes:

Skoledirektionen kan efter Indstilling af vedkommende Forstanderskab godkende en Ordning, hvorefter der indføres daglig Undervisning i Vintertiden og 1--2 Dages ugentlig Undervisning i Juni og Juli Maaneder. Til Hjælp for de fast ansatte Lærere antages i saa Fald særlige Vinterlærere.

Til Forbedring af Undervisningen paa Steder, hvor der kun er faa undervisningspligtige Børn, og til midlertidig Hjælp paa Steder, hvor Undervisningen ikke forekommer fuldt forsvarlig, kan der af Skoledirektionen antages indtil 10 Vandrelærere, hvis Arbejdsomraade fastsættes af Skoledirektionen efter Forhandling med vedkommende Forstanderskab.

Vinterlærere og Vandrelærere antages for een Sæson ad Gangen og er ikke pensionsberettigede.

3) Til § 10 føjes som nyt 3die Stk.:

Skoledirektionen kan dog ansætte Personer, der har virket som Vinterlærere eller Vandrelærere i mindst 5 Aar, uanset at vedkommende ikke er indstillet af Forstanderskabet.

4) § 13 affattes saaledes:

Om Lærernes Ret til at kræve Afsked med Pension og om deres Pligt til at søge Afsked gælder Bestemmelserne i Pensionsloven (Lov af 31. Marts 1928).

5) § 15 affattes saaledes:

Undervisningstiden fastsættes ved Skole- og Undervisningsplanen (§ 8). Lærerne (Lærerinderne) er pligtige at undervise indtil 36 Timer ugentlig i de sædvanlige Skolefag og til yderligere at give Undervisning i Gymnastik (Svømning)

og Haandarbejde, dog saaledes, at det samlede pligtige Timetal ikke overskrider 42 Timer ugentlig.

II) *Forslag*

til

Lov om Tillæg til Lov af 12. Juni 1922 om Lønningsbestemmelser m. m. for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne.

Stk. 1. Der ydes Vinterlærere og de af Skoledirektionen antagne Vandrelærere et Honorar af 120 Kr. maanedlig i Tiden fra 1. September til 31. Maj.

Stk. 2. Der tillægges, for vedkommende Kommunes Regning, Vinterlærere og Vandrelærere frit Logis uden Kost.

Stk. 3. Honoraret til Vinterlærere udredes med Halvdelen af Statskassen, 1/4 af Færø Amts Repartitionsfond og 1/4 af vedkommende Kommuner.

Stk. 4. Honoraret til Vandrelærere udredes med Halvdelen af Færø Amts Repartitionsfond og Halvdelen af Statskassen.

Stk. 5. Den Statskassen og Amtsrepartitionsfonden paahvilende Andel af de nævnte Honorarer udbetales maanedlig forud forskudsvis af Amtsrepartitionsfonden. Statskassens Andel refunderes Fonden een Gang aarlig.

III) *Forslag*

til

Bekendtgørelse om Gennemførelse paa Færøerne af Lov af 19. Marts 1930 om Tilskud fra Staten og Skolefondene til Ungdomsskoler og Aftenskoler.

Undervisningsministeren gør vitterligt:

I Medfør af den mig ved § 4 i Loven givne Bemyndigelse fastsætter jeg herved følgende Regler:

I § 1, Stk. 1, udgaar Ordene: «og vedkommende Skolefond».

I Stk. 3 indføjes efter «Dansk»: «Færøsk».

I § 2, a, ændres «8 Elever» til «5 Elever».

§ 3, 1ste Stk., affattes saaledes: «Det i § 1 nævnte Statstilskud udgør fra 1 Kr. til 1 Kr. 60 Øre pr. Undervisningstime».

Álit frá skúlanevndini sí skjal nr. 17.

Broytingaruppskot frá Kallsoy o. fl.:

Forslaget fra Mindretallet (Kallsoy og Zachariasen) vedrørende § 7, 4. Stk., udgaar.

Broytingaruppskot frá P. M. Dam o. fl.:

I Mindretallets Kallsoys og Zachariasens Punkt 5 vedrørende § 10 i Anordning angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne af 16. Januar 1912 udgaar i Stykke 2: «Samme Bestemmelse omfatter ogsaa Mellem- og Realklasserne ved den udvidede Folkeskole fra 1. Januar 1933.»

Ligeledes ogsaa i Stykke 3: «eller ved de til denne knyttede Mellem- og Realskoleafdelinger.»

Broytingaruppskot frá Mitens o. fl.:

1) Pkt. 1 udgaar.
2) I Pkt. 3 ændres «Skoledirektionen» til «Lagtinget».
3) I Pkt. 7 udgaar i første Stk.: «og nedsættes i Tiden fra 15. Juni til 28. Juli til 2 Dage ugentlig», 2. Stk. udgaar, og i § 16 ændres: «Sommerferie fra 28. Juli til 31. August» til: «Sommerferie fra 15. Juni til 31. August».

Broytingaruppskot frá nevndini:

Forslag til kongelig Anordning om Ændring af kongelig Anordning af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne.

I § 15, Stk. 2, indsættes efter Ordene «Undervisningstiden ikke»: «eller delvis».

I Stedet for Udvalgets Forslag til Bekendtgørelse om Gennemførelse paa Færøerne af Lov af 19. Marts 1930 om Tilskud fra Staten og Skolefondene til Ungdomsskoler og Aftenskoler, § 3, Stk. 1, sættes:

«Det i § 1 nævnte Statstilskud udgør 1 Kr. 60 Øre pr. Undervisningstime og udbetales af Færøernes Jordebogskasse efter Anvisning af Skoledirektionen.»

Uppskot A í álitinum:

Pt. 1 fall, tí bert 6 atkvøddu fyri.

Pt. 2 a var afturtikið.

Pt. 2 c fall, tí bert 4 (Winther, Dam, J. H. Poulsen og Viðstein) atkvøddu fyri, 19 atkvøddu ikki.

Pt. 2 b fall, tí bert 10 (sambandsflokkurin) atkvøddu fyri.

Pt. 3. Broytingaruppskot Mitens varð afturtikið. Uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkvøðum.
Pt. 4 fall, tí bert 10 atkvøddu fyri.
Pt. 5, stk. 1, samtykt við 13 atkvøðum.
Pt. 5, stk. 2, fall við 6 atkvøðum.
Pt. 5, stk. 3, fall við 10 atkvøðum.
Broytingaruppskotið frá Dam samtykt við 13 atkvøðum.
Pt. 6 samtykt við 22 atkvøðum.
Pt. 7. Broytingaruppskot Mitens fall við 7 atkvøðum.
Pt. 7, stk. 1, samtykt við 20 atkvøðum.
Pt. 7, stk. 2–3, samtykt við 18 atkvøðum.
Pt. 8 samtykt við 17 atkvøðum.

Uppskot B:

Stk. 1 samtykt við 12 atkvøðum.
Stk. 2 samtykt við 16 atkvøðum.
Stk. 3 og 4 samtykt við 15 atkvøðum.
Stk. 5 samtykt við 16 atkvøðum.

Uppskot C:

Broytingaruppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkvøðum.
Uppskotið so broytt samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til eftirlønargrunn lærara.

Álit frá figgjarnevndini.

Foranlediget ved Undervisningsministeriets Skrivelse af 9. November f. A. angaaende Anbringelse af de færøske Lærere og Lærerinders Pensionsfonds Midler finder Udvalget Anledning til at fremkomme med følgende:

Naar Undervisningsministeriet i sin nævnte Skrivelse i Overensstemmelse med Pensionsloven fastslaar, at det er Skoledirektionen, hvem det som Bestyrelse tilkommer at tage endelig Bestemmelse om Anbringelse af Fondens Midler og samtidig anmoder Direktionen om at drage Omsorg for, at Pensionsfondens Midler anbringes i solide Værdipapirer m. m., skønner Udvalget ikke, at Ministeriet har haft Beføjelse til at fremsætte en Anmodning til Direktionen, der har Karakteren af en Ordre. Ministeriets Ret kan i dette Tilfælde ikke gaa videre end til en almindelig Udtalelse om, at Midlerne maa anbringes i Overensstemmelse Reglerne i Pensionsloven. —

Og naar Ministeriet endvidere i sin ovennævnte Skrivelse af 9. November resolverer, at disse Midler «efter det oplyste» ikke bør anbringes ved Udlaan i Jordegods paa Færøerne, skønt Pensionsloven netop

nævner denne Sikkerhed i første Række, saa erkender Udvalget ikke, at Ministeriet har haft Beføjelse til at handle som sket. —

Efter at Udvalget har anmodet Amtmanden om en Udtalelse i Sagen, har man modtaget en Skrivelse af 23. September d. A., hvori Amtet udtaler, at Skoledirektionen af administrative Hensyn er veget tilbage for at gennemføre en saadan Ordning og angiver Grundene herfor. — Medens Udvalget kan give Amtmanden Medhold i, at en Administration ved Udlaan i færøsk Jordegods vilde blive en Del dyrere end ved Indkøb af Kreditforeningsobligationer, kan man paa den anden Side ikke erkende, at det af Amtmanden paaberaabte Tilsyn med Pantet og øvrige paaberaabte Vanskeligheder ved Udlaan i Jordegods har nogen Betydning, idet Udvalget ikke er bekendt med, at saadanne Vanskeligheder eksisterer, naar Tale er om Udlaan i færøsk Jordegods.

Naar Amtmanden i sin nævnte Skrivelse paaberaaber sig sin Ret til efter Lagtingslovens § 20 at standse Lagtingsbeslutningen som værende ulovlig, skal Udvalget udtale, at denne Betragtning fra Amtmandens Side er forstaaelig, men den maa nødvendigvis medføre, at Lagtinget straks gøres bekendt med Amtmandens Syn paa Sagen og ikke som i nærværende Tilfælde først kommer til Lagtingets Kundskab gennem en ministeriel Skrivelse til Efterretning.

Idet man iøvrigt forbeholder sig, naar der maatte være Anledning dertil, at komme tilbage til Sagen, stiller man følgende

Forslag.

Et Eksemplar af nærværende Betænkning fremsendes til Undervisningsministeriet, Amtmanden over Færøerne og Færø Amts-Skoledirektion.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Uppskot til samtykt frá figgjarnevndini.

Fyri figgjarárið 1930—31 verður studningurin 2000 kr., sum skal verða rindaður úr Løgtingsins køssum til pensjónsfondina fyri lærara og lærarinnur við fólkaskúlarnar í Føroyum, at rinda úr Føroya amts økonomiske fond.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Eftirløn til Johanne Mortensen, lærarinnu.

Álit frá figgjarnevndini.

Lærerinde Fru Johanne Mortensen af Tveraa andrager om et aarligt Tilskud som Pension som Lærerinde. Det oplyses, at hun, der fyl-

der 65 Aar den 10. November d. A., dimitterede fra Lærerskolen i 1887, blev derefter ansat ved Thorshavns Kommuneskole, hvor hun var Lærerinde i 8 Aar. — Hun har derefter været Privatlærerinde i Tveraa i 17 Aar og været Vikar ved Tveraa Skole i 9 Maaneder. Børneantallet ved hendes Privatskole har været gennemsnitlig 20—25 aarlig. Hun holder stadig Privatskole, men paa Grund af sin høje Alder ser hun sig ikke i Stand til at holde Skole ret længe til. — Hendes økonomiske Kaar er meget daarlige paa Grund af, at hendes Mands Bo for Tiden er under Konkursbehandling.

Der er vedlagt Sagen forskellige Anbefalinger og Erklæringer, der viser, at Fru Mortensens Lærerindevirksomhed er al Anerkendelse værd og bør paaskønnes. —

I Skrivelse af 11. September d. A. udtaler Undervisningsministeriet, at saafremt Lagtinget, naar Andragerinden er fyldt 65 Aar, vil yde hende en mindre aarlig Understøttelse fra det Tidspunkt, hun ophører med sin Skolevirksomhed, vil Ministeriet være sindet til at stille Forslag om, at der paa Finansloven bevilges hende en tilsvarende Understøttelse af Statskassen.

Efter alt hvad der foreligger mener Udvalget, at Lagtinget i dette Tilfælde bør imødekomme Andragendet og man vil nedenfor stille Forslag om, at Lagtinget yder Fru Mortensen en fast aarlig Understøttelse.

Udvalget finder Anledning til at udtale, at det synes rimeligt og naturligt, at Frodebø Sogns Kommune, hvor Fru Mortensen har haft en af Forstanderskabet anerkendt og paaskønnet Lærerindevirksomhed, ogsaa bør yde hende en Understøttelse, naar hun nedlægger sin Privatskole, og man henleder Opmærksomheden herpaa.

Forslag.

I fast aarlig Understøttelse yder Tinget Lærerinde Fru Johanne Mortensen af Tveraa 300 Kr. af økonømisk Fond fra det Tidspunkt, hun efter sit fyldte 65. Aar ophører med sin Skolevirksomhed.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Eftirløn til einkju J. H. Pedersens, lærara.

Álit frá figgjarnevndini.

Einkjan eftir lærara J. H. Petersen í Svínoy hevur søkt um eina árliga eftirløn av eftirlønargrunninum. — Hon eigur fasta ogn, vurderað 5185 kr. + priorifet 2000 kr. = 3185 kr. og lívsforsikring 3000 kr. — Hennara árliga inntøka er 510 kr.

Skúlastýrið hevur mælt til, at hon fær tann almindiliga studning, sum læraraeinkjur eru vanar at fáa eftir lóg av 29. mars 1893 § 11.

Nevndin er á einum máli við skúlastýrið og setur fram hetta

Uppskot.

1) Løgtingið samtykkir, at einkjan eftir lærara J. H. Petersen úr Svínoy fær 100 kr. árligan studning úr eftirlønargrunni lærara frá 1. januar 1930.
2) Skúlastjórnin verður umbiðin at fáa samtykkju til hetta frá ríkisráðinum.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Skúlainspektión.

Álit frá skúlanevndini.

Til Lagtinget er indsendt og til nærværende Udvalg er henvist Andragende fra Færøernes Lærerforening om Ansættelse af en Skolekonsulent.

I Andragendet udtaler Foreningen, at de nuværende to Skoleinspektører ikke kan udføre deres Hverv tilfredsstillende allerede af den Grund, at de har deres Gerning at passe henholdsvis som Overlærere ved Kommuneskolen i Thorshavn og Thørshavns Mellem- og Realskole. Inspektørerne har derfor — mener Lærerforeningen — indskrænket sig til at besøge Skolerne og indberette til Skoledirektionen om Skolerne, hvad de maatte finde Anledning til, medens Opgaven navnlig burde være den at give Lærerne gode Raad og gøre dem bekendt med moderne Skoleforhold i andre Lande. Det er navnlig det sidste, Lærerne savner ved den nuværende Skoleinspektion. Desuden mener Foreningen, at den nuværende Skoleinspektion ikke er udsendt af Lagtinget, der dog ogsaa burde have sin Mand indenfor Inspektionen.

I Skrivelse af 18. August d. A. giver Færø Amt en historisk Fremstilling af Sagen om Skoleinspektionen i Bygderne paa Færøerne fra 1870 til Dato. Fremstillingen slutter med en Meddelelse om, at Undervisningsministeriet har lovet ved Udarbejdelse af Statens Budget nu i Sommer at overveje et Forslag af Skoledirektionen om en Ekstrabevilling til Inspektionen og til Vikarhjælp for de Lærere, der fungerer som Skoleinspektører. —

Det fremgaar af Amtets Skrivelse, at Skoledirektionen paatænker — paa Foranledning af Inspektionen — at lægge Forholdene saaledes til Rette, at Inspektørerne kan sættes i Stand til, uden at deres eget Skolearbejde forsømmes, at udstrække deres Ophold ved enkelte Skoler, hvor der maatte være særlig Anledning dertil eller hvor vedkommende Lærer ønsker Bistand. —

Medlemmerne af nærværende Udvalg er bekendt med, at de nuværende Inspektører allerede i Tilfælde, hvor Lærerne ønsker det eller Forholdene gør det ønskeligt, gerne forlænger deres Ophold for at yde

Lærerne Bistand. Udvalget skønner imidlertid, at Distrikterne er noget store, naar der kun er antaget to Inspektører og Udvalget maa ogsaa af den Grund finde det ønskeligt, om Omraadet kude deles i tre Distrikter. Som den tredje Inspektør mener man, at en Lærer fra en af Bygdeskolerne burde antages, og Udvalget stiller nedenfor Forslag herom.

Spørgsmaalet om Ansættelse af een Skolekonsulent for Færøerne har Udvalgets Interesse, men man er enedes om at lade dette bero indtil videre og imidlertid prøve Ordningen med tre Skoleinspektører.

Forslag.

1) Lagtinget slutter sig til Skoledirektionens Indstilling om Tilvejebringelse af en forøget Bevilling til Inspektionen i Bygdeskolerne paa Færøerne bl. a. for at man kan yde Vikarhjælp til Inspektørerne.
2) Skoledirektionen anmodes om yderligere at antage en Lærer til Skoleinspektør, saaledes at disse bliver tilsammen tre. Som den tredje Inspektør anbefaler Tinget, at en Lærer fra Bygdeskolerne antages.
3) Sagen om Ansættelse af en Skolekonsulent udsættes indtil videre.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Skipan læraraskúlans.

Álit frá skúlanevndini.

Færø Amt har under 14. April 1930 meddelt Lagtinget Undervisningsministeriets Skrivelse af 1. April s. A., hvori meddeles, at der paa Finansloven for 1930–31 er bevilget 3800 Kr. til Lønning af en Lærer ved Færøernes Seminarium. Stillingen er oprettet fra 1. April 1930 forsøgsvis for 1 Aar. Denne Lærers Opgave skal efter de nærmere Vilkaar særlig være at lede Seminarieelevernes praktiske Uddannelse i Øvelsesklasser, der dannes ved, at de fornødne Elever stilles til Raadighed af Thorshavns Kommuneskole og undervises i Øvelsesskolen af Lærere, Seminariets eller Kommuneskolens, som dertil udpeges af Skoledirektionen. Desuden skal den paagældende Lærer overtage indtil 12 Timer ugentlig Undervisning ved Seminariet i 2 eller flere af dettes Fag.

I de Aar, hvor Seminariets Elever ikke har praktisk Uddannelse, skal den paagældende staa til Raadighed for Færø Amts Skoledirektion og bistaa denne, dels som tilsynsførende ved Bygdernes Skolevæsen, dels som Konsulent for Direktionen i Undervisningsspørgsmaal. Ministeriet udtaler dog, at det her maa forbeholdes, at Overtagelsen af dette Hverv gøres afhængig af den paagældendes Kvalifikationer, idet en ganske ung Lærer, der lige har afsluttet sin Uddannelse som cand. mag. eller Folkeskolelærer, ikke bør være tilsynsførende, men han maa i saa Tilfælde være pligtig til at vikariere ved Mellem- og Realskolen eller Thorshavn

Kommuneskole. Paa denne Maade vil en til Tilsynsvirksomheden egnet ældre Lærer kunne frigøres for noget af sit Arbejde og derved stilles til Raadighed for Direktionen.

Udvalgets Flertal (Johan H. Poulsen, Johan M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen) ønsker at udtale, at man mener, at den paagældende Lærer bør ansættes snarest muligt. Spørgsmaalet om Øvelsesklassen vil sikkert let kunne ordnes ved Forhandling mellem Skoledirektionen og Thorshavn Kommune, og de andre Opgaver, den eventuelle Lærere skal have, og som Flertallet mener er af største Vigtighed, kan sikkert ordnes meget let. Hertil kommer, at Udvalgets Flertal mener, at den nye Lærer, hvis Speciale skal være Uddannelse af Folkeskolelærere, bør stilles til Lagtingets Disposition, naar dette til næste Aar skal til at overveje og træffe endelig Afgørelse med Hensyn til Seminariets Forhold. Flertallet skønner derfor, at det vil være af Vigtighed ogsaa under Hensyn til sidstnævnte Sag, at Læreren ansættes nu. Man stiller nedenfor Forslag i denne Henseende. Alle de øvrige Spørgsmaal om Omdannelse af Seminariet udsættes til næste Aar.

Et Mindretal (Kallsoy og Zachariasen) skal udtale:

Da der i Lagtingssamlingen 1929 blev vedtaget Forslag om, at der ansættes en særlig Lærer ved Færøernes Seminarium, mener Mindretallet, at det ikke er nødvendigt atter i Aar at fremsætte Indstillingspunkt herom.

Med Hensyn til Øvelsesskole vil det være nødvendigt at forhandle med Thorshavn Byraad herom og hvis en saadan Forhandling ikke fører til noget positivt Resultat, da at tage Spørgsmaalet under Overvejelse om at bygge Lokaler til en Øvelsesskole.

Da Tingsamlingen nu er ved at blive afsluttet, vil der ikke for Udvalget blive Tid til at føre Forhandlinger med Hensyn til Tilvejebringelse af Øvelsesklasser.

Mindretallet finder saaledes ikke Anledning til paa det nuværende Tidspunkt at fremsætte Forslag herom.

Forslag.

Fra *Flertallet* (Johan H. Poulsen, Johan M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen):

1) Lagtinget indstiller, at der snarest ansættes en Seminarielærer ved Færøernes Seminarium.
2) Sagen om en Omordning af Færøernes Seminarium iøvrigt udsættes til næste Aar.

Uppskot 1 fall, ti bert 11 atkvøddu.
Uppskot 2 varð samtykt.

Studentaskúli.

Álit frá skúlanevndini.

I tingsetuni 1929 samtykti tingið at biðja skúlastjórnina um at úfarbeiða og framseta uppskot til stovnan av einum látinskúla í samband við «Færøernes Mellem- og Realskole» í Tórshavn, harumframt fáa til vegar yvirlit yvir útløgur til nýbyggingar og árligar útreiðslur til at halda látinskúla í sambandi við eini kostskúladeild.

Í nevndarálitinum 1929 varð framhildið, at til hesa nýggju skúlaskipanina eigur at verða knýtt ein kostskúladeild; kostskúladeildin skuldi vera bæði fyri millum- og realskúlanæmingar umframt látinskúlanæmingar.

Skúlastjórnin hevur fingið fram ymiskar upplýsingar hesum máli viðvíkjandi, m. a. frágreiðing um, hvussu skipað er fyri Birkerød skúla, til hvørs skúla kostskúladeild er knytt. Harumframt eru komnar til vegar upplýsingar um, hvussu Gagnfræðarskúlinn á Akureyri er skipaður.

Formaður skúlastjórnarinnar hevur við Birkerød skúla sum fyrimynd sett upp yvirlit um, hvat útløgurnar til drift av eini kostskúladeild, hvar ið koma at búgva 50 næmingar umframt 10 kostfunktionerar, kann ætlast at koma at vera, og kemur til tað úrslit, at útløgurnar til kostskúladriftina árliga vera o. u. 35.000 kr. umframt hvat skúlin annars kemur at kosta.

Tekning og kostnaðarætlan hevur skúlastjórnin ikki fingið til vegar, og hevur ikki hildið seg kunna avrikað hetta, tá einki ávíst mark er sett fyri, hvussu stórur kostskúli skal byggjast, og løgtingið heldur ikki hevur játtað pening til útvegan av tilíkum tekningum.

Skúlastjórnin upplýsir, at hon í brævi av 12. apríl í ár hevur spurt undirvisingarministeriið, um tað vildi siga sína støðu til latínskúlamálið eftir teirri ætlan, sum løgtingið hevur sett fram í álitinum í 1929 og um tað vildi visa skúlastjórnini á ein arkitekt til at gera tekningar og kostnaðarætlan, soleiðis at útreiðslurnar til hetta arbeiði fyri ein part ella allar verða rindaðar úr statskassanum. Subsidiert bert fyri eina kostskúladeild við hin núverandi skúlan.

Henda spurning hevur ministeriið ikki svara uppá.

Sum statt er hesum máli viðvíkjandi má nevndin halda, at tingið ikki kann taka eina avgjørda støðu í hesum máli, fyrr enn fingið er til vegar tekningar og kostnaðarætlan til byggingar av neyðturviligum húsum til latínskúla við kostskúladeild. Nevndin má halda, at aftaná tær upplýsingar, sum fram eru komnar, vil tað neyvan vera gjørligt at gera ein kostskúla í Havn, sum roknaður verður til at kunna taka kostnæmingar frá øllum Føroyum, og hevur tí mú mælt til, at tær størstu bygdirnar skulu hava rætt til at stovna millumskúlar. Sum statt er, kann skúlastjórnin neyvan gera meira til frama av málinum, og halda vit rættast er, at landsnevndin fær upp í hendur at útvega bráfongistekningar og kostnaðarætlan yvir, hvussu mikil peningur krevst til tær neyðturviligu byggingar til stovnan av einum látinskúla við kostskúladeild í sambandi við núverandi millum- og realskúla í Tórshavn.

Eftir tí núverandi støðu, sum nevndin hevur tikið til millumskúlaspurningin í Føroyum, eiga vit fyri fyrst ið hvussu er at hjálpast við at rokna við eini kostskúladeild til 30 kostskúlanæmingar, og eiga tær ætlaðu bráfongistekningar at vera stílaðar á tann hátt, at kostskúlin skal kunna víðkast í framtíðini.

Annars mega tekningarnar og kostnaðarætlan verða gjørd eftir tí

grundarlagi, sum nevndin í álitinum frá 1929 hevur vist á. Til bráfongis-tekningar vil nevndin ráða tinginum til at játta ein hóskandi pening.

Uppskot.

1) Landsnevndini verður givið upp í hendi at útvega bráfongis tekning og kostnaðarætlan til byggingar av látínskúla við kostskúladeild til 30 kostskúlanæmingar, soleiðis sum ávist er í álitinum og leggur hon úrslitið fram fyri tingið til næstu Ólavsøku.
2) Tingið jattar 200 kr. úr amtsgrunninum til hetta endamál.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Nýggjar millumskúlar.

Álit frá skúlanevndini.

Sagen om Oprettelse af en kommunal Realskoleafdeling i Vági, Suderø, og en Mellemskoleafdeling i Klaksvig var til Behandling i Lagtinget i Fjor.

Nærværende Udvalg, der behandlede Sagen, kom til det Resultat, at endelig Afgørelse om Oprettelse af disse Skoleafdelinger maatte udsættes indtil Spørgsmaalet om den paatænkte Kostskole i Tórshavn var afgjort.

Da Kostskolesagen atter er til Behandling i Aar, og der synes at være overvejende Flertal for, at Oprettelse og Drift af en Kostskole i Tórshavn ikke for Tiden vil kunne gennemføres, ligger Sagen anderledes for i Aar end i Fjor.

Selv om det skulde vise sig, at Kostskolesagen i Fremtiden kunde gennemføres, vilde det dog være nødvendigt, at Realskoleklasserne henholdsvis i Vági og Klaksvig opretholdes.

Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune har i Skrivelse af 25. Juli d. A. henvendt sig til Lagtinget om at tage Sagen op til fornyet Overvejelse med Anmodning om snarest mulig at tage Stilling hertil, saaledes at der gives Tilladelse til foreløbig at oprette indtil 3 Mellemskoleklasser.

Uagtet der ikke fra Vaag foreligger nogen Skrivelse for Lagtinget i Aar denne Sag vedrørende, kan man gaa ud fra, at Forstanderskabet fastholder sit Standpunkt fra ifjor, saa meget mere som der efter hvad der er Udvalget bekendt allerede er oprettet Realklasser der.

Udvalget maa mene, at Kravet om udvidet Undervisning ved Folkeskolerne i Vaag og Klaksvig er berettigede og bør støttes, uagtet man ikke er blind for den betydelige Merudgift, som de respektive Kommuners Budget bliver belastet med.

Samtidig har dette sin store Fordel i at Forældre, der ikke har

Raad til at sende sine Børn til Thorshavn, kan lade disse deltage i den udvidede Undervisning ved Folkeskolerne i Klaksvig og Vaag.

Udvalget skal derfor tillade sig at fremsætte nedenstaaende

Forslag.

Tinget anbefaler, at der oprettes en kommunal Mellemskoleafdeling ved Folkeskolen i Klaksvik og en Realskoleafdeling ved Folkeskolen i Vági, saaledes som anført i de Skrivelser fra Forstanderskabene i Klaksvik og i Vági, der forelaa for Tinget ifjor, og anmoder Skoledirektionen om gennem Undervisningsministeriet at foretage det i saa Henseende fornødne.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Skúlanevndir.

Álit frá skúlanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagen om en Ændring i Sammensætningen af Skolekommissioner for Folkeskolen paa Færøerne.

Sagen har adskillige Gange været til Behandling i Lagtinget og har en enkelt Gang ført til Indstilling til Regeringen, men der er ikke kommet noget Resultat ud af Forhandlingerne, som har ført til Ændringer af Lovgivningen paa dette Omraade.

Sagen var atter til Behandling i Lagtinget i dets sidste Samling og Tinget vedtog paa Forslag af det paagældende Udvalg at sende Sagen til Overvejelse i det Udvalg, som mellem Lagtingssamlingerne skulde behandle Spørgsmaalet vedrørende Ændringer i Anordning af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen paa Færøerne. Dette Udvalg har nu i afvigte August Maaned afgivet Betænkning i Sagen og denne Betænkning er ved Skrivelse af 1. September d. A. tilsendt Lagtinget og afgivet til nærværende Udvalg.

Af den fornævnte Betænkning fremgaar, at Udvalget har indhentet Oplysning om, hvorledes det rejste Spørgsmaal er ordnet i den øvrige Del af Kongeriget, i Island, Norge og Sverige.

I det staaende Udvalg har der været Enighed om, at Skolekommissioner skal vælges af Lagtingsvælgerne ved frit Valg, at Medlemsantallet bør være mindst 3 og højst 5, at Formanden vælges af den samlede Kommission. Fremdeles er man enig om, at naar kun en Liste fremkommer, er de paa denne Liste opførte valgt og at Skolekommissionen beskikkes af Kommunalforstanderskabet, naar ingen gyldig Liste indkommer.

Derimod har Udvalget delt sig paa Spørgsmaalet om, hvilken Stilling Sognepræsten skal have indenfor Kommissionen. Provsten, Samuelsen og J. H. Poulsen mener, at Præsten skal være født Medlem af alle Præstegældets Skolekommissioner, hvorimod Matras, Kallsoy og

Johan M. Fr. Poulsen mener, at Præsten bør kunne vælges til Medlem af alle Skolekommissioner indenfor Præstegældet samt have embedsmæssig Ret til at føre Tilsyn med Religionsundervisningen. Amtmanden har nærmest sluttet sig til sidstnævnte Standpunkt ud fra den Betragtning, at det vil være urigtigt at gøre Præsten til født Medlem endogsaa udenfor det Skoledistrikt, hvor han bor, uden at give ham Adgang til som født Formand at følge med i alle Sager og til derved at forhindre, at der uberettiget paalægges ham embedsmæssigt Ansvar, navnlig for Undladelser. —

Endelig foreslaar Udvalget, at Kommissionens Medlemmer vælges for 3 Aar og at Skolekommissionsdistriktet bliver Kommunens Omraade, dog med Adgang for Skoledirektionen til efter Indstilling af vedkommende Forstanderskab at dele en Kommune i flere Distrikter, hvor Skolekommissionen da vælges særskilt af hvert Distrikts Vælgere. —

Nærværende Udvalg kan tiltræde alle de Punkter, hvorom der har været Enighed i det staaende Udvalg. Et Flertal (Kallsoy, Johan Poulsen og Zachariasen) slutter sig til det af Matras m. fl. indtagne Standpunkt i Spørgsmaalet om Sognepræstens Stilling indenfor Skolekommissionen, medens et Mindretal (J. H. Poulsen og A. Samuelsen) fastholder den Stilling, Mindretallet sammen med Provsten har indtaget i det staaende Udvalg. —

Udvalget finder, at det er naturligt, at den Nyordning, som her foreslaas, ogsaa kommer til at omfatte Byen Thorshavn.

Ud fra disse Betragtninger fremsættes følgende Lovforslag til Lagtingets Vedtagelse:

1. *Fra et Flertal* (Kallsoy, Joh. M. Fr. Poulsen og Zachariasen):

Forslag

til

Lov om Skolekommissioner for Folkeskolen paa Færøerne.

§ 1. For hvert Sogn vælges ved Forholdstalsvalg af dem, der er valgberettigede til Lagtinget, en Skolekommission paa 3 eller 5 Medlemmer efter vedkommende Kommunalforstanderskabs (Byraads) Bestemmelse. Skoledirektionen kan efter Indstilling af Kommunalforstanderskabet (Byraadet) bestemme, at et Sogn deles i flere Omraader med hver sin Skolekommission, der vælges særskilt indenfor hvert Omraade.

§ 2. Valget gælder for 3 Aar og foretages i Januar—Februar Maaned. Er der kun indleveret een gyldig Kandidatliste, betragtes de paa samme opførte Kandidater som valgte uden Afstemning.

Er der ingen gyldig Kandidatliste indleveret, vælges Skolekommissionen af Kommunalforstanderskabet (Byraadet).

Valget foretages efter Reglerne for de kommunale Valg.

§ 3. Valgbar til Skolekommissionen er enhver, der er valgbar til Lagtinget.

Sognepræsten kan vælges til Medlem af enhver Skolekommission indenfor Præstegældet.

§ 4. Skolekommissionen vælger selv sin Formand og fastsætter sin Forretningsorden samt bestemmer Forretningernes Fordeling mellem sine Medlemmer.

§ 5. Tilsynet med Religionsundervisningen føres foruden af Skolekommissionen tillige af Sognepræsten.

§ 6. Denne Lov træder i Kraft 1. Januar 1932. Fra dette Tidspunkt ophæves de i §§ 15—16 i Lov Nr. 30 af 28. Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse og i § 24 i Lov Nr. 126 af 27. Maj 1908 om Byen Thorshavns kommunale Styrelse indeholdte Bestemmelser om Skolekommissionernes Sammensætning.

Endvidere bortfalder hvad der iøvrigt i Lovgivningen maatte være stridende med denne Lov.

II. *Fra Mindretallet* (J. H. Poulsen og A. Samuelsen):

Som Flertallets foranstaaende Forslag med følgende Ændringer:

1. I § 1 indføjes som nyt 2det Stykke:
   Sognepræsten er Medlem af alle Skolekommissioner indenfor Præstegældet.

2. I § 3 udgaar 2det Stykke.

3. § 5 udgaar.

Broytingaruppskot frá Johannes Joensen o. fl.:

1. Til Lovforslagets Titel føjes Ordene: «udenfor Thorshavn».

2. I § 1, 3. Linie, udgaar Ordet «Byraads»; i 4. Linie udgaar «Byraadet».

3. I § 2, 2. Stk., udgaar Ordet «Byraadet».

4. § 6 affattes saaledes:
   Denne Lov træder i Kraft 1. Januar 1932. Fra dette Tidspunkt ophæves de i §§ 15—16 i Lov Nr. 30 af 28. Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse indeholdte Bestemmelser om Skolekommissioners Sammensætning.

Uppskot minnilutans fall. Broytingaruppskotið varð samtykt. Uppskotið so broytt samtykt við 21 atkvøðum.

Ferðastudningur til lærara.

Álit frá figgjarnevndini.

1. Umsókn frá Føroya kennarafelag um studning frá tinginum til kennarir, ið ætla sær út at ferðast fyri at síggja, hvussu aðrir lærarir undirvísa og hugsa um undirvising og skúlaskap. Kennarafelagið vísir á tann stóra týdning tað vil hava fyri skúlaskap okkara, at kennarar skúlans kunnu finna starvsfelagar í øðrum londum á «kongressum» ella í skúlastovuni, og heitir á tingið um at veita lærarum í Føroyum ein árligan útferðastudning til frama fyri nevndu mál. — Umsóknin hevur viðmæli frá skúlastjórnini.

Nevndin er einmælt um at halda, at tað vil hava stóran týdning, um okkara kennarar koma út at ferðast sum frammanfyri av kennarafelaginum í sínari umsókn skitserað. Tó má nevndin halda fyri, at ein árligur útferðastudningur frá tinginum ikki vil loysa hetta mál, men at tann rættu loysingar vil verða, at kennarafelagið í hvørjum einstakum tilfelli vendur sær til tingið við umsókn um hjálp til ferðastudning.

2. Umsókn frá kennara Hans M. Jacobsen í Havn um, at tingið veitir honum studning til eina ferð til Danmarkar. — Hann sigur frá, at tað nú eru 31 ár síðani hann var í Danmark, og at hann meinar, at ein kennari treingir til at koma burtur onkuntið og síggja og hoyra nakað av øllum tí, sum aðrastaðni bjóðast monnum viðvikjandi almennan mentan og at njóta ta hvíld og gleði, ein og hvør hevur av eini ferð burtur til annað land.

Av tí, at umsóknin ikki hevur nakað viðmæli, og nevndin heldur sum statt er, at skúlastjórnin og kennarafelagið mugu hoyrast í hesu sak, mælir nevndin til, at sakin verður goymd til næsta ár.

Uppskot.

1) Svarað verður Føroya kennarafelag, at tingið er sinnað at geva útferðastudning til Føroya lærarar til skúlakongressur og onnur skúlastarv, tá ið begrundað umsókn í hvørjum einstakum tilfelli kemur frá kennarafelaginum.

2) Málið um útferðastudning til kennara Hans M. Jacobsen í Havn verður goymt til næsta ár. — Skúlastjórnin og Føroya kennarafelag verða biðin um til næstu tingsetu at geva etklering í sakini.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Skúlahús í Porkeri.

Álit frá skúlanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist en fra i Fjor udsat Sag om Opførelse af en Skolebygning i Porkere.

Der foreligger nu en Skrivelse af 5. August d. A. fra vedkommende Forstanderskab, hvori dette udtaler Ønsket om, at der ikke foretages videre i Sagen, førend Tinget faar nærmere Besked fra Forstanderskabet. Sagen vil derfor være at stille i Bero og Sagens Akter at tilstille Færø Amts Skoledirektion.

Forslag.

Sagen om Opforelse af Skolebygning i Porkere stilles i Bero. — Sagens Akter tilstilles Færø Amts Skoledirektion.

Samtykt við 15 atkvoðum.

Skúlahús í Kollafirði.

Álit frá skúlanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Opførelse af en Skolebygning «Inni i firði» i Kollefjord.

I Sagen foreligger adskillige Aktstykker, bl. a. en Skrivelse fra Færø Amts Skoledirektion af 6. dennes med et Overslag fra Tømrer Elias Debess, udvisende en Overslagssum paa 4890 Kr. med en sig dertil sluttende Skitse.

Udvalget kan slutte sig til Ønsket om at faa en Skolestue bygget «inni í firði». Man ser imidlertid ikke rettere, end at Sagen, forinden den indsendes til Regeringen, bør bilægges med en virkelig Tegning af den projekterede Bygning. Imod Sagens Realitet har Udvalget saaledes ingen Indvendinger, men man tilraader Lagtinget om at anmode Skoledirektionen om at fremskaffe hvad der i saa Henseende maatte være fornødent. Iøvrigt kan man anbefale, at det sædvanlige Statstilskud ydes Kollefjord Kommune i det omtaldte Øjemed.

Forslag.

1) Lagtinget anbefaler, at der af Statskassen ydes det sædvanlige Statstilskud til Opforelse af en Skolestue «Inni í firði» i Kollefjord.

2) Skoledirektionen anmodes om efter Forhandling med Forstanderskabet for Kollefjord Sogns Kommune nærmere at bestemme, hvor Skolestuen «Inní í firði» skal opføres og til at tilvejebringe de fornødne Planer for Bygningen paa Grundlag af det foreliggende.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Skúlahús í Kvannasundi.

Álit frá skúlanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Opførelse af en Skolestue i Kvannesund.

Udvalget mener, at Skoleforholdene i Kvannesund ikke kan ordnes tilfredsstillende, medmindre der bygges en Skolestue sammesteds. Man mener ikke, at lejet Lokale i Beboelseshus er forsvarligt, og Ansættelse af en Færgemand til at færge Børnene frem og tilbage fra Kvannesund kan kun løse Spørgsmaalet, indtil Skolestuen kan staa færdigbygget. — Man henviser til de i Sagen foreliggende Henvendelser far Beboerne i Kvannesund og Forstanderskabets Skrivelse til Skoledirektionen af 13. Juli d. A.

Den foreliggende, af H. C. W.-Tórgarð udarbejdede Plan for en Skolestue i Kvannesund, har Udvalget intet at indvende imod. Ifølge en medfulgt Beskrivelse af Bygningen anslaar Hr. Tórgarð Omkostningerne ved Skolestuens Opførelse til 7500 Kr.

Udvalget tilraader Lagtinget at anbefale, at Staten yder Viderø Sogns Kommune Tilskud til Opførelse af en Skolestue i Kvannesund.

Forslag.

1) Lagtinget anbefaler, at der af Statskassen ydes det sædvanlige Statstilskud til Opførelse af en Skolestue i Kvannesund.
2) Skoledirektionen anmodes om at gøre den foreliggende Plan med Overslag vedrørende Opforelse af en Skolestue i Kvannesund til Genstand for Overvejelse, forinden Sagen indsendes til Regeringen.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Skúlahús í Lopra.

Álit frá skúlanevndini.

Færø Amts Skoledirektion har til Lagtinget fremsendt en Sag om Opførelse af en Skolestue med Bolig for en ugift Lærer mellem Lobra og Øgrum i Sumbø Sogn.

Denne Sag har Lagtinget gennem Kirkeudvalget sendt nærværende Udvalg til Betænkning.

Der foreligger en Skrivelse fra paagældende Forstanderskab, en Skrivelse fra Overlærer Jensen, Thorshavn, og et Udkast til en Skolebygning, udarbejdet af bemeldte Overlærer.

Udvalget skønner, at en Skolebygning paa det paagældende Sted er nødvendig og man kan anbefale, at der ansøges om Statstilskud til Bygningen. Det udarbejdede Udkast har Udvalget intet særligt at indvende imod, men man forudsætter, at Skoledirektionen underkaster Planen en sagkyndig Prøvelse og Udvalget henstiller, om Omkostningerne ikke kan bringes væsentlig ned under 12000 Kr.

Forslag.

1) Lagtinget anbefaler, at der ydes af Statskassen sædvanligt Tilskud til Opførelse af en Skolestue m. m. mellem Øgrum og Lobra.
2) Skoledirektionen anmodes om at underkaste de foreliggende Byggeplaner særlig Prøvelse og bestemme Stedet, hvor Bygningen skal opføres.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Skúlahús í Søldafirði.

25. september samtykt til gerðabókina at biðja skúlastýrið fyrireika málið til næstu tingsetu.

Gymnastikhús í Klaksvík.

Álit frá skúlanevndini.

Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune har gennem Lagtinget fremsendt Andragende til Undervisningsministeriet om Tilskud til Opførelse af en Gymnastiksal ved Klaksvig Skole.

Da der i Klaksvig ikke findes noget Lokale, der er egnet til Gymnastikundervisning og Antallet af skolesøgende Børn er ca. 250, skal man anbefale, at der af Statskassen ydes Tilskud til Opførelse af et Gymnastikhus, hvilket i Andragendet skønsmæssigt er ansat til 30,500 Kr.

Udvalget stiller derfor nedenstaaende

Forslag.

Andragendet fra Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune videresendes gennem Skoledirektionen til Ministeriet med Tingets Anbefaling.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til navigatiónsskúlan.

Álit frá figgjarnevndini (uttan Niclasen)

Tingið veitir Havnar kommunu 300 kr. í studning til navigatiónsskúlan í Havn móti kvittan av Havnar býráð.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Føroyskar skúlabøkur.

Álit frá figgjarnevndini.

Í síðstu tingsetu gav tingið landsnevndini upp í hendur at fyrireika útgávu av eini føroyskari djóra- og fuglalæru, eftir samráð við skúlabókanevndina.

Landsnevndin greiðir frá, at skúlabókanevndin ongan pening ræður yvir; tað seinasta hon hevði ímillum hendur, varð nýtt til útgávu av Lesibók fyri eldri børn. Av tí er komin ein skuld uppá 600 kr., sum tó er veðurlag fyri í óseldum bókum.

Síðani ræður nevndin til, at tingið á hvørjum ári leggur niður nakran pening til skúlabókaútgávu.

Tingið gav í sínari tíð pening til útgávu av skulabókum, serliga A. C. Evensens lesubøkur, sum tingið fekk ognarrætt til. Tað varð í sínari tíð vónað, at hesin útlagdi peningur skuldi halda seg sjálvan við

líka í tí tað væntaðist at koma so nógv inn fyri seldar bøkur, so prentast kundi av nýum, tá tørvur var á. Bæði tær og aðrar skúlabøkur mugu haldast at verða nóg so góð soluvara.

Hetta hevur ikki gingið so, men tað er ikki tinginum heilt greitt, hvussu tað hevur gingið við bókaútgávu frá skúlabókanevndini yvirhøvur.

Sum frammanundan sagt fekk tingið ognarrætt til A. C. Evensens lesibøkur, men nevndini kunnugt er 1sti partur av lesibókini nýliga útgivin aftur, uttan at tingið veit, hvussu er við hesari útgávu, um tingið eigur hana ella ikki og um so er, nakað er at gera við tað.

Hvat hesi umtalaði djóralæru viðvíkjur, heldur nevndin ikki vera treingjandi neyðugt at skaffa pening til vegar, fyrr enn eitt manuskript liggur fyri, sum støði kann takast til; annars heldur nevndin ikki tingið vera óvilligt til at styðja útgávu av eini slíkari bók, um hon annars er góð.

Sum málið liggur fyri, skal nevndin mæla til at tað av nýum verður givið landsnevndini upp í hendur til at kanna, sum frammanundan er ápeikað.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.:

Tingið játtar Landsnevndini

a) 500 kr. úr býtisgrunninum til frama fyri útgávu av føroyskum skúlabókum.

b) Upp til 200 kr. til samanbinding og útbýtan av kvæðabókum eftir tingsins samtykt í 1928.

Uppskot nevndarinnar og uppskot a fullu við 11. Broytingaruppskot b samtykt við 11 móti 1.

Føroysk-donsk orðabókafond.

Álit frá fíggjarnevndini.

Sagen var til Behandling i Tinget i Fjor (Lagtingstidende Side 43).

I Skrivelse af 15. August d. Á. meddeler Undervisningsministeriet, at dette ikke har noget at erindre imod de af Lagtinget i Fjor foreslaaede Ændringer, dog at Ministeriet henstiller, at det Medlem af Fondets Bestyrelse, der skal vælges af Ministeriet og fungere som Bestyrelsens Formand, ikke som Betingelse for Valgbarhed skal være en erfaren Sprogmand i Færøsk og Dansk.

Ministeriet henviser til, at Bestyrelsen under sit Arbejde vil faa Brug for administrativ og juridisk Indsigt og det derfor vil være ønskeligt, at der er en Jurist i Bestyrelsen.

Udvalget mener under de foreliggende Omstændigheder at kunne gaa med til det af Ministeriet foreslaaede og stiller følgende

Forslag.

Betingelsen for Valgbarhed for det Medlem af Bestyrelsen for Færøsk-Dansk Ordbogsfond, der skal udpeges af Undervisningsministeriet, bortfalder, hvad angaar, at den paagældende er en erfaren Sprogmand, kyndig i Færøsk og Dansk.

Uppskotið samtykt.

Nýtsla embætismanna av føroyskum máli.

Uppskot frá Páturssón o. fl.:

1) Løgtingið loyvir sær hervið at gera æraðu sýslumonnum landsins kunnugt at tinginum hevði dámað væl at teir nýttu føroyskt mál í brævaskifti teirra, manna millum innanoyggja.
2) Eitt eintak av hesi samtykt tilskilast hvørjum sýslumanni.

Fall, tí bert 10 atkvøddu fyri (sjálvstýrisflokkurin (uttan Mitens, burtur) og Viðstein).

Nýtsla skúlastjórnarinnar av føroyskum máli.

Uppskot frá Patursson o. fl.:

1) Tingið loyvir sær hervið at gera teirri háttvirdu skúlastjórn kunnugt, at tað hevði dámað tinginum væl um stjórnin hevði nýtt føroyskt mál í brævaskifti sínum innanoyggja.
2) Eitt eintak av hesi samtykt tilskilast skúlastjórnini.

Fall, tí bert 10 atkvøddu.

Studningur til ymisk mentunarmál.

Álit frá fíggjarnevndini.

Eftir uppskotinum til fíggjarsamtykt, ið Landsnevndin hevur sett fram, eru at rokna við til studningar úr økonomisk fond 40.000 kr. — Nýtslupeningurin eftir roknskapinum fyri 1929 var 58.541 kr. 19. oyr.

Til brýr og lendingar kann ætlast at verða nýtt 16.500 kr. og til vegir kann væntast longu í 1931 at verða brúkt um 20.000 kr.; til pensiónsgrunnin fyri kennarar skal veitast 2000 kr.

Til mentunarmál o. t. verður her framsett málinum viðvíkjandi hesi

Uppskott.

Úr økonomisk fond verður veitt:

Studningur til vevnað.

Ein minnilutir (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilutur (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Til Katrina Østerø av Trøllanesi veitir tingið 250 kr. til upplæran í vevnað við Søstrene Bengtsons vevskúla í Oslo.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til træsmíðskúla.

Øll nevndin:

Til sniðkara Peter Poulsen í Havn verður játtað 200 kr. vegna tað námskeið, hann hevur haft við træsmíði (sløjd) sum høvuðsgrein.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Studningur til málaralæru.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilutur (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Tingið veitir Sofus Jacobsen úr Sandavági 300 kr. í studning til upplæran í málarakynstri á Akureyri í Islandi.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Studningur til Havnar sjónleikarfelag.

Ein meirilutur (J. H. Joensen, Niclasen, Nolsøe, J. H. Poulsen, A. Samuelsen og Winther) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Minnilutin (Patursson):

Tingið veitir Havnar sjónleikarfelag 300 kr. í studning til framføran av føroyskum sjónleikum.

Fall við 6 atkvøðum.

Studningur til Føroya forngripafelag.

Øll nevndin:

Fyri árið 1930 veitir tingið til forngripafelagið í studningi 300 kr. móti kvittan frá felagsnevndini.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Studningur til studerandi.

Øll nevndin:

Í styrk til arbeiðsmann Johannes S. Guttesen í Havn veitir tingið 300 kr. til undirhald og skúlaútreiðslur fyri son hansara Poul, sum fyri tíðina gongur á Sorø akademi.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Studningur til herbergi á studentagarðinum í Reykjavík.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein meirilutur (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Tingið veitir tí føroyska studentafelaginum 400 kr. sum styrk til eitt herbergi í tí studentagarði, sum Íslendingar eru um at fáa í lag í Reykjavík. Peningurin verður rindaður móti kvittan av nevndini fyri studentafelagið.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til barnablað.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Ein minnilutur (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Tingið játtar til útgevan av tí føroyska barnablaðnum í studning 200 kr. móti kvittan frá Føroya kennarafelag.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Studningur til háskúlan.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.
Ein meirilutur (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Í studningi til Føroya Fólkaháskúla veitir tingið 2500 kr. fyri árið 1930—31.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til Chr. Matras.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.
Ein meirilutur (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Tingið játtar magistara Chr. Matras 2000 kr. sum studning til granskan av tí føroyska málinum o. a.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til registratur.

Øll nevndin:

Í studningi til fortsetan av registratur í Keypmannahavn veitir tingið harra Anton Degn 500 kr. móti kvittan av honum.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til uppmátan av gomlum húsum.

Málið var á tingið í fjør, men bleiv goymt til í ár. — Í brævi av 30. juni í ár endurnýggjar byggimeistari H. C. W. Tórgarð sína umsókn og biður um, at tingið veitir honum ein studning av 1000 kr. til hetta endamál.

Nevndin heldur, sum statt er fyri tiðini ikki at kunna ráða til at lata nakran peningastuðul til hetta endamál og setur fram hetta

uppskot.

Svarað verður byggimeistara H. C. W.-Tórgarð í Havn, at tingið ikki fyri tiðina kann geva nakran studning til uppmátan av gomlum húsum.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Studning til fornminnir.

Umsókn frá Sverre Patursson í Kirkjubø, hvar hann biður um, at tingið vil varðveita einum steinstabba, ið stendur í Kirkjubø. Hesin stabbi er ein leivd frá tí elstu kirkjubygging í Kirkjubø, men nú er á fallandi fóti og kann detta um koll hvønn dag, ið koma kann. — Hesin stabbin, sum stendur «úti í Líkhúsi», er 2 metrar høgur og o. u. 4 metrar ummáls. Kostnaðurin at bøta móti falli, heldur umsøkjarin, kann ikki fara upp um 100 kr.

Av tí at tað er nevndini kunnugt, at tað á annan hátt vil bliva sygt fyri varðveitan av hesum steinstabba, setur nevndin fram hetta

uppskot.

Svarað verður Sverre Patursson í Kirkjubø, at varðveitan av steinstabbanum «úti í Líkhúsi» verður íverksett uttan studning frá tinginum.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Ferðabókasavn.

Álit frá figgjarnevndini.

Frá Føroya kennarafelag er komin áheitan til tingið um hjálp til at fáa í lag eitt ferðabókasavn, sum kundi verið betri nýtsla av enn av teimum bókakøssum, sum verða sendir út á bygdirnar.

Nevndin má halda, at hetta mál má kunna greiðast við samráð við stýrið fyri amtsbókasavninum.

Nevndin hevur fingið at vita, at bókasavnið ræður yvir 14 bókakøssum, sum hvørt ár verða sendir út á bygdirnar. Hetta er ov lítið, sjálvsagt, og tað verður árliga biðið um nógv fleiri, men her hevði nevndin kunnað hugsað sær, at tingið kundi givið eitt tilskot til at gjørt nýar kassar, so tað vóru eini 50 ialt, og so má tað væl haldast, at bókasavnið hevur nokk av bókum at fylla í teir.

Tað kann ætlast, at ein sovorðin kassi, sum teir, bókasavnið hevur, vil kosta einar 15 kr., so tað kundi hildist at komið til eitt útlegg av 4--500 krónum til kassar.

Nevndin má halda, at tingið væl kundi gingið við til hetta fyri at fremja bókliga mentan í Føroyum. Málið liggur væl ikki so fyri í ár, at tað beinleiðis kann fremjast, men nevndin vil ráða tinginum til at geva Føroya kennarafelag fylgjandi aftursvar:

> Tingið er villigt til at geva einar 500 kr. til bókakassar til ferðabókasavn. — Annars heldur tingið, at málið kann greiðast í samráð við stýrið fyri Amtsbókasavninum.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Landsbókasavnið.

Álit frá figgjarnevndini.

Sagen er udsat fra i Fjor. — Ifølge det foreliggende ansøger Bestyrelsen for Færø Amts Bibliotek om en Forhøjelse af Tingets Tilskud paa 2000 Kr. til Biblioteket, saaledes at Tilskudet herefter bliver 3500 Kr. om Aaret og saaledes, at alt Tilskudet er betalt hvert Aars 1. April forud.

Bestyrelsen oplyser, at Omkostningerne ved Opførelsen af den nye Biblioteksbygning vil beløbe sig til 15--20,000 Kr. udover de 60,000 Kr., der er bevilgede fra Stat, Ting, Bibliotek og Forngripafelagið, og maa Bestyrelsen laane dette Beløb. — Dette vil forøge Udgifterne ved Driften med 900—1200 Kr. aarlig, ligesom man maa regne med, at den nye Biblioteksbygning vil forøge de aarlige Driftsomkostninger. —

Bestyrelsen oplyser i sin Ansøgning, at med et forhøjet Tilskud fra Tinget paa 3500 Kr. aarlig og Thorshavn Kommune paa 1500 Kr. aarlig, kan man forudsætte, at Staten vil forøge sit Tilskud til 10,000 Kr. aarlig. — Efter hvad der nu foreligger oplyst, har Thorshavn Kommune allerede forhøjet sit Tilskud til 1500 Kr., ligesom det kan forudsættes, at den nye Biblioteksbygning vil blive taget i Brug i dette Efteraar. —

Man har fra Bestyrelsen modtaget et Overslag over anslaaede Udgifter ved Driften af den nye Biblioteksbygning. — Herefter skulde disse udgøre ca. 13,000 Kr. aarlig mod tidligere ca. 9000 Kr. aarlig. —

Udvalget maa, efter at have gennemgaaet Overslaget, udtale som sin Formening, at med et Tilskud fra Thorshavn Kommune paa 1500 Kr. og et forhøjet Tilskud fra Lagtinget paa 2500 Kr. og et derefter forventet Tilskud fra Statskassen paa 8000 Kr., maa Driften efter det foreliggende kunne bære sig, og man stiller herefter følgende

Forslag.

> I Tilskud til Driften af Færø Amts Bibliotek yder Tinget et Beløb af 2500 Kr. aarlig fra 1. Januar 1931 at regne.

Tingets Tilskud betales for Fremtiden forud ved Begyndelsen af hvert Regnskabsaar for Biblioteket.

Broytingaruppskot frá Johs. Joensen o. fl.

1. Stk. i Udvalgets Forslag affattes saaledes:

Lagtinget yder, fra 1. Januar 1931 at regne et aarligt Tilskud af 3500 Kr. til Driften af Færø Amts Bibliotek.

Tað fall við 7 atkvøðum. Uppskot nevndarinnar samtykt við 19 atkvøðum.

Fugla- og djórasavn.

Álit frá fíggjarnevndini.

Bræv frá H. A. Djurhuus í Havn, hvar hann sigur frá, at hann hevur byrjað at samla saman okkara føroysku fuglar (útstoppaðir) og egg teirra.

Eisini hevur hann fingið lyfti um umskiftan av djórum við føroyskar fuglar frá Bergens museum og Zoologisk Museum í Keypmannahavn.

Nevndin fyri Føroya Amts bókasavn hevur givið lyfti um at hýsa hesum savnið í tí nýggju bókasavnshúsinum.

H. A. Djurhuus sigur frá, at tann peningur, ið tørvar við skáp og annað innbúgv, vil verða 1500 kr., til spritgløs og tilíkt 350 kr. og biður um, at tingið vil veita studning.

Nevndin heldur fyri, at tað hevur týdning at fáa hetta djórasavnið á ein hóskandi máta í tí nýggja bókasavnshúsinum og setur fram uppskot um, at inntil 1200 kr. verða givnar bygginevndini fyri amtsbókasavninum upp í hendur til fyrireikan av hesum máli.

Uppskot.

Úr økonomisk fond verða játtaðar inntil 1200 kr. til skáp og annað innbúgv til eitt fugla- og djórasavn, sum kennari H. A. Djurhus vil geva Føroya landi.

Studningurin verður givin bygginevndini fyri nýa amtsbókasavninum upp í hendur til fyrireikan av málinum.

Frágreiðing verður givin tinginum til næstu Ólavsøku.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Útgáva av føroyskum kirkjuløgum.

Álit frá figgjarnevndini.

Tingið gav ífjør (Tingtíðindi síðu 53) 500 kr. úr økonomisk fond til útgávu av føroyskum songløgum. Tað fyriliggur nú tilboð um trykkjan av 15 gomlum løgum í 500 exemplarum fyri 510 kr., har afturat korrekturlestur 100 kr. og harmonisering av løgunum 200 kr., tilsaman 810 kr.

Nevndin mælir til at veita henda pening og setur fram hetta

uppskot.

Til útvegan av 15 gomlum songløgum í 500 exemplarum veitir tingið úr økonomisk fond 810 kr. móti kvittan av kennara J. Waagstein og soleiðis, at 400 kr. av hesum studningi verða rindaðar alt fyri eitt til fyrireikan av málinum og restin, táið útgávan er liðug.

Uppskotið samtykt.

Løgtingssøgan.

Álit frá figgjarnevndini.

Frá løgtingssøgunevndini fyriliggur frágreiðing um tað mál, hon hevur haft í hendi.

Eftir hesari frágreiðing og soleiðis sum sakin fyriliggur setur nevndin fram hetta

uppskot.

Tingið játtar løgtingssøgunevndini av økonomisk fond upp til 2000 kr. til tað í frágreiðingini frá nevndini ávísta starv umfram 861 kr. 60 oyr., ið eftir standa óbrúktar av tí studningi, áður er játtaður.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Varðin.

Uppskot frá figgjarnevndini.

Ein minnilutur (J. H. Joensen, Nolsø og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.
Ein meirilutur (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Til felagið Varðan verður játtaður 500 kr. úr økonomisk fond móti kvittan av stjórnini fyri felagið.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Grimur Kamban.

Uppskot frá figgjarnevndini.

Eitt minnital (J. H. Joensen, Nolsø og A. Samuelsen) ynskir ikki at seta fram uppskot.
Eitt fleirtal (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther):

Tingið játtar móti kvittan av nevndini 200 kr. til felagið «Grímur Kamban».

Fall við 9 atkvøðum.

Kirkju- og skúlasýn.

Álit frá skúlanevndini.

Undirritaða nevnd hevur fingið til viðgerðar útskrift úr protokol um kirkjusýnið í Føroyum ár 1930 og útskrift úr protokol um skúlasýnið í Føroyum ár 1930. Próstin vísir serliga á standin viðvíkjandi Skúvoyar kirkju og Hvalbiar kirkju, umframt standin viðvíkjandi skúlunum í Skúvoy, Húsavík og Sumbæ.
Nevndin mælir tinginum til samtyktar hetta

uppskøt.

1) Kirkjustýrið virður biðið um at gera útvegir fyri, at tein brekir, sum kirkjustýrið hevur vist á serliga viðvíkjandi kirkjunum í Skúvoy og Hvalbæ, verða bøttir.

2) Heitt verður á skúlastýrið um at gera útvegir fyri, at brekirnir, sum skúlastýrið hevur víst á serliga viðvikjandi skúlunum í Skúvoy, Húsavík og Sumbæ, verða umbøttir.
3) Álitið verður sent skúla- og kirkjustýrinum.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Kirkjur.

Skálavík.

Álit frá kirkjunevndini.

Sakin er fyriløgd tinginum av Færø Amts Kirkeinspektion, ið ynskir tingsins avgerð viðvikjandi umsókn frá meinigheitsráðinum um ymiskar innandura umvælingar av kirkjuni í Skálavík.

Hesar umvælingar uppgevur meinigheitsráðið at vera:

Máling av kirkjuni	590,00 kr.
Klæðing av altari, altarfóti og prædikastóli	394,68 —

og viðgerð av altartalvuni, sum teir ikki duga at seta í peningi.

Í síðstu tingsetu samtykti tingið at geva kirkjustýrinum upp í hendir at syrgja fyri, at Skálavíkar kirkja aftur varð sett í sámuligan og forsvarligan stand.

Eftir lóg av 29. mars 1924 skulu allar innandura umvælingar av kirkjum avhaldast av kirkjuna serliga grunni ella av kirkjufólkinum; men í hesum tilfelli heldur nevndin kunna gerast eitt undantak. Tað sama voldir, at kirkjan nú fyri at koma í sámuligan og forsvarligan stand má málast av nýggjum, og tað neyðturvuliga uttandura arbeiði, ið fyritikið er, í ti, at sperrur og tróður fyri ein stóran part eru gjørd av nýum og má málast aftur; harfyriuttan var málingin á veggjunum illa farin av tí kirkjan hevði likið illa í fleiri ár.

Nevndin heldur tí, at 590 kr., sum ætlast at ganga til máling av kirkjuni, eiga at rindast av kirkjugrunninum.

Harafturímóti má tað, sum gongur til klæðing av altari og prædikastóli, rindast av kirkjufólkinum. Nevndin heldur tó, at hetta má kunna gerast ein stóran mun bíligari við at nýta bíligari tilfar. Man kundi soleiðis tonkt sær eitt vakurt altar av træ, sum vildi vart í langa tíð, meðan klæði um altar kastar lit og verður skjótt illavorið.

Hvat altartalvuni viðvikir heldur nevndin seg ikki kunna gera nakað uppskot fyri fyrst. Men henda altartalva, ið er málað upp á træ, hevur eitt vist søguligt virði í tí, man veit fyri vissu, at hon er givin til kirkjuna av løgmannssoninum Jákup Jógvanson, ið var bóndi í Dalsgarði og giftur við Kristinu Klæmintsdóttur (dóttir av harra Klæmint Follerup presti í Sandoy).

Man kundi tonkt sær, at stýrið fyri forngripagoymsluni hevði fingið høvi til at úttala seg um hetta mál, og man kundi tonkt sær, at tingið tá ikki hevði verið óvilligt til at latið nakað til at hildið ein sovorman forngrip í standi.

Uppskot.

Tað verður svarað, at tingið av Føroya kirkjugrunni vil veita upp til 590 kr. til innandura máling av kirkjuni í Skálavík.

Uppskotið fall við 8 atkvøðum.

Haldorsvík.

Álit frá kirkjunevndini.

I forrige Aars Tingsamling vedtog Tinget et Forslag fra Kirkeudvalget angaaende en eventuel større Ombygning og Udvidelse af Kirken i Haldersvig. Desuden vedtoges et Ændringsforslag, hvorved Menighedsraadet stilles frit i Valget mellem førstnævnte Ombygning med de noget større Ofre, som Tinget mente, denne Ordning maatte medføre for Menigheden, og en af Tømrermester Argir beregnet Reparation, der ogsaa vilde omfatte en Udvidelse, uden noget Offer fra Menighedens Side.

Sagen blev derefter overgivet til Kirkeinspektionen til videre Forhandling med Menighedsraadet (se Lagtingstidende for 1929, Side 54—56).

Den første Forhandling mellem Kirkeinspektion og Menighedsraad har imidlertid ikke ført til noget Resultat; der kan her henvises til den Sagen vedlagte Korrespondance mellem de nævnte Myndigheder.

Udvalget, der igen har faaet Sagen forelagt, maa fastholde sit Standpunkt fra forrige Aar, at hvis der skal ske en saa omfattende Udvidelse, nærmest Nybygning af Kirken, bliver Menigheden nødt til at paatage sig en væsentlig Del af Udgifterne. Det synes imidlertid ikke at være fremkommeligt ad den Vej. Man kan derfor ikke se der er andet for end at foretage den af Tømrermester Argir foreslaaede Reparation, der som ovenfor sagt ogsaa betyder en Udvidelse af Kirken. Kan det ikke ske i Samarbejde med Menighedsraadet, maa det henstilles til Kirkeinspektionen at lade Arbejdet foretage. Da det imidlertid muligvis vil være vanskeligt at faa et Tilbud paa Arbejdet, uden at eventuelle bydende vil beregne sig et uforholdsmæssigt stort Beløb for Risiko, vil det formentlig være til Fordel for Kirkefonden, der jo skal betale Arbejdet, om Kirkeinspektionen fik en eller to paalidelige Haandværkere til at paatage sig Arbejdet for Regning, i Lighed med, hvad der skete for Skaalevig Kirkes Vedkommende.

Man skal derfor tillade sig at foreslaa til Tingets Vedtagelse:

Det overdrages til Kirkeinspektionen at drage Omsorg for, at Haldersvig Kirke bliver repareret og udvidet efter den den 5. Marts 1926 af Tømrermester Argir fremsatte Plan. — Udgifterne afholdes af Færø Amts Kirkefond.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Gøtu.

Álit frá kirkjunevndini.

Í tingsetuni 1929 var málið um kirkju í Gøtu samtykt at goymast til tingsetuna í ár, og varð kirkjustýrið biðið um eftir samráð við meinigheitsráðið har um at fáa fram álitandi kostnaðarætlan og bindandi lyfti um, hvat íbúgvarirnir sjálvir vildu lata til í arbeiði og peningi.

Sakin liggur aftur fyri tinginum í ár, men ongar frágreiðingar frá kirkjustýrinum, og má tað ætlast at vera av tí, at eitki er komið fram frá kirkjufólkinum í Gøtu út yvir tað, sum lá fyri tinginum í fjør.

Tað er nevndini kunnugt, at umvalan av kirkjuni hevur verið í næstum, so tað má haldast, at kirkjan við teimum umvalingum, hon hevur fingið, kann nýtast enn eina tíð.

Nevndin skal tí mæla tinginum at samtykkja soljóðandi

uppskot.

Málið um bygging av nýggjari kirkju í Gøtu verður niðurlagt fyri fyrst.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Norðskála.

Álit frá kirkjunevndini.

Om den fra sidste Aars Lagtingssamling udsatte Sag om Opførelse af en Kirke i Nordskaale foreligger der i Aar dels fra Kirkeinspektionen og dels fra Byggekomiteen saa omfattende Oplysninger, at Tinget kan tage en begrundet Stilling til Sagen.

Efter hvad der foreligger — dels gennem Tilbud paa Arbejde og dels ved Tilsagn fra Byggekomiteen om frivilligt Arbejde — kan Udvalget skønne, at det formentlig vil kunne lykkes at faa Kirken opført forsvarligt til at tage i Brug indenfor et Beløb af ca. 20.000 Kr. og man er sindet til at stille Forslag om, at Kirkefonden støtter den med et forholdsvis Bidrag i Lighed med, hvad der er sket f. Eks. med Kirke i Gjov og paa Glibre.

Udvalget finder dog ikke i Aar at kunne foreslaa det endelige Beløb, men vil foreslaa en første Bevilling, saa Arbejdet paa Kirken kan forsvarlig paabegyndes og fortsættes saa langt Forhold og Omstændigheder tillader.

Udvalget vil foreslaa, at der foreløbig ydes et Tilskud paa 6000 Kr. til Kirken i Nordskaale, og dette Beløb vil være at anvise til Udbetaling i 1931.

Skulde det imidlertid lykkes at faa Kirken saavidt færdig inden næste Aars Lagtingssamling, er man overbevist om, at det ad anden Vej vil være muligt at rejse de nødvendige Pengemidler, idet Kirken kan

vente et yderligere Tilskud fra Lagtinget i Henhold til, hvad man ovenfor har udtalt. –

Forslag.

Af Færø Amts Kirkefond ydes der i 1931 et Tilskud paa 6000 Kr. til Opførelse af en ny Kirke i Nordskaale. –

Samtykt við 19 atkvøðum.

Hovi.

Álit frá kirkjunevndini.

Í tingsetuni 1929 úttalaði tingið, at tað einki hevði ímóti, at tann gamla kirkjan í Vági varð flutt til Hovs, tá tann nýa kirkjan varð tikin til brúks. Harafturat var kirkjustýrið biðið um at granska, um tað yvirhøvur kundi loysa seg at flyta kirkjuna og í so fall fáa at vita, hvat íbúgvararnir í Hovi sjálvir vildu lata í arbeiði og peningi. Síðani skuldi sakin aftur leggjast fyri tingið.

Amtmaðurin hevur gjørt tinginum kunnugt, at eftir frágreiðan frá forstandarskapinum í Hovi vil kirkjufólkið har lata minst 1/3 av kostnaðinum við at flyta kirkjuna. Hin spurningin hevur ikki verið føri til at kanna, av tí at tann nýa kirkjan í Vági enn ikki er fullførd.

Sum málið um kirkju í Hovi er komið at liggja fyri má kirkjan í Hovi og kirkjan í Vági fylgjast, og nevndin vil mæla tinginum til at svara:

> Tingið leggur sær í minni, at kirkjufólkið í Hovi er til reiðar at taka ein part av kostnaðinum, ið verðar av at fáa teimum kirkju; men av tí, at kirkjan í Vági ikki enn er liðug, verðir málið um kirkju í Hovi at bíða fyri fyrst.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Miðvág.

Álit frá kirkjunevndini.

Meinigheitsráðið fyri Miðvágs sókn hevur sent inn eina tekning við kostnaðarætlan til eina nýggja kirkju í Miðvági. Kirkjan er ætlað at kosta væl 32,000 kr. Føroya próstur hevur givið umsóknini viðmæli.

Meinigheitsráðið letur illa at tí kirkju, teir hava og heldur hetta vera eitt neyðsynjarmál, og bjóða teir væl av frívilligum arbeiði afturat tí, at lovað er nakað av peningi. Tó biða teir um ein styrk av kirkjugrunninum uppá 20–25,000 kr.

Í tí yvirliti yvir kirkjurnar í Føroyum, ið prósturin sendi Føroya Løgtingi í juli 1929, sæst, at Miðvágs kirkja er bygd í 1836, men umbygd í 1895 og er í tolulíga góðum standi.

Tá so er statt við kirkjuni og peningastandurin í kirkjugrunninum sum øllum kunnugt er alt annað enn góður, heldur nevndin ikki, at henda kirkja kann verða millum tær fyrstu, ið bygdar verða av nýum.

Nevndin mælir tinginum at svara meinigheitsráðinum í Miðvági:

Tingið kann ikki fyri tíðina geva studning til at byggja nýggja kirkju í Miðvági.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Skúvoy.

Álit frá kirkjunevndini.

Meinigheitsráðið fyri Skúvoyar sókn hevur sent bræv til tingið, hvarí tað biður um tingsins hjálv til at fáa týggja kirkju bygda í Skúvoy.

Ráðið sigur frá, at kirkjan er í sera ringum standi og tey lova at gera teirra besta til at samla inn pening og lova, at frivilligt arbeiði skal verða veitt til bygging av kirkjuni.

Í 1925 søkti Skúvoyingar tingið um tað sama, og tá lovaðu teir at vilja lata 50 tunnur av cementi og hartil sand og smágrót og fáa alt á bygjustaðið, og víðari lovaðu teir at lata grund og grava hana lidna og lossa alt tilfar fyri einki. Kirkjan var ætlað at vera av beton.

Kirkjan í Skúvoy er í vánaligum standi. Annar endin av henni er av grót og flag.

Í próstasýninum í ár sigst, at sýnsmenninir ikki halda seg at kunna vísa á eínkilt brek, men halda, at kirkjan má fáa eitt grundugt eftirsýn og umfátandi umvaling; samstundis sigst, at hesin ringí standur, kirkjan er í, stendst av, at brek, sum fyrr eru ávíst av kirkjusýninum, ikki eru bøtt.

Nevndin heldur, at kirkjustýrið má lata kanna, hvat kirkjuni tørvar fyri at koma aftur í sámuligan stand og hvat hetta kann metast at kosta.

Tað er limum av nevndini kunnugt, at henda kirkja ið hvussu er neyvan kann kallast tíðarhóskandi. Skuldi tað vísst seg, at ein umvølan, sum kirkjugrunnurin væl noyðist at bera allan kostnaðin av, kom nakað upp móti tí, kirkjugrunnurin kundi ætlest at komið undir at lati til eina nýggja kirkju, heldur nevndin, at tingið skuldi líkið málið til umhugsan.

Skúvoyingar hava sent inn eina tekning við kostnaðarætlan, 18,000 kr., til nýa kirkju, sum nevndin heldur hjálpast í stødd fyri bygdina. Tað er ikki ómøguligt, at kirkjan kundi gjørst meira einfalt og væl biligari, og man kann fáa bindandi lyfti frá Skúvoyingum um, hvat teir sjálvir vilja lata í peningi og øðrum til nýggja kirkju.

Hetta heldur nevndin, at kirkjustýrið kundi latið umráðast við Skúvoyingar um. Men ið hvussu er noyðast tey verstu brek í kirkjuni at bøtast, so fólk sita turr í henni.

Uppskot.

1) Kirkjustýrið verður umbiðið at kannað málið um, hvat ruddulig umvølan av Skúvoyar kirkju kemur at kosta. Samstundis biðist

stýrið lata samráðast við Skúvoyar meinigheitsráð um fyriliggjandi tekning og um, hvat kirkjufólkið her hevði hildið seg kunna veitt í peningi og arbeiði til nýa kirkju.

2) Tá úrslit úr hesum fyriliggur, vil tingið taka málið uppaftur til vælvilliga umhugsan.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Skála.

Álit frá kirkjunevndini.

Frá D. J. Jakobsen sum formanni fyri eini byggínevnd er komin ein umsókn til tingið um studning til eina nýggja kirkju á Skála. Kirkjan er ætlað at kosta liðug til brúk 22,000 kr.

Skála er ein bygd í vøkstri, men tað kann tó ikki sigast at vera serliga óhøgligt hjá fólki hagani at søkja kirkju, og sum statt er í kirkjugrunninum heldur nevndin ikki, at tað í teimum fyrstu komandi ártum er vón til at kunna lova kirkjufólkinum á Skála nakra hjálp til nýa kirkju har.

Nevndin mælir tí tinginum at svara:

> Tingið heldur ikki, sum enn er statt, at tað fyri tað fyrsta kann stillast kirkjufólkinum á Skála í útsikt at fáa nakran studning frá tinginum til nýggja kirkju har á staðnum.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Vág.

Álit frá kirkjunevndini.

Kirkebestyrelsen for Vaag Sogn andrager om et yderligere Tilskud paa 30,000 Kr. til Opførelse af Vaag nye Kirke, hvilket Beløb er beregnet at ville medgaa inden Kirken staar fuldt færdig.

Der blev i Lagtingssamlingen 1920 paa visse Betingelser bevilget et Beløb paa 50,000 Kr. af Suderø Præstegælds Kirkekasse til Vaag nye Kirke.

I Tingsamlingen 1923 blev der af Repræsentant for Vaag fremsat saalydende Forslag:

> Af Fonden til Jordehvalsrettighedens Afløsning eller andet Sted optages et Laan paa 40,000 Kr. til Opførelse af en ny Kirke i Vaag. Beløbet udbetales i Aarene 1925—1926 med 20,000 Kr. hvert Aar. Lagtingets Vedtagelse i 1920 om et Tilskud paa 50,000 Kr. i samme Øjemed er hermed bortfaldet.

Man tager næppe Fejl, naar man siger, at med denne Bevilling mente man baade fra Vaags og Lagtingets Side at være kommen over Vanskeligheden at faa Vaag en ny Kirke opført, og at man ansaa denne Bevilling som den endelige. Det var derfor med den yderste Betænke-

lighed og med Følelsen af at have strakt sig maaske videra end forsvarligt, at Tinget i 1928 bevilgede yderligere 20,000 Kr. til Kirkens Opførelse.

Inden Tinget overhovedet kan tage nogen som helst Stilling til det i Aar indkomne Andragende om yderligere 30,000 Kr. Bevilling, mener Udvalget, at der i hvert Fald fra Kirkekomiteen maa foreligge en specificeret Opgørelse over, hvad der er udført af Arbejde, hvad det har kostet, hvad der mangler og hvordan Planerne foreligger for det resterende (indvendige) Arbejdes Udførelse.

Dernæst mener man, der bør udsendes en, eventuelt to absolut sagkyndige Mænd, der vil fremkomme med en Udtalelse om det alt udførte Arbejde og derefter i Samraad med Kirkeinspektionen og mulig Byggekomiteen kritisk vil gennemgaa de foreliggende Planer og stille Forslag om en forsvarlig Løsning af Spørgsmaalet hvordan Kirken kan bringes i saadan Stand, at den kan tages i Brug af Menigheden.

Af de sidst bevilgede 20,000 Kr. er kun Halvdelen udbetalt, medens de resterende 10,000 Kr. først skulde udbetales, naar Kirken var færdig. Efter Omstændighederne mener Udvalget at disse 10,000 Kr. bør stilles til Kirkeinspektionens Raadighed til Udbetaling for at kunne medvirke til en forsvarlig Løsning.

Man skal derfor tillade sig at foreslaa:

De resterende 10,000 Kr. af Bevillingen til Kirken i Vaag stilles til Kirkeinspektionens Raadighed.

Kirkeinspektionen bemyndiges til for Kirkefondens Regning at sende en eller to bygningskyndige Mænd til Vaag i det Øjemed, som i Betænkningen skitseret.

Iøvrigt vil Spørgsmaalet om yderligere Tilskud til den ny Kirke i Vaag være at forelægge næste ordinært sammenkommende Lagting.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Hósvík.

Álit frá kirkjunevndini.

Kirkjan í Tórsvík er ein kirkja, sum leingi og strýggið hevur gingið við at fingi í tilíkan stand, at hon kundi koma til nýtslu fyri kirkjufólkið har.

Í fjør samtykti tingið at svara Gudmund Danberg, sum hevur havt eina mest við málið at gera, at tá kirkjan var liðug og endaligur roknskapur lá fyri, kundi bygginevndin aftur venda sær til tingið, sum tá vildi veita ein hóskandi part av tí,ið árestaði til at fáa kirkjuna í nýtuligan stand.

Í ár liggur fyri eitt uppgerilsi yvir inntøkur og útgjøld við bygging av kirkjuni í Tórsvík (1916—1929), fyritikið av lagtingsmanni Gunnar Winther og undirskrivað av G. Danberg. — Eftir hesum uppgerilsi er eitt undirskot av byggingini uppá 583 kr. 37 oyr. Kirkjan hevur skuld til byggmeistara Nordahl Jacobsen 697 kr. 70 oyr. og til Dansk Paramenthandel 511 kr. 30 oyr. og eigur eftir hjá kirkjugrunninum 600 kr. og hjá bygginevndini 25 kr. 63 oyr.

Tá tingið hevur lovað at geva ein hóskandi part av restskuld, sum kirkjan mátti hava, heldur nevndin, at her einki er at metast um, men mælir til, at restin 583 kr. 37 oyr. verða rindaðar úr kirkjugrunninum.

Uppskot.

Tingið samtykkir, at restskuldin hjá Tórsvíkar kirkju 583 kr. 37 oyr. verður rindað av kirkjugrunninum og gevur Føroya kirkjustýri hetta mál upp í hendir at avrika.

Broytingaruppskot frá nevndini.

Í staðin fyri uppskotið frá nevndini verður sett:

Tingið samtykkir at veita 580 kr. út yvir tað sum fyrr av tinginum er samtykt til kirkjuna í Tórsvík og gevur kirkjustýrinum hettar mál upp í hendur.

Hetta samtykt við 16 atkvøðum.

Lorvík.

Álit frá kirkjunevndini.

Kirkjustýrið upplýsir, at nýtt tak er lagt á kirkjuna í Lorvík og hevur kostað 1375 kr. og er hesin peningur gingin av Føroya kirkjugrunni.

Samstundis er komið til tingið umsókn frá meinigheitsráðinum fyri Lorvík um, at tað av kirkjugrunninum verður veitt tað neyðturvuliga til at kirkjan verður málað innan, og er kostnaðurin settur til 500 kr. — Kirkjan er bygd í 1906 og er ikki málað síðani.

Tingið hevur fyrr avgjørt, at kirkjugrunnurin við tí peningaligu støðu hann hevur, ikki kann veita studning til innandura umvalingar av kirkjunum í Føroyum; henda avgerð er tikin eftir ávísan til lóg av 29. mars 1924 um stýrið av kirkjum.

Eftir somu lóg kann kirkjugrunnurin tó koma eini meinigheit til njálpar við studningi, eins sum tingið eisini kann styðja eitt sókn við at gera kirkjugarðar, sum annars er gjørt til kommunalt mál.

Lorvíks kirkja er bygd og málað í 1906 og tað kann tí ætlast, at málingin ikki hevur verið í prýðiligum standi í 1924, tá kirkjufólkið tók við viðlíkahaldinum av kirkjuni innandura, og eftir hvat ætlast kann hevur leki á takinum ikki bøtt um málingina.

Nevndin heldur tí, at kirkjugrunnurin í hesum máli eigur at styðja fyri ein part.

Uppskot.

Av kirkjugrunninum verður at veita 3/4 af 500 kr. 375 kr. til innandura máling av kirkjuni í Lorvík.

Fall við 10 atkvøðum.

Tvørá.

Álit frá kirkjunevndini.

Amtet har forelagt Tinget den af Menighedsraadet for Frodebø Sogn foretagne aarlige Synsforretning over foreliggende Mangler ved Kirken. Det ses af denne, at disse er anslaaet til en Sum af 1869 Kr.

Der er for ganske kort Tid siden af Kirkefonden afholdt meget betydelige Beløb til udvendigt Vedligehold af Tveraa Kirke, og de i Synsforretningen paapegede Mangler er der ingen Tvivl om maa henregnes til udvendig Vedligeholdelse. De kunde for saa vidt uden Tingets Mellemkomst efter Kirkeinspektionens Anvisning afholdes af Kirkefonden, men naar Amtmanden i dette Tilfælde har forelagt Tinget Sagen, er det vel af den Grund, at det drejer sig om et forholdsvis stort Beløb, og under Hensyn til de store Udgifter, der i den nærmest foregaaende Tid er afholdt til Tveraa Kirke.

Udvalget vil efter Omstændighederne foreslaa, at det overdrages Kirkeinspektionen at paase, at de paaviste Mangler afhjælpes og at dette sker paa en for Kirkefonden saa billig Maade som forsvarligt; saavidt muligt bør Sten anvendes i Stedet for Traadhegn.

Hetta varð samtykt.

Kirkjugarður á Nesi.

Uppskot frá kirkjunevndini:

Eftir umsókn frá tingmanni Johannes Petersen mælir kirkjunevndin tinginum til at endurnýggja samtykt frá tingsetuni 1927 um studning til víðkan av kirkjugarðinum á Nesi.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Kirkjuklokka í Sandavági.

Álit frá kirkjunevndini.

Vága prestur ger kunnugt, at kirkjuklokkan í Sandavági er komin til avbreks í tí, at kúlvurin (Knebelen) (Tungan) er slitnað úr og eftir køna manna ætlan gerst klokkan ikki aftur.

Seinri greiður presturin í brævi frá, at nýggj klokka vil koma at kosta 1700 kr. + 20 pct.; harafturat kemur so farmagjald o. a. — Viðari greiður hann frá, at kirkjufólkið hevur savnað saman 1211 kr. til eina klokku. Kirkjustýrið ræður til at veita 300 kr. sum styrk.

Tað er væl so, at av gamlari tíð hava kirkjuklokkurnar verið givnar til kirkjurnar, men seinni hevur kirkjugrunnurin givið ið hvussu er nakað til tær. Nevndin má eisini halda, at teir í Sandavági máttu hjálpst við eina bíligari og minnu klokku enn til 1700 kr. Tó halda vit sum statt er, tá kirkjufólkið hevur vist so góðan vilja, at tingið eigur at hjálpa teimum.

Tað sigst, at forngripagoymslan vil keypa tað gomlu klokkuna fyri 150 kr.; tað má tí ætlast, at hon hevur søguligt virði. Hetta kann nevndin ikki ætla um, men heldur verða best at geva kirkjustýrinum tað upp í hendi eftir samráð við meinigheitsráðið.

Uppskot.

1) Svarað verður presti Johansen, at tingið vil av kirkjugrunninum geva upp til 300 kr. til nýa kirkjuklokku í Sandavági, tá regluligur roknskapur um kostnaðin liggur fyri kirkjustýrinum.
2) Málið um sølu av hinu gomlu klokkunu verður givið kirkjustýrinum upp í hendi saman við meinigheitsráði Sandavágs.

Fall, tí bert 9 atkvøddu fyri.

Gáva til dómkirkjuna í Nidarósi.

Ávirkt frá figgjarnevndini.

Sakførari Edw. Mitens sendir uppgerð um kostnaðin við gávuna til dómkirkjuna í Niðarós; harafturat er komið ein uppgerð frá Jóannis Patursson.

Eftir teim fyriliggjandi skjølum skuldi kostnaðin verið:

1.	Myndarhøggjari P. V. Fyhn, Smallegade 2 V, Keypmannahavn	1200,00 kr.
2.	Broncestoypari L. Rasmussen, Keypmannahavn	666,25 –
3.	Kunstmálari Gudmund Hentze	55,00 –
4.	Smiður Hans B. Arge, Havn	45,00 –
5.	Kongsbóndi J. Patursson (harundir stukkatør N. Ferdinansen, Keypmannahavn 101,35 kr.)	159,35 –
		2125,60 kr.

Av hesari útreiðslu hevur harra Mitens betalt hr. Fyhn 500 kr. og G. Hentze 55 kr.

Provst Dahl hevur givið frágreiðing um avlevering av gávuni í Niðarósi; henda frágreiðing er hjáløgd sakini.

Uppskot.

Amtmaðurin verður biðin um at anvísa til útbetaling av økonomisk fond viðvíkjandi útreiðslur til gávuni til dómkirkjuna í Niðarós:

1.	Sakførari Mitens, Havn	555,00 kr.
2.	Myndahøggjari P. V. Fyhn, Keypmannahavn	700,00 —
3.	Broncestoypari L. Rasmussen, Keypmannahavn	666,25 —
4.	Smiður Hans B. Arge, Havn	45,00 —
5.	Kongsbóndi J. Patursson (harundir 101,35 kr. til stukkatør N. Ferdinandsen)	159,35 —
	=	2125,60 kr.

Samtykt við 17 atkvøðum móti 1.

Frágreiðing frá provst J. Dahl.

Eg var sum umboðsmaður fyri kirkjuna í Føroyum við í kirkjuhátíðunum í Nidarósi á Ólavsøku í ár.

Við tað at eg fyri løgtingið hevði eina gávu við frá kirkjuni í Føroyum til dómkirkjuna í Nidarósi, skal eg her geva løgtinginum eina stutta frágreiðing viðvíkjandi hesi gávu.

Gávan var tvey broncerelief (tvær hámyndir). Á øðrum reliefinum er á framsíðuni mynd av Ólavi kongi hinum heilaga, og á baksíðuni mynd av norsku løvu. Á øðrum reliefinum er á framsíðuni mynd av jómfrú Mariu við Jesusbarninum og á baksíðuni mynd av veðri.

Hesar myndir eru gjørdar eftir træskurðum, sum skornir eru á biskupastólinum í Kirkjubø kirkju, sum nú er á «Nationalmuseet» í Keypmannahavn.

Á reliefinum stendur henda innskrift: «Myndir frá biskupastólinum í Kirkjubø.»

Eg leggi eitt blað við, sum reliefini eru avmyndað í, so at menn kunnu fáa eina hylling um, hvussu tey síggja út.

Við gávuni fylgdi eitt skjal, eitt skinnbrævi við hesari innskrift:

> «Føroya kirkja sendir Noregs kirkju helsan sína við minni um gamlan felagsskap og við ynski um signing Guðs í komandi tíðum.
>
> Gamlar vinir og gamlar gøtur skal eingin gloyma. Ólavsøkan 1930.»

Sunnudagin 27. juli varð gávan greidd av hondum í dómkirkjuni í Nidarósi. Somu tíð vórðu ymsar aðrar gávur avgreiddar, og kirkjan var tá full av fólki. Móti gávunum tóku dómkirkjunnar vegna biskupurin í Nidarósi, Støren, og kirkjumálaráðharrin Hasund.

Táið komið var til mín, læs eg fyrst skinnbrævið upp (á føroyskum máli).

Síðan segði eg hetta (á donskum máli):

«Nu da den norske Kirke holder Olsok som 900 Aars Mindehøjtid for Olav den Hellige og hans Fald paa Stiklestad, har jeg den Glæde og den Ære at overbringe en Hilsen og en Gave fra et Land og et Folk, som alle Tider har holdt Olsok, Ólavsøku, og gør det endnu hvert Aar, nemlig fra Færøerne og Færøfolket.

Den færøske Kirke og det færøske Folk sender paa denne store Højtidsdag Norges Kirke sin Hilsen.

Denne Gave, som kun er en liden og ringe Skærv til dette herlige Kirkerum og som forestiller Hellig Olav og Jomfru Maria med Jesusbarnet, den norske Løve og det gamle færøske Landsmærke, Vædderen, er en Gengivelse af Træskærerarbejder, som findes paa Kirkestolene i den gamle Domkirke i Kirkjubø paa Færøerne. Den er et Minde om det Fællesskab, som engang har været mellem Kirken i Norge og paa Færøerne, og den skal være et Udtryk for den Trofasthed og Kærlighed, hvormed man paa Færøerne gemmer disse Minder.

Kristendommen kom til os fra Norge. Vi husker den smukke Saga om Sigmund Brestisson og den lyse Helteskikkelse Olav Trygvason.

Mindet om Hellig Olav og hans Værk har altid været hold i Ære paa Færøerne, hvor der som nævnt hvert Aar holdes Olsok-Højtid, da Lagtinget aabnes og da der holdes Gudstjeneste i Thorshavns Kirke.

Reformationen kom ogsaa til os over Norge. Vi har den mærkelige og smukke Fortælling om hin Student fra Bergen, som af Stormen blev drevet vest over Havet til Færøerne og som siden fik Navnet Heini Havreki og blev den første lutherske Provst paa Færøerne.

Alle de Hundreder af Aar, da Færøerne var et særligt Bispedømme, laa de under Erkebispestolen i Nidaros, og de hørte i lang Tid derefter, lige til 1709, til Bergens Bispedømme.

Derved at den færøske Kirke har faaet den Ære at være repræsenteret ved denne Mindehøjtid, bliver den historiske Sammenhæng opretholdt, Fællesbaandet bliver fornyet og styrket, og et Led i vor Historie, som ellers vilde komme til at mangle, bliver bevaret.

Dette har sin store Betydning, thi «gamle Venner og gamle Veje skal ingen glemme».

Og dette skal være mit Ønske ved denne store Mindehøjtid, at det, som var Hovedsagen i alt Kong Olavs Livsværk, at Guds Rige og Guds Ære maatte bo iblandt os, og at vor Herres Jesu Kors maatte lyse sin Velsignelse og Fred over Land og Folk, altid maa være det første og det største ogsaa hos os.

Gud signe Noregs Kirke!
Gud signe Noregs Land!»

Tínæst flýddi eg skinnbrævið kirkjumálaráðharra Hasund í hendi.

III. Fiskivinna, grind o. t.

Fiskivinna undir Grønlandi.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Spørgsmaalet om Adgang til Fiskeri ved Grønland har været behandlet i Færøernes Lagting i en Aarrække. Ifjor var Sagen ogsaa til Behandling, se Lagtingstidende 1929, Side 62 og Bilag 10.

Lagtinget vedtog en Indstilling til Regeringen med Andragende om, at der gives Tilladelse til Fiskeri paa Søterritoriet, bortset fra Fjordene, i Tiden fra 1. April til 15. Oktober, ligesom man androg om, at der ogsaa kunde gives Tilladelse for enkelte Baadfiskere til at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene. Endvidere androg man om Adgang ogsaa til anden Havn end Færingehavnen, samt Tilladelse til, at der gaves enkelte Grønlændere Adgang til at deltage i Færingers Fiskeri i grønlandske Farvande.

Under 15. April d. A. er der udstedt en Lov om Adgang for danske Fiskerskibe til Fiskeri i grønlandske Farvande, hvorefter Ministeren for Søfart og Fiskeri for Tiden fra 1. Juni til 15. Oktober 1930 efter herom for hvert enkelt Tilfælde indgivet Andragende kan meddele Tilladelse for danske Fiskerskibe til at drive Fiskeri i de grønlandske Farvande paa Strækningen fra ud for «Haabets Ø» mod Nord til «Ravns Storø» mod Syd, udenfor den Linje, der forbinder de yderste Øer, Holme, Skær og Rev, saaledes som det nærmere fremgaar af et med Loven følgende Kort.

Lagtinget udtalte ifjor, at man mente, at Grænsen kunde flyttes nærmere Land uden Skade for Grønlænderne, og at det maatte synes naturligt, at der gaves danske Statsborgere Tilladelse til Fiskeri overalt paa Søterritoriet ved Grønland. Paa Grund af Fiskerigdommen maa saadant Fiskeri kunne foregaa uden Skade for Grønlændernes Erhverv, og under alle Omstændigheder mente man, at Fiskeriet kunde finde Sted overalt paa Territoriet, bortset fra Fjordene.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen iaar er henvist, maa være af samme Opfattelse som udtalt i Lagtinget ifjor. Det er Udvalget bekendt, at Ministeriet overvejer hele Spørgsmaalet og endnu ikke har taget endeligt Standpunkt, saaledes at den ovennævnte Lov af 15. April 1930 kun maa betragtes som midlertidig. Ved Afgørelsen maa der tages Hensyn til Grønlænderne paa den ene Side og andre danske Statsborgere paa den anden Side, og det forekommer Udvalget indlysende, at der maa kunne gives Tilladelse overalt, bortset fra Fjordene, uden at Grønlændernes Interesser tilsidesættes, da disse derved for det første har Eneret til alle de store og fiskerige Fjorde og dernæst samtidig har samme Ret som andre danske Statsborgere til at fiske udenfor Fjordene. Udvalget maa bestemt fraraade nogen permanent Ordning, der ikke sikrer Færinger Ret til at fiske paa Territoriet, bortset fra Fjordene.

Ifjor fiskede over 30 færøske Skibe ved Grønland; men iaar deltager ca. 80 Skibe fra Færøerne i dette Fiskeri med en Besætning paa henimod 2000 Mand.

Skibenes Værdi maa anses at være ca. 5 Millioner Kroner, og Bruttoværdien af Fangsten i Saltfisk andrager et lignende Beløb. Det er derfor en efter færøske Forhold meget stor Indsats, der gøres, og der er knyttet store Interesser til Grønlandsfiskeriet.

Udvalget henviser iøvrigt til, hvad der tidligere er fremført i denne Sag og foreslaar, at man ogsaa gentager Angragendet om Tilladelse for enkelte Baadfiskere til at drive Fiskeri i Fjordene. Dette Baadfiskeri vil nærmest drives forsøgsvis og i saa ringe Omfang, at det ikke i nævneværdig Grad vil influere paa Grønlændernes Eneret til Fjordene.

Udvalget foreslaar, at man andrager om, at der aabnes Adgang ogsaa til andre Havne end Færingehavnen, idet Fiskekutternes Antal er steget saa meget, at Færingehavnen ikke kan antages at give tilstrækkelig Plads, navnlig i daarligt Vejr, hvor hvert Skib maa have et passende Svejerum. Det bliver derfor for det første nødvendigt at udvide Færingehavnen ved at give Adgang til den tilstødende Fjord, som strækker sig længere ind i Landet.

Det fremgaar dernæst af de mundtlige Oplysninger, man har faaet fra de færøske Grønlandsfiskere, at et stort Fiskeri foregaar og er muligt længere mod Nord end tidligere Aar i en Afstand af ca. 200 Sømil fra Færingehavnen. Det er derfor meget ønskeligt dels, at Grænsen i den gældende Lov «Haabets Ø» flyttes betydeligt længere mod Nord, saaledes at man der kan fiske inde paa Territoriet, og dels, at der aabnes Adgang til en Havn som Støttepunkt for Fiskeriet længere Nordpaa.

I Udvalgsbetænkningen af 30. August 1929 nævnes, at det vil have stor Betydning at faa Kortmaterialet suppleret med en Beskrivelse af de grønlandske Farvande, som siges at foreligge. Man fremsætter et Indstillingspunkt herom.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der udstedes en Lov om Adgang til Fiskeri i de grønlandske Farvande, saaledes at Ministeriet bemyndiges til fra 1. April til 15. Oktober at meddele Tilladelse til Fiskeri paa Søterritoriet, og saaledes, at Ministeren ogsaa bemyndiges til at give Tilladelse til enkelte Baadfiskere at drive Fiskeri paa bestemte Strækninger i Fjordene, særlig i Godthaabs-Fjorden.
2) Regeringen andrages om, at der gives færøske Fiskerskibe Adgang ogsaa til andre Havne end Færingehavnen med gunstige Besejlingsforhold og tilstrækkelig Plads til Opankring.
3) Regeringen andrages om at gøre det muligt for de Skibe, som faar Tilladelse til Fiskeri ved Grønland, at faa en Beskrivelse af de grønlandske Farvande.

Broytingaruppskot frá G. Winther o. fl.:

Som nyt Punkt 4 sættes:

Regeringen andrages om, at der gives Tilladelse til Oprettelse af Oljedepot i den eller de Havne, hvortil Færingerne maatte faa Adgang.

Bæði uppskot samtykt við 22 atkvøðum.

Smiðja í Grønlandi.

Álit frá figgjarnevndini.

I Skrivelse af 20. Juli d. A. andrager Skibstømrer Peter F. Rasmussen af Thorshavn om Tilskud til Etablering af et Reparationsværksted i Grønland med det Formaal for Øje i Fiskerisæsonen at kunne reparere eventuel Skibs- og Motorskade for de Skibe af den færøske Fiskerflaade, der maa søge ind i grønlandsk Havn med saadan Skade. Andrageren opgør Omkostningerne ved en saadan Etablering til 10.000—11.000 Kr.

Sagen har været til Erklæring hos Færøernes Rederiforening, Føroya Fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag, der alle udtaler deres Tilslutning til, at et saadant Reparationsværksted etableres, dog at Rederiforeningen udtaler, at det formentlig først bør undersøges, om der ikke allerede i Godthaab findes saadanne Værksteder.

En fortsat Forhandling mellem Udvalget og Formændene for de 3 Organisationer er resulteret i, at disse har andraget om, at Lagtingets eventuelle Tilskud til Oprettelse af Montering af et saadant Værksted bevilges til Organisationerne, som derefter i Samraad med herværende Forsikringsforeninger for færøske Skibe vil ordne det videre fornødne med Hensyn til Etablering af Værkstedet, Antagelse af den fornødne Arbejdskraft m. m.

Man har derefter ved D'hrr. Beddingsformand Niels Noløe og Montør Harald Joensen ladet udarbejde et Overslag over de virkelige Omkostninger ved en saadan Etablering. — Ifølge dette Overslag skal Omkostningerne andrage 17.710 Kr. foruden Fragtomkostninger. Regner man saa endvidere med, at der som Reserve maa anskaffes Mastetræer, Bomme m. m., kan Omkostningerne vel i hvert Fald sættes til 20.000 Kr.

Ved Konference med Statsministeren under dennes Nærværelse her i denne Maaned, har man faaet Vished for, at der i Grønland ikke findes Værksteder, som det her paatænkte, og man maa derfor gaa ud fra, at Etablering og Montering maa foregaa uden Hensyn til, hvad der mulig findes i Grønland af mindre Reparationsværksteder. — Man tilføjer, at under forannævnte Konference fik man begrundet Formodning om, at Regeringen efter Lagtingets Anmodning vil give Tilladelse til Etableringen i Færingehavnen eller en anden grønlandsk Havn.

Nærværende Udvalg skal udtale, at man finder det paakrævet, at et Reparationsværksted af den foran anmeldte Art etableres til Hjælp for den færøske Fiskerflaade under dennes Nærværelse i de grønlandske Farvande, og man mener, at Tinget bør støtte et saadant Foretagende.

Man stiller derfor Forslag herom, idet man finder det rigtigst, at Etableringen finder Sted saaledes som af de forannævnte Organisationer foreslaaet.

Forslag.

1) Tinget indgaar til Regeringen med Anmodning om, at der gives Tilladelse til, at der i Færingehavnen eller en anden grønlandsk Havn efter Regeringens Anvisning oprettes et Værksted til Reparation af Skibs- og Motorskader for de Skibe af den færøske Fiskerflaade, der maa søge ind i grønlandsk Havn med saadan Skade.

2) Tinget yder et Tilskud af 10.000 Kr. fra økonomisk Fond til Etablering af et Reparationsværksted for færøske Fiskerskibe i Grønland. Tilskudet overgives til Bestyrelsen for Færøernes Rederiforening, Føroya Fiskimannafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag og udbetales, naar der foreligger Vished for, at Etableringen er iværksat.
3) Et Exemplar af nærværende Betænkning tilstilles Skibstømrer Peter F. Rasmussen af Thorshavn.

Samtykt við 22 atkvøðum.

Rannsóknarskip við Grønland.

Álit frá fiskivinnunevndini.

«Føroya skipara- og navigatørfelag» har i Andragende af 5. Juli d. A. henvendt sig til Lagtinget. Der anføres i Henvendelsen, at flere og flere Fiskerskibe forsøger Fiskeri ved Grønland, men Afstanden til Grønland er saa lang, at det ikke kan betale sig at sejle til Fiskeri paa et saadant Sted, uden at Skibet paa forholdsvis kort Tid kan faa stor Fangst. Hvis der skulde vise sig ikke at være Fisk paa Bankerne ved Grønland, bliver der ikke Tid til at søge paa Fiskeri under Island eller New Foundland det paagældende Aar. Desuden kender man forholdsvis lidt til Fiskeriforholdene ved Grønland, ligesom Kortene ikke er saa gode som ønskeligt. Man har hidtil væsentlig kun fisket paa Fylla-Banken, og Færinger har liden Kendskab til andre Banker.

Foreningen mener derfor, at det kunde have stor Betydning, om man havde et Skib, som var udrustet med det Formaal at lede efter nye Fiskebanker, undersøge Bundforholdene og opmaale Dybder. Man mener, at et saadant Skib kan lejes i de 5 Mdr. for c. 12.000 Kr., og Udgifterne anslaar man til ca. 58.000 Kr. Besætningen skulde udgøre 14 Mand foruden Skibsføreren, Kokken og Telegrafisten. Skibet skulde ogsaa drive Fiskeri og antages at kunne fiske for 15.000 Kr. De resterende 43.000 Kr. kar man tænkt sig skulde fordeles paa Skibene paa den Maade, at hvert Skib skulde betale i Forhold til sin Fangst. Paa 80 Skibe skulde Udgifterne blive gennemsnitlig 540 Kr., hvilket vilde sige, at Rederen skulde betale 300 Kr., Skipperen ca. 54 Kr. og hver Fisker ca. 7 Kr.

Foreningen anmodede i Januar Maaned i Aar Rederiforeningen og «Føroya Fiskimannafelag» om at deltage i Udrustningen af et saadant Skib, saaledes som angivet. Rederiforeningen mente, at det kunde have stor Betydning at faa et saadant Skib, medens «Føroya Fiskimannafelag» ikke i Aar mente at kunne fremme Sagen. Andragerne agter til Efteraaret paany at tage Spørgsmaalet op og forventer, at alle Organisationer kan enes om at fremme Sagen.

Skibet skal have Radio, baade Afsender og Modtager, og ogsaa Radioredskaber til at opmaale Dybden med. Foreningen agter at henvende sig til Staten om Laan af saadanne nødvendige Redskaber og eventuelt ogsaa om Støtte til en Videnskabsmand, som kunde deltage i Ekspeditionen.

Foreningen anmoder nu Lagtinget om at give Sagen Anbefaling overfor Staten, saaledes at man gratis kunde laane den traadløse Telegraf og Radiodybdemaaleapparater, alt under Forudsætning af, at Organisationerne udruster et saadant Fartøj.

Udvalget maa mene, at Udsendelse af et Skib som ovennævnte vil kunne have stor Betydning og kan derfor tilraade Tinget at give den ønskede Anbefaling.

Forslag.

1) Under Forudsætning af, at de ovennævnte Organisationer udsender et Skib til grønlandske Farvande i det angivne Øjemed, og andrager Staten om Laan af traadløs Telegraf og Radiodybdemaaleapparat, medgiver Tinget et saadant Andragende sin bedste Anbefaling.
2) Afskrift af denne Udvalgsbetænkning tilstilles Andragerne.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Fiskivinnunevnd.

Alit fra fiskivinnunevndini.

Færø Amt har tilsendt Tinget en Afskrift af en fra Ministeriet for Søfart og Fiskeri modtagen Skrivelse af 19. Maj d. A. om Forslag til Lov om Oprettelse af et Fiskerinævn for Færøerne samt nogle Eksemplarer af en af Statsministeriets Udvalg afgiven Rapport vedrørende Fiskerierhvervet og har bedt Lagtinget afgive en Udtalelse i Sagen.

Der foreligger Erklæring fra «Føroya Fiskimannafelag», «Færøernes Rederiforening» og «Færøernes Købmandsforening». Alle disse Foreninger anbefaler paa det bedste, at Forslag til Lov om Oprettelse af et Fiskerinævn gennemføres.

«Føroya Fiskimannafelag» fremhæver, at Nævnet bør sammensættes af Mænd med baade teoretisk og praktisk Kendskab til det færøske Fiskeri, ligesom Rederiforeningen udtaler, at det afhænger meget af de Mænd, der bliver indvalgt i Nævnet, hvor stor Betydning Foranstaltningen vil faa. «Føroya Fiskimannafelag» tilføjer, at der utvivlsomt er god Brug for en Fiskerikonsulent paa Færøerne, men at dette ikke er tilstrækkeligt, at der sendes en dygtig og fiskerikyndig Mand til Færøerne, men det synes vigtigere, at der udsendes en Fiskeriudsending fra Færøerne i Middelhavslandene, og at denne maa staa i direkte Rapport til en Institution paa Færøerne.

Nærværende Udvalg til hvilket Sagen er henvist, skal ligesom Organisationerne paa det bedste anbefale, at Lovforslaget om Oprettelse af et Fiskerinævn gennemføres. Det er nødvendigt nærmere at begrunde dette, idet man blot skal bemærke, at Fiskeriet, som Ministeriet bekendt, er langt den vigtigste Næringsvej paa Færøerne, og at det er af største Betydning, at der gøres, hvad gøres kan, for at fremme Afsætningen af Fisk og Fiskeriprodukter, samt at der træffes Foranstaltninger, som skøn-

nes paakrævede til videre Udvikling for det færøske Fiskeri, saaledes at Erhvervet kan være konkurencedygtigt, og Afsætningen fremmes bedst muligt.

For at det omneldte Fiskerinævn skal faa virkelig Betydning for Færøernes Hovednæringsvej, mener Udvalget, at der straks bør ansættes en Fiskerikonsulent, særlig for Færøerne. Konsulenten vil her paa Øerne have den betydningsfulde Opgave at bistaa Fiskere og Fiskeeksportører ved en bedre Organisation af Fiskeudbud og Fiskesalg m. m., men bør selvfølgelig ogsaa have til Opgave at undersøge Markedsforholdene i Middelhavslandene og i andre Lande, saaledes at det er nødvendigt, at Konsulenten ikke blot opholder sig paa Færøerne, men at han ogsaa foretager Rejser til de Lande, hvor der er Markeder, eller kan tænkes at skabes Marked for færøsk Fisk eller Fiskeriprodukter.

Udvalget henviser iøvrigt til det i Rapporten anførte og forbeholder sig senere om nødvendigt at omtale de andre Spørgsmaal, som omhandles i Rapporten, særlig Foranstaltningerne til at skaffe nødvendig Kapital.

Forslag.

1) Lagtinget indstiller det af Ministeriet foreslagte Forslag til Lov om Oprettelse af et Fiskerinævn for Færøerne til uændret Vedtagelse.
2) Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om, at der oprettes en Stilling som Fiskerikonsulent paa Færøerne, overensstemmende med det i Betænkningen anførte.
3) Lagtinget indstiller 3 Medlemmer til det under Punkt 1 nævnte Fiskerinævn.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Veðurtíðindi til skipini á Suðurlandinum.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Føroya skiparar og navigatørfelag greiðir í bræví av 3. juli íár frá, at Íslendingar, ið á hvørjum degi senda veðurtíðindi frá tráðleysu støðuni í Reykjavík, hava loyvt einum týskara at senda týskum skipum veðurtíðindi. — Felagið biðjur tingið royna at fáa í lag, at tílík tíðindi um várið verða send á føroyskum máli úr Reykjavík, tí tað vildi haft stóran týdning fyri føroysk skip á Suðurlandinum. Radiotól til lurtingar eru ikki dýr.

Nevndin hevur gjøgnum danska sendiharrin í Reykjavík fingið upplýst, at veðurtíðindini verða send 3 ferðir dagliga á íslendskum máli pr. broadcasting (munnliga) og pr. morse, á enskum pr. broadkasting og á týskum pr. morse.

Hitt íslendska meteorologiska institut ætlar, tá hin nýa stóra radiostøðan verður liðug í heyst, at broyta skipanina so, at veðurtíðindi einans verða send pr. broadcasting í íslendskum og enskum máli kl. 9,30, kl. 15 og kl. 19,15.

Tá nýa støðan byrjar, vil veðurtíðindaskipanin verða umhugsað í síni heild, og stjórnin vil um neyðugt tá samráðast við danska sendiharran um spurningin. Sendiharrin biðir um í góðari tíð at fáa sent ynskir frá føroyskari síðu og vil bera tey fram.

Nevndin mælir til, at avskrift av brævinum frá nevndarformanninum til sendiharran og av svar hansara verður sent skiparafelagnum. Hetta vil tá beinvegis í heyst kunna venda sær til sendiharran í Reykjavík og fáa hann til at fáa í lag eina hóskandi skipan, sum kann verða føroyskum skipum til nyttu, antin so, at veðurtíðindi dagliga verða send á føroyskum máli, ella so, at føroysk skip fáa ein lista yvir tey av radiostøðuni nýtti orð fyri ymiskum veðri á íslendskum og enskum, umsett til føroyskt ella danskt, so Føroyingar kunna skilja tað, ið verður sent á nevndi málum.

Uppskot.

Avskrift av hesum áliti og av brævi av 15. august tár frá nevndini til sendiharran í Reykjavík og av hansara svari, dagsett 25. s. m., verður sent Føroya skipara- og navigatørfelag.

Samtykt við 21. atkvøðum.

Medicinkistur.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Færøernes Rederiforening oplyser i Andragende af 4. f. M., at der er indført Bestemmelser, der ogsaa omfatter Medicinkisterne paa de færøske Kuttere, uden at man har haft Lejlighed til fra Foreningens Side at udtale sig om Spørgsmaalet. Foreningen mener, at Medicinkisterne efter de nævnte Bestemmelser vil komme til at indeholde en Mængde unødvendige Ting, som Skibsførerne slet ikke kan benytte, og da der derved paaføres Rederierne unødvendige Udgifter, andrager Foreningen om, at Spørgsmaalet maa blive taget op til Overvejelse. Driften er i Forvejen bebyrdet med store Udgifter og stor Risiko, hvorfor Foreningen mener, at man ikke fra offentlig Side bør bebyrde Driften med flere Udgifter end højst nødvendigt.

Udvalget, til hvilket Sagen er henvist, skal bemærke:

Ved Bekendtgørelse om Skibes Forsyning med Lægemidler samt om Sundhedstjenesten i Skibe af 18. Januar 1930 er der indført Bestemmelser, som indeholder vidtgaaende Fordringer med Hensyn til Medicinkister. Før denne Bestemmelse har der for Færøerne kun været gældende Bekendtgørelse Nr. 91 af 13. April 1893 angaaende Skibes Forsyning med Lægemidler. Ved denne Bekendtgørelse har Indenrigsministeriet paa Grundlag af Søloven af 1. April 1892 § 26 fastsat, at ethvert Skib, der gaar i Fart udenfor Østersøen, Nordsøen eller Kanalen, skal være forsynet med en Lægebog, som er autoriseret af Ministeriet, samt med de i Bogen anførte Lægemidler. De Lægebøger, som dengang blev

autoriserede, var: «Lægebog for Søfarende», af Overlæge Hornemann, 6. Oplag 1882, og Hornemann: «Lægebog for Søfarende», 7. Oplag, omarbejdet af Overlæge Breuning-Storm 1892.

Ved Bekendtgørelse Nr. 228 af 22. September 1911 blev ovennævnte Bekendtgørelse af 1893 ophævet for det øvrige Kongerige, men ikke for Skibe, hjemmehørende paa Færøerne. Ved Bekendtgørelse af 1911 blev Fordringerne med Hensyn til Medicinkister i det øvrige Kongerige skærpede en hel Del, og ved Bekendtgørelsen af 1930 er som sagt Fordringerne yderligere udvidede. Det vil derfor føles som et voldsomt Spring, hvis man for de færøske Skibe pludselig skal gaa fra Bestemmelserne i Bekendtgørelsen af 1893 til Forskrifterne i Bekendtgørelsen af 1930. Man maa derhos mene, at det efter de særlige færøske Forhold er unødvendigt at gaa saa vidt, medens man paa den anden Side maa indrømme, at der tiltrænges nye Forskrifter.

Bekendtgørelsen af 1930 opstiller forskellige Slags Medicinkister, A, B og C. For Kuttere, der fisker ved Færøerne og Island, vil der kræves Kiste B, hvis Mandskabet er under 20 Mand, og hvis Mandskabet er over 20 Mand, Kiste B med dobbelt Forsyning af Medicin og Forbindstoffer. For Kuttere, der fisker ved Grønland, vil der kræves Kiste C, og hvis Mandskabet er over 20 Mand, hvilket altid vil være Tilfældet, Kiste C med dobbelt Forsyning af Medicin og Forbindstoffer. Man finder det upraktisk og unødvendigt at have forskellige Kister for Fiskeriet ved Grønland og ved Island, idet Turens Varighed og de øvrige Omstændigheder er noget lignende i begge Tilfælde. Mandskabet paa de færøske Kuttere vil derhos ligge gennemsnitlig omkring 20—30 Mand, og da Bestemmelserne i Bekendtgørelsen 1930 foreskriver forskellige Regler for Mandskab under 20 Mand og Mandskab fra 20—100 Mand, vil det ogsaa være mest praktisk at have en ensartet Regel; men paa den anden Side behøver man ikke saa stor Forsyning som f. Eks. Kiste C. med dobbelt Forsyning, da Mandskabet sjælden vil være over 30 Mand og aldrig over ca. 35 Mand, og da Turen som sagt ikke i Almindelighed vil vare mere end 2 til 4 Maaneder. Dernæst mener man, at det maa være unødvendigt at medtage saa megen forskelligartet Medicin, idet Skibsførerne vanskeligere vil kunne benytte al denne Forsyning.

Udvalget har haft Samraad med Amtslægen, Apotekeren og Skipperforeningen og har herefter fremsat nedennævnte Forslag som gældende for de færøske Fiskekuttere.

Forslag

til

Bekendtgørelse om færøske Fiskekutteres Forsyning med Lægemidler.

For Fiskekuttere hjemmehørende paa Færøerne, skal Bekendtgørelse om Skibes Forsyning med Lægemidler samt om Sundhedstjenesten i Skibe af 18. Januar 1930 være gældende, dog saaledes, at Medicinkisten skal have følgende Indhold:

200 Acetylsalicyltabletter,
100 afførende Piller,
10 Allcocksplastre,
50 gram Alunpulver,
2 × 250 gram amerikansk Olie,
2 × 250 gram «blandede Brystdraaber med Glycerin»,
½ Liter Benzin,
100 gram Borsyre,
200 gram Brandsalve, Ungv. nit. argent.
250 gram Beroligende Brystdraaber,
100 Hostepiller,
100 gram engelsk Salt,
125 gram Glycerin,
100 gram Hoffmannsdraaber,
½ Liter Hospitalssprit,
50 Hovedpinetabletter,
250 gram Jodtinctur,
100 gram Kamferdraaber,
125 gram Chloroformolie,
200 gram Kamillethe,
15 Lapistabletter à 50 cg,
2 Æsker Leucoplaster,
50 gram Collodium,
¼ Meter Kvægsol-Karbolplaster,
100 gram Rhabarberdraaber,
60 gram stoppende Mavedraaber,
42 gram Tanddraaber,
2 Tuber Vaseline à 50 gram,
10 Ampuller Morfin 1 ½D à 1 gram,
200 gram Sodapulver,
1 Liter Propylalcohol 35 %,
50 gram Opiumsdraaber,
50 Vismuthtabletter à 0,50,
50 gram Øjenvand,
12 ½ gram Øredraaber,
2 Tuber Col Cream à 50 gram,
50 Bromkaliumtabletter à 1 gram,
10 Ampuller Coramin,
50 Medinalpulvere à 0,35,
100 Copawakapsler,
20 Tabl. Hypermang. kalic. à 0,25,
4 Brandbind,
4 Flonelsbind,
30 Gazebind,
20 Pk. Bomuld,
1 Meter engelsk Charpi,
6 Pk. Gaze,
1 Meter Guttaperchapapir,
1 Meter Mosetig Battist,
10 Forbindspakker Nr. 2,
1 Armklæde,
1 Irrigator med Slange og Spids,
1 Morfinsprøjte,
3 rustfri Canyler,
2 Medicinbægere,
3 Neglebørster,
2 Opbærebind,
1 Stk. Pap,
3 Pensler,
24 Sikkerhedsnaale,
3 Pk. Hindevat,
10 Fingerhætter,
2 Halspensler,
2 Kathetre,
1 Pincet,
1 Sax,
2 Scalpeller,
1 Stikbækken,
1 Gummi Øresprøjte,
2 Thermometre,
2 Gonorrhoesprøjter,
2 Pipetter.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Yvirfiskametari í Klakksvík.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Lagtinget behandlede ifjor en Sag angaaende Oprettelse af en Stilling som Overvrager i Klaksvig, jfr. Lagtingstidende 1929, Side 66. Sagen blev udsat, for at der kunde indhentes forskellige Erklæringer.

Der foreligger Erklæring fra «Føroya Fiskimannafelag» og «Føroya skipara- og navigatørfelag», som begge anbefaler Sagen.

Købmandsforeningen anbefaler Sagen, men kun paa Betingelse af, at der foregaar et nøje Samarbejde mellem Overvragerne, saaledes at man er sikker paa, at al Fisk vrages efter samme Maalestok. Der foreligger Oplysninger gennem den danske Minister i Reykjavik angaaende Eksporten af Fisk fra Island i 1928 og 1929, ligesom der foreligger Oplysninger fra Overvrageren om, hvormeget der er eksporteret i 1928 og 1929 fra henholdsvis Suderø og Thorshavn Distrikt. Overvrageren i Thorshavn har afgivet en Erklæring, hvori han udtaler, at han vanskeligt kan sige noget bestemt, idet nogle Grunde taler for, at der ansættes en Overvrager i Klaksvig, medens andre Grunde taler imod.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal udtale:

Ifølge Lov Nr. 69 af 1. April 1912 udføres Vragningen af Fisk af Vragere under Vragerformandens Opsyn. Vragerformanden skal ogsaa have Opsyn med Udskibning, Stuvning og Behandling af Fisken ombord i Fragtskibene, ligesom han udsteder Attester vedrørende Ladningen. Vragerformanden kan meddele en Vrager Fuldmagt til at udføre Hvervet som Vragerformand i sit Sted. Justitsministeriet beskikker Vragerformændene, og ved nævnte Lov blev det bestemt, at der skulde ansættes en Vragerformand i Trangisvaag for Suderø og en Vragerformand i Thorshavn for den øvrige Del af Færøerne. Antallet af Vragerformænd kan forøges ved Bevilling paa Finansloven.

Overvrageren i Thorshavn har et noget udstrakt Distrikt, og der findes i dette adskillige Exporthavne. Udførselen finder Sted paa visse Tider af Aaret, og det vil derfor ofte være vanskeligt eller umuligt for ham at være tilstede ved alle Afskibninger. Fra Klaksvig og Fuglefjord og nærligende Havne foregaar en betydelig Eksport, og Vragerformanden der bor i Thorshavn, vil paa disse Steder ofte ikke kunne være tilstede ved Afskibningen. Det er indlysende, at en god og ensartet Vragning er af allerstørste Betydning, og Overvragerens Tilsyn med Vragningen er meget vigtig. Man maa derfor mene, at det kunde have Betydning, at der blev ansat en Overvragerassistent paa en saa vigtig Plads som Klaksvig, saaledes at denne Assistent for det lokale Omraade kunde udføre Overvragerens Arbejde, dog under dennes Overopsyn.

Udvalget maa være af den Formening, at meget kunde tale for, at der var en Overvrager paa Færøerne med en tilstrækkelig høj Løn til, at han kunde være aldeles frit stillet. Han skulde være i Stand til at rejse Øerne rundt og yde Vejledning samt have Opsyn med Fiskeeksporten og Vragningen, saaledes at denne blev saavidt muligt ensartet over det hele. Der skulde da paa de vigtigste Pladser kunne ansættes Assistenter, der sorterede under Overvrageren.

Klaksvig Distrikt skulde omfatte Norderøerne, Østsiden af Østerø og Assistentens Løn maatte formentlig sættes til 1500–2000 Kr. Udvalget

vil tilraade Tinget at indsende Andragendet til Ministeriets velvillig Overvejelse.

Forslag.

Andragendet indsendes til Justitsministeriet til velvillig Overvejelse.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Kostarhald á fiskiskipum.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Til fiskivinnunevndina er beint bræv frá Harald Johan Jensen, Sandi, um at taka til viðgerðar spurningin um broytan av reglugerð um kostarhald á fiskiskipum. Hann heldir, at hin ásetta kostratión er ovlítil, serstakliga á Suðurlandinum.

Føroya fiskimannafelag gevur brævinum viðmæli, og skiparafelagið heldur, at teir ásettu partarnir eru ovlítlir, serliga viðvíkjandi drekka og viðskera, so partarnir av sukri, kjøti og fitievni til at steikja í eiga at vera størri. Reiðarafelagið sigir, at eingin kæra hevur verið framborin fyri felaginum, og tað tí má halda, at fiskimenn hava fingið so nógv at eta sum tørvast. Felagið sigir seg ikki at kunna úttala meira uttan tað veit, hvørjir broytingar krevjast.

Nevndin hevur eftirhugt reglugerðuni, og nakrir limir halda, at reglurnar um kjøt, margarinu og sukur eiga at verða broyttir soleiðis, at hvør maður um vikuna skal hava:

saltkjøt 2 kg í staðin fyri 1/2 kg
ella skerpukjøt 1 kg í staðin fyri 3/4 kg,
margarine 5/8 kg í staðin fyri 1/2 kg,
umframt 3/8 kg feitt,
og sukur 3/4 kg í staðin fyri 5/8 kg.

Nevndin beldur, at fiskimenn eiga at fáa ríkiligt at eta, men tað er tingt hjá tinginum at áseta broytingar, uttan at spurningurin hevur verið til viðgerðar hjá feløgunum, og uttan at tey hava samráðst harum sína millum. Brævið til Løgtingið er skrivað 8. juni og fiskimenn eru burturstaddir. Beinast er tí, at feløgini taka spurningin upp sína millum fyrst.

Uppskot:

1. Hetta álit verður sent Harald Johan Jensen, Sandi.
2. Álitið verður sent Føroya Fiskimannafelag, Føroya reiðarafelag og Føroya skipara- og navigatørfelag.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Studningur til fiskivinnu.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Í 1928 samtykti tingið at veita 10.000 kr. til landsnevndina til studning viðvíkjandi fiskivinnu. Harav var nýtt ca. 4000 kr. til ferðastudningar o. t.

Millum tingseturnar 1929—30 varð nýtt 500 kr.

Í brævi av 31. juli í ár mælir Edw. Mitens tingmaður til, at tingið játtar 5000 kr. til hetta endamál fyri 1931.

Nevndin veit, at hugsað hevur verið um et gera royndur viðvikjandi sildaveiðu. Tað kann vera beint at styðja tílíkan royn og aðrar fyritøkur til frama av fiskivinnu, og nevndin skal tí mæla til, at tingið játtar 5000 kr. til tílíkt endamál.

Uppskot.

Tingið játtar úr amtsgrunninum upp til 5000 kr. til landsnevndina til studning til fiskivinnu.

Uppskotið varð samtykt.

Bann móti innflutningi av gomlum fiskiskipum.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Nevndin hevur skrivað til stjórnardeilduna fyri fiskivinnu og biðið um upplýsingar, hvørvitt tílík forboð eru sett í øðrum londum, men enn ikki fingið svar.

Uppskot.

Málið verður goymt til næsta ár.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Kæra um fiskivinnu við fremmandum reiðskapi.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Í brævi, dagsett 25. juli í ár sigur kommunustýrið fyri Hovs kommunu, at fiskað hevur verið við snurrivod ella troli í Hovsfirði, og at íbúgvararnir hava borið fram kæru, tí teir halda, tað ger skaða.

Nevndin skal vísa á, at fiskivinna við troli innanfyri sjómark er bannað, og at fiskivinna við reiðskapi av tilíkum slag, at tað er ella má javnførast við trol, er bannað. Um fiskað verður við tilíkum reiðskapi í firðinum, mega Hovbingar mótmæla tí og um neyðugt kæra til sýslumannin.

Annar fiskiskapur er loyviligur í firðinum, tó kunna samtyktir verða gjørdar viðvíkjandi tíðuni, nær og hvussu ymiskur fiskiskapur skal fara fram, hvørji reiðskapir kunna vera nýtt o. t., sbr. fiskivinnulóg fyri Føroyar 14. april 1893, §§ 11--12.

Nevndin má mæla til, at kommunustýrið nýtir nevndu lógboð, um neyðugt, og heldir ikki, at tað annars enn er neyðugt at seta fram uppskot um broytingar í fiskivinnulógini.

Uppskot.

Avskrift av hesum áliti verður sent kommunustýrinum fyri Hovs kommunu.

Samtykt við 14 atkvøðum

Tollur á saltfiski í Fraklandi.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Udvalget har faaet tilsendt hoslagte Skrivelse fra Firmaet N. S. Johannessens Eftf., Thorshavn, om at der skulde være Forslag fremme i Frankrig om at forhøje Tolden paa indført Saltfisk med 15 Øre pr. kg. Da der sælges en Del Klipfisk fra Færøerne til Frankrig, vilde denne Toldforhøjelse umuliggøre fremtidige Salg af Saltfisk til Frankrig.

Udvalget maa anse Spørgsmaalet af stor Vigtighed og tillader sig at foreslaa, at Sagen tilsendes Justitsministeriet, som vil kunne fremsende Sagen til Udenrigsministeriet, for at dette kan varetage de paagældende Interesser.

Forslag.

Skrivelsen tilsendes Justitsministeriet med Andragende om, at dette vil varetage de paagældende færøske Interesser.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Sjóverjan.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Lagtinget vedtog i 1929 at indgaa til Regeringen med Andragende om, at Staten lader bygge et Inspektions- og Redningsskib for Færøerne. Justitsministeriet har med Skrivelse af 4. f. M. tilsendt Lagtinget Afskrift af Erklæringer fra Marineministeriet og udbeder sig en fornyet Udtalelse om Sagen.

Marineministeriet udtaler, at det paatænkte Skib nødvendigvis maa være større end angivet af Lagtinget, idet et ret stort Dieselmotor-Anlæg maa anbringes i Skibet, ligesom dette af Hensyn til den Sø, det kan komme ud i, maa være større end af Lagtinget ønsket. Endvidere anfører Marineministeriet, at Besætningens Størrelse ikke kan sættes til mindre end 16 Mand foruden 3 Officerer, medens Lagtinget havde regnet med en Besætning paa ialt 9 Mand.

Marineministeriet oplyser, at Inspektionen er foretaget af »Islands Falk« i Tiden fra 12. til 20. Juli 1929 og af «Hvidbjørnen» fra 29. November til 9. December s. A. I Januar Maaned d. A. skulde «Islands Falk» have været stationeret ved Øerne, men paa Grund af smitsom Sygdom ombord blev Skibets Anløb udsat. Endelig havde der været paatænkt Inspektion i Tiden fra 10. April til 1. Maj, men uforudsete Reparationsarbejder hindrede Udsendelse af Inspektionsskibet. Det er Udvalget bekendt, at der senere har været Inspektionsskibe ved Øerne. — I Skrivelse af 26. Juni d. A. gengives en telegrafisk Udtalelse fra Direktøren for Marineministeriet, der opholdt sig ombord i «Hvidbjørnen». Han udtaler, at han har været paa Færøerne, og at der praktisk talt ikke længere var Kritik over Inspektionstjenestens Udførelse, samt at hans Indtryk er, at Ordningen virker bedre end den tidligere, og at denne formentlig kan gøres fuldt ud tilfredsstillende, saafremt der til Inspektionen og som Led i denne knyttes et mindre Fartøj paa ca. 50—100 Tons, der tillige kan benyttes til Opmaaling, Fiskeriundersøgelse, Assistance ved mindre Bjærgninger, Befordring o. s. v.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal udtale:

Den nuværende Ordning, hvorefter der kun med visse Mellemrum opholder sig Inspektionsskibe ved Færøerne, synes i det forløbne Aar at have virket som Helhed tilfredsstillende; dog maa det bemærkes, at der desværre kun har været ringe Fiskeri ved Færøerne og som Følge deraf mindre Trawlfiskeri, saaledes at man ikke sikkert kan regne med, hvorledes Ordningen vil virke i Fremtiden. Perioderne for Inspektionsskibenes Nærværelse ved Øerne kan ikke fastlægges paa Forhaand, men man forudsætter, at Amtet vil rapportere til rette vedkommende, naar der maatte forekomme større Fiskeri, og der tiltrænges Beskyttelse.

Udvalget kan støtte det af Direktøren for Marineministeriet fremsatte Forslag om, at der anskaffes et mindre Fartøj, der kan supplere Inspektionsskibene og knyttes til Inspektionen som et Led i denne, foruden at kunne benyttes, særlig til Redningsfartøj, navnlig i Tilfælde, hvor Fiskerbaade maa være i Havsnød. Desuden vil et saadant Fartøj kunne benyttes til Opmaaling, Fiskeriundersøgelse, Assistance ved mindre Bjærgninger og Befordring af syge i Nødsfald o. l.

Skibet kan vel næppe være under 100 Tons og maa være bygget saaledes, at det er vel egnet for færøske Forhold, og man regner med, at Ministeriet selvfølgelig indhenter sagkyndige Udtalelser fra færøsk Side med Hensyn til Skibets Indretning.

Forslag.

1) Lagtinget indstiller, at den nuværende Ordning, hvorefter der periodevis stationeres større Inspektionsskibe ved Færøerne, og som i sin Helhed har virket tilfredsstillende, opretholdes indtil videre.
2) Lagtinget udtaler sin Tilslutning til det af Direktøren for Marineministeriet fremsatte Forslag om, at Staten lader bygge et hurtiggaaende Fartøj paa ca. 100 Tons, der stationeres paa Færøerne hele Aaret som et Led i Inspektionstjenesten og som Redningsskib.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Álit.

Udvalget har faaet tilstillet Justitsministeriets Skrivelse af 1. September d. A. tilligemed et Projekt til Bygning af et Inspektions- og Redningsfartøj til Færøerne.

Udvalget maa henvise til sin allerede afgivne Betænkning og maa overlade det til de sagkyndige at udtale sig nærmere om Projektet. Man maa saaledes gaa ud fra, at Tegningen forelægges Skibstilsynsmand Jacob Joensen, Thorshavn. Udvalget mener, at det maaske ikke er saa nødvendigt at indrette saa store Rum til Passagerer, medens det er paakrævet at lægge stor Vægt paa Transport af Syge, saaledes at der bliver indrettet et Sygeværelse med Adgang fra Dækket, hvorved Sygebaarer let kan transporteres.

Forslag.

Projekt med Skrivelse vedlægges den tidligere indsendte Sag.

Hetta uppskot var eisini samtykt.

Leynar sum hvalvág.

Álit frá serstakari nevnd (Johs. Joensen, Christiansen og Viðstein.)

H. V. Madsen, Jørgen Joensen og Magnus Gregoriussen úr Kvivík hava í brævið, dagsett april 1930, vent sær til Løgtingið við umsókn um at fáa tikið uppaftur til viðgerðar at fáa Leynar góðkendað til

at verða hvalvág. Umsóknarmennirnir vísa á, at málið av fyrsta sinni er sent inn á ting í 1920 av 80 íbúgvarum í Kvívíks sókn.

Málið, ið var til fyrstu viðgerð á tingið 11. august, var beint í trýmannanevnd.

Spurningurin um at gera Leynar til hvalvág hevur, sum umsóknarmennirnir siga, verið til viðgerðar á tingið fyrr (sí Løgtingstíðindi 1921, síðu 39 og 209) (Løgtingstíðindi 1922, síðu 164).

Løgtingið hevur í 1922 samtykt at burturgoyma máli fyri fyrst.

Nevndin, ið hevur fingið hetta mál til viðgerðar, er ikki komin ásamt.

Meirilutin (Christiansen og Viðstein) má halda, at tað er óhóskandi, nú hvalvágirnar eru nógv nørdar, at ikki eisini Leynar er verðin hvalvág. Ætlanin við øllum grindarækstri og drápið má vera, at so nógvar grindir og so nógvir hvalir sum møguligt koma til sættis. Út frá hesum sýntshorni má tað haldast, at skipað er soleiðis fyri, at tað í dag eru nógv fleiri hvalvágir enn nevndar eru í § 11 í «Justitsministeriets Reglement for Grindefangsten paa Færøerne» av 5. februar 1872.

At royndt hevur verið at hildið grind til á Leynum, er kunnugt, og í 1909 og 1913 er grind deyð á Leynum. At óhapp var uppi í, táið grind í 1920 varð hildin til, tí bátar vóru fáir, kann ikki førast sum prógv móti, at Leynar er ónýtulig sum hvalvág. Óhapp kann vera uppi í á bestu støðum, og tað kann eisini bera á, at grind verður hildin til við ov fáum bátum.

Táið líkindi hava verið til at dripið grind í Leynum og tað ikki hevur verið gjørt, er ársakan sjálvan tann, at vágin ikki hevur verið góðkend, og menn, ið kunna hava verið ímóti at hildið grindini til har, hava soleiðis haft hin lógregluliga rættin á sínari síðu. Um hetta hevur verið til bata fyri grindarækstur og dráp er tí ein spurningur.

Tær hendingaferðir, ið grind hevur verið rikin á Leynar, og tað, ið skilamenn siga um Leynar sum hvalvág, umframt tað, ið stendur í nevndarálitinum í 1921, prógvar til fullnar, at Leynar er nýtulig til hvalvág.

Sum frammanundan nevnt í hesum álitið má tað skipast soleiðis fyri, at so nógvar grindir og so nógvir hvalir sum møguligt koma til sættis, og grindadráp soleiðis ikki gerst ovmikið fjøtrað av, hvar grindin skal rekast og haldast til.

Minnilutin (Johs. O. Joensen) ynskir ikki at seta fram uppskot.

Uppskot.

Frá Meirilutanum (Chr. Christiansen og M. S. Viðstein):

1) Leynar verður góðkend sum hvalvág frá 1. januar 1931.
2) Amtmaðurin verður biðin um at avgerða, hvørjar sóknir ella bygdir, ið skulu teljast til hetta distrikti.
3) Eintak av álitinum verður sent umsóknarmonnum.

Broytingaruppskot frá Christiansen o. fl.

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1) Lagtinget indstiller til Justitsministeriet, at der foretages følgende Ændring i det af Justitsministeriet under 14. Juni 1909 udfærdigede Reglement for Grindefangsten paa Færøerne:

«I § 10, 1. Stk, og i § 24, Afsnit III indføjes efter Vestmanhavn: «Leynum», og i § 23, Afsnit III indføjes efter Ordet Vestmanhavn: «og Leynum».»

2) Ændringen ønskes gennemført med Virkning fra 1. Januar 1931.

Fall við 8 atkvøðum.

Grindaskaði.

Álit frá figgjarnevndini.

Johannes R. Rasmussen af Skaalevig fik Skade i Grinden i Sand den 9. August d. A. og kom straks under Lægebehandling hos Kommulægen i Sand. Ifølge Erklæring fra denne, har han været uarbejdsdygtig i 6 Uger, men er nu arbejdsfør. Han er Medlem af Sygekasse, saa at han kun har haft Udlæg til Medicin 2,85 Kr. – Der foreligger Attest fra Sysselmanden paa Sandø, at Skaden straks er anmeldt til ham. Ved Vurdering af den Erstatning, der vil tilkomme Johannes R. Dalsgaard, har man faaet oplyst, at Føroya vanlukkutrygging i Dagpenge for Uarbejdsdygtighed betaler 17 Kr. 50 Øre, og foreslaar man, at dette bliver Grundlag for Bedømmelsen af Erstatningen, saaledes at Erstatningen bliver 6 × 17,50 + 2,85 Kr. = 107,85 Kr.

Forslag.

I Erstatning for Mandeskade fra Grinden i Sand den 9. August d. A. betaler Tinget til Johannes R. Dalsgaard 107,85 Kr. af økonomisk Fond.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Friðan av stórhvali.

Álit frá ymsamálanevnd.

I Andragende af 23. Juli d. A. har «Froðbiar sóknar javnarðarfelag» anmodet Tinget om at tage til Behandling Spørgsmaalet om Ophævelse af Storhvalfangsten eller med andre Ord Fredning af Storhvaler. Det anføres i Andragendet, at de fleste Fiskere er enige om, at Storhvalen har stor Paavirkning paa Fiskeriet, idet der er meget Fiskeri, naar der er mange Storhvaler ved Land, hvilket skulde være en Følge af,

at Hvalen driver Smaasild ind mod Land, og Fisken følger efter Silden, og naar Hvalen bliver fanget, bliver Smaasilden ikke drevet ind under Land, og Fisken bliver værende ude i Havet. Det anføres, at en lignende Betragtningsmaade gør sig gældende i Island og Norge. Der har man fredet Hvalen, og Fiskeriet tiltager, medens der ved Færøerne er mindre og mindre Fiskeri. Indtægten af Storhvalfangst angives at være ringe, idet Aktiekapitalen i de to Selskaber, der driver Hvalfangst ved Færøerne, ikke er paa færøske Hænder.

Som Bevis for Paastanden om Hvalens Indflydelse paa Fiskeriet anføres det i Andragendet, at i nogle af Krigsaarene blev der ikke skudt Hvaler ved Færøerne, og de Aar var der godt Fiskeri, medens Fiskeriet gik tilbage, da man paany begyndte at skyde Storhvaler.

Storhvalfangsten angives ikke at have almindelig Betydning her paa Øerne, bortset fra at Folk faar Hvalkød at spise, og det hævdes, at Videnskabsmænd mener, at Hvalkød er daarlig Menneskeføde, idet Kødet skal indeholde giftige Stoffet, som har skadelig Paavirkning.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal bemærke:

Man ønsker ikke foreløbig at komme ind paa, hvorvidt det, der anføres i Andragendet, er rigtigt, men henstiller, at Spørgsmaalet om Hvalens Indflydelse paa Fiskeriet forelægges Ministeriet for Søfart og Fiskeri, idet der formentlig andre Steder er gjort Erfaring af Videnskabsmænd, og disse Erfaringer mener man, at det er nødvendigt, at Tinget faar Oplysninger om, forinden man kan tage Stilling til det rejste Spørgsmaal.

Forslag.

Afskrift af denne Betænkning tilstilles Ministeriet for Søfart og Fiskeri, og dette andrages om at meddele de ønskede Oplysninger.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Álit.

Det færøske Hvalfangerselskab, A/S København, henvender sig i Skrivelse af 30. f. M. til Tinget vedrørende Selskabets Drift af Hvalfangerstationen i Lopra. Det oplyses, at Selskabet har paabegyndt et ret bekosteligt Ombygningsprogram af Stationen. Der er anvendt ca. 100,000 Kr. paa Forbedringer af Bygninger og Materiel, og man paatænker yderligere Anlæg og Reparationer. Stationen beskæftiger ca. 75--80 Mand i ca. 6 Maaneder af Aaret, og disse er alle Færinger paa nær en norsk Skytte. Der betales i Lønninger ca. 120,000 Kr. hver Sæson, og Selskabet oplyser, at det har bestræbt sig for at støtte den herværende Købmandsstand og færøske Haandværkere, ligesom man i videst muligt Omfang har benyttet «Skipafelagið Føroyar»s Skibe. I 1928 er der solgt 240 Tons og i 1929 er der solgt 170 Tons Hvalkød til en Pris af 5 Øre pr. kg. I Aar er der solgt over 200 Tons Hvalkød til en Pris af 7 Øre pr. kg. I 1928 havde Selskabet et Overskud paa ca. 47.000 Kr., men i 1929 et Underskud paa ca. 82.000 Kr.

Det anføres, at det Forslag, som er indbragt for Lagtinget om Ophævelse af Hvalfangst, bevirker, at det bliver lidt vanskeligt at faa

en større Tilgang af Kapital til de paatænkte Forbedringer, og Selskabet andrager derfor om, at der i denne Samling træffes Afgørelse om Hvalafgift og Kødpris for en Aarrække. Det oplyses, at af de 278 Hval, som hidtil er fanget af Selskabet, er ingen Hval fanget indenfor 10 Sømil fra Land, og langt det mindste er taget indenfor 30 Sømil fra Kysten. Det hævdes, at Hvalfangst og Fiskeforekomst ikke har noget med hinanden at gøre, og at Resultatet af Fredning af Storhvaler derfor kun vil medføre Tab af Lagtingets Indtægt ved Storhvalfangsten og Tab af en betydelig Arbejdsindtægt, ligesom Befolkningen maa undvære det billige Ernæringsmiddel, som Hvalkød er, og man vil alligevel ikke kunne forhindre, at Hvalen bliver efterstræbt af flydende Kogerier i Ishavet, naar den i sit Træk kommer til disse Egne, saaledes at en Fredning ved Færøerne ikke vil medføre Formering af Hvalen, idet denne blot vil blive jaget endnu stærkere mod Nord.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal bemærke:

Udvalget har allerede behandlet et Andragende fra «Frodbyar javnaðarfelag» om Fredning af Storhvalen og har foreslaaet, at Andragendet indsendes til Fiskeriministeriet for at erholde dettes Udtalelser, uden at man fra Udvalgets Side har taget nogen Stilling til Spørgsmaalet. Man maa herefter tilraade, at Andragendet fra det færøske Hvalfangerselskab ligeledes tilstilles Ministeriet i Forbindelse med ovennævnte Sag. Udvalget føler sig forvisset om, at Tinget vil tage tilbørligt Hensyn til bestaaende Virksomheder, hvilket Resultat man end maatte komme til, og navnlig vil tage Hensyn til en Virksomhed, som netop har anbragt betydelig Kapital til Forbedring af vedkommende Virksomhed. Ligeledes føler man sig overbevist om, at det Udvalg, som Tinget plejer at nedsætte vedrørende Overenskomsten med Hvalfangerselskaberne, vil finde en passende og rimelig Ordning, og man mener ikke, at Tinget paa nærværende Tidspunkt kan træffe Afgørelse om Hvalafgiften og Kødprisen for det kommende Aar; og navnlig kan Tinget ikke træffe en saaden Afgørelse for flere Aar.

Forslag.

1) Afskrift af Andragende tilstilles Ministeriet for Søfart og Fiskeri i Forbindelse med den tidligere indsendte Sag vedrørende Fredning af Storhvalen.
2) Afskrift af Betænkningen tilstilles Andragerne.

Broytingaruppskot frá Effersøe og Nolsøe.

Foran Punkt 1 sættes følgende nye Punkt:

«Tinget nedsætter et Udvalg paa 3 Medlemmer, som skal være bemyndiget til paa Tingets Vegne indenfor et Tidsrum af indtil 5 Aar og med Forbehold, at Hvalfangsten ikke bliver forbudt, at afslutte Overenskomst med Hvalfangerstationernes Ejere angaaende Nedsættelse af Hvalafgiften og Levering af Hvalkød til Befolkningen paa Vilkaar, der af Udvalget skønnes at være tilfredsstillende».

Fall við 9 atkvøðum.

Uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkvøðum.

IV. Landbúnaðurin o. t.

Hagalógin.

Uppskotið frá landbúnaðarnevndini 1911 sí **skjal nr. 4.**

Álit frá tingnevndini, sí **skjal nr. 15.**

Udkast til Lov for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift m. m. (som vedtaget af Tinget ved 2. Behandling 1930).

§§ 1—3 lig Udkastets §§ 1—3.
§ 4 lig U.s § 4, dog at i Stk. 1, Linie 7 ændres «Maanederne September til» til «Tidsrummet fra 29. September til Udgangen af November».
§§ 5—12 lig U.s §§ 5—12.
§ 13 lig U.s § 13, dog at der i Linie 3 efter «Havgen» indsættes «jfr. § 20 Punkt 3 b».
§§ 14—31 lig U.s §§ 14—31.
§ 32. Ejere af Bygdens Havger i Forening kan udenfor Thorshavn ved Vedtægt paa Grandestævne afgøre, hvor mange Hunde der maa holdes i Bygden samt af hvem. Hund, som mod saadan Vedtægt holdes, skal, naar nogen Havgeejer i Bygden kræver det, straks holdes indelukket eller lænket.
§ 33. De almindelige Regler om Straf og Erstatningsansvar for Hunde og Nedskydning af saadanne, jfr. Anordning Nr. 88 af 31. Marts 1928, gælder ikke med Hensyn til den Skade, som tilladte Hunde første og anden Gang foraarsager paa Faar under Fjældgang, Røgt eller Saingang.
§§ 34—35 lig U.s §§ 34—35.
§§ 36—37 i Udkastet bortfaldt.
§§ 38—46 lig U.s §§ 38—46.
§ 47 lig U.s § 47. dog, at i Stk. 1, Linie 3 ændres «2 til 25 Kr.», til «3 til 50 Kr.», i Stk. 1, Linie 4 ændres «50 Kr.», til «75 Kr.», til 1. Stk. føjes «alt forudsat, at ikke strængere Straf efter Lovgivningens almindelige Bestemmelser er forskyldt», i Stk. 2, Linie 1 ændres «2 Kr.» til «4 Kr.», Stk. 2, Linie 3 ændres «4 Kr.» til «8 Kr.» og Stk 4 udgaar.
§ 48 lig U.s § 48, dog at i Linie 2 «Amtets Politiret» ændres til «Underretten overensstemmende med Retsplejelovens § 962».
§ 49 lig U.s § 49.
§ 50 lig U.s § 50, dog at i Linie 4 indsættes efter «af» Ordene: «20. April 1926», og i sidste Linie efter «af» Ordene «31. Marts 1926».
§ 51. Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1931. Sysselmanden drager Omsorg for, at der i Tidsrummet fra 30. September til Udgangen af December 1931 for hver Fælleshavge afholdes Havgestævne til Valg af Bestyrelse og Havgerøgtere. Fra Lovens Ikrafttræden ophæves Lov om Ordningen af de til Havgevæsenet paa Færøerne

hørende Forhold af 23. Februar 1866 saavel som alle Bestemmelser, der er i Strid med nærværende Lov.
Register lig U.s Register, dog rettes «Femte Kapitel» til «Femte Afsnit».

Broytingaruppskot frá Mitens o. fl.

1) Landbokommissionens § 36 indsættes som Lovens § 36.
2) Landbokommissionens § 37 indsættes som Lovens § 37.

Undirbroytingaruppskot frá Mitens.

Til Ændringsforslaget frá Mitens m. fl. Punkt 2 tilføjes: «dog at i 1. Stk. udgaar første Punktum og Ordet «ellers» i Linie 3, og at i Stk. 1, sidste Linie, ændres «Sognekommissionen» til «Sysselmanden».

Broytingaruppskotið samtykt við 12 atkvøðum og «Udkast, vedtaget vedtaget ved 2. Behandling», so broytt samtykt við 12 atkvøðum.

Garðalógin.

Uppskotið frá 1911, sí **skjal nr. 5.**

«Oversigt over Afstemningen ved 3. Behandling», sí **skjal nr. 18.**

Uppskotið samtykt við 14 atkvøðum.

Grannastevnulógin.

Uppskot frá 1911, sí **skjal nr. 6.**

Udkast til Lov for Færøerne om Grandestævne m. m. som vedtaget ved 2. Behandling.

§ 1 lig Udkastets § 1, dog saaledes at i Punkt 3 udgaar i Linie 4—5: «Lov om Vands Benyttelse m. m. . . . . §§ 2—5» og sidste Linie, hvorhos der i Linie 5 efter «m. v. af» indsættes: «4. April 1928».
§§ 2—3 lig U.s §§ 2—3.
§ 4 lig U.s § 4, dog at i Linie 1 udgaar «Ordentligt» og i Linie 3 «ordentligt», i Linie 4—5 ændres «1. December» til «1. November» og i Linie 5 og 6 udgaar: «eller dog saa tidlig, at den har kunnet bekendtgøres efter Reglerne i § 5».

§ 5 lig U.s § 5, dog at i Stk. 1, Linie 2 udgaar «det ordentlige» i Stk. 1 affattes Punktum 2 saaledes: »Bekendtgørelsen skal mindst 4 Uger før Grandestævnet bringes til offentlig Kundskab overensstemmende med Lov for Færøerne Nr. 59 af 1. April 1912 om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne», i Stk. 2, Linie 2 ændres «Landfogden» til «Godsbestyrelsen», i Stk. 2, Linie 3 ændres «3 Uger» til «4 Uger» og i Stk. 3, Linie 1–2 udgaar «for saa vidt nogen Sag er anmeldt til Forhandling».

§ 6. Paragraffen bortfaldt.

§ 7 lig U.s § 7, dog at i Stedet for følgende Ord i Linie 3: «ved Mødets Slutning . . . . . tiltagne Vidner» sættes: «Sysselmanden antager 2 Vidner til at overvære Forhandlingerne og underskrive Protokollen. Det, der er tilføjet Protokollen med Hensyn til hver enkelt Sag, oplæses ved Afslutningen af Sagens Behandling. Ved Mødets Slutning oplæses desuden, hvad der iøvrigt er tilført Protokollen.

§§ 8–9 lig U.s §§ 8–9.

§ 10 lig § 10, dog at i sidste Stk., Linie 5 udgaar «ordentlige».

§ 11 lig U.s § 11.

§ 12 lig U.s § 12, dog at i Stk. 1, Linie 6, efter «Sognekommissionen» indsættes: «eller hvor en saadan ikke findes, Forstanderskabet».

§§ 13–16 lig U.s §§ 13–16.

§ 17 lig U.s § 17, dog at i Stk. 1, Linie 3, rettes «af indtil 25 Kr.» til «fra 5 til 25 Kr., i Gentagelsestilfælde fra 10 til 50 Kr.».

§ 18 lig U.s § 18, dog at i Linie 3 rettes «Amtets Overpolitiret» til «Underretten overensstemmende med Retsplejelovens § 962».

§§ 19–20 lig U.s §§ 19–20.

§ 21 lig U.s § 21, dog, at i §.s Slutning tilføjes «20. April 1926».

§ 22 lig U.s 22, dog at i Linie 1 efter «den» indsættes «1. Juli 1931».

Broytingaruppskot frá Mitens o. fl.

§ 10, sidste Stk., udgaar og i § 10, første Stk., udgaar Ordene: «ved Sagens første Behandling».

Broytingaruppskotið samtykt og «Udkastet, vedtaget ved 2. Behandling» so broytt samtykt við 19. atkvøðum.

Kongsjørðin.

Álit frá búnaðarnevndini.

Sagen blev behandlet af Tinget i 1928, se Lagtingstidenden for s. A. Side 50. Et Forslag om, at Lagtinget skal faa Raadighed over hele Kongsgodset, bortfaldt, da kun 9 Medlemmer stemte derfor.

Sagen behandledes paany 1929, jfr. Lagtingstidenden for s. A., Side 84–89 og Bilag Nr. 22 a. Et Forslag fra et Mindretal om indtil i Aar at indhente forskellige Oplysninger, blev vedtaget af Tinget, jfr. Tidenden, Side 88 og 89, medens det i Bilag Nr. 22 a inde-

holdte Lovudkast af et andet Mindretal bortfaldt ved Afstemningen i Tinget, jfr. Tidenden Side 89.

Der foreligger i Aar en Del i Henhold til Lagtingets Beslutning i 1929 indhentede Oplysninger, hvortil man skal henvise.

Der foreligger derhos i Aar under Sag Nr. 44—1930: Rikisstudningur til uppdyrkan, en Meddelelse fra Landbrugsministeriet om, at Ministeriet har nedsat et Udvalg, som bl. a. skal have sin Opmærksomhed henvendt paa Spørgsmaalet om en ny Lovgivning, sigtende til at skaffe Jord frem til Opdyrkning, dels ved Ændringer i Lov Nr. 56 af 13. April 1894 om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods, dels ved en ny Lovgivning vedrørende Odelsjorden. Lagtinget har besluttet at vælge Medlemmer til dette Udvalg uden dog at tage Stilling til det nævnte Spørgsmaal.

Under disse Omstændigheder finder man det rigtigt at udsætte Behandlingen af Sagen om Kongsjorden.

Forslag:

Sagen udsættes til næste Aar.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Rikssstudningur til uppdyrkan.

Álit frá búnaðarnevndini.

Om Sagens tidligere Behandling henvises til Lagtingstidenden for 1927, Side 21—24 og Bilag 21, for 1928, Side 51 og Bilag Nr. 37 (i Tidenden efter Bilag Nr. 39) og for 1929) Side 93—95, jfr. Tidenden for 1926, Side 18—19.

Landbrugsministeriet har ifølge sammes Skrivelse af 15. f. M. til Lagtinget ikke villet fremme det af Tinget i Samlingen 1929 vedtagne og til Ministeriet indsendte Forslag til Lov om direkte Statstilskud til Opdyrkning m. v. tilligemed Udkast til administrative Bestemmelser om saadant Statstilskud, men har dog i Erkendelse af, at Spørgsmaalet, om hvorvidt der bør gennemføres en særlig Lovgivning, sigtende til Fremme af Opdyrkningen paa Færøerne, fortjener nærmere Overvejelse, nedsat et Udvalg til Behandling af Spørgsmaalet, bestaaende af Amtmanden som Formand, Landbrugskonsulenten og 3 af Lagtinget valgte Medlemmer — 1 fra hver af Lagtingets valgte Grupper — og har samtidig anmodet Tinget om at foranledige, at de enkelte Lagtingsgrupper hver for sig foretager Valg af et Medlem af Udvalget, og om at tilstille Amtmanden Meddelelse angaaende Udfaldet af disse Valg.

I en til Sagen hørende Genpart af en Skrivelse af 15. f. M. fra Ministeriet til Færø Amt hedder det:

«Med Hensyn til den Udvalget stillede Opgave, skal man bemærke, at Spørgsmaalet om, hvorvidt der bør gennemføres en særlig Lovgivning, sigtende til Fremme af Opdyrkningen paa Færøerne, efter Ministeriets Opfattelse bør behandles paa en bredere Basis, end sket ved de af Lagtinget vedtagne, ovennævnte Forslag. Ministeriet vil vel ikke

stille sig afvisende overfor Tanken om at yde direkte Statstilskud til Opdyrkning, men da det med de nugældende Lovbestemmelser er meget vanskeligt for den enkelte Mand at komme i Besiddelse af Jord, som egner sig til Opdyrkning, maa Ministeriet anse det for rigtigt, at Udvalget særlig fæster sin Opmærksomhed paa Spørgsmaalet om ny Lovgivning, sigtende til at skaffe Jord frem til Opdyrkning, dels ved Ændringer i Lov Nr. 66 af 13. April 1894 om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods, dels ved en ny Lovgivning vedrørende Odelsjorden».

Udvalget skal stærkt fremhæve, at det er meget magtpaaliggende, at Sagen om direkte Statsbidrag til Opdyrkning paa Færøerne bliver fremmet saa snart som muligt overensstemmende med det af Tinget i Aarene 1927, 1928 og 1929 enstemmigt vedtagne Lovforslag.

Et Flertal (Effersøe, Matras, Niclasen, Paturssen, M. Samuelsen og Weihe) hævder, at denne Sag kun kan blive forsinket ved, at den, som af Ministeriet paatænkt, kædes sammen med Spørgsmaalet om ny Lovgivning, sigtende til at skaffe Jord frem til Opdyrkning, dels ved Ændringer i Lov Nr. 56 af 13. April 1894 om Afhændelse af Trøer og Grundstykker fra Statens Fæstegods og dels fra Odelsgodset.

Dette Spørgsmaal er meget indviklet og vanskeligt, og det kan komme til at vare længe, før det bringes til et endeligt Resultat.

Det udgør desuden en særlig Sag, som behandles af Lagtinget og har været Genstand for Overvejelser i den færøske Landbokommission.

Der er aldeles ikke nogen saadan Forbindelse mellem de to Sager, at de nødvendigvis bør følges.

Efter at Ministeriet har afvist direkte Forhandling for Tiden med Lagtinget om dettes Lovforslag, mener et Mindretal indenfor Udvalget (Effersøe, M. Samuelsen og Weihe) dog efter Omstændighederne at kunne tilraade Tinget som et Forslag, at bidrage til Sagens Fremme ved at indvælge Medlemmer i Ministeriets Udvalg.

Man indser dog, at Lagtinget for at undgaa enhver Misforstaaelse, bør udtale, at man ikke herved tilkendegiver nogen Tilslutning til den af Ministeriet stillede Opgave for Udvalget om Gennemførelse af en særlig Lovgivning til Fremme af Opdyrkningen. Ethvert Medlem af Tinget maa i saa Henseende være frit stillet.

Et andet Mindretal (Viðstein) tiltræder uden Forbehold Nedsættelse af et Udvalg i det omhandlede Øjemed.

Et tredie Mindretal (Matras, Niclasen og Paturssen) udtaler:

Da alle Tingets Valggrupper i de Aar, denne Sag har været behandlet i Tinget (1927, 1928 og 1929), har været repræsenteret i det Udvalg, der har behandlet heromhandlede Sag, da saavel Landbrugskonsulenten som Amtmanden har været tilkaldt til Sagens Udvalgsbehandling, da Udvalget med Tilslutning fra Landbrugskonsulenten og Amtmanden baade i 1928 og 1929 enstemmigt har indstillet Sagen til Lagtingets Ved-

tagelse, og da Lagtinget i 3 paa hinanden følgende Samlinger enstemmigt har givet Sagen sin Tilslutning, finder Mindretallet, at det nu kun vil være yderligere at forhale Sagen, om der nu nedsættes et Udvalg til Sagens fornyede Overvejelse.

Mindretallet maa derfor fraraade at vælge Medlemmer til oftnævnte Kommission.

Forslag.

Af Udvalget:

I. Lagtinget udtaler overfor Landbrugsministeriet:

1) at det er meget magtpaaliggende, at Sagen om direkte Statsbidrag til Opdyrkning fremmes i Henhold til Lagtingets Forslag.

Af et Flertal (Effersøe, Matras, Niclasen, Patursson, M. Samuelsen og Weihe):

2) at Tinget indtrængende fraraader, at denne Sag sættes i Forbindelse med Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Jord til Opdyrkning.

Af et Flertal (Effersøe, M. Samuelsen, Viðstein og Weihe):

II) Lagtinget vælger 3 af sine Medlemmer til at indtræde i det af Ministeriet nedsatte Udvalg.

Af et Mindretal (Matras, Niclasen og Patursson):

Lagtinget er ikke villigt til at vælge Medlemmer til det omhandlede Udvalg.

Et Mindretal (Effersøe, M. Samuelsen og Weihe):

III) Ved at indvælge Medlemmer i Udvalget, tilkendegiver Tinget ikke sin Stilling til den af Ministeriet stillede Opgave for Udvalget om Gennemførelse af en særlig Lovgivning til Fremme af Opdyrkningen «paa en bredere Basis».

Uppskot I, 1 samtykt við 20 og I, 2 við 14 atkvøðum.

Uppskot II, meirilutans fall við 11 og minnilutans við 1 móti 8 atkvøðum.

Uppskot III fall við 10 atkvøðum.

Seinni framlagt hetta uppskot frá Viðstein o. fl.:

I Henhold til Landbrugsministeriets Skrivelse af 15. Juli d. A. om Nedsættelse af en Kommission til Behandling af Spørgsmaalet om direkte Statsbidrag til Opdyrkning paa Færøerne m. v. fremsættes følgende

Forslag til Beslutning:

Lagtinget vælger 3 Medlemmer, eet af hver Partigruppe, til at indtræde i den af Landbrugsministeriet nedsatte Kommission vedr. Statsbidrag til Opdyrkning m. m. paa Færøerne.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Til limir av nevndini vóru valdir: Matras, M. Samuelsen og J. H. Poulsen og til tiltaksmenn: Niclasen, Effersøe og Viðstein.

Rossalógin.

Uppskot frá ráðharranum, sí **skjal nr. 11.**

Álit frá búnaðarnevndini, sí **skjal nr. 12.**

Uppskot nevndarinnar samtykt við 17 atkvøðum.

Landbúnaðarskúli.

Álit frá búðnaðarnevndini.

Sagen om Landboskolen ombandles i den færøske Landbokommissions Forslag og Betænkninger, Side 279—289 og i Lagtingstidenden for 1919 B, den ordinære Samling, Side 63—66 samt for 1925, Side 36—40.

Med Hensyn til omstridte Spørgsmaal angaaende Stedet for Skolen vedtog Lagtinget i 1919: «Den paatænkte Landboskole og Husholdningsskole med Forsøgsstation anlægges paa Landfogedgaarden i Højvig». I 1925 vedtog Tinget: «Byggepladsen til den eventuelle Landbrugsskole ved Højvig søges udvalgt paa et Sted, hvorfra der er lettest mulig Adgang til de Jordarealer, der hører til Sanatoriet i Hoydal, og at der ikke derved paaføres Sanatoriet nogen Skade.»

Der har ifølge Meddelelse fra Landbrugskonsulenten og overensstemmende med Lagtingets Vedtagelse i 1919, jfr. Tidenden Side 65 og

66, for Statens Regning været drevet en Forsøgsstation i Højvig, en Forsøgsstation for Plantekultur m. m. i Traðardali paa Sandø, en Forsøgsstation med et forbedret Faarebrug i Kvalvig samt omkring i Bygderne afholdt en Vandrelærervirksomhed (Landbrugsforedrag) for at forberede Landbrugsskolens Arbejde og tillige kortvarige Husholdningskursus. Der blev bevilget Midler til en mindre Forsøgsstation for Plantesygdomme i Kirkebø, men Stationen kom paa Grund af den udsete Leders Sygdom ikke i Virksomhed.

Lagtinget har i Aar modtaget den medfølgende Skrivelse af 9. f. M. fra Bestyrelsen for Føroya Búnaðarfelag (Færøernes Landboforening) tilligemed 3 Bilag, jfr. vedlagte Skrivelse af 15. Juni d. A. fra samme til Landsnevnd Føroya Løgtings, forsynet med Landsnævnets Paategning af 17. f. M.

Det fremgaar af disse Aktstykker, at et Flertal paa 4 Medlemmer indenfor Landboforeningens Bestyrelse indtrængende gør sig til Talsmand for, at Landboskolesagen ikke bliver udsat længere, men fremmes snarest muligt, samt at Skolen bliver anlagt paa den til Amtslægeembedet hørende Gaard Heygsgaard i Kollefjord som den til dette Øjemed bedst egnede. I af Bestyrelsens Medlemmer, dens Formand, fastholder derimod med Hensyn til Stedet for Skolens Anlæg Landfogedgaarden i Højvig.

Et Flertal (Effersøe, M. Samuelsen, Viðstein og Weihe) gør gældende, at det vil være urigtigt, at Tinget tager endelig Stilling til det foreliggende Andragende, da Sagen i sin Tid er blevet overladt til det færøske Landbrugsudvalg.

Et Mindretal (Matras, Niclasen og Patursson) anfører følgende:

Det er i indeværende Aar 52 Aar siden Lagtinget for første Gang beskæftigede sig med Spørgsmaalet om Oprettelse af en færøsk Landbrugsskole (til at begynde med i Form af Mønstergaard) og 38 Aar siden Tanken om Oprettelse af en færøsk Landhusholdningsskole første Gang kom under Diskussion i Tinget.

Endnu er ingen af disse Skoler blevet til Virkelighed.

Sagen om Oprettelse af Landbrugsskolen er nu paany rejst i Tinget paa Foranledning af Føroya búnaðarfelag. Derimod har Foreningen ikke berørt Spørgsmaalet om Landhusholdningsskolen.

Angaaende Stedet for Landbrugsskolens Oprettelse maa man med Føroya búnaðarfelag være enig i, at Forsøgsgaarden Højvig maa anses for absolut uanvendelig til Fremme af de for en saadan Skole tilsigtede Formaal. Man samstemmer ogsaa med Foreningen i, at Heygsgaard i Kollefjord er velegnet til Landbrugsskolegaard, ligesom denne Gaard ogsaa egner sig til, at en vordende Landhusholdningsskole eventuelt senere kan tilknyttes samme.

Da bemeldte Gaard er tillagt Amtslægeembedet, og dette Embede for Tiden er vakant, finder man det betimeligt, at Lagtinget i Henhold til búnaðarfelagets derom til Tinget rettede Indstilling hos Ministeriet andrager om, at Heygsgaard stilles til Disposition til Oprettelse af en færøsk Landbrugsskole.

Der medfølger Sagen en Del Forslag vedrørende saavel Anlægget som Skolens Drift, Undervisningsplaner m. v.

Ihvorvel disse give et godt Grundlag til Bedømmelse af Skolens tiltænkte Ordning og Virksomhed, vilde det være ønskeligt om disse Planer blev nærmere udarbejdede og begrundede.

Det er givet, at Skolens Virksomhed, for at kunne opfylde sin Hensigt maa bygges paa de hjemlige Krav, der maa stilles til unge færøske Landmænds Uddannelse. Dette vil bedst opnaas ved, at Skolens og Undervisningens Planlæggelse stabiliseres paa god færøsk Landbrugstradition og Erfaring, suppleret med de Erfaringer, man paa Landbrugsskolevæsenets Omraade har indvundet paa de Steder i vore Nabolande, hvor Landbrugs- og Naturforholdene har størst Lighed med vore, særlig Norges Vestland og Island.

Man kunde derfor have anbefalet, at Búnaðarfelaget lod foretage en indgaaende stedlig Erkyndigelse angaaende et Par vestnorske Landbrugsskolers Historie og Virksomhed, f. Eks. Stend ved Bergen og Tveit paa Jæderen, og en islandsk nemlig Hvanneyri i Borgarfjørð.

Imidlertid vil det paa Sagens nuværende Standpunkt formentlig være vanskeligt at skaffe Tingets Tilslutning til, at Búnaðarfelaget med speciel pekuniær Støtte fra Lagtinget lader foretage en saadan Efterforskning.

Vedrørende Oprettelse af den færøske Landshusholdningsskole vilde det ogsaa haft sin særlige Betydning — selv om den ikke blev oprettet samtidig med Landbrugsskolen — om Búnaðarfelaget kunde fremskaffe stedlig Oplysning om et Par norske og islandske Husholdningsskolers Virksomhed, bl. a. ogsaa med Hensyn til, hvilken Erfaring man i Norge har indvundet ved Husholdningsskolers Tilknytning til Landbrugsskole.

Paa Sagens foreløbige Standpunkt skal man dog indskrænke sig til at indstille nedenanførte til Lagtingets Vedtagelse.

Flertallet skal tiltræde Mindretallets Forslag Punkt 6.

Forslag.

Af Flertallet (Effersøe, M. Samuelsen, Viðstein og Weihe):

1) Sagen tilstilles det færøske Landbrugsudvalg, idet man fremhæver, at man anser det for højst paatrængende, at Landbrugsskolesagen bliver fremmet snarest muligt.
2) Lagtinget anmoder om, at der med Hensyn til den til Amtslægeembedet henlagte Gaard i Kollefjord ikke bliver truffet nogen Ordning, som kan være til Hinder for, at der paa Gaarden oprettes en Landbrugsskole, eventuelt i Forbindelse med en Husholdningsskole.
3) Et Eksemplar af Betænkningen tilstilles Regeringen.

Af Mindretallet (Matras, Niclasen og Patursson):

4) Lagtinget andrager hos Regeringen om, at Amtslægegaarden Heygsgarð i Kollefjorð stilles til Disposition til Oprettelse af en færøsk Landbrugsskole.
5) Sagen om Opretholdelse af en færøsk Landbrugsskole udsættes til næste Aar.
6) Et Eksemplar af Betænkningen tilstilles Føroya Búnaðarfelag.

Uppskot meirilutans, 1—3, samtykt við 13, 21 og 22 atkvøðum, og uppskot minnilutans 6 við 17 atkvøðum.

Álakersgarður.

Állt frá búnaðarnevndini.

Sagens Behandling i Lagtinget i de senere Aar behandles i Lagtingstidenden: For 1927, Side 24—30, for 1928, Side 50 og Bilag 36, for 1929, Side 89 og Bilag 22, b.

Justitsministeriet har ved Skrivelse af 15. Juli 1930 tilstillet Lagtinget et Udkast til Forslag til Lov om Salg til Thorshavns Kommune af Embedsgaarden Aalekær og udbedt sig en Udtalelse fra Tinget om Udkastet.

Ministeriet har samtidig tilstillet Thorshavns Byraad et Eksemplar af Udkastet til Udtalelse.

Efter stedfundet Udtalelse fra Udvalgets Formand til Byraadet, har man fra dette modtaget den hermed følgende Ekstrakt-Udskrift af Forhandlingsprotokol for Byraadets Udvalg for Kasse- og Regnskabsvæsenet, forsynet med en paategnet Attest af 13. f. M. af Byraadets Formand, hvor efter Byraadet har vedtaget at svare Justitsministeriet, at man ikke har noget at indvende imod det tilsendte Udkast, til Lovforslag.

Af de indhentede Oplysninger fremgaar, at den selvejende Institution Færø Amts Bibliotek har faaet Skøde paa et Areal af 6030 m² af Debessartrøð. Efter det foreliggende Udkast til Lovforslag skal Lagtinget have Ret til indenfor et Tidsrum af 20 Aar fra den Dato, Skødet udstedes paa Gaarden, at erhverve den Del af Debessartrøð, som overdrages til Kommunen, for en Betaling af 1 Kr. pr. m². — Foranførte er i Overensstemmelse med Lagtingets Vedtagelse i 1929, jfr. Tidenden Side 89 og Bilag 22 b, Side 36. —

Udvalget har delt sig i et F l e r t a l (Effersøe, M. Samuelsen, Viðstein og Weihe) og et M i n d r e t a l (Matras, Niclasen og Patutsson).

F l e r t a l l e t kan i Henhold til foranførte, idet man mener, at der ikke er noget til Hinder for Fremme af Lovforslaget, anbefale dette.

Mindretallet er indforstaaet med Lagtingets Vedtagelse om Salg af Embedsgaarden «Aalekjær» til Thorshavn Kommune med de deri gjorte Undtagelser m. m. (se Lagtingstidende 1929, Bilag 22), hvorom der i Tinget ingenlunde opnaaedes Enighed, men de tværtimod kun blev gennemført med et knebent Flertal, dog med den Klausul, som dannede det vægtigste Grundlag for Salgets Gennemførelse i Lagtinget, aldeles ladt ude af Betragtning, hvormed man ikke kan skønne andet end, at Hovedgrundlaget for Gaardens Salg i sin Helhed maa betragtes at være bortfaldet eller i en væsentlig Grad forringet, at Spørgsmaalet om Salg af Gaardens Udengaardsjord bør stilles i Bero, idet man paa nærværende Tidspunkt ikke kan gaa med til at skabe et Forbillede i saa Henseende, før der for Tinget foreligger en indgaaende grundig Undersøgelse og Overvejelse af Salg af det samlede Kongs- og Embedsgods paa Færøerne i Almindelighed, hvilket ikke under nuværende Samling lader sig gøre.

Iøvrigt er det overfor Udvalget ikke oplyst eller dokumenteret, at Ønsket om Køb af Gaarden er dikteret af andre Hensyn end 1) Trøbesiddernes (indlagt af ommeldte Fæste) Interesse i Erhvervelse af de af dem besiddende Trøers Overgang til Selveje i Forbindelse med Vinterfredning, hvilket Mindretallet skønner at være berettiget og bør støttes,

2) Erhvervelsen af Arealer for Kommunen til Udstykning af Byggegrunde, hvortil skal bemærkes, at der for Tiden næppe kan siges at være stor Trang tilstede i saa Henseende, men i Betragtning af Byens store Vækst i de senere Aar, har man dog ment at burde anbefale, at Gaardens Indmark med Strandrettigheder allerede nu bliver overdraget Thorshavns Kommune, dog saaledes, at det i § 1 i Justitsministeriets Udkast ommeldte Arealer tilbageholdes til offentlig Brug, samt den Del «af Debessartrø», der ikke direkte er henlagt eller afhændet til Amtsbiblioteket, overdrages til Lagtinget.

I Overensstemmelse hermed kan Mindretallet tiltræde § 2 i Forslag til Lov om Embedsgaardens Afhændelse med Ret for disse Trøejere til at kræve Køb og Vinterfredning, hvorimod man ikke kan gaa med til at give Bestemmelser, der sigter til at tvinge Trøejerne mod deres Vilje at modtage og betale denne Ret, som i Tilfælder kan være af underordnet Betydning.

Iøvrigt henholder man sig til den af Mindretallet i Sagen angaaende Salg af Embedsgaarden i Fjor afgivne Betænkning, se Lagtingstidende 1929, Bilag 22, Side 33—34—35, hvortil henvises.

I Fald Justitsministeriet frendeles skulde vise sig uvilligt til at overdrage Gaarden eller dens Indmark til Ejendom i Overensstemmelse med Lagtingets Vedtagelse i 1927 (se Lagtingstidende 1927, Bilag 23 § 3 med Bemærkninger), maa det antages, at Regeringen vil være villig til at overdrage Gaarden til Thorshavn Kommune paa lignende Vilkaar som vestre Husgaard, nemlig i Fæste.

Forslag.

Af Flertallet (Effersøe, M. Samuelsen, Viðstein og Weihe):

Der svares Justitsministeriet, at Lagtinget anbefaler det modtagne Lovforslag til Fremme.

Af Mindretallet (Matras, Niclasen og Patursson):

1.

Sagen om Salg af «Aalekær»s Udengaardsjord stilles i Bero indtil videre.

2.

Justitsministeriet bemyndiges til at sælge den gamle Indmark, der hører ind under den til Amtmandsembedet paa Færøerne henlagte Gaard «Aalekjær», med Undtagelse af de i Justitsministeriets Udkast § 1 og Punkt 1 nævnte Arealer eller Matr. Nr.

3.

Ved Bestemmelse af Købesummen nedsættes Gaardens Skattemarketal i et saadant Forhold, som efter Justitsministeriets Bestemmelse svarer til den Forringelse, som Gaarden lider ved det i § 2 tagne Forbehold. Købesummen udgør 25 Gange Pengeværdien af Gaardens aarlige offentlige Ydelser (Opsidderleje, Naturalier m. v.) beregnet efter Gaardens nedsatte Skattemarketal

Forsaavidt Lagtinget erhverver nogen Del af heromhandlede Arealer til Selvejendom, vil denne være at ansætte i Skattemarker og Købesummen at bestemme i Henhold til nærværende Paragrafs første Stykke.

4.

Nuværende og eventuelt fremtidige Besiddere eller Lejere af Trøer og Trøparter, indlagte af det i foregaaende § omtalte Fæste, skal, naar de har Trøen forsvarligt indhegnet fra Udmarken, og naar mindst 1/4 af Arealet er opdyrket, være berettiget til at købe Trøerne eller Trøparterne for en Købesum af 100 Kr. pr. Helaarskofoder med Ret til samtidig eller senere at kræve Vintergræsning for Faar afløst.

Købesummen af Afløsningsvederlaget erlægges kontant ved Skødets Udstedelse, og naar Vintergræsningsretten af Ejer eller Besidder begæres afløst.

5.

Det Beløb, der indkommer ved Salg af Vinterfredning af de i ovennævnte §§ 2 og 4 omtalte Jorder, henlægges til en Fond, der bestyres af Færøernes Lagting, og hvis Midler kan anvendes til Ophjælpning af det færøske Landbrug efter Lagtingets nærmere Bestemmelse.

6.

Den Del af »Debessar Trø», der ikke direkte er henlagt eller afhændet til Amtsbiblioteket, overdrages til Lagtinget.

7.

Skulde Justitsministeriet ikke være villigt til at overdrage Thorshavns Kommune Aalekærsgaardens Indmark til Ejendom paa de i § 3 nævnte Vilkaar, anbefaler Lagtinget, at Kommunen overtager hele Gaarden i Fæste paa sædvanlige Betingelser.

Álit frá Viðstein.

Paa Foranledning af et Mindretal (Patursson, Niclasen og Matras) i Udvalgsbetænkningen fremsatte Udtalelser angaaende Aalekærsgaards Salg fremkommer nærværende Kontinuationsbetænkning.

Selve Sagen om Aalekærsgaards Salg til Thorshavns By, Thorshavn Kommune, har i mange Aar været Genstand for indgaaende Behandlinger i Lagting, Byraad og Presse. Den thorshavnske Offentlighed har vist Sagen meget stor Interesse, og har haft den fulde Forstaaelse af, hvilken Betydning det vilde have for Byen Thorshavns Fremtid, om Gaardens Erhvervelse for Kommunen var sikret.

I de sidste Par Aar har der været ført Forhandlinger mellem den herværende Administration og Ministeriet paa den ene Side, og Thorshavn Byraad paa den anden Side. Sagen er derefter kommen til at staa i et for Thorshavn By ikke ugunstigt Lys, saa Aalekærsgaards Overgang til Byens kommunale Eje maatte anses for at være naaet. Hvad vedrører Myndighedernes Stilling til Thorshavns Bys Køb af Aalekærsgaard, saa har denne ikke været uimødekommende. Myndighederne har saaledes ogsaa haft Forstaaelse af Sagens Betydning for Byen og dens Udvikling.

Man var nu gaaet ud fra, at Sagen var bragt i Orden ved den i Samlingen 1929 skete Vedtagelse, hvor Lagtinget anbefalede, at Gaarden

Aalekær overdrages Thorshavns Kommune. Og for saa vidt er dette ogsaa Tilfældet, og det kan saaledes ikke rokke Ministeriets Ret til at lade Salget ordne «paa gunstigst mulige Vilkaar», som det hedder i det i Fjor vedtagne Flertalsforslag. Saaledes er selve Sagen om «Aalekær»s Salg til Thorshavn Kommune allerede afgjort i Henhold til Lagtingets Vedtagelse.

Lagtinget er saaledes ikke i Aar stillet overfor Afgørelsen om Aalekærsgaards Salg og langt mindre Leje til Thorshavn Kommune, saaledes som Indtrykket bliver ved Gennemlæsningen af fornævte Mindretals Bemærkninger. Denne Sag er afgjort, og er derfor ikke paa Dagsordenen i Aar. Det maa saaledes kun være Mindretallets Hensigt at udskyde den forestaaende Ordning vedrørende Salget, naar Mindretallet nu foreslaar at overdrage Kommunen Gaarden til Leje, i Lighed med andre Fæstere af Statsjord.

At det af Lagtingsmand Patursson i Samlingen 1927 fremlagte Forslag om Salgssummens Anvendelse kan have nogetsomhelst med nærværende Sag at gøre, er vanskeligt at danne sig nogen Mening om, da Forslaget ikke er fremsat i Lagtinget, og der saaledes heller ikke foreligger nogen Vedtagelse herom. Det maa derfor ogsaa antages at være Hensigten at forhale Salgsordningen, naar Lagtingsmand Paturssom i en privat Skrivelse til Justitsministeriet af 23. November 1929 henleder Ministeriets Opmærksomhed «paa dette mit Forslag, før Ordning vedtages vedrørende Aalekærs 13 (16) Markers endelige Udskillelse fra Hovedgaarden.» (Patursson andrager her «om at den mig ifølge nævnte Forbehold tilkommende Ret tages i Betragtning forinden Gaardens Salg og afvikles paa den af mig i Henhold til § 7 foreslaaede Maade»). Det maa tillige formenes, at det har været noget nær beslægtet med Overdrivelse, naar Hr. Patursson skriver om sit Forslag angaaende Salgssummens Anvendelse, at «det fik en Del Stemning for sig», for dog overfor Ministeriet at vedgaa, at der fremsattes «intet Forslag desangaaende paa Tinget i 1928 og 1929».

Saavel det i Aar af Mindretallet optagne Spørgsmaal om at udleje Aalekærsgaard til Thorshavn Kommune, som det i Hr. Paturssons Skrivelse til Justitsministeriet fremførte angaaende Salgssummens Anvendelse til Udgravningsarbejder i Kirkebø er paa nærværende Tidspunkt forpasset. — Det har derfor ikke saa lidt Karakter af en Amputation af Lagtingets Vedtagelse angaaende Aalekærs Overgang til Thorshavn Kommune, om Ministeriet vilde handle ud fra Hr. Paturssons Synspunkter vedrørende Salgssummen, og om Lagtinget i Aar vilde reducere Vedtagelsen om Salg af Gaarden til Thorshavn Kommune til kun at omfatte Indmark og den øvrige Del i Leje.

Mindretallets Forslag, der er affattet i 7 Punkter, staar ikke godt i Forhold til samme Mindretals Stilling til Sagen i Fjor, og harmonerer heller ikke med Mindretallets Standpunkt overfor Ministeriets Skrivelse vedrørende Kommissionen til Behandling af Opdyrkningsforholdene paa bredere Basis.

Lagtinget vedtog som bekendt uden nuværende Mindretals Medvirkning et af underskrevne fremsat Forslag om Oprettelse af en færøsk Jordefond. Ved Eftersyn i Lagtingets Forhandlingsprotokol for 1929 viser det sig, at Afstemningen, der foregik ved Navneopraab, faldt saaledes ud:

«Ja stemte»: Winther, Dam, Zachariassen, J. H. Poulsen, Johs. Joensen, Nolsøe, Viðstein, Christiansen, Simonsen, Debess, Kallsoy, Mitens.

«Stemmer ikke»: Johan Poulsen, Patursson, Niclasen, Joen Hansen, A. Samuelsen, J. H. Joensen, M. Samuelsen, Effersøe, Weihe, Johs. Petersen, Matras.

Forslaget om Oprettelse af Færøernes Jordefond blev i Fjor fremsat i Sagen om Salget af Aalekær, dette Resonnement er rigtigt, men Lagtinget kan ikke komme udenom, at Forslaget staar i bestemt Forbindelse med en anden stor og vigtig Sag, der er kommet til at hedde Kongsjorden, men drejer sig om Adgang til Opdyrkning af Statens Udengaardsjord paa Færøerne m. m. Netop i denne Sag er — ogsaa af underskrevne — fremsat: «Udkast til Lov for Færøerne om Udstykning af Jord». Disse to Forslag: «Udkast til Lov for Færøerne om Udstykning af Jord» og «Forslag til Lov for Færøerne om Oprettelse af Færøernes Jordfond», griber ind i hinanden paa en saadan Maade, at det maa være nødvendigt, at ogsaa Udstykningsforslagets Vedtagelse foreligger. Det maa derfor anses, at samme Mindretal har modsat sig den af Ministeriet foreslaaede Kommissionsbehandling paa bredere Basis, for at undgaa, at ogsaa denne Side af Sagen kom til Behandling i en Kommission.

Det maa derfor anføres:

1) Mindretallet har modsat sig Oprettelse af Færøernes Jordefond.
2) Mindretallet har modsat sig Lov om Udstykning af Jord.
3) Mindretallet har modsat sig en Kommissionsbehandling om Opdyrkningsforholdene m. m.
4) Mindretallet har modsat sig Salg af Aalekærsgaard til Thorshavn Kommune.

I Henhold til Mindretallets Stilling til ovenanførte kan Lagtinget ikke vedtage det af Mindretallet i nærværende Sag fremsatte Forslag.

Broytingaruppskot frá Mitens:

Til Justitsministeriets Udkast § 1 føjes:

Købesummen indgaar i en Fond «Færøernes Jordfond», der bestyres af Færøernes Lagting, og hvis Midler anvendes til Fremme af Landbruget paa Færøerne.

Álit frá Matras o. fl.

Undertegnede Mindretal i Udvalget angaaende ovennævnte Sag ønsker kort at udtale følgende i Anledning af den uden Udvalgets Vidende til Tinget indleverede Kontinuationsbetænkning i Sagen:

Det ligger udenfor alle parlamentariske Regler, at et Medlem af et Udvalg, uden at have tilkendegivet noget herom for vedkommende Udvalg, fremlægger en isoleret Betænkning til Tinget.

Vi ønsker at paatale en saadan Fremgangsmaade.

Da vedkommende Kontinuationsbetænkning desforuden efter sin hele Form og Indhold er et Stridskrift, enddog indeholdende personlige Sigtelser for at Mindretallet har behandlet denne Sag og forskellige andre i Betænkningen nævnte Sager af Egeninteresse, ønsker Mindretallet kun at henlede Tingets Opmærksomhed paa den af Udvalgsmedlem Viðstein anvendte Taktik og skal iøvrigt henvise til Mindretallets Standpunkt i hernævnte Sager, se Lagtingstidenden 1928, Side 50 og Bilag Nr. 39, 1929, Side 84—89 og Bilag 22 a, samt Side 89 og Bilag 22 b.

Við aðru viðgerð varð broytingaruppskotið samtykt við 12 atkvøðum (sjálvstýrisflokkurin, J. H. Poulsen og Viðstein).

Við 3. viðgerð setti Effersøe fram uppskot,

Sidste Stykke af Lovudkastets § 1 (Ændringsforslaget fra Mitens til 2. Behandling) udgaar.

Tað fall við 10 atkvøðum (sambandsflokkurin).

Uppskotið, sum samtykt við aðru viðgerð, samtykt við 18 atkvøðum.

Studningur til húsdýraalan.

Álit frá búnaðarnevnd.

Der foreligger:

1) Skrivelse af 10. Juli d. A. fra Landbrugsministeriet, hvorved Lagtingets Udtalelse udbedes om Lov Nr. 129 for Færøerne af 31. Marts 1926 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Húsdyrbrugets Fremme m. m.
2) Skrivelse af 22. f. M. fra Det færøske Landbrugsudvalg med 13 Bilag.
3) Skrivelse af 9. Juli d. A. fra Landbrugskonsulenten paa Færøerne til Færø Amt.
4) Afskrift af Skrivelse af 24. Juni d. A. fra Føroya búnaðarfelag (Færøernes Landboforening) med Udskrift af Forhandlingsprotokol for Foreningens Bestyrelse.

Med disse Aktstykker følger forskellige Bilag.

Udvalget forudsætter, at Ministeriet tillige ønsker en Udtalelse om den af Justitsministeriet i Henhold til den nævnte Lovs § 2 under 18. Juni 1926 udstedte Bekendtgørelse om Regler for Statskassens Tilskud i Henhold til Lov for Færøerne af 31. Marts 1926 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. m.

Det færøske Landbrugsudvalg, der har behandlet Sagen ved Cirkulation blandt Udvalgets Medlemmer, har vedtaget at anbefale de ved Sagen liggende Forslag. — Disse omhandles i Bilag 3 og 4 til den førommeldte Skrivelse af 9. Juli d. A. fra Landbrugskonsulenten (Punkt 3).

Der foreslaas, jfr. Bilag 1, at det i Lovens § 1 ommelte aarlige Tilskud af Statskassen paa tilsammen indtil 15.000 Kr., forhøjes til indtil 20.000 Kr.

Udvalget har haft Samraad med Bestyrelsen for Færøernes Landboforening og Landbrugskonsulenten.

Det er for tidlig endnu, efter at Loven kun har været i Kraft i 4—5 Aar, at kunne paavise positive Resultater af stor Betydning, men Udvalget mener bestemt, at man ved de iværksatte Foranstaltninger er

kommet ind paa den rette Vej, som med Tiden vil virke meget gavnligt, og man skal fremhæve, at Befolkningen omfatter disse Foranstaltninger med megen Interesse og har i noksaa stort Omfang givet dem sin Tilslutning.

Udvalget kan tiltræde Ændringen i Lovens § 1 (Forhøjelse af Statskassens aarlige Tilskud til indtil 20.000 Kr.) og det i Bilag 4 omtalte Forslag til Ændring af Justitsministeriets Bekendtgørelse af 18. Juni 1926. Hertil har Bestyrelsen for Færøernes Landboforening givet sin Tilslutning under det stedfundne Samraad. — Derimod kan man ikke paa det foreliggende Grundlag tiltræde eller overhovedet udtale sig om Forslaget til Lov for Færøerne om Tyrehold, Bilag 3.

Forslag.

1) Der svares Landbrugsministeriet, at Lagtinget anbefaler, at Lov Nr. 129 for Færøerne af 31. Marts 1926 om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. m. vedbliver at gælde saaledes, at Statskassens aarlige Tilskud i Henhold til Lovens § 1 forøges til indtil 20.000 Kr.
2) Forslaget til Lov for Færøerne om Tyrehold tilstilles de kommunale Styrelser til Erklæring og udsættes iøvrigt til næste Aars Lagtingssamling.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningur til jarðabrúk.

Álit frá figgjarnevndini.

Í brævið av 31. juli fár greiðir harra Edw. Mitens frá, at av teimum 6000 kr., sum í 1929 av tinginum vóru samtyktar í studningi fyri landbúnaðin, hevur landsnevndin játtað 1500 kr. til gjøgnum landbúnaðarráðgevarin at fáa til vegir upplýsingar um træðarviðurskifti 500 kr. til studning til keyp av tól og tíggjum, 500 kr. til keyp av tøðum og 2500 kr. til studning til hegn og uppdyrkan. Harri Mitens mælir til, at tingið aftur í ár veitur 5000 kr. fyri 1931 til hetta endamál. Búnarnevndin mælir til eftir samráð við búnaðarfelaginum, at tað til landbúnaðin blívur veittur 6000 kr. í studning fyri 1931, soleiðis sum nærri greitt frá í brævi av 29. august. —

Nevndin má eisini halda fyri, at tað er neyðugt at styðja landbúnaðin, og vil mæla til, at tað verður játtað 6000 kr. fyri 1931. Nevndin skal tá her vísa á, at undir eini sak um tuberkulintundirsøkjan av neytum í Føroyum er framsettur tann áheitan á tingið at veita styrk til teir neytaeigarar, sum noyðast at drepa neyt, fongd við tuberklum. — Nevndin heldur fyri, at av hesum 6000 kr. skal brúkast tað neyðturviliga til henda studning og setur fram hetta

Uppskot.

Av amtsfondini veitir løgtingið landsnevndini inntil 6000 kr. til frama fyri jarðabrúkið við endamálið soleiðis sum viðtikið í 1929, og harumframt studning til teir neytaeigarar, sum noyðast at drepa neyt, fongd við tuberklum, eftir ransóknan av djóralæknanum.

Broytingaruppskot frá Joh. F. Poulsen:

Í staðin fyri nevndarinnar uppskot setist:

Av amtsgrunnunum veitir løgtingið landsnevndini inntil 6000 kr. til frama fyri jarða- og seyðabrúkið og har umframt studning til teir neytaeigarar, ið noyðast at drepa neyt, fongd við tuberklum, eftir rannsóknan av djóralæknanum.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Broytingaruppskot frá Mitens:

Sum nýtt punkt verður sett:

Tann peningur, ið restar av teimum 6000 kr., sum játtaðar vóru í 1929 av økonomisk fond, til studning til jarðabrúk, hevur landsnevndin heimild til at ráða yvir inntil 31. dec. h. a.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Studningur til seteplir.

Álit frá figgjarnevndini.

Af Økonomisk Fond er der i 1929 bevilget Andrageren 500 Kr. til sammes Virksomhed for Dyrkning af Læggekartofler paa Øerne.

Udvalget kan anbefale, at Virksomheden fortsættes og Bevillingen fornyes.

Forslag.

Der bevilges Føroya búnaðarfelag 500 Kr. for Aaret 1930 til sammes Virksomhed for Dyrkning paa Færøerne af hensigtsmæssige Læggekartofler.

Paa Summens Anvendelse fremlægges skriftlig Redegørelse og Regnskab til Lagtingssamlingen i 1931.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lóg um smá jarðabrúk.

Álit frá búnaðarnevndini.

Landbrugsministeriet har anmodet Lagtinget om en Udtalelse med Hensyn til Lov Nr. 194 af 15. Juli 1927 om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne, der skal underkastes Revision i Lagtingssamlingen 1930 og Rigsdagssamlingen 1930/31.

Man har fra den i Medfør af Lovens § 1 nedsatte Kommission modtaget Underretning om følgende:

Der er i Henhold til Loven endelig oprettet 3 Brug, 4 Andragere har modtaget Tilsagn om Laan og 1 Andragende er fundet egnet, 1 Andragende beror paa Afgørelse og 1 paa Oplysninger. 7 Andragere har faaet rent Afslag og 2 har faaet Afslag paa det foreliggende Grundlag.

Det fremgaar heraf, at Loven hidtil har haft nogen, men dog mindre Betydning.

Man har om Sagen forhandlet med Bestyrelsen for Færøernes Landboforening samt med Landbrugskonsulenten og skal i Henhold hertil og det iøvrigt foreliggende fremsætte følgende

Forslag.

Det anbefales, at Lov Nr. 194 af 15. Juli 1927 om Oprettelse af mindre Jordbrug paa Færøerne fornyes uændret.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Lóg um lánufeløg til smá jarðabrúk.

Álit frá búnaðarnevndini.

Det er blevet oplyst for Udvalget, at der intet Andragende er indkommet i Henhold til Lov Nr. 103 af 4. April 1928 om Begunstigelser for Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere paa Færøerne, jfr. Lov Nr. 52 af 21. Februar 1930, og at der heller ikke er oprettet nogen Driftslaaneforening.

Udviklingen vil dog muligvis kunne medføre, at der kan blive Betingelser for at yde Driftslaan under den omhandlede Form.

Man ser ikke, at der er Anledning til at foreslaa Ændringer i Loven.

Udvalget skal i Henhold hertil anbefale Tinget at indstille, at Loven vedbliver at gælde.

Forslag.

Lagtinget indstiller, at Lov Nr. 103 af 4. April 1928 om Begunstigelse for Driftslaaneforeninger for mindre Jordbrugere for Færøerne vedbliver at gælde uden Ændring.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Reglugerð um matrikul og jarðaskifti í Famien.

Álit frá búnaðarnevndini.

Disse Sager blev behandlet af Lagtinget i Fjor, se Lagtingstidenden for 1929, Side 90, og det vil formentlig være hensigtsmæssigt at behandle dem her i samme Betænkning.

Førstnævnte (Nr. 52/1930) blev udsat til i Aar. Der foreligger et Udkast til Lov om Udstykning og Sammenlægning m. v. i Bygden Famien. Lovudkastet gaas navnlig ud paa at forebygge vidtdreven Udstykning af Landbrugsejendomme (Jord med tilhørende Landbrugsbygninger) samt at hindre uheldig Sammenlægning af saadanne. — Foruden Regler i saa Henseende indeholder Udkastet ogsaa Regler for Magelæg af Landbrugsejendomme samt derhos nogle særlige Bestemmelser.

Det hedder, at Amtet bemyndiges til ved Overdragelse af Odelsjord af særlige Grunde at meddele Dispensation fra Forbudet mod at skille Indmark fra Udmark (jfr. § 17 i Lov af 4. Marts 1857 om Udstykning).

Endvidere, at det skal være forbudt at skille de til Jordegodset i Indmark og Udmark hørende Herligheder fra Jorden undtagen i Overensstemmelse med de gældende Regler om Udskiftning og Afløsning (jfr. Udstykningslovens § 18.)

I Lovudkastets § 10 indeholdes dernæst visse nærmere Bestemmelser om de til Jordegods hørende Herligheder.

I § 12 foreskrives, at der efter Indstilling af Lagtinget kan ved kgl. Resolution fastsættes lignende Regler som de i Loven indeholdte for andre udskiftede Bygder paa Færøerne.

Med Hensyn til Sagen om Matrikul m. v. (Nr. 53/1930) forelaa i f. A. et Forslag til kongelig Anordning. Dette Forslag har siden forrige Lagtingssamling været Genstand for nærmere Behandling, og der forefindes nu vedlagt skriftlige Udtalelser herom fra Justitsministeriet, Færø Amt og Dommeren i Færøernes Retskreds.

Justitsministeriet har udarbejdet og med Skrivelse af 4. April d. A. fremsendt et nyt Forslag (Udkast) til kgl. Anordning, hvori der er indført visse Ændringer i Lagtingets Forslag.

Udvalget har haft Samraad med Amtmanden og Dommeren og har til Brug ved Sagens Behandling laant: 1) Kort over Udskiftningen i Famien Bygd, 2) Fortegnelse over, hvad hver af de ved Udskiftningen af Famiens Bygds Indmark inddragne Lodsejere var Ejere af i de forskellige Havgeparter, angivet i Mark, Gylden og Skind, og 3) Matrikul over Famien Bygds Indmark, udarbejdet paa Grundlag af den i Aarene 1928—1929 foretagne Udskiftning.

Udvalget kan ikke anbefale, at det foran under Sag Nr. 52/1930 omtalte Lovudkast fremmes, og man holder for, at det vil være rigtigt, i alt Fald for Tiden, ikke at indføre andre Ændringer i den bestaaende Retsordning vedrørende Jordegodset, end de som er en nødvendig Følge af Udskiftningen.

Derimod finder man, at det nu, da Udskiftningen af Indmarken i Famien Bygd er tilendebragt, og tillige andre Udskiftninger er under Arbejde og kan ventes tilendebragt i en nærmere Fremtid, maa være magtpaaliggende snarest muligt at fastsætte Regler om Indførelse og Oprettelse af Realregister og eventuelt Matrikul for de Pladser, der er blevet eller bliver udskiftede.

Den fornødne Hjemmel til Fastsættelse af saadanne Regler ved kongelig Anordning indeholdes i Lov Nr. 85 af 31. Marts 1928 § 16, 2det Punktum.

Med Hensyn til Sagen i sin Almindelighed og særlig Anordningens Formaal skal man henvise til Thorshavns Matrikulering, som behandledes i Lagtinget i 1927, jfr. Lagtingstidenden for s. A., Side 45—48 og Bilag 22. Dog maa man holde sig for Øje, at de paagældende Forhold ude paa Bygderne er en Del anderledes end i Thorshavn og navnlig mere indviklede som Følge af, at Thorshavns Jord paa nær nogle gamle Bygrunde udelukkende bestaar af Kongsjord, medens Jorden andetsteds paa Øerne i Almindelig udgøres af Odelsjord, Kongsjord og Embedsjord, gerne blandet.

Der synes at være nogen Uklarhed til Stede. — Herom skal bemærkes:

Der forefindes overensstemmende med Lov af 29. Marts 1867 angaaende en ny Skyldsætning af Jorderne paa Færøerne og Lov Nr. 70 af 23. April 1897 angaaende Indførelse af en ny Skyldsætning af Jordejendomme paa Færøerne m. m. en Jordebog, der er udarbejdet i Henhold til den førstnævnte Lov. Den i Jordebogen indeholdte Ansættelse af de enkelte Ejendomme til Normalmarker under Navn af Skattemarker er Grundlag for Beregningen af alle Skatter, Afgifter og Ydelser i offentligt Øjemed af det færøske Jordegods, jfr. Loven af 1897 § 2. Skyldsætningen benævnes Taksation eller Matrikulering, og der kan vel ikke være Tvivl om, at Jordebogen i Forbindelse med de i § 6 i Loven af 1897 omhandlede Fortegnelser, der skal føres henholdsvis af Landfogden (nu Politimesteren) for alle Øerne og af Sysselmændene, hver for sit Syssel sognevis, er den gældende Matrikul, bortset fra Thorshavn. Saavidt om Begrebet «Matrikul». Af Dommeren (tidligere Sorenskriveren) føres et Skøde- og Panteregister (en Jordfortegnelse) til Brug ved Tinglæsning, jfr. Lov Nr. 81 af 5. Maj 1905, Lov Nr. 51 af 26. Marts 1909 og Lov Nr. 305 af 16. December 1914, og det maa være hertil der sigtes ved Benævnelsen Realregister i nærværende Sag. Der savnes imidlertid en Forklaring om, hvorfor der skal ske en Omlægning saaledes, at den nye Del af Jordebogen (Matrikulen) skal føres af Dommeren, medens Jordebogen iøvrigt som hidtil formentlig paatænkes ført af Politimesteren og Sysselmændene til Brug ved Skatteopkrævning m. v.

Det nye, som agtes indført, er, for saa vidt man har forstaaet de ved forommeldte Samraad givne Oplysninger, væsentlig af rent formel Natur, men der er skabt nogen Uklarhed.

Man gaar imidlertid ud fra, at Bestemmelserne i §§ 17 og 18 i Udstykningsloven af 4. Marts 1857 forbliver uændrede, og at der kun sker den Ændring, at Skøde og Panteregisteret (Jordfortegnelsen) for saa vidt angaar de udskiftede Dele af Bygderne afløses af den nye ved Udskiftningen tilvejebragte Fortegnelse (Realfortegnelse). Dette bør ved Affattelsen af den paatænkte Anordning holdes for Øje.

Ved senere Overdragelser af Dele af den uskiftede Jord skal foretages de fornødne Rettelser i Kort og Fortegnelse, men man forudsætter, at der, naar det fornødne i saa Henseende er iagttaget og de Bestemmelser, som indeholdes i Udkastet til Anordning, er overholdte, ikke vil være noget til Hinder for Udstykning af Jorden.

Man maa forøvrigt sørge for, at Realregister m. v. føres saaledes, at de Jordegodset vedrørende Retsforhold ikke bliver forrykkede, fordi man for Indmarken, til hvilken Herligheder og Rettigheder i Almindelighed er knyttede i Forhold til det gamle Marketal, jfr. Landfoged Lund-

dahls Bemærkninger om de færøske Landboforhold Tillæg IV til Forslag og Betænkninger af den færøske Landbokommission og Tillæg V Ejendomsforholdene i Bygden Sand af C. Bærentsen, savner Oplysning om Fordelingen mellem Indmarkscjerne efter dette Marketal.

Forslag.

Af Udvalget:

Ad Sag Nr. 52/1930: Jarðaskjfti i Famien.

Lagtinget fraraader, at Sagen fremmes.

Ad Sag Nr. 53/1930: Reglugerð um matrikul.

Lagtinget udtaler:

1) Man anser det for magtpaaliggende, at der snarest muligt fastsættes Regler om Oprettelse af Realregister eventuelt tillige af Matrikul for udskiftede Pladser.
2) Ved Indførelsen af disse Regler bør der kun foretages følgende Ændringer:
   a) Skøde- og Panteregisteret (Jordfortegnelsen) rettes for saa vidt angaar den udskiftede Del af vedkommende Bygd.
   b) Realregister m. v. maa føres saaledes, at der for hver enkelt Ejer ses, hvilke af de i den nuværende Jordfortegnelse opførte Jorder den paagældende er Ejer af samt med hvilket Marketal.
   c) Ved fremtidige Overdragelser af Dele af den udskiftede Jord skal der foretages de fornødne Rettelser i Kort og Fortegnelse.
3) Der træffes de fornødne Foranstaltninger for, at Udstykninger af den udskiftede Jord kan blive iværksat uden uafnøden Besvær og Bekostning for Befolkningen.
4) Man henviser til Udvalgsbetænkningen og finder iøvrigt intet at indvende imod Ministeriets Lovudkast.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til Føroya búnaðarfelag.

Álit frá fíggjarnevndini.

Umsókn frá Føroya búnaðarfelag um studning 500 kr. um árið til sitt stjórnarstarv. Umsóknin er viðløgd rokniskapið felagsins. — Búnaðarnevndin gevur viðmæli um at geva tær umsøktu 500 kr.

Eftir tí sum fyriliggur setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Tingið játtar Føroya búnaðarfelag 300 kr. fyri árið 1931 til sitt stjórnarstarv av amtsfondini.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Løn til Hans Jacobsen, landbrúkscandidat.

Álit frá figgjarnevndini.

Tann 30. juli í ár hevur stjórn Føroya búnaðarfelags sent tinginum soljóðandi bønarbrævi:

«Undirskrivaða stjórn Føroya búnaðarfelags loyvur sær at bera eftirfylgjandi mál fram fyri háttvirda Føroya Løgting við bøn um, at tað má verða væl undirtikið:

Síðani 1. december 1928 hevur landbrúkskandidatur Hans Jacob Jacobsen úr Skálavík havt pláss hjá búnaðarráðgevaranum. Tað arbeiði, hann hevur gjørt, hevur verið skrivstovuarbeiði, ið ársakast av «Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. m.» og ferðir, ið ársakast av hesi somu lóg, hartil hevur H. J. Jacobsen báðar vetrarnar 1928/29 og 1929/30 hildið fyrilestrar á búnaðarskeiðum í ymsum bygdum og gjørt einstakar ferðir, ið falla inn undir tað arbeiðið, ið er lagt undir royndarstøðuna í Hoyvík. Av tí, at búnaðarráðgevarin bæði í 1928/29 og 1929/30 hevur havt eykaarbeiði og til tess eykapening deils viðvíkjandi tí starvi, ið stendst av áðurnevndu lóg «om ... Husdyravlens ... Fremme» og deils av starvi fyri Føroya Løgting viðvíkvandi statistik, hevur tað eydnast at lata H. J. Jacobsen hava arbeiði og løn í heilum frá 1. december 1928 til nú.

Um H. J. Jacobsen einans skal lønast av tí arbeiði, bæði skrivstovuarbeiði og ferðingararbeiði, ið fellur av lóg «om ... Husdyravlens ... Fremme» og tí arbeiði, fyrilestraferðirnar geva, og tað er hetta arbeiði, ið regluliga kann gevast honum sum nú er, vil tað ikki bera til at kunna fáa honum nóg mikla løn framvegis alt árið. Um so skal verða, at honum ikki kann gevast arbeiði alt árið og tí heldur ikki fulla løn, vil tað ikki bera til hjá honum, ið hevur brúkt nógv ár at fáa sær góðan vitskapligan og praktiskan kunnleika í jarðabrúki, at binda seg til at arbeiða her heima í Føroyum. Á hinari síðuni er tað nú so nógv arbeiði her, ið gerast skal av tí, ið sett er í verk við áðurnevndu lóg, at búnaðarráðgevarin einsamallur ikki kann gera alt uttan hjálp afturat øðrum arbeiði, hann hevur, og tað kann væntast, at ikki bert hetta arbeiði, men eisini onnur mál við og við vilja krevja meira arbeiði frá almennari síðu fyri jarðabrúkið í Føroyum.

Av tí peningi, ið er givin við «Lov for Færøerne om Foranstaltninger til Husdyravlens og Husdyrbrugets Fremme m. m.» kann

tað ætlast, at H. J. Jacobsen hereftir, um lógin verður longd, kann verða løntur við 1500 til 2000 kr. árliga fyri skrivstovuarbeiði og ferðingararbeiði. Um búnaðarskeið verða hildin framvegis sum higartil, kann tað ætlast, at hann av tí peningi, hartil verður givin, kann verða løntur við 500 à 600 kr. árliga.

H. J. Jacobsen hevur í tí tíðini, hann hevur verið hjá búnaðarráðgevaranum, fingið 300 kr. um mánaðin, og av tí áðurnevnda regluliga arbeiði honum kann gevast, vil tað soleiðis resta 1000 à 1600 kr. í til at kunna geva honum løn alt árið.

So statt heitur stjórn Føroya búnaðarfelags á Føroya Løgting við bøn um, at tingið má tryggja ein hóskandi pening, soleiðis, at H. J. Jacobsen kann verða verandi í tí arbeiði, hann nú er fyri fyrst, til aðrir útvegir verða, og at tingið vil samráðast við felagið um hetta mál í tingsetuni.»

Sakin er beind í figgjarnevndina, sum hevur haft samráð við búnaðarnevndina, og sum í brævi av 29. august í ár mælir til, at H. J. Jacobsen blívur við at vera til tænastu fyri landbrúkið, soleiðis at tað verður sikrað honum ein mánaðlig løn av 300 kr. Hetta fæst í lag, sum statt er, um tingið veitur ein árligan studning frá 1000—1600 kr.

Nevndin er á einum máli við búnaðarnevndina, at tingið eigur at geva ein árligan studning til hetta endamál, soleiðis at tingsins studningur verður til rádigheit fyri búnaðarráðgevaranum, og soleiðis at studningurin fellur burtur, tá tann kravda mánaðliga lønin av 300 kr. kann skaffast á annan hátt.

Uppskot.

Úr amtsfondini veitur tingið ein árligan studning av inntil 1600 kr. til rádigheit fyri landbúnaðarráðgevarin sum hjálp til lønan av landbrúkskandidati H. J. Jacobsen úr Skálavík. — Peningurin verður rindaður móti kvittan búnaðarráðgevarans eftir greiniligum uppgerð, sum vísir á, hvat ið hvørt ár tørvast av tingsins studningi, fyri at løn Hans Jacob Jacobsens kann blíva 3600 kr. árliga.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Útskiftingarformenn.

Allt frá búnaðarnevndini.

Der foreligger en Skrivelse af 22. f. M. fra Landbrugsministeriet til Lagtinget og en Skrivelse af 27. s. M. fra Udskiftningskandidat, Kongsbonde Elias Húsgarð, Sydregøte.

Spørgsmaalet om Udskiftningsformænd omhandles i Lagtingstidenden for 1926, Side 19—21, for 1927, Side 32—33 og for 1928, Side 52, Bilag 31. —

I 1926, da der forudsattes at ville blive 2 Udskiftningsforretninger i Foraaret 1927, hver i sin særskilte Bygd, vedtog Tinget at foreslaa som Formænd at lede disse Forretninger henholdsvis Landinspektør Johs. Evens og Udskiftningskandidat Elias Husgaard. — I 1927 vedtog Tinget:

«Idet Lagtinget venter, at der vil blive Brug for to Udskiftningsformænd, skal man indstille hertil: Udskiftningsformand Husgaard og Landindspektør Ewens.»

I 1928 begærede Landbrugsministeriet i Anledning af, at Landinspektør Ewens havde meddelt, at han ikke agtede at modtage Beskikkelse som Udskiftningsformand, Tingets Erklæring med Hensyn til Spørgsmaalet om Beskikkelse af Landinspektør V. E. Pedersen som saadan. Nogen Udtalelse fra Tinget blev ikke vedtaget, da de i Sagen stillede Forslag bortfaldt, fordi intet af dem opnaaede fornøden Tilslutning ved den endelige Afstemning.

Ministeriet meddeler nu, at samme har til Hensigt til næste Aar at iværksætte flere Udskiftninger, og derfor paatænker at beskikke Landinspektørerne E. V. Gregersen og M. Øster som Udskiftningsformænd. Ministeriet oplyser, at førstnævnte under Landinspektørerne J. Ewens og V. E. Pedersens Ledelse har som Medhjælper deltaget i Udskiftningen af henholdsvis Famien og Frodebø Bygder, samt at sidstnævnte under Landinspektør V. E. Pedersens Ledelse har deltaget i Udskiftningen af Trangisvaag Bygd.

I denne Anledning udbeder Ministeriet sig Lagtingets Erklæring i Henhold til § 5 i Udskiftningslov Nr. 125 af 20. April 1926.

Udvalget skal anbefale, at de Mænd, som har virket ved Udskiftningen her paa Øerne, og fortrinsvis de, som har virket længst, beskikkes til Udskiftningsformænd ved de Udskiftninger, som Ministeriet har til Hensigt at iværksætte næste Aar.

Hvad angaar det af Udskiftningskandidat Húsgarð i Skrivelse af 27. f. M. rejste Spørgsmaal om Behandling af Sagen om Udskiftningsloven's Forlængelse mener Udvalget, at denne Sag ikke i sin Helhed kan behandles af Tinget i Aar allerede af Hensyn til, at man savner fornøden Tid hertil. Derimod mener man, at det vil være hensigtsmæssigt saa snart som muligt at forberede Sagen. I saa Henseende skal man i Overensstemmelse med Tanken i Hr. Húsgarðs Skrivelse anbefale, at der anstilles Overvejelser om de Erfaringer, der er indvundne ved de stedfundne Udskiftningsarbejder, og om Tilvejebringelsen af Bestemmelser angaaende en ensartet, hensigtsmæssig Arbejdsmaade ved Udskiftninger, og at der foranstaltes iværksat en Sammenkomst mellem de Udskiftningsformænd, som har taget Del i Arbejdet, til Forhandling om de paagældende Spørgsmaal.

Forslag.

1) Lagtinget anbefaler, at Udskiftningskandidat E. Húsgarð, Landinspektør E. V. Gregersen og Landinspektør M. Øster beskikkes til Udskiftningsformænd ved de Udskiftninger, som Ministeriet har til Hensigt at iværksætte næste Aar.
2) Tinget anbefaler, at den i Udvalgsbetænkningen omtalte Forhandling bringes i Stand saa snart som muligt.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Statslán til ullspinning.

Álit frá ymsamálanevndini.

Fabrikant Johan Evensen, Thorshavn, har til Handelsministeriet indgivet Andragende om Statslaan til Anskaffelse af Maskiner. Han oplyser, at han i over 30 Aar har beskæftiget sig med Uldspinderi, og at han er uddannet saavel i Danmark som i Tyskland og Norge. I ca. 20 Aar har han for egen Regning drevet Uldspinderi i Thorshavn, og han har en efter færøske Forhold ret betydelig Omsætning og beskæftiger daglig fra 10—15 Personer. Han andrager om et Laan paa 25.000 Kr. til Køb af forskellige nødvendige Maskiner. Ved Anskaffelse af disse vil han kunne udvide sin Virksomhed og dermed ogsaa Omsætningen betydeligt, idet der er Raamateriale (Uld) nok paa Færøerne. Driftsudgifterne vil ved en saadan Udvidelse falde forholdsvis, da Udvidelsen betyder mere Arbejde uden væsentlig Stigning af Administrationsudgifterne. Virksomheden vil derved blive mere konkurrencedygtig, hvilket vil have stor Betydning, da Produkterne sælges her paa Øerne.

Fabrikant Johan Evensen har med Skrivelse af 2. ds. tilsendt Lagtinget Ansøgning og andraget om Tingets Anbefaling.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal anføre:

Det er af stor Vigtighed, at Ulden saa vidt muligt kan blive forarbejdet her paa Øerne i Stedet for at udføres uforarbejdet. Dette vil for det første have Betydning for Landbruget, som derved fordelagtigere kan afsætte de paagældende Produkter; men dernæst vil det ogsaa have Betydning derved, at der skaffes Beskæftigelse og Arbejde for en Del Mennesker, og navnlig vil det være af Vigtighed, at der fremstilles gode Uldvarer, som kan sælges her paa Færøerne i Stedet for daarligere Varer, der indføres. Befolkningen vil derved kunne faa Ulden tilvirket, og dette har stor Betydning bl. a. for Fiskerne, som derved vil faa godt og varmt Undertøj og andet Tøj, afpasset efter vore særlig Forhold.

Fabrikant Johan Evensen er kendt som en dygtig og flittig Mand, der støt og jævnt har arbejdet sin Virksomhed fremad. Udvalget skal derfor fremsætte følgende

Forslag.

Tinget anbefaler paa det bedste den af Uldspinder Johan Evensen, Thorshavn, til Handelsministeriet indgivne Ansøgning om Statslaan til Anskaffelse af forskellige Maskiner.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Ríkisstudningur til landbrúkskursus.

Álit frá búnaðarnevndini.

Udvalget har indhentet en Erklæring fra Landbrugskonsulenten, hvilket er dateret 25. d. M. og følger hermed. — Man kan slutte sig til det i Erklæringen udtalte.

Forslag.

Lagtinget sender Andragendet tilbage til Andrageren med Henvisning til Landbrugskonsulentens Erklæring.

Broytingaruppskot frá Johs. Joensen og A. Samuelsen.

Lagtinget anbefaler, at Landbrugsministeriet støtter Trømand Jacob Danielsens Andragende i passende Omfang.

Broytingaruppskotið fall við 10 atkvøðum, og nevndaruppskotið varð samtykt við 15.

Karantinrúm fyri húsdýr.

Goymt til næsta ár.

Kæra viðvíkjandi útskiftingina í Famien.

Álit frá búnaðarnevndini.

Efter Lov for Færøerne Nr. 125 af 20. April 1926 om Udskiftning § 50, 1. Stk. kan Udskiftningen saavel som derunder afgiven Kendelse, Skøn og Bestemmelse indankes til Prøvelse ved Overudskiftningskommissionen, jfr. §§ 51—58. Klage bør rettes til denne og ikke til Lagtinget.

Man har forøvrigt erfaret, at Kommissionen for Tiden behandler en Appelsag angaaende den omhandlede Udskiftning.

Forslag.

Der tilstilles Andragerne Ellender Erlingsson af Famien m. fl. en Afskrift af Udvalgsbetænkningen med Henvisning til denne.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Kæra viðvíkjandi festi.

Álit frá búnaðarnevndini.

Sagen angaar det af Elias Eliasen besiddede Kongsfæste paa 4 Mk. 10 Gl. i Mygledal. Andrageren Erik Eliasen, som er Fæsterens ældste Søn, ønsker, at dette Fæste maa blive opladt til ham og søger om Lagtingets Bistand hertil.

I en Skrivelse af 31. Marts d. A. fra Landbrugsministeriet udtaler Ministeriet, at der ikke for Tiden findes Hjemmel til at gennemtvinge den ønskede Fæsteopladelse.

Fæsteren ønsker at beholde Fæstet, og forøvrigt er hans Hustru i Live. Spørgsmaalet om Andragerens Ret til at overtage Fæstet kan i hvert Fald ikke afgøres, saalænge Fæsteren besidder dette.

Forslag.

Der tilstilles Andrageren en Afskrift af Udvalgsbetænkningen med Henvisning til denne.

Álit frá somu nevnd.

Udvalget har modtaget Sagen angaaende det omhandlede Fæste fra Amtet.

Det fremgaar af denne, at Kongsbonde Elias Eliasen i en Skrivelse af 20. September 1926 uden Adresse har udtalt som sit «største Ønske», at hans næstældste Søn Joen Magnus Eliasen maa overtage Fæstet, da han selv ønsker at fratræde paa Grund af Alder.

Efter Skrivelsens Indhold kan der ikke være Tvivl om, at dette ikke kan opfattes som en ubetinget Opladelse af Fæstet.

Skrivelsen er forsynet med forskellige Paategnelser. Den første af disse er dateret 25. Januar 1928 fra Norderøernes Syssel til Politimesteren paa Færøerne. Iøvrigt foreligger en hel Del andre Aktstykker.

Ved en Skrivelse af 2. November 1928 til Godsbestyrelsen har Kongsbonden underrettet denne om, at han tilbagekalder den af ham under 20. September 1926 indsendte foran omnældte Ansøgning, hvorfor han ønsker Sagen om Fæstets Opladelse stillet i Bero.

Forslag
til Sagens 3die Behandling

Der føjes til Udvalgets Forslag:

«Den af Kongsbonde Elias Eliasen i en Skrivelse af 20. September 1926 fremsatte Udtalelse om, at han ønsker, at hans Søn J. M. Eliasen maa overtage hans Fæste, kan ikke opfattes som en ubetinget Opladelse af dette.»

Samtykt við 13 atkvøðum.

Tuberkulinroyndir.

Álit frá fíggjarnevndini.

Í brævi av 13. august í ár sigur djóralæknin frá, at hann hevur roynt 3849 neyt fyri tuberklar -- fyri hesar royndir hevur hann fingið 1 kr. fyri stykkið frá 3397 neytacigarum. 452 er einki goldið fyri av ymsum ársøkum. Djóralæknin roknar við at kunna fáa úti við 50 kr. afturat frá eigarunum, og søkir tingið um 400 kr. í studning fyri ógoldnar royndir. — Búnaðarnevndin, ið hevur haft sakina til umhugsan, mælir til at hesar 400 kr. verða játtaðar. —

Nevndin heldur, sum statt er, eisini at kunna ganga við til at játta 400 kr. og vil stilla uppskot harum.

Nevndin hevur eisini umsókn frá djóralæknanum, har hann søkir um, at teir neytacigarar -- 15 í tali — sum drepa ella hava dripið neyt, av tí at hesi neytini eru funnin fongd við tuberklar, fáa ein studning fyri tað tap, teir hervið líða.

Nevndin heldur fyri, at tingið eigur at veita ein passandi studning til hetta endamál, og vísur á, at tað undir einari sak um studning til landbúnaðin er stillað uppskot um, at av teimum 6000 kr., sum hertil verða játtaðar, skal ein partur brúkast til hjálp til neytaeigarar, sum drepa ella hava dripið neyt, fongd við tuberklar. --

Uppskot.

1) Tingið játtar djóralækna Carl J. Bech móti hansara kvittan 400 kr. úr amtsfondini fyri ógoldnar royndir viðvíkjandi tuberklar hjá neytum í Føroyum.
2) Av tí peningi — 6000 kr. — sum kann væntast játtaður í studning til landbúnaðin, veitir landsnevndin í samráð við djóralæknanum ein passandi studning til teir neytaeigarar, sum drepa ella hava dripið neyt, av tí at hesi neytini eru funnin fongd við tuberklar.

Uppskotið varð samtykt.

Djórainnfluttningur.

Álit frá búnaðarnevndini.

Sagen indkom til Tinget i 1929 ved et Andragende fra 16 Mænd i Thorshavn om Tilladelse til at indføre Heste fra Island til al Slags Brug, og ikke, som nu, udelukkende til Avlsbrug. Ifølge § 1 i Landbrugsministeriets Bekendtgørelse af 27. April 1927, jfr. Lov Nr. 36 af 28. Februar 1908, er det forbudt til Færøerne at indføre Heste fra Island uden efter særlig for hvert enkelt Tilfælde meddelt Tilladelse fra Amt-

manden, og Tilladelsen maa kun meddeles, naar Indførelsen er paakrævet af Hensyn til Hesteracens Forbedring. — Sagens Behandling findes omtalt i Lagtingstidenden for 1929, Side 101 til Side 102. Medlemmernes Anskuelser var delte, og Sagen blev udsat til i Aar. Landbrugskonsulentens Erklæring af 31. Juli f. A. forelaa (jfr. Bilag). Konsulenten siger, at det utvivlsomt ikke vil være nogen økonomisk Fordel, men tværtimod et Tab for Færøerne at tillade Indførelse af islandske Vallakker, og at der kun kan være Brug for saadanne til Morskabsridning, jfr. nærmere Erklæringen. Dyrlægen har i en Erklæring af 10. September f. A. (Bilag) fremsat et omfattende Lovforslag. Han udtaler derhos: Islandske Heste er meget dyrere i Indkøb end de færøske, og dertil kommer Ulejlighed og Ekstraudlæg. Samtidig er de færøske Heste i Størrelse, Styrke og Hurtighed jævnbyrdige med de islandske. Saavidt man ved, medfører de islandske Heste ikke Smittefare. Dyrlægen slutter med at sige, at han, alle Forhold taget i Betragtning, ikke ser nogen Grund til at nægte Indførsel af Heste fra Island. Iøvrigt henvises til en Skrivelse fra samme, dateret 5. August f. A. til Lagtinget (Bilag).

Siden sidste Lagtingssamling har der af Lagtinget skriftligt været begæret Erklæring fra Landbrugskonsulenten, Færøernes Landboforening og Husdyrkommissionen, men kun Svar ses at foreligge fra førstnævnte, skønt de paagældende ved en Skrivelse af 30. f. M. paany er blevet anmodet om at svare.

Den omsøgte Tilladelse vil ikke kunne gives, medmindre Bekendtgørelsen af 1927 ændres.

Et Flertal (Effersøe, Niclasen, M. Samuelsen og Weihe) skal henvise til Landbrugskonsulentens og Dyrlægens Udtalelser samt til, at Bestemmelsen om, at Tilladelse til Indførsel af Husdyr kun maa meddeles, naar den er paakrævet af Hensyn til den paagældende Races Forbedring, udgør et vigtigt Princip, som ikke bør fraviges, undtagen betydningsfulde Hensyn kræver det.

Et Mindretal (Matras, Patursson og Viðstein) mener, at der ikke er Fare for Indførsel fra Island af smitsom Sygdom blandt Heste, og at det er af en vis almen Interesse, at Andragendet imødekommes.

Forslag.

Af et Flertal (Effersøe, Niclasen, M. Samuelsen og Weihe):

Der svares Andragerne, at Lagtinget ikke finder tilstrækkelig Anledning til at udvirke en Ændring i Lovgivningen for at muliggøre Indførsel af Vallakker fra Island til Ridebrug.

Af et Mindretal (Matras, Patursson og Viðstein):

Lagtinget indstiller, at det bliver tilladeligt at indføre Vallakker fra Island.

Uppskot meirilutans fall við 6 og minnilutans við 5 atkvøðum.

Uppskot frá nevndini.

Efter at Udvalget havde afgivet Betænkning den 28. f. M., har man bragt i Erfaring, at Landbrugsministeriet har givet Tilladelse til Indførsel til Færøerne af Heste og Kvæg i forskellige Tilfælde, uden at Indførselen var paakrævet af Hensyn til Racens Forbedring, altsaa uanset den paagældende Bestemmelse i Ministeriets Bekendtgørelse af 27. April 1927 om Indførsel til Færøerne af Husdyr, nemlig:

1) Den 8. Juli d. A. af 4 Rideheste (Vallakker) fra Island,
2) Den 2. August d. A. af en Kvie fra det øvrige Kongerige,
3) Den 25. s. M. af 6 Køer og 2 Kvier sammesteds fra og
4) Den 30. s. M. af 3 Kvier sammesteds fra, jfr. Bilag.

Dette giver Udvalget Anledning til at udtale følgende:

I Særdeleshed paa Grund af, at smitsom Øjensyge blandt Faarene var blevet indført til Færøerne, og at der forskellige Steder udenfor Øerne herskede Mund- og Klovsyge, behandlede Lagtinget i 1926 Spørgsmaalet om, hvorvidt det vilde være rigtigt at skærpe de dagældende Regler med Hensyn til Foranstaltninger til Forebyggelse af Indførsel til Færøerne af smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, jfr. Lagtingstidenden for 1926, Side 22–23 og Bilag 16.

Tinget vedtog da et Forslag til Ændring i Lov for Færøerne Nr. 36 af 28. Februar 1908 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene m. m. samt et Forslag til Ændring i Bekendtgørelse Nr. 186 for Færøerne af 31. Juli 1908 om Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme hos Husdyrene, jfr. Tidenden Side 23.

Førstnævnte Forslag gik ud paa, at Lovens § 1, 2. Stk. skulde affattes saaledes:

> «Tilladelse bliver kun at meddele, naar der ikke med Indførselen kan antages at være forbundet nogen Fare for Indbringelse af Smitte, og det derhos maa antages, at Indførselen af Husdyr eller Nytte-Fjerkræ er paakrævet af Hensyn til Racens Forbedring».

Forslaget blev hvert for sig vedtaget enstemmigt med 19 Stemmer, idet 4 Medlemmer var fraværende.

Som Følge heraf udkom den fornævnte Bekendtgørelse af 27. April 1927, medens der ikke ses at være forelagt Rigsdagen noget Forslag til Ændring i Loven af 1908.

I Bekendtgørelsen er bl. a. foreskrevet, at Tilladelse til Indførsel bl. a. af Heste og Kvæg, der i Følge § 1 i Loven af 1908 kun maa finde Sted efter særlig for hvert enkelt Tilfælde meddelt Tilladelse fra Amtmanden, kun maa meddeles, naar Indførselen er paakrævet af Hensyn til den paagældende Races Forbedring.

Herefter maatte Lagtinget gaa ud fra, at Ministeriet var enigt med Lagtinget om de af dette ønskede nye Regler for Indførsel af Husdyr og kun ikke ansaa det for nødvendigt at foretage en Lovændring af Hensyn til disse.

Hvis dette ikke var Tilfældet, maatte Ministeriet i Henhold til den Tinget i Forbindelse med den nye Lagtingslovs Ikrafttræden fra Regeringen givne Meddelelse af 11. Juni 1923 have opgivet Tinget Grunden til, at den ikke havde imødekommet Tingets Indstilling, men saadant ses ikke at være sket.

Ud fra denne Forudsætning samt efter Lovens Natur og Lagtingslovens § 17, 3. Stk., jfr., 2. Stk., var det berettiget at slutte, at der ikke vilde blive foretaget nogen Ændring i de omhandlede Regler eller tilladt Afvigelser fra disse, uden at Tinget i alt Fald havde haft Lejlighed til at udtale sig herom.

Tinget havde, som nævnt, enstemmigt og med Styrke anbefalet Reglerne indført, og der forelaa end ikke nogen Situation, som krævede hurtig Afgørelse af de paagældende Andragender. Disse angik kun Indførsel af nogle Rideheste og nogle Køer og Kvier, og Sagerne er efter det foreliggende først blevet afgjort dels kort før og dels efter Tingets Sammentræden i Aar. Iøvrigt skal man henvise til de i Udvalgets Betænkning omtaldte Erklæringer fra Landbrugskonsulenten og Dyrlægen med Hensyn til Indførsel af Heste fra Island.

Som omtaldt i Udvalgsbetænkningen udsatte Lagtinget til i Aar den i 1929 foreliggende Sag om Andragende fra 16 Mænd i Thorshavn om Tilladelse til at indføre Heste fra Island til anden Brug end til Avlsbrug. Sagens Behandling blev fortsat i Aar, uden at Tinget havde nogen Kendskab til de nye Andragender, og hvad der var foretaget med Hensyn til disse.

Man anser det for beklageligt, at Landbrugsministeriet har givet, tilmed ret omfattende, Tilladelser til Indførsel af Heste fra Island og Kvæg fra Danmark til anden Brug end Avlsbrug, uden at Spørgsmaalet om Afvigelse fra Ministeriets Bekendtgørelse af 27. April 1927 har været forelagt Lagtinget.

Et Mindretal (M. S. Viðstein) kan ikke tiltræde Flertallets Betragtninger vedrørende Indførsel af Kreaturer dels fra Island og dels fra det øvrige Kongerige, der er sket i den sidste Tid, under Opnaaelse af Dispensation fra herom gældende Bestemmelser.

Det er en Kendsgerning, at man for Tiden her paa Færøerne arbejder paa at faa oprettet en Avlsstation for Køer af god Race, men endnu har dette Arbejde ikke praktisk Betydning, da man ikke er naaet saa langt, at der er oprettet en saadan Avlsstation, hvorfra Landbrugere kan rekvirere de for Bruget nødvendige og økonomiske Køer eller Kvier af en bestemt oprettet Race. Saaledes mener Mindretallet, at Forudsætningerne ikke er til Stede endnu for at begrænse eller forbyde Indførsel af Køer eller Kvier fra det øvrige Kongerige eller Island.

Angaaende Indførelse af Vallakker fra Island, hvortil der ogsaa er opnaaet Dispensation, mener Mindretallet, at det dog maa have en Berettigelse, at der indføres islandske Vallakker til Ridebrug. Forholdet er jo, at islandske Heste (Vallakker) er en stor Del bedre egnede til Rideheste end vore egne eller den nu indførte norske Hesterace. Da man har en vis Begrundigelse for, at islandske Heste ikke er smittebærende, og da det i dette Tilfælde drejer sig om Vallakker, er der absolut ingen Fare for vor hjemlige Hestebestand forbundet med nævnte Indførsel, der som bekendt foregaar under streng Kontrol.

Forslag.

Af Udvalget (undtagen Viðstein):

Til Forslag i Betænkningen føjes:

Sagen tilstilles Landbrugsministeriet med Henvisning til denne som Helhed og i Særdeleshed til Udtalelserne i det motiverede Forslag til Beslutning.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Løn djóralæknans.

Álit frá búnaðarnevndini.

Angaaende Tingets Behandling af Spørgsmaalet om Dyrlægens Løn findes Oplysninger i Lagtingstidende: For 1919, Side 68–71, for 1920, Side 95–98, for 1923, Side 81, for 1958, Side 53 og Bilag 27 og 30, samt for 1929, Side 99–101.

Det fremgaar af en Tinget ved Skrivelse af 12. f. M. fra Færø Amt meddelt Skrivelse af 5. s. M. fra Landbrugsministeriet, at Ministeriet er kommet til den Erkendelse, at Dyrlægen vederlagsmæssigt bør sidestilles med Kommunelægerne, «dels paa Grund af den tilsvarende Uddannelse og dels paa Grund af Beskaffenheden af Arbejdet, der tilmed for Dyrlægens Vedkommende er forbundet med væsentlig større Risiko end Kommunelægernes», og at der som en Del af Vederlaget bør ydes ham en passende Boliggodtgørelse.

Det hedder endvidere i Ministeriets Skrivelse:

> «Da der som fornævnt af Statskassen ydes Dyrlægen et Tilskud paa det nøjeste af samme Størrelse som det, der ydes Flertallet af Kommunelægerne paa Færøerne, maa Ministeriet herefter formene, at Amt og Kommuner selv bør udrede det Tilskud til Dyrlægen, der udkræves til vederlagsmæssigt at sidestille ham med Kommunelægerne».

Skønt der inderfor Udvalget har været noget delte Meninger om, hvorvidt det er rigtigt at sidestille Dyrlægen vederlagsmæssigt med Kommunelægerne, er man dog kommet til det Resultat, at anbefale, at det sker, og man er altsaa i saa Henseende enig med Ministeriet.

Hvad derimod angaar Spørgsmaalet om Lønnens Udredelse maa Udvalget i Modsætning til Ministeriet holde for, at Lønnen i sin Helhed bør udres af Statskassen. – Man tillader sig i den Henseende at fremhæve, at det maa være stemmende med de særlige Forhold paa Færøerne og en naturlig Ordning af det veterinære Sundhedsvæsen i Almindelighed, at Staten har i alt Fald ansat een Dyrlæge paa Færøerne,

som Statens overordnede veterinære Sundhedsvæsen kan raadføre sig med og i det hele taget have til Raadighed.

De af Staten ansatte og lønnede, til det veterinære Sundhedsvæsen hørende Tjenestemænd og Institutioner, er følgende:

A. Veterinærfysikus, som ifølge Tjenestemandslov af 27. Juni 1927 Nr. 126 § 167 lønnes med et aarligt Honorar, der fastsættes paa Finansloven for Finansaaret 1930 sat til 7000 Kr. — Veterinærfysikatets samlede Udgifter er bevilget med 70427 Kr. (Kontorhold, Medhjælp, Rejser, Honorar).
B. Det veterinære Sundhedsraad, som er honorarlønnet og bestaar af 5 Medlemmer, en farmakologisk Konsulent og en Sekretær, jfr. Bekendtgørelse af 21. Juni 1851 og Resolution af 24. Juli 1925. — Udgifterne udgør ialt 6890 Kr.
C. 4 Veterinærinspektører, der er faste Tjenestemænd med aarlig Løn af 7800 Kr. og 2 Veterinærfuldmægtige, der har 4800 Kr. aarlig Løn, stigende til 5520 Kr.

I Henhold til Lovgivningen angaaende Tuberkulose hos Husdyr, lønnes nogle Dyrlæger, der benævnes Kredsdyrlæger, med Honorar.

Iøvrigt er Dyrlæger — bortset fra Dyrlægen paa Færøerne — ikke statslønnede, men et Antal af 10 faar Løn af Staten samt Amts- og Sognekommuner i Forening, i Reglen 500 Kr. aarlig.

Statens almindelige Sundhedsvæsen paa Færøerne er ordnet saaledes, at der her findes 1 Amtslæge, der tillige er Kredslæge, og 3 Kredslæger, som alle er fastansatte Tjenestemænd, der lønnes af Staten og er tillagt Tjenestebolig. I Sammenligning hermed synes det naturligt, at Staten af Hensyn til Veterinærforholdene ansætter i alt Fald 1 — men formentlig heller ikke flere — Dyrlæge paa Færøerne. Andrageren er statsansat og lønnet af Staten alene. Fra anden Side (Amtskommunen og Private) er kun ydet ham Honorarer i Praksis og Rejsegodtgørelse. Dette svarer ganske til Ordningen for Amtslægen og Kredslægen.

Udvalget har haft Samraad med Andrageren og Færøernes Landboforening.

Andrageren har fremsendt den hermed følgende Skrivelse af 13. d. M. fra ham. — Henvises iøvrigt til vedlagte Opgørelse over Kommunelægernes Løn med Bilag.

Forslag.

Af Udvalget:

1. Lagtinget kan tiltræde, at Dyrlægen vederlagsmæssigt sidestilles med Kommunelægerne.
2. Lagtinget fastholder, at Dyrlægen ligesom hidtil bør lønnes af Staten alene.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Djóravørn.

Álit frá búnaðarnevndini.

Fra Froðbiar javnaðarfelag har Lagtinget modtaget en Skrivelse af 23. Juli d. A., hvori Tinget opfordres til at tilvejebringe Lovhjemmel til Forebyggelse af Mishandling af Kreaturer m. m.

De paaklagede Forhold er ikke Udvalget nærmere bekendt og tildels helt ubekendt. Det vil formodentligt være rigtigt at henlede Opmærksomheden paa de gældende Bestemmelser angaaende Værn for Dyr, nemlig i Anordning Nr. 110 af 1. Marts 1919.

Iøvrigt findes i Anordningens § 5 en Bestemmelse om, at Justitsministeriet efter indhentet Erklæring fra Lagtinget kan give Forskrifter angaaende Dyrs Transport, Slagtning eller Behandling i anden særlig Retning, ligesom der i Politivedtægter kan optages Bsstemmelser i saa Henseende. Man kan anbefale, at Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af saadanne Forskrifter gøres til Genstand for nærmere Undersøgelse og Overvejelse. Udvalget har imidlertid været saa stærkt optaget af andre vigtige og tildels meget omfattende Sager, at man ikke har kunnet optage det omhandlede Spørgsmaal til nærmere Behandling.

Lagtinget har tidligere behandlet Spørgsmaalet om offentligt Tilsyn med Kvæg, Heste og Faar samt disses Foder, jfr. Lagtingstidenden for 1926, Side 17 og Bilag 5 og 17, for 1927, Side 18—19 samt for 1928, Side 52 og Bilag 26 (foran Bilag 24), uden at Behandlingen førte til noget positivt Resultat. Udvalget kan ikke anbefale, at denne Sag optages paany til Behandling, i alt Fald ikke for nærværende Tid.

Forslag.

1) Andragerne gøres Opmærksomme paa Bestemmelserne om Værn for Dyr i Anordning Nr. 110 af 1. Marts 1919.
2) Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Forskrifter angaaende Dyrs Transport, Slagtning eller Behandling i anden særlig Retning udsættes til næste Aars ordentlige Lagtingssamling.
3) Et Eksemplar af Udvalgsbetænkningen tilstilles Andragerne.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Upphevjan av friðing við Tjørnuvík.

Álit frá búnaðarnevndini.

Ifølge Lov for Færøerne om Jagt, Fuglefangst m. m. Nr. 101 af 4. April 1928 § 8 kan, naar 10 Aar er forløbet efter, at Fredlysning af en Fangstplads har fundet Sted, enhver, der kan paavise særlig Interesse i Fredlysningen eller Jagten i Nærheden af det paagældende Sted, forlange

Spørgsmaalet om Fredlysningen indbragt for Overpolitiretten. I Henhold hertil maa Andragerne henvises til at henvende sig til Politiretten, hvis de kræver tidligere Fredlysning ændret.

Hvad denne angaar med Hensyn til Bygden Tjørnevig skal oplyses, at en fra Dommerkontoret modtaget Afskrift af Fortegnelse over fredlyste Steder paa Færøerne angiver som fredlyst:

«4. De til Bygden Tjørnevig hørende Fuglebjerge i Strækningen fra Markeskellet mellem Saksen og Tjørnevig, langs med Landet til Naveren, samt endvidere Fuglebjerget i Stakken».

Forslag.

Der tilstilles Andrageren en Afskrift af Udvalgsbetænkningen med Henvisning til denne.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Friðan av Hovshólmi.

Álit frá ymsamálanevndini.

H. C. Larsen o. fl. úr Porkeri biða tingið friða Hovshólm, sum hoyrir til Porkerishaga.

Løgtingið hevur ikki heimild til at áseta friðan av tilíkum hólmi. Men eftir veiðilógini av 4. apríl 1928 § 2 kunna samtyktir verða gjørdar á grannastevnu viðvíkjandi veiðu á felagsjørð, og harí kann ásetast, at friðað skal vera.

Eftir veiðilógini § 6 kann hólmur verða friðaður, tá ein, ið hevur veiðirætt, krevur tað, og yvirpolitirætturin heldur hólmin vera hóskandi til fuglaplás ella æðuvarp. Tá er ikki loyvilígt at skjóta ½ sjómíl frá varpinum.

Teir søkjandi eiga tí at leggja málið inn á grannastevnu, og um teir ikki fáa tað samtykt har, ella teir yuskja hólmin friðaðan so, at ikki má skjótast ½ sjómíl harfrá, kunna teir venda sær til yvirpolitirættin.

Uppskot.

Hetta álit verður at senda teimum søkjandi.

Samtykt við 15 atkvøðum.

V. Vegir, brýr og lendingar.

Landsvegir Hovi—Ørðavík og Gjógv—Funningsbotn.

Álit frá veganevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist Sagerne Nr. 125/1930 og Nr. 183/1930 om Statstilskud til Vejanlæggene Hove-Ørdevig og Gjov-Fundingsbotn.

Vedrørende begge disse Veje er Udvalget enigt om at udtale, at de vil afhjælpe et længe følt Savn i de paagældende Bygder og at de vil være ganske nødvendige som et Led i færøsk Vejplan.

Om de enkelte Anlæg bemærkes:

a) *Hove-Ørdevig.*

I Løbet af nogen Tid vil et Vejanlæg mellem Vaag og Porkere være fuldført. Det er naturligt, at der dereffer opstaar Ønske om et Vejanlæg Porkere-Hove. Der foreligger Andragende om Statstilskud til dette Vejanlæg, hvilket i 1928 blev indsendt til Regeringen med Andragende om, at der, efter at Beregning af Omkostningerne har fundet Sted, af Statskassen bevilges 1/5 af Overslagssummen. Hove har megen Interesse i at komme i Forbindelse med Vaag gennem en Kørevej og som det paavises i Andragendet, har man ikke mindre Interesse i at komme i Forbindelse med Trangisvaag og dette kan ske ved et Vejanlæg Hove-Ørdevig. -- Hove har c. 200 Indbyggere og disse har ikke let ved ad Søvejen at komme i Forbindelse med andre Bygder. Bygden er Brændingsplads, selv om den ikke hører til de værste Brændingspladser. En Vej mellem Hove og Ørdevig vil have stor Betydning for den forstnævnte Bygd, selvom Vejen Trangisvaag-Ørdevig ikke er anlagt.

b) *Vejen fra Gjov-Fundingsbotn.*

Om Vejanlæg Gjov-Fundingsbotn har Lagtinget i sin Samling 1922 gjort Indstilling til Regeringen (Lagtingstidenden 1922, Side 208, Bilag 18). -- Baade Gjov og Funding er Brændingspladser og er hindrede i at komme i Forbindelse med andre Bygder paa Færøerne ad Søvejen i forholdsvis lange Perioder. — Fundingsbotn, som ligger 7 km fra Funding, har gode Havneforhold fra Naturens Haand, og Beboerne i Gjov og Funding ser det som den eneste Mulighed til Forbedring af deres Adgang til Søen at komme i Vejforbindelse med Fundingsbotn. Det vil være ugørligt at forbedre Havneforholdene i Gjov nævneværdigt inde i selve Bygden og det samme gælder Bygden Funding. Skulde man ønske at komme Funding og Gjov til Hjælp paa det her ombandlede Omraade

men finde, at man ikke straks kan gennemføre Vej til Fundingsbotn, vil det være en stor Hjælp, om Vej bygges til «Húsarætt», som ligger 2,44 km fra Funding. Ved «Húsarætt», kan Baade i alt almindeligt Vejr lande. -- Det vil ikke være vanskeligt at beregne Omkostningerne ved et Vejanlæg Funding-Fundingsbotn, eventuelt Funding-Húsarætt, idet Vandbygningsvæsenets Ingeniører allerede kalkulatorisk har beregnet Omkostningerne ved denne Vejstrækning i 1924--26.

Udvalget kan med disse Bemærkninger tilraade at indsende Andragenderne fra Hove og Funding Sognes Forstanderskaber til Regeringen med Anbefaling.

Forslag.

Andragende fra Hove Kommunalforstanderskab og Funding Sogns Forstanderskab indsendes til Ministeriet for offentlige Arbejder med Lagtingets bedste Anbefaling.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Aðrir vegir.

Álit frá figgjarnevndini.

Tinget vedtog i Fjor (Lagtingstidenden S. 106) angaaende Anlæg af amtskommunale Veje, at indgaa til Regeringen med Anmodning om en 5-aarig Bevilling paa 36,000 Kr. og at bevilge af økonomisk Fond 18.000 Kr. aarlig i 5 Aar til dette Formaal.

Efter at Sagen derefter har været forelagt Regeringen, har Ministeriet for offentlige Arbejder i Skrivelse af 5. April d. A. meddelt, at der for Finansaaret 1930/31 som Iste Bidrag af en 5-aarig Bevilling paa 90.000 Kr. er stillet 18.000 til Raadighed som Statstilskud til amtskommunale Veje paa Færøerne under Forudsætning af,

1) at Amtskommunen bidrager med Halvdelen af Udgifterne og vedkommende Sognekommune med en Fjerdedel,
2) at Anlæggene udføres efter forud af Ministeriet godkendte, ved Lagtingets Foranstaltning tilvejebragte Detailprojekter og Overslag,
3) at Arbejderne udføres under Vandbygningsvæsenets Tilsyn og
4) at Statstilskuddene først endelig udbetales, naar der er aflagt et af Ministeriet godkendt Regnskab for hvert Aar. —

Nærværende Udvalg, der har behandlet Sagen, skal herefter udtale:

De færøske Rigsdagsmænd har meddelt saavel i Tinget som i Udvalget, at denunder 1) nævnte Forudsætning, at Amtskommunen betaler ½

og Sognekommunen 1/4, ved Regeringens Velvilje kan blive ændret til, at der fra færøsk Side betales 3/4 af, hvad Vejene kommer til at koste.

Men selv om denne Forudsætning opgives af Ministeriet, mener Udvalget ikke, at Bevillingen vil kunne benyttes, saafremt de øvrige af Ministeriet opstillede Forudsætninger fastholdes. Det vil være alt for upraktisk, besværligt og omstændeligt at forelægge de heromhandlede Vejanlæg for Ministeriet, forinden man bringer dem til Udførelse. Som Lagtinget bekendt plejer man her paa Øerne at tage praktisk paa Sagerne. Man plejer ved Vejanlæg som dem, der her omhandles, at foretage en Beregning over Omkostning ved lokale Tillidsmænd og angive Vejenes Bredde og største Stigning og derefter gaar man i Gang med Arbejdet under lokalt Tilsyn. Naar et saadant Vejanlæg er fuldført, bliver det synet af Lagtingets Tillidsmænd og naar denne har godkendt Anlægget eller Dele af dette, bliver den tilsagte Bevilling eller en forholdsvis Del af denne — naar der er Tale om à conto Betaling — anvist af Amtet. En tilsvarende Fremgangsmaade har Udvalget tænkt sig anvendt med de saakaldte Amtsveje ogsaa i Fremtiden.

Man har ikke tænkt sig, at Bevillingen fra Statskassen skulde gøre Ændringer heri. Udvalget kan ikke tilraade Lagtinget at anvende særlige Omkostninger paa omfattende Projektering (Tilvejebringelse af Planer m. v.) med Hensyn til disse Veje. — Denne Sag maa ikke trækkes i Langdrag og Udvalget forudsætter, at Ministeriet ikke ønsker at knytte Betingelser til den tilsagte Bevilling, der hindrer Vejenes praktiske Udførelse. Man vil derfor tilraade Lagtinget at henvende sig til Regeringen med Forslag om, at Bevillingen stilles til Tingets Disposition til Fremme af de i Sagen omhandlede Amtsveje, og lignende Vejanlæg. —

Den af Udvalget anbefalede Fremgangsmaade med Hensyn til Anlæg af disse Veje m. m. vil være i god Overensstemmelse med, hvad der fandt Sted for c. 12 Aar siden, da andre Veje af lignende Beskaffenhed blev anlagt heroppe med Bevilling fra Statskassen.

Man forudsætter, at denne Sag vil kunne fremmes saa hurtigt, at Regeringens Svar kan foreligge omkring Midten af næste Maaned.

Forslag.

Lagtinget indstiller til Ministeriet for offentlige Arbejder, at samme vil frafalde de for en Bevilling paa 90.000 Kr. som Tilskud til Anlæg af Veje paa Færøerne stillede Vilkaar i deres Helhed saaledes, at Bevillingen stilles til Lagtingets Disposition til det angivne Formaal og at Beløbene anvises af Færø Amt efterhaanden som det for samme godtgøres, at Vejanlæggene er forsvarligt udført.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Álit frá figgjarnevndini.

Í tingsetuni 1929 viðtók tingið at biða ríkisstýrið um,

1) at tað í figgjarlógini fyri 1930—31 var søkt ein 5-ára bevilling uppá 36.000 kr. árliga, sum varð givin tinginum upp í hendur til at leggja amtkommunalar vegir fyri í Føroyum.

2) Tingið veitir av økonomiska grunninum 18.000 kr. um árið í 5 ár, til sama endamál

Við skrivilsi av 5. april 1930 sigur ráðharri fyri offentligum arbeiðum frá, at ríkisstýrið er sinnað til at styðja hetta mál við at lata 18.000 kr. um árið í 5 ár, soleiðis at fyrstu 18.000 kr. verða givnar í 1931.

Ráðharrin setur vissar treytir fyri hesi bevilling, sum standa í nevnda skrivilsi.

Ársakað harav sendi tingið 12. august nevndarálit við instilling til ríkisstýrið, hvarí stýrið verður umbiðið á nakran hátt at fráfalla hesar treytir, sum kundi ætlast at forða fyri, at tingið og harvið vegsakin í Føroyum kundu nýta hesa bevilling á lagaligasta hátt.

Við skrivilsi av 20. september hevur ráðharrin fyri offentligum arbeiðum eftirlíkað tinginum so nógv, at nevndin má halda, at bevillingurin úr ríkiskassanum væl kann nýtast uttan at verða ov torlør fyri, at arbeidið kann falla lagaligt. Nevndin vil tí ráða tinginum til at fara undir tað arbeiði við vegum, sum tilætlað var í tingsetuni 1929.

Tá innstillingin til ríkisstýrið av 13. september 1929 varð send, væntaði tingið, at staturin vildi takað helvtina av kostnaðinum, meðan tingið sjálvt ætlaði at taka ein 1/4 og kommunurnar, ið fara undir veglegging, skuldu taka 1/4. Henda tilætlan verður broytt við tað, at ráðharrin ikki heldur, at statskassin vil lata meir enn 1/4.

Tað kann ikki ætlast, at tingið kann taka helvt av hesum útreiðslum; nevndin heldur tí ikki at kunna skjóta uppá meira enn 3/8 frá tinginum í mesta lag. Harvið koma kommunurnar at bera 3/8. Tó heldur nevndin, at einkultar kommunur vilja verða førar fyri at taka helvt, so tingið har bert letur 1/4, sum av fyrstan varð tilætlað. Nevndin vil gera uppskot um, í hvørjum einkultum tilfelli hvussu nógv tilskot kommunurnar vilja fáa til teir vegir, sum í fyrstu atløgu ætlast at verða lagdir.

Undir 6. august 1929 hevur ein millumtinganevnd, ið varð niðursett hesum máli viðvíkjandi, framsett uppskot um, hvørjir vegir teir í fyrstu atløgu halda skulu verða lagdir.

Hesir eru:

Viðareiði	780 m	6800	kr.
Kvannesund av 1400 m	400 --	3000	--
Klakksvík	780 --	5200	--
Mikladal	750 --	4700	--
Elduvík	250 --	1250	--
Funning	250 --	1400	--
Gjov av 1200 m	600 --	4000	--
Tórshavn (Jensens trø)	370 --	2000	--
— Hoyvíksveg-Sanatorieveg	600 --	4000	--
Tórsvík	600 --	3300	--
Vestmanna. Útviðilsi til báðar síður av vegstykkjinum Hórará-Beddingin: 400 m		5000	--
Nólsoy	910 --	4300	--
Miðvág	550 --	3300	--
Skúvoy	1010 --	4500	--
Skarvanes	300 --	900	--
Hovi av 1540 m	700 --	4500	--

Kvalbiðar eiði 1900 + 350.....	2250 m	.....	10800 kr.
Ørðavík av 1540 m	700 —	.....	4000 —
Famien 550 + 370.....	920 —	.....	6450 —

Av hesum vegum, sum millumtinganevndin skjýtur uppá at verða lagdir, malir nevndin til, at 3 verða útskotnir í fyrstu atløgu. Hesir eru Klakksvík 780 m, Havnin 970 m og Vestmanna 400 m. Í staðin fyri vil nevndin fyrisláða, at Haldórsvíkar sókn (Langasand) kemur uppí við ⅓ av 2150 m = 5200 kr. og Skopum við 400 m 2800 kr., og av einum vegi, sum lagdur er á Velbastað við ongum tilskoti 400 kr. Hesin vegur er av amtsverkfrøðinginum settur at hava kostað 2400 kr. og beldur nevndin, at Kirkjubø sókn skal fáa helvtina av kostnaðini gjøgnum 3 ár = 400 kr. um árið.

Til allar hesar omanfyri nevndu vegir, sum av amtsverkfrøðinginum eru settur í virði, mælir nevndin til, at veitt verður av stati og løgtingið ⅝ av kostnaðini undantikið Ørðaviksvegin, sum bert verður latið ½ av kostnaðinum.

Nevndin mælir til, at tað sum skjótast verður farið undir at útstinga vegirnar, soleiðis at arbeiðið á teir kann setast í verk í so góðari tíð, at teir um møguligt kunna verða lidnir, tá tingið kemur saman á næstu Ólavsøku.

Av tí, at ráðharrin hevur sett vissar treytir við projektering og planirnir í vissum tilfelli verða at fyrileggja vatnbyggingsverkfroðinginum í Havn, ræður nevndin til, at tað verður givið landsnevndini í samráð við amtmanninum upp í hendur at hjálpa teimum ymisku sóknum um neyðugt at fyrireika arbeiðið.

Breiddin á vegunum má í minsta lag verða 3 m hæðkanin ikki yvir 1—12.

Millumtinganevndin hevði eisini til umhugsan

1) Veg í Funnings bygd frá «stóru brúgv» til «inn á kleiv», ið eingin kostnaðarætlan var viðløgd,
2) Breiðkan av einum vegi suðuri í Vági, har kostnaðarætlan av Kristian Jensen var viðløgd.

Fyri at fáa líka kostnaðarætlan helt nevndin, at tingsins álitismaður ella amtsverkfrøðingurin átti at rokna hesar vegir út.

Síðani er kostnaðartlan av vegnum í Vági komin frá amtsverkfrøðinginum og er hann settur til 12700 kr., 4 m breiður. — Um Funningsvegin sæst einki at vera komið.

Í ár er komið afturat umsokn frá Eiðis sókn um ymiskar vegir á Eiði og Oyri 3300 m, ætlað av amtsverkfrøðinginum at kosta 19900 kr.

Frá Mikladals og Húsa sóknum um veg á Trollanesi 750 m av amtsverkfrøðinginum sett til 4600 kr.

Frá Víkar sókn veg í Tjørnuvík 500 m, settur av amtsverkfrøðinginum til 2700 kr.

Frá Fugloyar sókn um veg gjøgnum bøin á Kirkju 1000 m, av D. J. Petersen settur til 6995 kr. Henda veg beldur nevndin, at amtsverkfrøðingurin má fáast at rokna noyari út.

Frá Elduvík um ábót av einum gonguveg frá bygdini til lend-

ingina, settur av amtsverkfrøðinginum til 2—300 kr. Henda veg heldur nevndin ikki kunna koma inn undir hesar nevndu vegir, men kundi ráðt tinginum á annan hátt at komið teimum ávarandi til hjálpar við einum tilskoti.

Uppskot.

1) Úr økonomisk fond veitir tingið til byggjan av hesum vegum:

a)	3/8 av 6800 kr. til veg á Viðareiði	780	m
b)	3/8 av 3000 kr. til veg á Kvannasundi (av 1400 m)	400	—
c)	3/8 av 4700 kr. til veg í Mikladali	750	—
d)	3/8 av 1250 kr. til veg í Elduvík	250	—
e)	3/8 av 1400 kr. til veg í Funningi	250	—
f)	3/8 av 4000 kr. til veg í Gjógv (av 1200 m)	600	—
g)	3/8 av 3300 kr. til veg í Hósvík	600	—
h)	3/8 av 4300 kr. til veg í Nólsoy	910	—
i)	3/8 av 3300 kr. til veg í Miðvági	550	—
j)	3/8 av 4500 kr. til veg í Skúvoy	1010	—
k)	3/8 av 900 kr. til veg í Skarvanesi	300	—
l)	3/8 av 10800 kr. til veg í Hvalba eiði 1900 m + 350 m	2250	—
m)	3/8 av 4500 kr. til veg í Hovi (av 1540 m)	700	—
n)	1/4 av 4000 kr. til veg í Ørðavík (av 1540 m)	700	—
o)	3/8 av 6450 kr. til veg í Famjin 550 m + 370 m	920	—
p)	3/8 av 5200 kr. til veg í Langasandi 1/3 av 2150		
q)	3/8 av 2800 kr. til veg í Skopum	400	—
r)	1/4 av 800 kr. til veg á Velbastað (1/3 av 2400 kr.).		

2) Amtmaðurin saman við landsnevndini verður biðin um at fyrireika, at tað sum skjótast verður farið í lag við at útstinga hesar vegir, soleiðis at arbeiðið kann setast í verk í so góðari tíð, at vegirnir kunna vera liðnir, tá tingið kemur saman til næstu Ólavsøku og annars at fyrireika alt neyturvuligt hesum máli viðvíkjandi.
3) Tilskot frá økonomisk fond og stati verða rindaði, tá vegirnir eru fullførdir og góðkendir, tó at forskot kunna veitast, eftirhondini stykkir av vegum verða góðkend.
4) Tingið ásetur tær treytir, at minsta hæðkan av vegunum skal verða 1—12 og at minsta breidd verðir 3 m, har ikki annarleiðis av amtsverkfrøðinginum er tilætlað.
5) Landsnevndin verður biðin um at fyrireika, at ein vegur í Funningi frá «stóru brúgv» og inn á «kleiv» og ein vegur á Kirkju í Fugloy verða projekteraðir til næstu árs tingsetu.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.

Froðbiar sóknar kommuna hevur í seinasta ári bygt veg gjøgnum Tvøroyri-Trongisvági og er hesin vegur vorðin kommununi so dýrur, at statsins tilskot er minstiparturin.

Hetta stavar at:

1) Vegna tað, at vegurin er tann einasti brúkandi bil- og akvegur í sóknini, mátti hann gerast nógv breiðari enn hann var avlagdur av vegfrøðinginum, og mátti hartil leggjast gongugøta.
2) Sóknin varð noydd til vegna tær nógvu bil- og aðra koyrslu at leggja undirlagi sterkari — betri steinsett — enn vanligt. Hartil varð vegurin ábreiddur við fínum og grovum skervi.

Út frá hesum stóru eykaútreiðslum og út frá, at fíggjarstandurin í Froðbiar sóknar kommunu er hart spentur, halda vit, at tað eru ongar grundir til at stilla Froðbiar sóknar kommuna ørðvísi enn hinar kommunurnar í Føroyum viðvíkjandi vegbygging. Vit loyva okkum tí at framseta hetta

Broytingaruppskot.

Í nevndaruppskotinum punkt n setist $^{3}/_{8}$ ístaðin fyri $^{1}/_{4}$.

Fall við 8 atkvøðum. Uppskot nevndarinnar samtykt við 18 atkv.

Vegir í Trongisvági

goymt til næsta ár.

Studningur til brúgvar og lendistøður.

Álit frá fíggjarnevndini.

Eftir tí yvirliti, sum landsnevndin hevur gjørt yvir statusi løgtingsins er ætlandi, at tað til vegir, leudingar og brýr og onnur endamál eru 40.000 kr. — Nýtslupeningurin eftir roknskapinum fyri 1929 var 58.541 kr. 19 oyr. Longu í hesi tingsetu eru givnir ymiskir studningar úr «økonomist fond», sum ikki eru umrøddir í hesum áliti.

Sum statt er, er longu nýttur ein partur av hesum nevnda peningi, áðrenn tær sakir, sum hesin grunnur hevur til endamáls at styðja, eru komnar til viðgerðar, og sum verða umrøddar í hesum áliti og einum serligum áliti viðvíkjandi umsóknum um vegir. —

A. *Lendistøðir.*

Lendingin við Kirkju á Fugloy.

Umsókn frá sóknarstýrinum um studning til lendingina í Kirkju.

D. J. Petersen, Viðarejði, hevur fyri amtsverkfrøðingin sýnað lendingina og uppger kostnaðin til 13.000 kr. Í sínum bønarbrævi sigur

sóknarstýrið frá, at tað er sinnað eftir førimuni at byrja eina minni umvølan við strondina.

Nevndin er komin ásamt um at stilla uppskot um at lata løgtingsins álitismann J. M. Poulsen upp í hendi sum formaður at útføra arbeiðið eftir tí plání og kostnaðaraetlan, hann í 1925 gav yvir lendingina í Kirkju, soleiðis at hesin planur verður fylgdur við arbeiðinum.

Uppskot.

Tingið játtar 3500.00 kr. í studning til umvølan av lendingini í Kirkju, Fugloy, móti at arbeiðið verður útført eftir plani J. M. Poulsens í 1925, og móti, at tingsins álitismaður Jens M. Poulsen, Skopun, leiðir arbeiðið sum formaður, og móti, at kommunan tekur viðlíkahaldið uppá seg.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Lendingin á Húsum.

Sakin er utsett frá ífjør. — Tingsins álitismaður hevur uppgjørt kostnaðin til 1500 kr., harav vanlig arbeiðsløn 560 kr. — Sóknarstýrið hevur í brævi av 7. juni í ár mælt til, at arbeiðið verður gjørt eftir uppskotið J. M. Poulsens og sigur frá, at Húsasókn vil taka við viðlíkahaldinum.

Uppskot.

Til umvølan av lendingini á Húsum verður játtað eftir Jens M. Poulsens yvirliti ¾ av 940 kr. ella 705,00 kr. móti at kommunan setur seg fyri at halda lendingina viðlíka.

Samtyktykt við 17 atkvøðum.

Lendingin «suður í rætt» í Kunoy.

Umsókn frá sóknarstýrinum, sum sigur frá, at tað arbeiðspliktuga mannskapið longu í eitt ár hevur arbeitt við 50 tímum fyri hvønn mann uppá anleggið og at annans við frivilligum gávum er keypt spreingievni.

Amtsverkfroðingurin sigur frá, at tað nú eftir er at geva tilskot til meira spreingievni og til umbyggjan av betonbrúnni uppi í bygdini og setur hann kostnaðin til materiali og formannsløn til 1000 kr.

Uppskot.

Til umvølan av lendingini «suðuri í rætt» í Kunoy verður játtað ¾ av 1000 kr. ella 750.00 kr.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending í Mykladali.

Umsókn frá sóknarstýrinum um studning til umvølan av lendingini í Mykladali.

Amtsverkfrøðingurin hevur í brævi av 9. august í ár víst á tann kostnaðarætlan, hann í 1925 gav um lendingina í Mykladali og sigur afturat, at tað til at betra bátauppdráttin vil kostað 700 kr.

Eftir tingtíðindi 1926, síðu 100, er kostnarætlan til betran av lendingini og betran av uppgongdini frá lendingini settur til 3.300 kr., tilsaman við hesum áðurnevndu 700 4000 kr. -- Harav er vanligt arbeiði 1400 kr. Eftir verður til formannsløn og tilfar 2600 kr. --

Uppskot.

Til betran av lendistøðni í Mykladali eftir amtsverkfrøðingi Jacobsens plani verður játtað ¾ av 2600 kr. ella 1950.00 kr. móti at kommunan setur seg fyri at halda verkið viðlika.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending í Syðradali í Kallsoy.

Bønarbræv frá sóknarstýrinum um studning til umvølan av lendistøðni í Syðradali.

Amtsverkfrøðingurin sigur frá, at ætlanin er at annleggja eina betonbrúgv (pier) úti í sjógvin 8 metur langa og 2 ½ metur breiða, eins og bátauppdráttur in má gerast 2 metur breiðari. Hann uppger kostnaðin til 7000 kr., harav vanlig arbeiðsløn 4060 kr. –

Uppskot.

Til umvølan av lendingini í Syðradali á Kallsoynni eftir amtsverkfrøðingi Jacobsens plani verður játtað ¾ av 2940 kr. ella 2205.00 kr. móti at kommunan tekur við viðlíkahaldinum av støðni.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lendingin «Døllisgjógv» í Viðareiði.

Umsókn frá sóknarstýrinum. –

D. J. Petersen hevur fyri amtsverkfrøðingin givið kostnaðarætlan, sum hann setur til 20.610 krónur.

Av tí, at tað er nevndini kunnugt, at tað er ein minni umbøtan sum sóknarstýrið tilætlar, og av tí, at tað ikki av D. J. Petersens kostnaðarætlan sæst, hvat roknast kann til arbeiðið og hvat til tilfar og formannsløn, setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Sakin verður goymd til næsta ár. —

Tingsins álitismaður J. M. Poulsen, Skopum, verður biðin um at gera kostnaðarætlan til umvølan av lendingini «Døllisgjógv» á Viðareiði til næstu tingsetu.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending í Æðuvík.

Umsókn frá 12 íbúgvarum í Æðuvík um studning til umvølan av lendingini har.

Amtsverkfrøðingurin sigur í brævi av 9. august í ár frá, at kostnaðin við umvølan av lendingini vil kunna metast til 1300 krónur, hvarav vanlig arbeiðsløn 640 kr.

Uppskot.

Til umvølan av lendingini í Æðuvík játtar tingið eftir amtsverkfrøðingi Jacobsens tilætlan ¾ af 660 kr. ella 495 kr. móti at kommunan tekur við viðlíkahaldinum av lendingini.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending í Lamba.

Umsókn frá íbúgvarum í Lamba og viðmæli frá sóknarstýrinum í Nes sókn, sum m. a. sigur frá, at sóknarstýrið vil taka við viðlíkahaldinum av lendingini, um hon verður umvæld eftir plani tingsins álitismanns.

Amtsverkfrøðingur Jacobsen sigur í brævi av 9. august í ár, at kostnaðin við eini umvølan av lendingini kann metast til 4100 krónur, harav vanlig arbeiðsløn 2370 krónur.

Uppskot.

Til umvølan av lendingini í Lamba játtar tingið eftir amtsverkfrøðingi Jacobsens tilætlan ¾ av 1730 kr. ella 1298 kr. móti at kommunan tekur við viðlíkahaldinum av støðni.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending á Glyvrum (H. P. Hansen).

Umsókn frá H. P. Hansen á Glyvrum um studning til eina lendingsbrúgv á Glyvrum.

Sakin hevur verið á tingið 1928—29, hvarav tað m. a. framgongur, at kommunan ikki vil taka við viðlíkahaldinum av eini slíkari brúgv og at tingsins álitsmaður J. M. Poulsen sigur, at brúgvin ikki hevur størri týdning fyri Glyvrar, enn ein brúgv, sum keypmaður R. Jacobsen hevur í gerð, og at kostnaðurin verður líka stórur. So statt setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Svarað verður H. P. Hansen á Glyvrum, at hansara umsókn um studning til lendibrúgv á Glyvrum ikki verður framd.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Lending í Nolsoy.

Sakin er goymd frá ifjor. —

Amtsverkfrøðingurin hevur kannað eftir viðurskiftinum og sigur frá, at kostnaðurin — soleiðis sum umvølingin er ætlað av sóknarstýrinum — vil vera minst 70.000 kr. Amtsverkfrøðingurin leggur afturat, at tað fyri ein kostnað av 4300 kr. vil kunna byggjast ein lendibrúgv longur út frá tí syðru lendibrúnni, so at motorbátar kunnu leggja at. — Í bræví av 27. juli í ár sigur sóknarstýrið frá, at teir nú taka við einum studningi til forleingjan av innari brúgv eftir tí minni tilætlanini 4300 krónur.

Amtsverkfrøðingurin sigur frá, at vanlig arbeiðsløn verður 2250 kr., soleiðis at til tilfar og formannsløn vilja ganga 2050 krónur.

Uppskot.

Til økjan av tí syðru lendibrúnni í Nolsoy, so at motorbátar kunnu leggja at, játtar tingið eftir amtsverkfrøðingi Jacobsens tilætlan ¾ av 2050 kr. ella 1538.00 kr. móti at kommunan tekur við viðlíkahaldinum.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lendingin «Hamarin á Sandi.

Sóknarstýrið biðjur um, at tann studningur, tingið í 1928 hevur játtað til umbøtan av lendingini «Hamarin» á Sandi, má verða endurnýggjaður, av tí, at arbeiðið við hetta mál enn ikki er liðugt.

Tað er nevndini kunnugt, at arbeiðið nú er komið á mál.

Uppskot.

Tingið endurnýggjar tann játtaða studning frá 1928, hægst 3225 kr., til umbøtan av lendingini «Hamarin» á Sandi.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending í Skálavík.

Sakin er goymd frá ifjør. — Í brævi av 7. august í ár sigur kommunustýrið frá, at tað ikki nú ynskir sakina framda, men at málið verður goymt inntil viðari.

Uppskot.

Málið um lending í Skálavík verður goymt inntil viðari.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending í Hvalbæ.

Umsókn frá kommunustýrinum um studning til útbygging og plancring av lendingini «Biðargarð» í Hvalbæ.

Amtsverkfrøðingurin hevur kannað eftir viðurskiftinum og sigur frá, at kostnaðurin vil vera 4200 kr., herav vanlig arbeiðsløn 2435 kr., soleiðis at til tilfar og formannsløn vilja ganga 1765 kr.

Uppskot.

Til umvølan og útbygging av lendingini «Biðargarð» í Hvalbæ játtar tingið eftir amtsverkfrøðingi Jacobsens tilætlan $^{2}/_{3}$ av 1765 krónur ella 1324.00 kr. móti at kommunan tekur við viðlikahaldinum.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lending í Porkeri.

Tingið játtaði ífjør (Tingtíðindi 1929, síðu 112) 2175 kr. í tilfari og formannsløn til lendingina í Porkeri. — Eftir hvat ið fyriliggur, er sóknarstýrið farið í gongd við at gera eina nýggja lendibrúgv og vil kostnaðurin eftir burturlicitatión verða betýðiligt hægri enn tann fyriliggjandi kostnaðarætlan frá amtsverkfrøðinginum.

Kommunustýrið søkir tí í brævi av 23. juli í ár deils um hækkan av tilskotinum frá í fjør og deils um samtykt til eitt lán uppá 8000 kr., sum tilætlað er at ganga við útyvir, hvat væntast kann í studning og á annan máta.

Sakin hevur verið fyriløgd amtsverkfrøðinginum, sum í brævi av 5. í h. m. sigur, at hann ikki dugur at ætla, hvat ið kostnaðurin nú er meir, enn av honum tilætlað í fjør.

Soleiðis, sum sakin liggur fyri, og eftir teinum fyriliggjandi licitatiónsboðum má nevndin halda, at kostnaðurin ið hvussu, er verður 11.000 kr. og nevndin stillar so statt hetta

Uppskot.

1) Tingsins studningur frá ifjor 2175 kr. til byggjan av eini lendibrúgv í Porkeri verður hæðkaður til 3000.00 kr. móti at kommunan pliktar seg til viðlíkahald.
2) Tingið gevur sína samtykt til, at Porkeri sókns kommuna upptekur eitt lán uppá 8000 kr. til útreiðslur útyvir tingsins tilskot viðvíkjandi áðurnevndu lendibrúgv.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lending í Famien.

Sóknarstýrið fyri Famien kommunu søkir um studning til umvælan av lendingini (dráttin) í Famien og sigur frá, at sum statt er, er arbeiðið longu fullført og at kostnaðurin hevur verið eftir uppgerð 1031,60 kr., harav vanlig arbeiðsløn 288,80 kr. — Tingsins álitismaður sigur frá, at hetta arbeiði hevur verið neyðugt og úttalar, at uppgerðið er rætt eftir hausara ætlan, tó at arbeiðsløn in tykist ov lítil eftir formansløni.

Uppskot.

Til umvølan av lendingini (dráttin) í Famien játtar tingið ¾ av 742 kr. 80 oyr. ella 557.10 kr. móti kvittan av sóknarstýrinum fyri Famien sókn og móti at kommunan pliktar seg til viðlíkahald.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lendistøð í Toftum.

Aksel Skaale og fl. Toftamenn biða um, at tann studningur, tingið í 1926 hevur játtað til bøtan av lendistøðni á Toftum, má verða endurnýggjaður, av tí, at arbeiðið við hetta mál enn ikki er liðugt. Tað er nevndini kunnugt, at arbeiðið nú so at siga er komið á mál.

Uppskot.

Tingið endurnýggjar tann játtaða studningin frá 1926, hægst 2047 kr., til bøtan av lendistøðni í Toftum.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lendibrúgv á Glyvrum.

Tað fyriliggur umsókn frá Rasmus Jacobsen um studning til eina stóra annlegsbrúgv á Glyvrum, sum hann er í ferð við at gera. — Sakin hevur verið inni á tiugi í 1927 og 1928 og tingsins álitismaður Jens M. Poulsen hevur gjørt yvirlit og kommunan pliktar seg til viðlíkahald.

Tað er nevndini kunnugt, at Rasmus Jacobsen longu hevur gjørt eitt stórt arbeiði av hesari lendibrúgv, sum eftir álitismannsins ætlan vil kosta minst 9500 kr.

Soleiðis sum sakin liggur fyri heldur nevndin seg kunna seta fram hetta

Uppskot.

Úr økonomisk fond verður játtað 2000.00 kr. í studning til Rasmus Jacobsen á Glivrum til byggjan av einari annleggsbrúgv á Glyvrum. Hesar 2000 kr. verða rindaðar móti kvittan av Rasmus Jacobsen, tá tað við lógligt sýn er vist, at brúgvin er vel og virðiliga gjørd og tá tað fyriliggur erklering frá kommunustýrinum fyri Nes sókn um at teir taka við viðlíkahaldinum av brúnni.

Samtykt við 17 atkvøðum.

B. *Brúgvar.*

Brúgv í Syðradali á Kallsoy.

Umsókn frá sóknarstýrinum um studning til eina nýa brúgv um gjánna í bønum nakað niðri við bakkan. —

Sóknarstýrið sigur frá, at teir leingi hava kent saknið av eini slíkari brúgv, serliga fyri røkjan av bønum báðu megin gjánna.

Amtsverkfrøðingurin sigur frá, at kostnaðin við eini træbrúgv 7 m lang og 2 m breið við verða 600 kr., harav vanlig arbeiðsløn 150 kr.

Uppskot.

Til eina træbrúgv um gjánna í bønum í Syðradali játtar tingið $^{3}/_{5}$ av 540 kr. ella 270.00 kr. móti at sóknarstýrið viðlíkaheldur brúnna sum almenna.

Broytingaruppskot frá Joen Hansen og M. Samuelsen.

Í staðin fyri uppskot nevndarinnar verður at seta:

Til eina betonbrúgv um gjánna í Syðradali játtar tingið $^{3}/_{5}$ av 750 kr. ella 450.00 kr. móti at sóknarstýrið viðlíkaheldur brúnna sum almenna.

Broytingaruppskotið samtykt við 15 atkvøðum.

Brúgv um Blásendi í Selatræ.

Sakin er goymd frá í fjør. — Amtsverkfrøðingurin hevði mett kostnaðin til 2200 kr., roknað at verða ein koyribrúgv við spennividd 7 m og av jarnbeton. — Av tí, at henda brúgv mest verður nýtt av seyðamonnum og øðrum, sum hava við hagan í Selatræ at gera, helt tingið í fjør tað ikki verða neyðugt at byggja so dýra brúgv og hevur tí biðið amtsverkfrøðingin um nýa kostnaðarætlan.

Í brævi av 9. august í ár sigur amtsverkfrøðingurin frá, at kostnaðurin til eina brúgv vil verða 750 kr.

So statt setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Til eina træbrúgv um Blásendi í Selatræ veitir tingið eftir kostnaðarætlan amtsverkfrøðingsins $^{3}/_{5}$ av 750 kr. ella 450.00 kr. móti at sóknarstýrið viðlíkaheldur brúnna sum almenna ogn.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Brúgv um Malánna í Kollafirði.

Sakin er goymd frá í fjør av tí, at tað var tinginum kunnugt, at umsókn er inni hjá statinum at fáa veg frá koyrivegnum Kollafjørð-Kvívík til Oyrareingir og henda brúgv um Malánna skuldi verða eitt lið í hesi vegabyggingi; og at tingið vónaði, at hesin vegur vildi verða skjótt gjørdur.

Amtsverkfrøðingurin hevur sett kostnaðin til 4100 kr. av einari jarnbetonbrúgv við spennivídd 10 m; harav er vanlig arbeiðsløn 1570 kr.

Av tí, at tað er nevndini kunnugt, at tað hevur stóran týdning at fáa hesa brúgv gjørda skjótast møguligt og at tað fyri tíðina ikki tykist at verða útsikt til statshjálp til at fáa áðurnevnda veg bygdan, setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Til eina koyribrúgv um Malánna í Kollafirði veitir tingið eftir kostnaðarætlan amtsverkfrøðingsins $^{3}/_{5}$ av formannsløn og tilfari 2550 kr. ella 1518.00 kr. móti at sóknarstýrið viðlíkaheldur brúnna sum almenna.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Brúgvar í Tjørnuvík og Haldórsvík.

Tingið játtaði í fjør 810 kr. til eina betonbrúgv yvir tað stóru ánna í Tjørnuvík og 141 kr. til sikring av vegnum yvir Lundagjógv við Tjørnuvík.

Í brævi av 23. august í ár sendur kommunustýrið uppgerð yvir kostnaðin við arbeiðið og biður samstundis um, at tingið játtar studning til umvølan av tveimum brúgvum í Haldórsvík, sum kommunustýrið hevur latið gjørt seinasta ár. Tað viðleggur eisini uppgerð yvir kostnaðin við arbeiðið av hesum brúgvum, líkasum vanlig erklæring um, at øll arbeiðir eru væl útført. –

Eftir nevndu uppgerðum frá kommunustýrinum er kostnaðin til tilfar og formannsløn til hesar 3 brúgvar og sikring av vegnum yvir Lundagjógv tilsaman 1740 kr. 86 oyr. og nevndin framsetur hereftir hetta

Uppskot.

Amtmaðurin verður biðin um at anvísa til útbetaling av økonomisk fond viðvíkjandi útreiðslur til bygging av 3 brúgvum í Tjørnuvík og Haldórsvík og sikring av vegnum yvir Lundagjógv $^3/_5$ av 1740 kr. 86 oyr. ella 1044 kr. 52 oyr. móti kvittan av kommunustýrinum fyri Haldórsvíkar sókn og móti, at kommunustýrið pliktar seg til at viðlíkahalda brugvarnar sum almennar.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Studningur til Vágseiði.

Álit frá figgjarnevndini.

Sagen foreligger saaledes for Tinget:

I 1927 blev der af Statskassen bevilget 36.000 Kr., udgørende $^4/_5$ af en Overslagssum paa 45.000 Kr. til Forbedring af Landingsforholdene ved Vaags Eide, saaledes at Kommunen paatog sig at betale den resterende $^1/_5$ og at overtage Anlæggets fremtidige Vedligeholdelse.

Efter at Ministeriet ved Skrivelse af 20. Februar 1928 havde meddelt Forstanderskabet, at Overslagssummen paa Grundlag af Detailprojekteringen maatte anslaas til 55.000 Kr., indgik Forstanderskabet paa at betale $^1/_5$ af dette Beløb.

Af forskellige Aarsager, der nærmere angives i en Skrivelse af 23. af Juni d. A. fra Vandbygningsdirektøren, synes det nu fuldførte Anlæg ved Vaags Eide at have kostet 100.841.69 Kr. Heraf skal Vaags Kommune dog kun betale 11.000 Kr., som foran anført, og har Statskassen saaledes efter det foreliggende haft en Udgift af ca. 90.000 Kr. vedrørende Anlægget.

Efter at der i indeværende Foraar var foretaget Prøvekørsel med Kørebaneanlægget, opfordrede Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor paa Færøerne Forstanderskabet om at overtage Anlægget og inden 1. April d. A. at indbetale Kommunens Tilskud til Anlægget med 11.000 Kr.

I Skrivelse af 29. Marts d. A. udtaler Forstanderskabet derefter overfor Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor, at man ikke ser sig i Stand til at paatage sig Ansvaret for Anlæggets forsvarlige Vedligeholdelse, da denne efter Forstanderstanderskabets Skøn vil blive saa dyr, at Kommunen ikke vil magte dette Arbejde, samtidig foreslaar Forstanderskabet at Kommunen betaler sin Andel af Overslagssummen 11.000 Kr. paa Betin-

gelse af, at Staten paatager sig 4/5 af Udgifterne ved Vedligeholdelsen, medens Kommunen betaler den ene 1/5.

Det fremgaar videre af Sagen, at nogen Ordning angaaende Vedligeholdelsen hidtil ikke er tilvejebragt, at Kommunen endnu ikke kan overtage Anlægget, og at Tilskudet 11.000 Kr. endnu ikke er betalt.

Ved Skrivelse af 26. Juli d. A. har Forstanderskabet forelagt Sagen for Lagtinget og anmodet om, at Lagtinget lader Anlægget undersøge af en af Lagtinget valgt sagkyndig Mand.

Efter Anmodning af Budgetudvalget har Tingets Tillidsmand Jens M. Poulsen derefter undersøgt Anlægget, og udtaler han i en Erklæring af 24. f. M., at Anlægget i alle Maader er godt, men Driftsomkostningerne og Vedligeholdelsesudgifter vil blive urimelige store, og det vil blive et meget stort økonomisk Tryk for Kommunen. — J. M. Poulsen udtaler, at selv om der bliver paalagt Fiskebaadene en meget betydelig Afgift, vil den kun indbringe en ganske ringe Brøkdel af nævnte Udgifter.

Nærværende Udvalg skal bemærke, at Sagen angaaende Vaags Eide har været til Behandling i Tinget i 1926 (S. 107). — Tinget har dengang anbefalet, at Vaags Ejde udbedres for en udarbejdet Plan paa 45.000 Kr., saaledes at Staten betaler 4/5 og Vaag Kommune 1/5 af Omkostningerne.

Det fremgaar af Udvalgsbetænkningen i Sagen, at der ikke er nogen Erklæring om, hvem der skal have Vedligeholdelsespligten. Senere har Sagen ikke været til Behandling i Tinget før den nu foreliggende Sag.

Udvalget maa udtale, at efter hvad der foreligger, er Vaag Kommune pligtig straks at betale sin Andel i Anlægsomkostningerne, og man vil stille Forslag herom. Derimod kan man ikke, saaledes som Sagen nu foreligger oplyst, tilraade, at Tinget giver sit Samtykke til, at Vaag Kommune overtager Vedligeholdelse af Vaags Eide. Man maa forøvrigt overlade det til Vandbygningsvæsenet og Kommunen, om denne, naar de 11.000 Kr. ere betalte i Statskassen, overtager Anlægget uden at der fra Vandbygningsvæsenet paalægges nogen særlig Vedligeholdelsespligt.

Forslag.

1. Tinget kan ikke approbere, at Vaag Sogns Kommune paatager sig Vedligeholdelsespligten for det nu udførte Anlæg ved Vaags Ejde.
2. Amtmanden anmodes om at paase, at Vaag Sogns Kommune snarest og senest inden 1. November d. A. indbetaler i Statskassen 11.000 Kr. som Kommunens Andel af Anlægsomkostningerne ved Vaags Ejde.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Studningur til vegin: Velbastað-Kirkjubø.

Álit frá veganevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist Andragende fra Forstanderskabet for Kirkebø Sogn om Støtte til Vedligeholdelse af Vejarmen Kirkebø-Velbestad.

Det anføres i Andragendet, at denne Vejstrækning er meget stærkt trafikeret af udensognsboende og at Vejstrækningen ikke er bygget med saa betydelig Biltrafik for Øje.

Det er Udvalget bekendt at Vedligeholdelsesarbejdet ved denne Vejstrækning er betydelig. Paa den anden Side ser Udvalget sig ikke i Stand til at lette Sognet Vedligeholdelsespligten ved at foreslaa Tilskud fra Lagtingets Kasse. Det er desuden Udvalget bekendt, at Sognet vil faa et betydeligt Bidrag til Vedligeholdelsen gennem Fordelingen af Automobilindtægterne.

Forslag.

Der svares Forstanderskabet for Kirkebø Sogn, at Tinget ikke ser sig i Stand til at yde Tilskud af Lagtingets Kasse til Vedligeholdelse af den i Andragendet omneldte Vej.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Studningur til vegin: Soldafjørð-Fuglafjørð.

Álit frá veganevndini.

Ved Skrivelse af 22. August d. A. har Færø Amt forelagt Tinget et Andragende fra Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune om Statstilskud til Udbedring af den Del af ovennævnte Vej, der ligger i Gøte Sogn.

Sagen, bilagt med Erklæring fra Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor og Amtsingeniøren, er af Lagtinget henvist til Behandling i nærværende Udvalg.

Det er en Kendsgerning at Gøte Sogn har haft et meget betydeligt Arbejde ved Vedligeholdelsen af sin Andel af ommeldte Vej. Fuglefjord Kommune har ogsaa haft betydeligt Arbejde ved Vedligeholdelsen af sin Del af Vejen. Det maa ligeledes anses for værende utvivlsomt, at de store Vedligeholdelsesarbejder skyldes Mangler ved Vejens Bygning fra første Færd.

Hvor stor en Andel i mulig begaaede Fejl man bør lægge paa Entreprænøren og hvor stor Del Tilsynet bør bære Ansvaret for, skal Udvalget ikke her komme ind paa. Lagtingets Vejudvalg har i sin Betænkning udtalt sig om Spørgsmaalet.

Det er imidlertid hævet over enhver Tvivl, at de paagældende Sogne i meget høj Grad har maattet betale for, at Vejen oprindelig ikke er bygget solidere og af bedre Materiale og særlig Gøte Sogn har aarlig udredet betydelig Beløb paa Vejvæsenets Konto.

Lagtinget har set det som sin Opgave at fremme Vejsagen paa den Maade, at der skaffes offentligt Tilskud til Anlæg af Vejene medens Vedligeholdelsen af disse maa paahvile de paagældende Sogne.

Fordeling af Vedligeholdspligten forsaavidt angaar en Vej, der

fører gennem flere Sogne er i første Række et Spørgsmaal, der maa forhandles mellem de paagældende interesserede Sogne, som selvfølgelig alle er interesserede i, at hele Vejstrækningen er i farbar Stand. —

Der er næppe Tvivl om, at den her omhandlede Vej vilde være anlagt solidere, hvis man havde regnet med Trafik saa stor som den, nu foregaar paa Vejen.

Forslag.

Andragendet fra Forstanderskabet for Gøte Sogns Kommune tilbagesendes Færø Amt med Henvisning til forestaaende Betænkning.

Broytingaruppskot frá Kallsoy o. fl.

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1) Under Hensyn til, at Vejanlægget Solmunde-Gøte-Fuglefjord fra først af ikke er anlagt med den nuværende store Biltrafik for Øje, og at Vedligeholdelsen som Følge deraf er faldet uforholdsmæssig tungt paa vedkommende Kommuner, anbefaler Tinget, at der af Statskassen engang for alle bevilges et passende Beløb, svarende til 4/5 af Udgiften til Grundforbedring og Grusning, til Istandsættelse af ovennævnte Vejanlæg.
2) Den nærmere Fordeling af det eventuelle Tilskud foretages af Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor i Tórshavn efter Forhandling med de paagældende Forstanderskaber.

Broytingaruppskotið fall við 10 atkvøðum. Uppskot nevndarinnar samtykt við 12 atkvøðum.

Reglugerð um viðlíkahald av vegum.

Uppskot frá amtmanninum, sí skjal nr. 9.

Álit frá veganevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et af Amtmanden udarbejdet Udkast til Regulativ for Vedligeholdelse af offentlige Veje paa Færøerne.

Udvalget er enigt om, at et saadant Regulativ er nødvendigt, og at der i dette bør samles de Regler, som f. T. følges paa dette Omraade, suppleret med saadanne Bestemmelser, som skønnes fornødne under Hensyn til Vejvæsenets Modernisering. Det af Amtmanden udarbejdede Udkast kan formentlig i alt væsentlig følges, dog saaledes, at man ikke binder sig til fortrinsvis at benytte Økonomisk Fonds Midler til Vedlige-

holdelse af de allerede anlagte Veje. Arbejdet for Bestræbelserne for at faa tilvejebragt et efter Forholdene afpasset Vejnet paa Færøerne er endnu ikke naaede saa vidt, at en saadan Bestemmelse kan gennemføres. Økonomisk Fonds Midler, forsaavidt de kan anvendes til Vejvæsenets Forbedring, maa endnu i nogen Tid fortrinsvis anvendes til Anlæg af Køreveje, hvor saadanne skønnes fornødne og Vejanlæggene ikke kan udføres af Kommunerne alene med Statsstøtte. Derimod anser man det for ønskeligt, om Lagtinget af Økonomisk Fond kan yde Tilskud til Anskaffelse af Skærveknusere, Tromler og Sneplove, naar Kommunerne maatte finde det ønskeligt eller nødvendigt at anskaffe saadanne.

Udvalget foreslaar nedenfor forskellige mindre Ændringer i Amtmandens Udkast. Endvidere anser man det for praktisk af forskellige Grunde at indføre en Revisionsbestemmelse i Regulativet.

Ymiskir broytingar vóru samtyktir og **skjal nr. 21** sýnir tað við 3 viðgerð samtyktu reglugerð.

VI. Havnir.

Havnir við ríkisstudningi.

Álit frá havnanevndini.

Til undertegnede Udvalg har Lagtinget overgivet til Betænkning Sagen om Bygning af flere Havne paa Færøerne. Med Trafikministeriets Samtykke har Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor i Thorshavn gennem Færø Amt tilstillet Lagtinget 5 foreløbige Projekter med tilhørende Planer til Forbedring af Havneforholdene i Klaksvig, Vestmanhavn, Haldersvig, Sand og Hove. Lagtinget har faaet disse Planer overgivet, dog saaledes, at Ministeriet har forbeholdt sig sin Stilling til de foreliggende Projekter. Udvalget skønner desuagtet, at Sagen vil kunne behandles med disse Projekter som Udgangspunkt og man vil i Overensstemmelse hermed behandle Sagerne i den Rækkefølge, hvori de foran er nævnt, idet Udvalget ellers henviser til de Udtalelser, Lagtinget tidligere har fremsat med Hensyn til Nødvendigheden af en Forbedring af Havneforholdene paa de nævnte Pladser.

I. *Forbedring af Havneforholdene i Klaksvig.*

Der foreligger to Skrivelser fra vedkommende Forstanderskab af henholdsvis 10. og 24. September d. A.

Udvalget henviser til de Ingeniørkontorets Bemærkninger vedrørende Havneforholdene i Klaksvig, der indeholder en Række gode Op-

lysninger og en fortræffelig Skildring af de stedlige Forhold m. m. Til disse Bemærkninger kan Udvalget i det store og Hele slutte sig, idet man dog ønsker at tilføje, at stedkendte Folk mener, at Kutterhavnen saaledes som den er projekteret vil vise sig at gøre Fyldest og at der vil skabes den Ro i Havnearealet, som man tilstræber. En Havn som den projekterede maa anses for at være absolut nødvendig.

Udvalget har om Havneplanerne haft en Forhandling med Forstanderskabet og derefter modtaget Skrivelsen af 24. September, hvor Forstanderskabet andrager om, at Kutterhavn A med Fortøjningsblokke nedstøbt i Bunden og det projekterede Kajanlæg udført som Jernbro maa blive bragt til Udførelse. Omkostningerne herved vil efter foreliggende Beregninger blive

for Havnens Vedkommende	722.000 Kr.
— Kajens Vedkommende	218.000 —
	940.000 Kr.

Det drejer sig saaledes om et meget stort Beløb. Hvis Kommunen til Havnens Udførelse kan faa $^4/_5$ som Tilskud fra Statskassen, nærer Udvalget ingen Tvivl om, at Klaksvig, efter at Havneforholdene er blevne saaledes forbedrede, vil kunne forrente og afdrage det Laan, som maa optages, ligesom Klaksvig vil være i Stand til at vedligeholde Anlægget. — Den i Klaksvig foregaaede meget stærke Udvikling af Skibsfiskeriet og Baadefiskeriet og Forretningslivet i det hele fortjener den Støtte, som de saaledes omtaleldte Anlæg vil betyde. Men som alt anført maa Foranstaltningen ogsaa siges at være absolut nødvendig for den allerede tilstedeværende Virksomhed og Trafik.

II. *Forbedring af Havneforholdene ved Vestmanhavn.*

Vestmanhavn er en af Færøernes bedste naturlige Havne, men mangler Kajanlæg. Man henviser til Ingeniørkontorets udmærkede Redegørelse for Forholdene. Kommunen har med Kajanlæg for Øje købt Heygumnæs (Heyganes). Denne Omstændighed muliggør, at man kan bygge en fyldestgørende, centralt beliggende Kaj forholdsvis billigt. Den projekterede Kaj er nødvendig for den allerede tilstedeværende Trafik og vil skabe Mulighed for en stærk Udvidelse af denne. Udvalget forudsætter, at Kommunen ved Færø Amts Foranstaltning vil faa Havneplanerne forelagt snarest for at Forstanderskabet kan udtale sig om, hvorvidt man maatte ønske Projekt I eller Projekt II bragt til Udførelse. Hvad enten det ene eller det andet Projekt vælges, vil Vestmanhavn Kommune meget vel være i Stand til at vedligeholde Anlægget og forrente og afbetale det fornødne Laan under Forudsætning af, at der af Statskassen ydes et Tilskud paa $^4/_5$ i Lighed med, hvad der er ydet til de allerede byggede Havneanlæg.

Projekt I Kajanlæg med Jernbetonsænkekasser vil koste at udføre 267.000 Kr.

Projekt II Kajanlæg udført som Jernbro med Plankedæk 126.000 Kr.

Udvalget anbefaler, at det Projekt, Forstanderskabet maatte foretrække, bringes til Udførelse.

Der foreligger en Skrivelse fra Vestmanhavn Forstanderskab af 20. Juli d. A., hvori Nødvendigheden af Havneforholdenes Forbedring meget stærkt fremhæves. Siden Udvalget modtog de foreliggende Planer, har Udvalget ikke kunnet komme i Forbindelse med Formanden i Forstanderskabet paa Grund af dennes Bortrejse fra Øerne.

III. *Forbedring af Havneforholdene ved Haldersvig.*

Udvalget henviser til Ingeniørkontorets Bemærkninger og skal endvidere henvise til, hvad tidligere er udtalt om denne Sag. Der findes ikke Norden for Strømmen noget Kajanlæg, hvor Kuttere kan lægge til Land.

Ingeniørkontorets Projekt maa meget anbefales. Anlægsomkostningerne beregnes til 71.000 Kr.

Der foreligger en Erklæring fra Færø Amts Sparekasse, hvorefter Haldersvig Sogns Kommune kan faa et Laan, der svarer til 1/5 af Omkostningerne. Udvalget forventer, at Staten vil yde de 4/5 som Tilskud og indstiller, at Anlægget kommer til Udførelse, idet det vil faa overordentlig Betydning for Haldersvig og desuden vil kunne være til megen Nytte for andre Bygder indenfor Strømmen i paakommende Tilfælde.

Forstanderskabet vil gerne have Anlægget udført som projekteret. Skriftlig Udtalelse herom vil fremkomme.

IV. *Forbedring af Havneforholdene ved Sand.*

Ogsaa med Hensyn til denne Sag kan Udvalget henvise til Ingeniørkontorets Bemærkninger vedrørende Havneforholdene m. m. paa Sand. Der foreslaas et Pieranlæg, hvis Anlægsudgifter er beregnede til 135.000 Kr. Udvalget foreslaar, at dette Anlæg udføres saaledes, at der andrages om et Statstilskud, svarende til 4/5 af Anlægsomkostningerne, medens vedkommende Sogn udreder den ene Femtedel og overtager Vedligeholdelsen. Udvalget skønner, at Sognet er i Stand til at paatage sig disse Forpligtelser. Den omhandlede Forbedring af Havneforholdene ved Sand er ikke alene ønskelig, men meget nødvendig. Forstanderskabet vil gerne have Anlægget udført efter foreliggende Planer. En skriftlig Udtalelse herom vil fremkomme.

V. *Forbedring af Havneforholdene ved Hove.*

Udvalget henviser til, hvad der tidligere er udtalt om Hove fra Lagtingets Side og til Ingeniørkontorets Bemærkninger. Der er nu projekteret en Baadehavn, der skal koste 57.000 Kr., under Forudsætning af en Vanddybde paa 2 Meter og 51.000 Kr. under Forudsætning af en Vanddybde paa 1,5 Meter. Udvalget mener at vide, at Forstanderskabet meget gerne vil have det forstnævnte Anlæg udført, men det forudsættes dog, at Forstanderskabet faar Sagen forelagt. Anlægget er meget nødvendigt og Sognet vil kunne magte Vedligeholdelsen af dette og Udre-

delsen af den ene Femtedel af Anlægsudgifterne under Forudsætning af, at Staten yder et Tilskud svarende til $^4/_5$.

Udvalget fremsætter nedenfor Forslag om, at Lagtinget indgaar til Regeringen med Andragende om Bevilling fra Statskassen til Forbedring af Havneforholdene paa de nævnte Pladser. Endvidere foreslaar man, at Lagtinget approberer, at de paagældende Sogne paatager sig de Forpligtelser, som Anlæggenes Udførelse paalægger Kommunerne.

Forslag.

I) Lagtinget andrager om, at der af Statskassen maa blive bevilget $^4/_5$ af Anlægsomkostningerne til følgende Anlæg af Havne paa Færøerne:

1) a) En Kutterhavn i Klaksvig ifølge Overslag, udarbejdet af Vandbygningsvæsenets Ingeniørkontor, beregnet 722.000 Kr.
   b) Et Kajanlæg udført som Jernbro med Plankedæk ifølge Overslag af Ingeniørkontoret, beregnet til 218.000 Kr.
2) En Kaj ved Vestmanhavn, Projekt I eller Projekt II efter Forhandling med Forstanderskabet.
3) Et Pieranlæg ved Haldersvig ifølge Overslag af Ingeniørkontoret, beregnet til 71.000 Kr.
4) Et Pieranlæg ved Sand ifølge Overslag beregnet til 135.000 Kr.
5) En Baadehavn ved Hove ifølge Overslag beregnet til 57.000 Kr.

II) Lagtinget approberer, at de paagældende Kommuner hver for sit Vedkommende paatager sig Udgifterne ved Udredelsen af $^1/_5$ af Anlægsomkostningerne og Vedligeholdelsen af Anlægget.

III) Lagtinget paatager sig at føre Tilsyn med, at de paagældende Kommuner opfylder deres Vedligeholdelsespligt.

Broytingaruppskot frá Zachariasen o. fl.

Til Udvalgets Forslag II føjes:

I Tilfælde af, at paagældende Kommuner ikke kan opnaa Laan paa ovenfor givne Approbation, bemyndiger Lagtinget Amtmanden paa Tingets Vegne til at give Garanti i hvert enkelt Tilfælde.

Øll uppskot samtykt við 22 atkvøðum.

Skopun sum statshavn.

Álit frá havnanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Beboerne af Skopen om, at Skopen Havn maa blive overtaget af Staten som Statshavn.

Udvalget skal om denne Sag udtale:

Der har — siden Spørgsmaalet om Bygning af Havne paa Færøerne blev aktuelt — i Lagtinget været afgørende Stemning for, at der i Skopen burde bygges en Fiskerihavn. Bygden Skopen er en af de yngste Bebyggelser paa Færøerne, idet den er anlagt i 1833 og nærmer sig saaledes 100-Aars Alderen. — Den har været i forholdsvis betydelig Vækst. I 1930 er der i Skopen ca. 400 Indbyggere, som væsentlig ernærer sig ved Fiskeri. Der drives ved Siden af Fiskeriet en Del Landbrug (Trøbrug), men Bygden er en Udflytterbygd fra Sand og det matrikulerede Jordegods tilhører denne Bygd. Dette har altid medført Vanskeligheder for Skopen. Bygden ligger fortræffeligt for Fiskeriet, navnlig Baadfiskeriet paa Vaagø Havet. Og i gunstige Fiskeaar kunde der fra Skopen drives et meget indbringende Torskefiskeri. Inden Havneanlæggets Etablering var Landingsforholdene mindre gode paa Stedet, og Skopen ansaas med Rette for en Brændingsplads. Landingsforholdene hæmmede Fiskeriet for Skopenmænd meget og medførte navnlig ogsaa, at Fiskere fra Bygder, som laa mindre godt for Havfiskeriet og som ønskede i Sæsonen, særlig Foraarssæsonen, at benytte Skopen som Støtteplads for deres Fiskeri paa Vaagøhavet, vægrede sig derved. I den anlagte Havn har man nu opnaaet en udmærket Støtte for Fiskeri paa Vaagøhavet, og Fiskere andetsteds fra har ogsaa, siden Havnen toges i Brug, haft Station her. Dette gælder Motorbaade fra Thorshavn, Suderø og andre Steder fra. — Imidlertid er Baadefiskeriet ved Færøerne i de senere Aar blevet betydningsløst, idet Fiskestimerne ikke som tidligere har søgt Vesthavet (Vaagøhavet) ligesaa lidt som andetsteds paa Færøerne. Man mener, at dette skyldes den Rovdrift, som fremmede Trawlere (særlig britiske) har udøvet i Havet ved Færøerne. Henvendelser til Regeringen om at faa udvirket, at Trawlfiskeriet bliver forbudt paa visse Havomraader ved Øerne, herunder Vaagøhavet, har været frugtesløse. Stillingen har derfor, siden Skopenhavnen toges i Brug været den, at Fiskeriet med Baade, Motorbaade og Robaade, ikke har været lønnende. Bygdens Fiskere har derfor været nødt til at lade dette hvile og lade sig forhyre som Fiskere med andet Steds hjemmehørende Kuttere, der driver Fiskeri ved Island og Grønland. Det viser sig nu paa Grund af den saaledes indtraadte Tilstand, at de Havneanlæg paa Færøerne, som er bygget med Baadfiskeri for Øje, ikke kan betale sig, medens de Anlæg, som er byggede til Støtte for anden Trafik, klarer sig uden Vanskeligheder. — Beboerne af Skopen har nu under Indflydelse af det Tryk, som Havneforpligtelserne overfor Statskassen medfører, i hoslagte Andragende anmodet Fiskeriministeriet om extraordinær Støtte, eventuelt foranledige, at Havneanlægget i sin Helhed overtages af Staten. Muligheden for, at Forholdene med Hensyn til Hjemmefiskeriet bliver bedre, er maaske tilstede, og hvis den tilstedeværende Fiskemangel ikke skyldes Trawlerdriften, men andre ukendte Aarsager, er det sandsynligt, at Fisken atter vil indfinde sig paa Vaagøhavet og saafremt dette sker, vil Skopen atter have udmærkede Betingelser for direkte og indi-

rekte at vise, at Havneanlæg sammesteds har været endda særdeles vel begrundet. — Men den fiskeløse Periode kan blive langvarig og Fiskerbefolkningen i Skopen har under denne ikke Betingelser for at opfylde deres Forpligtelser overfor Staten. Man har her ikke Raad til at vente paa bedre Tider. —

Udvalget tilraader Tinget at indsende til Regeringens velvillige Overvejelse Andragendet fra Beboerne af Skopen med Henvisning til foranstaaende. Lagtinget er paa Amtskommunens Vegne Garant for Skopen overfor Statskassen. Dette mener Udvalget at gøre opmærksom paa samtidig med, at man fremhæver, at Lagtinget selvfølgelig maa anstrænge sig for at opfylde denne Forpligtelse saavel som andre Forpligtelser, skønt de Midler, Tinget raader over, ingenlunde er rigelige og helt vil svigte, naar Amtskommunen kommer i den Situation at være henvist til alene at søge sin Indtægt ved direkte Paaligning paa Færøernes Sognekommuner, deriblandt Skopen og andre, som ved Tidernes Ugunst er blevet ude af Stand til at bidrage væsentligt til Fællesudgifter. — Intet Medlem af Lagtinget er i Tvivl om, at Tinget vil have store Vanskeligheder ved at opfylde sine Forpligtelser, naar den Indtægt, som nu oppebæres af Indførselsafgiften, undrages Lagtingets Kasser.

Forslag.

Andragendet til Ministeriet for Fiskeri fra Beboerne af Skopen om, at Staten overtager Havnen ved Skopen, indsendes til Ministeriet med Henvisning til det i foranstaaende Udvalgsbetænkning anførte.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Studningur til havnir (Miðvág og Skopun).

Álit frá havnanevndini.

Færø Amt har i Skrivelse til Færøernes Lagting af 28. Juli d. A. meddelt Tinget, at de paagældende Kommunalforstanderskaber nu alle har udstedt Obligation til Statskassen for de Ydelser, som det tilkommer de enkelte Kommuner at udrede i Anledning af Havneanlæggene i Vaag, Tveraa og Skopen og Dækmolerne i Midvaag og Kvivig og at Obligationerne med Attest om Amtskommunens Hæftelse fra Amtet er sendt Ministeriet.

Amtet meddeler endvidere, at Vaag og Tveraa Havne har betalt skyldige Renter og Afdrag til Statskassen til og med 11. Juni Termin 1930, medens følgende Kommuner endnu skylder de nedennævnte Beløb, for hvilke Færøernes Amtskommune hæfter som Garant:

I. *Kvivig Sogn.*

Renter og Afdrag til og med 11. Juni 1930	3217.79	Kr.
Heraf betalt	1902.45	—
Rest	1315.34	Kr.

Dette Sogn har i Skrivelse til Amtet af 12. August 1930 anmodet om Henstand til indeværende Efteraar.

II. *Skopen Sogn.*

Renter og Afdrag til og med 11. Juni 1930	25426.90	Kr.
Heraf indbetalt i Februar 1930	1000.00	—
Rest	24426.90	Kr.

III. *Midvaag Sogn.*

Renter og Afdrag til og med 11. Juni 1930	23841.76	Kr.
Heraf er betalt	3000.00	—
Rest	20841.76	Kr.

Udvalget skønner, at Kvivig Sogn i Løbet af Efteraaret selv vil betale sin Restance, og det vil saaledes være ufornødent for Lagtinget at træde til i dette Tilfælde. — Derimod skønnes det uomgængelig nødvendigt, at Lagtinget betaler det Beløb, som resterer for Skopen og Midvaag, og man stiller nedenfor Forslag i saa Henseende.

Et Mindretal (A. Samuelsen) ønsker at udtale sin Beklagelse af, at der fra Regeringens Side siden Lagtingssamlingen i Fjor er foretaget et alvorligt Skridt, der uundgaaeligt vil medføre en Svækkelse af Midvaag Kommunes Energi og Evne til at opfylde sine Forpligtelser overfor Statskassen i Havnesagen og derved øge den Risiko, Amtskommunen har som Garant. Mindretallet sigter hen til, at Justitsministeriet har approberet, at Sandevaag, som ligger c. 1/4 Mil fra Midvaag og er forbundet med Midvaag Havnen med en god Kørevej, er blevet Klareringshavn, uden at der er stillet nogen Betingelse, som forpligter de Sandevaag anløbende Skibe at betale Havneafgift til Midvaag. Lagtinget har jo haft Lejlighed til at se Sagens Akter paa et Tidspunkt, som laa forud for den nu trufne Afgørelse, og dengang syntes alle de Myndigheder, som havde udtalt sig til Regeringen, at have fraraadet det nu trufne Skridt, hvorfor Justitsministeriet den Gang afslog Andragendet om Sandevaag som Klareringshavn. — Mindretallet maa gaa ud fra, at der senere maa være fremkommet tvingende Grunde, der har ført til Justitsministeriets forandrede Stilling, men disse Grunde kender Mindretallet ikke. Lagtingsbeslutningen i 1929 er betydeligt svagere end Beslutningen af 1928.

Det synes selvfølgeligt, at den Omstændighed, at der etableres en Havn med praktisk talt ingen Havneafgifter ved Siden af en Havn med

forholdsvis høje Havneafgifter maa virke ganske ødelæggende paa sidstnævnte Havn. — Det er et saadant Forhold man har tilvejebragt i det her omskrevne Tilfælde, og heri ser Mindretallet en af Grundene til, at Amtskommunens Risiko mulig i Fremtiden vil blive større og større, saalænge Midvaags Gæld til Statskassen ikke er afviklet.

Mindretallet gaar kun med de allerstørste Betænkeligheder med til at paalægge samtlige Sogne paa Færøerne Udgifter i Anledning af Midvaag Havnen, naar man ikke kan regne med Regeringens Støtte til Bestræbelserne for, at Midvaag skal kunne klare sig bedst muligt og denne Støtte har Regeringen unddraget Midvaag i det foran af Mindretallet omtalte Tilfælde. Hvis man ønskede at etablere en Klareringshavn i Sandevaag, tæt ved Siden af Midvaag Havnen, kunde det endda være sket uden Skade for Midvaag, hvis det t. Eks. blev krævet, at de i Sandevaag klarerede Skibe skulde erlægge de for Midvaag gældende Havneafgifter til Bedste for Midvaaghavnen.

Med disse Bemærkninger skal Udvalget stille følgende

Forslag.

1) Amtmanden anmodes om for Amtsrepartitionsfondens Regning at indbetale i Statskassen

vedrørende Midvaag Havn	20.841 Kr.	76	Øre
vedrørende Skopen Havn	24.426 —	90	—
	45.268 Kr.	66	Øre

2) Amtmanden anmodes om at paase, at henholdsvis Skopen Sogn og Midvaag Sogn udsteder Obligation til Færøernes Amtskommune for de Beløb, som i Henhold til foranstaaende udredes af Amtsrepartitionsfonden med Forpligtelse for Sognet til at betale paa Anfordring og til at forrente det til enhver Tid skyldige Beløb med 4 % p. a.

Broytingaruppskot frá nevndini.

Vi mener, at Skopen Sogn og Midvaag Kommune hvert Aar, vedkommende Kommune ikke kan betale skyldige Renter og Afdrag til Statskassen, bør i hvert Fald paaligne Beløb, som svarer til Havnebetjentens Løn, som Kommuneskat.

Forslag.

Det paalægges Skopen Sogn og Midvaag Kommune at paaligne som Kommuneskat aarlig mindst henholdsvis 1000 Kr. og 1000 Kr. som Tilskud til Havnevæsenet, saalænge Indtægterne ved de paagældende Havne ikke er tilstrækkelige til Betaling af Renter og Afdrag til Statskassen.

Broytingaruppskot frá Mitens og A. Samuelsen.

I Anledning af Skrivelse af 19. f. M. fra Finansministeriet stiller man følgende Forslag:

1. Til Udvalgets Punkt 1 føjes:
   samt vedrørende Kvivik Dækmole..... 1315 Kr. 34 Øre
2. I Udvalgets Punkt 2 indsættes efter «Skopen Sogn» følgende: Kvivig Kommune.

Øll hesi uppskot samtykt við 19 atkvøðum.

Broytingaruppskot frá Niclasen.

Uden at komme nærmere ind paa Flertalsbetænkningen, hvori henstilles til Lagtingets Vedtagelse at Amtmanden anmodes om for Amtsrepartionsfondens Regning at indbetale til Statskassen Restancerne for Midvaag og Skopen Havn, tillader jeg mig at bemærke følgende til Mindretalsbetænkningen.

Mindretallet, som forøvrigt kun bestaar af 1 Medlem (A. Samuelsen) af et Femandsudvalg, beskæftiger sig meget lidt med selve Sagen, men bebrejder Justitsministeriet at dette har approberet Sandevaag som Klareringshavn. Justitsministeriet har imidlertid kun stadfæstet en Ordning, som er vedtaget i to paa hinanden følgende Lagtingssamlinger, og det er saaledes aldeles uberettiget at bebrejde Justitsministeriet dette, ligesom man ikke er klar over, hvad Mindretallet har til Hensigt med sin Kritik.

Mindretallet kan ikke med nogen Begrundelse hævde, at der dengang Havnesagen for Midvaag Havn blev gennemført i Lagtinget, var Udsigt til at denne Havn vil komme til at bære sig, idet Lagtinget allerede paa daværende Tidspunkt kendte Anlægssummen og følgelig de Renter og Afdrag, som Havnen skulde svare. Heller ikke var der nogen Udsigt til at Anlægget af en Dækmole i Midvaag kunde bevirke, at Havnen vilde kunne bruges som Ankerplads for søgaaende Fiskekuttere endsige som Trafikhavn om Vinteren, men kun som Fortøjningsplads for ca. 10 smaa Motorbaade. Lagtinget maa derfor allerede paa daværende Tidspunkt have været klar over, at Havnen ikke vil kunne bære Udgifterne til Forrentning og følgelig at det resterende Beløb maatte betales af Lagtinget som Garant.

Mindretallets Paastand om, at Anerkendelsen af Sandevaag som Klareringshavn, har virket ødelæggende paa Midvaag Havn er aldeles ubegrundet, idet Fragtskibe, der er bestemt til at lasse og lade paa Færøerne, aldrig har eller nogensinde vil som første Anløbsplads anløbe Sandevaag. Da Sandevaag er Brændingsplads vil det saa godt som altid være en Fordel for Beboerne der at faa deres Varer oplossede i Midvaag og i Særdeleshed, naar Skibene kan lægge til Kaj. Det kan ikke i et eneste Tilfælde betale sig for Beboerne i Midvaag for at undgaa Havneafgiften at lade deres Gods oplægge i Sandevaag. Forøvrigt blev Sagen angaaende Klareringshavn i Sandevaag vedtaget i Lagtinget af saavel Sambands- som Selvstyrestemmer.

Jeg er fuldtud enig med Mindretallet i at nære den allerstørste

Betænkelighed ved at paalægge andre Sogne paa Færøerne Udgifter i Anledning af Midvaag Havn, men det er i dette Tilfælde heller ikke nødvendigt, idet Midvaag Havn med fuld Ret kan kræve af Lagtinget at faa de Penge, som Havnen har givet i Anledning af Grindefangst, overført til Betaling af Kommunens Gæld til Statskassen.

I Henhold til foranstaaende tillader jeg mig i Stedet for Udvalgets Forslag at stille følgende:

Forslag.

Principalt:

1) Amtmanden anmodes om af Fonden for Jordehvalens Afløsning at indbetale til Statskassen for Midvaag Havn 20841 Kr. 76 Øre.

Subsidiært:

1) Amtmanden anmodes om som rentefrit Laan af Fonden for Jordehvalens Afløsning at indbetale til Statskassen for Midvaag Havn 20841 Kr. 76 Øre.

Hetta uppskot fall.

Frágreiðing um havnir.

Álit frá havnanevndini.

Udvalget har faaet tilsendt

1) Overslag over Indtægter og Udgifter vedrørende Vaag Havn for 1930 tilligemed Skrivelser fra Ingeniør Jacobsen af 16. December 1929 og 25. Marts 1930.
2) Overslag over Indtægter og Udgifter vedrørende Trangisvaag Havn for 1930 tilligemed Skrivelse fra vedkommende Havneudvalg af 10. Januar 1930 og vedkommende Forstanderskab af 6. Marts og 28. Juni d. A. samt en Erklæring fra Ingeniør Jacobsen af 25. Marts 1930.
3) Indberetning fra Sysselmanden paa Suderø af 5. Juli 1930.

Der mangler Indberetning fra Sysselmændene paa Vaago, Strømo og Sandø.

Udvalget skal bemærke ad Vaag Havn:

Amtsingeniøren indberetter, at de i Fjor paapegede Mangler (Lagtingstidende 1929, Side 129) endnu den 16. December 1929 ikke er afhjulpne.

Sysselmanden indberetter, den 5. Juli 1930, at Havnen er godt vedligeholdt og maa anses for at være i forsvarlig Stand. — Udvalget har ogsaa fra anden Side erfaret, at der er foretaget Istandsættelsesarbejder i Løbet af indeværende Aar. Han finder derfor kun Anledning til at henlede Amtets Opmærksomhed paa, at der ikke foreligger særlig Attest om, at de i Fjor af Amtsingeniøren paaviste Mangler ved Brolægningen er udbedrede. Amtet vil dernæst være at anmode om at henlede Amtsingeniørernes Opmærksomhed paa det under Punkt 1) i Bemærkninger om Vaag Havn ommeldte Forhold (Lagtingstidende 1929, Side 129).

ad Tveraa Havn.

Sysselmanden indberetter, at Havnen er i forsvarlig Stand.

Da der ikke i det foreliggende indeholdes nogen speciel Attest om, at de i Fjor paaviste Mangler er udbedrede, foreslaar man, at Amtet henleder Amtsingeniørens Opmærksomhed herpaa og paa Beslutningen fra i Fjor, Lagtingstidende 1929, Side 130 og 131. Ligeledes henledes Amtsingeniørens Opmærksomhed paa, hvad der i Lagtingstidende 1929, Side 130 er udtalt om Skopen Havn og Dækmolerne i Kvivig og Midvaag.

Udvalget finder, at Sysselmændene i Strømø Syssel, Vaagø Syssel og Sandø Syssel fremtidig i deres Indberetning om Veje, Broer og Landingssteder bør gøre de i deres respektive Sysler med Statstilskud opførte Havneværker til Genstand for særlig Behandling.

Forslag.

1) Amtmanden anmodes om at henlede Amtsingeniørens Opmærksomhed paa de i 1929 gjorte Udsættelser med Hensyn til Havneanlæggene i Vaag og Trangisvaag, Skopen, Midvaag og Kvivig og paalægge ham til næste Aars Lagting at gøre Indberetning om det ommeldte Forhold.
2) Amtmanden anmodes om at foranledige, at Sysselmændene i Strømø, Vaagø og Sandø Sysler i deres aarlige Indberetning om Veje, Broer og Landingssteder særlig udtaler sig om de i deres respektive Sysseler med Statstilskud byggede Havneanlæg, saafremt der om disse ikke afgives særlig Indberetning.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Frágreiðing sýslumanna um vegir, brýr og lendingar.

Álit frá figgjarnevndini.

I. Norðoya sýsla.

Sýslumaðurin greiðir frá, at hann einki hevur at finnast at viðvíkjandi vegum, brúgvum og lendistøðum.

II. Eysturoyar sýsla.

Sýslumaðurin greiðir frá, at akvegurin millum Fuglafjarðar og Sólmunda, sum ein stóran part av árinum hevur verði í ringum standi, nú er ópaklagiligur og at hann annars eínki hevur at finnast at viðvikjandi vegum, brúgvum og lendistøðum.

III. Streymoyar sýsla.

Eftir frágreiðing sýslumannsins eru vegir, brúgvar og lendistøðir í hóskandi standi, tó at vegurin Kollafjørður-Kvívík (Kollafjarðarpartur av veginum) treingir til grundiga umvølan.

Uppskot.

Amtmaðurin verður biðin um at áleggja sóknarstýrinum í Kollafirði at gera akvegin til Kvívíkar í góðan, farbaran stand.

IV. Vága sýsla.

Sýslumaðurin greiðir frá,

1) at rekverkið á brúgvunum yvur Stóra og Skipá í Seyrvági mugu gerast í stand,
2) at avvísarverkið á pierinum í Miðvági hevur fingið skaða og má gerast í stand,

men at hann annars eínki hevur at finnast at viðvíkjandi vegum, brúgvum og lendistøðum.

Uppskot.

Amtmaðurin verður biðin um at áleggja sóknarstýrinum í Seyrvági og Miðvági at lata tey áðurnevndu arbeiðir verða gjørd innan ein hóskandi tiðarfroyst eftir amtmannsins avgerð.

V. Sandoyar sýsla.

Sýslumaðurin greiðir frá, at vegir, brúgvar og lendistøðir — her er viðroknað uppgongdin á Stóru Dímun — eru í hóskandi standi.

VI. Suðuroyar sýsla.

Sýslumaðurin greiðir frá, at vegir, brúgvar og lendistøðir eru í hóskandi standi.

Uppskot III samtykt við 15 atkvøðum og uppskot IV samtykt við 14 atkvøðum.

Havnamerkið í Vági.

Álit frá kommunali nevndini.

Ved Skrivelse af 12. August 1930 andrager Forstanderskabet for Vaags Sogns Kommune om, at Havnegrænsen for Vaag Havn bliver flyttet længere mod Øst, nemlig til «Rættargjógvin» paa Nordsiden og «Núp» paa Sydsiden.

Som Motiv for den ønskede Flytning af Havnegrænsen anføres, at Bygden Næs sidste Aar blev indlemmet i Vaag Sogn.

Den nuværende Grænse for Havnen er lidt uden for «Marknoyri» paa Nordsiden af «Tormansá» paa Sydsiden.

Der medfølger ikke nogen Kortskitse med Andragendet, hvorpaa den ønskede Grænse er angiven, men Udvalget har ved at efterse et Maalebordsblad over Vaagsbugten kunnet fastslaa den ny Havnelinie. «Núpur» findes paa Kortet, medens Punktet paa Nordsiden ikke er navngivet. Fra stedkendt Hold har man faaet oplyst, at nævnte «Gjógv» findes ca. 100 m udenfor den paa Kortet mærkede «Navarsteinur».

Udvalget finder det naturligt, at Vaag ønsker denne Grænse for Havnen og skal anbefale nævnte Andragende.

I Henhold hertil skal man foreslaa:

Tinget indstiller til Justitsministeriet, at § 1 i Havnereglementet for Vaag affattes saaledes:

> «Til Havnen i Vaag bliver at henregne Farvandet indenfor en Linie mellem «Rættargjógv» paa Nordsiden og «Núp» paa Sydsiden af Vaagsbugten».

Uppskotið samtykt við 18 atkvøðum.

VII. Telefonmál.

Álit frá telefonnevndini.

Frágreiðing frá millumtinganevndini.

Nevndin hevur fingið til umhugsan frágreiðing frá millumtinganevndini, hvar hon boðar frá sínum starvi millum tingseturnar teimum málum viðvíkjandi, henni varð givið upp í hendi at hagreiða.

Hetta starv hennar tykist vera gjørt til lítar, og hevur nevndin ongar atfinningar at gera at hesum starvi.

Uppskot.

I. Minnilutin (Johan Poulsen og J. J. Weihe):

Tingið kjósar eina 3-mannanevnd til millum tingseturs-ar í felag við telefonstjóra Jacobsen at fyrireika tey mál, ið tingið gevur nevndini til avgerðar

Samtykt við 12 atkvøðum.

II. Meirilutin (Mitens, Winther og J. H. Poulsen):

Tingið velur eina 3-mannanevnd at taka avgerð í øllum málum telefonverkinum viðvíkjandi eftir samráð við telefonstjóran.

Broytingaruppskot frá Mitens:

Ístaðinfyri uppskot meirilutans verður sett:
Løgtingið velur eina 3-mannamillumtinganevnd, ið er stjórn telefonverksins í samráð við telefonstjóran.

Broytingaruppskotið og uppskot meirilutans fullu.

Jørðkaðal í Klakksvík, á Tvøroyri og í Vági.

Telefonstjórin hevur til nevndina beint eitt mál um at fáa lagt jørðkaðal niður í teimum stórbygdunum: Klakksvík, á Tvøroyri og í Vági.

Eftir frásøgn hansara eru telefontráðirnir so mangir, at ikki er pláss til fleiri á steyrinum, og træðirnir eru longu nú komnir so langt niður, at teir eru til bága fyri bilkoyring. Sjálvandi eru viðurskiftini í hesum bygdum vorðin meira fløkt og torfør aftaná, at tær hava fingið ravmagnsstøðir. Telefonstýrarin sigur frá, at tað nógvar staðir í hesum bygdum vil verða aldeilis vónleyst at royna at koma fram við telefon-linjum, nú ið tilvøksturin er vorðin so stórur, um ikki nakað av hesum kaðalverkið verður gjørt í næstu framtíð.

Av einum málinum hjálagdum prísætlan sæst, at jørðkaðal

1)	í Klakksvík er mettur at kosta.....	10.000 kr.
2)	á Tvøroyri » — » »	7.000 —
3)	í Vági » — » »	6.000 —
	Tilsaman	23.000 kr.

Eftir áheitan nevndarinnar sigur telefonstjórin, at telefonverksins peningaviðurskiftir tann 1. í hesum mánaði eru:

a)	Í sparikassa	24.000 kr.
b)	Fyri telefonfelagsgjald í oktober—november kemur inn	24.000 —
	Tilsaman	48.000 kr.

Skuldin er eingin.

Viðvíkjandi útreiðslir, so kemur telefonverkið í næstu framtíð at avhalda kostnaðin til eitt nýtt vekslarborð til telefonstøðuna í Havn — kr. 10—11.000. Eftir eru tá kr. 37.000 av tøkum peningi. Um so er, at tingið samtykkir í ár, at jørðkaðal skal leggjast í fyrnevndu plassin, so kann hetta arbeiðið tó fyrst byrja móti sumri komandi ár, telefonfelagsgjaldið fyri ½-árið oktbr.—mars 1930—31, ca. 48.000 kr., verður soleiðis innkomið, áðrenn hetta arbeiðið verður byrjað. Peningaliga sæð, er tað tí einki til hindurs fyri, at hetta kann setast í verk.

Soleiðis statt skal nevndin loyva sær at framseta eftirfylgjandi

Uppskot.

1. Telefonstjóri Jacobsen verður biðin um at fáa til vegis tilboð um pris av tí jørðkaðali, ætlast kann at verða brúk fyri frá ymiskum firmaum og kanna eftir, hvussuleiðis viðurskiftini viðvíkjandi frakt eru.
2. Táið tilboðini eru innkomin, skal telefonmillumtinganevndin í samráð við telefonstjóra Jacobsen takað avgerð um, hvat av teimum innkomnu boðunum skal verða tikið.
3. Tað verður givið telefonstjóranum saman við millumtinganevndini upp í hendi at føra tær neyðturvuligu tingingar við kommunustýrini í Klakksvík, á Tvøroyri og í Vági viðvíkjandi niðurleggingini av kaðalinum.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Telefonstøða á Oyrabakka.

Til tingið er komin ein umsókn frá 9 íbúgvarnu á Oyrabakka um at fáa telefonstøðu har.

Teir halda fram, at fólk á Oyrabakka sita óhøgliga fyri at telefonera, tá tað er rætt langt til báðar tær næstu støðurnar: á Oyri og við Norðskála. Bygdin veksur skjótt, og tað vildi í mongum førum verið ógvuliga hent fyri íbúgvarnar, sum flest allir eru antin fiskimenn ella skiparar, at havt eina meiri høgliga telefonstøðu og harvið lagaligari samband við onnur pláss.

Telefonstjóri Jacobsen, ið hevur havt málið til umhugsan, sigur, at veglongdin millum Oyrar og Norðskála er 3,5 km. Oyrabakki, ið kann ætlast at liggja mitt ímillum hesar bygdir, hevur tí okkurt um 1,75 km til støðurnar. Kostnaðurin verður mettur til ca. 400 kr.

Nevndin mælir til, at telefonstøða kemur á Oyrabakka, um so er, at Eiðis kommuna vil taka ábyrgdina viðvíkjandi kostnaðin av eini telefonstøðu har.

Uppskot.

1. Á Oyrabakka verður bygd ein telefonstøða, soleiðis at hon kann takast í brúk innan 1. januar 1931, um tann undir punkt 2 nevnda semja kemur í lag.
2. Amtsverkfrøðingur Jacobsen verður biðin um at fáa tað vanligu semju í lag við Eiðis kommunu viðvíkjandi tí ábyrgd, ið løgd verður á kommuna vegna bygging av støðini.
3. Eitt eintak av áliti og uppskoti verður sent Ole Larsen, Oyrabakka.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Telefon Kirkjar-Hattarvík.

Í brævið, dagsett 19. mai h. á. vendir søknarstýrið fyri Fugloyar sókn sær saman við fleiri íbúgvarum úr Hattarvík til tings við umsókn um at fáa eina telefonlinju lagda millum tær tvær bygdurnar á Fugloy. Teir siga seg vera ógvuliga takksemir fyri tað tráðleysu telefonina, ið ger tað møguligt at koma í samband við hinar oyggjarnar, men ikki eru teir væl útgjørdir, fyrenn teir eisini hava samband bygdanna millum har á Oynni. — Umsøkjarnir siga seg kunna ávísa hús, hvar telefonin kann leggjast inn.

Telefonstjórin, ið hevur haft málið til umhugsan, sigur, at vegurin millum hesar báðar bygdir er ca. 2,5 km, at ein linja bygdanna millum vil hava stóran týdning fyri fluttning av telegrammum, eisini harvið, at bygdirnar um vetratíðina kunnu boða hvørja aðrari frá, tá ið postbáturin kemur. Telefonstýrarin heldur, at tað óivað vil verða tað besta, um tann maður við Kirkjar, ið nú røkjir tað tráðleysu støðina, eisini kemur at røkja tað vanligu telefonstøðina har.

Nevndin kann ásanna hetta og mælir søknarstýrinum til, at so verður gjørt, um til ber.

Kostnaðurin til eina tílíka einkulta telefonlinju verður mettur til 1500 krónur.

Nevndin er samsint um at mæla tinginum til at játta Fugloyingar tað umsøkta telefonsamband. — Viðurskiftini hjá uttanoyggjafólkinum eru í seg sjálvt so trupul og vandamikil, at roynt má verða at bøta um tey, har ið líkindir eru til tess.

Uppskot.

1. Samtykt verður at leggja eina einkulta telefonlinju millum bygdirnar Hattarvík og Kirkjar.
2. Givið verður telefonstjóra Jacobsen í hendi at fyrireika tað neyðturvuliga hesu samtykt viðvíkjandi.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Bønarbræv um pláss.

Út móti endanum á tingsetuni í fjør kom bønarbræv inn á ting frá brøðrunum Poul og Joen Poulsen um at fáa fast pláss við telefonverkið. Av tí tingsetan var so nógv útliðin, varð málið goymt til í ár.

Í ár hevur hin triðju bróðurin Svend Poulsen eisini sent umsókn um at verða gjørdur til fastan arbeiðara hjá telefonverkinum. Hetta er fyrsta umsókn, ið tingið hevur havt til viðgerðar frá Svend Poulsen, meðan hinir báðir hava havt tílíkar umsóknir fleiri ferður áður (sbr. tingtíðindi 1924, skjal 29, 1926, skjal 15, síðu 1 og 1928).

Joen og Poul Poulsen hava verið í tænastu telefonverksins í okkurt um 14 ár, meðan Svend Poulsen hevur verið í ca. 10 ár.

Nevndin hevur samráðst við telefonstjóra Jacobsen um hetta mál og gevur hann umsøkjararnum sitt besta viðmæli. Táið tingið ikki aftaná 1924 hevur samtykt umsøkjararnum fasta løn, so er tað út frá tí hugsan, at prísir og lønviðurskiftir í hesi farnu árinum ikki vóru komin rættuliga aftur í legu. Nevndin er av ti áskoðan, at peninga- og lønviðurskiftir nú mugu ætlast at vera komin at liggja toliliga fast og neyvan kann væntast, at arbeiðsløninar hereftir fara at falla nakað til muns. Tað kann tí ætlast, at tann tíð nú er komin, at tað er hóskandi at gera hesar menn til fastlønaðar arbeiðarar hjá telefonverkinum. Um so er, at teir í einstøkum førðum skuldi komið at gjørt nátt- ella halgidagsarbeiði, verður tað givið telefonstjóra Jacobsen og tí verandi millumtinganevnd upp í hendi at avgera støddina av tí honorari, ið ætlast kann vera hóskandi fyri arbeiðið.

Uppskot.

1. Frá 1. januar 1931 verða Joen og Poul Poulsen, Havn, gjørdir fastir arbeiðarar hjá telefonverkinum við einari ársløn av 2700 kr., vaksandi við 300 kr. aftaná eini hvørji tænastutíð uppá 3 ár, inntil 3300 kr.
2. Frá 1. januar 1931 verður Svend Poulsen, Havn, gjørdur fastur arbeiðari hjá telefonverkinum við einari ársløn av 2300 kr., vaksandi við 200 kr. aftaná eina hvørji tænastutíð uppá 2 ár, inntil 3300 kr.
3. Umframt skulu teir hava 3 kr. í dagpening á tænastuferðum úti á bygd og samsýning fyri ferðaútreiðslur eftir ásannaðari rokning.
4. Uppsøgn kann verða gjørd av báðum partum (telefonverkinum og umsøkjararnum) við eini fróyst uppá 3 mánaðir, antin til 1. januar ella 1. juli.
5. Eitt eintak av álitinum verður sent hvorjum av umsøkjararnum.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Telefon Svínáir—Eiði.

Telefonstøðurnar á Oyri, í Norðskála og Svínáum hevdu í 1928 umsókn inni á tingi um at fáa beinleiðis samband við Eiðis bygd harvið, at bygt bleiv ein nýggj telefonlinja Svínáir—Eiði. Sum nú er statt, fast ikki telefonsamband millum hesar bygdir uttan gjøgnum støðuna í Hval-

vík, og er tað ofta ógvuliga trupult og seinført at koma fram hendan vegin. Ein tílík beinleiðis linja Svínáir—Eiði er nú roknað at kosta okkurt um 3500 kr., meðan hon í 1928 varð metta til 5400 kr.

Eftir uppskot av telefonstjóra Jacobsen samtykti tingið í 1928,

1) at nýggjur kaðal skuldi leggjast um «Streymin»,
2) at dubultlinjan Hvalvík—Langasand skuldi leingjast til Víkar.

Av tí, at nýtslan av telefonini ikki er serliga stór í hesum bygdum, helt nevndin vera beinast — fyri fyrst — at gera eina roynd við hesi samtykt. Vísti táð seg so, at hetta ikki varð til nóg miklan bata fyri telefonsambandið við Eiði, kundi spurningurin um beinleiðis samband verða uppaftur tikin. Málið um beinleiðis telefonsamband við Eiðis bygd er í ár uppaftur tikið av tingmanninum J. I. Weihe, men vegna tess, at løgtingssamtyktin frá 1928 ikki er komin í gildi enn, heldir nevndin framvegis vera beinast at gera eina roynd við samtyktini frá 1928, áðrenn farið verið undir eina beinleiðis linju.

Uppskot.

Givið verður telefonstjóranum saman við millumtinganevndini í hendi at greiða fyri, at tingsamtyktin frá 1928 hesum máli viðvíkjandi sum skjótast verður fylgd.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Álit frá telefonnevndini.

Da Store Nordiske Telegrafselskab i sin Tid byggede den traadløse Telegrafstation i Thorshavn blev der af Hensyn til eventuelle fremtidige Udvidelser af Stationen paalagt et stort Antal af de op til Telegrafstationen grænsende Parceller Servitutter med Hensyn til Bebyggelse.

Hvilke disse Parceller ere, og hvorledes de ligge i Forhold til selve Telegrafstationen, fremgaar af et over den paagældende Del af Thorshavn udarbejdet og Sagen vedlagt Kort.

Af en Sagen vedlagt Erklæring af 29. Januar 1916 ses, at Færø Amtskommunes Telefonvæsen i paakommende Tilfælde har forpligtet sig til at betale Erstatning til Ejerne af ommeldte Parceller, hvis Størrelse skal fastsættes af 2 af Retten dertil udmeldte Mænd. I de forløbne Aar er der adskillige Gange fra forskellig Side blevet andraget om, at de paahvilende Servitutter for nogle af Parcellernes Vedkommende maatte blive ophævet, saaledes at disse, eller i hvert Fald Dele af disse, kunde udnyttes til Byggegrunde, da man har skønnet, at dette kan lade sig gøre uden Gene for Telegrafstationen. Men alle Forsøg i saa Henseende har indtil den allersidste Tid vist sig at være frugtesløse.

I en Sagen bilagt Skrivelse af 2. Juni d. A. udtaler Generaldirektoratet for Post- og Telegrafvæsenet som Svar paa et af Thorshavn Byraad modtaget Andragende om, at den paa Kommunens Ejendomme Matr. 750 og 751 hvilende Servitut angaaende Bebyggelsesindskrænkning maa blive ophævet, at det for sit Vedkommende er tilbøjelig til at mene, at Servi-

Hensyn til Radiostationens Udvidelse ikke behøver at hvile
evnte Matrikulnumre. Foranlediget heraf har Amtmanden i
f 21. f. M. forespurgt, om Færø Amts Telefonvæsen har udredet
ib i Anledning af den paalagte Servitut, og om der i bekræf-
ønskes fremsat Paastand om Tilbagebetaling i Anledning af
aede Ændring af Servitutten saavel forsaavidt angaar Matr.
g 751 som for de øvrige af Servitutten berørte Arealer.
ntsingeniøren udtaler i en Sagen vedlagt Erklæring af 26. f. M.,
af Telefonvæsenet er betalt nogen Erstatning til Ejerne af de
geservitutterne indbefattede Matr. Nr., undtagen til Ejerne af
750 og 736 a og 736 b, Kongsbonde Just Jacobsen, fra hvem
købt det Areal, hvorpaa Radiotelegrafstationen blev opført.
ev betalt med 4310 Kr. 90. Han mener ikke, at Telefonvæsenet
Interesse i, at Servitutterne opretholdes.
a Færø Amts Telefonvæsen ikke har udbetalt noget Beløb i
af de paa Matr. Nr. 750 og 751 paahvilende Servitutter, kan
le Udvalg ganske slutte sig til Amtsingeniørens Udtalelser og
r anbefale Lagtinget at vedtage nedenstaaende

Forslag.

Tinget finder ikke Anledning til at fremkomme med nogen
alelse i Anledning af Ophævelsen af de paa Matr. Nr. 750 og
paahvilende Servitutter med Hensyn til Bebyggelsesindskrænkning.

amtykt við 15 atkvøðum.

Uppskot frá telefonnevndini.

Af Telefonvæsenets Indtægter henlægges hvert Aar 10.000
som en Grundfond for Telefonvæsenet, saaledes at første Hen-
gelse sker for Regnskabsaaret 1930. Grundfondens Beholdning
ages som almindelig Beholdning i Telefonregnskabet og er urør-
indtil anderledes bestemmes af Lagtinget.

VIII. Sjúkrahús og læknar.

Bróstsjúkrahúsið.

Frágreiðing um virkið sjúkrahúsins í **1929** frá lækna Lynge, **(sí skjal nr. 3).**

Álit frá bróstsjúkrahúsnevndini, (sí skjal nr. 16).

Broytingaruppskot frá nevndini.

Uppskot IV fær hetta uppiskoyt:

Peningurin verður at taka úr býtisgrunninum.

Hildið samtykt.

Uppískoyti til nevndarálitið.

Umframt tey mál, ið eru frammi í álitinum, hevur nevndin eisini havt til viðgerðar spurningin um elektrisk ljós til norðastu hvildarhøll.

Nevndin er á einum máli um at seta fram uppskot eftir bjóðingini frá elektricitetsverkinum, har hetta arbeiði kann gerast fyri 165 kr., soleiðis at har verða 3 lampustød í hvildarhølluni og eina útilygt ímillum smiðuna og hvildarhøllina.

Um hetta setur nevndin fram uppskot XII:

Millumtinganevndin verður givið í hendi at útvega elektriskt ljós lagt til norðasta hvildarhøll og samaleiðis eina útilygt.

Kostnaðurin, ið er settur til kr. 165, verður tikin úr býtisgrunninum.

Hildið samtykt.

Nevndaruppskotið so broytt samtykt við 10 atkv.

foranledige, at der ved den forestaaende Nyordning ved Lægefor-
ldene i Thorshavn i videst mulig Grad bliver taget Hensyn til, at
natorielægestillingen besættes med en i Lungetuberkulose uddannet
æge, dels at der maa blive foretaget en saare nødvendig Udvidelse af
natoriet i Hoydal. I Andragendet anføres, at der stadig findes et ret stort
ntal Patienter med Lungetuberkulose, som ikke kan optages paa Sana-
riet i Hoydal eller paa Tuberkuloseafdelingen ved Dronning Alexandrines
lospital af Pladsmangel, og at der i Foraarsmaanederne 1930 fandtes 17
atienter paa Expectancelisten. Endvidere oplyses, at langt over en
edledel af Patienterne paa Dronning Alexandrines Hospital — bortset
a Tuberkuloseafdelingen og Kystsanatoriet — er lidende af kirurgisk eller
ller Lungetuberkolose som Hovedsygdom. Foreningen anser saaledes
en tilstedeværende Tilstand for uforsvarlig.

Udvalget har haft Konference med Sanatorielægen og Repræsen-
nter for Sygekasser og den ovennævnte Forening, som har uddybet
oreningens Andragende og yderligere begrundet dette. Efter en saadan
Konference har Udvalget endvidere modtaget en skriftlig Henvendelse
ra nævnte Forening af 10. September, hvori Spørgsmaalet om Ansættelse
f en særlig Tuberkuloselæge, eventuelt ogsaa en Reservelæge, fremhæves
om en bydende Nødvendighed. Sluttelig udtaler Foreningen, at det
aa anses for nødvendigt, at Sanatoriet i Hoydal ikke alene udvides med
lere Sengepladser, men at der ogsaa bygges en Lægebolig for at der til
tadighed kan være Lægehjælp og Lægekontrol paa Sygehuset i Hoydal.

Under Hensyn til det saaledes foreliggende skal Udvalget udtale:

Hvad der anføres af Tuberkuloseforeningen om Tuberkulosens
aretruende Udbredelse paa Færøerne er Udvalget særdeles velbekendt,
og man er enig i, at der fra offentlig Side maa gøres alt hvad gøres
can for at bekæmpe denne Sygdom. I Kampen mod Tuberkulosen maa
det være en uomgængelig Nødvendighed, at Sengepladserne ved Sygehuset
Hoydal forøges, og dette kan ikke ske i fornødent Omfang, medmindre
man gaar med til Opførelse af en Bygning til Hoydals Sanatorium, og
for at man ikke om et Par Aar atter skal blive stillet overfor Pladsmangel,
skønner Udvalget, at en Tilbygning maa have Plads til 18 til 20 Senge.
Denne Bygnings Montering behøver ikke at foregaa stærkere, end Nød-
vendigheden kræver. Der foreligger ikke Planer og Overslag over en
saadan Bygning. Udvalget mener, at den bør opføres af Tømmer paa
støbte Fundamenter eller, hvis Stenmateriale findes paa Stedet, da paa
Kampestensfundement. Bygningen bør ligesom Sanatoriet beklædes udvendig
med Bølgeblik. Da Sanatorieudvalget har meddelt nærværende Udvalg,
at der allerede er Trang til endnu en Liggehal ved Sanatoriet, vil det
være aldeles nødvendigt, at en saadan bygges samtidig med den ønskede
Forøgelse af Sengetallet. Omkostningerne ved denne Byggeforanstaltning

undlade at stille Forslag derom. Skulde Lægeforholdene kunne ordnes saaledes som Udvalget nedenfor vil foreslaa, kan man forhaabentlig faa indrettet en mindre Lejlighed til en ugift Reservelæge paa Sanatoriet uden særlig Tilbygning, og Tuberkuloselægen kunde saa leje Kommunens Lægebolig.

Med Hensyn til Lægespørgsmaalet kan Udvalget ganske tiltræde Tanken om, at Sanatorielægen kun bliver Læge ved Tuberkulosestationen i Thorshavn og ikke beskæftiger sig med almindelig Praksis, hvorimod der tillægges ham Ret til Konsultationspraksis. Han maa, i Lighed med Overlægen paa Dronning Alexandrines Hospital, lønnes med 15.000 Kr. aarlig uden Ret til Pension og Tjenestebolig. Da imidlertid Færøernes Amtskommune med sine nuværende Indtægter ikke vil være i Stand til uden Statskassens Støtte at bære hele Lægens Løn og en større direkte Paaligning paa Kommunerne vil ikke kunne foretages, foreslaas det nedenfor, at Lagtinget andrager om Støtte fra Statskassen til Lægens Lonning. Fra færøsk Side vil man forhaabentlig kunne yde 5000 Kr. aarlig til Tuberkuloselægens Løn og Forslaget gaar derfor ud paa, at der andrages om en aarlig Bevillig fra Statskassen paa 10.000 Kr. i dette Øjemed.

Udvalget mener ikke, at Stillingen som Kommunelæge i Thorshavn vil kunne nedlægges foreløbig. Som anført i de Sagen vedlagte Akter bør der være to praktiserende Læger i Thorshavn og Landdistrikterne. Amtslægen, som formodentlig bør ansættes snarest muligt, skal saa sammen med Kommunelægen passe den nødvendige Praksis i Thorshavns Lægedistrikt. Man mener desuden at gaa ud fra, at Kommunelægen i Tuberkuloselægens Forfald vil kunne fungere som Reservelæge ved Sanatoriet paa Tuberkuloselægens Ansvar. Udvalget anser det for et meget nødvendigt Led i Kampen mod Tuberkulosen, at Tuberkuloselægen rejser ud i Landdistrikterne, naar han kan faa Tid dertil, eller naar Indberetninger fra den ved Tuberkulosestationsarbejdet engagerede Sygeplejerske giver Anledning dertil. Under saadanne Forhold vil det være nødvendigt, at der haves fast Aftale med en af de thorshavnske Læger om at fungere som Stedfortræder ved Tuberkulosestationerne, og en saadan Overenskomst vil man formentlig kunne opnaa med Kommunelægen i Thorshavn. Saasnart der ansættes en Læge ved det paatænkte Sindssygehospital i Thorshavn, maa der optages Forhandling om Nedlæggelse af Kommunelægestillingen.

Udvalget finder, at den forhaandenværende Situation ikke alene berettiger, men ogsaa forpligter det offentlige til at gennemføre de her nævnte Foranstaltninger snarest og ud fra denne Opfattelse stilles følgende

3) Naar de i Punkt 1 og 2 ommeldte Planer er tilvejebragte og godkendte, bemyndiges Sanatorieudvalget til at lade Arbejdet m. m. ved de ommeldte Bygninger udbyde til Licitation og til at iværksætte Byggearbejdet. Der bevilges af Amtsrepartionsfonden et Tilskud af indtil 25.000 Kr. til Bygning og Montering af den omhandlede Foranstaltning.
4) Lagtinget andrager hos Regeringen om, at der af Statskassen ydes Færøernes Amtskommune et Tilskud paa indtil Halvdelen af de Omkostninger, som den ommeldte Foranstaltning maatte medføre.
5) Der ansættes en særlig Tuberkuloselæge ved de i Thorshavn etablerede Tuberkulosestationer med en Løn af 15.000 Kr. aarlig. Lægen skal have Ret til Konsultationspraksis, men ikke til almindelig Lægepraksis. Tuberkuloselægen er pligtig til i det Omfang, som hans Arbejde tillader det, at rejse ud i Landdistrikterne mod at faa sine Rejseudgifter refunderet af Amtsrepartitionsfonden efter Regning.
6) Lagtinget andrager hos Regeringen om, at der af Statskassen ydes Færøernes Amtskommune et Tilskud paa 10.000 Kr. aarlig til Lønning af den i Punkt 5 ommeldte Tuberkuloselæge.
7) Kommunelægestillingen opretholdes indtil videre og der søges opnaaet en Overenskomst med Thorshavn Kommune om, at Kommunelægen overtager Stillingen som Reservelæge ved Tuberkulosesygehusene.
8) Lagtinget forudsætter, at Amtslægeembedet besættes snarest muligt.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Reglugerð fyri Dr. Alexandrines Hospital.

Álit frá læknanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist en Sag om Udfærdigelse af

Justitsministeriet udtaler i Overensstemmelse med Sundhedsstyrel-
en, at samme maa anse det for det retteste, at der oprettes en særlig Stilling
om Overlæge ved Dronning Alexandrines Hospital i Thorshavn, saa-
des at den hidtidige, efter § 5 i Reglementet for Hospitalet af 3. Fe-
ruar 1857 gældende Anordning, hvorefter Amtslægen er Læge ved Ho-
pitalet, ophæves. Saafremt der senere i Tilslutning til nævnte Hospital
ygges et Sindssygehospital, skal Overlægen tillige være pligtig at over-
ge Ledelsen af sidstnævnte Hospital ved Hjælp af en særlig i Sinds-
gepleje uddannet Læge. Overlægen tænkes lønnet med 15.000 Kr.
rlig, hvilket omtrentlig svarer til det af Amtslægen oppebaarne Veder-
g som Hospitalslæge de sidste 3 Aar. For Ledelsen af Sindssygehospi-
let skal han ikke have særligt Vederlag. Han skal have Adgang til
onsultationspraksis, men ikke anden Lægepraksis. — Det foreliggende
dkast til nyt Reglement for Dronning Alexandrines Hospital er ud-
ejdet ud fra foranstaaende Principer. Over hele dette Spørgsmaal ud-
der Ministeriet sig nu Lagtingets Betænkning. Samtidig udbeder Mini-
riet sig Tingets Udtalelse om, hvorvidt Stillingen som Kommunelæge
Thorshavn herefter vil kunne nedlægges ved Embedsledighed, saaledes
hans Stilling som Læge ved Tuberkulosesanatoriet i Hoydal overtages
Amtslægen. Sundhedsstyrelsen udtaler bl. a., at det formentlig vil
ve vanskeligt blandt kvalificerede Ansøgere til Amtslægestillingen at
de en Ansøger med saa god Hospitalsuddannelse, som maa fordres
den Læge, der skal bestride Overlægestillingen ved Færøernes største
mest betydende Sygehus. Med Hensyn til Overlægens Lønningsfor-
d kan Sundhedsstyrelsen ikke paa nærværende Tidspunkt udtale sig.
relsen udtaler dog, at dette Spørgsmaal eventuelt i Lighed med For-
dene paa andre af Rigets Sygehuse maa ordnes ved Forhandling med
faglige Organisationer.

Hospitalsinspektionen anbefaler den af Justitsministeriet foreslaa-
Ordning. Det samme gør den konstituerede Amtslæge, Dr. Lynge.
foreslaar dog, at Amtslægen vedblivende er Medlem af Hospitals-
ektionen.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Lægeforholdene ved Sanatoriet
oydal og Kommunelægestillingens Nedlæggelse udtaler den funge-
e Amtslæge, at den foreslaaede Ordning, hvorefter Amtslægen skulde
tage Sanatoriet i Hoydal, synes at være den rette under Forudsætning af,

at der gives den eventuelle Læge ved Sindssygehospitalet fuld Prak-
sisret, for derved at sikre Thorshavn og Omegn to praktiserende
Lægers Hjælp, da et Befolkningsantal af denne Størrelse ikke kan
nøjes med at være henvist til en praktiserende Læge,
at man ved Besættelsen af Amtslægeembedet kan tage behørigt
Hensyn til fornøden Uddannelse i Lungetuberkulose, da denne
Sygdom i Øieblikket

Udvalget behandler under en anden Sag Spørgsmaalet om Til-
ning til Sanatoriet og Lægeforholdene sammesteds.

Med Hensyn til Ansættelsen af en særlig Overlæge paa Dron-
g Alexandrines Hospital bemærkes:

Udvalget kan — alle Forhold taget med i Betragtning — tilraade,
der ansettes en særlig Overlæge paa Dronning Alexandrines Hospital,
at denne Læge faar Ret til Konsultationspraksis, men ikke til anden
gepraksis. Man tiltræder, at han lønnes med 15.000 Kr. aarlig uden
til Pension og Embedsbolig. Derimod kan Udvalget ikke tilraade,
Amtslægen, som herefter fritages for Lægestillingen ved Dronning
xandrines Hospital, overtager Sanatoriet i Hovdal. Saaledes som
berkulosen har bredt sig her paa Øerne, kræver dette Sygehus, even-
lt sammen med Tuberkuloseafdelingen ved Dronning Alexandrines
spital, en særlig Læge, som skal have Lungetuberkulose som Speciale.
rom afgiver Udvalget særlig Betænkning.

Det foreliggende Udkast til nyt Reglement for Dronning Alex-
lrines Hospital tiltrædes med forskellige nedenangivne Ændringer.
valget formener, at Reglementet trænger til forskellige Ændringer ud
r de foreslaaede, navnlig vedrørende Hospitalets Bestyrelsesforhold
s. v., og man forbeholder Lagtinget at vende tilbage til dette Spørgs-
al, eventuelt i næste Lagtingssamling. Der er indenfor Udvalget flere
dlemmer, som mener, at Lagtinget bør have Hovedindflydelsen paa
styrelsens eller Inspektionens Sammensætning, og denne Opfattelse
nnes at have betydelig Tilslutning indenfor Lagtinget. Men Over-
elserne om denne Side af Sagen har ikke kunnet tilendebringes i denne
gtingssamling, hvorfor Udvalget tiltræder det af Ministeriet forelagte
lkast med nogle smaa Ændringer, navnlig under Hensyn til den sær-
e Overlæges Ansættelse. Hvis det ikke skønnedes nødvendigt at tage
lling til Overlægespørgsmaalet allerede nu, vilde Udvalget have
eslaaet hele Sagen udsat til næste Aar.

Forslag.

) Der ansættes en særlig Overlæge ved Dronning Alexandrines Ho-
spital, og Amtslægen fritages for Overlægestillingen.

) Udkast til Reglement for Dronning Alexandrines Hospital (Færø
Amts Hospital) indstilles til Vedtagelse med følgende Ændringer:

1) *ad § 1.* I 1, 2det Punktum udgaar Ordet «Overlægen» og
Ordet Amtslægen indsættes.

2) Ordene «Hvorfor han oppebærer et Honorar, der fastsættes af

Sjúkrahús á Tvøroyri.

Álit frá figgjarnevndini.

Der foreligger Andragende af 23. Juli d. A. fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune om Tilskud til et nyt Sygehus i Tveraa. — Andragendet har Paategning fra Forstanderskaberne for Famien, Kvalbø, Hove, Porkere og Sumbø Sognes Kommuner, der alle anbefaler, at der opføres et nyt Sygehus i Tveraa. — I Skrivelse af 12. August d. A. anbefaler Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune ogsaa Andragendet, dog paa Betingelse af, at der samtidig for Statens og Lagtingets Regning opføres et Epidemihus i Vaag. —

Sagen har været til Erklæring hos Amtslægen og Kredslægen paa Suderø. — Da Kredslægen hidtil ikke har afgivet Erklæring, udtaler Amtslægen i Skrivelse af 16. ds., at han maa forbeholde sig at fremkomme med nogen Udtalelse indtil Kredslægens Erklæring foreligger, dog at han mener, at Sagen er grebet for stort an, og at han tvivler, at Øerne foruden de to nuværende store Sygehuse, kan bære endnu et Sygehus som det i Andragendet projekterede. Herved skal bemærkes, at ifølge foreliggende Tegninger og Overslag skulde Opførelsen af et nyt Sygehus i Tveraa koste 106.144 Kr. og et mindre Epidemihus 7890 Kr.

I Skrivelse af 17. dennes fremsender Amtet et Andragende fra Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune til Justitsministeriet af samme Indhold som forannævnte Andragende til Lagtinget og anmoder om en Udtalelse i Sagen. —

Efter Sagens Anledning har nærværende Udvalg anmodet om en Udtalelse fra Bestyrelsen for det nuværende Sygehus i Tveraa. — I Telegram af 22. ds. udtaler Bestyrelsen bl. a.:

> «Sygehuset her 12 Senge. Gennemsnitsbelægning de sidste 10 Aar 5 à 6, elektrisk Belysning, Centralvarme, Badeværelse, Operationsstue, hvori elektrisk Ovn, alt i god Stand. En Tilbygning til Plads for et mindre Røntgenapparat og Desinfektion ønskeligt; et mindre Epidemihus paatrængende nødvendigt.»

Efter Indholdet af foranstaaende Telegram og saaledes som Sagen i det Hele foreligger, mener Udvalget, at der ikke vil være Anledning til at fremme denne i hvert Fald før Forstanderskabet paany har udtalt sig efter den Anledning som

Reglugerð fyri Klakksvíkar sjúkrahús.

Álit frá læknanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Bestyrelsen for Sygehuset i Klaksvig, hvori denne anholder om, at der i Reglementet for nævnte Sygehus maa blive foretaget den Ændring, at Bestyrelsen fremtidig vælges af Kommunernes Repræsentanter paa de aarlige Repræsentantskabsmøder i Stedet for som nu direkte af de interesserede Kommunalforstanderskaber. Af en vedlagt Udskrift af Sygehusets Forhandlingsprotokol fremgaar, at Andragendet er fremkommet paa Foranledning af en Beslutning vedtaget paa et Repræsentantskabsmøde 9. Maj 1930.

Nærværende Udvalg skal udtale:

Efter indhentede Oplysninger findes Bestemmelsen om, hvem der skal vælge Bestyrelsen for Sygehuset, i Reglementets § 3. Det tidligere godkendte Reglement findes ikke i Sagen.

Udvalget mener desuagtet at kunne tilraade Lagtinget at godkende den foreslaaede Ændring i Reglementet. Bestyrelsen anmodes om at indsende til Lagtinget en bekræftet Afskrift af det for Sygehuset gældende Reglement.

Forslag.

1) Den paa Repræsentantskabsmøde 9. Maj 1930 vedtagne Ændring i § 3 i Reglementet for Klaksvig Sygehus approberes.
2) Bestyrelsen for Klaksvig Sygehus anmodes om til Lagtinget at indsende en bekræftet Afskrift af det gældende Reglement for Sygehuset.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Farsóttarhús.

Álit frá fíggjarnevndini.

I Skrivelse af 18. Juli d. A. henstiller Amtmanden, at der paany optages til Behandling Sagen angaaende Opførelse af en nyt Karantænehus, der ogsaa kan bruges ved mindre Epidemier og som Isolationshus. —

Nærværende Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, skal udtale:

Der foreligger et af Bygmester H. C. W. Tórgarð affattet Overslag med Tegning over et kombineret Karantæne- og Epidemihus. Ifølge Overslaget vil Udgifterne ved Opførelse af et saadant Hus andrage ca. 16.000 Kr.

Af Sagen fremgaar, at Karantænehuset tænkes opført i Nærheden

af Dronning Alexandrines Hospital, saaledes at Vask og Kost leveres fra Hospitalet, og saaledes at Karantæne- og Epidemihuset drives af Hospitalet efter en særlig Overenskomst med Lagtinget og et anerkendt Reglement.

Ifølge Amtets forannævnte Skrivelse af 18. Juli d. A., der indeholder Kommunikation af Justitsministeriets Skrivelse af 28. Juni d. A., tænkes Udgifterne ved Opførelsen af Karantænehuset tilvejebragt saaledes:

1)	Tilskud fra Lagtinget	10.000 Kr.
2)	Tilskud fra Statskassen	4.000 —
	hvilket sidste Beløb fremkommer ved, at Staten til Thorshavn Kommune afhænder det nuværende Karantænehus tilligemed 2550 m² af den Staten tilhørende Ejendom Matr. Nr. 620 a for en Købesum af 4000 Kr.	
3)	Tilskud fra Thorshavn Kommune	2.000 —
	hvorom der foreligger Tilsagn fra Thorshavn Byraad.	

I sin fornævnte Skrivelse af 28. Juni d. A. udtaler Justitsministeriet bl. a., at Ministeriet godkender Planen til det projekterede Karantæne-Epidemihus paa Vilkaar,

at der bliver Adgang til Brug af Desinfektionsovn,
at Spildevandets Udløb sker paa et Sted, hvor det ikke kan volde Fare eller Ulempe,
at Kogebord med Ballie om muligt indrettes i Korridorens østre afskildrede Del, samt
at Væggene saa vidt muligt bliver afvaskelige,

ligesom Ministeriet under Forudsætning af, at der fra Lagtingets Side ydes et Tilskud af mindst 10.000 Kr., er sindet paa Finanslov for 1931—32 at søge et Beløb af 4.000 Kr. bevilget som Tilskud til Opførelsen.

Sagen angaaende Opførelsen af et Karantæne- og Epidemihus i Thorshavn har gennem en længere Aarrække været behandlet i Tinget, uden at man er kommet til noget endeligt Resultat, idet Tinget dels hidtil har savnet Midler til at iværksætte Opførelsen — for en stor Del foranlediget af, at man i forudgaaende Aar har maattet tilskyde betydelige Beløb til Opførelse af nye Sygehuse m. m. — og dels fordi Statskassen ikke hidtil har villet bevilge noget Tilskud i ommeldte Øjemed.

Saaledes som Sagen nu foreligger, mener Udvalget at kunne tilraade, at der bevilges det nødvendige Beløb til Opførelsen af et Karantæne- og Epedimihus efter foreliggende Planer og Overslag fra Bygmester H. C. W.-Tórgarð, idet det maa erkendes, at et saadant Hus har været og er haardt tiltrængt. Man vilde stille Forslag om, at Tingets Tilskud ydes fordelt paa Aarene 1931 og 1932 med 5000 Kr. hvert Aar.

I Skrivelse af 30. Marts d. A. ansøger Thorshavn Byraad i Forbindelse med Tilsagn om Tilskud til Opførelsen af Karantænehuset om, at der søges udvirket, at § 5, sidste Punktum i Lov af 8. Januar 1872 om Koleras Indbringelse til Færøerne ændres derhen, at Thorshavn Kommunes Ydelser af 1/6 af Udgifterne ved Karantæneforanstaltningerne bortfalder.

Udvalget kan tilraade, at nævnte Lovparagraf ændres som af Byraadet foreslaaet, idet der ikke, saaledes som Forholdene har udviklet sig, vil være nogen Grund til at opretholde en Bestemmelse, hvorefter Thorshavn Kommune alene af alle Kommuner paa Færøerne forlods skal bære 1/6 af Udgifterne ved Karantæneforanstaltninger.

Forslag.

1) Der opføres et nyt Karantæne- og Epidemihus i Thorshavn efter Plan og Overslag af Bygmester H. C. W.-Tórgarð for en Overslagssum af 16.000 Kr.
2) Til Dækning af Udgifterne ved Opførelsen yder Tinget et Tilskud af 10.000 Kr. af Amtsrepartitionsfonden i Forbindelse med et tilsagt Tilskud af 2.000 Kr. fra Thorshavn Kommune, fordelt med en Ydelse af 5.000 Kr. fra Amtsfonden og 1.000 Kr. fra Thorshavn Kommune for hvert af Aarene 1931 og 1932.
3) Tinget andrager om, at der af Statskassen ydes et Tilskud paa 4.000 Kr. i omhandlede Øjemed.
4) Det overdrages til landsnevndin som Byggeudvalg at foranstalte det videre fornødne med Hensyn til Karantænehusets Opførelse.
5) I § 5, sidste Punktum i Lov af 8. Januar 1872 om Koleras Indbringelse til Færøerne ændres saaledes: »Alle andre til Gennemførelse af denne Lov medgaaende Udgifter afholdes af Amtsrepartitionsfonden».

Samtykt við 19 atkvøðum.

Studningur til kommunulæknar.

Álit frá læknanevndini.

I Andragende af 4. August d. A. har Lagtingsmand Edw. Mitens andraget Tinget om at tage under Overvejelse at ophæve Tilskuddet til Kommunelæger ved Nyansættelser.

Udvalget mener, at det er nødvendigt, forinden man kan behandle Sagen, at vide, hvilke Indtægter Kommunelægerne har, iberegnet Praksis. Disse Oplysninger har ikke kunnet tilvejebringes i Aar, hvorfor man fremsætter følgende

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.
2) Amtmanden anmodes om at skaffe oplyst, hvor store Indtægter Kommunelægerne har haft i de sidste 3 Aar.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lækni í Fuglafirði.

Goymt til næsta ár.

Apotek í Klakksvík.

Álit frá læknanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Kredslæge Zachariasen, Klaksvig, om Oprettelse af et Apotek i Klaksvig. — Andragendet er tiltraadt af Repræsentantskabet for Sygehuset i Klaksvig. — I Andragendet paaberaabes de senere Aars rivende Udvikling i Klaksvig samt den stærkt voksende Skibsfart. Andrageren udtaler, at han som Kredslæge har saa meget at bestille ved sin øvrige Virksomhed som Læge, at han maa lade sin Dispensationsanstalt for Medikamenter bestyre af en exam. pharm. — Hans Reservelæge kan heller ikke faa Tid til at bestyre Dispensationsanstalten af Hensyn til det øvrige Arbejde. — Andrageren oplyser fremdeles, at der paa hans Dispensationsanstalt i Aaret 1929 har været en Omsætning paa 18.000 Kr. — I Oplandet regnes der med 10 Haandkøbsudsalg for Medikamenter og med Eftersyn og Komplettering af ca. 35 Medicinkister til Skibe med Besætning fra 20—35 Mand.

Andrageren mener, at et Apotek vil kunne faa en Omsætning paa 25.—30.000 Kr.

Alt i alt mener Andrageren, at et Apotek i Klaksvig vil kunne give sin Indehaver en anstændig Indtægt.

I en over Andragendet indhentet Erklæring udtaler Apoteker Djurhuus, at han er ved at indrette en Filial af sit Apotek i Tveraa paa Suderø. Om et Aars Tid eller to vil det vise sig, om denne Foranstaltning er økonomisk forsvarlig og i Tilfælde af, at det gaar godt paa Tveraa, kunde en lignende Filial oprettes i Klaksvig.

Amtslægen anbefaler en saadan Ordning og mener, at Spørgsmaalet om en Nyordning paa dette Omraade i Klaksvig bør bero, indtil man har indhøstet Erfaringer fra Tveraa.

Udvalget skal udtale følgende:

Den af Amtslægen og Apotekeren udtrykte Anskuelse med Hensyn til det foreliggende Spørgsmaal vilde kunne vinde Tilslutning indenfor Udvalget, saafremt Forholdet ikke var det, at Kredslægen i sit Andragende bestemt har udtalt og under et Møde i Udvalget har gentaget, at han paa Grund af andre Embedsforretninger slet ikke kan beskæftige sig med den Dispensationsanstalt for Medikamenter, som for Tiden er etableret i Klaksvig for hans Regning og for hvilken han har Ansvaret. Udvalget mener ikke, at en saadan Ordning kan opretholdes, og da Udvalget skønner, at man ikke vil kunne paalægge Kredslægen at tilsidesætte sine andre Embedspligter for at passe Dispensationsanstalten, som efterhaanden har antaget betydelige Dimensioner, idet Omsætningen i Aaret 1929 har været 18.000 Kr., maa en anden Ordning tilvejebringes. Da nu Apotekeren i Thorshavn næppe kan tvinges til at etablere en Filial i Klaksvig i Lighed med den, som nu etableres paa Suderø, maa der arbejdes hen til Oprettelsen af et selvstændigt Apotek i Klaksvig i Overensstemmelse med det fremkomne Andragende, saafremt der ikke kan

tilvejebringes en anden betryggende Ordning af denne Sag. — Udvalget skønner derfor ikke rettere end at Kredslæge Zachariasens Andragende bør videresendes med Tingets Anbefaling.

Forslag.

Andragende fra Kredslæge Zachariasen om Oprettelse af et Apotek i Klaksvig videresendes med Tingets Anbefaling.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Handkeypsútsøla í Streymnesi.

Álit frá læknanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra Forstanderskabet for Kvalvig Sogns Kommune om, at der maa blive etableret et Haandkøbsudsalg for Medikamenter i Strømnæs, Kvalvig Sogn. Forstanderskabet anbefaler Heine Olsen, Strømnæs, til Bestyrer af Haandkøbsudsalget.

Det fremgaar af Sagen, at saavel Amtslægen som Apoteker Djurhuus anbefaler Andragendet. Der foreligger endvidere Anbefaling fra vedkommende Kredslæge.

Udvalget kan ikke se, at der kan være nogen Betænkelighed ved at imødekomme det foreliggende Andragende. Bygderne Kvalvig og Strømnæs er beliggende tæt ved hinanden. Saalænge der var Haandkøbsudsalg i Kvalvig, var der ikke nogen Anledning til at etablere Haandkøbsudsalg i Strømnæs. Nu synes Forstanderskabet at ønske Haandkøbsudsalg etableret i Strømnes, og det maa betyde, at der ikke skal være noget saadant i Kvalvig.

Forslag.

Lagtinget anbefaler Andragendet om, at der i Strømnæs etableres et Haandkøbsudsalg for Medikamenter.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Handkeypsútsøla í Tjørnuvík.

Álit frá læknanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende til Justitsministeriet fra Forstanderskabet for Haldersvig Sogns Kommune om Tilladelse til Oprettelse af Haandkøbsudsalg for Medikamenter i Tjørnevig (Haldersvig Sogns Kommune).

Andragendet er anbefalet af Amtslægen. Apotekeer Djurhuus har erklæret, at han ikke har noget imod et saadant Haandkøbsudsalg at erindre. Der foreligger i Sagen en Indstilling fra vedkommende Forstanderskab om, at Peter Mickel Olsen, Tjørnevig, skal varetage Udsalget.

Der findes ikke nogen Erklæring i Sagen fra vedkommende Kredslæge.

Udvalget mener, at der ikke kan være nogen Betænkelighed ved at etablere et saadant Udsalg i Tjørnevig. Bygden ligger 5/8 Mil fra Haldersvig og der er mindre god Vejforbindelse mellem de to Bygder. Vintertid i Sne og Frost kan Vejen vanskelig befares.

Forslag.

Lagtinget anbefaler det foreliggende Andragende til Justitsministeriet gaaende ud paa, at der oprettes Haandkøbsudsalg for Medikamenter i Bygden Tjørnevig.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Reglugerð um apotekarvørur.

Álit frá læknanevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist en fra Justitsministeriet modtaget Skrivelse af 16. April 1930, hvori Lagtingets Betænkning udbedes om, hvorvidt der ønskes Ændringer i Justitsministeriets Bekendtgørelse af 13. December 1918 om Apotekervæsenet m. v. paa Færøerne, herunder om der bør foretages Ændringer i Anordningen af 4. April 1929 vedrørende dens Anvendelse paa Færøerne.

Amtslægen, som har haft Sagen til Ærklæring, udtaler som sin Opfattelse, at der ikke bør foretages Ændringer i den omeldte Bekendtgørelse fra Justitsministeriet af 13. December 1918 og at Anordning om Apotekervarer af 4. April 1929 uændret bør gøres gældende for Færøerne.

Udvalget har forelagt Færøernes Købmandsforening Spørgsmaalet om, hvorvidt Anordningen af 4. April 1929 bør gøres gældende for Færøerne uden Ændringer og i en Erklæring af 20. dennes udtaler Foreningen, at man intet har at indvende imod, at der forbeholdes Apoteker at indføre, forhandle og udlevere i visse mindre Dele de i Anordningen anførte Varesorter.

Udvalget skønner, at man kan tiltræde de fremkomne Erklæringer. Man finder ikke Anledning til at foreslaa Lagtinget til Vedtagelse Ændringer i Bekendtgørelsen af 1918 eller Anordningen af 4. April 1929.

Forslag.

Der svares Justitsministeriet, at Lagtinget ikke mener, at Ændringer i Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 648 af 13. Decem-

ber 1918 og Anordning om Apotekervarer af 4. April 1929 er paakrævede.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Eftirstøður til Klakksvikar sjúkrahús.

Álit frá kommunalu nevnd.

Undertegnede Udvalg har faaet forelagt ovennævnte Sag, hvori Repræsentantskabet for Sygehuset i Klaksvig anmoder Tinget om at foranledige, at Restancer, som forskellige Sogne har til Sygehuset, indbetales.

Man skal tillade sig at foreslaa, at Tinget sender Sagen til Amtet med Anmodning om videre Foranstaltning.

Samtykt við 13 atkvøðum.

IX. Vanlukkutrygging.

Álit frá ymsamálanevndini.

I Samlingen 1929 vedtog Tinget Forslag til Ændringer i Anordningen om Forsikring mod Ulykkestilfælde, se Lagtingstidende 1929, Side 142. Justitsministeriet har udfærdiget Udkast til en ny Anordning paa Grundlag af Lagtingets Indstilling og Erklæringer fra Amtet, Arbejderforsikringsraadet og Socialministeriet og har udbedt sig en Udtalelse fra Tinget om Udkastet samt en Indstilling med Hensyn til Størrelsen af Honorarerne til Ulykkesforsikringsraadets Medlemmer, ligesom Ministeriet henstiller til Tinget at foretage Valg af eventuelle Medlemmer til Raadet.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, har gennemgaaet det af Ministeriet udarbejdede Udkast, og da dette i alt væsentligt er overensstemmende med det af Lagtinget ifjor vedtagne, skal man frem-

sætte Forslag om, at Ministeriets Forslag vedtages, dog med nedennævnte mindre væsentlige Ændringer.

Ifølge Udkastets § 9 er Amtslægen Medlem af Ulykkesforsikringsraadet. Da den Mulighed kunde tænkes at foreligge, at Amtslægen bor udenfor Thorshavn, skal Udvalget foreslaa, at det bliver Embedslægen i Thorshavn, som er Medlem af Raadet.

Dommeren har foreslaaet, at der optages en Bestemmelse om, at Formanden for Raadet skal være berettiget til at indhente Udtalelser fra Arbejderforsikringsraadets Sagkyndige og fra Retslægeraadet. — Dette Forslag kan man tiltræde.

Ifølge § 13 kan de af Raadet fastsatte Beløb ikke senere af dette ændres eller forhøjes, medmindre det indenfor en Frist at 2 Maaneder godtgøres for Raadet, at Oplysningerne, paa Grund af hvilke Afgørelsen er truffet, lider af væsentlige Mangler eller Urigtigheder. Udvalget maa mene, at denne Frist er for kort, og at Fristen bør sættes som af Tinget vedtaget ifjor til 3 Maaneder, under Hensyn til at vedkommende interesserede Person som Fisker kan være bortrejst, saaledes at han ikke rettidig kan gøre Indsigelse.

I § 77 er det foreslaaet, at Anordningen træder i Kraft 1. April 1931; men da «Føroya vanlukkutryggingin»s Regnskabsaar er Kalenderaaret, skal Udvalget foreslaa, at dette Tidspunkt ændres til 1. Januar 1931.

Med Hensyn til Honorarerne til Raadets Medlemmer har Udvalget haft Samraad med Dommeren og fremsætter Forslag om, at Honorarerne til de af Tinget valgte Medlemmer fastsættes til 12 Kr. pr. Mødedag og for Medlemmer, bosatte udenfor Thorshavn, desuden til 12 Kr. for hver Dag, de yderligere maa være væk fra deres Hjem foruden Udgifter til Billet og Kost efter Regning.

Med Hensyn til Dommerens og Embedslægens Honorarer ser man sig ikke i Stand til at fremkomme med Forslag. Herom maa Arbejderforsikringsraadet bedst kunne udtale sig, idet man skal oplyse, at der gennemsnitlig maa antages at foreligge aarlig c. 75 Tilfælde til Behandling.

Forslag.

1) Lagtinget indstiller til Vedtagelse det af Justitsministeriet udarbejdede Udkast til Anordning med følgende Ændringer:

   a) I § 9 ændres «Amtslægen paa Færøerne» til «Embedslægen i Thorshavn».
   b) Til § 10 føjes som nyt Stykke:
      «Formanden for Raadet skal være berettiget til i foreliggende Tilfælde at indhente Udtalelser fra Arbejderforsikringsraadet og dettes sagkyndige samt fra Retslægeraadet.»
   c) I § 13 ændres «2 Maaneder» til «3 Maaneder».
   d) I § 77 ændres «1. April» til «1. Januar».

2) Tinget indstiller, at Honorarerne til Ulykkesforsikringsraadets Medlemmer, valgte af Tinget, fastsættes til 12 Kr. pr. Mødedag og for udenbys Medlemmer desuden til 12 Kr. pr. Dag, de yderligere maa være borte fra deres Hjem, ligesom Udgifter til Billet og Kost godtgøres efter Regning.

3) Lagtinget foretager i denne Samling Valg af Medlemmer til Ulykkesforsikringsraadet for Perioden 1. Januar 1931 til 31. December 1934.

Samtykt við 16 atkvøðum.

X. Statistik.

Álit frá nevndini

(Dam, Effersøe, Joen Hansen, Mitens og Zacharias).

I Samlingen 1929 behandlede Tinget Spørgsmaalet om Statistik for Færøerne (se Lagtingstidende 1929, Side 142 og Bilag Nr. 18).

Med Skrivelse af 28. Juni 1930 har Justitsministeriet tilbagesendt Sagen, bilagt med Erklæringer fra Amtmanden over Færøerne, Ministeriet for Søfart og Fiskeri og Det statistiske Departement, og udbeder sig en ny Udtalelse.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal bemærke:

Udvalget kan tiltræde Forslaget om, at der i selve Loven om Statistik for Færøerne kun indsættes almindelige Bestemmelser, medens det overlades til Ministeriet efter Lagtingets Indstilling at træffe de nærmere Regler.

Med Hensyn til Fiskeri-Statistik kan Udvalget tiltræde, at Fangsten indtil videre opgøres pr. 1. Marts, 1. Juni og 1. November. Et Mindretal (Effersøe og Hansen) mener dog, at Statistiken, i alt Fald for Tiden, kun bør opgøres saaledes for Skibsfiskeriets Vedkommende. Udbyttet af Baadfiskeriet ved Øerne er saa underordnet, at der ikke foreløbig er Grund til at opgøre det mere end 1 Gang aarlig (pr. 1. Januar).

Det fremgaar af Ministeriets Skrivelse, at der forsøgsvis vil blive foretaget en Indsamling og Bearbejdelse af Fiskeri-Statistik pr. 1. November 1930, 1. Marts og 1. Juni 1931, og det er Udvalget bekendt, at det mellem Fiskeridirektøren og Færøernes Skipper- og Navigatørforening er truffet Aftale om, at sidstnævnte Forening skal være behjælpelig med et saadant Forsøg. Mindretallet tager Forbehold med Hensyn til Hensigtsmæssigheden af denne Medvirken. Den Maade, hvorpaa Statistiken over Skibsfiskeriet har været tilvejebragt, var fuldt ud rigtig.

Vedrørende Landbrugs-Statistik kan man i Almindelighed udtale, at denne bør tilvejebringes ved, at Skemaer udsendes til Beboerne gennem Sysselmændene og de kommunale Styrelser.

Udvalget har i Aar indskrænket sig til at fremsætte et Lovfor-

slag, idet man derefter senere vil kunne tage Spørgsmaalet op i Lagtinget angaaende de administrative Bestemmelser, der bør træffes.

Handelsstatistik vil kunne fremskaffes dels paa Grundlag af ankommende og afgaaende Skibes Ladningsfortegnelser (Ladningsdokumenterne) og dels ved Oplysninger fra Modtagere og Afsendere. Ifølge Lov af 21. Marts 1855 § 8 skal ethvert Skib, som ankommer, være forsynet med en Varefortegnelse, som nøjagtig angiver Ladningens Indhold, hvorhos der paa hvert Sted, hvor noget er indladet eller udlosset, skal til vedkommende Oppebørselsbetjent indsendes Beretning derom (§ 8 i Slutningen). Den nævnte Regel for ankommende Skibe overholdes imidlertid ikke, idet Fortegnelserne er mangelfulde og uegnede som Grundlag for Statistik. Man skal derfor foreslaa, at Amtet efter at have indhentet Oplysninger fra Statistisk Departement om, hvilke Varesorter bør opstilles af Hensyn til god Statistik, foranlediger gennem Dampskibsekspeditionerne og paa anden Maade, at Skibenes Varefortegnelse fremtidig affattes tilstrækkelig specificerede (jfr. Forslag Punkt II).

Man kan dog ikke regne med, at Opgivelserne bliver fyldestgørende ved denne Foranstaltning alene, og man har derfor nedenfor i Lovforslaget foreslaaet en Pligt til at give Oplysninger, som maatte mangle.

Flertallet maa mene, at der ikke kan opnaas en tilfredsstillende Ordning paa anden Maade end ved, at der antages en bestemt Person her paa Øerne, hvis Hovedopgave bliver at indsamle og bearbejde Statistik med Vejledning og Hjælp fra forskellige Myndigheder her paa Øerne og i København. Fremskaffelsen er nu spredt hos en Række Tjenestemænd, der er optagne af andre Ting som deres Hovedvirksomhed, og det har vist sig umuligt hidtil at skaffe en tilfredsstillende Ordnind, navnlig med Hensyn til Handelsstatistik.

Mindretallet skal, næst at henvise til vore Udtalelser i vedlagte Uddrag af Lagtingstidenderne for 1928 og 1929, bemærke følgende:

Om den hidtilværende Statistik for Færøerne har man udtalt sig i 1928, jfr. Lagtingstidenden for samme Aar, Bilag 14. Hvilke statistiske Oplysninger man til enhver Tid vil faa Brug for, kan ikke forudses.

En Hovedfejl ved denne forhaandenværende Statistik har været Mangelen af en virkningsfuld Kontrol med dens Tilvejebringelse i rette Tid. Denne Kontrol bør udøves af bestemte Myndigheder, Hovedkontrollen hos Amtmanden og den øvrige Kontrol hos Politimyndighederne. Disse sidste bør derhos udføre en Del af Arbejdet med Oplysningernes Indhentning, efter Omstændighederne bistaaet af de kommunale Styrelser. Den Virksomhed, som herved paalægges Amtmanden, vil være forbundet med et vist Ansvar, men derimod ikke med synderligt Arbejde.

Statistiken har i de fleste Henseender været god, men der har navnlig været indgribende Fejl med Hensyn til Indførsel af Varer. Skibsfiskeristatistiken har været god, men sen. Om Baadefiskeriet har Oplysningerne været utilstrækkelige og misvisende, men dette har kun haft ringe Betydning, jfr. vore Bemærkninger foran. Det vil paaføre Befolkningen store Byrder at give indgaaende Oplysninger herom, og Foranstaltninger i saa Henseende vil efter vort Skøn ikke for Tiden kunne gennemføres.

Vi kan ikke se, at der er rimelig Grund til at oprette et nyt Embede her paa Øerne i Anledning af Statistiken. De forhaandenværende Fejl beror ikke paa Mangelen af en lokal statistisk Tjenestemand, men bl. a. paa Mangelen af en Lov om Statistik, der paalægger vedkommende at give Oplysninger m. m. samt, som anført, paa Kontrol. Statistisk Departement vil meget vel kunne bearbejde de indkomne Op-

lysninger og udarbejde Statistiken, og man skal paapege, at der indenfor Departementet findes Tjenestemænd, der har haft den færøske Statistik som en af deres Opgaver og følgelig har en vis Kendskab hermed.

En særlig statistisk Tjenestemand paa Færøerne vil foruden Løn udkræve Befordringsgodtgørelse og Diæter paa Rejser. Udgifterne derved vil let løbe op, naar han, som af Flertallet paatænkt, skal indsamle statistiske Oplysninger. Naar dette Arbejde skal udføres af en paa et bestemt Sted bosiddende Person, bliver omfattende Rejser fornødne, og Udgifterne ved disse maa udredes af Amtsfonden, som er stærkt belastet i Forvejen.

Forslag.

I. Lagtinget indstiller til Fremme følgende

Forslag
til
Lov for Færøerne om Statistik.

§ 1.

Oplysninger om Fiskeriet og Opgørelse af den samlede Fangst skal tilvejebringes til visse fastsatte Tidspunkter, og Oplysningerne bekendtgøres paa hensigtsmæssig Maade.

§ 2.

For Fiskerskibe skal Rederen, hver Gang Skibene lander, indsende fornødne Oplysninger om Fangsten, hvadenten Landingen finder Sted paa Færøerne eller udenfor disse. Den, der køber eller modtager Fisk fra Skibe, der ikke hører hjemme paa Færøerne, er pligtig at indgive Indberetning herom.

For Motorbaade og Robaade kan Justitsministeriet efter Lagtingets indstilling fastsætte Regler om Pligt til at meddele Oplysninger om Baadenes Fangst.

§ 3.

Beboerne er pligtige til at opgive Antallet af deres Kreaturer og Oplysninger om Høstudbytte samt andre Oplysninger vedrørende Landbruget, som maatte blive dem afkrævet.

§ 4.

Modtageren af indførte og Afsenderen af udførte Varer er pligtig at give Oplysninger om Arten og Mængden af Varerne samt Indkøbsprisen af indførte Varer med Tillæg af Fragtomkostninger og Salgsværdien af indførte Varer.

§ 5.

De kommunale Styrelser er pligtige til at tilvejebringe Oplysninger om Folketal og lignende Forhold i Kommunen, ligesom Embedsmænd og Tjenestemænd er pligtige til at meddele statistiske Oplysninger om Forhold, som sorterer under dem.

§ 6.

Forsømmer nogen at give de Oplysninger, som han er pligtig at give, eller giver han med Forsæt urigtige Oplysninger, kan han idømmes Bøder fra 10–1000 Kr. Overtrædelser behandles som offentlige Politisager.

§ 7.

Der kan af Justitsministeriet efter Lagtingets Indstilling træffes nærmere Bestemmelser vedrørende Ordning af statistiske Oplysninger paa Færøerne.

II. Amtmanden anmodes om at foranledige, at ankommende Skibes Varefortegnelser er affattede tilstrækkelig tydelige med Hensyn til Ladningens Indhold.

Samtykt við 14 atkvøðum.

XI. «Smiril».

Nýan «Smiril».

Álit frá nevndini.

Lagtinget behandlede i Samlingen ifjor (se Lagtingstidende 1929, Side 142) Spørgsmaalet om Anskaffelse af en ny Kystbaad i Stedet for S/S «Smiril». Det paagældende Udvalg udtalte, at det var nødvendigt at oprette en regelmæssig Kystfart med et særligt Skib, og da Driften engang var gaaet over til det offentlige, mente man det nødvendigt at fortsætte, idet der ikke syntes Mulighed for, at Farten kunde gaa over til Privatdrift. Der forelaa Oplysninger om, at en ny Baad vilde koste ca. 250.000, og Resten skulde «Smiril»s Reservefond betale. I Skrivelse af 5. April d. A. meddeler Justitsministeriet, at man er villig til at yde et Laan af Statskassen paa indtil 200.000 Kr. med en Afdragstid paa 30 Aar og en Forrentning af 5 % p. a., beregnet med en fast aarlig Ydelse af 6,5 % til Renter og Afdrag, paa Betingelse af, at der fra Lagtingets Side ydes et Tilskud paa mindst 60.000 Kr., samt at Skibet skal godkendes af Justitsministeriet. Ministeriet udbeder sig en Udtalelse fra Lagtinget, om Tinget ønsker Sagen fremmet paa den angivne Maade.

Nærværende Udvalg, der behandler Sagen, skal bemærke:

Man anser det for nødvendigt, at Kystfarten opretholdes, og at der i nær Fremtid anskaffes en ny Baad. Der foreligger Skrivelse af 10. Maj d. A. fra «Smiril»s Administrator, hvori denne tilraader Tinget at modtage Statens Tilbud og lade bygge et Skib noget større end «Smiril», saaledes at det er færdigt og kan paabegynde Ruten helst senest i Løbet af Sommeren 1932. Den nødvendige Kapital skulde efter det foreliggende være til Stede.

Med Hensyn til Spørgsmaalet, om Skibet bør være Dampskib eller Motorskib, oplyses, at Priserne paa Skibe af den paagældende Størrelse er omtrent de samme, hvadenten Skibet er Damp- eller Motorskib, dog at Dieselmotorskibe er ret kostbare.

Udvalget maa tilraade at bygge Dampskib, da dette synes mest hensigtsmæssigt, og da Dieselmotorskib maa antages at blive saa dyrt, at man ikke raader over den nødvendige Kapital.

«Smiril»s Administrator har endvidere udarbejdet et Driftsoverslag over det nye Fartøj, hvorefter Driften skal kunne balancere.

Udvalget maa herefter anbefale, at Lagtinget lader bygge en veludrustet, moderne Kystbaad med gode Passagerbekvemmeligheder, noget større end «Smiril», og man overdrager Landsnævnet at iværksætte Foranstaltningen, idet man gaar ud fra, at det indhenter sagkyndig Hjælp, saavel her paa Øerne som hos Skibsinspektører og Justitsministeriet i København.

Forslag.

1) Lagtinget modtager med Tak Justitsministeriets Tilsagn om et Statslaan paa indtil 200.000 Kr. til Anskaffelse af et nyt Kystfartøj ved Færøerne, at afdrage i Løbet af 30 Aar og forrente med 5 % p. a., saaledes at der beregnes en fast aarlig Ydelse af 6,5 % til Renter og Afdrag i hele Afdragsperioden.
2) Lagtingets Formand bemyndiges til at underskrive den nødvendige Obligation vedrørende Laanet overfor Justitsministeriet, naar det bliver nødvendigt at optage dette.
3) Lagtinget yder et Tilskud paa mindst 60.000 Kr. til Anskaffelse af det paatænkte Fartøj af «Smiril»s Reservefond eller andre Kasser efter nærmere Bestemmelse.
4) Landsnævnet bemyndiges til at afslutte Kontrakt vedrørende Bygning af en ny Kystbaad som angivet i Betænkningen, dog saaledes, at Skibet skal godkendes af Justitsministeriet.
5) Landsnævnet bemyndiges til at sælge S/S «Smiril» bedst muligt paa et Tidspunkt, som det skønner belejligt.

Broytingaruppskot frá Effersøe.

1) I Stk. 2 ændres «Lagtingets Formand» til «Amtmanden».
2) I Stk. 4 ændres «Landsnævnet» til «et af Lagtinget nedsat særligt Udvalg paa 5 Medlemmer».
3) I Stk. 5 ændres «Landsnævnet» til «Udvalget».

Broytingaruppskotið fall við 10 atkvøðum.

Nevndaruppskotið varð samtykt, pt. 1 við 19, pt. 2 við 15, pt. 3 við 21, pt. 4 við 12 og pt. 5 við 15 atkvøðum.

Eftirløn til skiparin á «Smiril».

Álit frá figgjarnevndini.

I Andragende af 20. April d. A. har Kaptajn D. O. Poulsen, Tveraa, andraget om en passende Pension, naar han maatte forlade sin Stilling som Fører af S/S «Smiril».

Udvalget skal udtale sin Paaskønnelse af det betydningsfulde Arbejde, som Kaptajn Poulsen har udført som Fører af S/S «Smiril» i Ruten ved Færøerne i 20 Aar, hvoraf 11 Aar i Lagtingets Tjeneste. Udvalget maa mene, at Tinget vil være sindet til, naar Kaptajn Poulsen maatte forlade sin Stilling, at yde ham en Anerkendelse, enten i Form af en Pengesum engang for alle eller anden økonomisk Ydelse; men da Kaptajn Poulsen ikke endnu har opsagt sin Stilling, og da man har erfaret, at han ikke for Øjeblikket har tænkt at opsige sin Stilling, mener Udvalget ikke, at Tinget for Tiden kan tage endelig Stilling til Spørgsmaalet om, hvorledes man nærmere skal anerkende det af Kaptajn Poulsen udførte Arbejde. Det vil man først kunne gøre, naar Hr. Poulsen har opsagt sin Plads.

Forslag.

Afskrift af denne Betænkning tilstilles Andrageren.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Løn til «Smiril»s mannskap.

Álit frá nevndini.

Í brævi av 9. septbr. íár søkja fýrbøtararnir og matrósarnir á «Smiril» um gjald fyri yvirtíð.

Nevndin hevur fingið upplýst, at lønirnar umframt kost eru hesar:

fýrbøtari H. Christensen (22 ár)	95	kr.	pr.	mánaða
— Jacob Midjord (22)	95	»	»	—
matrós Th. Hansen (28 ár)	130	»	»	—
— D. Hansen (22 ár)	100	»	»	—
— Brinch Hansen (17 ár)	75	»	»	—

Skipið liggur vanliga stilt sunnudagar. Tá eykatúrar verða gjødir, fáa menninir eykaløn.

Fasta lønin var fyrr lægri, men menninir fingu tá gjald fyri yvirtíð. Lønin var hæðkað móti, at hetta gjald datt burtur. Lønin hæðkar, tá menn hava verið eitt ár umborð. Skiparin og administrator plæga at áseta lønina.

Mannskapið hevur ikki vent sær til «Smiril»s administrator um lønhæðkan.

So statt, heldur nevndin, at tingið ikki kann taka avgerð í hesum máli, men má fyrst biðja menninar venda sær til «Smiril»s administrator og tinga við hann og skiparin.

Uppskot.

Málið verður sent «Smiril»s administrator saman við landsnevndini til viðgerðar.

Samtykt við 21 atkvøðum.

XII. Ymist.

Sjúkrakassalógin.

Álit frá ymsamálanevndini.

Justitsministeriet har under 2. Juni d. A. tilsendt Amtet Lov Nr. 149 af 15. April 1929 om anerkendte Sygekasser med Anmodning om for indeværende Samling at forelægge Lagtinget Spørgsmaalet om, hvorvidt der under Hensyn til den stedfundne Lovændring bør foretages Ændring i Anordning af 21. Februar 1930, hvorved Lov Nr. 144 af 10. Maj 1915 om anerkendte Sygekasser, saaledes som denne er ændret i Henhold til Lov Nr. 250 af 6. Maj 1921, Lov Nr. 58 af 31. Marts 1926, Lov Nr. 201 af 14. Juli 1927 og Lov Nr. 59 af 27. Marts 1929, sættes i Kraft paa Færøerne. —

Sagen er bilagt med nogle Eksemplarer af en af Socialministeriet i Henhold til Sygekasselovens § 6, 2. og 3. Stk. — saaledes som den er ændret ved Lov Nr. 149 af 15. April 1930 — udfærdiget Bekendtgørelse af 28. April 1930. — Sagen har været til Erklæring hos Amtslægen og Centralforeningen for Sygekasser paa Færøerne, hvilke er enige i at anbefale, at Loven sættes uændret i Kraft her paa Øerne.

Som alt bemærket vil Lovens Vedtagelse her medføre en Ændring

af § 6, Stk. 2, i Lov Nr. 87 af 19. April 1929, der ved Anordning af 21. Februar 1930 er sat i Kraft her paa Øerne, saaledes at der ved Fastsættelse af Indtægts- og Formuegrænser i Fremtiden vil ske nogle Afvigelser fra de nugældende Bestemmelser. Med visse i Loven nærmere bestemte Mellemrum udsteder Socialministeren en Bekendtgørelse til Sygekasserne og Kommunalbestyrelserne, indeholdende Vejledning med Hensyn til de Indtægts- og Formueforhold, samt øvrige Omstændigheder (Sygdom, Gæld, Alderdom, store Forsørgerbyrder eller andre Forhold, der i væsentlig Grad forringer en Persons økonomiske Stilling), der som Regel betinger en Persons Optagelse eller Forbliven i Sygekassen med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten. Som Grundlag for de i Bekendtgørelsen ommeldte Indtægts- og Formuegrænser bestemmes for Indtægtsgrænsens Vedkommende, at den skal svare til faglærte Arbejderes Aarsindtægt ved fuld Beskæftigelse og skal fastsættes paa Grundlag af de af Det statistiske Departement senest meddelte Oplysninger om faglærte Arbejderes gennemsnitlige Timefortjeneste. Indtægtsgrænsen skal fastsættes særskilt for Hovedstaden, for Byer og bymæssige Bebyggelser med fra 1000--2000 Indbyggere og for den øvrige Del af Landet. Som Maksimum af Formue for ubemidlede Personer fastsættes et Beløb af 9500 Kr. for enligstillede Personer og 14.000 Kr. for Familieforsørgere.

Udvalget kan i Lighed med Amtslægen og Centralforeningen af Sygekasser paa Færøerne anbefale, at Loven sættes uændret i Kraft paa Færøerne.

Forslag

til

Anordning.

§ 1.

§ 6, Stk. 2, i Anordning Nr. 59 af 21. Februar 1930 om anerkendte Sygekasser affattes saaledes.

«Med Gyldighed fra den 1. April 1931 udsteder Socialministeren en Bekendtgørelse til Sygekasserne og Kommunalbestyrelserne, indeholdende Vejledning med Hensyn til de Indtægts- og Formueforhold samt øvrige Omstændigheder (Sygdom, Gæld, Alderdom, store Forsørgerbyrder eller andre Forhold, der i væsentlig Grad forringer en Persons økonomiske Stilling), der som Regel betinger en Persons Optagelse eller Forbliven i Sygekassen med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten. Bekendtgørelsens almindelige Indtægtsgrænser skal svare til faglærte Arbejderes Aarsindtægt ved fuld Beskæftigelse og skal fastsættes paa Grundlag af de af det statistiske Departement senest meddelte Oplysninger om faglærte Arbejderes gennemsnitlige Timefortjeneste. Indtægtsgrænsen skal fastsættes særskilt for Byer og bymæssige Bebyggelser med over 2000 Indbyggere, for Byer og bymæssige Bebyggelser med fra 1000--2000 Indbyggere og for den øvrige Del af Landet. - Ved Bedømmelsen af samlevende Ægtefællers Adgang til at være Medlemmer af Sygekassen med Ret til gennem denne at nyde Tilskud fra Staten skal der i Tilfælde af, at den Ægte-

fælle, der ikke kan anses for den egentlige Familieforsørger, har Indtægt ved Arbejde af mere midlertidig Karakter, kun tages Hensyn til den Del af denne Indtægt, der overstiger 200 Kr. aarlig. Tilsvarende Regler gælder, for saa vidt angaar Indtægt, som hjemmeværende, ikke selvstændigt skattepligtige Børn oppebærer ved Arbejde for Fremmede. — Bekendtgørelsens Indtægt- og Formuegrænse skal være ens for alle de i Stykke 1 nævnte Kategorier af Personer».

§ 2.

Denne Anordning træder i Kraft den 1. April 1931 og gælder til den 1. April 1933.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Lóg um sáttaumleitan viðvíkjandi arbeiðsófriði.

Álit frá ymsamálanevndini.

Færø Amt har forelagt Lagtinget Lov for Færøerne Nr. 36 af 31. Marts 1928 om Mægling i Arbejdsstridigheder til Gennemsyn i Henhold til nævnte Lovs § 9, hvorefter Loven bliver at forelægge til Gennemsyn for Lagtinget i Samlingen 1930 og eventuelt for Rigsdagen i Samlingen 1930—31.

Der foreligger Erklæringer fra «Føroya Fiskimannafelag», «Færøernes Rederiforening» og «Færøernes Købmandsforening», hvilke Foreninger alle udtaler, at de ikke for Tiden finder Anledning til at foreslaa Ændringer i Loven. «Føroya arbeiðarafelag» mener derimod, at Loven bør ophæves af forskellige Grunde, der anføres i Foreningens Skrivelse.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, skal bemærke:

Det er selvfølgeligt vanskeligt paa Grundlag af de faa Aar, hvori Loven har virket, at udtale noget bestemt om, hvilken Nytte Forligsinstitutionen har haft paa Færøerne; men man mener dog, at Ordningen har Betydning og bør opretholdes.

Forslag.

Tinget finder ikke Anledning til at foreslaa Ændringer i Lov for Færøerne Nr. 86 af 31. Marts 1928 om Mægling i Arbejdsstridigheder.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Lóg um pliktarbeiði.

Álit frá kommunalnevndini.

Ved Amtets Skrivelse af 26. Maj 1930 er forelagt Tinget Eksemplarer af Lov Nr. 229 af 20. December 1929 om Ordning og delvis Ophævelse af det kommunale Pligtarbejde, samt Spørgsmaalet om, hvorvidt og i hvilket Omfang nævnte Lovs Bestemmelser kan finde Anvendelse paa Færøerne.

Udvalget kan ikke se, at der vil være nogen Brug for Bestemmelserne i den Tinget forelagte Lov under vore Forhold, da man her næppe ønsker nogen Ændringer i de gældende Bestemmelser for Pligtarbejde og skal derfor foreslaa:

Forslag.

Tinget finder ikke, at der er Anledning til at bringe ovennævnte Lovs Bestemmelser i Anvendelse paa Færøerne.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Broytan av politilógini.

Álit frá ymsamálanevndini.

Lagtinget vedtog i Samlingen 1929 et Forslag om Ændringer i Lov Nr. 55 af 13. April 1894, indeholdende Bestemmelser om Politiet paa Færøerne (se Lagtingstidende 1929, Side 146).

Med Skrivelse af 10. April d. A. har Justitsministeriet tilbagesendt Sagen med et af Ministeriet udarbejdet Udkast til Lovforslag og udbeder sig en Udtalelse fra Lagtinget over Udkastet.

Nærværende Udvalg, til hvilken Sagen er henvist, skal bemærke:

Ministeriets Forslag indeholder i alt væsentligt det samme, som blev vedtaget af Lagtinget, og man kan derfor anbefale Tinget at vedtage Ministeriets Forslag.

I § 5 i Loven af 1894 er Straffen for Forseelser mod eventuelle Politivedtægter sat til Bøder indtil 100 Kr. — Udvalget maa mene, at Pengenes Værdi er forandret saa betydeligt siden 1894, at det nævnte Beløb bør væsentligt forhøjes, og man mener, at der kan forekomme Tilfælde af Overtrædelse mod Politivedtægter, hvor en Bøde paa 100 Kr. er meget for ringe. Man stiller derfor Forslag om, at Beløbet forhøjes til 1000 Kr.

Forslag.

I. Tinget anbetaler, at det af Justitsministeriet udarbejdede Udkast ophøjes til Lov, dog med følgende Ændring.
II. I § 1 ændres 100 til 1000.

Broytingaruppskot frá Effersøe.

2. Stykke i Udvalgets Forslag i Betænkningen ændres saaledes: Udkastets § 2 ændres saaledes:

«I Lov af 13. April 1894 § 5, 1. Stk., 1. Punktum ændres «100 Kr.» til «1000 Kr.», hvorhos samme §, 2. Stk., 2. Punktum og § 13, sidste Stykke, ophæves».

Broytingaruppskotið varð hildið samtykt og uppskot nevndarinnar so broytt samtykt við 17 atkvøðum.

Politireglugerð.

Álit frá ymsamálanevndini.

Sí **skjal nr. 14.**

Samtykt við 12 atkvøðum.

Broytan av konkurslógini.

Álit frá serstakari nevnd

(Dam, Effersøe, Mitens, A. Samuelsen og Winther).

Sagen blev behandlet af Lagtinget i 1929 og blev udsat til i Aar (se Lagtingstidende 1929, Side 155).

Der foreligger Skrivelse af 14. Maj d. A. fra Danmarks Repræsentation i Island og Erklæringer fra Føroya Fiskimannafelag og Føroya Banki.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, har delt sig i to Mindretal, idet Lagtingsmand Dam er bortrejst.

Et Mindretal (Effersøe og Mitens) mener ikke, at det er oplyst, at der foreligger saadanne ekstraordinære Tilstande, at det for Tiden er nødvendigt at gennemføre saa gennemgribende Ændringer i Konkursloven som paatænkt. De paagældende Ændringer vil være i Strid med den Lovgivning, som ellers gælder for Kongeriget og i Strid med almindelig europæisk Ret.

Et andet Forhold er, at der synes at være Trang til større Kapitaltilførsel til Fiskeridriften, og man kan forsaavidt være enig med det andet Mindretal i, at Sagen udsættes af Hensyn til denne Side af Sagen.

Et andet Mindretal (A. Samuelsen og Winther) mener, at det vil være rigtigt i Lighed med, hvad der er sket paa Island, at ændre Konkursloven saaledes, at der kan gives Pant til Bank eller Sparekasse i vedkommende Fartøjs Fangst som Sikkerhed for Laan, der maatte blive optaget til Udrustning. Dette vil kunne faa Betydning derved, at der lettere kan skaffes den nødvendige Kredit i forskellige Tilfælde til Fiskeriets Fremme. Dels vil det have Betydning for Udrustningen om Foraaret og dels vil det have stor Betydning derved, at man letterere vil være i Stand til at forarbejde Fangsten og opnaa fordelagtigere Salg, medens de paagældende nu ofte er nødt til at sælge Saltfisken for at skaffe Kapital. Angaaende de Fordele, som vil opnaas ved Lovændringen, henviser man iøvrigt til Erklæringen fra Føroya Fiskimannafelag. — Føroya Banki mener, at det er tvivlsomt, om den paatænkte Ordning vil virke heldigt, og det er selvfølgelig en Forudsætning for, at Ordningen kan virke tilfredsstillende, at der findes en Laaneinstitution, som vil yde tilstrækkeligt Laan mod den omtalte Sikkerhed.

Det er efter det foreliggende tvivlsomt, om Føroya Banki vil yde saadanne Laan, som tilsigtes, og man mener, at det derfor er nødvendigt at udsætte Sagen, for at der kan skaffes større Klarhed om, hvorvidt der er eller kan skaffes Pengeinstitutioner, der vil yde de omtalte Laan.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Broytan av rættargongdslógini.

Álit frá ymsamálanevndini.

Eftir rættargongdslógini hava einans sakførarir rætt til í Danmørk at útinna sakføraryrki. Teir noyðast til fyrst at taka juridisk prógv og so at arbeiða sum fulltrúar í 3 ár og fáa sakførarbræv frá dómmálaráðharranum.

Í Føroyum kann einhvør arbeiða sum sakførari. Tað er hvørki neyðugt at hava teoretiskan ella praktiskan mentan. Teir ið í Føroyum hava sakførararbeiði sum livsyrki, hava tó sami ábyrgd sum sakførarir í Danmørk, men teir kunna ikki fáa sakførarbræv, sjálvt um teir hava juridisk prógv, um teir ikki fáa sær praktiskan mentan sum fulltrúar í 3 ár.

Cand. jur. Thorstein Petersen, Tórshavn, vendir sær nú til tingið og biður um at fáa lógina broyttað so, at menn við juridiskum prógvi kunna fáa sakførarbræv, tá teir hava arbeitt sum sakførarir í 3 ár.

Nevndin kann ikki mæla til hese broytan.

Menn við juridiskum prógvi hava tann fyrimun í Føroyum, at teir uttan praktiska mentan kunna seta seg sum sakførari, og tað tykist ikki

vera nøkur ársøk til at geva teimum harumframt tann fyrimun, at teir nna fáa sakførarbræv, tá teir hava arbeitt í 3 ár. Tvørtímóti er nógv, n miðar móti, at tað var beint at krevja í Føroyum eins og í Danmørk árs praktiska mentan, áður enn nakar kann seta seg sum sakførari her andi. Tað vildi verið tryggari fyri fólk.

Uppskot.

Svarað verður, at tingið ikki kann mæla til tað umbidni broytan av lógini.

Broytingaruppskot frá Debess og Patursson.

Her paa Øerne har enhver Ret til som Erhverv at udføre Sagfø- arbejde, og er saa i Henhold til Retsplejeloven underkastet de samme tingelser som Sagførere med Bestalling, med Hensyn til Udførelse af dem betroede Sager (§ 133), Omkostningernes Beregning (§ 134) og afansvar som Embeds- og Bestillingsmænd, Strfl. § 144 (§ 136).

Personer med juridisk Examen har her paa Øerne den Fordel, de uden Bestalling frit kan praktisere, men naar Udvalgsbetænkningen :til siger, at der ikke synes at være nogen Aarsag til at give dem en rret til, nemlig til at faa Bestalling, kan undertegnede Lagtingsmedlemmer :e være enige heri. — En Jurist der praktiserer paa Færøerne maa siges have flere Fordele ved at faa Bestalling. Vi skal saaledes paapege, at ne det at han kan benytte Titulaturen «Sagfører», vil betyde meget i ns Samarbejde med Lande som Danmark, Norge, Sverige, Tyskland og and (mindre med et Land som England), idet det vil falde disse Landes gførere vanskeligt at forstaa, at en «cand. jur.» ligesaa godt kan paatage al Procedure som en «Sagfører», og en længere Forklaring af Forholdet erfor hver enkelt Klient maa siges at være næsten haabløst. Som gfører med Bestalling er vedkommende fritaget for i hver enkelt Sag fremlægge speciel Fuldmagt, hvilket dog er et, omend lille, Fortrin. ıar en praktiserende Jurist ikke har Bestalling, er han afskaaret fra at naa Antagelse af Justitsministeriet til at udføre offentlige og benificerede ger, (jfr. Rpl. § 331).

Naar Retsplejelovens § 122 til de øvrige Betingelser knytter Kravet

ættelse hos andre (altsaa hvor Garantien er en Tillidssag til de allerede Beskikkelse forsynede Personer), eller den Garanti der opnaas ved vedkommende har været ansat i et særligt kvalificeret Statsembede, des dette, at den Garanti, der kan opnaas ved selvstændig Virksomhed nfor Sagførerarbejdet ikke har været diskuteret før, da den hidtil ikke haft synderlig praktisk Betydning.

Vi maa derfor være af den Formening, at naar en Person indenfor ens Rammer har Lejlighed til, paa anden Maade end i § 122 nævnt, orskaffe sig en praktisk Uddannelse og ved Erklæringer fra de Myndig- er, han i denne Forbindelse har Samarbejde med, kan føre Bevis for, an har opnaaet tilstrækkelig praktisk Uddannelse, maa han have ighed til at opnaa Anerkendelse som Sagfører, naar Justitsministeriet det forelagte Materiale skønner, at den fornødne Garanti for vedkom- des praktiske Duelighed og Brugbarhed er til Stede.

Hvorvidt man bør sætte det mindste Tidsrum saadan Virksomhed være udøvet til 3 Aar, eller maaske paa dette Omraade forlange 4 5 Aars Virksomhed, er et Spørgsmaal som bør overlades til de liske Myndigheders Afgørelse, og skal vi ikke komme nærmere ind aa.

Vi skal derfor indstille til Lagtingets Vedtagelse:

«Lagtinget anbefaler overfor Justitsministeriet, at Lov Nr. 164 af 4. Juni 1924 ændres saaledes:

««Til Retsplejelovens § 122 føjes som nyt Stykke:

«Naar nogen, der opfylder de i denne Paragraf nævnte Eksamensbetingelser, har drevet selvstændig Virksomhed indenfor samme Omraade som Sagførervirksomhed i et Tidsrum af 3 Aar, kan Justitsministeriet efter nærmere indhentede Oplysninger lade denne Virksomhed træde i Stedet for den i 1. Stk. krævede autori- serede Fuldmægtigtid.»

Undirbroytingaruppskot frá Debess og Patursson:

Sagen udsættes til næste Aar.

Uppskot nevndarinnar samtykt við 13 atkvøðum.

Udvalgets Flertal (Mitens og Johan Poulsen) skal bemærke:

Lagtinget nedsatte i Fjor en Kommission til at overveje Spørgs-alet: Hjælp til gamle Fiskere. Kommissionen overvejer ogsaa Spørgs-alet om Aldersrente og er endnu ikke færdig med sit Arbejde. Flertallet l derfor tilraade, at denne Sag oversendes til ovennævnte Kommission.

Mindretallet (Viðstein) skal udtale:

Lagtinget har før i en Aarrække behandlet Loven om Aldersrente, Lagtingstidende 1922, Side 68, 1923, Side 10, 1924, Side 6, 1925, e 2 og 1927, Side 49). De under Sagens Behandling fremkomne lysninger tilligemed Erklæringer fra forskellige Forstanderskaber var af saadan Beskaffenhed, at det vanskeliggjordes at komme til Enighed i lvalgene om at gøre Loven om Aldersrente gældende for Færøerne. n en særlig vægtig Grund anførtes, at den foreslaaede Ordning — at se Loven om Alderdomsunderstøttelse med Loven om Aldersrente — de volde Kommunerne store Vanskeligheder, idet de Beløb, som Kom-nerne — jvf. Lov om Aldersrente — skulde udrede, vilde blive saa re, at det vilde virke trykkende paa Kommunernes Økonomi at være ndne til de hermed følgende Udgifter. — Lagtinget vedtog i 1927 at sætte Sagen indtil videre.

Mindretallet maa mene, at det er højst paakrævet, at der allerede aar gennemføres en Ordning, der virker mere betryggende for det fær-e Samfunds Gamle, end Loven om Alderdomsunderstøttelse af 1891 Udtryk. Vel er man ikke uvidende om, at enkelte færøske Kommu-har gjort Brug af Alderdomsunderstøttelsesloven i saa stor Udstræk-g, at den næsten har gjort samme Gavn, som Loven om Aldersrente de have gjort, men der kan dog ikke derfor være Grund for Lagtinget at indskrænke sig til Loven af 1891 om Alderdomsunderstøttelse, og tholde dens Bestemmelser for Satser. — Det er jo heller ikke Lagtinget ekendt, at man ikke alle Steder paa Øerne udnytter Loven om Alder-msunderstøttelse i saa stor Udstrækning som muligt, hvorimod man n være ude for at faa oplyst blandt forskellige Kommuners Beboere, der gøres Brug af Loven om Alderdomsunderstøttelse i en snæver Ud-ækning, som kan — ja, og ikke kan forsvares, jfr. Kommunens conomi. At man paa sine Steder ogsaa har sporet en vis Uvilje til at ale Understøttelser til de Gamle, kan der ikke lægges Skjul paa.

Ved at afløse Loven om Alderdomsunderstøttelse med Loven om dersrente vil man kunne gennemføre en større Ensartethed og give Forsørgelseslovgivning fastere Former, særlig derved, at enhver, der fyldt en bestemt Alder, er berettiget til Renten, uden at have nødigt andrage derom.

Det er af stor Vigtighed, at Loven om Aldersrente — før den es gældende for Færøerne — bliver ændret og i det hele taget afpasset

nødvendigt. at Staten i Stedet for at refundere Kommunerne 7/12, refunderer 3/4, og at Lagtinget refunderer Kommunen 1/8, saaledes at Kommunernes endelige Udgifter ved hernævnte sociale Foranstaltning kun bliver 1/8.

Efter hvad der er oplyst, er den samlede Udgift til Alderdoms-forsorg paa Færøerne i de næstsidste 2 Aar henholdsvis ca. 61.000 Kr. 1927 og ca. 65.000 Kr. for 1928. Af ovennævnte Beløb refunderer Staten Kommunerne Halvdelen af Udgifterne. Naar man derhos tager i Betragt-ning, at Thorshavns Kommune for indeværende Aar vil naa op til 25.000 Kr. som Udgifter til Alderdomsforsørgelse, kan man ikke være blind for, at nærværende Lov ikke bliver benyttet i den Udstrækning som den bør.

Hvis man f. Eks. tager en Kommune med 4 forsørgelsesberetti-gede, hvoraf de 2 er Ægtefæller og de andre en enlig Kvinde og en en-lig Mand, og benytter de i Landkommunerne i Danmark benyttede Sat-ser, vil Kommunens indirekte Udgift komme til at stille sig saaledes:

2 Ægtefæller	600 00	Kr.
1 enlig Kvinde	300 00	—
1 enlig Mand	330 00	—
	1230 00	Kr.
Statens Refusion 3/4	922 50	—
	307 50	Kr.
yderligere Lagtingets Refusion 1/8	153 75	—
Kommunens direkte Udgift	153 75	Kr.

Heraf fremgaar det, at Problemet ikke er saa vanskeligt at gen-nføre alligevel. Det gælder kun om at finde den rette Form for at e Loven til et nyttigt Redskab, ikke alene for de Gamle, men tillige Kommunernes Økonomi.

Aldersrenteloven kan, jfr. Lovens § 20, ved kgl. Anordning sæt-i Kraft paa Færøerne med de Lempelser, som ifølge Øernes særlige hold maatte findes hensigtsmæssige.

Forslag.

Fra Flertallet (Fa... M...

) Aar ikke er foretaget Anmeldelse vedrørende et Firma, og Henvendelse :d anbefalet Brev er forblevet ubesvaret, kan Registrerings-Myndighederne ·d Bekendtgørelse i «Statstidende» opfordre de paagældende til at oplyse, n Firmaet bestaar. Naar Bekendtgørelsesfristen er udløbet, uden at adanne Oplysninger modtages, udslettes Firmaet af Registret.

Endvidere fastsættes det i Loven, at forsaavidt Anmeldere ikke ·rsonlig møder for Registreringsmyndigheden, kan deres Underskrifter :kræftes af en Notarius, en Sagfører eller to Vitterlighedsvidner.

Politimesteren anbefaler, at Loven gøres gældende for Færøerne ed den Ændring, at «Statstidende» ændres til «det til offentlige Bekendt-ıtelser paa Færøerne autoriserede Blad». Handelsministeriet har derefter modet Amtet om at indhentes en Udtalelse fra Lagtinget.

Nærværende Udvalg skal bemærke:

Firmaloven af 1. Marts 1889 gælder ikke for Færøerne, men er i enhold til en Bestemmelse i Loven sat i Kraft paa Øerne ved kgl. ıordning af 7. Februar 1890 med visse Ændringer. Udvalget maa :ne, at ovennævnte Lov af 27. Marts 1929 bør sættes i Kraft, hvilket kunne ske ved kgl. Anordning, og at der kun bør foretages de af litimesteren p[illegible]nte Ændringer.

183 Manglar

Forslag.

Lagtinget indstiller, at Lov Nr. 72 af 27. Marts 1929 sættes i Kraft paa Færøerne, dog saaledes, at Ordet «Statstidende» i § 1 ændres til «det til offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Blad.»

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lóg um skjøti- og pantaregistar.

Álit frá ymsamálanevndini.

I Skrivelse af 5. ds. ansøger Lagtingsmændene A. Samuelsen og Callsoy om, at der paany maa blive udstedet en Lov sigtende til at : Arbejdet vedrørende Udarbeidelsen af Skøde- og Panteregistre

) Aar ikke er foretaget Anmeldelse vedrørende et Firma, og Henvendelse :d anbefalet Brev er forblevet ubesvaret, kan Registrerings-Myndighederne ·d Bekendtgørelse i «Statstidende» opfordre de paagældende til at oplyse, n Firmaet bestaar. Naar Bekendtgørelsesfristen er udløbet, uden at adanne Oplysninger modtages, udslettes Firmaet af Registret.

Endvidere fastsættes det i Loven, at forsaavidt Anmeldere ikke ·rsonlig møder for Registreringsmyndigheden, kan deres Underskrifter :kræftes af en Notarius, en Sagfører eller to Vitterlighedsvidner.

Politimesteren anbefaler, at Loven gøres gældende for Færøerne ed den Ændring, at «Statstidende» ændres til «det til offentlige Bekendt-ıtelser paa Færøerne autoriserede Blad». Handelsministeriet har derefter modet Amtet om at indhentes en Udtalelse fra Lagtinget.

Nærværende Udvalg skal bemærke:

Firmaloven af 1. Marts 1889 gælder ikke for Færøerne, men er i enhold til en Bestemmelse i Loven sat i Kraft paa Øerne ved kgl. ıordning af 7. Februar 1890 med visse Ændringer. Udvalget maa :ne, at ovennævnte Lov af 27. Marts 1929 bør sættes i Kraft, hvilket kunne ske ved kgl. Anordning, og at der kun bør foretages de af litimesteren nævnte Ændringer.

Forslag.

Lagtinget indstiller, at Lov Nr. 72 af 27. Marts 1929 sættes i Kraft paa Færøerne, dog saaledes, at Ordet «Statstidende» i § 1 ændres til «det til offentlige Bekendtgørelser paa Færøerne autoriserede Blad.»

Samtykt við 17 atkvøðum.

Lóg um skjøti- og pantaregistar.

Álit frá ymsamálanevndini.

I Skrivelse af 5. ds. ansøger Lagtingsmændene A. Samuelsen og Callsoy om, at der paany maa blive udstedet en Lov sigtende til at : Arbejdet vedrørende Udarbeidelsen af Skøde- og Panteregistre

Forslag til Lov
vedrørende Udarbejdelse af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne.

§ 1.
Indtil 1. Januar 1936 bortfalder alle Retsgebyrer i Sager, der paa Færøerne anlægges til Erhvervelse af Ejendomsdom.

§ 2.
Indtil 1. Januar 1936 bortfalder alle Gebyrer for Tinglæsning af Dokumenter, hvorved berigtiges Adkomst til Jord, med Hensyn til hvilken der i Sorenskriveriets Jordfortegnelse ved denne Lovs Ikrafttræden indtegnede Adkomst ikke stemmede med de paa nævnte Tid bestaaende rette Ejendomsforhold, eller med Hensyn til hvilken Jordfortegnelsen paa nævnte Tid manglede Angivelse af tinglæst Adkomst.

§ 3.
Denne Lov træder i Kraft 1. Januar 1931.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Átala av ófriðinum á Ólavsøku.

Álit frá serstakari nevnd
(Effersøe, Mitens, Patursson, J. H. Poulsen, A. Samuelsen).

Sí **skjal nr. 10.**

Uppskot meirilutans varð samtykt við 14 atkvøðum (sambandsflokkurin, javnaðarflokkurin og Mitens). Nei atkvøddu hinir 9.

Føroyskt flagg.

Álit frá serstakari nevnd.
(Kallsoy, J. H. Poulsen, A. Samuelsen, M. Samuelsen og Zachariasen).

Í brævi frá Jóannes Paturssoni, dagsett 31. juli 1930, verður tingið biðið um at taka málið um føroyskt flagg til viðgerðar, soleiðis sum Føroya fólk ynskir. Í sama brævi verður skotið til eina fundarsam-

tykt Ólavsvøkuaftan í Tórshavn í ár, hvar sagt verður m. a., at Føroyingum hevur tøkt sárt at frætta um tann atbur, sum Danir sýndu tí føroyska flagginum um altingshátíðina á Tingvøllum og á Reykjavikar kirkjugarði, og at heitt verður á allar landsmenn at flagga við føroyskum flaggi, tá teir hava flagg á stong innan fyri føroyskt sjómark.

Nevndin hevur ikki kunnað samst um felags álit og uppskot.

Ein meirilutí (Kallsoy, Zachariasen og J. H. Poulsen) skulu loyva sær at flyta fram fylgjandi:

Føroyingar eru ein serstøk tjóð við sínum serstøku fólkaeyðkennum. Vit hava serstakar siðir, eitt serstakt tungumál, fólkalív og fólkalyndi. Vit hava okkara serstøku søgu og siðmenning, okkara serskilda bóka- og mentunarstarv eftir førimuni.

Okkara vinnuvegir og vinnulíkindi eru sermerkt í mongum førum, og hevur alt hetta sett sínt eyðkenni á Føroyingin í hugsunarhátti og verumáta, tá ið hann starvast til fjalls og í fjøru á sjógvi og landi, úti og heima, innan- og uttanlands.

Eftir tað Føroyingar sjálvir eins og granna- og brøðratjóðir vára bæði munnliga mannamillum og skrivliga í bókum og bløðum hava ásannað, at Føroyingar eru ein serstakur fólkaflokkur, má tað tykjast sjálvandi og náttúrligt, at Føroyingar fylkjast undir einum serstakum føroyskum tjóðarmerki, einum felagsmerki, sum symbol upp á alt tað, ið livir og rørist í børnum landsins bæði í sorg og gleði; og ikki minst, tá ið stóru roynd-arstundirnar vitja okkum, trongir hesin lítli fólkaflokkur til eitt samlingsmerki.

Einki fólk í heimi, sum virkuliga kennur seg sum tjóð og vil, at aðrar tjóðir skulu hava virðing fyri tí, kann hava orsøk til at ilskast, um Føroyingar fylkjast undir serskildum tjóðarmerki.

Eftir tað flaggmál Føroya er komið á ting og áheitan er komin um at taka hetta mál til viðgerðar, kunna vit ráða til, at tað kemur til viðgerðar í eini millumtinganevnd.

Mindretallet (A. Samuelsen og M. Samuelsen) mener ikke, at der er Anledning til at beskæftige sig med Spørgsmaalet om et særligt færøsk Flag og deltager derfor ikke i Indstilling om Nedsættelse af Udvalg til Overvejelse af denne Sag. Mindretallet finder sig fuldt tilfreds med Rigsflaget som færøsk Flag, og skulde der her paa Øerne findes Kredse, som ønsker et særligt Flagmærke, maa disse Kredse kunne afvente de Bestemmelser for hele Riget, som der nu er Tale om at tilvejebringe.

Uppskot.

Frá meirilutinum (Kallsoy, Zachariasen og J. H. Poulsen):

Tingið setur eina 3-mannanevnd til millum tingseturnar at savna saman søguligar upplýsingar um fløgg og flaggreglur, við føroyska flagginum í huga, og skal hon til næstu Ólavsvøku bera fram fyri tingið tað úrslit, nevndin er komin til.

Uppskot meirilutans varð samtykt við 13 atkvøðum (sjálvstýris-flokkurin og javnaðarflokkurin).

Føroyskt lógsavn.

Álit frá figgjarnevndini.

I 1901 blev der udgivet en færøsk Lovsamling, indeholdende særlige for Færøerne gældende Love og administrative Bestemmelser. Lovsamlingen blev udgivet af Færøernes Lagting med Understøttelse af Justitsministeriet.

Spørgsmaalet om Udarbejdelse og Udgivelse af en ny Lovsamling har flere Gange været behandlet i Lagtinget (se Lagtingstidende 1918, Side 188). Man vedtog i 1919 at andrage Justitsministeriet om, at der af Statskassen ydedes et passende Tilskud til Udgivelse at en saadan Lovsamling. I 1920 forelaa der Tilsagn om en Bevilling fra Ministeriet paa 1200 Kr.; men Sagen blev ikke yderligere fremmet fra Tingets Side, navnlig fordi man mente at burde vente, indtil forskellige Landbolove var vedtagne.

Sagen er nu paany rejst, og Udvalget maa mene, at det vil være af stor Betydning at faa udgivet de i Aarene efter 1901 udkomne Love og Anordninger, idet der er mange og betydningsfulde Love, der siden nævnte Tid er gjort gældende for Færøerne. Man foreslaar, at alle gældende Love og Anordninger m. v. af nyere og ældre Dato optages i Samlingen, saaledes at man ogsaa medtager de ældre Love og Anordninger, som findes i Lovsamlingen af 1901, forsaavidt de endnu er gældende.

Amtsfuldmægtig Bonnevie har erklæret sig villig til sammen med Sagfører Mitens at udarbejde i den kommende Vinter Manuskriptet til en saadan ny færøsk Lovsamling. Trykningen vil kunne paabegyndes i Maj 1931 efter Rigsdagssamlingen, saaledes at de Love kan medtages, der maatte være vedtagne i den kommende Rigsdagssamling. Udgifterne antages at andrage ca. 6000 Kr., maaske mere. Ca. 2000 Kr. beregnes at kunne indvindes ved Salg, og man vil foreslaa, at Restbeløbet, 4000 Kr., fordeles mellem Lagtinget og Justitsministeriet, hvorfor man andrager om et Tilskud fra Statskassen paa 2000 Kr.

Det vil formentlig have Interesse, om der i Samlingen ogsaa kunde optages Uddrag af mere almindelige Love af almen Betydning, som f. Eks. Ægteskabsloven og lign., men dette vil man overlade til Udgiverne.

Forslag.

1) Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Andragende om, at der af Statskassen ydes 2000 Kr. til Udgivelse af en ny færøsk Lovsamling.
2) Lagtinget udgiver en ny færøsk Lovsamling og overdrager Arbejdet til Lagtingsmand, Sagfører Edw. Mitens, Thorshavn, med Bistand af Amtsfuldmægtig Bonnevie.
3) Det nødvendige Beløb bevilges af økonomisk Fond.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Studningur til rutubát: Tvøroyri—Porkeri.

Álit frá figgjarnevndini.

Umsókn frá íbúgvarum í Porkeri og Hovi, hvar teir søkja tingið um ein árligan styrk av 2000 kr. til at halda ein rutubát í gongd millum Porkeri—Hov—Tvøroyri. — Teir siga frá, at teir longu hava sett ein motorbát í fasta rutu millum hesar nevndu bygdirnar fyri at føra tey landbrúksproduktir, navnliga mjólk og annað teir kunna skaffa, til tað nýggja meiariið í Tvøroyri. -- Tað upplýsist, sum statt er, at hesin rutubátur gevur eina undirbalancu av 50 kr. um vikuna. —

Eftir hvat ið upplýst er fyri nevndini mugu producentarnir norðan fjørðs sjálvur bera kostnaðin við flutningi av mjólk o. a. til Havnar og onnur plássir, uttan at tingið higartil hevur givið studning til slík endamál, og nevndin má halda fyri, at producentarnir í Porkeri og Hov eisini mugu leggja ein part av kostnaðinum við hald av rutibátinum á mjólkina og annað teir senda til Tvøroyrar, fyri at skaffa balanci.

Uppskot.

Svarað verður H. C. Larsen í Porkeri o. fl., at tingið ikki kann veita studning til tann rutubát, teir hava sett í gongd millum Tvøroyri--Porkeri—Hov.

Hetta varð samtykt.

Kolportageloyvi.

Álit frá ymsamálanevndini.

I Andragende af 31. Oktober f. A. til Handelsministeriet har «Kirkelig Forening for den Indre Mission i Danmark» ansøgt om, at Bevillingen til at forhandle gudelige Skrifter paa Færøerne maa blive fornyet for 1930, eventuelt for et længere Tidsrum. Ministeriet har tilsendt Amtet Andragendet med Bemærkning, at Ministeriet vil finde det hensigtsmæssigt, om Bevillingen, hvis denne gives, kunde meddeles for 3 Aar, og udbedt sig en Udtalelse fra Amtet efter forud indhentet Erklæring fra Lagtinget.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, har delt sig i et Flertal og et Mindretal:

Flertallet (Johan Poulsen og Edw. Mitens) skal bemærke:

Foreningen har i mange Aar haft den omtalte Tilladelse, og Flertallet kan tilraade, at Tilladelsen gives paa ny for et Tidsrum af 3 Aar.

Mindretallet (M. S. Viðstein) ønsker ikke at anbefale nærværende Andragende om Kolportagebevilling, og fremsætter derfor følgende Bemærkninger:

Da Lagtinget i Fjor afviste lignende Andragender fra Personer, der ere tilknyttede andre Trosretninger, vil Mindretallet ikke være med til at fremme nærværende Andragende. For at undgaa, at Lagtinget i Fremtiden stilles overfor Andragender af lignende Art, vilde det være formaalstjenligt, at vi fik en særlig Lov for Færøerne, der hjemlede Salg af Bøger ved omrejsende Repræsentanter. Mindretallet anser det for fuldstændig i Strid med den Religionsfrihed, der bør raade i et Nutidssamfund, at man fortrinsvis giver en bestemt Religionsretning Fortrinsret ved Forhandling af Bøger.

Mindretallet ønsker ikke at stille Forslag.

Forslag.

Fra Flertallet:

Lagtinget anbefaler, at Ansøgningen bevilges paa samme Betingelser som tidligere for Tiden indtil Udgangen af 1933.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Hvalbø sum klareringshavn.

Álit frá kommunalu nevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist et Andragende fra 6 Skibsførere i Kvalbø om, at Kvalbø bliver optaget blandt Klareringshavnene paa Færøerne.

Der anføres ikke nogen særlig Grund for Andragendet, men Udvalget er indforstaaet med, hvad ogsaa anføres af Sysselmanden for Suderø Syssel i den Sagen vedlagte Udtalelse, at det særlig er for at kunne landsætte Fiskere fra Hjemturen fra Island og Grønland, og eventuelt kunne paamønstre Fiskere i Lighed med, hvad der sker i andre Klareringshavne.

Kvalbø ligger ret isoleret, og der er, saavidt vides, ikke regelmæssig Baadfart med Trangisvaag, idet Posten gaar over Land dertil. — Kvalbøs Optagelse som Klarerings- og Paamønstringshavn kan derfor have en noksaa stor Betydning baade for Skibsførere og især for det store Tal af Skibsfiskere, som Bygderne Kvalbø og Sandvig hvert Aar sender ud med Kutterne.

Sysselmanden og Forstanderskabet for Kvalbø Sogn har, som det ses, anbefalet Sagen, og Andragendets Bevilgelse vil ikke medføre nogen

Udgift for Stat eller Amtsrepartitionsfond, saa Udvalget er sindet til at tilraade Tinget at imødekomme det fremsatte Ønske.

Skønt det ikke er udtalt i Andragendet, finder Udvalget det naturligt, at Kvalbø samtidig bliver Paamønstringshavn.

Forslag.

Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Henstilling om,

1) at Kvalbø i Medfør af Lov Nr. 177 af 1. April 1921 om de til Færøerne ankomne Skibes Forpligtelse til først at anløbe visse Havne, godkendes som Klareringshavn,
2) at § 2, 1. Stykke, i Justitsministeriets Bekendtgørelse Nr. 26 af 25. Februar 1897 angaaende forskellige Bestemmelser vedrørende Karantænevæsenet paa Færøerne tilføjes efter: «Trangisvaag»: «Kvalbø» og ligeledes i § 5, 1. Stk., i Instruks for Karantænebetjente paa Færøerne af s. D.: «Kvalbø».

Samtykt við 18 atkvøðum.

Lønrindan.

Frágreiðing frá amtmanninum sí skj. **nr. 8.**

Álit frá serstakari nevnd.

(Dam, Debess, Effersøe, J. H. Poulsen og Viðstein).

Til nærværende Udvalg er henvist ovennævnte Sag om Arbejdsløns Udbetaling, der før er behandlet i Tinget, jvfr. Lagtingstidende 1928 Side 114 og 1929 Side 167.

Lagtinget besluttede i Fjor at anmode Amtmanden om flere Oplysninger med Hensyn til Lovgivning og andre Bestemmelser herom i andre Lande, for derefter at lade de fremskaffede Oplysninger trykke og udsende disse til de interesserede Organisationer til Erklæring, samt at tilsende hvert Lagtingsmedlem et Eksemplar af nævnte Tryksag.

Der er gennem Amtet indløbet Svar fra: «Færøernes Købmandsforening», «Havnar arbeiðsgevarafelag», «Færøernes Rederiforening», «Føroya Fiskimannafelag», og «Føroya arbeiðarafelag».

Medens «Færøernes Rederiforening» og «Havnar arbeiðsgevarafelag» foreslaar, at det overlades de respektive Arbejdsgiver- og Arbejderforeninger at ordne dette Forhold indbyrdes, har «Færøernes Købmandsforening» ikke kunnet tage Stilling til Sagen.

«Føroya Fiskimannafelag» har i sin Svarskrivelse støttet Tanken om at lovfæste Regler paa dette Omraade, saaledes at Fiskerne kunne faa deres Tilgodehavende udbetalt hurtigst muligt efter Fangstens Afhændelse,

Iøvrigt omtaler «Føroya Fiskimannafelag» de uholdbare Tilstande, man allerede er inde i, ved at enkelte Købmænd har udstedt Privatpenge.

«Føroya arbeiðarafelag» pointerer i sin Svarskrivelse meget bestemt, at der bør fastsættes Lovbestemmelser om Arbejdsløns Udbetaling, og foreslaar, at den herom i Island gældende Lov af 1902 med Tillæg af 1927, lidt ændret maa kunne finde Anvendelse paa Færøerne, med Tilføjelser, der anses hensigtmæssige. Iøvrigt stiller «Føroya arbeiðarafelag» Forslag i den Retning.

Udvalget anser Sagen for betydningsfuld og anbefaler, uden at de enkelte Medlemmer tager nærmere Stilling, at dens Behandling fremmes saa snart som muligt.

Et Mindretal (Debess) motiverer sin Stilling i Salen.

Et Mindretal (M. S. Viðstein og P. M. Dam) skal særlig bemærke:

Vi maa paa Grundlag af de foreliggende Oplysninger mene, at det vil være nødvendigt at lovfæste Regler om Arbejdsløns Udbetaling, navnlig efter at det er oplyst, at Købmænd er begyndt at udstede Privatpenge, der kun kan være skikkede til at opretholde bestaaende Afhængighedsforhold mellem Arbejder og Arbejdsgiver. Hensigten med at lovfæste Regler om Løns Udbetaling var jo baseret paa at faa dette Afhængighedsforhold ophævet.

At Arbejdsgiverorganisationer fraraader, at der lovfæstes Bestemmelser om Udbetaling af Løn, kan godt forstaas, men ikke derfor forsvares, men Arbejdsorganisationernes Fællesorganisation, der har rejst Sagen paa Grundlag af Erfaringer i denne Henseende, indtager et andet Standpunkt, der baade kan forstaas og forsvares.

Udvalget anbefaler, dog med ethvert Forbehold, nedenanførte Lovudkast til nærmere Behandling og Overvejelse, idet man iøvrigt foreslaar, at Sagen udsættes til næste Aar.

Forslag.

1) Til nærmere Behandling og Overvejelse tager Tinget følgende

Udkast til Lov
om Arbejdsløns Udbetaling paa Færøerne.

§ 1

Arbejdsløn skal erlægges med gangbare Penge til alle Arbejdere og Daglejere ved Handelsforretninger, Fabriker og Miner, til Søfolk og andre Arbejdere paa Dæksfartøjer, som gaar paa Fiskeri eller Hvalfangst, være sig Sejlskibe eller Dampskibe, medmindre Arbejdslønnen bestaar i en vis Andel i selve Fangsten, saa og til Arbejdere og Daglejere, som i Land udfører et hvilket som helst til Skibenes Udrustning henhørende Arbejde, og Lønnen maa ikke erlægges ved Kompensationer, medmindre der forud er truffet en særlig Overenskomst i saa Henseende.

§ 2.

Udføres et bestemt Arbejde ved en af de i § 1 omnevnte Erhvervsgrene for bestemt Betaling (Akkord) forholdes med dens Erlæggelse som i § 1 fastsat.

§ 3.

Arbejdsfolk, der udfører dagløntnet Arbejde i Land ved Fabriker, Handler, Bygningsarbejde, Istagning, Søfart og Fiskeri samt ved Ladning og Losning af Skibe og Baade, skal have deres Arbejdsløn udbetalt i det mindste ugentlig, medmindre der er Overenskomst om andet.

§ 4.

Arbejdsløns Udbetaling sker i Arbejdstid paa eller ved Arbejdspladsen.

§ 5.

Der maa ikke fra Arbejdernes Løn gøres Fradrag i særskilte Øjemed uden deres Samtykke ved skriftlig Overenskomst.

§ 6.

Hvis Arbejderne udfører et saadant Arbejde, der omtales i § 1, Stk. 1, paa Akkord, skal Arbejdslønnen i det mindste udbetales ugentlig, hvis Arbejdet, som Lønningstaksten eller den vedtagne Arbejdsløn, er beregnet til, afsluttes i dette Tidsrum, men ellers, saafremt der ikke er sluttet anden Aftale, naar Arbejdet er sluttet.

Arbejdsugen slutter hver Fredag og Lønningsugen slutter hver Torsdag.

§ 7.

Ved vedtægtsmæssige Bestemmelser, skal det kunne fastsættes

1. at Løn- og Afdragsudbetalinger skal finde Sted inden bestemte Frister, der ikke maa være længere end en Maaned og ikke kortere end en Uge;
2. at den af mindreaarige Arbejdere fortjente Løn skal udbetales til Forældrene eller Værger og kun med disses skriftlige Samtykke eller mod Forevisning af deres Tilstaaelse for Modtagelsen af den sidste Lønudbetaling umiddelbart til den mindreaarige;
3. at de næringsdrivende inden visse Frister skal give Forældre eller Værger Meddelelse om de til mindreaarige udbetalte Lønbeløb.

§ 8.

Arbejderne har Hjemmel til at kræve, at Sager opstaaede ved Betaling af Arbejdsløn ifølge denne Lov behandles som private Politisager. Sagen kan da føres i den Jurisdiktion, hvor Arbejdet har været udført, og Arbejdsgiveren eller hans Repræsentant betragtes som rette Vedkommende i denne Sag, selv om de har Værneting andre Steder.

Der betales ikke Retsgebyr ved saadanne Sager.

§ 9.

Denne Lov træder i Kraft den 1. Januar 1932.

2. Sagen udsættes til næste ordinære Lagtingssamling.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Statsgaranti fyri creditfeløg.

Álit frá fíggjarnevndini.

Til undertegnede Udvalg er henvist en fra i Fjor udsat Sag om Statsgaranti paa 2 Millioner i Anledning af, at Østifternes Kreditforening er indgaaet paa udvide at sit Arbejdsomraade til ogsaa at omfatte Færøerne paa Betingelse af, at der ydes Kreditforeningen en Statsgaranti af den ommeldte Størrelse.

Den 23. September 1929 forelagde Lagtingsmand Johannes O. Joensen et motiveret Forslag til Beslutning angaaende foran nævnte Sag. Paa Grund af Forslagets sene Fremkomst kom det ikke til Behandling sidste Aar.

Udvalget har i denne Sag delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther) ønsker ikke at stille Forslag, medens Mindretallet (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) skal bemærke følgende:

Man slutter sig til de Betragtninger som findes i Forslaget fra i Fjor. Man mener saaledes, at det er af største Betydning, at der tilføres Færøerne mere Kapital og dette kan ske gennem den tilsigtede Foranstaltning. Det er muligt, at man i en Kreditforening ikke kan opnaa væsentlige større Laan paa almindelige Husejendomme end dem, man nu opnaar i herværende Sparekasser og Banken, men Afdragstiden for de Laan, man opnaar er kun 10—15 Aar. Dette korte Aaremaal vanskeliggør det meget for de forskellige Laantagere at opfylde deres Forpligtelser. Forsaavidt Kreditforeningen kommer til at arbejde her, venter man Afdragstiden i hvert Fald fordoblet og dette vil betyde en særdeles stor Forbedring af Forholdene.

Thorshavn Kommune har nu gennemført Matrikulering af Byens Ejendomme ogsaa med denne Sag for Øje og der kan næppe være Tvivl om, at andre færøske Kommuner vil følge efter. Kreditforeningen har ikke været villig til at gaa ind paa at udvide sit Omraade til Færøerne, medmindre den forlangte Statsgaranti ydes. — Mindretallet ser derfor ikke rettere end at Lagtinget maa andrage Regeringen om, at Statsgarantien ydes som forlangt, medmindre Regeringen kan formaa Kreditforeningen til at opgive sit Krav om Garantien.

Forslag.

Fra Mindretallet (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen):

Lagtinget andrager Regeringen om at udvirke, at der ydes Statsgaranti for de af «Østifternes Kreditforening» ydede Laan til Færøerne, forsaavidt angaar de første 2 Millioner.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Studningur til Joen Gjoveraa.

Uppskot frá figgjarnevndini.

Svarað verður Joen Gjoveraa í Havn, at tingið ikki kann veita honum nakran peningastyrk.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Studningur til svimjingarhyl í Porkeri.

Uppskot frá figgjarnevndini (uttan Niclasen).

Tingið veitir Porkeri søknarstýri 100 kr. í studning til ein svimjingarhyl í Porkeri. Peningurin verður rindaður, tá hylurin er fullførdur.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Studningur til barnaheim í Vestmanna.

Uppskot frá figgjarnevndini (uttan Niclasen).

Til barnaheimið í Vestmanna veitir tingið fyri árið 1930 200 kr. móti kvittan av formanninum fyri nevnd barnaheimsins.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Obligatión frá Havnar kommunu.

Álit frá figgjarnevndini.

Ved Skrivelse af 11. dennes har Amtet fremsendt Obligation fra Thorshavn Kommune til Statskassen for et Beløb af 452.645 Kr. 01 Øre, skyldig for udførte Havne- og Dækmoleanlæg m. m. i Henhold til Lov

Nr. 127 af 29. April 1913, jfr Lov Nr. 125 af 15. Juni 1927. — Amtet ønsker Obligationen tilbagesendt, efter at en Obligationen given Paategning om Færø Amtskommunes Garanti overfor Staten for Erlæggelsen af Renter og Afdrag er underskrevet af Lagtinget.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, stiller følgende

Forslag.

Lagtingets Formand bemyndiges til paa Lagtingets Vegne at underskrive den foranævnte Obligation givne Paategning om Færø Amtskommunes Garanti overfor Staten for Erlæggelse af Renter og Afdrag af et Beløb paa 452,645 Kr. 01 Øre, som Thorshavn Kommune skylder Statskassen i Anledning af udførte Havne- og Dæk-moleanlæg med Kajer og Veje ved Thorshavn.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Keyp av Tinganesi.

Álit frá serstakari nevnd.

(Debess, J. Hansen, Johan Poulsen, Simonsen og Viðstein).

Í brævi av 28. juli í ár frá Charles Mouritzen, Leith, til Knud Lützen, Tórshavn krevur eigarmaðurin 140.000 krónur fyri ognina Tinganes, sigur frá, hvussu stór skuldin er, og hvussu lagaligur hann vil vera, um keypslag kom í lag.

Spurningurin um keyp av Tinganesi er lagdur inn á Lagting av tingmonnunum P. M. Dam og M. S. Viðstein. Málið er givið undirskrivaðu nevnd í hendi at siga ætlan sína um.

Ein kann vera samsintir við javnaðartingmonnunum í teirra framhaldi í brævi av 26. august í ár, um at Løgtingið skuldi vissa sær Tinganes sum landsogn, um so var, at tað kundi fingist fyri biligan pening, og undir lagaligum betalingstreytum.

Fyri at kunn gera seg betri kendan við hetta mál, hevur nevndin verið úti í Tinganesi. Fyri betri at kunna miða seg — bæði viðvikjandi virði og inntøku av hesum bygningum — hevur nevndin síðani veut sær til sakførara C. Christensen, og fingið tær umbidni frágreiðingar.

Eftir virðisætlan av 11. januar 1926 er ognin Tinganes metti til 249.000 krónurs virði. Sjálvandi má her roknast væl frá fyri at koma niður til dagsprísin. — Eftir ætlan kann søluvirði ikki setast hægri enn ca. 1/3 av 249.000 krónum ella ca. 80.000 krónir. Síðani kemur spurningurin um, hvussu umsitið hevur verið síðani 1925. Skal Løgtingið hugsa um at keypa Tinganes, so má fyrst og fremst skaffast til vegar ein nýggj sýnis- og virðisætlan.

Sum sakførari Christensen sigur frá, hevur leiguinntøkan í 1929 verið:

A.	Til ymiskar menn	7800 krónur
B.	Tey rúm, sum Mouritzen sjálvur hevur nýtt, er mett til	2200 –
		10000 krønur
C.	Ymiskir bygningar, sum stóðu tómir, eru mettir til eina leiguinntøku av	4950 krónur.

Tann samlaða inntøka, um alt hevði verið burturleigað, vildi eftir hesari framsetan komið upp í 14.950 krónur.

Tær árligu útreiðslur við umsitan kunnu setast til ca. 2700 krónur.

Fer ein at halda seg til tær inntøkur, sum nú kunnu fáast, nevnliga 10 000 krónur, so verða ca. 7300 krónur tøkur til afturrindan av láni, um keypslag kemur í lag.

Nevndin loyvir sær at seta fram tilikt uppskot til tingavgerðar:

1) Løgtingið velur eina 3-manna millumtinganevnd, ið skal skaffa til vegar eina nýggja sýnis- og virðisætlan fyri síðani at kunna tingast við eigarin ella útsending hansara um keyp av Tinganesi, uttan tó at kunna hefta Løgtingið.
2) Á Ólavsøkutingi 1931 gevur nevndin frágreiðing um yrki sítt, og setur fram uppskot til tingavgerðar.

Hetta varð samtykt.

Blaðbúð.

Álit frá ymsamálanevndini.

Frúgvin Malvine Arge, Tórshavn, søkir um loyvi til at byggja eina blaðbúð á tinghúsvøllinum.

Nevndin heldur, at tinghúsvøllurin er so lítil, at einki av honum kann seljast ella útleigast til privat hús. Hartil kemur, at plássið, ið frúgvin Arge, søkir um, er ætlað til minnisvarðar ella tilikt. Um játtað verður einum privatum, verður eisini ringt at sýta øðrum.

Uppskot.

Svarað verður, at tingið ikki kann geva umsøkta loyvi.

Samtykt við 13 atkvøðum.

Lán til Skipafelagið Føroyar.

Álit frá fíggjarnevndini.

I Skrivelse af 27. August d. A. andrager Bestyrelsen for A/S «Skipafelagið Føroyar» om, at Lagtinget vil garantere for et Laan paa 100.000 Kr., som Selskabet agter at optage. — Det oplyses, at Laanet skal bruges til Dækning af Restkøbesummen for S/S «Havhestur» 65.000 Kr., til Tilbagebetaling af et Laan paa 20.000 Kr. fra s/s «Smiril» og dels anden løs Gæld, foraarsaget ved Købet af s/s «Havhestur». Selskabet tilbyder som Sikkerhed for Garantien at stille 1ste Prioritet i s/s «Havhestur» og 2den Prioritet i s/s «Tjaldur» samt Sikkerhed i forskellige Motorfartøjer. — Der er vedlagt Sagen Regnskaber og Opgørelser for «Skipafelagið Føroyar» indtil 1. Juli d. A.; heraf fremgaar, at medens s/s «Tjaldur» har sejlet med et forholdsvis godt Overskud, tilstrækkelig til at betale dette Skibs Købesum, overensstemmende med de trufne Aftaler med Ø. K., har s/s «Havhestur»s Drift kun nogenlunde balanceret, saaledes at der ikke har været tilstrækkeligt Overskud til Afbetaling af Købesummen for dette Skib. —

Et Mindretal (J. H. Joensen, Nolsøe og A. Samuelsen) ønsker ikke at fremsætte Forslag i Sagen.

Et Flertal (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther) mener, at Lagtinget mod den lovede Sikkerhed kan gaa med til at garantere for det omneldte Laan og fremsætter følgende

Forslag.

1) Lagtinget garanterer for et Laan paa 100.000 Kr. som A/S «Skipafelagið Føroyar» agter at optage til Dækning af Restkøbesummen m. m. for s/s «Havhestur».
2) Som Sikkerhed for Garantien stiller A/S «Skipafelagið Føroyar» 1ste Prioritet i Selskabets Dampskib «Havhestur» og 2den Prioritet med Oprykningsret i Selskabets Dampskib «Tjaldur».
3) Amtmanden bemyndiges til paa Tingets Vegne at underskrive de nødvendige Kautionsdokumenter og at foranstalte det i Anledning af Garantien videre fornødne.

Uppskot meirilutans fall við 11 atkvøðum. (Sjálvstýrisflokkurin og J. H. Poulsen, Dam burtur, hinir atkvøddu ikki).

Allt frá fíggjarnevndini:

Felagið søkir um lán uppá 70.000 krónur.

Meirilutin (J. Patursson, N. Niclasen, J. H. Poulsen og Winther) eru sinnaðir at hjálpa hesum landsfelagið við at veita teimum eitt lán.

Minnilutin (A. Samuelsen, J. H. Joensen og Nolsøe) seta einki uppskot fram.

Uppskot.

Frá meirilutanum.

Úr jarðahvalsgrunninum veitist Skipafelaginum Føroyar sum lán 70.000 kr. at afturrinda í 10 ár við 7000 kr. árliga, fyrsti ferð 1. januar 1932 og at forrenta við 4 pct. p. a.

Broytingaruppskot frá Dam o. fl.

Ístaðin fyri nevndaruppskotið setist:

Tingið játtar upp til 70 000 kr. sum lutapening til p/f «Skipafelagið Føroyar».

Peningurin lænist úr «Fond for Jordehvalens Afløsning» ella við lán úr Færø Amts Sparekasse ella úr øðrum peningagrunni.

Broytingaruppskotið fall við 11 atkvøðum, (Dam, Paturssen, Zachariasen, Niclasen, Viðstein, Matras, Kristiansen, Simonsen, Debess, Kallsoy, Mitens).

Uppskot meirilutans samtykt við 13 atkvøðum (sjálvstýristlokkurin, Dam, J. H. Poulsen, J. H. Joensen).

Studningur til J. A. Arge.

Uppskot frá fíggjarnevndini.

Í studning til harra Jacob Andreas Arge í Keypmannahavn veitir tingið honum 500 kr. fyri hansara stóru interessu í tí føroysku steinsakini móti hansara kvittan.

Hetta varð samtykt.

Framsýning í Keypmannahavn.

Álit frá fíggjarnevndini.

Tingið viðtók í fjør (Tingtíðindi s. 156):

«1) Í studningi til framsýning av føroyskum vørum í Keypmannahavn til heystar veitir tingið 1000 kr. úr økonomisk fond.

2) Løgtingið garanterar inntil 2000 kr. av einum møguligum undirskoti av framsýningini, garantipeningurin at veita úr økonomisk fond».

Nevndin fyri framsýningini, ið var havdur í Keypmannahavn oktober--november 1929, vendur sær nú til tingið og ávísur, at eftir roknskapi, granskað av løgtingsrevisor, er undirskotið av framsýningini 3.427,05 kr. umfram tær 1000 kr., ið tingið longu hevur veitt í studning. — So statt setur nevndin fram hetta

Uppskot.

Amtmaðurin verður biðin um at anvísa 2000 kr. úr økonomisk fond móti kvittan av nevndini fyri framsýning av føroyskum vørum í Keypmannahavn.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Kautión fyri 2 Ísvirkisbátar.

Álit frá fiskivinnunevndini.

Flertallet (Edw. Mitens, J. H. Joensen, A. Samuelsen og S. P. Zachariasen) fremsætter intet Forslag, da man ikke mener at kunne tilraade Kaution allerede af princippielle Grunde og af Hensyn til Følgerne for Fremtiden.

Mindretallet (Viðstein) forudsætter, at Førerne af Kutterne er gaaet ud fra, at Fiskeri med Skovlevaad — der jo har været drevet ved Færøerne — ogsaa var tilladt ved Island. Herefter maa Mindretallet mene, at det er forsvarligt, at Tinget giver den omsøgte Garanti, saa meget mere som det her drejer sig om Fiskere, der er i en meget vanskelig Situation og ikke kan skaffe de nødvendige Midler og det sandsynligvis vil føre til Tab af Fartøjerne, hvis Kautionen ikke gives.

Forslag.

Tinget kautionerer for Betaling af de Bøder ca. 20,000 Kr., som M/K «Grímur» og «Sjóstjørnan» af Tveraa, i Island er idømt.

Amtsfonden skal eventuelt betale Beløbet, hvis Kautionen bliver effektiv.

Uppskot minnilutans fall við 2 atkvøðum, (Dam og Kallsoy, Joen Hansen og Viðstein burtur, hinir atkvøddu ikki).

Hini av amtmanninum greiddu mál.

Álit frá nevndini.

Undirskrivaða nevnd hevur kannað eftir Løgtingsins journal, rokningsjournal og kopibók fyri tíðina frá Ólavsøkudegi 1929 til Ólavsøkudag 1930.

Nevndin hevur ikki nakrar atfinningar at gera viðvíkjandi teim av amtmanninum greiddu málum, men skal tó seta fram eftirfylgjandi reglur:

Av tí, at tað millum tingseturnar verður givið loyvi til ymiskar kommunur um at lána peninig, kundi tað verið hent, um tað til hvørja tingsetu lá frammi eitt prentað úrdrag úr kommunurokn skapunum um fíggjarstandin hjá teim einstøku sóknum, fyri at løgtingsmenn kundi haft hylling á, hvussu standurin er.

Viðvíkjandi Løgtingsins prentingararbeiði kundi ivaleyst nakað av peningi verði spardur, um tað varð givið teim ymisku prentsmiðjum loyvi til at geva tilboð uppá tað, ið prentast skal.

XIII. Kommunal mál.

Kommunuroknskapir.

Goymd til næsta ár.

Broytan av kommunallógini.

Álit frá kommunalu nevndini.

Der er i indeværende Aar foretaget Valg til de kommunale Forstanderskaber paa Færøerne.

Der har, som tidligere ved tilsvarende Lejligheder, været forelagt Tinget en Del Klager over nævnte Valg, hovedsagelig over, at der har været brugt uensartet Fremgangsmaade, navnlig med Hensyn til Tids-

punktet, da forfalden Kommuneskat skulde have været betalt og derved Valgret opnaaet for vedkommende Vælger.

Undertegnede Udvalg, der har haft disse Sager til Behandling, mener, at der maa gøres noget, for at der overalt kan følges ensartede Regler. Da den forskellige Fremgangsmaade, der er brugt, mest er foraarsaget af den tilsyneladende Modstrid, der er mellem Loven af 1909 §§ 2 og 5, mener Udvalget, at Valgretsbestemmelserne trænger til at affattes tydeligere.

Der har i Tinget været Forslag fremme om helt at stryge Bestemmelsen om Skattebetaling som Betingelse for kommunal Valgret og Valgbarhed, og der er hos visse Medlemmer af Udvalget overvejende Sympati for dette Standpunkt. Imidlertid er man blevet enig om ikke fra Udvalget at stille Forslag om at stryge Skattecensuren. Derimod mener man, begrundet i de forhaandenværende Forhold, at Skatten vanskelig kan gaa ind, før Fiskerne faar deres Afregninger, og da dette ofte trækker langt ud, at burde sætte et senere Tidspunkt for Betaling af forfalden Skat end det i Loven fastsatte. Udvalget vilde i Almindelighed holde paa, at den Vælger, som inden Valgdagen havde betalt sin til Udpantning forfaldne Kommuneskat, skulde have Lov til at udøve sin Valgret. Dette vil imidlertid særlig i de større Kommuner kunne medføre en Del Vanskeligheder. Man vil i Almindelighed holde paa den Grundregel, at den ved Valget foreliggende rettede Valgliste giver Adgang for de paa den anførte Vælgere.

Udvalget vil derfor foreslaa, at Valglisten endelig rettes Ugedagen før Valget, og denne Dag saaledes bliver den yderste Termin for Skattebetaling og dermed følgende Valgret og Valgbarhed.

Det vil imidlertid heraf følge, at Personer kan staa som Stillere og ogsaa være opført paa en indført Kandidatliste uden at have betalt forfalden Skat, men en saadan Kandidatlistes Gyldighed vil da blive afhængig af, om vedkommende Stillere og Kandidater sidst Ugedagen for Valget — opfylder Betingelserne — Skattebetaling.

Udvalget finder ligeledes, at der er Grund til at foreslaa, at Kommunevalg foregaar under de samme Former som Folketings- og Lagtingsvalg, saaledes at Valgtiden begynder om Formiddagen og fortsætter om Eftermiddagen. Dette vil formentlig være paakrævet særlig for de større Kommuners vedkommende.

Forslag

til

Lov for Færøerne vedrørende kommunale Valg.

§ 1.

§ 2 i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 om Tillæg til og Forandring af Lov Nr. 30. af 28. Februar 1872 om de færøske Landkommuners Styrelse affattes saaledes:

Valgret og Valgbarhed til Forstanderskabet tilkommer enhver uberygtet Mand og Kvinde, som

har Indfødsret,
har fyldt sit 25de Aar,
ved Valgets Foretagelse har Bopæl i Kommunen og er Skatteyder til denne samt i det Regnskabsaar, hvori Valget foregaar og i det hele det umiddelbart forudgaaende uden Afbrydelse har haft Bopæl i Kommunen og har svaret sin forfaldne direkte Skat til Kommunen for hele det forudgaaende Kalenderaar, medmindre vedkommende

a) nyder eller har nydt Understøttelse af Fattigvæsenet, som ikke er enten eftergivet eller tilbagebetalt. For en Enke, fraskilt, fraseparceret eller forladt Hustru betragtes den Fattighjælp, der har været ydet hendes Ægtefælle i Løbet af de sidste 5 Aar, og medens hun levede i Samliv med ham, som tillige oppebaaren af hende selv, dette gælder dog ikke, naar hun i et Aar efter Samlivets Ophør ikke har modtaget Fattigunderstøttelse.
b) er ude af Raadighed over sit Bo.

Ingen kan anses som uberygtet, der ved Dom er fundet skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handlig og ikke har faaet Æresoprejsning. Ej heller kan den anses som uberygtet, der har Erhverv ved Utugt, eller som i Løbet af de sidste 5 Aar har været anset med Straf for saadant Erhverv.

Den Vælger, som har Bopæl paa flere Steder, bestemmer selv, paa hvilket af disse han vil gøre sin Valgret gældende.

Naar en Ægtemand som Familieoverhoved har svaret direkte Skat til Kommunen af Ægteparrets fælles eller af Hustruens særlige Midler, betragtes de begge som Skatteydere. Mandens Raadighed over Fællesboet bringer ikke Hustruen ind under foranstaaende Litra b.

Mand og Hustru eller beslægtede i op- og nedstigende Linie maa ikke paa samme Tid have Sæde i Forstanderskabet.

§ 2.

§ 5 første Stykke i samme Lov affattes saaledes:

Med Skattelisterne for det forudgaaende Aar som Grundlag affatter Sognets Valgnævn i Oktober Maaned Aaret før de ordentlige Valg skal foregaa, en Liste over de i Sognet bosatte valgberettigede Personer. Vælgerne opføres med deres fulde Navn og betegnes iøvrigt saaledes, at Forveksling ikke kan finde Sted. Paa Listerne optages de Personer, som forventes at ville have opnaaet Valgret den 1. Januar det kommende Aar.

§ 3.

Som ny andet Stk. i fornævnte § 5 indføjes:

Personer, der ved Valglisternes Affattelse ikke har betalt den dem paahvilende Kommuneskat, medtages paa Valglisterne, men de paagældende skal ved en endelig Berigtigelse, der foretages paa et Møde af Valgnævnet Ugedagen før Valgdagen, slettes af

Valglisterne, saafremt Skatten paa dette Tidspunkt er forfaldet til Inddrivelse ved Udpantning af forfalden Kommuneskat og ikke er betalt inden det Møde, der afholdes af Valgnævnet Ugedagen før Valgdagen.

§ 4.

§ 1 i Lov for Færøerne Nr. 28 af 30. Januar 1923 vedrørende Affattelse af kommunale Valglister ophæves.

§ 5.

§ 6, 2det Stk., 4. Pkt., i Lov Nr. 84 af 30. April 1909 affattes saaledes:

Afstemningen begynder Kl. 10 Formiddag og varer til Kl. 1 Eftermiddag, hvorefter den udsættes til Kl. 6 Eftermiddag, derefter fortsættes den til Kl. 8 Aften, og saalænge der endnu derefter melder sig Vælgere for at afgive Stemme.

§ 6.

§ 12, 1ste Stk. i samme Lov affattes saaledes:

Naar ingen Vælger mere efter Kl. 8 (jfr. § 6), uagtet Opfordring, forlanger at give sin Stemmeseddel, erklæres Stemmegivningen for sluttet, dog at Valgnævnets Medlemmer og de andre valgberettigede Medhjælpere ved Valget umiddelbart derpaa have Ret til at afgive deres egne Stemmer.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Skattasamtyktir.

Álit frá kommunalu nevndini.

Ved Skrivelse af 17. Juni 1930 har Færø Amt paa Skatteudvalgets Vegne fremsendt til Tinget Indstilling til Skattevedtægter for forskellige Sogne med Anmodning om, at Tinget i Medfør af § 15 i Lov af 12. Marts 1923 vil stadfæste samme og at det godkendes, at de paagældende Vedtægter har været benyttede ved Skatteligningen for Aaret 1930.

Udvalget skal i den Anledning foreslaa:

I Medfør af § 15 i Lov for Færøerne af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning stadfæstes herved efter derom modtagen Indstilling hosfølgende Skattevedtægter for nedennævnte Kommuner: Viderø, Ejde, Sjov, Næs, Funding, Vestmanhavn, Kvivig, Kvalvig, Kollefjord, Thorshavn udenbys, Nolsø, Sandevaag, Sand og Sumbø Kommuner.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Sundurbýtan av Kunoyar, Mikladals og Húsa sóknum.

Álit frá kommunalu nevndini.

Í tingsetuni 1929 samtykti tingið eina tilmælan um at omanfyri nevnda felagskommuna varð sundurbýtt, so hvørt av teimum trimum sóknunum eftirdags varð sjálvstadd kommuna.

Samstundis varð samtykt at biða kommunustýrið um at framseta uppskot til treytir, ið setast skuldu fyri skilnarsáttinum og leggja tær fram fyri veljarunum.

Ríkisstýrið hevur við brævi, dagssett 30. september 1929, samtykt skilnaðin; uppskot til tær umnevndu treytir hevur ligið til skjals fyri veljarunum í øllum sóknunum í ásetta tíð, og er einki mótmæli komið.

Nevndin heldur seg kunna samtykkja tað, ið fyriliggur, og mælir tinginum til tess og til at fastseta endaliga sundurbýtan frá 1. januar 1931.

Val av kommunustýrum verður tá at áseta til heystar.

Uppskot.

1) Tingið samtykkir, at Kunoyar, Mikladals og Húsa sókn verða frá 1sta januar 1931 serstakar kommunur við teimum treytum, sum kommunustýrið hevur ásett.
2) Val av stýri fyri teimum nýggju kommununum verður ásett til heystar.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Sundurbýtan av hinum sameindu sóknum í Sandoy.

Álit frá kommunalu nevndini.

I forrige Aars Lagtingssamling behandlede Tinget en Sag om Udskillelse af Skaalevig Sogn som særlig Kommune fra de forenede Sogne i Sandø Præstegæld. Tinget vedtog — som det vil fremgaa af vedlagte Udvalgsbetænkning i Sagen — at udsætte denne til indeværende Aar.

Til indeværende Tingsamling er der foruden et fornyet Andragende fra Beboere i Skaalevig ogsaa indkommet Andragende fra Beboere i Husevig og Skuø Sogne om Udskillelse af disse Sogne. Tilbage er saa alene Skopen Sogn.

Forstanderskabet for de forenede Sogne anbefaler Sagens Fremme, som det vil ses af vedlagte Skrivelse, og har tillige indsendt Forslag til

Betingelser for den endelige Udskillelse, samt Forslag til hvor mange Medlemmer hvert af de fremtidige Forstanderskaber skal bestaa af.

Undertegnede Udvalg, der har faaet Sagen til Behandling, skal anføre:

Efter sidst opgivne Folketal havde Skaalevig Sogn 222, Husevig 235, Skuø—Dimon 163 og Skopen Sogn 382 Indbyggere. Der foreligger ikke fra Forstanderskabet nogen Oplysning om Vælgerantallet i de nævnte Sogne, men efter hvad Udvalget kan skønne, er Andragerne undertegnet af over Halvdelen af Vælgerne i Skaalevig og Skuø Sogne, medens det for Husevig Sogn næppe er Halvdelen. Fra Skopen Sogn foreligger ikke noget Andragende, men Forstanderskabet udtaler i sin Skrivelse, at de betragter det som en Selvfølge, at Skopen Sogn ogsaa bliver en særskilt Kommune og denne Anskuelse kan Udvalget tiltræde, saa meget mere som man højst sandsynligt kan gaa ud fra, at Grunden til, at man ikke er fremkommet med et Andragende fra det største Sogn er, at man der var vidende om, at der forelaa Andragender om Udskillelse fra de tre andre Sogne.

Det af Forstanderskabet fremsendte Forslag til Betingelser for Udskillelse kan Udvalget tiltræde. Ligeledes kan man tiltræde Forslaget om, at den endelige Udskillelse vil være at fastsætte til 1ste Januar 1931.

Sagen skal imidlertid forelægges Ministeriet og for at fremmes opnaa dettes Billigelse, ligesom Forslaget om Betingelserne vil være at forelægge Vælgerne i alle de interesserede Sogne og saa atter forelægges Tinget til Godkendelse.

Det er imidlertid Udvalget bekendt, at Forstanderskabet for eventuelt at faa Sagen fremmet til den foreslaaede Tid, ønsker, at Amtmanden paa Lagtingets Vegne til sin Tid godkender de fremlagte Betingelser, og herimod har Udvalget ikke noget at indvende.

I Henhold til, hvad man foran har anført, skal man foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1) Lagtinget anbefaler, at de forenede Sogne i Sandø Præstegæld deles saaledes, at hvert af Sognene kommer til at danne en særlig Kommune.
2) De af Forstanderskabet foreslaaede Vilkaar, paa hvilke Kommunen kan deles, forelægges for Vælgerne og den eventuelle Godkendelse af Vilkaarene overlades til Amtmanden paa Tingets Vegne.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Sundurbýtan av Viðareiðis kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

Frá yvir 100 Viðingum, kvinnum og monnum, er til kommunustýrið send ein umsókn um, at kommunan sum skjótast verður sundurbýtt soleiðis, at Viðareiðis bygd verður ein kommuna og bygdirnar í

Sundalaginum: Kvannasund, Norðdepil, Depil, Norðtoftir, Fossá og Múli verða ein fyri seg.

Sóknarstýrið fyri Viðareiðis sókn ber sakina fram á ting við viðmæli, og framførir týðandi grundir, sum bera á tað borð, at sundurskilt eigur at vera.

Tað gongur tó ikki heilt greitt fram av tí skrivað er frá sóknarstýrinum, um tær ynskja sóknið gjørt til tvær sjálvstaddar kommunur við tveimum kommunustýrum ella teir kundi tonkt sær tvey sókn, sum hvørt hevði serstok peningaviðurskiftir, men felags kommunustýri, sum mangastaðni hevur verið; tó gongur tað fram av 2ru grein í teirra umsókn, at tað helst er tað fyrsta teir ynskja.

Sum sakin liggur fyri, kann hon tó ikki fremjast av tinginum, í tí, at tað bert eru umsøkjandi frá øðrum partinum av sóknini; tað sæst heldur ikki, hvussu mangir kommunalir veljarir eru í allari kommununi og í Viðareiðis bygd og heldur ikki, um øll tey, ið skrivað hava undir eru veljarar.

Burtursæð frá hesum er tað ivaleyst onnur forhold í hesum sókni, ið áttu at verið løgd fram fyri tingið samstundis sum umsókn kemur um sundurbýtan, t. d. hvussu teir ætla skúlaviðurskiftini í Sundalagnum skipað.

Nevndin skal tí mæla til, at málið verður goymt til næsta ár, og at tað verður gjørt veljarunum í Viðareiðis sóknakommununum kunnugt, at um teir ynskja málið framt, mugu teir aftur venda sær til tingið við sakini so fyrireikaði, at tingið kann taka støðu til hana; fyrst og fremst má eisini umsókn verða frá veljarum í Sundalagsbygdunum.

Uppskot.

Málið verður goymt til næsta ár, og nevndarálitið verður sent til kommunustýrið fyri Viðareiðis sókn.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Álíknan av kommunuskatti eftir markatali og ogn og førimuni.

Álit frá kommunalu nevndini.

Kommunala nevndin hevur fingið til umhugsan og viðgerðar tey til amtið frá kommununum sendu uppskot til álíknan av kommunuskatti eftir markatali og eftir ogn og førumuni fyri árini fra 1. januar til 31. desember 1933.

Við sakini fylgir skrivilsi av 1. juni 1930, undirskrivað av jarðaeigarum í Gøtu, Nes og Lorvík sóknum og harfyriuttan bræv frá prestinum í Eysturoya syðra prestagjaldi, sum sigur frá, at hann er við teimum, sum vilja hava jarðaskattin niðursettan í Nes sókni.

Í omanfyri nevnda skrivilsi biðja undirskrivararnir tingið um í hesari tingsetu fara undir at broyta tað órættvísi, sum er við, at jarðagóðsið verður skattað ov høgt samanborið við aðrar vinnuvegir.

Tað er ivaleyst nakað í tí, sum hesir menn siga, at við tað, at skatturin veksur í einum sókni, verður meira í skatt á hvørja skattamørk í tí, at markatalið ikki veksur, meðan skattaevnan og talið av skattaberarum kannska kann vaksa so nógv, at tann vaksandi skattur ikki kennist stórt tyngri enn áður.

Hesin spurningur hevur verið til umhugsan í tí nevnd, sum í tingsetuni 1927 hevur havt sama mál til viðgerðar. Tá hevur man serliga havt eyga á tí ójavna, sum er í hesari álíknan á jarðagóðsið í teimum ymisku sóknum, og nevndin hevur tí skotið uppá, at tann hvørt ár sitandi skattanevnd kundi havt eyguni opin fyri hesum máli, og møguliga komu við uppskotið til broytan, men serliga til eina meira rættvísa javnan av hesari skattalíkning. — Annars hevur tað altíð verið so, at tingið hevur góðkent tey uppskot, sum einmælt eru komin frá einum sóknarstýri, meðan viðhvørt er broytt har, sum ikki einmælt hevur verið innstillað, og tá hevur tað nokk sum oftast verið niðureftir fyri jarðagóðsið.

Annars má tað sigast, at fyri tey pláss, sum eru vorðin meira keypstaðarkend við stórum íbúgvaratali, eru uppskot so við og við komin frá kommunustýrinum og samtykt av tinginum, at gera tann partin av tí samlaða skattinum, ið skal álíknast jarðagóðsinum, minni og minni uppá seg. Tað skal eisini nevnast, at í tingsetuni 1921 varð samtykt, at tingið ikki samtykti eina hægri ásetan enn $^1/_5$ á jarðagóðsið. Einkult sókn standa enn við $^1/_5$, meðan aðrí eru komin til $^1/_{30}$ part; hetta heldur nevndin er rætt.

Tað hevur eisini til tíður verið talan um heilt at avskaffa serliga álíknan á jarðagóðsið, men hartil kann sigast, at vist í øllum mentaðum londum hevur man serligan skatt á fastari ogn, serliga á jørð, og fer man til hin partin av kongarikinum, eru stórar byrður serliga á jarðagóðsinum, fyriuttan pliktarbeiði til vegir o. a., ið liggur á markatalinum (Hartkorn). Heilt at avskaffa serligan skatt á fastari ogn (jørð) heldur nevndin ikki vera rætt, men man kundi væl tonkt sær eina meira javna álíknan enn nú er, men eisini har eru kringumstøðir at ansa eftir, í tí, at jørðin í einum sterkt vaksandi samfelag hevur føri til at vinna meira fyri sínum ávøkstri, og harav eisini tolur at bera ein hægri skatt eftir førinuni.

Tað skal nevnast, at tað eru stað í Føroyum, hvar skatturin pr. skattamørk er væl hægri enn í hesum sóknum, hvar klagan kemur frá, hóast tað má sigast, at skatturin er høgur á jørð í Gøtu, Nes og Leirvík, tó er uppskot frá kommunustýrinum at seta hann niður í Gøtu og Leirvík — frá $^1/_{15}$ til $^1/_{20}$ — sum verður samtykt.

At fara undir eina størri umbroytan av hesum máli sum heild, heldur nevndin seg ikki kunna; harvið kundi man møguliga eisini gingið tí kommunala sjálvstýrinum ov nær, tí tey valdu kommunustýrini skuldi tó verið teir, ið best vistu greiði á og rættvísast kundu ásett skattin.

Nevndin heldur seg tí ikki til at fara undir hetta mál, men mælir til, at tey fyriliggjandi uppskot verða samtykt.

Uppskot.

Við ávísan til § 22 í lóg nr. 30 av 28. februar 1872, sbr. lóg av 12. mars 1923, § 37, um stýrið av føroyskum landkommunum,

samtykkir løgtingið, at skatturin í niðanfyri nevndu kommunum verður áliknaður soleiðis í tíðini frá 1. januar 1931 til 31. desember 1933:

		Eftir markatali:	Eftir ogn og førumuni:
Klakksvíkar sókn	.....	1/50	49/50
Viðareiðis —	.....	1/20	19/20
Fugloyar —	.....	1/20	19/20
Svínoyar —	.....	1/20	19/20
Kunoyar —	.....	1/12	11/12
Mikladals —	.....	1/12	11/12
Húsa —	.....	1/12	11/12
Leirvíks —	.....	1/20	19/20
Fuglafjarðar —	.....	1/18	17/18
Funnings —	.....	1/15	14/15
Eiðis —	.....	1/8	7/8
Gøtu —	.....	1/20	19/20
Oyndarfjarðar —	.....	1/10	9/10
Nes —	.....	1/16	15/16
Hvalvíks —	.....	1/8	7/8
Vestmanna —	.....	1/50	49/50
Kaldbaks —	.....	1/5	4/5
Kirkjubø —	.....	1/5	4/5
Hestoyar —	.....	1/5	4/5
Tórsh. uttanb. —	.....	1/5	4/5
Nólsoy —	.....	1/7	6/7
Kollafjarðar —	.....	1/12	11/12
Sandavágs —	.....	1/15	14/15
Sjóvar —	.....	1/20	19/20
Haldórsvíks —	.....	1/10	9/10
Saksum —	.....	1/10	9/10
Sørvágs —	.....	1/15	14/15
Miðvágs —	.....	1/15	14/15
Býggjar —	.....	1/20	19/20
Mykines —	.....	1/8	7/8
Hovs —	.....	1/9	8/9
Famien —	.....	1/8	7/8
Hvalbyar —	.....	1/25	24/25
Froðbyar —	.....	1/50	49/50
Vágs —	.....	1/35	34/35
Sumbyar —	.....	1/7	6/7
Sands —	.....	1/15	14/15
Skopunar —	.....	1/40	39/40
Húsavíks —	.....	1/10	9/10
Skálavíks —	.....	1/15	14/15
Skúvoyar —	.....	1/10	9/10

Amtmaðurin verður biðin um at innheinta uppskot frá teimum sóknarstýrum, sum eiki hava sent, og hareftir at geva neyðturvuliga samtykt.

Broytingaruppskot frá Niclasen o. fl.:

Det maa erkendes at Udviklingen paa Færøerne har gaaet og fremdeles gaar med Kæmpeskridt i den Retning, at Jordegodset, som før var den bærende Kraftkilde i Landet, hvad der naturligt paa den Tid havde sin Berettigelse, at der paahvilede dette en tilsvarende Andel af Samfundsbyrder, men efterhaanden som Fiskeridriften har taget et saa mægtigt Opsving og nu er den bærende Kraft, er Landbruget som naturligt gaaet stærkt tilbage, idet Jorden her paa Færøerne kræver stor Arbejdskraft, men ikke giver saa stor Afgrøde, at den er i Stand til at betale de gængse Timelønninger, som andet Arbejde byder paa. Paa Trods af dette er det ikke mere end Ret og Billighed, at den bærer sin skyldige Samfundspligt med Hensyn til Samfundsskat i Forhold til den Indtægt, den giver. Derimod kan man ikke se eller indrømme, at det med nogen Ret kan fastholdes, at der er Grund til at opretholde den nugældende Ordning: At der paalægges det matrikulerede Jordegods en Ekstraskat eller forlods Skat til Kommunerne udover Grundskatten til Lagtingets Amtsrepartitionsfond. — Hertil kommer den Omstændighed, at denne Forlodsskat virker uretfærdigt, idet den ikke rammer al Jord, men kun den matrikulerede Jord og gaar helt og aldeles forbi, uden at ramme alle de Trøer, der er indlagt, siden Matrikuleringen blev foretaget, og som allerede nu giver en nok saa stor Del af den samlede Indtægt, som Jordegodset paa Færøerne i sin Helhed afgiver. — Derhos maa Tinget være indforstaaet med, at en væsentlig Del af de Byrder, der i Modsætning til, da Loven af 1872 blev sat i Kraft, ikke er af den Beskaffenhed, at det bør belaste Jordegodset med forlods Skat, saasom Sygekasseudgifter m. m. —

I Betragtning af, at det vil blive paakrævet, at en Forandring i Skatteansættelsen efter Lovene af 1872 og 1923 vil kræve den Lovændring, at Forlodsskat bliver paalagt Jordegodset, skal man efter Omstændighederne foreløbig frafalde dette, men stiller Forslag om, at Forlodsskatten bliver reduceret til det mindst mulige, indtil en saadan Lovændring kan finde Sted.

Man kan i Henhold til foranstaaende næppe komme udenom, at denne Forlodsskat inden for samme Kommune, som har i Hænde efter Formue og Lejlighed, paa en retfærdig Maade er i Stand til at ramme alle Indtægter, hører til Fortiden og bør ændres saaledes, at Skatten ligelig kommer til at hvile paa alle Indtægter, uanset disse hidrører fra Jord eller andre Indtægtskilder. —

I Tilslutning til foranstaaende tillader undertegnede sig — i Stedet for Udvalgets Forslag — at stille følgende

Forslag.

Lagtinget fastsætter, at der i Tidsrummet 1. Januar 1931—31. December 1933 i intet Tilfælde af Kommunerne paalignes forlods Skat paa Jordegodset med et højere Beløb end 1/50 af Kommunens samlede Udgifter.

Broytingaruppskot frá Effersøe:

1) Principalt:
Froðbyar sókn ændres til $^{1}/_{70}$--$^{69}/_{70}$.

2) Subsidiært:
Samme Sogn ændres til $^{1}/_{65}$--$^{64}/_{65}$.
3) Vág sókn ændres til $^{1}/_{50}$--$^{49}/_{50}$.

Broytingaruppskot frá Nolsøe:

Vágs Sogns ændres til $^{1}/_{70}$—$^{69}/_{70}$.

Broytingaruppskot frá Niclasen:

Sørvaag Sogn ændres til $^{1}/_{50}$—$^{49}/_{50}$.
Midvaag Sogn ændres til $^{1}/_{40}$—$^{39}/_{40}$.
Sandevaag Sogn ændres til $^{1}/_{35}$—$^{34}/_{35}$.

Broytingaruppskot frá A. Samuelsen:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

1) Sagen sendes de forskellige kommunale Styrelser hvorefter nyt Forslag bedes indsendt til Amtet.
2) Amtet bemyndiges til at approbere de derefter fremkommende Forslag forsaavidt de maatte gaa ud paa Fastsættelsen af Skatten mellem $^{1}/_{10}$ og $^{1}/_{70}$.

Hetta seinasta uppskot samtykt við 12 atkvøðum. Sí skj. nr. 12 (åsetan amtmannsins).

Samtykt til lán til Famiens kommunu.

Samtykt til gerðabókina viðvíkjandi 2500 kr. í Færø Amts Sparekasse.

Samtykt til lán til Klakksvíkar kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune andrager Tinget om Approbation paa Optagelse af et yderligere Laan til Elektricitetsvær-

ket med indtil 40.000 Kr., saaledes at det samlede Laan til dette Formaal bliver ialt 520.000 Kr. — Tidligere har man Tingets Approbation paa Optagelse af Laan paa 480.000 Kr.

Andragendet motiveres med, at det vil vise sig forholdsvis billigere nu straks at udvide Vandresorvoiret fra 30.000 m² til 50.000 m² og desuden maa der opføres Bolig til Bestyrer og Assistent og Udgifterne dertil var ikke medtagne i det sidste Overslag.

Det oplyses, at Kommunen har optaget 2 Laan paa tilsammen 450.000 Kr., men man mener, at det bliver nødvendigt at optage Laan paa op til 500.000 Kr., dog rettende sig efter, hvilke Kurser der opnaas. For imidlertid at være paa den sikre Side, anmoder man om Approbation paa Optagelse af Laan op til 520.000 Kr. Det oplyses i en anden Skrivelse fra Forstanderskabet, at de ny paakomne Udgifter vil fordele sig med ca. 20.000 Kr. til to Boliger til Bestyrer og Assistent, og Udvidelse af Dæmningsanlæget, foraarsaget af det store Rumfang, maa vel opnaa ca. 30.000 Kr.

Som det vil fremgaa af Behandlingen af Sagen om Laan til Klaksvig Kommune til Opførelse af Elektricitetsværk sammesteds, var der stærkt delte Stemninger mellem Tingets Medlemmer; der kan henvises til Lagtingstidende for 1928, Side 122, og Lagtingstidende for 1929, Side 186. — Sagen resulterede i, at Tinget approberede, at Klaksvig Kommune optog det ommeldte Laan og paatog sig yderligere en Garanti for 300.000 Kr. af Laanet. —

Der er hos visse Medlemmer af nærværende Udvalg stor Betænkelighed ved yderligere at foreslaa, at der gives Klaksvig Sogns Kommune Tilladelse til at optage et Laan som det omhandlede til samme Formaal, og hele Udvalget maa formene, at Kommunen allerede i Fjor havde været klar over, at der vilde medgaa Udgifter til Opførelse af Bestyrer- og Assistentboliger, saa det ikke i Aar skulde være nødvendigt at søge om yderligere Laan dertil.

Imidlertid er man klar over, at da der i indeværende Foraar er begyndt paa Arbejderne paa Dæmninger m. m., saa er det med ovennævnte Udvidelse for Øje, saa en Nægten fra Tingets Side af Approbationen kunde medføre en Standsning af Anlæggets Udførelse, hvilket paa Sagens nuværende Stadium formentlig ikke vilde være forsvarligt. Men da Kommunen imidlertid — efter alt, hvad der foreligger — af Anlægsudgifterne til Elektricitetsværket vil blive belastet med en Gæld paa ca. 500.000 Kr. og desuden i Forvejen har ikke faa Gældsforpligtelser, ser Udvalget ikke rettere end at Tinget i Betragtning af den Risiko, der vil være forbundet med at staa som Garant for 300.000 Kr., maa stille som Betingelse for Approbationen, at Tinget til enhver Tid skal have Indseende med de Takster, der sættes for Strømforbrug, og at disse skal have Tingets Godkendelse.

Forslag.

Tinget approberer, at Klaksvig Sogns Kommune til Elektricitetsværket optager et yderligere Laan paa indtil 40.000 Kr. paa den Betingelse, at de Takster og Afgifter, der til sin Tid vil være at fastsætte for Strømforbrug fra Elektricitetsværket, forelægges Tinget til Approbation.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Samtykt til lán til Kunoyar kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

Við bræví, dagsett 3. august 1930, biðjur kommunustýrið fyri Kunoyar, Mikladals og Húsa sókn um tingsins samtykt til, at Kunoyar sókn í Færø Amts Sparekasse tekur eitt lán uppá 3000 kr. á vanlig vilkor. — Ársøkin til, at teir mugu taka lán, er, at teir hava bygt ein skúla í Haraldsundi.

Nevndin hevur fingið at vita, at tað einki er, sum forðar, at teir kunnu fáa hetta lán í sparikassanum og ræður tí til, at tingið gevur sína samtykt.

Uppskot.

Tingið samtykkir, at Kunoyar sókn í Færø Amts Sparekasse tekur eitt lán uppá 3000 kr., sum verður at renta og afturrinda á vanligan hátt.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Samtykt til lán til Froðbiar kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

8. august í ár hevur kommunustýrið fyri Froðbiar sókn biðið um tingsins samtykt til, at kommunan tekur eitt lán uppá 60.000 kr. til afturrindan av skuld, sum enn stendur ógoldin av tí, sum gekk til at stovna og seinri víðka um anleggið til at fáa íbúgvarunum í Froðbiar sókn elektricitet.

Við sakini liggja skjøl, sum vísa á, hvussu er farið um við peninginum og hvønn teir enn hava skuld til. — Kostnaðinum heldur nevndin seg ikki kunna finnast at, samanborið við tað, sum hann aðrastaðni hevur verið; tó má nevndin halda, at tann sansýning, ið væntandi fer at ganga til tann álitismann, kommunustýrið hevur haft, er eftir førinuni heldur stór.

Nevndin skal vísa á, at við viðgerð av einum líknandi máli um lán til Klakksvíkar kommunu hevur nevndin ráðt tinginum til at taka ta støðu, at treytin fyri at samtykkja lánið verður, at tingið eisini skal samtykkja takstirnar fyri nýtslu av streymi. Somu støðu heldur nevndin, at tingið eigur at taka í hesum máli.

Uppskot.

Tingið samtykkir, at Frodebø Sogns Kommune til elektricitetsverkið tekur eitt lán inntil 60.000 kr. við tí treyt, at teir takstir

og tey gjøld, ið ásett verða fyri nýtslu av streymi frá verkinum á Tvøroyri, verða fyriløgd tinginum til samtyktar.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Álit frá kommunalu nevndini.

Forstanderskabet for Frodebø Sogns Kommune andrager om Tinets Approbation paa at optage et Laan paa 60.000 Kr., foranlediget af Vejarbejde i Kommunen.

Der siges, at Pengene skal bruges til Fortsættelse af Kørevejen mod Frodebø og Trangisvaag. Ligeledes oplyses, at der er anlagt 1000 m Kørevej af 5¼ m Bredde og 14.000 m af 4 m Bredde. Næste Aars Arbejde, indbefattet Erhvervelse af Vejarealer, anslaas til 33.154 Kr. Der er til udført Arbejde optaget et Laan paa 25.000 Kr., der skal tilbagebetales i Løbet af 1931; heraf er største Delen brugt til Anlægget. Dette Laan bl. a. har medført, at man har været nødt til at sætte Kommunens Skatteprocent op til 12. Kan man nu faa det omtalte Laan paa en længere Afbetaling, mener man at kunne sætte Skatteprocenten noget ned igen.

Udvalget er ikke saa lidt betænkeligt ved at foreslaa Tinget at give den omsøgte Approbation. Frodebø Kommune er i Forvejen stærkt økonomisk forspændt. I indeværende Samling er der desuden givet Kommunen Approbation paa et Laan paa 60.000 Kr. til Afbetaling af Restgæld paa Elektricitetsanlægget.

Det forekommer ogsaa Udvalget, at Kommunens Administration tilsyneladende ikke bliver drevet med den Økonomi, som formentlig kunde paakræves. Uden at gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal, skal man blot nævne, at der af den Andragendet vedlagte summariske Redegørelse for udført Vejarbejde i Kommunen ses sidste Aar, at man har udbetalt over 11.000 Kr. for Erhvervelse af Vejarealer.

Da det omsøgte Laan imidlertid for en stor Dels Vedkommende skal benyttes til Afbetaling af et midlertidigt Laan, hvorpaa Kommunen tidligere maa have faaet Approbation, kan Udvalget efter Omstændighederne tilraade Tinget at give den omsøgte Approbation. –

Forslag.

Tinget approberer, at Frodebø Sogns Kommune optager et Laan paa indtil 60.000 Kr., hvoraf 25.000 Kr. anvendes til Tilbagebetaling af et midlertidigt Laan i Færø Amts Sparekasse af denne Størrelse. – Det vil være at paase, at Laanet optages paa for Kommunen saa gunstige Afbetalingsvilkaar som muligt.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Samtykt til lán til Fuglafjarðar kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

Kommunustýrið fyri Fuglafjarðar sókn biður um tingsins samtykt til í Færø Amts Sparekasse at taka eitt lán uppá 3000 kr. at afturrinda í 10 ár.

Lánið er ætlað til at avbetala ein kassakredit í Føroya Banki, stórur 2672 kr. 73 oyr.

Nevndin hevur fingið at vita, at tað er einki, ið forðar fyri at fáa hetta lán í sparikassanum, og tá tað samstundis verður bíligari fyri kommununa enn ein kassakredit, ræður nevndin til, at tað verður samtykt.

Uppskot.

Tingið samtykkir, at Fuglafjarðar kommuna tekur eitt lán uppá 3000 kr. í Færø Amts Sparekasse. — Lánið verður at afturrinda í 10 ár.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Ábyrgd fyri láni til Vágs kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

Ved Skrivelse af 15. August 1930 ansøger Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune om Lagtingets Garanti for Betaling af Renter og Afdrag af et Laan, stort 140.000 Kr., som Kommunen agter at optage hos Kreditforeningen af Kommuner i Danmark til Afløsning af en Kassekredit i A/S Fyns Diskontokasse paa 125.000 Kr., som er forfalden til Indfrielse den 1. Juli d. A.

Kommunen har gennem Amtet faaet Approbation paa at optage Laanet, men Kreditforeningen stiller som yderligere Betingelse, at Frodebø Sogns Kommune paatager sig en solidarisk og ubetinget Garanti for Betalingen af Renter og Afdrag indenfor et Beløb af 20.000 Kr. aarlig.

Uagtet Frodebø Sogns Kommune ved Skrivelse af 31. Maj 1929 er gaaet med til at garantere Vaag Elektricitetsværk en Mindsteindtægt fra Frodebø Sogns Kommune paa 20.000 Kr. aarlig, har sammes Forstanderskab, efter at være gjort bekendt med den af Kreditforeningen fremsatte Betingelse, ved Skrivelse af 14. Marts 1930 undslaaet sig for at give den forlangte Garanti under Hensyn til Kommunens store økonomiske Forpligtelser, og henviser Vaag Sogns Kommune til Lagtinget, der formentlig vil give Garantien i Lighed med, hvad der er sket for Klaksvigs Vedkommende.

Der kan ikke være Tvivl om, at Frodebø Kommune er i høj Grad interesseret i, at Værket i Vaag kommer til at arbejde under til-

fredsstillende Vilkaar, idet Kommunen ved Kontrakt har bundet sig til at aftage elektrisk Strøm fra Vaags Værk til 1965, og yderligere ifølge Kontraktens § 14 er berettiget til, om der fremsættes Ønske derom, at kunne indgaa som Medejer af Værket. — Det kunde derfor synes naturligt, at Frodebø Sogn, som af Kreditforeningen krævet, paatager sig den krævede Forpligtelse. Derimod kan man ikke se, at det skulde være nødvendigt, at denne Garanti skulde være op til et Beløb af 20.000 Kr., da den Sum, det drejer sig om til Renter og Afdrag at det ommeldte Laan paa 140.000 Kr. kun kan blive 10.500 Kr. — Derom maa der formentlig ved Forhandling med Bestyrelsen for Kreditforeningen af Kommuner i Danmark kunne træffes en rimeligere Ordning.

Naar man imidlertid kommer ind paa Spørgsmaalet om Vanskelighederne for Vaag Elektricitetsværk og om Bestræbelserne for, at Værket kan komme til at arbejde videre paa en sund Basis, burde man formentlig tage Spørgsmaalet op om, at Lagtinget skulde have Indseende med og Indflydelse paa de Takster, der betales for Elektricitet, og ligeledes med de Kontrakter, der oprettes, hvorved der paaføres Kommunen vedvarende Forpligtelser. — Udvalget har den Opfattelse, at en Del af Vaag Værkets Vanskeligheder stammer fra, at man har for lave Takster for Strømforbrug, hvilket igen medfører, at man ikke af Aarets normale Overskud har nævneværdigt til altid paakommende Udvidelser eller nødvendige Forbedringer. Udvalget maa raade til, at Tinget optager dette Spørgsmaal i det Tilfælde, som Udvalget vil tilraade, at Tinget træder hjælpende til overfor Vaag Kommune.

Tinget kan maaske vanskelig afvise paa en eller anden Maade at yde sin Medvirkning til, at Vaag Kommune kan faa ombyttet sin forholdsvis dyre Kassekredit med et billigere Kreditforeningslaan. Dette kan ske ved at Tinget kunde give Frodebø Kommune Tilhold om at give den krævede Garanti, da denne Kommune som anført foran maa siges at være i høj Grad interesseret i Vaag Værkets Trivsel. — Udvalget vil imidlertid — efter nøje at have overvejet Sagen — raade til, at Tinget overfor Kreditforeningen af Kommuner garanterer for, at Renter og Afdrag af det 140.000 Kr. store Laan bliver betalt, mod at Tinget hvert Aar foranlediger, at den hertil nødvendige Sum først afgaar i det Beløb, som Frodebø Kommune aarlig betaler for Strøm fra Vaag Elektricitetsværk. Men denne Garanti maa være paa Betingelse af, at Tinget faar bestemmende Indflydelse paa de Takster, hvorefter der betales for elektrisk Strøm fra Værket.

I Henhold hertil vil man foreslaa:

Lagtinget garanterer overfor Kreditforeningen af Kommuner i Danmark for et Laan paa indtil 140.000 Kr., som Vaag Sogns Kommune har faaet Tingets Approbation paa at optage.

Betingelsen for ovennævnte Garanti er,

a) af Frodebø og Vaag Sogne forpligter sig til, at ca. 10.500 Kr., svarende til Renter og Afdrag af Laanet, hvert Aar fradrages af det Beløb, som Frodebø Sogn maatte være pligtigt at betale til Vaag Sogn for elektrisk Strøm, og tjener som Sikkerhed for Betaling,
b) af Takster og Afgifter for Brug af Strøm fra Vaag Elektricitetsværk godkendes af Tinget.

Broytingaruppskot frá nevndini:

I Indstillingspunkt a tilføjes mellem Ordene «Aar» og «fradrages»: «forlods».

Hetta bildið samtykt og uppskot nevndarinnar samtykt við 16 atkvøðum.

Ljósmóður í Nes kommunu.

Álit frá kommunalu nevndini.

Sagen om en Ansættelse af en Jordemoder i Næs Sogn er atter i Aar forelagt Tinget med Justitsministeriets Skrivelse af 13. Februar 1930, hvori udtales,

1) at Ministeriet ikke kan tage Standpunkt til Sagen, forinden der foreligger Udtalelser fra samtlige de i denne interesserede Forstanderskaber.
2) Paa Grundlag af disse Erklæringer udbeder man sig en Indstilling fra Lagtinget med Hensyn til Ønskeligheden af en almindelig Omlægning af Strænder, Gøte og Kollefjord Jordemoderdistrikter m. m.
3) Særlig udbeder man sig en Udtalelse fra Lagtinget om, hvorvidt Anlæg af nye Køreveje paa Østerø skulde gøre det muligt at undgaa Ansættelsen af nye Jordemødre i Næs og Lervig.
4) Endelig udbeder man sig Oplysning om, hvornaar Jordemoderen i Strænder falder for Aldersgrænsen.

Ad 1) Der mangler Udtalelser fra Lervig og Kollefjord, der vil blive søgt fremskaffet gennem Amtet.

Ad 2) Udvalget har under Sagens Behandling i 1928 ikke foreslaaet nonogen almindelig Omlægning af Strænder, Gøte og Kollefjord Jordemoderdistrikter, kun at Solmundefjord og Skibenæs fornentlig burde henlægges til Næs Distrikt og Udvalget finder ikke under de værende Omstændigheder at kunne foreslaa noget i den Retning.

Ad 3) Anlæg af nye Veje paa Østerø vil efter Udvalgets Mening gøre det mindre nødvendigt at ansætte en ny Jordemoder i Lervig, hvilket man under Behandling af denne Sag har fremhævet; derimod mener man, at det ny Næs Distrikt er saa stort — ca. 1200 Indbyggere — at der er Brug for en Jordemoder.

Ad 4) Saavidt Udvalget bekendt, er Jordemoderen i Strænder 55 Aar og har altsaa om 5 Aar Ret til at søge Afsked med Pension.

Udvalget mener iøvrigt at burde fastholde Tingets Vedtagelse fra forrige Aar om Ansættelse af en Jordemoder i Næs Sogn.

Amtet anmodes om at foranledige, at de ønskede Udtalelser fra Kollefjord og Lervig Forstanderskaber fremkommer.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Ljósmóður í Lorvík.

Álit frá kommunalu nevndini.

Sagen om Ansættelse af en Jordemoder i Lervig blev i afvigte Aars Lagtingssamling behandlet i undertegnede Udvalg, der afgav Indstilling.

Til Sagens tredie Behandling blev der stillet Ændringsforslag, som blev vedtaget. Skønt det vedtagne Ændringsforslag var mod Udvalgets Indstilling, ser man sig ikke i Stand til at tage en anden Stilling til Sagen, men kan iøvrigt med Hensyn til det af Ministeriet stillede Spørgsmaal henvise til, hvad man har anført i Sagen om Ansættelse af en Jordemoder i Næs Sogn.

Broytingaruppskot frá Johs. Petersen o. fl.:

Vi undertegnede mener, at det Ønske som næres af Befolkningen i Lervig om Ansættelse af en Jordemoder sammesteds bør imødekommes i Overensstemmelse med Lagtingets Beslutning i Samlingen 1929.

Forslag.

Lagtinget udtaler, at der bør ansættes en Jordemoder i Lervig og anmoder Amtmanden om at foranledige at dette sker i Overensstemmelse med Lagtingets Beslutning af 1929.

Broytingaruppskotið samtykt við 13 atkvøðum.

Gjald til ljósmóður.

Álit frá kommunalu nevndini.

Ved Skrivelse af 30. Juni 1930 har Amtet forelagt Tinget Justitsministeriets Skrivelse af 2. Maj til Amtet, hvori Ministeriet henleder Op-

mærksomheden paa, at Gyldigheden af Bekendtgørelse af 15. Januar 1921 om Mindstebetaling for Distriktsjordemødre paa Færøerne udløber den 31. Marts 1931. Under Henvisning til § 11 i Anordning Nr. 49 af 11. Februar 1920 anmodes Amtet om at forelægge Lagtinget Spørgsmaalet om Udfærdigelse af en ny Bekendtgørelse.

Der er indhentet Erklæringer fra Amtslægen og fra de forskellige Forstanderskaber, der foreligger, samt en Udtalelse fra Formanden for Jordemødrenes Kredsforening paa Færøerne.

Amtslægens Svar gaar ud paa, at man beholder de gældende Takster, og i Jordemoderforeningens Skrivelse anføres forskelligt, der gaar ud paa om ikke direkte at forhøje Taksterne, saa dog i Retning af at forbedre Lønstandarden for de færøske Jordemødre. Forstanderskabernes Svar er ret uensartede, men et Flertal foreslaar at beholde de nuværende Takster, medens andre foreslaar en radikal Nedsættelse.

Flere Forstanderskaber foreslaar en Ændring i selve Anordningen, saaledes at Huslejegodtgørelse bortfalder for Jordemødre.

Udvalget skal udtale, at der indenfor samme er adskillig Stemning for at foreslaa denne Ændring, men man har enedes om ikke i Aar at stille noget Forslag desangaaende.

Derimod mener man, at der, naar den ny Bekendtgørelse om Mindstebetaling affattes, bør foretages følgende Nedsættelse af Taksterne:

For Indtægter under	1000 Kr.	5	Kr.
» — fra	1000—1500 Kr.	8	—
» — »	1500—2000 »	10	»
» — »	2000—2500 »	15	»
» — »	2500—3000 »	20	—

De øvrige Satser foreslaas uforandrede.

Broytingaruppskot frá Johs. Joensen:

I Stedet for Udvalgets Forslag sættes:

For Indtægter under	1000 Kr.	8	Kr.
» — fra	1000—1500 »	10	»
» — »	1500—2000 »	15	»
» — »	2000—2500 »	20	»
» — »	2500—3000 »	25	»
» — »	3000—4000 »	30	»
» — »	4000—5000 »	40	»
» — »	5000—6000 »	50	»
» — »	6000 og derover	75	»

Uppskot nevndarinnar samtykt við 15 atkvøðum móti 3 atkvøðum.

Kæra um kommunuval.

Kollafirði.

Tað er klagað um, at ein innsendur kandidatlisti til kommunuval av valnevndini er sagdur ógyldigur av tí, at tveir stillarar, ið høvdu undirskrivað listan, stutt undan valinum høvdu kravt seg strikaðar út, og hevði so listin ov fáar stillarar.

Tað er upptikin politirapport um hetta mál og av rapportini tykist tað skiluligt, at hesi bæði fólk, ið kravdu seg strikaði av listanum, høvdu sett sitt navn undir í teirri trúgv, at ein vissur maður skuldi setast upp til val, men tá tey fingu at vita, at hann ikki vildi, vildu tey heldur ikki vera stillarar og kravdu seg strikaði av listanum.

Nevndin heldur, at tey — sum statt hevur verið — hava havt loyvið til at taka teirra navn aftur, sjálvt um listin av teirri ársøk varð ónýttur. Seinri er komið nevndini í hendi eitt bræv frá dómsmálaráðharranum, hvarí svar verður givið tinginum á henda spurning, og gongur tað út uppá tað sama, at stillarar hava rætt til at taka navn teirra aftur líka til síðstu froyst, sum listi kann gevast inn, sjálvt um listin tá verður ónýttur.

So statt skal nevndin mæla tinginum til at samtykkja:

Tað verðir svarað klagaranum, at kommunuvalið í Kollafirði 28. januar í ár ikki av nevndu ársøk kann umstoytast.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Nesi.

Við valið er ikki farið fram eftir vallógini.

Valnevndin hevur kunngjørt, at kandidatlistar skuldu vera innkomnir innan ein vissan dag (10. januar) og setur harvið ein stytri froyst enn vallógin gevur heimild til, men hevur tó tikið móti einum lista kl. 10 f. m. henda ásetta dag. Klagarin hevur spurt, um hann ikki kundi fáa ein lista inn um e. m. henda sama dag, men hevur fingið avslag.

Tað er kunngjørdur ein froystur (28. januar) fyri at hava goldið skatt og soleiðis fyri valrætt, og hóast tað skulu fólk hava valt, sum ikki hava yvirhildið henda froyst, við tað at formaðurin fyri kommunustýrið saman við valstýrinum hava givið loyvið til at víkja frá tí í lýsingini ásetta, og valstýrið skal enntá hava sent boð til fólk um at koma á val. Hetta síðsta noktar valstýrið tó fyri.

Kommunustýrið heldur ikki tað er ársøk til at lata nýtt val halda.

Tað er skiluligt, at við valið er ikki farið fram eftir teim reglum, vallógin setur; soleiðis skuldi ið hvussu var ein kandidatlisti verið tikin, um hann var framborin um eftirmiddagin 10. januar, her skuldi tann froystur verið hildin, sum vallógin ásetur, annars hevur valnevnið eisini vikið frá tí froysti, tað sjálvt hevur sett. Hetta eigur at verða átalað; líkaleiðis tað, at valstýrið hevur givið fólkum loyvi at valt, sum eftir kommunustýriðsins lýsing ikki skuldi verið við; tað kann hava gjørt missmun á veljarum.

Hóast tað á nakran hátt hevur gingið óregluligað til við hetta

val, er nevndin tó í iva um eitt nýtt val hevði givið stórt øðrvísi úrslit, og nýtt val er nóg so stórur ómakur fyri allar partar.

Nevndin vil tí ikki ráða tinginum til at umstoyta valið.

Uppskot.

1. Tingið heldur ikki vera nóg mikla ársøk at umstoyta valið í Nes kommunu 3. februar 1930.
2. Tingið finnist at, at tað er farið óregluliga fram við nevnda val í Nes kommunu og áleggur forstandarskapi og valnevnd í framtíðini betur at ansa eftir, at vallóg og valsamtykt verða fylgdar.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Haldórsvík.

Við valið av felagslimum (5) til kommunustýrið fyri Haldórsvíkar og Saksum søknum vóru innkomnir 2 kandidatlistar. Valið fekk tað úrslit, at listarnir A og B hvør fingu 54 røddir.

Tá felagsvalnevnið kom saman til endaliga uppteljing, vóru teir varir við av at halda vallista og stemmulista saman, at ein kona hevði greitt atkvøðu, sum ivaleyst ikki hevði rætt til tess av tí, at maður hennara ikki hevði uppfylt tær treytir, ið krevjast til valrætt; galdan av skatti.

Valnevnið gav frágreiðing til kommunustýrið, sum á fundi 24. februar einmælt samtykti, at valið mátti haldast ógyldigt; men skjóta við skrivilsi sama dag tað enduligu avgerð undir amtmannin (á løgtingsins vegna). Síðan hava amt og kommunustýri vexlað brøv um málið og endiliga er tað komið til tingið.

Undirskrivaða nevnd, sum hevur fingið málið til viðgerðar, skal loyva sær at føra fram:

Tann avgerð, ið kommunustýrið tók á fundinum 24. februar, stóð ivaleyst við makt, um eingin veljari innan 14 dagar tnótmælti og kravdi sakina til tingsins avgerð (lóg av 30. apríl 1909 § 18, 2. stk.). Tá kommunustýrið tó skjýtur málið til amtið, má tað tí mest haldast at vera av teirri ársøk, at teir ynskja amtmannsins avgerð av, hvussu viðari skal farast fram við málinum, við umvalið o. m.

Tað kundi verið talað um at latið lutakast farið fram við tað, at báðir listar standa líka, men av tí henda eina røddin ger útslagið fyri úrslitinum av valinum og møguliga eisini ger útslag fyri meiriluta í tí nýggja kommunustýri, heldur nevndin, at tað er beinast, at tingið eisini samtykkir tað støðu, sum kommunustýrið hevur tikið, at umval skal fara fram.

Tað er upplýst í teim málinum viðløgdu skjølum, at innanríkisráðharrin hevur úttalað um eitt nakað líkt tilfelli í brævi av 26. mars 1925 til býarstýrið fyri Nykøbing F.: «da ikke blot et enkelt Mandat, men endog det nye Byraads Flertal vil afhænge af en enkelt Stemme . . . findes Valget overensstemmende med den af Klageren nedlagte subsidiære Paastand at burde omstødes».

Umval, sum nú sjálvsagt ikki kann vera fyritikið fyrr enn í heyst, tá fiskarar sum mest eru heima, verðir at fara fram eftir sama vallista, ið nýttur var 15. februar, við tað, at valið tó verður fyritikið í sama ári. Men nevndin heldur tó, at allir teir veljarar, sum innan tann valdag, ið ásettur verður, hava greitt kommunuskatt fyri 1929 og undanfarið ár, eiga at kunna velja, meðan tað verður sæð burtur frá skattagjaldi fyri nakran part av 1930 til hetta val.

So statt skal nevndin seta fram uppskot:

1. Nýtt felagsval av 5 limum til Haldórsvíkar og Saksunar kommunustýrið verður hildið.
2. Valið fer fram eftir sama vallista sum valið 15. februar, tó so, at allir veljarar, sum innan valdagin hava goldið beinleiðis kommunuskatt fyri 1929 og undanfarið ár, hava rætt at luttaka í valinum.
3. Álitið verður at senda Haldórsvíkar og Saksunar kommunustýri.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Miðvági.

Í mars hevur Heine Haraldsen úr Miðvági inngivið klagu til tingið vegna Niclas Niclasen og Henrik Johansen, ið klaga yvir, at teir ikki hava fingið loyvi at velja við kommunuvalið í Miðvági 13. februar, hóast teir høvdu goldið kommunuskatt í byrjanini av árinum 1930 og undan valinum, og at teir vistu ein mann, ið hevur valt, sum ikki hevði goldið skatt sín áðrenn 1929 var úti. Av teirri ársøk vilja teir sleppa at velja aftaná, ella at valið verður umstoytt.

Politiið hevur granskað sakina og harav framgongur, at tað ikki er reiðuliga sum hesir menn hava sagt um henda eina veljaran, og má hann sigast at hava havt allan rætt til at velja.

Tað er eisini upplýst, at kommunustýrið hevur lýst valið á lógligan hátt, og at tað er gjørt veljarunum kunnugt, at eingin er upptikin á vallistan, sum ikki hevur goldið sín skatt undan byrjan av árinum 1930.

Eftir § 5, 4. stk., í lóg av 30. april 1919 hevur eitt forstandarskap ivaleyst rætt til at seta henda froyst, tá tað verður lógliga kunngjørt veljarunum, men í mongum kommunum verður eisini tann siður nýttur, at lata teir velja, sum hava goldið sín skatt innan valdagin, og tað kann væl ikki sigast at vera í stríð við lógina, sbr. § 2, 2. stk. Her hevði tað tó ivaleyst verið beint, at allar kommunur fingu eins reglur at gingið eftir. Tá tað má haldast, at hesir báðir klagarar hava verið kunnugir við tann froyst, forstandarskapið hevði sett og tá teir ikki vóru komnir á vallistan, kunnu teir ikki við rætti klaga um, at teir ikki fingu loyvi at velja.

Uppskot.

Løgtingið heldur ikki, at kommunuvalið í Miðvági 13. februar eigur at verða umstoytt.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Sunnbø.

Tað er klagað um, at valið 12. februar varð hildið kl. 6 eftm. til kl. 9½, at valstýrið hevur givið monnum, sum ikki høvdu útført áliknað pliktarbeiði, loyvi til at velja. Klagarirnir eru 2 limir av kommunustýrinum fyri Sumbyar sókn og teir krevja valið umstoytt og nýtt val sum skjótast.

Tað verðir upplýst, at alt kommunustýrið heldur, at tað, at menn ikki hava gjørt áliknað pliktarbeiði, er grund til at nokta teimum valrætt, meðan valstýrið heldur ímóti, í tí teir halda uppá, at pliktarbeiði ikki kann koma undir «direkte Skat». Í skrivilsi av 5. april 1930 gevur amtið valstýrinum viðhald og heldur, at um arbeiðsplikt ikki til fullnar er uppfylt, kann tað neppa taka valrættin frá fólki.

18. mei hevur kommunustýrið aftur hildið fund um málið, har allir limirnir vóru hjástaddir. Har standa báðir klagarirnir uppá, at umval skal verða, og hin triðji heldur við teimum, meðan tveir eru ímóti.

Kommunustýrið hevur harvið avgjørt, at valið skal umstoytast, og við tað, at eingin hevur mælt ímóti hesi avgerð, skuldi hon staðið við makt og umvæl verið; men teir biða tó einmælt tingið um at avgera sakina.

Nevndin, ið hevur fingið sakina til viðgerðar, skal framføra:

Tað grundarlag, hvareftir kommunustýrið vil gera valið ógyldigt, at menn hava valt, sum eftir teirra áskoðan ikki høvdu valrætt, í tí teir deils ikki høvdu útført, og deils manglaðu í at gera áliknað pliktarbeiði, kann nevndin ikki góðkenna; vit hava tað áskoðan, at tað ikki kann forða monnum frá at útøva teirra valrætt.

Hin parturin av klaguni, at valið varð sett til kl. 6 e. m. vegar meira eftir nevndarinnar áskoðan, í tí at tað ikki væl kann forsvarast, at seta eitt væl so seint á degi, hvarí fólk, ið búðu nógvar kilometrar frá valstaðnum, skuldu luttaka. Sum øllum kunnugt, hevur tað í seinni tíð verið gjørt meira og meira lagaligt fyri fólk at koma á val, í tí at nýggj valstøð iðuliga hava verið upprættað. Men sum statt var í Sumbæ, hvar fólk frá Lopra, Víkarbyrgi, Øgrum og Sumbýar vita skuldu koma á val í Sumbæ, kann tað neyvan sigast at vera í sama anda — at gera fólk tað lagaligt — at teir seta valið til kl. 6 e. m. — um kvøldið mitt um veturin.

Tað er tó ikki komin nøkur klaga inn um hetta frá íbúgvarum av útstøðunum, og lógin hevur einki bestemmilsi um tíðina á degi, tá valið skal verða. Kommunustýrið mótmælir ikki hesum parti av klaguni; teir nevna tað ikki, men sum omanfyri nevnt vilja teir hava valið umstoytt av ársaku, sum nevndin ikki heldur, at tingið kann góðkenna.

Sum sakin liggur fyri, og við tað, at kommunustýrið hevur skotið sakina undir tingsins dóm, skal nevndin loyva sær at mæla tinginum til samtyktar:

1) Tingið heldur ikki vera ársøk til at umstoyta kommunuvalið í Sumbæ 13. februar 1930.
2) Valnevndin fyri Sumbyar sókn má við komandi val ænsa eftir, at valið verðir sett til sovorðna tíð á degi, at veljarar, sum búgva langt frá valstaðnum, kunna møta til val.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Kæra um expropriatión.

Álit frá kommunalu nevndini.

Niclas Jacobsen, Kvivig, har indanket en Klage over Ekspropriation af et Vejareal i Kvivig til Lagtingets Afgørelse.

Senere har Hr. Jacobsen til Lagtingets kommunale Udvalg sendt vedlagte Skrivelse af 1. September 1930.

Af Skrivelsen fremgaar, at det ingenlunde er for eventuelt at faa et større Vederlag for det eksproprierede Grundstykke, at han har indanket Sagen til Lagtingets Afgørelse, men derimod, fordi han finder det forkasteligt, at Vejen Kvivig—Vestmanhavn bliver ført i den Retning, der bliver Følgen af, at det omtalte Areal bliver benyttet til Vejgrund.

Dette sit Syn paa Sagen har han nøje udviklet i sin omtalte Skrivelse. Det kommunale Udvalg fandt det derfor rettest at forelægge hele Sagen for det i Vejsagen nedsatte Udvalg og indhente dettes Betænkning.

Under 28. September har Vejudvalget udtalt sig om Sagen i medfølgende Skrivelse.

Undertegnede Udvalg kan dele de af Vejudvalget udtalte Anskuelser og ser ikke, der er videre at gøre ved denne Side af Sagen.

Hr. Jacobsen oplyser imidlertid, at Forstanderskabet, uagtet hans Indankning af Sagen til Lagtingets Afgørelse, straks har udøvet Raadighed over det eksproprierede Grundstykke. Dette er ikke lovmedholdeligt, da Forstanderskabet var bundet til at stille Sagen i Bero, til Lagtingets Afgørelse forelaa. Niclas Jacobsen udtaler imidlertid i sin fornævnte Skrivelse, at han ikke ønsker Forstanderskabet generet af den Grund, da det som før udtalt er ganske andre Motiver, der har ledet ham til at henvise Sagen til Lagtinget.

Udvalget finder imidlertid, at Tinget uagtet det Standpunkt, Niclas Jacobsen har valgt at indtage, maa advare Kvivig Forstanderskab mod i paakommende Tilfælde at bruge en Fremfærd, som den der i nærværende Tilfælde har fundet Sted.

Forslag.

Der svares Niclas Jacobsen, at Tinget ikke billiger Forstanderskabets Fremgangsmaade, men som Sagen foreligger — baade efter at Lagtingets Vejudvalg har udtalt sig og efter den Stilling, han selv indtager med Hensyn til Ekspropriationsspørgsmaalet — mener Tinget ikke, at der kan foretages videre i Sagen.

Samtykt við 15 atkvøðum.

Elektrificeran av Streymoy, Eysturoy og Vágum.

Álit frá serstakari nevnd.

(Johs. Joensen, Mitens, Patursson, J. H. Poulsen og A. Samuelsen.)

Udvalget, til hvilket Sagen er henvist, skal bemærke:

Man maa mene, at Tinget i hvert Fald ikke paa nærværende Tidspunkt kan foretage noget med Hensyn til Spørgsmaalet om Fremskaffelse af nødvendig Kapital, forinden Kommunerne har sluttet sig sammen og dannet eet eller flere Selskaber. Man tilraader, at Arbejdet fortsætter, og at der udsendes en Redegørelse til hver Husstand. Udgifterne ved en saadan andrager formentlig et Par Hundrede Kroner, og dette Beløb vil man foreslaa, at Tinget stiller til Raadighed.

Udvalget foreslaar derfor, at Sagen udsættes til næste Aar for at afvente, om man ikke til den Tid skulde være kommet videre frem med Hensyn til Kommunernes Tilslutning, og Forslaget om en Expropriationslov vil da ogsaa kunne tages op.

Forslag.

1) Sagen udsættes til næste Aar.
2) Af økonomisk Fond bevilges Andragerne 200 Kr. til ovennævnte Formaal.

Samtykt við 19 atkvøðum.

Útreiðslur til rannsókn av elektricitetsstøðu í Klakksvík.

Álit frá figgjarnevndini.

Efter at Ingeniør Sætersmoen, Oslo, i Henhold til Lagtingets Vedtagelse i Samlingen 1929 (Lagtingstidende Side 186) havde undersøgt Rentabiliteten af et paatænkt Elektricitetsanlæg i Klaksvig, har han af Amtsfonden som Honorar og Rejseudgifter for Undersøgelsen modtaget et Beløb af 1117,85 Kr. Dette Beløb har Kommunen gennem Amtmanden deponeret til Amtsfonden, saaledes at Beløbet skal tilbagebetales Kommunen, saafremt Lagtinget maatte vedtage dette og ellers indgaa endelig i Amtsfonden som Dækning for de nævnte Udgifter.

Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune har derefter i Skrivelse af 24. Juli d. A. indanket Sagen til Lagtingets Afgørelse, idet Forstanderskabet mener, at Beløbet uretmæssig er afkrævet Kommunen.

Nærværende Udvalg skal udtale, at den af Lagtinget i Fjor vedtagne Beslutning angaaende Garanti af 300.000 Kr. for Laan til Klaksvig Kommune, vedtaget under Forudsætning af, at Ingeniør Sætersmoen sammen med Ingeniør L. Zachariasen og Lagtingets Formand efter foretaget Undersøgelse fandt det projekterede Kraftanlæg forsvarligt og rentabelt, maa betragtes som et naturligt Led i Arbejdet paa Fremskaffelsen af det omtalte Laan, og at Omkostningerne herved derfor maa betales af Laanemodtageren, her Klaksvig Kommune, og man stiller derfor følgende

Forslag.

Honorar og Rejseomkostninger, ialt 1117,85 Kr., til Ingeniør Sætersmoen, Oslo, for Undersøgelse af Rentabiliteten af et Elektricitetsanlæg i Klaksvig betales af Klaksvig Sogns Kommune.

Samtykt við 16 atkvøðum.

Valstað á Hellunum.

Álit frá kommunalu nevndini.

Forstanderskabet for Fuglefjord Sogns Kommune andrager i Skrivelse af 25. Juli 1930 Lagtinget om, at Bygden Hellerne maa for Fremtiden blive Valgsted saavel til Folketings- og Lagtings- som til kommunale Valg.

For Tiden har Bygden Hellerne Valgsted i Andefjord til Folke- og Lagtingsvalg, medens den som en Del af Fuglefjord Sogn har kommunalt Valgsted i Fuglefjord.

Ved Lov Nr. 126 af 28. April 1916 om Folketingsvalg paa Færøerne blev de daværende Valgsteders Antal betydelig udvidet, hvorved det er blevet betydelig lettere at afgive Stemme ved Valgene.

Imidlertid er der flere Gange siden nævnte Lovs Fremkomst foretaget yderligere Udvidelser for at imødekomme Vælgernes Ønsker, uden at det synes at have medført nævneværdige Ulemper.

Udvalget maa formene, at der er Grund til at imødekomme det fremkomne Ønske og vil raade Tinget til at yde sin Bistand dertil.

I Henhold til ovennævnte Lovs § 17 kan Forandring i Valgstederne foretages uden Lovforandring efter Lagtingets Indstilling.

I det indsendte Andragende fremsættes ogsaa Ønske om, at Bygden Hellerne maa blive Valgsted ogsaa ved kommunale Valg. Dertil kræves, at der af Forstanderskabet udarbejdes Forslag til en Vedtægt, indeholdende Bestemmelser om Fremgangsmaade m. m. ved Valg. Et saadant Forslag vil være at indsende til Tinget for at opnaa Godkendelse, se Lov Nr. 84 – 1909 § 6.

Der er imidlertid ikke med Sagen indsendt noget Forslag til saadan Vedtægt. Da der ikke de første Aar bliver foretaget ordinære Valg

til Forstanderskaberne, har det for saa vidt ingen Hast i indeværende Aar at fremme den Del af Forslaget. Udvalget er dog tilbøjeligt til at mene, at hele Andragendet nyder Fremme, idet Amtmanden paa Tingets Vegne godkender en saadan Vedtægt.

I Lagtingstidende 1921, Side 232 o. fl., findes Forslag til saadanne Vedtægter.

I Henhold til foranstaaende skal man derfor foreslaa til Tingets Vedtagelse:

1. Lagtinget indgaar til Justitsministeriet med Indstilling om, at Bygden Hellerne i Fuglefjord Sogn maa blive optaget blandt Valgstederne til Folketings- og Lagtingsvalg og at den deraf følgende Ændring i Fortegnelse over Valgstederne bliver at foretage.
2. Tinget anbefaler, at Bygden Hellerne bliver Valgsted ved kommunale Valg. Forslag til Vedtægt for Afholdelse af kommunale Valg i Fuglefjord Sogn indsendes; det overdrages til Amtmanden paa Tingets Vegne eventuelt at godkende en saadan Vedtægt.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Útreiðsla viðvíkjandi sinnisjúkum manni.

Álit frá figgjarnevndini.

Efter hvad foreligger, har Politimesteren foranlediget ved en Rapport fra Sysselmanden paa Sandø med 2 Politibetjente afhentet Clement Johannesen i Sand, indtransporteret ham til Thorshavn og indlagt ham i Cellen paa Dronning Alexandrines Hospital, hvorfra han er videresendt til Sindssygehospitalet ved Vordingborg. — Ifølge de i Sagen værende Aktstykker synes Clement Johannesen i en Aarrække at have været farlig for sine Omgivelser, uden at der forøvrigt foreligger Dom eller Overøvrighedsresolution for, at han er farlig for den offentlige Sikkerhed. —

Sand Sogns Kommune er derefter afkrævet Omkostningerne ved Indlæggelsen paa Hospitalet i Thorshavn, Nedtransportering til Sindssygeanstalten i Vordingborg og videre Ophold der, men har hidtil nægtet at betale, paaberaabende sig, dels at have været aldeles uvidende om og holdt udenfor, at Clement Johannesen er indlagt paa Hospitalet i Thorshavn og derfra videresendt til en Sindssygeanstalt i Danmark, og dels at Amtsfonden i hvert Fald maa betale, da Clement Johannesen ved Indlæggelsen var farlig for den offentlige Sikkerhed.

Medens der som foran anført ikke foreligger Dom eller Resolution for, at Clement Jorhannesen er farlig for den offentlige Sikkerhed, og at Sand Sogn som Clement Johannesens Forsørgelseskommune derfor hæfter for Clement Johannesens Indlæggelse paa Hospitalet i Thorshavn og videre Nedsendelse til Danmark, maa Udvalget her fremholde, at Sand Sogns Kommune burde og skulde være underrettet om Indlæggel-

sen, inden eller senest samtidig med, at denne fandt Sted, og at det her maa paatales, at dette ikke er sket fra de ansvarlige Myndigheders Side.

Man gaar ud fra, at der ved Uddelingen af Bidrag fra Amtsfattigkassen for i Aar tages Hensyn til Sand Sogns forøgede Fattigudgifter i Anledning af Clement Johannesens Indlæggelse. —

Forslag.

Der svares Sand Sogns Kommune, at denne som Clement Johannesens Forsørgelseskommune i det foreliggende Tilfælde er pligtig at bære Omkostningerne ved hans Indlæggelse paa Hospitalet i Thorshavn, videre Nedsendelse til Danmark og Ophold paa Sindssygeanstalten der. —

Samtykt við 17 atkvøðum.

Samtykt til sølu av byggigrund.

Samtykt til gerðabókini at geva Froðbiar kommunu loyvi at selja byggigrund.

XIV. Val av álitismonnum.

1) Fólkatingsvalnevnd. Sí skjal nr. 20.

2) Løgtingsvalnevnd. Sí skjal nr. 20.

3) 1 mann í skúlasatjórnina: Johan Kallsoy, løgtingsmaður.

4) 1 mann í nevndina fyri realskúlan: Johs. O. Joensen, løgtingsmaður.

5) 3 menn í kirkjustjórnina: J. Kallsoy, Johan Poulsen og J. H. Poulsen, løgtingsmenn.

6) 2 granskoðarir til Færø Amts Sparekasse: Jacob Olsen, bókhaldari og Poul Jensen, yvirlærari.

7) 2 limir í nevndina fyri Skipafelagið Føroyar: N. Niclasen løgtingsmaður og J. A. Wang, kongsbóndi, Kalbak.

8) 1 umboðsmann á aðalfundi í Skipafelaginum Føroyar: Johs. O. Joensen, løgtingsmaður.

9) 2 limir í nevndina viðvíkjandi nevningaárslistanum: R. Long, lærari og Poul Niclasen, ritstjóri.

10) 1 búnaðarstevnumann í Vága sýslu: Joen Heinesen, kongsbóndi, Bø.

11) 1 búnaðarstevnumann í Suðuroyar sýslu: Hans Peter Thomsen, Trongisvági.

12) Fiskivinnunevnd: a. Fastir limir: G. Winther, Sand, Poul Niclasen, Tórshavn, Daniel J. Strøm, Trongisvági. b. Tiltaksmenn: Chr. Christiansen, Tórshavn, Joen Hans Joensen, Sørvági, Joen Hansen, Tvøroyri.

13) Vanlukkutryggingarráðið: a. Fastir limir: R. Rasmussen Tórshavn, J. H. Poulsen, Skopun, Peter Jensen, Tórshavn. b. Tiltaksmenn: A. C. Lützen, Klakksvík, H. V. Madsen, Kvívík, H. A. Djurhuus, timburmaður, Tórshavn.

14) Nevnd viðvíkjandi almenni peningarviðurskifti Føroya: a. Debess, Mitens, Patursson, Zachariasen, Viðstein. b. Tiltaksmenn: Niclasen, Kallsoy, Winther, Matras, Dam.

15) Nevnd viðvíkjandi ríkisstudning til uppdyrkan: a. J. J. Matras, M. Samuelsen, J. H. Poulsen. b. Tiltaksmenn: N. Niclasen, O. Effersøe, Viðstein.

16) Landsnevnd: a. Mitens, Johs. O. Joensen, Viðstein. b. Tiltaksmenn: Johs. Simonsen, Johan Poulsen og Dam.

17) Bróstsjúkrahúsnevnd: Debess, Johs. O. Joensen og Viðstein.

18) Telefonnevnd: Johan Poulsen, J. H. Poulsen og Mitens.

19) Stórhvalanevnd: M. Samuelsen, Winther og Dam.

20) Nevnd viðvíkjandi Tinganesi: Debess, Johan Poulsen og Viðstein.

21) Nevnd viðvíkjandi føroyskt flagg: Kallsoy, Dam, Johs. O. Joensen.

XV. Figgjarlig viðurskifti.

Nevnd viðvikjandi almennu peningaviðurskifti Føroya.

Álit frá serstakari nevnd (Effersøe, Mitens, Patursson, A. Samuelsen, Viðstein). **Sí skjal nr. 13.**

Uppskotið frá Mitens og Patursson samtykt við 12 atkvøðum, (sjálvstýrisflokkurin, J. H. Poulsen, Viðstein, Dam burtur, 10 atkvøddu ikki).

Roknskapur Løgtingsins.

Amtsgrunnurin.

Roknskapurin fyri 1929 sæst í skjal nr. 1, s. 2, figgjarstandurin s. 5 og uppskot fyri 1931 í skjal nr. 2, s. 2.

Burtursæð frá vanligum útreiðslum játtaði tingið hesar útreiðslur fyri 1931:

Til landsnevndina til landbúnaðin	6000	kr.
» Føroya búnaðarfelags stjórnarstarv	300	»
» tuberkulincoyndur	400	»
» landbrúkscand. Hans J. Jacobsen	1600	»
» landsnevndina til fiskivinnu	5000	»
» landsnevndina til fyrireika studentaskúla	200	»
» landsbókasavnið	2500	»
» heftan av kvæðabókum	200	»
» havnir í Miðvági, Skopun og Kvívík	46584	»
» bróstsjúkrahúsið, ymist	6565	»
» víðkan av bróstsjúkrahúsinum	25000	»
» bróstsjúkrahúslækna	5000	»
» farsóttarhús	5000	»

Tingið álíknaði skatt á kommunirnar 103.102 kr. 94 oyr. **Sí skjal nr. 19.**

Álit frá figgjarnevndini.

Ifølge den af Landsnevndin udarbejdede Oversigt over Amtskommunens økonomiske Status skulde der for Aaret 1931 tiltrænges en Paaligning af ca. 90.000 Kr., heri ikke medregnet det paa Jordegodset forlods faldendende Beløb af 2 Kr. pr. Skattemark med 8517 Kr. 48 Øre, — Amtsfondspaaligningen skulde herefter blive ca. 13.000 Kr. mindre end forrige Aar.

Da Tinget har vedtaget Opførelse af et nyt Karantæne- og Epidemihus, Tilskud til Landbruget m. m., og at Udgifterne herved skulde afholdes af Amtsfonden, mener Udvalget, at der ikke kan paalignes mindre end i Fjor og stiller Forslag om, at Paaligningen paa Kommunerne for Aaret 1931 sættes til 103.102 Kr. 94 Øre og at Fordelingen sker i Overensstemmelse med hoslagte Forslag til Repartition.

Forslag.

Tinget beslutter at udskrive i Skat til Amtsfonden for Aaret 1931 103.102 Kr. 94 Øre foruden det forlods paa Jordegodset faldende Beløb 8517 Kr. 48 Øre og godkender den foreslaaede Repartition.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Økonomiski grunnurin.

Roknskapurin fyri 1929 er í skjal nr. 1, s. 6 og uppskot fyri 1931 í skjal nr. 2, s. 4.

Tingið samtykti hesar útreiðslur:

Til vevnað	250 kr.
— træsmíðskúla	200 —
— málaralæru	300 —
— Føroya forngripafelag	300 —
— studerandi	300 —
— herbergi á studentagarðinum, Keykjavík	400 —
— Barnablaðið	200 —
— háskúlan	2 500 —
— Chr. Matras	2 000 —
— registratur	500 —
— rannsókn um elektricitet	200 —
— lærarinnu Johanne Mortensen	300 —
— framsýning í Keypmannahavn	2 000 —
At flyta...	9 450 kr.

Flutt...		9 450 kr.
Til útgáva av kirkjuløgum		810 —
— eftirlønargrunn lærara		2 000 —
— løgtingssøguna		2 000 —
— fugla- og djórasavn		1 200 —
— gáva til kirkjuna í Nidarósi		2 125 —
— Varðan		500 —
		18 085 kr.
Til grindaskaða		107 —
— setepladyrkan		500 —
— smiðju í Grønlandi		10 000 —
— vegir		26 362 —
Til lendingar:		
við Kirkju	3 500 kr.	
á Húsum	705 —	
í Kunoy	750 —	
í Mikladali	1 950 —	
í Syðradali	2 205 —	
í Æðuvík	495 —	
í Lamba	1 298 —	
í Nolsoy	1 538	
á Sandi	3 225 —	
í Hvalbø	1 324 —	
í Porkeri	3 000 —	
í Famien	557 —	
á Toftum	2 047 —	
á Glivrum	2 000 —	
		24 594 kr.
Til brýr:		
í Syðradali, Kallsoy	450 kr.	
á Selatræ	450 —	
í Kollafirði	1 518 —	
í Tjørnuvík og Vik	1 044 —	
		3 462 —
		83 110 kr.

Fátækragrunnur løgtingsins.

Roknskapurin fyri 1929 sæst í skjal nr. 1, s. 10 og uppskot fyri 1931 í skjal nr. 2, s. 5.

Álit frá figgjarnevndini.

Ifølge den af Landsnevnden udarbejdede økonomiske Status kan man regne med, at Amtsfattigkassens Indtægter for 1931 vil blive ca. 10.000 Kr. Beholdningen af disponible Midler var den 1. Januar d. A. 30.395.34 Kr. — Grundfonden udgjorde den 1. Januar d. A. 41.125 Kr.

Efter de foreliggende Forsørgelsesplaner og Kommuneregnskaber er der flere Sogne, som har ret trykkende Fattigbyrde, navnlig foraarsaget ved Sindssyges Ophold paa Sindssygehospitaler, og Udvalget stiller derfor følgende

Forslag.

Af Amtsfattigkassen bevilges for 1931 Tilskud til følgende Kommuner:

a.	Viderø Sogns Kommune	200 Kr.
b.	Kunø, Mygledal og Husum Sognes Kommune Kunø Sogn	400 —
c.	Andefjord Sogns Kommune	500 —
d.	Fuglefjord Sogns Kommune	500 —
e.	Næs Sogns Kommune	1500 —
f.	Ejde Sogns Kommune	500 —
g.	Sjov Sogns Kommune	200 —
h.	Kvalvig Sogns Kommune	400 —
i.	Kollefjords Sogns Kommune	400 —
j.	Nolsø Sogns Kommune	500 —
k.	Midvaag Sogns Kommune	500 —
l.	Sørvaags Sogns Kommune	500 —
m.	Sand Sogns Kommune	500 —
n.	De forenede Sogne i Sandø Præstegæld, Skopen Sogn	400 —
o.	Kvalbø Sogns Kommune	600
p.	Sumbø Sogns Kommune	400 —
q.	Klaksvig Sogns Kommune	500 —
r.	Frodebø Sogns Kommune	500 —
s.	Vaag Sogns Kommune	800 —
t.	Thorshavn Kommune	800 —
		10 600 Kr.

Samtykt við 21 atkvøðum.

Kirkjugrunnurin.

Roknskapur fyri 1929 er í skjal nr. 1, s. 12, og uppskot fyri 1931 í skjal nr. 2, s. 6.

Tingið samtykti at veita:

Til kirkju við Norðskála	6000 kr.
— — — Hósvík	580 —

Bróstsjúkrahúsið.

Roknskapurin fyri 1929 er í skjal nr. 1, s. 16, og skjal nr. 3, s. 5, og uppskot fyri 1931 í skjal nr. 2, s. 7.

Telefonverk Føroya løgtings.

Roknskapur fyri 1929 er í skjal nr. 1, s. 15.

Annar roknskapur.

Roknskapur 1929 fyri Smiril, skúlagrunnin, eftirlønargrunn lærara og landsbókasavnið, sí skjal nr. 1, s. 16—21.

Fíggjarstandur løgtings.

Sí skjal nr. 1, s. 22.

Roknskapur fyri vøruhandilin.
19/5—1929 til 30/6—1930.

Í bankanum 19/5—29	2 528 kr.	47 øyr.
Innbetalt	15 660 —	70 —
Rentur	240 —	38 —
	18 439 kr.	55 øyr.
Til økonomiska grunn	18 000 kr.	00 øyr.
Í bankanum 30/6—30	439 —	55 —
	18 439 kr.	55 øyr.

Býti av bilskatti.

Álit frá fíggjarnevndini.

Sóknarstýrið fyri Sørvág sókn hevur sent umsókn um at fáa sín part av bilskattinum fyri árini 1928 og 1929 rindaðan.

Eftir uppgerð frá fútanum var bilskatturin fyri árini 1928 og 1929 6905 kr. 25 øyr, meðan hesin skatturin í tíðini inntil 1. januar 1928 eftir løgtingsins avgerð er rindaður viðkomandi sóknum.

Nevndin heldur, at tingið eigur at játta hesa umsókn og umframt tað eigur bilskatturin, ið inn er komin í árunum 1928 og 1929, eisini at vera rindaður til tær sóknir, ið hava rættindi til hansara, sjálvt um skrivligar umsóknir ikki eru komnar frá teimum, tí nevndini er kunnugt, at peningurin er kravdur vegna tær stóru útløgur, sóknirnir longu hava haft til umbøtan av akvegunum. Har sum bilskatturin eigur at vera býttur millum ymiskar sóknir, mælir nevndin til, at sóknirnar býta sína millum eftir vegalongdini. — kvittan til amtsgrunnin skal verða undirskrivað av øllum sóknarstýrunum, ið saman eru um málið. — Um sóknarstýrini ikki kunna semjast um býtingina, verður málið avgjørt av amti ella løgtingi og peningurin verður ikki rindaður, fyrrenn avgerð er tikin.

Uppskot.

Bilskatturin, ið komin er i amtsgrunnin fyri árini 1928 og 1929, verður rindaður soleiðis:

1)	Vágs sókn	249 75 kr.
2)	Tróðbiar sókn	915 75 —
3)	Sands, Skopun, Skálavík og Húsavík sókn	416 25 —
4)	Sørvágs, Miðvágs og Sandavágs sókn	1054 50 —
5)	Kvívíkar og Kollafjarðar sókn	582 75 —
6)	Kvalvíkar sókn	27 75 —
7)	Havnar kommuna og Kirkjubø sókn	2191 25 —
8)	Fuglafjarðar, Gøtu og Nes sókn	1051 00 —
9)	Klakksvíkar sókn	416 25 —
		6905 25 kr.

móti at viðkomandi sóknarstýri gevur eina kvittan, sum vísir á, hvussu peningurin er býttur sóknanna millum.

Hetta uppskot varð samtykt.

Hansenska Legat.

Álit frá figgjarnevndini.

Legatet havde den 1. April d. A. en Beholdning af 727 Kr. 81 Øre.

Der foreligger Andragender fra: (10 Andragere).

Da Beholdningen i Hansenske Legat som foran nævnt kun er 727 Kr. 81 Øre og da der i Tinget er stillet Forslag om et Tilskud af

6000 Kr. for 1931 til det færøske Landbrug, bl. a. for at yde Tilskud til Landbrugsredskaber, stiller Udvalget følgende

Forslag.

De forannævnte Andragender om Tilskud fra Hansenske Legat overgives Landsnevndin til videre Foranstaltning med Hensyn til Uddeling af Tilskud af det Beløb paa 6000 Kr., der vil blive stillet til Raadighed for Nevndin til Hjælp for det færøske Landbrug.

Samtykt við 12 atkvøðum.

Søla av kavarabúnaðinum.

Álit frá figgjarnevndini.

I Skrivelse af 26. Juli d. A. forespørger Udvalget for Havnevæsenet i Thorshavn, om Lagtinget skulde være sindet at overlade Thorshavn Havn den Tinget tilhørende Dykkerdragt med Grejer og i saa Fald til hvilken Pris. — Det oplyses i Skrivelsen, at selve Dragten for Tiden er i saa daarlig Stand, at den er ubrugelig.

Nærværende Udvalg har herefter gennem Politikontoret og den herværende Forsikringsforening for Fiskerskibe søgt Oplysninger angaaende Ejendomsforholdene til Dykkerdragten, idet det er oplyst, at Lagtinget og nævnte Forening sammen gav Tilskud til Anskaffelse af den første Dykkerdragt med Grejer, og saaledes at Administrationen af Dragten overtoges af Politimesteren. — Man har imidlertid ikke hidtil kunnet faa de ønskede Oplysninger, og man mener derfor, at Lagtinget som Sagen foreligger ikke har Ret til at sælge Dragten med Grejer. — Da selve Dragten er ubrugelig for Tiden, vil man stille Forslag om, at Politimesteren foranstalter anskaffet en ny Dragt af Beholdningen, som er tilstede, pr. 1. Januar d. A. 1910 Kr. 18 Øre.

Forslag.

1) Der svares Udvalget for Havnevæsenet i Thorshavn, at man for Tiden ikke ser sig i Stand til at afhænde Dykkerdragten med Grejer.
2) Politimesteren anmodes om af Dykkerdragtens Beholdning at indkøbe en ny Dragt.

Hetta varð samtykt.

Grindaeftirstøður.

Álit frá figgjarnevndini.

I Skrivelse af 28. Juli d. A. meddeler Amtet, at der henstaar følgende Restancer vedrørende økonomisk Fonds Andel i Udbyttet af Grindefangster, nemlig:

1) Strømø Syssel, Fangst 1925:	Kr. 1649 67	
— — , — 1928:	— 151 16	
		Kr. 1800 83
2) Vaagø Syssel, Fangst 1925		— 737 01
3) Østerø Syssel, Fangst 1926		— 658 33

Ifølge Amtets foranmævnte Skrivelse er der indgaaet Forlig angaaende Betaling af Restancen fra 1925 for Strømø Syssel, saaledes at hele Beløbet er betalt senest 1. Oktober 1931.

Hvad angaar Restancen fra Vaagø Syssel, stor 737 01 Kr., vil man stille Forslag om, at denne efter alt, hvad der foreligger, slettes som uerholdelig. —

Sysselmanden for Østerø Syssel har meddelt Udvalget, at Restancen fra hans Syssel vil blive berigtiget inden Afslutningen af den nuværende Lagtingssamling.

Forslag.

1) Et Beløb af 737 Kr. 01 Øre, udgørende Restance vedrørende økonomisk Fonds Andel i Udbyttet af Grindefangst i Vaagø Syssel i 1925 føres som Omdrag til endelig Udgift for Fonden.
2) Amtmanden anmodes om at foranledige indkrævet et Beløb af 151 Kr. 16 Øre, udgørende Restance vedrørende økonomisk Fonds Andel i Udbyttet af Grindefangst i Strømø Syssel 1928, saaledes at Beløbet er berigtiget inden Udgangen af dette Aar. —

Samtykt við 16 atkvøðum.

Eftirstøður sóknanna til amtsgrunnin.

Álit frá figgjarnevndini.

Efter at Lagtinget den 20. September f. A. havde vedtaget at anmode Amtmanden om at foranledige, at udestaaende Amtfondsbidrag indgaar snarest muligt, har Amtmanden i Skrivelse af 26. Juli d. A. givet en Redegørelse af Kommunernes Gældsforhold til Amtsrepartitionsfonden. Af denne Skrivelse og senere Skrivelser fra Amtet fremgaar, at

Kommunernes Gæld til Amtsfonden pr. 1. Januar d. A. nu er nedbragt til ca. 60.000 Kr., og at Indbetaling paa de ældre Restancer sidste Aar herefter har været ca. 90.000 Kr. — I sin Skrivelse af 26. Juli d. A. paa paapeger Amtmanden, at navnlig Lervig, Midvaag, Sørvaag og Skopen Sogne endnu har betydelige Restancer. Amtmanden henstiller herefter for Midvaag, Sørvaag og Skopen Sognes Vedkommende, at Lagtinget ved en regnskabskyndig Mand lader foretage en Undersøgelse af disse Sognes hele Økonomi og at Tinget derefter træffer Afgørelse af, hvorledes disse Sogne kan hjælpes.

Udvalget kan slutte sig til det af Amtmanden saaledes foreslaaede, og vil nedenfor stille Forslag om, at Lagtingsrevisor Winther foretager denne Undersøgelse efter Forhandling med de vedkommende Forstanderskaber. — Samtidig vil man stille Forslag om at anmode Amtmanden om at foranledige, at de tre nævnte Sogne giver en Tilstaaelse for deres Gæld til Amtsfonden indtil 1. Januar 1930, saaledes at denne Gæld afdrages i 5 Aar fra 1. Januar 1931 at regne med 1/5 aarlig paa Betingelse af, at disse Sogne rettidig betaler Bidraget til Amtsfonden for 1930 og fremtidig paalignede Bidrag. — Man vil ogsaa stille Forslag om, i Lighed med i Fjor, at anmode Amtmanden om at foranledige, at udestaaende Amtsfondsbidrag fra de forskellige Kommuner indgaar snarest muligt.

Hvad angaar Lervig Sogn, da har dette Sogn i Færø Amts Sparekasse forgæves søgt et Laan paa 8000 Kr. til Ordning af Sognets økonomiske Forhold. — Kreditforeningen af Kommuner i Danmark har derefter givet Tilsagn om et saadant Laan under Garanti af Færø Amtskommune. — Udvalget mener under de foreliggende Omstændigheder at kunne afgive denne Garanti paa Betingelse af, at Sognets Restance til Amtsfonden bliver betalt af Laanepengene.

Forslag.

1) Amtmanden anmodes om at foranledige, at Forstanderskaberne for Midvaag, Sørvaag og Skopen Sogne underskriver Gældsbeviser for deres Restancer til Amtsrepartitionsfonden indtil 1. Januar 1930, saaledes at denne Gæld afdrages i 5 Aar med 1/5 aarlig fra 1. Januar 1931 at regne og paa Betingelse af, at disse Sogne rettidig betaler Bidraget til Amtsfonden for 1930 og fremtidig paalignede Bidrag.
2) Amtmanden anmodes om at foranledige, at udestaaende Bidrag til Amtsfonden fra de forskellige Sogne indgaar snarest muligt.
3) Lagtingsrevisor Gunnar Winther anmodes om efter Forhandling med Forstanderskaberne for Midvaag, Sørvaag og Skopen Sogne at foretage en Undersøgelse af disse Sognes hele Økonomi og derefter give Indberetning til Lagtinget.
4) Lagtinget garanterer for et Laan paa 8000 Kr., som Lervig Sogns Kommune agter at optage i Kreditforeningen af Kommuner i Danmark, paa Betingelse af, at Sognets Gæld til Amtsfonden indtil 1. Januar 1930 bliver betalt af Laanepengene.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Føroyskt lottarí.

Álit frá figgjarnevndini.

Spørgsmaalet om et færøsk Klasselotteri har flere Gange været behandlet i Lagtinget (se Lagtingstidende 1928 Side 135). Spørgsmaalet er paany rejst i Aar, og der er fremlagt et Forslag til et langt mindre færøsk Klasselotteri.

Udvalget henviser til, hvad man tidligere har anført i denne Sag, og indstiller Forslaget til Vedtagelse.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Monopolhandil við tubakki.

Álit frá figgjarnevndini.

Til Udvalget er henvist Forslag til Lov om Indførsel af Tobak til Færøerne.

Et Mindretal (J. H. Joensen, Nolsø og A. Samuelsen) udtaler, at vi af principielle Grunde ikke kan medvirke til Sagens Fremme.

Et Flertal (Niclasen, Patursson, J. H. Poulsen og Winther) har ikke kunnet tilendebringe sine Overvejelser vedrørende Sagen og tillader os derfor at fremsætte følgende

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Samtykt við 17 atkvøðum.

Broytan av lógini um toll

goymt til næsta ár.

Tingið endaði 7. oktober, og fundirnir vóru 73.

XVI. Brøv frá ríkisstýrinum.

Ad. Millumskúlar.

Bræv kenslumálaráðharrans 20. september 1930.

Med Skrivelse af 18. December f. A. (F. A. Skd. J. 1929 Nr. 125) og 3. Marts d. A. (F. A. Skd. J. 1929 Nr. 131) har Direktionen indsendt Indstillinger fra Lagtinget med Hensyn til Spørgsmaalet om Indførelse af udvidet Undervisning ved færøske Bygdeskoler, hvorom Forslag er fremsat af Forstanderskabet for Klaksvig Sogns Kommune og Forstanderskabet for Vaag Sogns Kommune.

Ved Klaksvig Skole foreslaas oprettet to eller tre Mellemskoleklasser, hvorfra Børnene skulde fraflyttes til de højere Mellemskoleklasser i Mellem- og Realskolen i Thorshavn.

Ved Vaag Skole foreslaas oprettet en 4-klasset Realskole, der afsluttes ved almindelig Forberedelseseksamen.

I den af Lagtingets Udvalg afgivne Betænkning anføres det, at Lagtinget har behandlet en Sag om Oprettelse af en Latinskole i Forbindelse med den nuværende Mellem- og Realskole i Thorshavn. Det er Tanken, at der til en saadan Latinskole (Mellem- og Realskole iberegnet) eventuelt knyttes en Kostskoleafdeling, og det er Hensigten i saa Fald at give saa mange Fripladser som muligt til Børn fra Bygderne for at gøre det lettere for dem at besøge Skolen. Lagtinget har gjort Forstanderskaberne for Vaag og Klaksvig Sognes Kommuner bekendt med Planen om Oprettelse af en saadan Latinskole og har fraraadet dem at foretage Udvidelser af de paagældende Skolebygninger og ansætte nye Lærere, før det er afgjort, om den nævnte Plan kan realiseres.

Ved Klaksvig Skole har man imidlertid fra 1. Juni d. A. at regne med Direktionens Godkendelse antaget en Vikar, og man har fra Begyndelsen af indeværende Skoleaar oprettet en Fortsættelsesklasse ved Skolen.

Provsten og det valgte Medlem af Skoledirektionen har anbefalet Forslaget om Indførelse af udvidet Undervisning ved Vaag og Klaksvig Skoler.

Efter Amtmandens Mening vil det derimod være en bedre Ordning, om de Børn, der egner sig til videregaaende Uddannelse, kunde komme paa en Kostafdeling ved Realskolen i Thorshavn, da det næppe vil være muligt at skabe en virkelig god videregaaende Undervisning ved Skolerne i Vaag og Klaksvig, og Oprettelsen af Fortsættelsesklasser vil bevirke forholdsvis betydelige Udgifter for de paagældende Kommuner. Hvis disse vil støtte de Elever, der bør have Adgang til udvidet Undervisning, kan det ske ved, at de yder Tilskud til Elevernes Ophold og Undervisning i Thorshavn.

Ministeriet maa for sit Vedkommende nære megen Betænkelighed ved Planen om Indførelse af udvidet Undervisning ved færøske Bygdeskoler, saa længe Undervisningen ved disse ikke staar højere end den gør i Øjeblikket, og man maa formene, at det Arbejde, der maa

gøres for at forbedre Forholdene, bør gaa i Retning af at give en fyldigere Undervisning i Folkeskoleklasserne fremfor at søge indført Eksamensklasser.

Med Hensyn til Klaksvig Skole finder man særlig Anledning til at fremhæve, at netop denne Skole — efter Resultatet af den nylig afholdte Prøve — ikke stod paa et tilfredsstillende Standpunkt, og at det derfor maa synes tvivlsomt, om netop denne Skole kan danne Grundlag for en udvidet Undervisning.

Paa Færøerne, hvor Bebyggelsen er forholdsvis spredt, bør man som anført efter Ministeriets Mening koncentrere sig om den almindelige Folkeskoleundervisning i Bygderne og samle den videregaaende Undervisning i Thorshavn, og Ministeriet ser derfor med Sympati paa Planen om Oprettelse af en Kostskoleafdeling ved Mellem- og Realskolen i Thorshavn, selvom der ikke kan oprettes et Gymnasium i Thorshavn, saaledes at der i videst muligt Omfang aabnes Adgang til at søge denne Skole for de i Bygderne hjemmehørende Børn, der egner sig til at faa en videregaaende Undervisning end den, der gives i Bygdeskolerne.

Man vil i saa Henseende være villig til at søge en Bevilling til, at de fornødne Planer til de nye Bygninger, som en saadan Udvidelse af den nuværende Mellem- og Realskole i Thorshavn maatte medføre, kan udarbejdes paa Statens Bekostning, men maa, forinden videre foretages i den Anledning anmode Skoledirektionen om at ville fremsende Planer og Snit over Skolens nuværende Bygninger med Situationsplan, visende Skolens Beliggenhed og det til denne hørende Areal, samt Angivelse af, hvor mange Kostelever Afdelingen skulde optage, ved en saadan Nybygning maatte der tillige tages Hensyn til de Lokalekrav, som en Nyordning af Seminariet vilde kræve, og ogsaa herom ønsker man en Udtalelse fra Direktionen.

Med Hensyn til de foreliggende Forslag fra Forstanderskaberne for Klaksvig og Vaag Sognes Kommuner skal man herefter bemærke følgende.

Da Sagen for Klaksvig Skoles Vedkommende er kommet saa langt frem, vil Ministeriet efter Omstændighederne — tiltrods for de ovenfor anførte Betænkeligheder ved, at netop Klaksvig Skole tager en saadan Opgave op — ikke modsætte sig, at der forsøgsvis oprettes to Fortsættelsesklasser ved Skolen med det Formaal, at Børnene fra disse skal kunne optages i 3. Mellemskoleklasse ved Mellem- og Realskolen i Thorshavn, saafremt de bestaar Optagelsesprøven til denne, det maa i saa Henseende anses for nødvendigt, at der tilvejebringes den størst mulige Overensstemmelse i Læseplan og Undervisning ved Klasserne i Klaksvig Skole og de tilsvarende Mellemskoleklasser ved Skolen i Thorshavn, og da Overgangen ved Begyndelsen af 3. Mellemskoleklasse skolemæssigt ubetinget vil være at foretrække fremfor Overgangen et Aar senere, finder Ministeriet ikke at kunne give Samtykke til Oprettelse af 3 Fortsættelsesklasser ved Klaksvig Skole.

Man henleder endvidere Opmærksomheden paa, at Fortsættelsesklasserne i Klaksvig maa betragtes som en Folkeskoleafdeling med udvidet Undervisning, og at de paagældende Klasser ikke kan komme ind under den særlige Tilskudsordning for de kommunale Mellem- og Realskoler.

Ordningen maa derhos betegnes som ganske midlertidig, indtil det ses, at Børnene fra Klaksvig Skole, naar de overflyttes til Skolen i Thorshavn, kan følge med i Undervisningen, og det bemærkes udtrykkelig, at der ikke for sidstnævnte Skole bestaar nogen Pligt til at optage Børn, der har gennemgaaet de to Fortsættelsesklasser ved Klaksvig Skole, men

eres Optagelse i Thorshavn Skole ganske maa bero paa dennes Skøn · deres Standpunkt.

Om hele dette Forhold mener man i det hele, at der ved Skole-ktionens Foranstaltning og under dennes Ledelse bør finde en For-dling Sted mellem Skolemyndighederne i Klaksvig og Overlæreren ved lem- og Realskolen i Thorshavn.

Man godkender endelig, at Staten udreder Halvdelen af det Hono-paa aarlig 1300 Kr., der er tillagt den Lærer, der som meddelt i ektionens Skrivelse til Ministeriet af 19. Maj d. A. er antaget ved ksvig Skole.

Med Hensyn til Vaag Skole skal Ministeriet henstille, at man løbig udsætter Planen om Oprettelse af en Realskoleafdeling ved len, idet Elever fra Suderø eventuelt kan søge videregaaende Under-ing ved Realskolen i Tveraa, saaledes at der træffes Aftale mellem de gældende Kommuner, om paa hvilke Vilkaar Børn fra Nabokommunen optages i Tveraa Skoles Realafdeling.

Viser denne Vej sig ikke farbar, og bliver Planen om Oprettelse en Kostskoleafdeling ved Mellem- og Realskolen i Thorshavn opgivet, Sagen om Oprettelse af en Realafdeling ved Skolen i Vaag paany ne forelægges Ministeriet, men man maa i saa Fald have Oplysning Børnetallet i Skolen, dennes Lærerkræfter og deres Uddannelse, Lo-forhold samt om Skolens Forsyning med Inventar og Samlinger.

Ad. Fólkaatkvøða.

Bræv dómsmálaráðharrans 23. december 1930.

I den i 1930 afholdte ordentlige Lagtingssamling har Færøernes ting vedtaget følgende Indstilling til Regeringen:

«Lagtinget beslutter at anmode Statsministeren om at foran-ledige, at der under Hensyn til den forhaandenværende Situation gives Befolkningen paa Færøerne Lejlighed til gennem en Folkeaf-stemning at udtale sig om, hvorvidt den ønsker Statsfælleskabet med Danmark opretholdt eller ikke. I Afstemningen bør alle have Ret til at deltage, som kan stemme ved Lagtingsvalg, dog saaledes, at Aldersgrænsen sættes til 21 Aar. Afstemningen foretages saaledes, at ogsaa fraværende Skibsfiskere faar Adgang til at deltage i denne.»

ligheder. Dette er dog i den foreliggende Situation uden større Interesse, thi selv om Betænkelighederne kunde overvindes, kan der under de foreliggende Forhold ikke blive Tale om en Folkeafstemning, eftersom det ene af Lagtingets Partier, repræsenteret ved 10 Medlemmer i Lagtinget, paa Forhaand har afvist Tanken om en saadan Afstemning og nægtet at deltage i denne.

Bortset fra alle andre Betænkeligheder, vil det saaledes være udelukket at faa etableret en Afstemning, der kan skabe Klarhed over Befolkningens Stilling til den forfatningsmæssige Tilstand, og Ministeriet maa under disse Omstændigheder anse Spørgsmaalet for bortfaldet.

Ad. Lóg um navnabroytan.

Bræv dómsmálaráðharrans 9. januar 1930.

I den i 1929 afholdte ordentlige Samling har Færøernes Lagting behandlet forskellige Spørgsmaal vedrørende Administrationen af Lov om Navneforandring af 22. April 1904.

Lagtinget har i Overensstemmelse med en af vedkommende Udvalg afgiven Betænkning vedtaget dels at rette en Henstilling til Politimesteren paa Færøerne om at paase, at de færøske Navne, som meddeles ved Øvrighedsbevis, stemmer med færøsk Sprogtone, og at der ikke gives Tilladelse til at antage upassende Navne, dels at andrage Justitsministeriet om at ville ændre sit tidligere, senest ved Skrivelse til Amtmanden over Færøerne af 12. Juli 1928 indtagne Standpunkt, hvorefter færøske Navne, dannet af en Præposition foran et Navneord, ikke kan antages som Slægtsnavn.

Foranlediget heraf skal man med Hensyn til det første af de forevnte Spørgsmaal meddele, at ifølge Justitsministeriets Cirkulære Nr. 0 af 26. August 1916, jfr. Ministeriets Skrivelse af 14. Juni 1918 skal envendelse om Udfærdigelse af Øvrighedsbeviser, saafremt det skønnes, Navnet kan meddeles ved Øvrighedsbevis, altid forelægges Justitsministeriet, saaledes at, for Færøernes Vedkommende, Politimesteren ved gens Fremsendelse tilføjer en Anskuelse om, hvorvidt Navnet er stemmende med færøsk Sprogtone, samt at der overhovedet kun gives Navne, r stemmer enten med dansk eller med færøsk Sprogtone.

Med Hensyn til det andet af Lagtinget rejste Spørgsmaal skal n meddele, at Justitsministeriet er sindet at ændre sin hidtil fulgte aksis, saaledes at Navne bestaaende af en Præposition foran et Navne l kan meddeles, enten ved Øvrighedsbevis, saafremt Betingelserne her foreligger, jfr. Lov af 22. April 1904 § 4, eller ved Bevilling i Overstemmelse med gældende Praksis, jfr. navnlig Justitsministeriets Cirkulære Nr. 65 af 24. Juni 1927

øerne udstedt Forbud mod Salg af Skydevaaben m. v., hvilken Sag har været gjort til Genstand for en Forespørgsel i Færøernes Lagting i den i 1929 afholdte ordentlige Samling. Tinget har i Anledning af den paagældende Sag vedtaget et Forslag, hvori det blandt andet udtales, at Tinget maa anse sig berettiget til hos offentlige Myndigheder at forlange alle Oplysninger, der er nødvendige til Behandling af de Tinget foreliggende Sager, eventuelt saaledes, at visse Oplysninger om fornødent gives under fortrolig Form.

Foranlediget heraf skal man, idet man tilbagesender Sagens Akter, meddele, at Justitsministeriet med Amtet er enigt i, at Lagtinget ikke har nogen ubetinget Ret til at kræve alle Oplysninger, der foreligger for Embedsmænd, men at disse paa den anden Side bør give de af Lagtinget ønskede Oplysninger, naar dette ikke krænker berettigede Interesser, være sig for private eller for Statsmyndighederne.

Ad. Rætturin at bróta kol og leir í Suðuroy.

Bræv dómsmálaráðharrans 7. mars 1930.

Ved kgl. Koncessioner af 4. August 1894 blev der meddelt Frøken Kirstin v. Post Ret til at bryde Kul, Kobber, Jernsten og ildfast Ler paa Suderø blandt Færøerne. Koncessionerne blev af Frøken v. Post overdraget til et fransk Selskab, la Société Minière des Iles Féroe, jfr. Tillægskoncession af 18. December 1896. Dette Selskab indgik i 1895 og 1901 Kontrakter med samtlige Odelsejere og Kongsbønder i Bygderne paa Suderø, hvorefter de paagældende for et Tidsrum af 99 Aar bortlejede alle de dem tilkommende Rettigheder til Brydning af Kul m. v. paa Suderø til Selskabet.

I den i 1929 afholdte ordentlige Samling har Færøernes Lagting paa Foranledning af en Henvendelse fra Arbejderforeningen «Enigheden», Tveraa, Færøerne, vedtaget at forespørge Justitsministeriet, om de i nævnte Kontrakter omhandlede Rettigheder nu er faldet tilbage til Grundejerne, idet Selskabet efter at Koncessionerne ved kgl. Resolution af 31. August 1901 paany var sat i Kraft paa visse nærmere angivne Vilkaar, paa Grund af økonomiske Vanskeligheder maatte standse Arbejderne et Par Aar senere.

Foranlediget heraf skal man meddele, at Koncessionerne er bortfaldet allerede fordi de tidsmæssige Betingelser for deres Udnyttelse ikke er overholdt af Selskabet, men at Spørgsmaalet om, hvorvidt de i Kontrakterne af 1895 og 1901 omhandlede Rettigheder er faldet tilbage til Grundejerne, henhører under Domstolenes Afgørelse. Det tilføjes, at efter Justitsministeriets Formening kan det franske Selskabs Ret kun bortfalde ved Frihedshævd.

Ad. Ting i Vágum.

Bræv dómsmálaráðharrans 5. april 1930.

I den i 1929 afholdte ordentlige Samling har Færøernes Lagting vedtaget en Indstilling til Justitsministeriet om, at der maa blive oprettet et Bitingsted paa Vaagø.

For Justitsministeriet er det oplyst, at Antallet af Retssager vedrørende Vaagø Syssel i 1927 udgjorde 109, i 1928 57 og i 1929 46, af hvilke sidste 20 Sager er hævet, 5 forligte, medens der i 7 Sager er afsagt Udeblivelsesdom.

Under Hensyn til, at Antallet af de Vaagø Syssel vedrørende Sager saaledes er i Aftagende, samt til Konsekvenserne ved Oprettelsen af det omhandlede Bitingsted, jfr. Justitsministeriets Skrivelse til Lagtinget af 23. Januar 1929, mener Justitsministeriet i hvert Fald ikke for Tiden at kunne imødekomme Lagtingets Indstilling.

Det tilføjes, at man samtidig hermed har tilskrevet Dommeren paa Færøerne, at Justitsministeriet forudsætter, at denne i Overensstemmelse med det af ham tidligere overfor vedkommende Lagtingsudvalg fremsatte Tilbud er villig til indtil videre at afholde 3 Ekstrating aarlig paa Vaagø.

Ad. Heilsuvarnarsamtyktir.

Bræv dómsmálaráðharrans 21. Oktober 1930.

Af Amtets Skrivelse af 7. August 1930 (1241/29), jfr. Skrivelse af 27. September 1930 (1038/30) fremgaar det, at Færøernes Lagting i den i 1929 afholdte ordentlige Samling har stadfæstet en paa Dansk affattet Sundhedsvedtægt for Sand Sogns Kommune, hvilken Vedtægt derefter er oversat til Færøsk og tinglæst i denne Form, samt at Lagtinget i samme Samling har stadfæstet en paa Færøsk affattet Sundhedsvedtægt for Gøte Sogns Kommune.

Amtet har forelagt Justitsministeriet Spørgsmaalet om, hvorvidt de paagældende Vedtægter under Hensyn til den saaledes anvendte Fremgangsmaade ved deres Udfærdigelse er gyldige. Amtet har i denne Forbindelse udtalt, at Vedtægterne formentlig bør godkendes af Lagtinget, baade paa Dansk og paa Færøsk, samt derefter trykkes og tinglæses paa begge Sprog.

Foranlediget heraf skal man meddele, at Justitsministeriet kan slutte sig til det af Amtet udtalte.

Det tilføjes, at Justitsministeriet, forsaavidt angaar Sundhedsvedtægten for Gøte Sogns Kommune, intet har at erindre imod, at Amtet paa Lagtingets Vegne autoriserer den foreliggende Oversættelse af Vedtægten.

Skj. nr. 1.

ROKNSKAPIR

OG

FÍGGJARSTANDUR LØGTINGSINS

1929

Amtsgr

Roknskapur

Inntøkur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
I. Hjá roknskaparhaldaranum 1/1 1929			3223 66
II. Inntøkueftirstøða 1. januar 1929:			
1. Jarðarskattur		7407 29	
2. Álíknað kommununum		143366 52	
3. Fyriframgreiðslur		44686 05	
			195459 86
III. Jarðarskattur 1929			8517 48
IV. Álíknað kommununum			103112 94
V. Gjøld fyri handilsloyvi			2050 00
VI. Ríkisstudningur			3000 00
VII. Tollur			42179 29
VIII. Bilskattur			3945 25
IX. Afinning í roknskapinum			52 75
X. Vinningsbýti Skipafelagið			3500 00
XI. Afturrindað			200 75
XII. Skuld til Føroya Banka 31. december 1928			45702 13
			410944 11

uanurin.

fyri 1929.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Løgtingskostnaður:			
1. Tingmannaløn og ferðaútreiðslur		14905 50	
2. Prenting o. t.		5012 21	
3. Løgtingshúsinum viðvíkjandi		1546 92	
4. Skrivstovan (landsnevndin)		2228 79	
			23753 42
B. Dóms- og løgreglumál			2716 23
C. Valum viðvíkjandi			1569 08
D. Læknar, sjúkrahús o. t.:		Kr. oyr.	
1. Farsótlir		16504 64	
2. Venériskar sjúkur		1087 70	
3. Bróstsjúkrahúsið		25425 16	
4. Koppseting		322 50	
5. Ljósmøður		1716 69	
6. Fluttningsútreiðslur læknа		172 00	
7. Karantinútreiðslur		2366 46	
8. Aðrar útreiðslur		4825 00	
			52420 15
E. Ferðaútreiðslur sýslumanna			1311 30
F. — landbúnaðarráðgevarans			300 00
G. — djóralæknans			2005 00
H. Skúlamátum viðvíkjandi			1480 75
I. Landsbókasavnið			2000 00
J. Landbúnaðinum viðvíkjandi: tuberkulinroyndur		500 00	
— — ymist		58 67	
			558 67
K. Røntgenlánið			150 00
L. Hjemmet for Vanføre			100 00
M. Bilskattur			2798 10
N. Læknafluttningur			598 08
O. Fiskivinnu viðv. (ferðastudningur)			3810 55
P. Ymist			1416 84
Q. Til reservagrunn kreditfelagana			202 50
R. Rentur			30956 70
S. Avdráttur			25957 65
		Kr. oyr.	
T. Hjá roknskaparhaldaranum 31. dec. 1929		5666 64	
Eftirstøða av jarðarskatti		8944 14	
— „ skatti, álíknað kommununum		149117 70	
Fyriframgreiðslur		42735 99	
			206464 47
Skuld til Føroya Banka 1. januar 1929			50356 23
Ovnógv goldin jarðaskattur			18 39
			410944 11

Úrdrag

Inntøkur:

	Kr.	oyr.
1. Jarðarskattur	8517	48
2. Skattur, álíknaður kommununum	103112	94
3. Tollur	42179	29
4. Handilstoyvi	2050	00
5. Ríkisstudningur	3000	00
6. Skipafelagið	3500	00
	162359	71

Píggjarstandur

Ognir:

	Kr.	oyr.
1. Fyrifraingreiðslur	42735	99
2. Eftirstøða av jarðaskatti	8944	14
3. — „ skatti, álíknaður kommununum	149117	70
4. Hjá roknskaparhaldaranum	5666	64
5. Munur	413616	00
	620080	47

og yvirlit.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1. Løgtingið	23753 42	
2. Dómsmál	2716 23	
3. Val	1569 08	
4. Læknar o. t.	52420 15	
5. Sýslumenn	1311 30	
6. Skúlar	1480 75	
7. Landbúnaður	58 67	
8. Reservagrunn kreditfelaganna	202 50	
9. Ymist	13678 57	
10. Rentur	30956 70	
		128147 37
Avdráttur		25957 65
Munur		8254 69
		162359 71

31. december 1929.

Skuld:

	Kr. oyr.
1. Bikuben	18959 71
2. Kreditforeningen	364998 93
3. Økonomiskur grunnur	15547 37
4. Fátækragrunnurin	8718 08
5. Jarðahvalsgrunnurin	30000 00
6. Færø Amts Sparekasse	27700 00
7. Universitetskvæsturen	91970 25
8. Føroya Banki (lán)	12400 00
9. Sami (kassakredit)	45702 13
10. Kommuntur (bilskattur)	4084 00
	620080 47

Grunnurin eigur bróstsjúkrahúsið, løgtingshúsið, skansahúsið, Smiril og Iutapening í Skipafelagnum Føroyar (70000 kr.).

Økonomiski

Roknskapur

Inntøkur:

I. Grunnur í ársbyrjan:	Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Stovnsfæ:			
1. Skuldabrøv	32591 04		
2. Færø Amts Sparekasse	3714 96		
		36306 00	
B. Nýtslupeningur	Kr. oyr.		
1. Færø Amts Sparekasse	50585 04		
2. Eftirstøður	3480 99		
3. Hjá roknskaparhaldara	3768 79		
		57834 82	
			94140 82
II. Rentur			3183 06
III. Inntøkur av grindum			434 80
IV. Stórhvalagjald			7065 00
V. Innfluttningsgjald			26940 33
VI. Ymist			54 57
			131818 58

grunnurin.

fyri 1929.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A. Vegir, brýr og lendingar			6824 88
B. Útreiðslur viðv. grind			243 98
C. Studningur til „Hedeselskabet" (2-útgjald av 5-árastudn.)			1000 00
D. Føroya Fólkaháskúli			2000 00
E. Træsmíðskúli			200 00
F. Ferðaútreiðslur R. Longs			1100 00
G. Ferðastudning til lærarir			200 00
H. Barnaheimið í Vestmanna			200 00
I. Til bókasavnshúsið			10000 00
J. Eftirlønargrunnur læraranna			2000 00
K. Chr. Matras, magistari			2000 00
L. Barnablaðið			100 00
M. „Varðin"			300 00
N. Forngripafelagið			200 00
O. Felagið „Grímur Kamban"			200 00
P. Studentargarðurin í Reykjavík			400 00
Q. Til vevnað			250 00
R. — at studera			300 00
S. — málarakynstri (2 næmingar)			800 00
T. — framsýning í Keypmannahavn			1000 00
U. — tuberklasjúkrasystur			954 51
V. Klakksvíkar sjúkrahús			2600 00
X. Løgtingssøgan			2434 40
Y. Løn rokuskaparhaldarans			250 00
Z. Ymist			60 37
Æ. Til jarðahvalsgrunnin			353 25
Grunnurin 31. december 1929:			
1. Stovnsfæ:	Kr. oyr.	Kr. oyr.	
Skuldabrøv	30947 37		
Færø Amts Sparekasse	6358 63		
		37306 00	
2. Nýtslupeningur:	Kr. oyr.		
Færø Amts Sparekasse	50316 37		
Eftirstøður f. grind (Streymoy)	1810 03		
Hjá rokuskaparhaldaranum	6414 79		
		58541 19	
			95847 19
			131818 58

		Kr. oyr.	Úrdrag Kr. oyr.
	Inntøkur:		
1.	Grind	434 80	
	÷ útreiðslur viðvíkjandi grind	243 98	
			190 82
2.	Stórhvalagjald		7065 00
3.	Innflutningsgjald		26940 33
4.	Ymist		54 57
5.	Rentur		3183 06
			37433 78

og yvirlit.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Vegir, brýr og lendingar		6824 88	
B. Skúlamál:	Kr. oyr.		
Eftirlønargrunnurin	2000 00		
Ferðastudning	200 00		
Ferðaútreiðslur Longs	1100 00		
Træsmíðskúli	200 00		
Studentargarðurin	400 00		
Háskúlin	2000 00		
Vevnað, studera og málarakynstri	1350 00		
		7250 00	
C. Vísindi og bókmentir:	Kr. oyr.		
Bókasavnið	10000 00		
Matras	2000 00		
Felagið Grímur Kamban	200 00		
Varðin	300 00		
Barnablaðið	100 00		
Løgtingssøgan	2434 40		
		15034 40	
D. Forngripafelagið		200 00	
E. Barnaheimið		200 00	
F. Hedeselskabet		1000 00	
G. Klakksvíkar sjúkrahús		2600 00	
H. Tuberklasjúkrasystur		954 51	
I. Framsýning		1000 00	
J. Jarðahvalsgrunnurin		353 25	
K. Løn		250 00	
L. Ymist		60 37	
			35727 41
Munur			1706 37
			37433 78

Fátækragrunnur

Roknskapur

Inntøkur:

I. Grunnur í ársbyrjan:	Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Stovnsfæ:			
Skuldabrøv	37596 43		
Færø Amts Sparekasse	3028 57		
		40625 00	
B. Nýtslupeningur:	Kr. oyr.		
Eftirstøður	12460 52		
Færø Amts Sparekasse	7571 43		
Hjá roknskaparhaldara	11719 00		
		31750 95	
			72375 95
II. Rentur			1838 37
III. Arvagjald			4092 36
IV. Grindagjald			61 67
V. Embætismenn við starvstøku			66 00
VI. Sektir			2265 00
VII. Gjøld fyri handilsloyvi			1800 00
VIII. Stórhvalagjald			1177 50
IX. Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnissjúkrahúsum			23748 26
			107425 11

Úrdrag

Inntøkur:

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
Grindagjald	61 67	
Stórhvalagjald	1177 50	
Arvagjald	4092 36	
Gjøld fyri handilsloyvi	1800 00	
Sektir o. s. fr.	2331 00	
Rentur	1838 37	
		11300 90
Munur		855 61
		12156 51

Løgtingsins.

fyri 1929.

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A. Studningur til fátækraútreiðslur í ymsum sóknum			10000 00
B. Kostnaður av deyvum og dumbum, ið verða upplærd í Danmørk			600 00
C. Alimentatiónspeningur leysingabarna, hvar faðirin hevur slept sær undan skyldu síni			1218 00
D. Løn roknskarhaldarans			300 00
E. Aðrar útreiðslur			38 51
F. Afturrindaðar fyriframgreiðslur fyri fólk á sinnissjúkrahúsum			23748 26
G. Grunnurin 31. december 1929:		Kr. oyr.	
1. Stovnsfæ		41125 00	
2. Nýtslupeningur:	Kr. oyr.		
Fyriframgreiðslur fyri sinnissjúk	14121 70		
Sektir	20 00		
Færø Amts Sparekasse	8519 77		
Hjá roknskaparhaldara	7733 87		
		30395 34	
			71520 34
			107425 11

og yvirlit.

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
Studningur til sóknirnar	10000 00
Deyv og dumb	600 00
Alimentatiónspeningur	1218 00
Løn og ymist	338 51
	12156 51

Kirkju

Inntøkur:

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Grunnur í ársbyrjan:		
Færø Amts Sparekasse	4000 00	
Hjá roknskaparhaldara	2896 92	
		6896 92
B. Endurgjald fyri tiggjunda		7800 00
C. Stórhvalagjald		2355 00
D. Innflutningsgjald		26940 32
E. Rentur		524 41
F. Skuld 31. dec. 1929:	Kr. oyr.	
Økonomiski grunnurin	31000 00	
Fátækragrunnurin	15000 00	
Tórshavnar kirkjugrunnur	6953 22	
Vágs kirkjugrunnur	500 00	
Jarðahvalsgrunnurin	40000 00	
		93453 22
		137969 87

grunnurin.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.
I.	Skuld 1. januar 1929:		
	Økonomiski grunnurin	31000 00	
	Fátækragrunnurin	15000 00	
	Tórshavnar kirkjugrunnur	8453 22	
	Vágs kirkjugrunnur	500 00	
	Jarðahvalsgrunnurin	20000 00	
			74953 22
II.	Studningur til nýar kirkjur:	Kr. oyr.	
	Gjáar kirkja	7000 00	
	Hósvíkar kirkja	6000 00	
	Glívra kirkja	2000 00	
	Vágs kirkja	15000 00	
			30000 00
III.	Umvøfingar:	Kr. oyr.	
	Norðuroya kirkjur	348 50	
	Eysturoya kirkjur	869 91	
	Streymoyar kirkjur	410 89	
	Vága kirkjur	611 80	
	Sandoyar kirkjur	134 25	
	Suðuroyar kirkjur	294 51	
			2669 86
IV.	Kirkjugarðar		295 50
V.	Ministerialbøkur		531 50
VI.	Kirkjusýn o. t.		262 00
VII.	Rentur		3441 11
VIII.	Løn rokuskaparhaldara		400 00
IX.	Ymist		157 47
X.	Grunnurin 31. december 1929:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	19635 00	
	Hjá rokuskaparhaldara	5624 21	
			25259 21
			137969 87

Telefonverk

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I.	Grunnur í ársbyrjan	9240 65
II.	Telefonfelagsgjald	43957 45
III.	Gjald fyri samtalur, telefontelegrammir, boðsending og eykagjald	107094 56
VI.	Inntøkur av telegrammum, ið verða telefoneraði frá ella til telegrafstøðuna	7588 12
V.	Ymist	3960 80
		171841 58

Eftirlønargrunnur verksins.

Grunnurin 31. december 1929	6252 94

Fíggjarstandur verksins

Ogn:

	Kr. oyr.
Kontant, Færø Amts Sparekasse, Føroya Banki og eftirstøður	36198 69
Munur	120016 44
	156215 13

Bókførda virði verksins	956175 00

Føroya Løgtings.

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A. Løn og skrivstovukostnaður		28957 56
B. Rentur og avborganir		21979 55
C. Rakstur støðanna		34906 30
D. Viðlíkahald og eftirlit verksins		23655 39
E. Økjan verksins		36222 43
F. Ymist		1533 03
G. Grunnur 31. december 1929:	Kr. oyr.	
Færø Amts Sparekasse	7799 15	
Føroya Banki	4290 95	
Eftirstøður	18099 47	
Kontant	6009 12	
	36198 69	
Skuld fyri telegrammir	11611 37	
		24587 32
		171841 58

31. december. 1929.

Skuld:

	Kr. oyr.
Livsforsikringsselskabet Danmark	47195 40
Forsørgelsesforeningen Bikuben	13087 08
Kreditforeningen af Kommuner	23745 82
Universitetskvæsturen	32450 46
Færø Amts Sparekasse	28125 00
Store Nordiske Telegrafselskab	11611 37
	156215 13

Bróstsjúkrahusið.

Sí roknskapið í „Beretning om Færø Amts Tuberkulosesygehus Virksomhed i Regnskabsaaret 1. Januar til 31. December 1929" skj. nr. 3.

31. december 1929:

Eftirstøður	10718 39
Ríkisstudningur fyri oktober fjórðingsár	9009 00
Fyriframgreiðslur	148 00
Hjá roknskaparhaldara	216 12
	20091 51
Skuld til Føroya Banka	3694 25

„Smi

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I. Farmagjald		26538 59
II. Ferðapeningur		19461 00
III. Eykaferðir		4230 00
VI. Rentur		1715 74
V. Ríkisstudningur	10000 00	
Postfluttningur	20000 00	
		30000 00
VI. Føroya løgting (til rentur og til avdrátt av láni „Smiril"s)		8003 00
		89948 33

Fíggjarstandur

Ogn:

		Kr. oyr.
1. s/s „Smiril", tryggjaður 60000, niðurskrivaður til		30000 00
2. Kontokurant	8998 36	
Bankbók	36191 96	
Kassapeningur	9 08	
Skipafelagið Føroya	15500 00	
		60699 40
		90699 40

ril".

Útreiðstur:

		Kr.	øyr.
I.	Manningarløn	20210	31
II.	Kostarhald	7859	38
III.	Tryggingargjald	4200	24
IV.	Kol o. t.	18035	23
V.	Umsiting og umvøling	5820	76
VI.	Skrivstovuhald	2000	00
VII.	Ymist	7497	60
VIII.	Eykafar	1075	50
IX.	Løgtingið betalt	8003	00
Munur		15246	31
		89948	33

31. mars 1930

Skuld:

Skuld til Løgtingið (rest av láninum til keypið)	62091	71
Munur	28607	69
	90699	40

Skúlagrunnurin.

Inntøkur:

		Kr.	oyr.
1.	Grunnur í ársbyrjan	56793	02
2.	Rentur	2118	77
3.	Ríkisstudningur	25037	95
4.	Studningur til uttanbíggja næmingar	1087	50
5.	Studningur til pensión frú Effersøes	550	00
6.	Studningur frá Tórshavnar bý	150	00
7.	Næmingarnir	17303	75
8.	Læraraskúlin	600	00
9.	Leiga	756	00
10.	Eftirstøður	367	50
11.	Stórhvalainntøka	1239	17
		103895	44

Útreiðslur:

		Kr. oyr.	Kr. oyr.	Kr. oyr.
1.	Eftirløn			1569 00
2.	Læraraløn			35473 60
3.	Studningur til uttanbíggja næmingar			1087 50
4.	Løn roknskaparahaldarans o. t.			163 37
5.	Skattur			912 50
6.	Trygging			645 00
7.	Umvøling o. t.			2017 77
8.	Ljós og hiti			1826 08
9.	Reingeran			2669 79
10.	Undirvísingartilfar o. t.			418 95
11.	Leiga			850 00
12.	Aðrar útreiðslur			556 00
13.	Eftirstøður			368 75
14.	Grunnurin 31. december 1929:			
	Rentuberandi peningur	36490 92		
	Færø Amts Sparekasse	14201 52		
	Føroya Banki	138 14		
	Hjá roknskaparhaldara	6614 77		
			57445 35	
				103895 44

Eftirlønargrunnur realskúlans.

	Kr.	oyr.
31. december 1929	2455	25

Pastor Engelsteds Legat.

	Kr. oyr.
Realskúlalegatið 31. december	1400 00
Eftirlønarlegatið	1913 99

Grunnurin til keyp av góðum skúlabókum.

	Kr. oyr.
31. december 1929	2599 36

Eftirlønargrunnur lærara.

Inntøkur:

		Kr. oyr.
I.	Grunnur í ársbyrjan	86867 95
II.	Ríkisstudningur	35671 56
III.	Kommunurnar	9147 70
IV.	Løgtingið	2000 00
V.	Ríkisstudningur til persónlig tillegg	1110 00
VI.	Kommunurnar til løn roknskaparahaldarans	350 00
VII.	Rentur	3498 95
		138646 16

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Eftirløn		10939 15
B.	Eftirlønartilleg		4017 51
C.	Persónlig tillegg		1924 00
D.	Løn roknskaparahaldarans, revisor o. t.		457 43
E.	Grunnurin 31. december 1929:	Kr. oyr.	
	Færø Amts Sparekasse	110867 84	
	Eftirstøður	5854 13	
	Kommunurnar	4586 10	
			121308 07
			138646 16

Trygging skúlahúsa.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. december 1929:	
Færø Amts Sparekasse	11100 80
Eftirstøður	372 85
	11473 65

Landsbókasavnið.

Inntøkur:

	Kr. oyr.
Grunnurin við ársbyrjan	3686 90
Ríkisstudningur	6300 00
Løgtingið	2000 00
Tórshavnar býur	1500 00
Rentur	80 17
Ymist	24 90
	13591 97

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
Løn		4500 00
Ljós og hiti		298 18
Bókakeyp og innbinding		2923 00
Leiga		300 00
Útreiðslur til reingeran, telefon, skatt, trygging o. t.		1004 28
Viðvíkjandi tí nýggja húsinum		159 55
Minningarrit		1112 55
Grunnurin 31. mars 1930:	Kr. oyr.	
Færø Amts Sparekasse	3273 85	
Hjá rokinskaparhaldara	20 56	
		3294 41
		13591 97

Kavarabúnaðurin.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. december 1929	1910 18

„Hansenske Legat".

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. mars 1930	727 81

„Fonden for forulykkedes Efterladte".

	Kr. oyr.
Grunnurin 31 decbr. 1929 (studn. rindaður í 1929: 200 kr.)	8847 88

Grindagarnið í Vestmanna.

	Kr. oyr.
Grunnurin 31. december 1929	6549 80

(Skuld til økonomiska grunnin 4400 kr.)

Jarðahvalsgrunnurin.

		Kr. oyr.
Grunnurin 31. december 1929:		
Færø Amts Sparekasse		19492 63
Hjá roknskaparhaldaranum		1336 20
Eftirstøður 1925, Miðvág	1248 02	
Eftirstøður 1926, Funning	986 30	
		2234 32
Lán til amtsgrunnin		30000 00
Lán til kirkjugrunnin		61000 00
Lán til Ísvirki		5000 00
		119063 15

Fíggjarstandurin

fyri tey av tinginum grannskoðaðu roknskapini.

Ogn:

		Kr. oyr.
1. Telefonverkið		535000 00
2. Hús:	Kr. oyr.	
Bróstsjúkrahúsið	200000 00	
Løgtingshúsið	17500 00	
Skansalhúsið	8400 00	
Realskúlin	86000 00	
Bókasavnshúsið	6000 00	
		317900 00
3. Smiril		30000 00
	Kr. oyr.	
4. a. Færø Amts Sparekasse, Føroya Banki og peningur	424967 69	
b. Skuldabrøv	177592 14	
c. Fyriframgreiðslur	42883 99	
d. Eftirstøður	215878 83	
		861322 65
		1744222 65

Skuld:

	Kr. oyr.	Kr. oyr.
A. Til lánstøður	725724 40	
B. — løgtingsgrunnar	152118 67	
		877843 07
	Munur...	866379 58
		1744222 65

Kirkjurnar, grindagarnið í Vestmanna, kavarabúnaðurin og lutirnir í Skipafelaginum Føroyar eru ikki roknaðir við.

Tórshavn, 18. juli 1930.

Edw. Mitens.

Prentsmiðja „Tingakross"ar Tórshavn.

Skjal 2.

Uppskot

til

fíggjarsamtykt Løgtingsins

fyri

1931.

(Lagt fyri Løgtingið 1930.)

Amtsgr

Inntøkur:

		Kr. øyr.
1.	Ríkisstuðningur	3000 00
2.	Gjøld fyri handilsloyvi	1500 00
3.	Bílskattur	4000 00
4.	Jarðaskattur	8517 48
5.	Tollur	25000 00
6.	Tollur til avdrátt skuldir	25000 00
7.	At álíkna kommununar	90000 00
		157017 48

Ad *Inntøkur.*

Lóg um Toll 8. marts 1930 ásetir, at staturin fyrst fær 30,000 kr. og sjúkrahúsini 20,000 kr. Restina ætli eg til 100,000 kr. Harav fær amtsgrunnurin 50,000 kr. (helvt), harav helvtin skal nýtast til eykaavdrátt.

Álíkningin kann læðkast, um tingið heldur neyðugt, til 90,000 kr. Tó er at minnast kautiónin fyri Miðvág og Skopin havn.

unnurin

Útreiðslur:

	Kr. oyr.
A. Løgtingskostnaður	24000 00
B. Dómsmál	4000 00
C. Valum viðvíkjandi	1500 00
D. Læknar, sjúkrahús o. t.	15000 00
E. Ferðaútreiðslur sýslumanna o. m.	4000 00
F. Skúlamálum viðvíkjandi	1500 00
G. Landsbókasavnið	2000 00
H. Landbúnaðinum viðvíkjandi	200 00
I. Røntgenlánið og Hjemmet for Vanføre	400 00
J. Bilskattur	4000 00
K. Ymist	4417 48
L. Rentur	30000 00
M. Avdráttur	26000 00
N. Til at byggja skrivstovu	10000 00
O. Til fiskivinnu	5000 00
P. Til eykaavdrátt	25000 00
	157017 48

Ad *Útreiðslur.*

A. Tingmannaløn	13500 00
Ferðaútreiðslur o. t.	500 00
Løgtingstíðindini	3500 00
Annað	2000 00
Løgtingshúsið	1500 00
Landsnevndin	3000 00
	24000 00

	Kr. oyr.
D. Læknaløn	5000 00
Farsottir	4500 00
Koppseting	500 00
Karantinútreiðslur	1000 00
Bróstsjúkrahúsið	2000 00
Ljósmøður	2000 00
	15000 00

E. Ferðaútreiðslur til sýslumenn, djóralækna og landbúnaðarráðgevaran.

Økonomiski grunnurin.

Inntøkur:

		Kr. oyr.
1.	Grind	2000 00
2.	Stórhvalagjald	8000 00
3.	Innfluttningsgjald	30000 00
4.	Rentur	3000 00
5.	Vøruhandilin	2000 00
		45000 00

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A.	Løn roknskaparhaldarans, álitismaður tingsins o. t.	1000 00
B.	Kvøldskúlar og ferðastudningur til lærarir	500 00
C.	Jarðahvalsgrunnurin	500 00
D.	Hedeselskabet	1000 00
E.	Føroya felag móti tuberklasjúku	1000 00
F.	At leggja til stovnsfæ grunnsins	1000 00
		5000 00
	Til vegir, lendingar og brýr og onnur endamál eru	40000 00
		45000 00

Fátækragrunnur Løgtingsins.

Inntøkur:

		Kr. øyr.
1.	Grind	500 00
2.	Stórhvalagjald	1500 00
3.	Arvagjald	5000 00
4.	Gjøld fyri handilsloyvi	1000 00
5.	Rentur	2000 00
		10000 00

Útreiðslur:

		Kr. øyr.
A.	Deyv og dumb	1000 00
B.	Alimentatiónspeningur	1000 00
C.	Løn roknskaparhaldarans o. t.	500 00
D.	At leggja til stovnsfæ grunnsins	500 00
E.	Studningur til soknunar	7000 00
		10000 00

Kirkjugrunnur Løgtingsins.

Inntøkur:

		Kr. oyr.
1.	Endurgjald fyri tiggjunda	7800 00
2.	Stórhvalagjald	3000 00
3.	Innflutningsgjald	20000 00
4.	Rentur	500 00
		31300 00

Útreiðslur:

		Kr. oyr.
A.	Rokuskaparhaldara o. t.	500 00
B.	Rentur	3500 00
C.	Vanligar umvølingar	3000 00
D.	Kirkjugarðar	1000 00
E.	Vágs kirkja	10000 00
F.	Hósvík	1000 00
G.	Annað	12300 00
		31300 00

Skálavíkar kirkja og Haldórsvíkar kirkja standa fyri stórum umvølingum. Bønarbrøv eru um fleiri nýar kirkjur. Skuldin er meiri enn 90000 kr. og átti at verið afturrindað við t. d. 10000 kr. árliga.

Bróstsjúkrahúsið.

Inntøkur:

		Kr. oyr.
1.	Gjald fyri sjúklingar	12400 00
2.	Ríkisstudningur	37200 00
3.	Húsdjórahald	1000 00
4.	Amtsgrunnurin	3600 00
		54200 00

Útreiðslur:

			Kr. oyr.
A.	Løn		13300 00
B.	Kostarhald		25000 00
C.	Vask og reingering		1000 00
D.	Brenni		7100 00
E.	Medisin		1950 00
F.	Umvølingar av húsinum		1500 00
G.	Umvøling av maskinum		100 00
H.	a. Nýtt innventar	Kr. oyr. 1200 00	
	b. Umvøling	200 00	
	c. Seymuhjálp	100 00	
			1500 00
I.	Trygging		1000 00
J.	Havin o. t.		100 00
K.	Fluttningur o. t.		500 00
L.	Skrivstovuhald		600 00
M.	Rentur		500 00
N.	Ymist		50 00
			54200 00

Tórshavn 28. juli 1930.

Edw. Mitens.

Prentsmiðja H. N. Jacobsens Bókahandils, Tórshavn.

Beretning

om

Færø Amts Tuberkulosesygehus' Virksomhed

i Regnskabsaaret 1. Januar 1929 til 31. December 1929.

ved Sanatorielæge *Erik Lynge.*

Ved Regnskabsaarets Begyndelse henlaa paa Sygehuset	34	Patienter
I Aarets Løb indlagdes	67	—
„ — — udskreves 62, overflyttedes 6	68	—
Tilbage ved Aarets Slutning	33	—

Disse Patienters:

1) *Hjemsted* fordeler sig saaledes:

Andefjord	1	Hellerne	1	Sandevaag	2	Thorsvig	1
Arge	1	Husevig	1	Skaalevig	1	Tofte	3
Ejde	1	Kollefjord	3	Skuø	3	Tveraa	6
Frodebø	1	Kvivig	1	Skopen	1	Vaag	4
Fuglefjord	4	Lervig	1	Solmunde	3	Velbestad	1
Glibre	1	Midvaag	1	Strænder	4	Vestmanhavn	3
Gøte	1	Porkere	1	Svinø	2	Viderejde	3
Haldersvig	1	Saltangeraa	1	Sørvaag	3		
Hattervig	2	Sand	2	Thorshavn	3		

2) *Efter Køn:* Mandlige 29
Kvindelige 39

3) *Efter Alder:* 15 Aar og derover 1
Fra 16 Aar til 25 Aar 29
„ 26 „ „ 35 „ 21
„ 36 „ „ 50 „ 14
„ 51 „ „ 60 „ 2
„ 61 „ og derover 1

4) *Efter Sygdommens Udbredning og Grad* (ved Indlæggelsen)
I Stadium 37
II — 16
III — 15

Gennemsnitsvarigheden af Kuropholdet for de enkelte Stadier var:
I Stadium ..... 139 Dage
II — ..... 310 —
III — ..... 357 —

Resultatet af Behandlingen:

	I.	II.	III.	Ialt.
Tilsyneladende raske	16	1	0	17
Betydeligt bedrede	14	6	3	23
Bedrede	6	6	6	18
Uforandrede	0	2	0	2
Forværrede	1	1	2	4
Døde	0	0	4	4
	37	16	15	68

Tubercelbaciller fandtes i Opspyttet hos ialt 29 Patienter.

Af 36 Patienter i I Stadium hos 6 Patienter.
„ 15 — i II — „ 10 —
„ 14 — i III — „ 13 —

Af disse 29 Patienter blev 10 udskrevne bacilfri.

Feber, der skyldtes Tuberculosen,

Fandtes ved Indlæggelsen hos ..... 13 Patienter
Tabte sig under Opholdet hos ..... 7 —
Opstod under Opholdet hos ..... 10 —
Tabte sig atter under Opholdet hos ..... 9 —

Vægtforøgelsen hos 64 regelmæssigt vejede Patienter var:

I Stadium:	7,5	kg.
II —	8,9	„
III —	12,4	„

Af mere betydende **Komplikationer** forekom følgende:

Achylia gastr.	1	Menorrhagia	2
Angina tons.	1	Migræne	1
Appendicit. acut.	1	Morb. cord. aortae	1
— chr.	1	Nephritis chr.	1
Anæmia simpl.	20	Neurasthenia	17
Bronchitis	3	Obstipatio chr.	3
Broncheictasia	1	Panarit subcut.	1
Colitis chr.	1	Phlebitis extr. inf.	1
Dyspepsia	1	Pleurit. exsud.	2
Emphysem pulm.	1	— seq.	12
Erythrasma	3	Pityriasis versicolor	1
Graviditas	2	Rheumatismus	2
Herpes Zoster	1	Spondylitis tuberc.	1
Hysteria	1	Tuberc. gland. bronc.	1
Hæmoptysis	5	— laryng.	3
Laryngitis catarrh	1	— intest.	1

Særlige Behandlingsmaader.

Kunstig Pneumothorax er forsøgt anlagt hos 7 Patienter hos 4 lykkedes og gennemførtes Behandlingen, hos de øvrige fandtes ikke frit Pleurarum.

Sanocrysin er anvendt til 3 Patienter.

Metallosal-Mangan a. m. Walbum er anvendt til 14 Patienter.

Der er i Aarets Løb givet: *2366 Lysbade* (Kvarts-Sollux).

Af *Røntgengennemlysninger* er foretaget 140.

Til Dronning Alexandrines Hospital og Tuberkuloseafdeling er overflyttet 6 Patienter til Behandling for:

1) Appendicitis acut.
2) — chr.
3) Spondylitis tuberc.
4) Tuberc. pulm.
5) — — Bronchitis.
6) — — Tuberc. laryng.

Økonomisk Oversigt.

Ved Bogholder *Jacob Olsen.*

Sygedagenes samlede Antal har i Aarets Løb været:

Sanatorieafdelingen	9013 Dage
Hospitalsafdelingen	3271 —
Ialt	12284 Dage

Aarets Middelbelægning har været 33,7.

Regnskab for Driften 1929.

Indtægt.

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Betaling for Patienter		12284 00
Statskassens Tilskud		36852 00
Have og Anlæg har givet	572 00	
Fragaar: Gødning m. m.	378 28	
		193 72
Husdyrholdet har givet	2793 83	
Fragaar: Indkøbt Foder m. m.	1518 06	
		1275 77
		50605 49

Udgift.

			Kr. Ø.	Kr. Ø.
Konto	1.	Lønninger		12454 21
—	2.	Forplejningen	21731 58	
		Fragaar: solgt for	242 00	
				21489 58
—	3.	Vask og Rengøring		1028 12
—	4.	Brændsel og Belysning		7018 40
—	5.	Medicin		1917 97
—	6.	Bygninger		911 64
		At overføre		44819 92

	Kr.	Ø.
Overført...	44819	92
Konto 7. Maskiner	122	60
— 8. Inventar	810	44
— 9. Assurance	1113	00
— 11. Fragt, Losning og Kørsel	471	24
— 12. Kontorhold m. m.	557	64
— 14. Renter	1214	15
— 16. Forskellige Udgifter	153	50
Overskud	1343	00
	50605	49

Beholdning og Gæld.

	31. Dec. 1928 Kr.	Ø.	31. Dec. 1929 Kr.	Ø.
Beholdning: 1. Restancer	11316	00	10718	39
2. Statskassens Tilskud for Oktbr. Kv.	9375	00	9009	00
3. Forskud	49	00	148	00
4. Hos Kassereren	278	97	216	12
	21018	97	20091	51
Gæld: Til Føroya Banki	23083	67	3694	25

Sanatoriets Pensionsfond ejer Kr. 333,74.

Bemærkninger ad Udgiftskonti:

ad *Konto 1. Løninger:*

Løn til 1 Læge	2200	00
— „ 1 Oversygeplejerske	1500	00
— „ 1 Økonoma*)	1446	75
— „ 1 Sygeplejerske	960	00
— „ 7 à 8 Piger	2592	00
— „ 1 Fyrpasser*)	2195	46
— „ 1 Bogholder	600	00
— „ 1 Revisor	60	00
	11554	21
Frøken Flagstad i H. t. Lagtingsbeslutning	900	00
	12454	21

*) ÷ Pensionsfradrag.

ad *Konto 2. Forplejningen:*

Udgiften har været	21731 58	
Fragaar:		
For solgte Varer	242 00	
		21489 58

Forplejningen har kostet 174,94 Øre pr. Patientdag (sidste Aar 228,91).
— „ — 134,90 Øre pr. Kostdag (sidste Aar 172,83).

ad *Konto 3. Vask og Rengøring:*

Grønsæbe, andre Sæber, Sæbespaaner og Soda	815 20
Forkelligt	212 92
	1028 12

ad *Konto 4. Brændsel og Belysning:*

44200 kg Kul	1639 60
1312 hl Cokes	3248 90
1421 kg Petroleum	358 58
Elektricitet til Belysning	969 87
do. „ teknisk Brug	532 70
Lampesprit	106 50
Forskelligt	162 25
	7018 40

ad *Konto 5. Medicin:*

Medicin	1325 86
Sanocrysin og Metallosal-Mangan	352 02
Sygeplejeartikler	240 09
	1917 97

ad *Konto 6. Bygninger:*

Almindelig Vedligeholdelse	911 64

ad *Konto 8. Inventar:*

Nyanskaffelser	500 00
Reparationer	310 44
	810 44

ad *Konto 9. Assurance:*

Brandforsikring		1000 00
Ulykkesforsikring		113 00
		1113 00

ad *Konto 10. Have og Anlæg:*

Udgiften har været	378 28	
Leveret Kartofler m. m. til Køkkenet	572 00	
Overskud		193 72

ad *Konto 12. Kontorhold:*

Kontorrekvisitter etc	110 86
Telefonabonnement	208 00
Telefonsamtaler og Telegrammer	63 11
Tryksager, Avertissement m. m.	30 55
Bladpenge, Frimærker m. m.	140 00
Andre Udgifter	5 12
	557 04

ad *Konto 13. Husdyrhold:*

Indkøbt Foder	1518 06	
Leveret til Køkkenet Æg, Høns, Mælk m. m.	2793 83	
Overskud		1275 77

ad *Konti 7, 11, 14* og *16* ingen Bemærkning.

Prentsmiðja „Tingakrossur" í Tórshavn.

Bilag 4.

Udkast
til
Lov for Færøerne om Havgers Styrelse og Drift m. m.

Første Afsnit.

Styrelsen.

Kapitel 1.

Havgestævne.

§ 1.

I Fælleshavge er den øverste Myndighed hos Havgestævnet.

Ved „Fælleshavge" forstaas i denne Lov Havge, som er i Sameje mellem 2 eller flere Ejere. Under „Ejer" indbefattes i denne Lov ogsaa Fæster af Kongsjord og Tjenestemand, der som saadan besidder Tjenestejord (derunder Præsteenke, som besidder Anneksgaard).

§ 2.

Havgestævnet sammenkaldes med mindst 8 Dages Varsel (jfr. dog §§ 4, 20, 22 og 25); det skal sammentræde, naar Bestyrelsen finder det nødvendigt, saavel som naar Havgens Røgtere eller en Fjerdedel af Ejerne eller saa mange, som eje en Fjerdedel af Havgens Marketal, forlange det. Sammenkaldelsen paahviler Bestyrelsen, om saadan er til, og ellers den Ejer eller Havgerøgter, som ønsker Stævnet sammenkaldt. Saafremt det holdes samtidig med Grandestævne, er Sysselmanden pligtig at lede Forhandlingerne paa Havgestævnet, og Dagen for dettes Afholdelse beramnes da efter Bestemmelsen i Grandestævnelovens § 5, sidste Stykke. Ellers ledes Forhandlingerne af en Ordstyrer, valgt blandt og af de tilstedeværende Ejere med Stemmeflerhed; falde Stemmerne ved Valget lige, gør Lodtrækning Udslaget. Om Forhandlingen og Afstemningen gælde Reglerne i Grandestævnelovens §§ 8 a, 9—12 og 14.

§ 3.

Havgestævnet kan træffe Afgørelse i ethvert Havgens Drift og Udøvelsen af de fælles Rettigheder vedrørende Anliggende, som ikke ved Lovgivningen er henvist til anden Afgørelse.

Det kan fastsætte Regler for Ejernes Færdsel i Havgen, jfr. Hegnslovens § 41.

Kapitel 2.

Bestyrelse.

§ 4.

Ejes Fælleshavge af mere end fem Ejere, skal den have en Bestyrelse, bestaaende af tre eller fem Medlemmer efter Havgestævnets Bestemmelse. Havgestævnet vælger Bestyrelsen; henholdsvis to og tre Medlemmer vælges med Stemmeflerhed efter Marketal, medens henholdsvis et Medlem og to Medlemmer vælges med Stemmeflerhed efter de stemmendes Antal. Stævnet skal sammenkaldes med mindst 14 Dages Varsel. Ordentligt Valg afholdes hvert andet Aar i Maanederne September til December. Tjenestetiden regnes fra 1. Januar. Enhver Ejer, som bor i den Bygd, hvortil Havgen hører, er pligtig at modtage Valg; det samme gælder Opsidder for Ejer, som bor uden for Bygden. Vedkommende Havges Røgtere kunne, selv om de ikke ere Ejere, vælges til Medlemmer af Bestyrelsen. Den, der har fyldt 60 Aar, er fritagen; ligesaa kan den, der har været Medlem i fire Aar, undslaa sig for at modtage Valg i de næste fire Aar; men disse Fritagelser gælde dog kun, naar nogen anden er pligtig at modtage Valg.

Bestyrelsens Medlemmer ere hver for sig ansvarlige for, at Havgestævnet i betimelig Tid sammenkaldes til Valg af Bestyrelse, og at Valgets Udfald inden 14 Dage meldes til Sysselmanden, som fører Fortegnelse over de modtagne Anmeldelser. Er ingen Bestyrelse til, paahvile de nævnte Pligter den største i Bygden boende Lodsejer.

§ 5.

Bestyrelsen skal vælge en Formand og en Næstformand. Den skal varetage Havgens regelmæssige Drift og drage Omsorg for, at denne foregaar saaledes, at Ejernes Tarv i alle Maader iagttages. For at Bestyrelsen kan tage gyldig Beslutning, kræves, at over Halvdelen af dens Medlemmer stemmer for Beslutningen. Bestyrelsen tager Bestemmelse om Tillæg og Slagt af Faar. Den sørger for, at Afgrøftning og alt andet nødvendigt Arbejde i Havgen udføres i rette Tid og paa nyttigste og sparsommeligste Maade. Den paaser, at enhver paagældende efterkommer sin Pligt, og kan paa den forsømmeliges Bekostning lade Arbejdet udføre ved lejede Folk.

I alle disse Tilfælde skal den overlægge Sagen med Havgens Røgtere. Den fører Tilsyn med, at disse overholde deres Pligter.

§ 6.

I Forhold til Trediemand (derunder ogsaa enkelt Ejer, der vil gøre en ham tilkommende Ret gældende mod Fælliget, eller omvendt) kan Bestyrelsen i alle Anliggender, der vedrøre Havgen som et Fællig, optræde paa dettes Vegne. Den kan saaledes i deslige Anliggender sagsøge og sagsøges paa Fælligets Vegne og i det hele repræsentere Fælliget for Retten saavel som for Forligs-, Udskiftnings-, Landvæsens- og Overlandvæsenskommissionen. Er ingen Bestyrelse valgt og anmeldt til Sysselmanden, staar det den,

som vil søge Fælliget, fril for at søge, hvem han vil, af Havgens Ejere paa Fælligets Vegne.

§ 7.

I Forhold til Havgens Ejere er Bestyrelsen at anse som Fuldmægtig. Ligesom Bestyrelsen derfor har at rette sig efter de Forskrifter for Driften, som Havgestævnet vedtager, saaledes har den at sammenkalde Havgestævnet, naar vigtigere Anliggender forefalde, og skal altid gøre det, naar der er Spørgsmaal om Søgsmaal af eller imod Fælliget.

§ 8.

Bestyrelsen skal føre Regnskab over sin Forvaltning af Havgens Pengemidler og gøre Rede og Rigtighed derfor. Herfor er hvert enkelt Medlem af Bestyrelsen ansvarligt. Regnskabet skal aflægges for hvert Kalenderaar, senest inden 1. Februar i det følgende Aar, og skal forelægges paa Havgestævne inden 14 Dage derefter.

Kapitel 3.

Havgerøgtere.

§ 9.

For hver Havge skal der være mindst 1 Havgerøgter. For Fælleshavge fastsætter Havgestævnet Havgerøgternes Antal og Løn og vælger dem; Valget foretages med Stemmeflerhed af Ejere og Brugere efter Marketal. Har Havgestævnet ikke truffet disse Bestemmelser, paahviler det Bestyrelsen at træffe dem.

§ 10.

Havgerøgterne skulle forestaa Faarenes Røgt, Fjældgangene og Mærkningen samt alt andet Arbejde i Havgen. De have at paase, at Bestemmelserne om Havgens Besætning og Bestemmelserne om Fred i Havgen (jfr. Hegnslovens §§ 20—22, 26—29, 31, 41—43) overholdes, og at omvendt Havgens Besætning ikke trænger ind paa fremmed Ejendom, saaledes at deraf kan opstaa Tab eller Ansvar for Havgens Ejere. De tage Bestemmelse om Tillæg og Slagt, naar Ejer eller Bestyrelse ikke har gjort dette.

§ 11.

Havgerøgterne ere i deres Tjeneste Ejerne ansvarlige og skulle rette sig efter de Forskrifter, som gives dem af Havgestævnet eller Havgens Bestyrelse. De skulle paa den enkelte Ejers eller Brugers Forlangende meddele ham Forklaring om de dem betroede Faars Antal og Tilstand samt Røgt i Havgen m. m.

§ 12.

Havgerøgter skal i Reglen opsige sin Tjeneste inden den 1. September, men han kan dog ikke fratræde sit Hverv, førend Fjældgang efter Avlsvæddere er endt, medmindre han forlader Bygden eller Omstændighederne gøre ham det umuligt at vedblive i sin Tjeneste.

Andet Afsnit.

Besætningen.

Kapitel 4.

Faar.

A. Faarenes Mærkning.

§ 13.

I enhver Havge skal bruges et bestemt Mærke for alle til Havgen hørende Faar eller, om fornødent, flere Mærker for forskellige Flokke af Faarene i Havgen. Samme Mærke maa ikke bruges i to Havger paa samme Ø.

§ 14.

Sager, som angaa Mærkers Forandring, skulle først forhandles ved Grandestævne. Sysselmanden har derefter at forebringe dem for Amtmanden til Afgørelse.

§ 15.

Ingen anden end Havgens Røgtere maa befatte sig med paa egen Haand at mærke Faar.

§ 16.

Moderfaar, som ikke hører til Havgen, men ved Fjeldgang er kommet imellem dens Faar, skal ved Fjældgangen betegnes med et Baand (sløður, helsi) naar det ikke med Sikkerhed vides, at dets Lam har faaet ret Mærke.

B. Avlsvæddere.

§ 17.

Avlsvæddere skulle af Havgerøgterne udvælges blandt de bedste, som findes i Havgen. Der udtages dertil 1 Vædderlam for hver 33 eller 1 ældre Vædder for hver 40 Moderfaar i Havgen.

Tillægges færre, skulle Havgerøgterne snarest muligt anmelde det for Sysselmanden, som undersøger, om nogen bærer Ansvar derfor.

C. Ejendomsforholdet med Hensyn til Faarebesætningen.

§ 18.

I Fælleshavge skal, naar ikke andet er vedtaget i Henhold til § 20, hele Faarebesætningen være i Sameje (felag) mellem alle Ejere i Forhold til deres Marketal. Besætningens Størrelse fastsættes af Havgestævnet. Faarene skulle følge Jorden ved al Overdragelse og Arv; de kunne ikke ved Udlæg skilles fra Jorden.

§ 19.

Selv om Besætningen er i Sameje, kan Havgestævnet dog tillade Havgerøgter at holde et vist Antal Faar i Havgen som Vederlag for hans Arbejde, ligesom en Ejer med Havgens Bestyrelses Samtykke kan lade enkelte Faar midlertidig græsse i Havgen.

§ 20.

Særeje (kenning) til Faarebesætningen eller til Dele af den er kun tilladt under følgende Betingelser:

1. Vedtægt derom skal være oprettet paa Havgestævne, sammenkaldt med mindst 3 Maaneders Varsel. Til gyldig Beslutning kræves, at den er vedtagen af saa mange stemmeberettigede, som tilsammen udgøre mindst:
   a) to Trediedele af samtlige stemmeberettigedes Antal og
   b) Halvdelen af hele Havgens Marketal.
2. Vedtægten skal holde Bestemmelse om, hvor stor Besætning der sættes for hele Havgen, og om der skal være Særeje for hele Besætningen eller kun for en Del af den, og da hvilken.
3. Vedtægten skal endvidere indeholde Bestemmelse om:
   a) at Røgten skal besørges af Havgerøgtere, valgte af Havgestævnet eller Bestyrelsen, jfr. § 9;
   b) at de enhver Ejer særlig tilhørende Faar — foruden det for Havgen bestemte Mærke (§ 13) — skulle have Særmærker, der skulle godkendes af Sysselmanden, førend de bruges,
   c) at Avlsvæddere skulle udtages forlods og godtgøres Ejeren af vedkommende efter Vurdering.

§ 21.

Havgens Røgtere skulle straks angive for Sysselmanden alt imod § 20 stridende Særeje i Faarebesætningen.

§ 22.

Særeje kan igen ophæves ved Vedtægt, oprettet paa Havgestævne, sammenkaldt med mindst 3 Maaneders Varsel. Til gyldig Beslutning kræves, at den er vedtagen af saa mange stemmeberettigede, som tilsammen udgøre mindst:

a) Halvdelen af samtlige stemmeberettigedes Antal og
b) en Trediedel af hele Havgens Marketal.

§ 23.

Naar Særejet ophører, skulle de Ejere, som ikke have fuld Besætning, købe af dem, som have Faar tilovers, indtil alle have Faar i Forhold til deres Marketal. De Faar, som saaledes sælges og købes af Havgens Ejere indbyrdes, betales med fuld Værdi. Tvistes Parterne om Værdien, fastsættes den ved lovligt Skøn.

§ 24.

Vedtægt om Indførelse eller Ophævelse af Særeje skal tinglæses senest ved første Ting, der holdes efter Forløbet af tre Maaneder efter Vedtægtens Oprettelse eller, saafremt Vedtægten paaklages ved Landvæsenskommissionen, efter dens endelige Godkendelse.

Skøde eller andet Overdragelsesdokument vedrørende Jord i Havge, hvor Særeje gælder, skal angive, hvor mange Særejefaar der følge med Jorden. Undlades det, skal der ved Tinglæsningen gives Dokumentet Retsanmærkning.

Ved Fæsteforandring eller Overdragelse af Tjenestejord i Havge, hvor Særeje gælder, skal, naar den fratrædende Besidder ejer Odelsjord i samme Havge, hans hele Faarebesætning fordeles lige paa al hans Jord efter Marketal.

Kapitel 5.

Heste.

§ 25.

Antallet af Havgens Besætning af Heste fastsættes af Havgens Ejer eller, om det er Fælleshavge, af Havgestævne, sammenkaldt med mindst 1 Maaneds Varsel. Beslutter Havgens Ejer (Havgestævnet), at Besætningen skal være større end 1 Hest for hver Mark Jord, skal Beslutningen snarest muligt meldes til Sysselmanden. Denne sørger for, at Bekendtgørelse derom sker i de nærmestliggende Bygder ved Opslag eller paa anden brugelig Maade. Uanset den af Havgens Ejer (Havgestævnet) ifølge første Punktum tagne Bestemmelse kunne Ejerne af Bygdens Havger i Forening ved Vedtægt paa Grandestævne bestemme, at der i Bygdens Havger skal kunne holdes indtil 1 Hest for hver Mark Jord.

Føl under 1 Aar medregnes ikke i fornævnte Henseende.

§ 26.

Lodsejer i Fælleshavge kan udleje sin Ret til Hestehold. De enkelte Lodsejere kunne selv afgøre, om Besætningen skal være i Særeje eller i Sameje mellem nogle eller alle Lodsejere.

§ 27.

Sysselmanden skal hvert Aar ved Grandestævne i hver Bygd affordre Bygdemændene Oplysning om, hvor mange Heste der holdes i Bygden, og i hvilke Havger de holdes, og derom gøre Tilførsel i Politiprotokollen. Enhver, der holder Hest i nogen Havge i Bygden, skal da, saafremt nogen Lodsejer i saadan Havge kræver det, opgive, med hvilken Ret han holder Hesten.

Kapitel 6.

Gæs.

§ 28.

Bestemmelse om, hvor vidt det skal være tilladt at holde Gæs i Havgen, (derunder om Antal, Betaling m. v.) tages af Havgens Ejer (i Fælleshavge Havgestævnet).

Tredie Afsnit.

Forskellige Bestemmelser om Havgens Drift.

Kapitel 7.

§ 29.

I Fælleshavge tilkommer Udøvelsen af Retten til Faarehold, Hestehold og Gaasehold i Havgen saavel som af alle andre til Havgen knyttede Rettigheder, om hvilke ikke andet i Lovgivningen er bestemt, enhver Ejer i Forhold til hans Marketal.

I samme Forhold fordeles Indtægt og Udgift ved al fælles Brug af Havgen eller dertil knyttede Rettigheder saavel som alt derved forefaldende Arbejde.

§ 30.

Hvert 10. Aar skal der ved Sysselmandens Foranstaltning paa Grandestævne vælges Mænd til at befare ethvert Markeskel for Bygdens Havger. De vælges af og blandt Havgernes Ejere og Brugere, for hver Havge med Stemmeflerhed efter Marketal. Foretages intet Valg, udnævnes de af Sysselmanden.

Mændene skulle snarest muligt derefter ved Samgang befare Havgernes Markeskel. Tiden for Forretningen bestemmes i Tilfælde af Uenighed af den ældste af Mændene. Efter Befaringen skulle de hver især underrette de paagældende Havgers Ejere (i Fælleshavge Bestyrelsen, om saadan er til) om Udfaldet af Befaringen; skulde der under denne vise sig Tvivl om, hvor rette Markeskel er, maa Mændene ikke træffe nogen Afgørelse herom.

Udgiften ved Markeskels Afsætning og Vedligeholdelse fordeles lige mellem de tilgrænsende Havger.

§ 31.

Havgerøgterne skulle med Aftensvarsel foretage Tilsigelse til de vedkommende til alt Arbejde i Havgen, medmindre anderledes er bestemt af Havgestævnet; med samme Varsel skulle de give Samgangsbud til de paagældende Grander, medmindre anderledes er vedtaget mellem disse og Havgens Ejere.

§ 32.

Ejerne af Bygdens Havger i Forening kunne uden for Thorshavn ved Vedtægt paa Grandestævne afgøre, hvor mange Hunde der maa holdes i Bygden. Hund, som mod saadan Vedtægt holdes, saavel som Hund, der selv gaar ud i Marken og jager eller bider Faar, eller som tre Gange gør Skade paa Havgens Faar eller tre Gange træffes strejfende om i Havgen, skal, naar nogen Havgeejer i Bygden kræver det, straks holdes indelukket eller lænket.

§ 33.

Skade, som Hund gør paa Havges Faar, skal dens Ejer erstatte. Herfra undtages alene den Skade, som Hund første og anden Gang gør, hvor den lovligt bruges.

Fjerde Afsnit.

Havgens Græsningsret for Faar paa Indmark.

Kapitel 8.

§ 34.

Græsningsretten for Faar paa Bø eller anden Indmark tilkommer i Tiden fra den 25. Oktober til den 14. Maj overliggende Havges Ejer, medmindre anderledes lovligt er fastsat.

§ 35.

Anses Forandring i Græsningstiden ønskelig eller nødvendig, bliver Sagen i Mangel af mindelig Forening at afgøre ved Landvæsenskommissionen.

Forlængelse af Græsningstiden om Vaaren kan ske med Samtykke af saa mange, som eje eller bruge to Tredjedele af den paagældende Indmark (beregnet efter Skattemarker), ligesom Forkortelse af Tiden baade om Vaaren og om Høsten kan foretages, naar saa mange samtykke, som eje eller bruge to Tredjedele af den eller de græsningsberettigede Havger (beregnet efter Marketal). Saadan Afvigelse gælder dog kun for den enkelte Vaar eller Høst og ikke for længere Tid end 2 Uger.

§ 36.

Græsningsretten kan saavel af Grundejeren som af Havgeejeren kræves afløst, naar det paagældende Areal agtes benyttet til Træplantning eller Anlæg af Have eller Fisketørringsplads eller lignende med Græsningen uforenelig Brug. Afløsningen sker mod fuld Erstatning i Penge af Græsningsrettens Værdi.

§ 37.

Spørgsmaal om, hvorvidt Afløsning kan kræves for et Areal, som agtes benyttet til Træplantning, afgøres af vedkommende kommunale Styrelse. Tvistes der ellers om, hvorvidt Afløsning kan kræves, eller er der Tvist om Erstatningens Størrelse, afgøres Sagen ved Voldgift af 2 Mænd, een valgt af hver af Parterne. Har den ene Part ikke inden 4 Uger efter dertil at være opfordret valgt sin Voldgiftsmand, har den anden Part Ret til at vælge begge Mændene. Disse vælge en Opmand, førend de paabegynde Forretningen; ere de uenige om hans Valg, vælges han af Sognekommissionen.

Voldgiftskendelsen kan inden 4 Uger paaklages for Landvæsenskommissionen.

Femte Afsnit.

Udøvelse af begrænset Brug i Havgen.

Kapitel 9.

Sommergræsning for Kvæg.

§ 38.

Havgens Ejer — eller, om det er Fælleshavge, Havgestævnet — kan for Havgens Vedkommende afgøre, hvem der maa lade Kvæg græsse i Havgen, og om der skal ydes Vederlag for Græsningen, samt i saa Fald træffe de nærmere fornødne Bestemmelser om Vederlagets Størrelse m. v. Finder nogen sin Ret krænket ved saadan Bestemmelse, kan han paaklage den ved Landvæsenskommissionen. Det samme gælder, hvor to eller flere indbyrdes tvistes om Tilværelsen eller Omfanget af deres Græsningsret i Havge, dog at i saa Fald tillige Havgens Ejer (i Fælleshavge Bestyrelsen) vil være at indkalde som Part.

Kapitel 10.

Tørveskær.

§ 39.

I Tørvejord, som ikke er udskiftet mellem de til Tørveskær deri berettigede, maa enhver af disse kun skære Tørv til fornødent Husbrug.

Hvad enten Tørvejord er udskiftet eller ej, kan Havgens Ejer (i Fælleshavge Havgestævnet) foreskrive Regler for Tørveskærsrettens Udøvelse, som dog ikke maa stride mod denne Lovs Bestemmelser, og ligesaa fastsætte Vederlag for Tørveskær i Havgen. Den, der finder sin Ret krænket ved saadan Bestemmelse, kan paaklage den for Landvæsenskommissionen.

§ 40.

Enhver, der skærer Tørv i Havge, skal gøre det saaledes, at der tilføjes Havgen saa lidt Skade som muligt. Navnlig skal han afgrave Grønsværet forsvarligt, saaledes at Græsvæksten ikke lider mere Skade end højst nødvendigt; han skal derhos aflede Vandet fra Tørvegravene, naar det ellers vilde blive staaende, og ikke lade Tørv eller anden opgravet Jord blive liggende spredt paa Græsset. Tørvegraven skal derhos straks ordentligt tildækkes med det afgravede Grønsvær.

§ 41.

Sysselmanden skal i Tiden fra 1. Juli til 15. November, saafremt Havgerøgter eller Ejer i Havgen føre Klage over Tørvehederes Behandling, og, om ingen Klage fremkommer, da med højst 5 Aars Mellemrum, befare Tørvehederne med tiltagne Vidner for at efterse, om de behandles forsvarligt. Befaringen tillyses med Aftens Varsel ved Tilsigelse til Havgerøgterne i vedkommende Havge og Bekendtgørelse i den Bygd, hvortil Havgen hører.

Findes Tørveheder uforsvarligt behandlede, paalægger Sysselmanden den paagældende under Dagbøde at afhjælpe de forefundne Mangler inden en af ham fastsat Frist. Havgens Røgtere ere pligtige til at følge Sysselmanden til Eftersynet og til at paavise Tørvehederne; de ere ligeledes pligtige til efter Sysselmandens Forlangende at paase, at de af ham givne Paalæg i Henseende til Manglers Afhjælpning efterkommes, og i modsat Fald at anmelde det til ham.

Med Hensyn til Tørvehederne ved Thorshavn har det sit Forblivende ved de derom gældende Regler; Ændringer i disse kunne foretages af Justitsministeriet efter Lagtingets Indstilling.

§ 42.

Ret til Tørveskær kan af Havgeejer eller anden Ejer af Jord, hvori Andenmand har Tørveskær, kræves afløst, hvis det skønnes nødvendigt eller er af overvejende Vigtighed for Grundens hensigtsmæssige Benyttelse eller Fredning, at Rettigheden ophører. Saafremt der ikke til Erstatning kan udlægges den tørveskærsberettigede Tørvejord, der er nogenlunde lige saa bekvemt beliggende for ham som den, han hidtil har haft Ret til at bruge, eller som er af saa meget større Mægtighed, at det opvejer en muligt mindre bekvem Beliggenhed, er Afløsningen desuden betinget af, at Tørveskærsretten skønnes at være af mindre Betydning for den paagældende. Afløsningsmaaden saavel som Vederlagets Størrelse bestemmes ved Skøn (§ 45); dog er det den tørveskærsberettigede forbeholdt at kræve Afløsning i Penge.

§ 43.

Kan Afløsning ikke ske efter disse Regler, skal der, om nogen af Parterne forlanger det, træffes Bestemmelser, sigtende til at forebygge Tvist mellem Parterne, saasom ved at begrænse Feltet for Rettens Udøvelse. Ved saadan Ordning af Forholdet iagttages, at Retten ikke formindskes, og at dens Udøvelse ikke gøres i nogen følelig Grad besværligere for den tørveskærsberettigede eller byrdefuldere for Ejeren.

§ 44.

Den tørveskærsberettigede kan kræve Afløsning, naar følgende fire Betingelser ere til Stede:

1. at den Jord, hvori han har Tørveskær, gøres til Genstand for Opdyrkning,
2. at en for ham betryggende Ordning overensstemmende med § 43 ikke lader sig gennemføre,
3. at det enten for Brugens Udøvelse eller for dens fremtidige Bevarelse skønnes nødvendigt, at Rettigheden afløses, samt
4. at der uden væsentlig Ulempe for Ejeren kan udlægges den tørveskærsberettigede saadan Tørvejord som angivet i § 42, andet Punktum.

Kan saadan Tørvejord ikke udlægges, kan den tørveskærsberettigede, naar de 3 førstangivne Betingelser ere til Stede, fordre Afløsning i Penge.

§ 45.

Tvist om, hvorvidt Afløsning kan kræves, eller om Erstatningens Art og Størrelse, afgøres — og Fastsættelse af Ordning efter § 43 sker — ved Voldgift eller eventuelt af Landvæsenskommissionen i Overensstemmelse med § 37.

§ 46.

Enhver i Henhold til §§ 43 og 45 truffen Ordning af Forholdet mellem Ejer og tørveskærsberettiget kan efter ti Aars Forløb forlanges undergivet ny Prøvelse efter samme Regler. Det samme gælder Ordning, truffen under Udskiftning i Henhold til Udskiftningslovens § 44.

Sjette Afsnit.

Straf og Paatale. Rettergangsmaade. Lovens Ikrafttræden.

Kapitel 11.

§ 47.

Overtrædelser af denne Lovs §§ 4, 15, 16, 17, 20, 21, 25, andet Punktum, 27, sidste Punktum, 30, andet Stykke, 31, 32, andet Punktum, 39 og 40 straffes med Bøder fra 2 til 25 Kr. og i Gentagelsestilfælde indtil 50 Kr.

Ved Overtrædelse af § 15 idømmes tillige en Tillægsbøde af 2 Kr. for hvert Lam, som uberettiget er mærket, og ved Overtrædelse af § 17 en Tillægsbøde af 4 Kr. for hver Vædder, som er tilfagt mindre end foreskrevet.

Ved Overtrædelse af § 32, andet Punktum, skal den skyldige tillige tilpligtes under Tvangsbøde at dræbe den paagældende Hund eller skaffe den bort fra Bygden.

Ved Overtrædelse af § 39 eller § 40 kan den skyldige, om Havgens Ejer (i Fælleshavge Bestyrelsen) nedlægger Paastand derpaa, — hvortil der skal gives ham Lejlighed, — i Gentagelsestilfælde under skærpende Omstændigheder tillige dømmes til at have forbrudt sin Tørveskærsret i den paagældende Havge.

Alle Bøder efter denne Lov tilfalde vedkommende Sogns Hjælpekasse. Ved Overtrædelse af § 20 skulle tillige de Faar, som ulovligt holdes i Særeje, være forbrudte til samme Kasse.

§ 48.

Straffesager, som anlægges efter denne Lov, behandles som offentlige Politisager ved Sysselets Politiret. Anke kan ske til Amtets Politiret. Ved Overtrædelse af §§ 16, 31, 32, andet Punktum, og 39 kan Paatale kun finde Sted, naar den begæres af nogen vedkommende Havgeejer, og ved Overtrædelse af §§ 15 og 17 kun, naar den begæres af nogen, der er Ejer i Havge paa den paagældende Ø.

§ 49.

Tvistigheder angaaende de i Loven omhandlede Rettigheder og Forpligtelser behandles efter Loven om Landvæsenskommissionen.

§ 50.

Ved „Grandestævneloven" forstaas i denne Lov „Lov for Færøerne om Grandestævne m. m. af .....“; ved „Hegnsloven" forstaas „Lov for Færøerne om Hegn og Markfred af .....“; ved „Udskiftningsloven" forstaas „Lov for Færøerne om Udskiftning af .....“; ved „Loven om Landvæsenskommissioner" forstaas „Lov for Færøerne om Landvæsenskommissioner af .....“.

§ 51.

Denne Lov træder i Kraft den..... Fra samme Dag ophæves Lov om Ordningen af de til Havgevæsenet paa Færøerne hørende Forhold af 23. Februar 1866 saavel som alle Bestemmelser, der ere i Strid med nærværende Lov.

Register.

	§§	§§
Første Afsnit.		
Styrelsen		1—12
Kapitel 1.		
Havgestævne	1–3	
Kapitel 2.		
Bestyrelse	4 8	
Kapitel 3.		
Havgerøgteren	9—12	
Andet Afsnit.		
Besætningen		13—28
Kapitel 4.		
Faar:		
A Faarenes Mærkning	13—16	
B. Avlsvæddere	17	
C. Ejendomsforholdet med Hensyn til Faarebesætningen	18—24	
Kapitel 5.		
Heste	25—27	
Kapitel 6.		
Gæs	28	
Tredie Afsnit.		
Forskellige Bestemmelser om Havgens Drift.		
Kapitel 7.		29—33
Fjerde Afsnit.		
Havgens Græsningsret for Faar paa Indmark.		
Kapitel 8.		34—37
Femte Kapitel.		
Udøvelse af begrænset Brug i Havgen		38–46
Kapitel 9.		
Sommergræsning for Kvæg	38	
Kapitel 10.		
Tørveskær	39—46	
Sjette Afsnit.		
Straf og Paatale. Rettergangsmaade. Lovens Ikrafttræden.		
Kapitel 11.		47—51

Bilag 5.

Udkast

til

Lov for Færøerne om Hegn og Markfred.

Kapitel 1.

Hegn.

§ 1.

I Indmark kan Nabo af Nabo kræve Hegn for Heste og Kvæg.

§ 2.

Imellem Indmark og Udmark kan Udmarkens Ejer kræve Hegn for Heste, Kvæg og Faar. Hegnspligten paahviler Indmarken.

Ved Vedtægt paa Grandestævne kan det (selv om Udmarkens Ejer ikke kræver Hegn) bestemmes, at Hegn mellem Indmark og Udmark skal være fælles for flere eller alle Indmarkslodder i Bygden. Stemmeberettigede ved Afstemning over Forslag til saadan Vedtægt ere Ejerne af de paagældende Indmarkslodder. Er Forslag til saadan Vedtægt fremsat, men ikke endeligt vedtaget paa Grandestævne, kan enhver stemmeberettiget, som har stemt for Forslaget, føre Sagen videre til Behandling efter §§ 45—50. Ved Sagens Afgørelse vil det i Særdeleshed være at tilstræbe, at Hegnsforholdet ordnes paa den for alle Indmarksejerne hensigtsmæssigste og billigste Maade.

§ 3.

Imellem Udmark og Udmark kan Nabo kræve Hegn af Nabo, saafremt han godtgør, at Hegnet for begge Ejendomme vil være af overvejende Nytte i Forhold til Bekostningen, eller at den bestaaende Tilstand medfører en uforholdsmæssig Ulempe for hans Ejendom. Om Hegnet skal frede for Kvæg og Heste eller tillige for Faar, afgøres i Tilfælde af Tvist af Hegnssynsmændene.

§ 4.

Hegnspligt indbefatter saavel at opføre Hegn som at bringe bestaaende Hegn i lovlig Stand og at vedligeholde det.

Hegnspligt bortfalder, hvor Naturforhold gøre det overvejende vanskeligt at opføre eller vedligeholde Hegn, eller Bekostningen vil være uforholdsmæssig mod Nytten, samt hvor Ejendomme i Indmarken ligge saaledes i Forhold til hverandre, at Hegnet vil faa en uforholdsmæssig Længde i Forhold til Loddernes Størrelse.

§ 5.

Om en Strækning efter denne Lov skal anses som Indmark eller som Udmark, afgøres af den Myndighed, som i det foreliggende Tilfælde har at afgøre den Sag, for hvilken Spørgsmaalet har Betydning.

§ 6.

Ejendomme, som adskilles ved Vej, have ingen gensidig Hegnspligt, medmindre der haves Adgang til ved Anbringelse af Led over Vejen (jfr. § 15) at faa Ejendommene fredede mod hinanden ved Opførelse af eet Hegn. Dog er den, som i dette Tilfælde vil hegne langs Vejen for sin Ejendom, ikke pligtig at deltage med Naboen i fælles Hegn eller Led.

De foranstaaende Regler finde ikke Anvendelse paa Ejendomme, som adskilles ved Driftevej for Kvæg (geil). I dette Tilfælde kan enhver Ejer af Ejendom, som støder op til Vejen eller ligger saa nær ved den, at han udsættes for at lide Skade ved Mangel af Hegn, kræve Hegn mod Vejen. Hegnspligten paahviler alle disse Ejere samt de Ejere, som benytte Vejen som Driftevej.

§ 7.

Naar Nabo kan kræve Hegn af Nabo, skulle de sammenstødende Ejendomme tage hver sin Halvdel deraf. Dog skal den, der ikke selv forlanger Hegn eller Forandring af bestaaende Hegn, og som godtgør, at denne Bestemmelse vilde uforholdsmæssig betynge ham, nyde saadan Formindskelse i sin Hegnspligt, som findes billig. Hvor Hegnspligten ved retsgyldig Overenskomst eller Afgørelse er ordnet paa anden Maade end i denne og foregaaende Paragraf bestemt, har det derved sit Forblivende.

§ 8.

I alle Tilfælde, hvor efter denne Lov Deling af Hegn eller Afstemning skal foregaa efter Skattemarker, bliver den umatrikulerede Del af Indmarken (derunder ogsaa Lejetrøer, for saa vidt fornødent til Hegns Deling) at taksere paa den i Udskiftningslovens § 6 omtaldte Maade; Omkostningerne derved afholdes som angivet i den nævnte Lovs § 61 i Slutningen.

§ 9.

Pligten til at deltage i fælles Hegn bestemmes for Udmark efter gammelt Marketal, for Indmark efter Skattemarker. Naar Hegn om Indmark flyttes, skal det dog ikke paahvile Lodsejer at vedligeholde længere Hegn i Forhold til hans tidligere Andel i Indmarken, end denne Andel nogen Sinde har haft at vedligeholde. Saa længe Lodsejerne ikke have fordelt Hegnsbyrden imellem sig, ere de een for alle og alle for een ansvarlige for Opførelse og Vedligeholdelse af det dem paahvilende Hegn. Ved Deling af fælles Hegn for Indmark, som gør tidligere fælles eller særskilt Hegn overflødigt, vil der være at tage tilbørligt Hensyn til, om de, hvem Pligten til at holde det tidligere Hegn paahvilede, kunne siges at tage Del i Opførelsen af det nye Hegn, saasom ved at Sten eller andet Materiale fra det gamle Hegn benyttes i det ny, eller ved at Ejeren af det gamle Hegn har overført sin Hegnspligt til andre, f. Eks. som en Del af Vederlaget for tidligere Udmarksjord, der lægges indenfor det nye Hegn.

Den, som har optørt nyt Hegn, kan fordre det synet af Hegnssynsmændene og kræve Afgørelse af, om en Del af det tremtidig bør vedligeholdes af Ejere af indenfor liggende Hegn, som ved hans Hegn bliver overflødigt.

For Hegn langs med Driftevej for Kvæg (geilargarður) fordeles Hegnspligten efter frit Skøn paa de i § 6, sidste Punktum, nævnte Ejere.

Ejer af Udmark, hvorpaa der hviler Græsningsret, kan, naar Hegn mod anden Udmark maa antages alene eller delvis at være nødvendiggjort ved Græsningsretten, kræve, at de græsningsberettigede i tilsvarende Forhold (helt eller for en Del) skulle overtage den ham paahvilende Hegnspligt, medmindre andet er bestemt eller maa antages forudsat ved Rettighedens Stiftelse. Afgørelsen træffes i Tvisttilfælde af Hegnssynsmændene; antages Hegnspligten at burde fordeles, sker Fordelingen efter frit Skøn.

Enhver deri interesseret kan kræve Kendelse af Hegnssynsmændene om, hvorvidt, og i bekræftende Fald hvorledes, fælles Hegn bør underkastes ny Deling under Hensyn til forandrede Forhold. Saadan ny Deling kan dog kun kræves med mindst 10 Aars Mellemrum.

§ 10.

Ved Deling af Hegn bør enhver saa vidt muligt faa sin Del i eet sammenhængende Stykke. Den større Byrde, som Beskaffenheden af nogen Strækning maatte medføre, udjævnes ved tilsvarende Afkortning i Længde. Blive hegnspligtige ikke enige om Delingen, afgøres den paa den i §§ 45—50 angivne Maade. Naar Delingen er foregaaet, bestemmes det, i fornødent Fald ved Lodtrækning, hvilket eller hvilke Stykker enhver skal overtage. Ingen Strækning maa være kortere end 6 Meter; de, hvem mindre Stykker maatte tilkomme, lægges i passende Fællig, saaledes at de overfor Tredjemand een for alle og alle for een blive ansvarlige for Hegnsstrækningens Opførelse og Vedligeholdelse. De, der have Hegnsstrækninger i Fortsættelse af hinanden, kunne indbyrdes indgaa Overenskomst om fælles Hegnshold, saaledes at de overfor Tredjemand blive ansvarlige som nys angivet. De enkelte Hegnsstrækninger skulle af Hegnssynsmændene (§ 44) mærkes med indhugget, paamalet eller paa anden Maade varigt anbragt Nummer. Synsmændene have i deres Protokol (§ 44) at indføre Fortegnelse over Delingen, hvorved ogsaa senere Ændringer blive at anmærke. Omkostningerne ved Deling og Mærkning m. m. fordeles paa samtlige Deltagere i Hegnet i samme Forhold som Hegnspligten.

§ 11.

Komme hegnspligtige ikke overens om Tiden, inden hvilken Hegn skal være fuldført, bestemmes den af Hegnssynsmændene.

§ 12.

Om Hegn er lovligt, bestemmes i Tilfælde af Tvist af Hegnssynsmændene under Hensyn til, om Hegnet skal frede for Heste og Kvæg eller tillige for Faar.

§ 13.

Pigtraad maa ikke anvendes til Hegn mod Nabo uden dennes Samtykke.

Det er forbudt at benytte Pigtraad til Hegn indenfor en Afstand af 2 Meter fra alfar Vej; ligeledes er det forbudt at bruge Pigtraad til Hegn andensteds paa saadan Maade, at Mennesker eller Dyr lettelig ere udsatte for at lide Skade.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder.

§ 14.

Hegn sættes i Grænseskellet. Intet Hegn maa lægges længere ind paa Naboens end paa egen Grund og ikke over en halv Meter. Nabo kan ikke modsætte sig, at det hele Hegn eller Dele deraf lægges paa hans Grund, naar det er uomgængelig fornødent, dog mod Erstatning. Elv, Klippe eller andet, der freder for samme Slags Husdyr, hvorfor Hegn skal frede, anses som lovligt Hegn.

§ 15

Naar der i Hegn findes Led, som er fælles for Naboer, indgaar det i Fordelingen af Hegnsbyrden, og der tages derved Hensyn til den større Bekostning ved Leddets Opførelse og Vedligeholdelse efter Forskrifterne i § 10. Skønnes Led ikke at kunne indgaa i Fordelingen, holdes det i Fællesskab. Led paa almindelig befaret Vej skal være saaledes indrettet, at det med Lethed kan aabnes og lukkes.

Paa offentlig Vej maa intet Led opsættes, medmindre vedkommende kommunale Myndighed tillader det. Denne Myndighed foreskriver i saa Fald tillige Leddets Bredde og øvrige Indretning; lignende Forskrift kan ogsaa af den kommunale Myndighed gives for Led, som allerede forefindes paa offentlig Vej. Overtrædelse af Bestemmelsen i dette Stykkes første Punktum eller af de af den paagældenve Myndighed givne nærmere Forskrifter straffes med Bøder.

§ 16.

Hegn i Indmark eller mellem Indmark og Udmark skal holdes i lovlig Stand til enhver Tid, hvori Jorden ikke efter de gældende Bestemmelser (derunder ogsaa Bestemmelse, som træffes for enkelt Vaar eller Høst i Henhold til Havgelovens § 35, 2det Stykke) skal ligge aaben for Græsning af den Slags Husdyr, for hvilke det skulde hegne. Hegn mellem Udmark og Udmark skal holdes i lovlig Stand i den Tid, der for ethvert enkelt Tilfælde bestemmes af Hegnsynsmændene, enten ved Hegnets Opførelse eller senere, om Tvist opstaar om Tiden.

§ 17.

Saafremt Naboer enes om, at deres gensidige Hegnspligt skal ophæves, indskrænkes eller udvides udover, hvad der i denne Lov er bestemt, skal saadan Aftale kunne træffes for indtil 10 Aar ad Gangen. Vedrører Aftalen Jord, som bruges af nogen anden end Ejeren, er den ikke gyldig, førend Ejeren har tiltraadt den.

§ 18.

Enhver af Bygdens Hegnsynsmænd er pligtig til efter Anmeldelse fra Nabo (eller, om det er fælles Hegn for Indmark, tillige fra hvilken som helst Lodsejer i Indmarken) straks at efterse Hegn, der paastaas ikke at være i lovlig Stand. Finder Synsmanden da, at det er nødvendigt straks at istandsætte Hegnet, skal han opfordre den, der efter hans Skøn er hegnspligtig, til at foretage saadan Istandsættelse, som skønnes at maatte foretages straks. Efterkommes denne Opfordring ikke uopholdelig, have Synsmændene at foranstalte det fornødne Arbejde udført paa den hegnspligtiges Bekostning. Tvistes der om, hvem der er hegnspligtig, vil dette Spørgsmaal derefter være at afgøre efter Reglerne i §§ 45—49.

§ 19.

Hvor Ejer og Bruger ere forskellige, hæfte de en for begge og begge for een for alt pligtigt Arbejde vedrørende Opførelse og Vedligeholdelse af Hegn, Kongsfæster og Tjenestemand, der som saadan besidder Tjenestejord, (derunder Præsteenke, som besidder Annexgaard) regnes i denne Lov lige med Ejer.

Kapitel 2.

Ansvar for Husdyr.

§ 20.

Enhver, som, uden at dertil er Hjemmel, tøjrer eller driver Husdyr ind paa anden Mands Jord eller skaffer det Adgang ved at aabne Led eller

bryde Hegn ned eller tøjre det saa nær ved Naboens Jord, at det kan naa ind paa denne, straffes med Bøder, for saa vidt Forholdet ikke efter sin øvrige Beskaffenhed medfører højere Straf.

Den, der mod vedkommende kommunale Myndigheds Forbud tøjrer Husdyr paa den til offentlig Vej hørende Grund eller saa nær, at det kan naa ind derpaa, saavel som den, der imod saadant Forbud lader sit Husdyr græsse paa den til offentlig Vej hørende Grund, som er lovlig frahegnet hans Ejendom, straffes med Bøder.

Den skyldige skal derhos i de ovennævnte Tilfælde yde fuld Erstatning for al af hans Forhold foraarsaget Skade.

Bestemmelsen i nærværende Paragrafs 1ste Stykke finder ikke Anvendelse paa Ejer i Indmark, som ligger indenfor fælles Hegn, naar han for at drive ulovlig løsgaaende Dyr ud gennem det fælles Hegn maa drive det over Andenmands Jord, for saa vidt han har anvendt fornøden Omhu for at gøre saa lidt Skade paa fremmed Jord som muligt.

§ 21.

Hvo som, uden at dertil er Hjemmel, driver anden Mands Husdyr ind paa sin Jord, straffes med Bøder. Med lige Straf anses den, som forsætlig uhjemlet løser anden Mands tøjrede Husdyr eller aabner Fold eller lukker Mark for det, hvorhos han er pligtig til at erstatte Ejeren af det saaledes løsgaaende Dyr, hvad denne har maattet udrede i Skadeserstatning og Godtgørelse for Foder og Pasning, samt Tabet ved Afsavnet af Dyret.

§ 22.

Husdyr, som er farligt for Mennesker, maa ikke holdes løsgaaende paa noget Sted, som grænser til alfar Vej og ikke er tilbørlig indhegnet. Overtrædelse heraf straffes med Bøder.

§ 23.

Kommer Hest, Kvæg, Faar, Ged eller Svin, uden at dertil er Hjemmel, ind paa fremmed Ejendom i Indmark, skal Dyrets Ejer erstatte den Skade, det tilføjer, være sig paa Afgrøde i Mark, Eng, Græsgang, Have m. v. eller paa Plantninger, Grøfter, Veje, Broer og deslige eller paa andre Husdyr. Det samme gælder Fjerkræ, (Duer ikke derunder indbefattede), som kommer ind i anden Mands Have eller Korn-, Kartoffel- eller Roemark eller besaaede Græsmark, og Gaas, som kommer ind i anden Mands uslaaede Græsmark.

Er Dyret vanefuldt, skal dets Ejer desuden bøde fra 1 til 20 Kr.

Fra ovenstaaende Regel undtages Tilfælde, hvor den skadelidende har forsømt sin Pligt til at hegne for den paagældende Slags Dyr, medens Dyrets Ejer enten ikke har saadan Hegnspligt eller har opfyldt sin Hegnspligt. I de Tilfælde, hvor Hegnspligt bortfalder (jfr. §§ 4, 6, 7 og 17), har Dyrets Ejer altsaa Ansvar, som om der var lovligt Hegn.

§ 24.

Skyldes det Tredjemands Forsømmelse (være sig ved Undladelse af at holde Hegn i pligtig Stand, ved at aabne Led eller andet Lukke o. lign.), at Dyret i de i forrige Paragraf ommeldte Tilfælde er kommet ind paa fremmed Grund, skal den paagældende erstatte Dyrets Ejer alt, hvad han i den Anledning har maattet udrede til Jordens Ejer. Have flere Personer udvist saadan Forsømmelse som foran nævnt, og det ikke straks med Sik-

kerhed kan oplyses, hvilken af Forsømmelserne der er Aarsag til Dyrets Indtrængen paa den fremmede Grund, kan Dyrets Ejer gøre saadant Erstatningskrav gældende med, hvem han vil, af de paagældende.

§ 25.

I alle Tilfælde, hvor Husdyr har gjort Skade paa fremmed Ejendom, kunne begge Parter kræve Skaden fastsat ved Skøn af Hegnssynsmænd (§ 44) ved Henvendelse til disses Formand (§ 51).

I de i §§ 20 og 23 nævnte Tilfælde kan Jordens Ejer, naar Ufreden er foregaaet paa en Tid, da Jorden ikke er frossen eller snedækket, kræve følgende Erstatning, selv om Skaden ikke kan paavises:

1) 40 Øre for Hest, Kvæg, Svin eller Ged;
2) 15 Øre for Faar;
3) 5 Øre for Gaas;
4) 3 Øre for andet Fjerkræ.

Dette gælder dog ikke for Unger af de under Punkt 3 og 4 nævnte Husdyr, saa længe Ungerne ere under 2 Maaneder gamle.

Naar flere Dyr, tilhørende samme Ejer, ved samme Lejlighed ere komne ind paa fremmed Ejendom, kan den samlede Erstatning for upaaviselig Skade ikke overstige

a) 5 Kr. for Heste, Kvæg, Svin, Geder eller Faar;
b) 1 Kr. for Gæs;
c) 25 Øre for andre Fjerkreaturer.

§ 26.

Kommer Faar, uden at dertil er Hjemmel, ind i fremmed Havge, bør det, hvis det vides at høre hjemme i Nabohavgen, drives tilbage til den. Er dette vidnefast sket saa ofte, at Faaret deraf kan skønnes at gaa mere i denne Havge end i den Havge, hvortil det hører, enten af den Tid, Faarene gaa paa Vinterhavge, eller af den Tid, de gaa paa Sommerhavge, skal det bortskaffes til første almindelige Slagtetid, efter at dette vidnefast er krævet paa vedkommende Ejers eller Havgerøgters Bopæl, saa betids, at han har haft Tid til at afværge den ulovlige Gang. Bortskaffes Faaret ikke til den Tid, skal han erstatte Omkostningerne ved dets Transport til ham. Kommer saadant Faar tilbage til samme Havge, er det forbrudt, saaledes at to Tredjedele tilfalde det offentlige og en Tredjedel Ejeren af den Havge, i hvilken det har gaaet. Vildt Faar (vargur) som løber over Markeskel og forstyrrer Nabohavgens Faar, skal tæmmes eller bortskaffes til næste Høst, efter at det vidnefast er forlangt paa vedkommende Ejers ellers Havgerøgters Bopæl; sker dette ikke, er Faaret forbrudt, som ovenfor bestemt.

Under Vinterhavge i denne Paragraf indbefattes ogsaa Indmark, paa hvilken Faar har haft Græsningsret, jfr. Havgelovens § 34.

§ 27.

Hører Faaret ikke hjemme i Nabohavge, skal det snarest muligt oplyses ved Bud til Ejeren eller hans Havgerøgter, som er pligtig til at afhente Faaret senest til næste almindelige Fjældgang. Sker dette ikke, blive Reglerne i foregaaende Paragraf, 3. og 4. Punktum, at anvende.

Vides det ikke, hvor Faaret hører hjemme, behandles det efter Reglerne i § 28. sidste Punktum.

§ 28.

Hvis Strid eller Tvivl opstaar om, til hvilken Havge et Lam hører, som træffes umærket ved Fjældgang om Høsten, skal det tilfalde den Havge, i

hvilken det forefindes. Faar, som er umærket eller saa skødesløst mærket, at Sysselmanden og to af ham tilkaldte uvillige Mænd erklære Mærket for ukendeligt, behandles, om Ejeren er uvis, som Hittegods.

§ 29.

Kommer Hest, uden at dertil er Hjemmel, ind i fremmed Havge, skal Dyrets Ejer betale Græsningsgodtgørelse, saafremt han ikke afhenter det inden 8 Dage efter, at han fra Havgens Ejer har faaet Bud om at hente det. Græsningsgodtgørelsen udgør 20 Øre daglig, regnet fra Budets Afsendelse. Havgens Ejer er berettiget til, hvis han ikke sender Bud til Dyrets Ejer, eller hvis denne ikke henter det inden de nævnte 8 Dage, at lade Dyret bringe til dets Ejer, og denne skal da herfor godtgøre ham dobbelt Skydsbetaling for den Vejlængde, det er blevet bragt. Det samme gælder for Kvæg, dog at Græsningsgodtgørelsen udgør 10 Øre daglig, og at Transport af Dyret godtgøres Havgens Ejer med et passende Beløb, som i Tilfælde af Tvist om Beløbets Størrelse kan fastsættes af Hegnssynsmændene. Bringes Hest 3 Gange i Løbet af 4 Uger til dens Ejer, betaler denne i Græsningsgodtgørelse for det løbende Aar 12 Kr.

Hører Hest, som kommer ind i fremmed Havge, hjemme i en Havge, hvis Besætning udgør mere end 1 Hest for hver Mark Jord (jfr. Havgelovens § 25), betaler Hestens Ejer foruden de ovenangivne Beløb 2 Kr. for hver Gang, Hesten bringes til ham.

Dyrets Ejer er derhos i alle Tiltælde pligtig til at godtgøre Omkostningerne ved Budsendelse til ham.

Er Dyrets Ejer ukendt, træder offentlig Bekendtgørelse i Bygden ved Opslag eller paa anden paa Stedet brugelig Maade i Stedet for Budsendelse til Ejeren; vides det, i hvilken Bygd Dyret hører hjemme, skal Bekendtgørelse tillige ske i denne Bygd.

Den, som uhjemlet lader sine Kør malke i fremmed Havge, bøder hver Gang 2 Kr.

Naar Havgens Ejer har Pligt til at hegne for den paagældende Slags Husdyr, men har forsømt denne Pligt, tilkommer der ham ingen Godtgørelse efter Paragraffens første og andet Stykke.

§ 30.

Naar Ejer og Besidder ere forskellige, træder Besidder i Ejers Sted med Hensyn til Pligten til at vogte Husdyr. Det Ansvar, som er forbundet med, at nogens Husdyr kommer ind paa fremmed Ejendom, indtræder ogsaa, naar Dyret indkommer paa dets Ejers Ejendom, for saa vidt denne er i andens Besiddelse.

Kapitel 3.

Indsættelse af Husdyr.

§ 31.

I alle Tilfælde, hvor der efter de foranstaaende Bestemmelser tilkommer Jordejeren Erstatning for Skade af fremmed Husdyr eller Godtgørelse for Budsendelse til Ejeren eller for Bekendtgørelse eller Dyrets Græsning og Transport, kan Jordejeren indsætte Dyret. Træffer han Dyret paa Tredjemands Grund, kan dets Ejer ikke derfor modsætte sig Indsættelsen.

Ligeledes kan Gaas, som træffes i fremmed Havge, indsættes. Ustækket Gaas betragtes som Vildt.

§ 32.

Naar nogen indsætter fremmed Husdyr, og han ved, hvem det tilhører, skal han derom straks underrette Ejeren eller dennes Folk. Bliver han ikke inden 3 Døgn bekendt med, hvem Ejeren er, besørger han Indsættelsen bekendtgjort ved Opslag eller paa anden paa Stedet brugelig Maade. Bekendtgørelsen skal ske i den Bygd, hvor Indsætteren bor; ved han, i hvilken Bygd Dyret hører hjemme, skal den tillige ske i denne Bygd. Han skal forsvarligt røgte Dyret og fodre det efter Aarstidens Beskaffenhed, men maa ikke bruge det. Han har Ret til at benytte Mælken af indsat Malkekvæg mod Fradrag i Indløsningssummen efter § 33.

§ 33.

Ejer af indsat Husdyr har ikke Ret til at fordre det tilbage, førend han har betalt Omkostningerne ved Budsendelse og Bekendtgørelse, Dyrets Røgt og Fodring samt Erstatning for Skade og de øvrige i § 31 nævnte Beløb eller stillet Sikkerhed for Betaling inden 14 Dage. Opnaas ikke Enighed om Indløsningssummen, kunne begge Parter kræve den afgjort ved Skøn af Hegnsynsmænd (§ 44) ved Henvendelse til disses Formand (§ 51). Finde Mændene, at den fordrede Indløsningssum har været ubillig, kunne de som en Del af Skønnet bestemme, at den, der indsatte Dyret, i det hele eller for en Del erstatter Omkostningerne ved Forretningen, dog i intet Tilfælde mere end den tilkendte Indløsningssum udgør.

§ 34.

Den, som har indsat fremmed Husdyr og iagttaget Bestemmelserne i § 32, er berettiget til at lade det sælge ved Auktion (jfr. § 35), naar 14 Dage eller, med Hensyn til Hest, 4 Uger ere forløbne, uden at Ejeren har meldt sig. Fristen regnes fra Indsættelsesdagen, saafremt det vides, hvem der ejer Dyret, men ellers fra første Bekendtgørelse om Indsættelsen. Samme Ret tilkommer den, der har indsat Dyret, hvis Ejeren har meldt sig, men der derefter er forløbet 3 Dage, uden at han har indløst det eller, hvis der er Tvist om Indløsningssummen, begæret denne bestemt ved Skøn; ligesaa naar 3 Dage ere forløbne, efter at Indløsningssummen er bestemt, uden at Indløsning er paafulgt. Den, som indsatte Dyret, tager sig betalt af Salgsbeløbet for Indløsningssummen og senere hafte Udgifter. Overskudet leveres Politiet (Landfoged, Sysselmand, Sognefoged), som har at udbetale det til Dyrets Ejer, saafremt denne melder sig inden 1 Aar efter Indsættelsen; melder han sig ikke inden denne Frist, tilfalder det vedkommende Politikasse.

§ 35.

De i § 34 omtalte Auktioner foretages i Thorshavn eller paa Sted, hvor Sysselmand eller Sognefoged er bosat, af Politiet og ellers af en af Forstanderskabet med Amtmandens Godkendelse dertil ansat Mand. Om Forpligtelsen til at modtage saadan Ansættelse gælder Reglerne i denne Lovs § 44.

Auktionen bekendtgøres med 24 Timers Varsel. Saafremt den afholdes af Politiet, sker den til Politiprotokollen uden Vederlag; ellers foretages den til en af Forstanderskabet til saadant Brug autoriseret Protokol, der bekostes af vedkommende Sogn, og mod et Vederlag af 50 Øre. Den, der afholder Auktionen, skal tiltage som Vidne en uberygtet Person; til denne betales 50 Øre.

Er det optagne Dyr efter en af Politiet eller en Hegnssynsmand foretagen Vurdering (som vil være at udføre uden Vederlag) af saa ringe Værdi at end ikke Bekendtgørelsesudgifter kunne ventes at blive dækkede ved dets Bortsalg ved Auktion, bortfalder denne saavel som Bekendtgørelsen efter § 32, og Dyret bliver Indsætterens Ejendom.

§ 36.

Er Husdyr indsat og dets Ejer ikke kendes, kan det overleveres til Politiet (Landfoged, Sysselmand, Sognefoged), som har at tage sig af det, og det bliver da i øvrigt at behandle efter Forskrifterne i foregaaende Paragraffer. Er det at befrygte, at Omkostningerne herved vilde blive uforholdsmæssige mod Dyrets antagelige Værdi, kan Politiet for ethvert enkelt saadant Tilfælde bestemme, hvorledes der bør forholdes med Dyret.

§ 37.

Har den, der har indsat fremmed Husdyr og beholdt det i sin Varetægt, undladt at iagttage Forskrifterne i § 32, jfr. § 35, sidste Punktum, kan Ejeren kræve det udleveret ved Landfogdens eller Sysselmandens Foranstaltning uden noget Vederlag for hafte Omkostninger eller forvoldt Skade.

§ 38.

Naar den, der har indsat fremmed Husdyr, udleverer det mod Indløsning, kan han ikke senere søge yderligere Erstatning. Det staar den, der har lidt Skade af fremmed Husdyr, frit for ved Rettergang (§ 52) at gøre sit Krav paa Erstatning gældende, dog ikke for mere end Dyrets Værd med Tillæg af Sagens Omkostninger. Er Skaden forvoldt af Faar, som hører til Besætningen i Fælleshauge (jfr. Havgelovens § 1), kan Erstatningskravet gøres gældende mod ethvert Medlem af Havgens Bestyrelse (eller, om saadan ikke findes anmeldt til Sysselmanden, mod enhver Lodsejer i Havgen), hvorefter den paagældende er berettiget til atter at søge sit Udlæg godtgjort ved Udpantning hos Dyrets Ejer eller, hvis han ikke kan findes, hos alle Havgens Ejere i Forhold til deres Marketal.

Det ovenfor omhandlede Erstatningskrav maa være paatalt inden 6 Maaneder fra den Tid, Skaden blev tilføjet.

Omkommer indsat Husdyr ved Hændelse, har den, som indsatte det, intet at fordre hos Ejeren.

De ovenangivne Indskrænkninger i den skadelidendes Adgang til Erstatning og i Tiden for sammes Paatale gælde ikke i de i denne Lovs §§ 20 og 21 omtaldte Tilfælde.

Kapitel 4.

Fællesgræsning af Kvæg, Gæs og Heste paa Indmark.

§ 39.

Fællesgræsning af Kvæg og Gæs paa Indmark, som ligge i Fællig (jfr. Udskiftningslovens § 2), maa ikke finde Sted, naar enten en Tredjedel af Ejerne eller Brugerne eller saa mange, som eje eller bruge en Tredjedel af Indmarken (beregnet efter Skattemarker), ved Vedtægt paa Grandestævne forlange Fællesgræsningen (enten af Kvæg eller af Gæs eller af begge Slags Dyr) ophævet. Om Fællesgræsning af Heste paa saadan Mark kunne Bestemmelser træffes ved Vedtægt paa Grandestævne (jfr. Grandestævnelovens § 13, jfr. §§ 10—12); Stemmeret ved Afstemning over Forslag til saadan Vedtægt tilkommer alle Indmarkens Ejere.

Kapitel 5.

Færdsel paa Andenmands Grund.

§ 40.

Den, som uden Nødvendighed eller uden dertil erhvervet Hjemmel gaar over anden Mands Indmark, bøder fra 50 Øre til 4 Kr. Er Forseelsen begaaet af Barn under 14 Aar med Vidende af Forældre eller dem, der træde i Forældres Sted, anses disse, som om de selv havde begaaet den ulovlige Handling.

Med samme Bøde som ovenfor angivet straffes den, der ikke tillukker anden Mands Port eller Led (derunder ogsaa Port eller Led i fælles Hegn), som han har aabnet, selv om Husdyr ikke derved kommer ind paa anden Mands Ejendom.

§ 41.

Den, som, uden at dertil er Hjemmel, gaar udenfor ret Bygdevej i Havge, hvor han ikke er Lodsejer, eller i Fælleshavge, for hvilken Vedtægt om Lodsejernes Færdsel er oprettet paa Havgestævne under Sysselmandens Ledelse (jfr. Havgelovens § 3), bøder fra 1 til 4 Kr.; gaar han ulovlig med Hund, fordobles Bøden.

§ 42.

Gang gennem fremmed Havge er tilladt i følgende Tilfælde:

1. Havgerøgter har Ret til at søge efter sin Havges Faar, naar han hver Gang underretter en af den anden Havges Røgtere derom saa betids, at de kunne følges ad eller mødes ved Markeskel, og naar han fører sin Hund i Baand.
2. Enhver har Ret til om Dagen at søge efter sin Hest eller sit Kvæg, naar han forud melder det til en af Havgens Røgtere. I øvrigt kunne Bestemmelser herom træffes ved Vedtægt af Ejerne af Bygdens Havger i Forening paa Grandestævne (jfr. Grandestævnelovens §§ 1 og 13).
3. Enhver er berettiget til at hente sine Tørv; dog skal han gøre det om Dagen og gaa ad den almindelige Vej.
4. Gang til fjernereliggende Havge, Fuglebjerg eller anden Udmark, som den paagældende eller den, i hvis Ærinde han gaar, ejer eller har Brugsret over, er tilladt, for saa vidt den hjemles ved det, som paa ethvert Sted er gammel Skik og Brug. Om saadan Færdsel i øvrigt skal være tilladt, afgøres af Landvæsenskommissionen, saafremt Parterne ikke i Mindelighed enes derom eller blive enige om Sagens Henvisning til Voldgift.

Dagen regnes i de i Punkt 2 og 3 anførte Tilfælde om Sommeren (det er: fra den 14. April til den 31. August) fra Klokken 5 om Morgenen til Kl. 9 om Aftenen og om Vinteren (det er: fra 1. September til 13 April) fra om Morgenen, naar Dagsskæret begynder, til om Aftenen, naar det ender.

§ 43.

Gang med Hund gennem fremmed Havge er tilladt, naar den sker ad ret Bygdevej, og naar Hunden føres i Baand. Naar en Flok Faar skal drives gennem fremmed Havge, er det tilladt at bruge løse Hunde dertil, dog mod fuld Erstatning for den Skade, de afstedkomme i Havgen. Mod samme Erstatning kunne ligeledes de til Røgt og Fjældgang i fjernereliggende Havge nødvendige Hunde føres løse frem og tilbage igennem fremmed Havge.

Hvorledes Havgerøgter i øvrigt skal føre sin Hund, naar han maa gaa gennem fremmed Havge for at komme til sin egen, afgøres som fastsat i § 42, Punkt 4, sidste Punktum.

Kapitel 6.

Hegnssagers Behandling.

§ 44.

For hvert Sogn eller efter Lagtingets Bestemmelse for Dele af et Sogn bliver der at ansætte 3 Hegnssynsmænd. De udnævnes for 4 Aar ad Gangen af Forstanderskabet (i Thorshavn Byraadet). Enhver Jordbruger er pligtig til at modtage Udnævnelse, medmindre han har opnaaet en Alder af 60 Aar. Den, som i mindst 4 Aar uafbrudt har været Synsmand, skal dog ikke være pligtig til at modtage ny Udnævnelse som saadan før efter Udløbet af et lige saa langt Tidsrum som det, hvori han har varetaget dette Hverv. Begærer nogen sig fritagen for at modtage Udnævnelse, afgør Forstanderskabet (Byraadet), hvorvidt hans Begæring kan tages til Følge. Forkastes Undskyldningen, kan den udnævnte forelægge sin Begæring om Fritagelse for Lagtinget.

Ingen Synsmand kan, saafremt nogen af Parterne gør Indsigelse derimod, deltage i en Forretning, naar han er beslægtet eller besvogret med nogen af Parterne saa nær som Søskendebarn, eller personlig er interesseret i Sagen. Er nogen Synsmand af saadan Grund eller ved lovligt Forfald forhindret, har Sognekommissionen (Byraadet) at udnævne en anden i hans Sted.

Synsmændene have, saa snart deres Udnævnelse er dem meddelt, til Forstanderskabet (Byraadet) at indsende en skriftlig, højtidelig Forsikring, efter en af Amtmanden fastsat Formular, om at de efter bedste Evne med Upartiskhed ville udføre deres Hverv. Deres Forretninger indføres i en for Sognets Regning anskaffet og af Forstanderskabet (Byraadet) autoriseret Protokol, af hvilken paa Begæring meddeles Udskrifter mod Betaling af 50 Øre for Arket, hvilken Betaling ogsaa ydes, naar Udskriften ikke fylder et helt Ark.

Synsmændene vælge selv en af dem til Formand.

Protokollen opbevares hos Formanden, som besørger Forretningerne indførte og Udskrifterne meddelte inden 24 Timer efter, at de ere begærte og Betalingen for dem ydet.

For selve Udførelsen af Forretningen tilkommer der hver af Synsmændene en Betaling af 1 Kr. for hver halve Dag, beregnet til 6 Timer, hvilken Betaling ogsaa ydes, naar Arbejdet medtager kortere Tid.

Synsmændene ere pligtige til ogsaa at udføre Forretninger i Nabodistrikt, naar de i dettes Synsmænds Forfald dertil begæres. I saa Fald tilkommer der dem foruden ovennævnte Godtgørelse hver 10 Øre pr. løbende Kilometer paa Hen- og Hjemrejse til Lands, medens Befordring til Søs, for saa vidt saadan er fornøden, maa ydes dem af den, der begærer deres Tjeneste, og i modsat Fald godtgøres dem af ham.

Forstanderskabet (Byraadet) kan afskedige Synsmændene; dog staar det den, der er afskediget imod sin Villie, frit for at forelægge Sagen for Lagtinget. Naar Lagtinget ikke er samlet og Sagen ikke kan udsættes, til Lagtinget træder sammen, er Amtmanden bemyndiget til at træffe Afgørelse saavel i dette Tilfælde som i det Tilfælde, der omhandles i denne Paragrafs 1ste Stykke.

§ 45.

Den, der finder Anledning til Besværing over et Hegns Tilstand eller Beskaffenhed (udenfor det i § 18 omhandlede Tilfælde) eller ønsker nyt Hegn rejst eller et ældre Hegn ombyttet med en anden Art af Hegn, uden herom at have kunnet opnaa mindelig Overenskomst med vedkommende, har desangaaende at indgive en skriftlig Begæring til Formanden for Distriktets Synsmænd. Denne har derpaa uopholdelig at beramme en Aastedsforretning og at forsyne Begæringen med Paategning om Tiden til Forretningens Afholdelse samt med en Indkaldelse til de paagældende om at overvære samme. Begæringen med disse Paategninger bliver derpaa ved Foranstaltning af den, som har begæret Synet, paa den for Stævninger foreskrevne Maade eller ved tvende uberygtede Personer at forkynde for den anden Part, saaledes at denne faar mindst 2 Gange 24 Timers Varsel. Ere flere end 5 Personer Parter i Sagen, kan Formanden tillade, at Forkyndelsen sker ved Opslag i Bygden. Den, som lovlig er varslet til at møde ved Forretningen, men udebliver uden at anmelde gyldigt Forfald, maa tilskrive sig selv, at Sagen afgøres uden nogen Hensyn til det, som han maatte have kunnet fremføre.

§ 46.

Forretningen foretages af Distriktets tre Synsmænd i Forening. Ligger Hegnet i Skellet mellem to Distrikter, udføres den af Formanden i hvert Distrikt i Forening med den af begge Distrikters Synsmænd, som Formændene ved Lodtrækning dertil udtage. Ved Forretningen skulle Synsmændene lade sig det være magtpaaliggende at fremstille Forholdene klart for de paagældende og søge tilvejebragt Forlig mellem dem, naar det lader sig gøre. Opnaas Forlig, indføres dette i Protokollen og underskrives af de vedkommende. Kan Forlig ikke opnaas, optages Sagen til Kendelse, som afsiges snarest muligt, senest inden Forløbet af 3 Dage, og tilføres Protokollen med en Begrundelse af Kendelsen samt underskrives af Synsmændene.

Kendelsen afsiges efter Stemmeflerhed; ere alle tre Synsmænd af forskellig Mening, bliver Formandens (eller, naar to Formænd deltage, den ældste Formands) Stemme den afgørende.

Ved Slutningen af hvert Møde underskrives Protokollen af Synsmændene.

§ 47.

Hvad enten Sagen afgøres ved Forlig eller Kendelse, maa den trufne Afgørelse i hvert af de nedenfor nævnte Tilfælde indeholde Oplysning om de for sammes Vedkommmende fremhævede Punkter:

1. Naar Nyt Hegn skal rejses:

Om Hegnets Højde og øvrige Beskaffenhed, samt af hvem og inden Udløbet af hvilken Frist det foreskrevne Arbejde skal udføres, og hvorledes der bliver at forholde med Hegnets fremtidige Vedligeholdelse;

2. Naar et ældre Hegn skal forandres eller ombyttes med et nyt:

Om de under Nr. 1 ommeldte Punkter, samt hvorledes der skal forholdes med det ældre Hegns Forandring eller Borttagelse, hvem der skal iværksætte det herhenhørende Arbejde, og hvorvidt der herfor skal gives nogen Godtgørelse, og i bekræftende Fald af hvem Godtgørelsen skal ydes, samt dens Størrelse og Betalingstid;

3. Naar et brøstfældigt Hegn skal udbedres:

Hvorledes, af hvem og inden Udløbet af hvilken Frist det foreskrevne Arbejde skal udføres.

§ 48.

Synsmændene have i Kendelsen at træffe Bestemmelse om Udredelsen af Forretningens Omkostninger, som i Almindelighed ville være at paalægge

den, som Kendelsen gaar imod. Afgøres Sagen ved Forlig, skal dette indeholde Bestemmelse om, hvorledes Omkostningerne blive at udrede.

§ 49.

Enhver af Parterne staar det frit for inden 3 Uger efter Kendelsens Forkydelse af indbringe den for Landvæsenskommissionen, ligesom den ved Kendelsse af Landvæsenskommissionen trufne Afgørelse, for saa vidt Sagen ikke indskrænker sig til Anke over Vedligeholdelsesmangler, igen ville kunne indbringes for Overlandvæsenskommissionen. Med Hensyn til Sagernes Indankning for og Behandling ved Landvæsenskommissionen og Overlandskommissionen bliver at forholde efter Reglerne i Loven om Landvæsenskommissioner.

§ 50.

Naar der for Hegnssynsmændene af rette Vedkommende føres Klage over, at den, som det efter Forlig eller Kendelse i Henhold til de foregaaende Regler paahviler at udføre noget Hegnsarbejde, ikke har efterkommet sin Forpligtelse i denne Henseende ved Udløbet af den dertil indrømmede Frist afgøre Hegnsynsmændene uden Appel, om Klagen er begrundet. Med Hensyn til Parternes Indkaldelse til denne Forretning, hvem der skal afholde den, hvorledes Afgørelse træffes, samt med Hensyn til Betalingen for den, forholdes efter de ovenstaaende Forskrifter. Findes Klagen begrundet, foranstalter Formanden for Synsmændene det manglende Arbejde udført for vedkommendes Regning. For at møde ved Arbejdets Aflevering til den paagældende Part tilkommer der ham Betaling efter § 44. Udgifterne ved disse Forretninger udredes af den af Parterne, hvem Afgørelsen er gaaet imod.

I Mangel af Betaling paa Anfordring af de til Arbejdets Udførelse medgaaende Omkostninger kunne disse inddrives ved Udpantning.

Samtlige øvrige Udgifter, som flyde af Anvendelsen af denne Lovs 1ste og 6te Kapitel, saasom Betaling for udførte Arbejder, Erstatninger eller Omkostninger ved Sagernes Behandling o. s. v., kunne ogsaa inddrives ved Udpantning.

Kapitel 7.

Behandling af Sager om Ansvar for Husdyr og af Straffesager.

Lovens Ikrafttræden.

§ 51.

Naar Skøn i Henhold til § 25 eller § 33 er forlangt hos Formanden for Synsmændene, har denne snarest muligt at tilkalde en af Distriktets andre Synsmænd og Ejeren af det Dyr, som har foraarsaget Skaden, samt den skadelidte og derefter at afholde Skønsforretningen. Er nogen Synsformand forhindret i at deltage i Forretningen, forholdes der, som angivet i § 44, andet Stykke.

§ 52.

Straffesager, som anlægges efter denne Lov, behandles som offentlig Politisager, men paatales — udenfor de i § 13, 2det Stykke, og § 22 omhandlede Tilfælde — kun, naar nogen forurettet begærer det. Søgsmaal til Erstatning efter §§ 20, 21, 33 og 38 behandles som private Politisager, men den forurettede kan, naar offentlig Sag anlægges i Anledning af det

paagældende Forhold, kræve Erstatningsspørgsmaalet paakendt under den offentlige Sag under de sædvanlige for Erstatningskravs Inddragelse under offentlig Straffesag gældende Betingelser. Er det under Sagen omhandlede Forhold foregaaet udenfor Sydstrømø Præstegæld, vil Sagen være at behandle ved Sysselets Politiret. Anke kan i alle Tilfælde ske til Amtets Overpolitiret.

§ 53.

Bøder efter denne Lov saavel som Udbyttet af Konfiskation efter §§ 26 og 27 tilfalder Hjælpekassen for det Sogn, i hvilket Forseelsen eller Ufreden er foregaaet.

§ 54.

Ved „Havgeloven" forstaas i denne Lov „Lov for Færøerne om Havgers Styrelse og Drift m. m. af.....“; ved „Udskiftningsloven" forstaas „Lov for Færøerne om Udskiftning af.....“; ved „Grandestævneloven" forstaas „Lov for Færøerne om Grandestævne m. m. af.....“; ved „Loven om Landvæsenskommissioner" forstaas „Lov for Færøerne om Landvæsenskommissioner af.....“.

§ 55.

Denne Lov træder i Kraft den..... fra hvilken Tid Norske Lovs 3—12—16 til 23, 6—20—4, og hvad der ellers strider med denne Lov, ophæves.

Register.

		§§
Kapitel 1.	Hegn	1—19
— 2.	Ansvar for Husdyr	20—30
— 3.	Indsættelse af Husdyr	31—38
— 4.	Fællesgræsning af Kvæg, Gæs og Heste paa Indmark	39
— 5.	Færdsel paa Andenmands Grund	40—43
— 6.	Hegnsagers Behandling	44—50
— 7.	Behandling af Sager om Erstatning for Skade ved Husdyr og af Straffesager. Lovens Ikrafttræden	51—55

Bilag 6.

Udkast
til
Lov for Færøerne om Grandestævne m. m.

§ 1.

Paa Grandestævne kan der under Iagttagelse af de Regler, som indeholdes i nærværende Lov eller ere foreskrevne ved den øvrige Lovgivning, oprettes:

1) Vedtægter om Brugen af Jordejendomme og Herligheder, som ere i Fællig, og om hvis Brug der ikke ifølge Lovgivningen skal træffes Bestemmelse af Havgestævne eller paa anden særlig Maade;
2) Vedtægter om, hvad der skal betales til Tyrehold i vedkommende Bygd;
3) Vedtægter om saadanne Forhold, som i øvrigt ved Lovgivningen ere henlagte under Grandestævnets Afgørelse (jfr. Havgelovens §§ 25, første Stykke, sidste Punktum, 30 og 32; Hegnlovens §§ 2, 39 og 42, Punkt 2; Udskiftningslovens §§ 6, 79—81; Lov om Vands Benyttelse m. m. af .... §§ 4 og 5; Lov om Jagt, Fuglefangst m. v. af .... §§ 2 og 5; Lov om Ødelæggelse af Ravnens Yngel af 11. Marts 1892 § 1; Lov om Hesteavlens Fremme af 30. Marts 1892 § 1).

De under Punkt 1 og 2 nævnte Vedtægter er bindende for alle i vedkommende Sag stemmeberettigede (jfr. § 8). De under Punkt 3 omhandlede Vedtægter ere bindende i det Omfang, som er angivet i de paagældende Lovbestemmelser.

§ 2.

Ligeledes kan der paa Grandestævne oprettes Vedtægter til Ordning af saadanne indre Bygdeforhold, som have almindelig Betydning for Beboerne uden dog at henhøre under den kommunale Forvaltning. Deslige Vedtægter have imidlertid ikke forbindende Kraft, førend de ere godkendte af Amtmanden (jfr. § 15).

§ 3.

Grandestævne afholdes i hvert Grandestævnedistrikt for sig. Forandring i den bestaaende Distriktsinddeling kan, for saa vidt over Halvdelen af den eller de vedkommende Bygders Husfædre fremsætte Begæring herom paa Grandestævne, foretages af Amtmanden efter Indstilling af Sysselmanden.

§ 4.

Ordentlig Grandestævne afholdes i Maanederne Januar eller Februar eller, saafremt Vejrforhold eller lignende maatte hindre dette, da snarest mu-

ligt derefter. For at en Sag skal kunne afgøres paa ordentligt Grandestævne, skal den være anmeldt for Sysselmanden inden det foregaaende Aars 1. December eller dog saa tidlig, at den har kunnet bekendtgøres efter Reglerne i § 5.

§ 5.

Sysselmanden har at bekendtgøre, hvilke Sager der for ham ere anmeldte til Foretagelse ved det ordentlige Grandestævne. Bekendtgørelsen skal mindst 3 Uger før Grandestævnet bringes til almindelig Kundskab i de til Grandestævnedistriktet hørende Bygder ved Opslag eller paa anden paa Stedet sædvanlig Maade. I Bekendtgørelsen skal tillige omtrentlig angives, paa hvilke Dage Sysselmanden kan ventes at være i de forskellige Bygder.

Hvor Godsbestyrelsens Samtykke skal indhentes, har Sysselmanden mindst 3 Uger før Grandestævnet at give Landfogden fornøden Meddelelse om Sagens Foretagelse paa Grandestævne.

Selve Dagen for Grandestævnets Afholdelse bliver derefter, for saa vidt nogen Sag er anmeldt til Forhandling, af Sysselmanden at foranstalte bekendtgjort i de paagældende Bygder med mindst Aftens Varsel paa den efter de stedlige Forhold hensigtsmæssigste Maade.

§ 6.

Overordentligt Grandestævne kan afholdes til enhver Tid af Aaret, for saa vidt der ikke derved paaføres det offentlige nogen Udgift. For at en Sag skal kunne afgøres ved overordentligt Grandestævne, skal den af Sysselmanden være bekendtgjort paa den i § 5, første Stykke, foreskrevne Maade med mindst 3 Ugers Varsel (samt, om fornødent, være anmeldt for Landfogden med samme Varsel). Dagen for Grandestævnets Afholdelse bekendtgøres, som i § 5, sidste Punktum, angivet.

§ 7.

Forhandlingerne paa Grandestævne ledes af Sysselmanden efter en af Bygdens Husfædre ved simpel Stemmeflerhed vedtagen Forretningsorden og indføres i Sysselets Polltiprotokol. Ved Mødets Slutning oplæses Protokollen; og efter at det oplæste er blevet godkendt, underskrives den af Sysselmanden med to af ham blandt de tilstedeværende tiltagne Vidner. Der tillægges Vidnerne samme Vederlag som Retsvidner, hvilket udredes af Kommunens Kasse. Enhver stemmeberettiget kan faa Udskrift af Protokollen mod det i Loven om Retsafgifter fastsatte Vederlag for Udskrifter.

Forretningsordenen og de indgaaede Vedtægter indføres ved Sysselmandens Foranstaltning i en for Kommunens Regning anskaffet Grandestævnebog for det vedkommende Distrikt. Vedtægten indføres i Bogen inden 1 Maaned efter, at det er endeligt afgjort, at Vedtægten skal træde i Kraft. Bogen skal ligge til Eftersyn hos Skydsskafferen eller paa et andet af Sysselmanden fastsat passende Sted.

§ 8.

Stemmeret paa Grandestævne tilkommer:

a) i de i § 1 Nr. 1 omhandlede Sager enhver i Ejendommen lodtagen Ejer (ved Herlighed enhver Parthaver i Fælliget);
b) i de i § 1 Nr. 2 nævnte Sager enhver i Bygden bosat Koejer;
c) i de i § 1 Nr. 3 omhandlede Sager de i de paagældende Lovbestemmelser angivne Personer;
d) i de i § 2 nævnte Sager enhver i den enkelte Sag interesseret Husfader.

§ 9.

Kongsfæster og Tjenestemand, som besidder Tjenestejord, udøver den Ejer tilkommende Stemmeret, medmindre andet er foreskrevet. Anden Bruger kan kun stemme paa Ejers Vegne, hvor dette særlig er fastsat. Ellers kan ingen stemme for andre uden efter skriftlig Fuldmagt.

§ 10.

I de i § 1 Nr. 1 nævnte Sager kan Beslutning tages ved Sagens første Behandling, naar den vedtages af stemmeberettigede, som tilsammen udgøre mindst:

a) Halvdelen af de mødende stemmeberettigedes Antal og
b) Halvdelen af de mødende stemmeberettigedes Marketal samt
c) en Tredjedel af hele Marketallet.

Ere de stemmeberettigedes Andele i Fælliget bestemte ved andet Forholdstal end Marketal, finder det paagældende Forholdstal tilsvarende Anvendelse.

Har Beslutningen ikke opnaaet det under c. angivne Stemmetal, vil Sagen, saafremt der ikke er mødt stemmeberettigede, som udgøre Halvdelen af hele Marketallet, og saafremt saa mange stemmeberettigede, som angivet under a. *eller* b., forlange det, være at udsætte til en anden Behandling ved overordentligt Grandestævne eller ved næste ordentlige Grandestævne, hvor Beslutningen da bliver at anse som vedtagen, naar den opnaar saadant Stemmetal som angivet under a. *og* b. I Bekendtgørelsen (§§ 5 og 6) om Sagens anden Behandling skal dette udtrykkelig bemærkes.

§ 11.

Staa Stemmerne, beregnede efter Antallet (§ 10 a.), og Stemmerne, beregnede efter Marketallet (§ 10 b. 10 og c. eller — ved anden Behandling — § 10 b.), imod hinanden, er Sagen bortfalden, medmindre saa mange stemmeberettigede, som angivet i § 10 a. *eller* § 10 b., paa selve Grandestævnet fremsætte Krav om, at Sagen skal afgøres ved Voldgift.

§ 12.

Er Voldgift forlangt ifølge § 11, vil der paa Grandestævnet være at vælge 1 Voldgiftsmand med Stemmeflerhed, beregnet efter de stemmendes Antal, og, Voldgiftsmand med Stemmeflerhed, beregnet efter de stemmendes Marketal. Voldgiftsmændene vælge en Opmand, førend de paabegynde Forretningen; ere de uenige om hans Valg, vælges han af Sognekommissionen. Enhver i Bygden boende Jordbruger, som ikke har fyldt 60 Aar, er pligtig at modtage Valg som Voldgiftsmand eller Opmand.

Voldgiftskendelsen skal afsiges inden 4 Uger efter Grandestævnet og uopholdelig meddeles Sysselmanden. Den har samme Gyldighed som en Grandestævnevedtægt, dog kun for Tidsrummet indtil Firemaanedersdagen efter det ordentlige Grandestævne i det andet derefter følgende Kalenderaar.

§ 13.

Reglerne i § 10, første Stykke, finde tilsvarende Anvendelse ved Behandlingen af de i Hegnslovens § 2, andet Stykke, omhandlede Sager (dog saaledes, at Skattemarketal, beregnet efter Lov Nr. 70 af 23. April 1897 § 6, træder i Stedet for Marketal).

Reglerne i §§ 10—12 finde tilsvarende Anvendelse ved Behandlingen af de Sager, som omhandles i § 1 Nr. 2 (dog saaledes, at Antal af Kør træder i Stedet for Marketal), Havgelovens § 25 første Stykke, sidste Punktum, Hegnslovens § 39, andet Punktum, (dog saaledes, at Skattemarketal, beregnet efter Lov Nr. 70 af 23. April 1897 § 6, træder i Stedet for Marke-

tal) og § 42 Punkt 2, Lov om Vands Benyttelse m. m. af .... §§ 4 og 5 samt Lov om Jagt, Fuglefangst m. v. af .... §§ 2 og 5.

§ 14.

Anser Sysselmanden en paa Grandestævne i Overensstemmelse med §§ 10—13 oprettet Vedtægt for lovstridig, stiller han den i Bero, selv om ingen Indsigelse fremkommer imod den, hvorefter han uopholdelig har at indstille Spørgsmaalet til Amtmandens Afgørelse. Ved denne Afgørelse har det sit Forblivende, medmindre Sagen indbringes for Landvæsenskommissionen inden 8 Uger efter, at Amtmandens Afgørelse er kundgjort i vedkommende Bygd.

Saafremt ellers nogen finder sig brøstholden ved en saadan Vedtægt og derfor agter at bestride dens Gyldighed, kan man i Løbet af 8 Uger efter den Dag, da Beslutningen er vedtagen (eller, saafremt Sagen er afgjort ved Voldgift, i Løbet af 8 Uger efter den Dag, da Voldgiftskendelsen er afsagt), indbringe Spørgsmaalet derom for Landvæsenskommissionen. Vedtægten bliver i saa Fald at stille i Bero, indtil Sagen ved Kendelse er bleven endelig afgjort.

§ 15.

Vedtægter angaaende de i § 2 omhandlede Bygdeforhold kunne oprettes ved simpel Stemmeflerhed, dog saaledes, at der til en gyldig Beslutning udfordres, at mindst en Tredjedel af samtlige stemmeberettigede Husfædre har stemt for Sagen.

Indsigelser imod Vedtægten skulle fremsættes for Sysselmanden inden 4 Uger efter dens Opretelse. Efter denne Frists Udløb skal Sysselmanden indsende Vedtægten med sin Erklæring til Amtmanden, som har at godkende Vedtægten, saafremt han finder, at den egner sig dertil, og samtidig at bestemme, til hvilken Tid den skal træde i Kraft.

§ 16.

For hver af de paa Grandestævne oprettede Vedtægter bliver der ved Sysselmandens Foranstaltning af og iblandt de i Sagen stemmeberettigede at vælge en eller flere i Distriktet bosatte Mænd til at føre Tilsyn med, at de i Vedtægten fastsatte Bestemmelser blive overholdte, samt gøre Anmeldelse til Sysselmanden om begaaede Overtrædelser af Vedtægten. Valget foretages paa Grandestævne ved Stemmeflerhed, beregnet efter de stemmendes Antal, for 4 Aar ad Gangen. Foretage de stemmeberettigede intet Valg, vælger Sysselmanden en eller flere Tilsynsmænd. Enhver, der ikke har fyldt 60 Aar, er pligtig at modtage det paa ham faldne Valg, men kan undslaa sig for at modtage Genvalg, førend lige saa lang Tid er forløben som den, hvori han har udført det omhandlede Hverv.

§ 17.

Overtrædelse af de paa Grandestævne oprettede Vedtægter blive, for saa vidt der ikke følge den øvrige Lovgivning er forskyldt anden Straf, at straffe med Bøder af indtil 25 Kroner, som tilfalde Sognets Hjælpekasse.

Bestaar Overtrædelsen i Undladelse af at udføre skyldigt Arbejde, Istandsættelse eller lignende, vil efter vedkommende Tilsynsmænds Paastand tilligge den forsømmelige være at forpligte at udføre Arbejdet under en daglig Bøde eller Tilsynsmændene at kende berettigede til at lade det udføre paa hans Bekostning.

Erstatning for Udlæg ved paa den forsømmeliges Vegne at udføre skyldigt Arbejde m. m. kan inddrives ved Udpantning, naar Bestemmelse herom er optagen i Vedtægten, og denne er stadfæstet af Amtmanden.

Med samme Straf, som i første Stykke angivet, anses Voldgiftsmænd og Opmand for Overtrædelse af de dem ved § 12 paalagte Pligter, samt de efter § 16 ansatte Tilsynsmænd for forsætlig Forsømmelse af den dem paahvilende Anmeldelsespligt.

§ 18.

Sager, der anlægges i Anledning af de i § 17 ommeldte Overtrædelser, behandles af vedkommende Sysselmand som offentlige Politisager og kunne paaankes til Amtets Overpolitiret. Paatale kan kun finde Sted efter Anmeldelse fra de i § 16 omhandlede Tilsynsmænd, eller naar den begæres af nogen anden, der er interesseret i den paagældende Vedtægt.

§ 19.

Med Hensyn til de enkelte Forretninger, der foretages paa Grandestævne og ikke ere omhandlede i denne Lov, har det sit Forblivende ved de i saa Henseende gældende Regler.

§ 20.

Bestemmelser i § 8 a. samt §§ 9—12 og 14 vilde ogsaa være at anvende paa Sager, der behandles paa Havgestævne i Henhold til Havgelovens Bestemmelse derom. Har Sysselmanden ledet Havgestævnets Forhandlinger, ville §§ 17—18 være at anvende med Hensyn til Vedtægter, oprettede paa Havgestævne. Havgens Bestyrelse overtager for saadanne Vedtægter det i § 16 ommeldte Hverv, medmindre Havgestævnet beslutter, at det skal overdrages til særlige Tilsynsmænd; med disses Valg m. v. forholdes i saa Fald efter § 16.

§ 21.

Ved Havgeloven forstaas i denne Lov „Lov for Færøerne om Havgers Styrelse og Drift m. m. af .....“; ved „Hegnsloven“ forstaas „Lov for Færøerne om Hegn og Markfred af.....“; ved „Udskiftningsloven“ forstaas „Lov for Færøerne om Udskiftning af.....“.

§ 22.

Denne Lov træder i Kraft den ....., fra hvilken Dag Lov om Grandestævne paa Færøerne af 1. April 1891 ophæves.

A/S. „Faeröe Amtstidende“s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Bilag 7.

Udkast
til
Lov om Ændring i Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting.

I Lov Nr. 124 af 28. Marts 1923 om Færøernes Lagting foretages følgende Ændringer:

§ 1, 1. Stk. affattes saaledes:

Færøernes Lagting bestaar af 20 Medlemmer, der vælges ved Forholdstalsvalg. Hvert af de 6 Sysler danner en Valgkreds; Fordelingen af Mandaterne sker efter Indbyggerantallet i hvert Syssel, dog tillægges der hver Kreds mindst 2 Mandater. Statistisk Departement foretager Udregninger efter hver almindelig Folketælling og bekendtgør Resultatet. Efter Folketællingen i 1925 tilkommer der Norderøerne, Vaagø og Sandø Sysler hver 2 Medlemmer, Suderø Syssel 4 og Østerø og Strømø Sysler hver 5 Medlemmer.

Antallet af Lagtingets Medlemmer kan ved kgl. Anordning efter Lagtingets Indstilling forøges indtil 25.

I § 5, 3. Stk. udgaar:

„ — til Brug ved eventuel Fordeling af Tillægsmandater — ".

§ 11, 2. til 5. Stk. affattes saaledes:

Valgnævnet foretager en fornyet Optælling og Bedømmelse af de i de enkelte Valgdistrikter afgivne Stemmesedler. Stemmesedler og Konvolutter opbevares, forseglede af Valgnævnet, indtil et Aar efter Valgdagen. Derefter skal de tilintetgøres.

Efter Valgnævnets Opgørelse af Stemmegivningens Udfald, deltager Formanden for Valgnævnet i det Møde, som under Forsæde af Valgbestyrelsens Formand eller af en af Lagtinget dertil for et Aar ad Gangen valgt Person afholdes i Thorshavn til Opgørelse af Valgets Udfald. Han medbringer til dette Møde en fuldstændig af ham bekræftet Udskrift af, hvad der er tilført Valgbogen om den i Kredsen foretagne Afstemning.

§ 12 affattes saaledes:

Den endelige Opgørelse af Valget foretages af en Valgbestyrelse, bestaaende af Amtmanden eller en af Lagtinget dertil for et Aar ad Gangen valgt Person som Formand og af Formændene for de enkelte Kredses Valgnævn. Valgbestyrelsens Møde finder Sted i Thorshavn paa en af Valgbestyrelsens Formand fastsat Dag.

Opgørelsen foretages paa følgende Maade:

1. Det samlede Antal gyldige Stemmer, der er afgivet ved Valget, opgøres. Dette Stemmetal divideres med Antallet af Kandidater, der skal vælges. Den fundne Kvotient forhøjes til det nærmest større hele Tal (Stemmegennemsnittet).
2. For hvert Parti (jfr. § 4), der har deltaget i Valget, opgøres det Antal Stemmer, der ialt paa Færøerne er faldet paa Partiet. Kandidater udenfor Partierne betragtes hver for sig som selvstændigt Parti, og deres Stemmetal som vedkommende Partis Stemmetal.
3. Hvert Partis Stemmetal divideres derpaa med det under 1 bestemte Stemmegennemsnit, og paa denne Maade udfindes det, hvormange af Mandaterne hvert Parti i Forhold til Stemmetallet er berettiget til. Hvis de ved Divisionen fremkomne Kvotienter, naar Brøkerne bortkastes, tilsammen ikke giver det hele Antal Mandater, forhøjes de største Brøker, indtil Antallet er naaet (den største Brøks Metode).
4. Den eller de Kandidater udenfor Partierne, der ved den under 3 foretagne Beregning har faaet tildelt et Mandat, erklæres derpaa for valgt for den Kreds, hvori de har erholdt deres Stemmer, og der tilstilles dem Valgbrev, jfr. § 14.

§ 13 affattes saaledes:

Fordelingen af de Mandater, der iflg. § 1 tilkommer de enkelte Kredse — med Fradrag af de Mandater, der iflg. § 12, 4 er tilfaldet Kandidater udenfor Partierne —, mellem de til Mandater berettigede Partier (§ 12. 3. Pkt.) sker paa følgende Maade:

1. Særskilt for hver Kreds opgøres det Stemmetal, hvert til Mandater berettiget Parti har faaet i Kredsen.
2. Hvert af disse Stemmetal divideres derpaa med Tallene 1, 3, 5, 7 osv. (Sainte-Laguë's (udtales Sænt Lagy) Fordelingsregel).
3. Efter de ved Divisionen fremkomne Kvotienter foretages Fordelingen af Mandaterne saaledes, at den største Kvotient giver det Parti, for hvilken den er beregnet, et Mandat i den Kreds, for hvilken Kvotienten er beregnet; den næststørste Kvotient giver paa samme Maade det Parti og den Kreds, for hvilken den er beregnet, et Mandat, og saa fremdeles. Naar et Parti eller en Kreds har faaet det Antal Mandater, som det eller den henholdsvis efter § 12, 8. Pkt. og § 1, 1ste Stykke har Krav paa, sker yderligere Fordeling udelukkende til de andre Partier eller Kredse, indtil samtlige Mandater er fordelte.
4. Hvis to eller flere Partier med samme Kvotient er ligeberettigede til et Mandat i en Kreds, afgøres det ved en af Valgbestyrelsens Formand foretagen Lodtrækning, hvilket Parti Mandatet skal tilfalde.
5. Hvis et Parti, der er berettiget til et eller flere Mandater, men som ikke har faaet Stemmer i alle Omraader, ved denne Fordeling ikke skulde kunne faa Mandat tildelt, bliver Mandatet forlods tildelt Partiet i den eller de Kredse, hvori det har talmæssigt Krav paa at faa Mandat.

§ 14 affattes saaledes:

Valgbestyrelsen meddeler hver af de saaledes valgte et Valgbrev.

Bliver et Mandat ledigt indenfor Valgperioden, tilfalder det den ikke valgte Kandidat i samme Valgkreds, der staar øverst paa vedkommende Partis Liste. Findes ingen saadan Kandidat, overføres Mandatet til den Valgkreds, hvori samme Parti ifig. Beregningen i § 13, 3 havde den største Kvotient, der i k k e gav Mandat, og tilfalder her den ikke valgte Kandidat, der er opført øverst paa Partiets Liste.

Hvis en Kandidat, der er valgt udenfor Partierne, dør eller udtræder af Lagtinget, og hvis vedkommende er opstillet som den eneste paa en Liste, tilfalder Mandatet det af Partierne, der ifig. § 12, 8. Stk. opnaaede den største Brøk, der ikke blev forhøjet, og saaledes var nærmest ved at faa Mandat. Partiet faar Mandatet i den Kreds, den afdøde eller udtraadte Lagtingsmand repræsenterede.

A/S, „Fære Amtstidende" i Bagtrykkeri, Thorshavn.

Den 14. September 1928 fremlagdes i Lagtinget en Udvalgsbetænkning af følgende Indhold:

«Í brævi dagsett 18. august h. á. biður javnaðarflokkur løgtingsins tingið taka upp til umrøðu: rættindi arbeiðaranna til at fáa sína løn rindaða eina ferð um vikuna og fáa eina regluliga skipan, hvareftir dagløsnarbeiði verður rinda hvørt leygarkvøld, og mánaðarløni fyrsta dagin, eftir at mánaður er at enda.

Arbeiðarar og arbeiðsgevarar hava nú víða hvar í Føroyum feløg, og tað má vera og er ein uppgáva hjá hesum feløgum at tingast um støddina av lønum og tíðina fyri útbetalan o. t., og løgtingið kann ikki leggja seg harímillum. Eftir teimum galdandi kontraktum og galdandi lóg hava daglønaðir arbeiðarar rætt til at krevja teirra løn einaferð um vikuna, og mánaðalønaðir arbeiðarar tá hvør mánaði er liðugur, so nøkur lógbroytan er óneyðug.

Eitt annað er, um arbeiðaranir gera sín rætt galdandi og fáa sín rætt. Har kann tingi einki annað gera enn at seta fram eina áheitan til arbeiðarar og arbeiðsgevarar um at gera upp og betala til ásetta tíð, hvat teir máttu skylda hvørjum øðrum, so at arbeiðararnir ikki verða at liva uppá borg.

Uppskot.

1) Tingið heitir á arbeiðarar og arbeiðsgevarar, at teir gera upp sína millum til ásetta tíð.
2) Eintak av álitinum verður sent arbeiðara- og arbeiðsgevarafeløgunum.»

Forslaget blev 17. September 1928 vedtaget af Lagtinget med 12 Stemmer.

Den 25. September 1929 vedtog Lagtinget eenstemmig med 17 Stemmer følgende Udvalgsforslag i den fornævnte af «Føroya arbeiðarafelag» paany rejste Sag om Fastsættelse af Lovregler om Udbetaling af Arbejdsløn:

«1) Det overdrages til Amtmanden at fremskaffe yderligere Oplysninger fra forskellige andre Lande angaaende Udbetaling af Arbejdsløn.

2) Naar Amtet maatte mene, at det nødvendige Materiale foreligger, vil dette være at trykke og udsende til de respektive Organisationer, Arbejds- og Arbejdsgiverorganisationer til Erklæring; samtidig sendes ogsaa et Exemplar til samtlige Medlemmer af Færøernes Lagting.
3) Erklæringerne fra samtlige Organisationer vil ligeledes være at trykke og tilsende Lagtingets Medlemmer, inden Tinget sammentræder i 1930.
4) Sagen udsættes til næste Aar.»

I Sagens Anledning har Amtet søgt Oplysninger indhentede om Forholdene i Danmark, Island, Norge, Sverige og England, hvilke Oplysninger alle er modtagne.

Endvidere har Amtet efter Forhandling med Ordføreren for det om Sagen i 1929 nedsatte Lagtingsudvalg anmodet Udenrigsministeriet om at søge nærmere Oplysninger om Forholdene i Tyskland, Holland og Belgien samt, hvis det er muligt, mere samlede Oplysninger fra Arbejderbureauet i Genève.

Foreløbig er modtaget Oplysninger vedrørende Belgien, Holland og Tyskland.

Under Hensyn til det fremrykkede Tidspunkt har man imidlertid ment nu at burde udsende Sagen i Overensstemmelse med Lagtingets Beslutning og eventuelt senere som Tillæg udsende de yderligere Oplysninger, der fremkommer fra Udenrigsministeriet.

A. Danmark.

Den paa Amtskontoret til Brug for Lagtingsudvalget i August 1929 udarbejdede Fremstilling af «Dansk Rets Regler om Udbetaling af Arbejdsløn» er saalydende:

«Der findes ikke i den danske Lovgivning almindelige Regler om Arbejdskontrakter, men kun Regler om Ordningen af enkelte Arbejdskontraktstyper; af disse specielle Love er de vigtigste «Medhjælperloven» eller Lov om Retsforholdet mellem Husbond og Medhjælpere Nr. 343 af 6. Maj 1921 (Mhjl.), der imidlertid ikke gælder for Færøerne, hvor Tyendeloven af 16. Februar 1856 endnu gælder, endvidere Loven om Lærlingeforholdet Nr. 342 af 6. Maj 1921, der gælder umiddelbart for Færøerne, Loven om Anvendelse af udenlandske Arbejdere Nr. 67 af 1. April 1912 («Polakloven»), der ikke gælder for Færøerne, samt endelig, idet der her bortset fra Lovgivningen om Statens og Kommunernes Tjenestemænd samt fra Retsforhold, der ikke angaar legemligt Arbejde, Sømandsloven Nr. 181 af 1. Maj 1923, der med de i Anordningen Nr. 67 af 17. Marts 1928 omhandlede Lempelser gælder for Færøerne. Disse Lempelser, der omhandler Fiskeskibenes Kontrakter, vedrører i al Fald ikke direkte det Spørgsmaal, der her er Tale om.

Iøvrigt er Stillingen i dansk Ret den, at det er overladt til Arbejderen og Arbejdsgiveren at træffe Aftale om, hvorledes der skal forholdes med Udbetalingen af Arbejdslønnen, navnlig paa hvilken Tid, hvilket Sted og hvilken Maade Arbejdslønnen skal udbetales.

Er der ikke truffet saadan Aftale, maa Hovedreglen være den, at man skal følge de Regler, der maatte kunne opstilles ved Analogiseren fra de lovhjemlede Omraader — de Omraader, der i det hele taget eller særlig med Hensyn til den foreliggende Tvivl mest ligner det foreliggende Retsforhold —, eller ved Sædvaneret — Regler, der er fulgt længe, stadigt og ensartet ud fra den Opfattelse, at de virkelig er bindende, — eller endelig ved Betragtninger over det paagældende Retsforholds Natur. Kort sagt: hvor der ingen Lovregel er og heller ingen Aftale, dér maa man følge Skik og Brug med Hensyn til Ordningen af det paagældende Forhold.

Det hyppigste Forhold er vel nok det, at der e r truffet Aftale, eller at der i al Fald følges en vis Fremgangsmaade ifølge Sædvane. Det saakaldte «September-Forlig», der i 1899 afsluttede Arbejdsstandsningen, Lockout'en, indeholder ikke Regler om dette specielle Punkt. Nærmere Oplysninger om, hvilke de Bestemmelser er, der findes i Aftalerne mellem Arbejdernes og Arbejdsgivernes Organisationer, maa søges ved Henvendelse f. Eks. til «De samvirkende Fagforbund» i København.

I Tyendeloven for Færøerne af 16. Februar 1856 findes Reglerne i § 29, hvorefter Lønnen, naar ingen Aftale har fundet Sted angaaende Betalingstiden, forfalder til Betaling til de almindelige Skiftetider for det Tyende, der er fæstet halvaarsvis eller paa længere Tid, og, naar Tyendet er fæstet paa kortere Tid, forfalder ved Enden saavel af den oprindelig vedtagne som af den ved Kontraktens Fornyelse senere af Tyendet paatagne Tjenestetid. I «Medhjælperloven» findes der Regler herom i § 9.

Hverken i Lærlingeloven eller i Loven om udenlandske Arbejdere findes Regler om Arbejdsløns Udbetaling, men begge Steder siges det, at der s k a l træffes Aftale om Lønnen.

De for Færøernes Vedkommende — som maaske i og for sig ogsaa for den øvrige Del af Kongeriget — praktisk vigtigste L o v regler om Arbejdsløns Udbetaling findes i Sømandslovens 2det Kapitel, 3die Afsnit om «Hyren», § 19: Udbetaling af Hyre kan Sømanden kun forlange, naar Skibet ligger i Havn, og ikke oftere end en Gang hver Uge. Hyren betales i rede Penge, hvis Sømanden ikke forlanger Anvisning paa Rederen. Udbetaling kan kræves i Stedets Mønt efter den Kurs, som Bankerne paa Stedet betaler for den aftalte Mønt. I §ens sidste Stykke og i Bekendtgørelse Nr. 439 af 17. November 1923 er der endvidere givet Regler om gratis Hjemsendelse af Hyremidlerne ved Konsulaternes Bistand og paa Statens Ansvar. I Sømandslovens § 20 gives dernæst Regler om Udbetaling af $^2/_3$ af Hyren som maanedlig Træk til en bestemt Person her i Riget eller til et Pengeinstitut. § 21 bestemmer, at Skibsføreren har Ret til at tilbageholde en Trediedel af Hyren indtil Fratrædelsen, og giver nærmere Regler om Procenter og andet. Som det ses, er der her givet detaillerede Regler om Udbetaling af Arbejdsløn med Hensyn til Udbetalingens Sted, Tid, Maade (kontant, Anvisning, fremmed Mønt, Træk, Hjemsendelse m. m.). Disse Regler er begrundede i de særlige Omstændigheder, hvorunder denne Art Arbejdskontrakt opfyldes, og egner sig næppe for Overførelse til andre Kontraktsforhold uden særlig Prøvelse.

Om Stillingen udenfor disse lovordnede Tilfælde kan der næppe siges andet i Almindelighed end, at Lønnen i Mangel af særlig Aftale falder til Betaling, naar Arbejdet er ydet, hvorved maa erindres, at der, saafremt Arbejdet ikke er ydet kontraktmæssigt, kan være Tale om, at Arbejdsgiveren har Ret til at hæve Kontrakten og undlade at udbetale Lønnen; men dette sidste vedrører iøvrigt ikke det foreliggende Spørgsmaal. I vedvarende Arbejdsforhold, der er indgaaet periodisk, forfalder Lønnen for hver Periode ved dennes Udløb. Det er meget almindeligt i varigere Forhold, at Lønnen udbetales maanedsvis.

Særlige Regler gælder i Tilfælde af en af Parternes Konkurs, Død, eller af Udlæg eller Udpantning hos nogen af dem. I denne Forbindelse er der særlig Grund til at erindre, at visse i Lovgivningen særlig nævnte Arbejdere samt «højere og lavere Tjenende»s Krav paa Løn er priviligeret i Arbejdsgiverens Bo. Ifølge Sølov af 1. April 1892, jfr. Lovbekendtgørelse af 13. April 1929, § 267 er Søfolks Løn sikret ved Søpanteret i Skib og Fragt.

Ifølge Lov af 22. December 1908 Nr. 274 § 1, 1 e er Krav paa Arbejdsløn undergivet en 5-aarig Forældelse.

I Henhold til særlig Hjemmel kan eller skal Arbejdsgiveren i visse Tilfælde tilbageholde noget af Lønnen eller hele denne, f. Eks. § 42 i Lov for Færøerne Nr. 76 af 12. Marts 1923 om den kommunale Beskatning om ugiftes Skatterestancer og Reglerne om Alimentationsbidrag.»

Ved Udbetaling af Arbejdsløn til Pakhusarbejdere ved Københavns Toldbod, til Havnearbejdere ved Københavns Havn og til visse andre Akkordarbejdere følges disse Regler:

I. a. For Løse Folk, der antages Dag for Dag til Dagarbejde, udbetales Daglønnen ved Arbejdets Ophør, altsaa normalt Kl. 4½; arbejdes der efter den Tid, f. Eks. til Kl. 11½ Nat, udbetales Kl. 11½ for 7 Timer ekstra (p. t. 4½–8½ = 4 Timer à 1 Kr. 65 Øre og 8½–11½ = 3 Timer à 2 Kr. 07 Øre, ialt 12 Kr. 77 Øre foruden Daglønnen, der er p. t. 10 Kr. 50 Øre + Smudstillæg 33 Øre pr. Dag).

b. For Formænd, Haandværkere og Kuske, hvilke alle er ugelønnede uden Hensyn til, om de er der eller er syge, udbetales Ugelønnen med sit fulde Beløb Fredag Morgen. Deres Overtid betales den sidste Dag i Maaneden, altsaa maanedlig opsparet og udbetalt paa een Gang.

c. For faste Arbejdere, der antages paa Livstid saa at sige, udbetales Daglønnen hver Fredag Morgen for saa mange Dage, som de har været i Arbejde (dog betales Dagløn for saadanne Helligdage, der falder paa en Hverdag [f. Eks. Store Bededagsfredag, Kristi Himmelfartsdag, Skærtorsdag, Langfredag o. s. v.], for at Arbejderne ikke skal stilles daarligt, f. Eks. ved kun at faa ca. halv Løn i en Paaske- eller Juleuge). Overtid: som under a.

ad b. og c.: Disse Folk er pensionsberettigede.

ad b.: Disse Folk faar fuld Løn under Sygdom.

ad c.: Disse Folk faar ca. halv Løn under Sygdom.

II. Arbejdsløn udbetales i Arbejdspengekontoret (til de ovennævnte Tidspunkter; Kontoret er derfor aabent, saa længe der arbejdes,

altsaa f. Eks. ogsaa Søndage. Arbejde paa Søn- og Helligdage er alt Overarbejde og betales pr. Time og udbetales, naar den paagældende afmønstres [hvilket f. Eks. kan være 24 Mand Kl. 10 og 12 Mand Kl. 12 og Rest Kl. 3 Eftm.]).

III. Arbejdslønnen udbetales i Kontanter. For I. b. og c. indeholdes i Lønnen Kontingent til Pensionskassen, idet Formænd p. p. og faste Arbejdere har en Pensionskasse, hvortil de betaler Kontingent ca. 1 Kr. om Ugen, og hvortil Arbejdskassen betaler et flerdobbelt Tilskud.

a. Løse Arbejdere faar om Morgenen et Antagelsestegn (der møder maaske 90 om Morgenen for at se at faa Arbejde, de 75 antages, de 15 maa gaa, de 75 faar Tegn). Hen paa Eftermiddagen faar de dette Tegn ombyttet med et Betalingstegn, lydende paa Nr., der Kl. 4½ (eller ved Arbejdets Ophør senere) afleveres mod Udbetaling i Kontanter.

b. Formænd faar fuld Løn, ogsaa naar de er syge; de er faa, og der føres Kontrol med, om de er mødt til Arbejde; der behøves derfor ingen Slags Tegn for disse.

c. Faste Arbejdere faar som nævnt kun Løn for de Dage, de har arbejdet i Ugens Løb (dog visse Helligdage); der maa derfor føres Kontrol; de faar altsaa Tegn, lydende paa Navn, udleveret, naar de møder om Morgenen; disse Tegn afleveres om Eftermiddagen ved «Gaa-Tid», og de krydses da af paa Ugelisten (d. v. s. i en Protokol), og Ugelønnen Fredag udbetales saa for det Antal Dage, der er krydset af.

Pakhusarbejdere paa Københavns Tolbod arbejder ikke i Akkord, kun paa Dagløn og med Overarbejdstid pr. Time (til forskellig Pris for Aftentimer, Nattimer, Morgentimer, Søndagstimer).

Hvor der arbejdes i Akkord, saaledes som f. Eks. Havnearbejderne, hvis Arbejde er begrænset af den enkelte Dampers Lastmængde, betales der gerne et vist Beløb pr. Ton for Lasten, og de enkelte Arbejdere fordeler selv Udbyttet. Udbetalingen sker gerne saaledes, at Opgørelse ved Losning finder Sted Søgnedagen efter, at vedkommende Luge er udlosset. Er en Luge ikke udlosset Dagen efter at Losningen er paabegyndt, ydes et paassende Forskud. Indladning opgøres saa vidt muligt efter daglig Opgørelse af den indladede Godsmængde.

Hvor der arbejdes i Akkord efter Akkordsatser for hver Art Arbejde, f. Eks. paa mange Fabrikker, Møbelfabrikker, Pianofabrikker, opgøres hver Mands Arbejde (vistnok), og hver Fredag udbetales Tilgodehavende eller Forskud til senere hel Afregning.

Af Hensyn til Pligten til at opgive Arbejderes Indtægter til Skattevæsenet indføres f. Eks. paa Toldboden ogsaa de løse Arbejdere i Protokollen med en Streg for hver Arbejdsdag. Hver Mand, fast eller løs, har sin egen Side i Protokollen og faar en Streg pr. Dag. Naar Aaret er ude, kan der optælles, hvor mange Gange Dagløn hver enkelt Mand har faaet, og dette anføres i særlige Skemaer, der sendes Skattevæsenet (Kommunen); ligeledes Overtidsbetalingen.

Dansk Arbejdsgiverforening udtaler i Skrivelse af 8. Januar 1930:

«Blandt de ca. 1100 Overenskomster, der er gældende for Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, er det kun et meget lille Antal — det naar næppe op til 10 —, der indeholder Bestemmelser om Regler for Udbetaling af Arbejdslønninger. Sædvanligvis overlades det paa dette Punkt Parterne at ordne sig paa hensigtsmæssigste Maade, og Forholdet har os bekendt saa godt som aldrig givet Anledning til Uoverensstemmelser.

Det almindelige er, at Fredagen er Lønningsdag, men selve Lønningsugen slutter ret forskelligt paa de forskellige Virksomheder, Tirsdag, Onsdag, Torsdag eller Fredag, alt efter hvor omfattende Akkordudregninger, der skal finde Sted, inden Lønnen kan udbetales, og hvor stor Arbejdsstyrken er.

Hvad selve Lønnens Udbetaling angaar, er det paa de store Fabrikker almindeligt, at Lønningsposerne omdeles paa Arbejdernes Pladser i Arbejdstiden, men paa mindre Virksomheder, hvor Lønudbetalingen kan foregaa i Løbet af nogle Minutter, finder denne som oftest Sted efter Arbejdstidens Ophør. I de enkelte Tilfælde, hvor Regler for Lønudbetalingen findes overenskomstmæssig fastslaaet, gaar Bestemmelsen i Reglen ud paa, at Udbetalingen finder Sted om Fredagen, saavidt muligt inden Arbejdstidens Ophør.

Vi kan ikke tænke os, at der paa dette Omraade skulde gælde specielle Regler for Fiskere, men da Fiskerivirksomheder ikke er tilsluttet Arbejdsgiverforeningen, er vi ikke i Stand til at give nærmere Oplysninger.»

De samvirkende Fagforbund giver i Skrivelse af 8. Januar 1830 følgende Oplysninger:

«Alle Overenskomster mellem Arbejdsgiverorganisationer og Arbejderorganisationer, eller mellem Enkeltvirksomheder og Arbejderorganisationer, indeholder Bestemmelser om, hvornaar Lønningsugen begynder og slutter samt Tidspunktet for Arbejdslønnens Udbetaling.

Reglen er, at Udbetalingen finder Sted om Fredagen paa Arbejdspladsen, og i Arbejdstiden, Lønningsugen slutter derfor som Regel Torsdag Aften, der er dog en Del større Industrivirksomheder, som beskæftiger et stort Antal Arbejdere, hvor man, af Hensyn til den forud for Lønudbetalingen nødvendige Opgørelse over hver enkelt Arbejders Tilgodehavende, har indført den Bestemmelse, at Lønningsugen slutter Onsdag Aften, saaledes at Virksomheden kan benytte Torsdagen til Opgørelse og Tilrettelæggelse af Lønudbetalingerne til om Fredagen. Det betragtes som Brud paa Overenskomsten, hvis Arbejdsgiveren ikke overholder de fastsatte Terminer for Lønudbetalinger.

Med Hensyn til det ærede Amtsraads andre Spørgsmaal, om der gælder særlige Regler for Fiskere, kan vi oplyse, at Fiskere, eller Fiskerimedhjælpere, ikke har nogen særlig Organisation, og at der som Følge heraf ikke foreligger nogen Overenskomst, eller kollektiv Aftale, om Betingelserne for Udførelsen af dette Arbejde. Reglerne er derfor, at disse er underkastet Sømandsloven af 1923.»

B. Island.

For Islands Vedkommende findes Lov Nr. 4 af 14. Februar 1902, der fastsætter følgende:

«§ 1.

Arbejdsløn skal erlægges med gangbare Penge til alle Arbejdere og Dagleje ved Handelsforretninger, Fabriker og Miner, til Søfolk og andre Arbejdere paa Dæksfartøjer, som gaa paa Fiskeri eller Hvalfangst, være sig Sejlskibe eller Dampskibe, med mindre Arbejdslønnen bestaar i en vis Andel i selve Fangsten, saa og til Arbejdere og Daglejere, som i Land udføre et hvilket som helst til Skibenes Udrustning henhørende Arbejde, og maa Lønnen ikke erlægges ved Kompensation, medmindre der forud er truffet en særlig Overenskomst i saa Henseende.

§ 2.

Udføres et bestemt Arbejde ved en af de i § 1 ommeldte Erhvervsgrene for bestemt Betaling (Akkord), forholdes med dens Erlæggelse som i § 1 fastsat.»

Hertil er som Tillæg kommet Lov Nr. 55 af 31. Maj 1927, der lyder saaledes:

«§ 1.

Arbejdsfolk, der udfører daglønnet Arbejde i Land ved Fabrikker, Handeler, Bygningsarbejde, Istagning, Søfart og Fiskeri samt ved Ladning og Losning af Skibe og Baade, skal have deres Arbejdsløn udbetalt i det mindste ugentligt, med mindre der er Overenskomst om andet.

Denne Bestemmelse gælder dog ikke almindeligt Landarbejde, hvor Arbejderen faar Logi og Kost som Del af Arbejdslønnen.

§ 2.

Hvis Arbejderne udfører et saadant Arbejde, der omtales i § 1, Stk. 1, paa Akkord, skal Arbejdslønnen i det mindste udbetales ugentligt, hvis Arbejdet, som Lønningstaksten eller den vedtagne Arbejdsløn, er beregnet til, afsluttes i dette Tidsrum, men ellers, saafremt der ikke er sluttet anden Aftale, naar Arbejdet er afsluttet.

§ 3.

Arbejderne har Hjemmel til at kræve, at Sager opstaaede ved Betaling af Arbejdsløn ifølge denne Lov behandles som private Politisager. Sagen kan da føres i den Jurisdiktion, hvor Arbejdet har været udført, og Arbejdsgiveren eller hans Repræsentant betragtes som rette Vedkommende i denne Sag, selvom de har Værneting andre Steder.

Der betales ikke Retsgebyr ved saadanne Sager.»

Hovedreglerne er herefter, at Arbejdsløn i de i Loven nævnte Virksomheder skal betales i Penge, medmindre Arbejdslønnen bestaar i en vis Andel i selve Fangsten. Betaling «ved Kompensation» kan kun ske, naar der forud er truffet Overenskomst herom.

Tillægsloven af 1927 gælder kun Arbejde i Land.

Som Følge af disse Love plejer Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere ikke at indeholde Bestemmelser angaaende Arbejdslønningerne.

Danmarks Repræsentation i Island oplyser i Skrivelse af 9. September 1929:

> «Med Hensyn til Fiskere og andre Sømænd ombord i Trawlere og andre Fiskeskibe, da er Forhyringen ofte maanedsvis, eller, for de andre Skibes Vedkommende, Ro- og Motorbaade, Andel i Fangsten. For Fiskernes Vedkommende er Coutumen den, at Familien i Land kan hæve ugentlig eller 2 Gange maanedlig Lønningsforskud. Som Følge af, at denne Praksis efterhaanden er blevet fast Sædvane, nævnes Udbetalingsvilkaarene som Regel ikke mere i Lønaftalerne.»

C. Norge.

I Norge haves Lovreglet om Sømænd, Hjemmearbejdere og Industriarbejdere.

I «Sjømannslov av 16. februar 1923» fastsættes:

«§ 19. Utbetaling av hyre kan sjømannen bare forlange, når skibet ligger i havn, og ikke oftere enn en gang hver uke.
Hyren betales i rede penger, hvis ikke sjømannen forlanger anvisning på rederen. Utbetaling kan kreves i stedets mynt efter dagens kurs.
Norske sjømenn kan uten utgifter sende hyremidler til Norge gjennem de konsuler som vedkommende departement bestemmer. For sådanne pengeforsendelser er staten ansvarlig.

§ 20. En sjømann kan kreve at en del av hans hyre skal utbetales som månedlig trekk til en bestemt opgitt person her i riket eller innsettes i norsk bank.
Uten sjømannens samtykke kan trekkbetalingen ikke nedsettes eller stanses før tjenestens ophør, medmindre den øvrige hyre er utilstrekkelig til å dekke disiplinstraff eller erstatningsansvar pådratt i tjenesten.

§ 21. Av den hyre sjømannen selv kan heve, har skibsføreren rett til å holde tilbake en tredjedel til fratredelsen. Det tilbakeholdte beløp må ikke til nogen tid overstige en halv måneds hyre.

§ 22. Er hyren fastsatt til et bestemt beløp for reisen, skal opgaven i hyrekontrakten over reisens antagelige varighet legges til grunn i de tilfelle, da hyren skal beregnes efter tid.
Kommer reisen til å vare lenger enn forutsatt ved forhyringen, har sjømannen krav på et forholdsmessig tillegg, hvis ikke annet er avtalt. At reisen forkortes, har derimot ingen innflydelse på sjømannens rett til den fulle betingede hyre.

§ 23. Blir en reise påbegynt med mindre mannskap enn forutsatt, eller blir det arbeidsdyktige mannskap forminsket under reisen, skal innspart hyre for den tid skibet er i sjøen fordeles mellem de øvrige i forhold til enhvers økede arbeide, forsåvidt de ikke har fått godtgjørelse for det ved overtidsbetaling.

§ 24. Dør en norsk sjømann mens han er i rederens tjeneste, skal rederen, hvis sjømannen efterlater sig hustru eller barn under 18 år, betale dem en måneds hyre, regnet fra dødsdagen eller fra den dag, hans rett til hyre ophørte.

Blir skibet borte, uten at det kan oplyses, når ulykken inntraff, regnes hyren, som om dødsfallet var inntruffet ved utløpet av den tid som i almindelighet medgår for et skib som det forulykkede til en reise på samme årstid fra det sted, hvorfra man sist hadde efterretning om skibet, og til bestemmelsesstedet. I samme tilfelle betales hans hustru eller barn under 18 år én måneds hyre.

§ 25. Viser det sig ved avregningen, at en sjømann har fått utbetalt mere i forskudd enn han har krav på, kan allikevel ingen tilbakebetaling kreves, hvis sjømannens tjeneste er ophørt av nogen av de grunner som er nevnt i § 24, § 32, første og annet ledd, § 34 eller §§ 38–41.»

I «Lov av 15. februar 1918 om industrielt hjemmearbejde», der er forlænget ved Lov af 15. Juni 1928 (til 30. Juni 1933), siges det i § 4:

«Arbeidsgiveren skal forsyne hjemmearbeideren med en lønsbok. I denne skal arbeidsgiveren indføre fortløpende opgaver over utlevert arbeide, det færdige arbeides avlevering, utbetalt arbeidsløn og mulige fradrag. Boken skal indeholde avtryk av denne lov.

Opgjør mellem arbeidsgivere og arbeidere likesom utbetaling i kontante, gangbare penger av skyldig arbeidsløn skal finde sted mindst én gang ukentlig, hvis ikke anden opgjørsfrist er vedtat ved særskilt overenskomst.»

§ 37 i Lov af 18. September 1915, jfr. Tillægslove af 11. Juli 1919 og 29. Maj 1925 om «Arbeiderbeskyttelse i industrielle virksomheter» lyder saaledes:

«Opgjør mellem arbeidsgivere og arbeidere skal finne sted og den ifølge opgjøret skyldige arbeidslønn erlegges minst én gang ukentlig i kontante, gangbare penger og på eller ved arbeidsstedet. Lønnen skal utbetales i arbeidstiden eller hurtigst muligt efter dennes slutning. For akkordarbeide kan det endelige opgjør utstå, inntil arbeidet er utført, dog således, at der ukentlig skal utbetales arbeideren et i forhold til det utførte arbejde passende forskud.

Ved særlig overenskomst mellem arbeidsgivere og arbeidere kan dog andre opgjørsfrister bestemmes.

Der må ikke fra arbeidernes lønning gjøres fradrag i særskilt øiemed uten deres samtykke i skriftlig overenskomst eller med hjemmel i lovgivning eller reglement.

Arbeidsgiveren skal holde arbeiderne underrettet om de til enhver tid gjeldende lønningsvilkår (dagløn eller akkordpriser).»

Sidstnævnte Lov er med visse Ændringer sat i Kraft for «Svalbard» ved kgl. Resolution af 2. August 1929.

§ 37 for Svalbard fastsætter:

«Opgjør mellem arbeidsgivere og arbeidere skal finne sted og den ifølge opgjøret skyldige arbeidslønn erlegges minst en gang ukentlig på eller ved arbeidsstedet. Lønnen skal utbetales i arbeidstiden eller hurtigst mulig efter dennes slutning. For akkordarbeid kan det endelige opgjør utestå, inntil arbeidet er utført, dog således, at der ukentlig utbetales arbeideren et i forhold til det utførte arbeide passende forskudd.

Ved særlig overenskomst mellem arbeidsgivere og arbeidere kan dog andre opgjørsfrister bestemmes og det endelige opgjør finne sted utenfor Svalbard, dog for norske arbeideres vedkommende ikke utenfor Norge.

Der må ikke i arbeidernes lønning gjøres fradrag i særskilt øiemed uten deres samtykke i skriftlig overenskomst eller med hjemmel i lovgivning eller reglement.

Arbeidsgiveren skal holde arbeiderne underrettet om de til enhver tid gjeldende lønningsvilkår (daglønn eller akkordpriser).»

I det danske Gesandtskabs Skrivelse af 15. Oktoker 1929 udtales:

«Nogle særskilte Lovregler for Fiskere findes for Tiden ikke i Norge. Den alt overvejende Del af de norske Fiskeres Aflønning bestaar kun i Andel af Fangstudbytte (Lod). Med Hensyn til denne Andels Størrelse og Beregning saa stiller Forholdet sig noget forskelligt under de forskellige Fiskerier og paa de forskellige Kyststrøg, ligesom det ogsaa er af Betydning for Beregningsmaaden, om vedkommende Fisker holder sig selv med Redskaber, eller om Fiskeriet drives fra Motorfartøj eller Dampskib.

Angaaende sædvaneretslige eller kutymemæssige Regler henviser vedkommende Fagmyndighed til Indstilling fra Arbejderkommissionen af 1918, Bilag 3, S. 7 ff. g.»

«Heller ikke for Funktionærer gælder der for Tiden nogen Lovregler om Lønsbetalingen, idet Loven af 9. August 1918 om Mindsteløn for underordnede Handelsfolk er ophævet.»

«Angaaende Udbetaling af Lønninger til Industriarbejdere bemærkes:

Som det af Arbejderbeskyttelseslovens § 37 fremgaar, er dens Bestemmelser om Fristen for Lønningernes Udbetaling fravigelige, idet Parterne har Adgang til ved særlig Overenskomst at bestemme andre end ugentlige Opgørsfrister. Ifølge Lovens § 40 skal imidlertid det for større Bedrifter paabudte Arbejdsreglement indeholde Bestemmelser om Udbetalingen af Lønninger. Efter fast Praksis af Arbejdsraadet (jfr. Lovens § 56) skal disse Reglementer indeholde Bestem-

melser om ugentlig Lønning, ligesom Fristen mellem Opgørs- og Lønningsdagen ikke maa være længere end 3 Dage. For Akkordarbejdere kan dog det endelige Opgør udstaa, indtil Arbejdet er udført. Der skal i saa Fald udbetales hver Uge Arbejderen et i Forhold til det udførte Arbejde passende Forskud. Forskudets Størrelse er i Almindelighed fastsat til en for vedkommende Arbejde garanteret Mindsteløn pr. Arbejdstime. De gældende Tarifoverenskomster indeholder som Regel nærmere Bestemmelser om Akkordløns Udbetaling, men indeholder saavidt vedkommende Fagmyndighed bekendt, forøvrig ingen væsentlige Fravigelser fra den i Arbejderbeskyttelsesloven fastsatte normale Ordning med Hensyn til Lønsudbetalinger.

Bortset fra Forskud, som udbetales Akkordarbejderen, sker Lønsudbetalingerne bagud, efter at Arbejdet er udført. Er Lønnen fastsat som Aarsløn, bliver den dog efter gældende Kutyme udbetalt i maanedlige Afdrag. Ifølge Arbejderbeskyttelseslovens § 37 skal Lønnen udbetales i Arbejdstiden eller hurtigst mulig efter dens Afslutning. Det kan bemærkes, at Arbejdsreglementerne regelmæssig indeholder Bestemmelse om, at Lønnen udbetales paa den fastsatte Arbejdsdag, efter Arbejdstidens Slutning. Saavidt vedkommende Fagmyndigheder bekendt, har der ikke dannet sig nogen kutymemæssig Ordning, for at Lønnen udbetales en bestemt Ugedag, f. Eks. Fredag. Adskillige Arbejdsreglementer indeholder saaledes Bestemmelse om Lønsudbetaling om Lørdagen. Reklamationer ved fejlagtig Beregning eller Fejltælling af Arbejdslønnen skal ifølge Arbejdsreglementerne i Almindelighed være foretaget inden Kl 12 Middag den paa Lønningsdagen følgende Arbejdsdag. Bedrifterne fraskriver sig i Almindelighed Ansvaret for Lønninger, som efter Bemyndigelse afhentes af andre end den berettigede selv. Udbetalingen sker i Almindelighed ved Hjælp af smaa Konvolutter, hvorpaa Beløbets Størrelse er anført.

Bortset fra Svalbard, hvor Bedrifterne benytter sine egne Pengeanvisninger, som indløses ved Arbejderens Tilbagekomst til Norge, skal Lønnen udbetales i kontante, gangbare Penge, jfr. Arbejderbeskyttelseslovens § 37.

Stedet for Lønsudbetalingen vil i Almindelighed være Arbejdsgiverens Kontor, jfr. Arbejderbeskyttelseslovens § 37, hvorefter Arbejdslønnen skal erlægges paa eller i Nærheden af Arbejdsstedet. Ligger Bedriftens Kontor langt borte fra Arbejdspladsen, f. Eks. ved Bjergværker, skal der sørges for, at Arbejderne kan hæve Lønnen paa eller i Nærheden af Arbejdspladsen.»

I det fornævnte Bilag III til Indstillingen fra Arbejderkommissionen af 1918 findes bl. a. følgende Bemærkninger:

1. *Landbrug.*

«Nærmere utredning av utbyttedelingsspørsmålets stilling i jordbruket ligger imidlertid utenfor Arbeiderkommissjonens mandat, og det må derfor være tilstrekkelig om selve systemets anvendelighet å henvise til professor S. H a s u n d s uttalelse:

«Lottlønningssystemet hviler på et utmerket prinsipp. Intet skulde kunne anspore arbeideren mere enn bevisstheten om at han får lønn i forhold til den dyktighet han setter inn, og efter de almindelige vilkår for den bedrift hvori han arbeider. Lott-

lønningen må konsekvent føre til et interessert samvirke mellem kapital og arbeide, og dyktige sosialøkonomer har derfor i dette lønnssystem trodd å se løsningen på det sosiale spørsmål: konflikten mellem kapitalen og arbeideren. Men det beste prinsipp er ikke alltid best i anvendelse. I landbruket er det vanskelig å bruke i større utstrekning, fordi virksomheten er så mangesidig og vekslende og det ene arbeide innvevet i det annet, fordi brutto- og nettoutbyttet er meget variabelt, og fordi verdiomsetningen er så langsom. En fattig arbeider kan ikke innrette sig på å leve av en sulteløn i et par for jordbruket dårlige år, selv om han har utsikt til å tjene godt i de påfølgende år, og heller ikke kan han vente på opgjør inntil f. eks. förverdien i opdrettede hester og fedyr er innkassert. Løsheten i våre arbeidsforhold er også en hindring.»

Til dette bemerker Gyth Dehli l. c.:

«Professor Hasunds betenkeligheder vil bortfalle for en bedrift hvor der føres et tilstrekkelig detaljert og kontrollert regnskap og hvor arbeidernes grunnlønn er som i lignende stillinger i andre bedrifter. Løsheten i våre arbeidsforhold vil nettop motvirkes av andel i utbytte.»

Han hevder videre at utbyttedeling bør innføres i jordbruket og tror det vil gagne det norske landbruk om systemet blev brukt av så mange som mulig.»

2. *Fiskeri.*

Der forelaa Besvarelser fra 216 Fiskeriselskaber, Foreninger og andre interesserede.

Det fremgik af disse Besvarelser, at der ikke var ensartet Ordning for hele Landet.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Udbyttedeling var almindelig indenfor vedkommende Distrikt, lød 149 Svar bekræftende, 21 benægtende, medens 46 Erklæringer ikke besvarede dette Spørgsmaal.

For selve Delingen er Reglerne forskellige baade indenfor de enkelte Distrikter og indenfor de enkelte Arter af Fiskeri.

Hyret Mandskab synes kun anvendt forholdsvis faa Steder.

Ensartede Udbetalingsregler foreligger ikke.

I Kommissionens Indstilling siges det Side 7, Spalte 2:

«Undtagelsesvis forekommer det ennu i våre dager at lønnen helt eller delvis erstattes med en nærmere omforenet andel i bedriftens bruttoavkastning, og dette system («lottebruk») er hos oss navnlig bragt til anvendelse i fiskeri- og fangstnæringen, hvor det fremdeles er den sedvanlige lønningsform både i vårt og i andre land, — jfr. bilag 3 og 6.

I den sistnevnte erhvervsgren lar et sådant system sig også uten vanskelighet praktisere, fordi produksjonsprosessen her forløper så hurtig at arbeiderne (fiskerne og fangstmennene) i almindelighet

besidder, eller uten større vanskelighet eller risiko for arbeidsgiveren kan opnå kreditt på de nødvendige midler til livets underhold i det forholdsvis korte tidsrum som hengår inntil avkastningen eller dens omsetningsbeløp kan fordeles. Derimot vil et system med utbytte-andel uten forutbetalt lønn under nutidens produksjonsforhold, som regel være uanvendelig i andre næringer, hvor produksjonsperioden (den tid som hengår fra virksomhetens begynnelse til dens avslutning ved salget av de ferdige produkter) er så langvarig at arbeidstagerne kun i sjeldnere tilfelle vil være i stand til å ernære sig i mellem-tiden. Arbejdstagernes gjennemgående ubemidlethet vil i det hele tatt tvinge dem til å skaffe sig livsophold ved mottagelse av en forutbetalt lønn.»

D. Sverige.

Følgende Oplysninger er meddelt om svenske Forhold:

«I Tilfælde, hvor der mellem Arbejdsgivere og Arbejdere er indgaaet Kollektivaftaler (altsaa hvor den ene eller begge Parter er organiserede), foreligger der praktisk talt altid den Bestemmelse, at Arbejdslønningerne udbetales ugevis om Fredagen paa Arbejdspladsen, efter Arbejdstidens Slutning. Betalingen er kontant Betaling. — I Tilfælde, hvor der arbejdes paa Akkord, finder Udbetalingerne Sted, saa længe Akkordarbejdet varer, i Forhold til den gængse Time(Dag)betaling, og naar Akkordarbejdet dernæst er afsluttet, udbetales «Akkordoverskuddet.»

Hvor der ikke foreligger Kollektivaftaler, følges dog samme Praksis som ovenfor nævnt.

Indenfor Jordbruget stiller Sagen sig noget anderledes, idet her Naturapræstationerne udbetales paa forskellig Maade; saaledes udleveres Mælk hver Dag, Korn og Brænde eftersom Lejligheden gives. — Selve Pengelønningen udbetales pr. Maaned, forsaavidt der er indgaaet Aftale om Maanedsløn, Dagpenge (eller Timepenge) pr. Uge eller hver 14. Dag, alt efter Overenskomst.

Med Hensyn til Søfolks Lønninger er Reglerne fastsat i den svenske Sømandslov, der er identisk med den danske.

For Fiskernes Vedkommende vil det stillede Spørgsmaal praktisk talt kun have Interesse for Storfiskeriet. Dette drives som Regel paa den Maade, at hvert Fiskelag ejer sin egen Baad og deler Fangsten ligeligt imellem sig. — For saa vidt det undtagelsesvis skulde forekomme, at det ikke er Tilfældet (f. Eks. hvis der findes en Kok eller anden Medhjælp ombord), er saadanne Personer underkastet Sømandslovens Bestemmelser.

Bortset fra de i nysnævnte Lov omhandlede Bestemmelser findes der ingen Lovregler angaaende Lønningsudbetalinger. Ovennævnte Regler kan derfor siges at have udviklet sig ifølge Sædvaneret.»

E. England.

Det danske Gesandtskab i London giver i Skrivelse af 10. Februar 1930 følgende Oplysninger:

«Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere indeholder ikke i Almindelighed Bestemmelser med Hensyn til Tid, Sted og Maade for Udbetaling af Arbejdsløn, og disse Forhold reguleres af Sædvane. Lønningsudbetaling finder i Reglen Sted paa Virksomhedens Kontor Fredag eller Lørdag, og hele den til Udbetalingstiden indtjente Løn udbetales da i Reglen i kontante Penge. I enkelte Tilfælde, hvor Lønnen beregnes efter en særlig indviklet Tarif, der kræver indviklede Udregninger, udbetales paa Lønningsdagen kun Arbejdsfortjenesten indtil et Tidspunkt, der ligger et Par Dage forud for Udbetalingstiden. Enkelte Aftaler indeholder Bestemmelser, som begrænser dette Tidsrum. I tidligere Tid var det ikke usædvanligt, naar Arbejdere arbejdede i Hold, at udbetale Lønnen til hele Holdet til en enkelt Arbejder, som da fordelte Pengene mellem sine Kammerater; denne Fremgangsmaade, der ikke er populær blandt Arbejderne, forsvinder nu mere og mere, og i nogle Tilfælde findes udtrykkeligt Forbud herimod optaget i Overenskomsterne. Endvidere kan nævnes, at en Del Overenskomster indeholder Bestemmelser om tvungen Anvendelse af Anvisninger affattet i en bestemt Form (pay-tickets) ved Lønningsudbetalinger, ligesom Forbud mod Ydelse af Forskud ikke er usædvanlige i Overenskomster.

Fiskere lønnes i Reglen delvis med Andel i Udbyttet, saaledes at der udbetales en fast ugentlig Sum, hvortil senere kommer en Andel i Baadenes Fortjeneste. Fiskere modtager ofte et vist Kvantum Fisk som Emolument (perquisite). Disse Forhold er imidlertid ofte regulerede ved formelle Overenskomster.

The Truck Acts (The Truck Act 1841, The Truck Amendment Act 1887, The Hosiery Manufacture (Wages) Act 1874 og The Truck Act 1896) forbyder at aflønne Arbejdere med Varer og giver Regler for, i hvilket Omfang Bøder o. l. kan fradrages i Lønnen af Arbejdsgiverne.

The Factory & Workshops Act indeholder bl. a. Bestemmelse om, at der indenfor visse Industrier i Lokalerne skal findes Opslag om p. t. gældende Lønsatser, saaledes at Arbejderne selv kan kontrollere, at de faar rigtig Afregning (særlig ved Akkordarbejde).»

F. Belgien.

Følgende Oplysninger meddeles i Skrivelse af 21. Maj 1930 fra Det danske Gesandtskab i Bryssel:

«Bestemmelser angaaende Udbetaling af Løn til Arbejdere i Belgien findes i Lov af 16. August 1887 med senere Tilføjelser, jfr.

Lov af 30. Juli 1901 om Opmaaling af Arbejde og Lov af 15. Juni 1896 om Værkstedsreglementer. De paagældende Bestemmelser findes trykt i «Législation Civile du Travail et Réglementation du Travail», S. 11 ff. og 87 ff.

Ifølge Loven af 16. August 1897 — der dog ikke gælder for Landarbejdere og Tyende — skal Arbejdslønninger betales i Mønt eller Sedler in natura i visse Tilfælde finde Sted (Art. 2, 3, 6, 8 og 9). Udbetalingen, der ikke maa finde Sted i Værtshuse, Butikker o. lign. (Art. 4), skal forsaavidt angaar Dagløn ske mindst to Gange om Maaneden med højst 16 Dages Mellemrum og forsaavidt angaar Akkordarbejde mindst én Gang om Maaneden (Art. 5; den deri fastsatte Grænse af 5 Frcs. er vel ikke senere lovformelig ændret, men overholdes ikke i Praksis). Kun i visse Undtagelsestilfælde kan Beløb tilbageholdes i Lønning (Art. 7). Ifølge Loven af 30. Juli 1901 skal Opmaaling af Arbejdet ske efter det metriske System; Arbejderne har Ret til at kontrolere Opmaalingen (Loven af 1887 Art. 10 bis). Loven af 15. Juni 1896 foreskriver bl. a. i Art. 2, at Værkstedsreglementet skal angive Lønningernes Beregningsmaade og Tidspunktet for Udbetalingen.

Det er Sædvane, at Lønningerne udbetales hver 8., 10 eller 14. Dag. Akkordarbejdere modtage samtidig med de øvrige Arbejdere en à Conto-Udbetaling og den endelige Opgørelse finder Sted hver Maaned.

Det er ikke almindeligt, at Overenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdere indeholder Bestemmelser om Lønningernes Udbetaling. Findes saadanne, drejer de sig i Reglen kun om Tidspunktet for Udbetalingen, ikke om Stedet og Maaden, hvorom det fornødne findes i Lovgivningen, jfr. ovenfor.

Med Hensyn til Udbetalingen af Lønninger gælder samme Regler som for Søfolk.»

Reglerne findes i «Loi et Règlements relatifs au Travail Maritime», Art. 65 ff. samt for saa vidt angaar Fradrag i Art. 62—64 og i «Code Disciplinaire et Pénal pour la Marine marchande et la Pêche maritime», Art. 6 og 84.

G. Tyskland.

«Vereinigung der Deutschen Arbeitgeberverbände» henviser angaaende Udbetaling til «Gewerbeordnung» § 143 b og følgende. Bestemmelser er af og til blevet optaget i Tarifoverenskomster mellem Arbejdsgivere og Arbejdstagere, men Indholdet er af højst forskellig Art. Arbejdsgiverforeningen kender ikke Regler om Arbejdsløn til Fiskere.

«Gesamtverband der christlichen Gewerkschaften» har i Skrivelse af 6. Juni 1930 givet en mere udførlig Fremstilling, der lyder saaledes:

«Die Beantwortung Ihrer an den Gesamtverband gerichteten Frage bezüglich der in Deutschland

Besvarelsen af Deres til Fællesforbundet rettede Spørgsmaal vedrørende de i Tyskland gældende

geltenden Regeln über die Auszahlung von Arbeitslöhnen an Arbeiter hat sich etwas verzögert, da wir noch Unterlagen von Hamburg anfordern mussten. Im einzelnen ist diese Frage wie folgt zu beantworten:

Es bestehen eine Reihe von gesetzlichen Vorschriften über Zeit, Ort und Art der Auszahlung. Die Gewerbeordnung verpflichtet alle Betriebe mit mindestens 20 gewerblichen Arbeitern zum Erlass einer Arbeitsordnung, die mit der Betriebsvertretung zu vereinbaren ist und in der unter anderem auch Zeit und Ort der Abrechnung und der Löhnzahlung festgelegt werden muss. Weiter ist im § 115 der Gewerbeordnung festgelegt, dass die Löhne der Arbeiter in Reichswährung zu berechnen sind und bar ausgezahlt werden müssen. Die Uebertretung des Truckverbots wird im § 146, Ziffer 1, mit Geldstrafe oder Gefängnis bis zu 6 Monaten bedroht. § 115a der Gewerbeordnung verbietet die Lohnzahlung in Gast- und Schankwirtschaften oder in Verkaufsstellen. Nur in Ausnahmefällen darf diese Auszahlung mit Genehmigung der Unteren-Verwaltungsbehörde in den vorgenannten Räumen erfolgen. Weiter bestimmt die Gewerbeordnung wiederum für Betriebe in denen in der Regel mindestens 20 Arbeiter beschäftigt werden im § 134, Abs. 2, dass den Arbeitern bei der regelmässigen Lohnzahlung ein schriftlicher Beleg (Lohnzettel, Lohntüte, Lohnbuch usw.) über den Betrag des verdienten Lohnes und die einzelnen Arten der vorgenommenen Abzüge auszuhändigen sind.

Hausarbeiter geniessen einen gesteigerten Sonderschutz auf Grund des Hausarbeitergesetzes, das in § 3, Ziffer 1, vorschreibt, dass in den der Ausgabe oder Annahme von Hausarbeit dienenden Räumen Lohnverzeichnisse oder Lohntabellen ausliegen müssen. Die angemessene Entlöhnung der

Regler om Udbetaling af Arbejdsløn til Arbejdere er noget forsinket, da vi maatte indhente Oplysning fra Hamborg.

De enkelte Spørgsmaal kan besvares som følger:

Der bestaar en Række Lovregler om Tid, Sted og Maade for Udbetaling, Fabriksloven forpligter alle Bedrifter med mindst 20 Industriarbejdere at udfærdige et Arbejdsregulativ, der skal afsluttes med Bedriftsledelsen, og i hvilket der bl. a. ogsaa skal fastsættes Tid og Sted for Afregning og Lønudbetaling. Endvidere er i § 215 i Næringsloven fastsat, at Arbejderens Løn er at beregne i gangbar Mønt og blive kontant udbetalt. Overtrædelse af «Truckverbot» (Trækforbud) vil ifølge § 146[1] blive straffet med Bøder eller Fængsel indtil 6 Maaneder. — Lovens § 115a forbyder Lønudbetaling i Værtshuse, Skænkestuer eller Forretninger. Kun i Undtagelsestilfælde kan disse Udbetalinger med Samtykke af vedkommende Myndighed finde Sted i førnævnte Lokaler. Videre bestemmer Loven for Bedrifter, i hvilke der som Regel mindst er beskæftiget 20 Arbejdere, i § 134[2], at Arbejderne ved den regelmæssige Lønudbetaling skal have udleveret et skriftligt Bevis (Lønseddel, Lønbog) over den fortjente Løns Størrelse og de enkelte Slags foretagne Afdrag.

Hjemmearbejderne nyder en særlig Beskyttelse i Medfør af Hjemmearbejdsloven, der i § 3[1] foreskriver, at der i de Lokaler, der anvendes til Tilbud eller Antagelse af Hjemmearbejdere, skal være fremlagt Lønningsfortegnelse eller -tabeller. Passende Betaling for Hjemmearbejdere kan sikres ved Fastsættelse af officiel mindste Løn. Betaler Arbejdsgiveren ikke (eller ikke rettidig) Hjemmearbejderen den aftalte, fastsatte Løn, kan han idømmes en Bøde. Ligeledes er der fastsat Lønsikringsregler for Bjergarbejdere i den

Hausarbeiter kann durch Festsetzung von amtlichen Mindestlöhnen gesichert werden. Zahlt der Unternehmer den Hausarbeitern nicht oder nicht rechtzeitig den vereinbarten festgesetzten Lohn, so kann er in eine Busse genommen werden. Ebenso sind Lohnsicherungsvorschriften für Bergarbeiter in den Allgemeinen Berggesetzen und für Seeleute in der Seemannsordnung festgelegt. Hinsichtlich der Lohnzahlung gilt für diese, dass der Lohn in bar oder durch Anweisung auf den Reeder zu zahlen ist. Die Lohnzahlung in Wirtschaften ist verboten, die Lohnabrechnung wird da durch gesichert, dass ein Lohnabrechnungsbuch anzulegen ist, in welches die verdienten Heuer, der Ueberstundenlohn und jede geleistete Vorschusszahlung genau einzutragen sind. Im übrigen ist die Zahlung der Heuer an Seeleute noch besonders geregelt in den §§ 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 61, 63, 64, 69, 71, 72, 76, 79, 80 und 81 der Seemannsordnung. Bei der Anfrage des Amtes der Färöinseln handelt es sich doch wohl um Hochseefischer. Diese fallen unter die Bestimmungen der Seemannsordnung. Ueber die gesetzlichen, vorstehend skizzierten Bestimmungen hinweg sind in Tarifverträgen meist besondere Bestimmungen über Zeit, Ort und Ort der Auszahlung vereinbart. Diese sind sehr verschieden. Im allgemeinen wird dabei vereinbart, dass der Lohn während der Arbeitszeit auszuzahlen ist. Meist ist als Lohnzahlungstag der Freitag festgelegt.

Auch die Lohnzahlung für Hochseefischer wird durch tarifliche Vereinbarungen ergänzend geregelt. Es ist Ihnen wohl bekannt, dass Tarifverträge in Deutschland gesetzlich bindende Kraft haben.»

almindelige Bjergværkslov og for Sømænd i Sømandsloven. Med Hensyn til Lønningsudbetaling gælder for disse, at Lønnen skal udbetales kontant eller gennem Trækseddel paa Rederen. Lønudbetaling i Værtshuse er forbudt. Afregning sikres ved, at en Lønafregningsbog skal forefindes, i hvilken den fortjente Hyre, Overtidsbetaling og ethvert ydet Forskud nøje skal indføres. Iøvrigt er Hyrebetaling til Søfolk nøje ordnet ved §§ 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 61, 63, 64, 69, 71, 72, 76, 79, 80 og 81 i Sømandsloven. — I Færø Amts Forespørgsel drejer det sig formentlig om Havfiskere. Disse falder ind under Sømandslovens Bestemmelser. Foruden de forannævnte Lovbestemmelser er der i Tarifoverenskomster som oftest aftalt særlige Bestemmelser om Tid, Sted og Maade. Disse er meget forskellige. I Almindelighed bliver derved aftalt, at Lønnen skal udbetales i Arbejdstiden; som oftest er Fredag fastsat som Lønudbetalingsdag. Ogsaa Reglerne om Havfiskerne bliver suppleret ved Tarifoverenskomster. Det er Dem vel bekendt, at Tarifoverenskomster har lovlig bindende Kraft i Tyskland.

De gældende Lovbestemmelser i «Gewerbeordnung» har følgende Ordlyd:

«§ 115.

Die Gewerbetreibenden sind verpflichtet, die Löhne ihrer Arbeiter in Reichswährung zu berechnen und bar auszuzahlen.

Sie dürfen den Arbeitern keine Waren kreditieren. Doch ist es gestattet, den Arbeitern Lebensmittel für den Betrag der Anschaffungskosten, Wohnung und Landnutzung gegen die ortsüblichen Miet- und Pachtpreise, Feuerung, Beleuchtung, regelmässige Beköstigung, Arzneien und ärztliche Hilfe sowie Werkzeuge und Stoffe zu den ihnen übertragenen Arbeiten für den Betrag der durchschnittlichen Selbstkosten unter Abrechnung bei der Lohnzahlung zu verabfolgen. Zu einem höheren Preise ist die Verabfolgung von Werkzeugen und Stoffen für Akkordarbeiten zulässig, wenn derselbe den ortsüblichen nicht übersteigt und im voraus vereinbart ist.

§ 115.

Næringsdrivende er pligtige at beregne deres Arbejderes Løn i gangbar Mønt og udbetale den kontant.

De maa ikke kreditere Arbejderne Varer. Dog er det mod Afregning ved Lønudbetalingen tilladt at overlade Arbejderne Levnedsmidler til Indkøbspris, Bolig og Udnyttelse af Jordbrug til de paa Stedet sædvanlige Leje- og Forpagtningspriser, Brændsel, Belysning, regelmæssigt Underhold, Medicin og Lægehjælp saavel som Værktøj og Materialer til det dem overladte Arbejde for den gennemsnitlige Egenbekostning. Til en højere Pris er Overladelse af Værktøj og Materialer tilladt for Akkordarbejde, naar denne ikke overstiger den paa Stedet sædvanlige og forud er vedtaget.

§ 115 a.

Lohn- und Abschlagzahlungen dürfen in Gast- und Schankwirtschaften oder Verkaufsstellen nicht ohne Genehmigung der unteren Verwaltungsbehörde erfolgen; sie dürfen Dritte nicht erfolgen auf Grund von Rechtsgeschäften oder Urkunden über Rechtsgeschäfte, welche nach § 2 des Gesetzes, betreffend die Beschlagnahme des Arbeits- oder Dienstlohnes, vom 21. Juni 1869 (Bundes-Gesetzbl. S. 242) rechtlich unwirksam sind.

§ 115 a.

Løn- og Afdragsudbetalinger maa ikke finde Sted i Gæstgiverier og Beværtninger eller Udsalgssteder uden Tilladelse af Underøvrigheden; de maa ikke udbetales Tredjemand paa Grundlag af Retshandler eller Dokumenter angaaende Retshandler, hvilke ifølge § 2 i Loven om Beslaglæggelse af Arbejds- eller Tjenesteløn af 21/6 1869 (Forbundslovtidende Side 242) er ugyldige.

§ 119 a.

Lohneinbehaltungen, welche von Gewerbeunternehmern zur Sicherung des Ersatzes eines ihnen aus der widerrechtlichen Auflösung des Arbeitsverhältnisses erwachsenden Schadens oder einen für diesen Fall verabredeten Strafe ausbedungen werden, dürfen bei den einzelnen Lohnzahlungen ein Viertel des fälligen Lohnes, im Gesamtbetrage den Betrag eines durchschnittlichen Wochenlohns nicht übersteigen.

§ 119 a.

Lønfradrag, som er betingede af Arbejdsgiverne til Sikkerhed for Betaling af Erstatning for en dem ved retsstridig Ophævelse af et Arbejdsforhold forvoldt Skade eller en for dette Tilfælde aftalt Straf, maa ikke overstige ved de enkelte Lønudbetalinger en Fjerdedel af den forfaldne Løn, ved Udbetaling af hele Lønnen en gennemsnitlig Ugeløns Størrelse.

Durch statutarische Bestimmung einer Gemeinde oder eines weiteren Kommunalverbandes (§ 142) kann für alle Gewerbebetriebe oder gewisse Arten derselben festgesetzt werden:

1. dass Lohn- und Abschlagszahlungen in festen Fristen erfolgen müssen, welche nicht länger als einen Monat und nicht kürzer als eine Woche sein dürfen;
2. dass der von minderjährigen Arbeitern verdiente Lohn, an die Eltern oder Vormünder und nur mit deren schriftlicher Zustimmung oder nach deren Bescheinigung über den Empfang der letzten Lohnzahlung unmittelbar an die Minderjährigen gezahlt wird;
3. dass die Gewerbetreibenden den Eltern oder Vormündern innerhalb gewisser Fristen Mitteilung von den an minderjährige Arbeiter gezahlten Lohnbetragen zu machen haben.

§ 124 b.

Hat ein Geselle oder Gehilfe rechtswidrig die Arbeit verlassen, so kann der Arbeitgeber als Entschädigung für den Tag des Vertragsbruchs und jeden folgenden Tag der vertragsmässigen oder gesetzlichen Arbeitszeit, höchstens aber für eine Woche, den Betrag des ortsüblichen Tagelohns (§ 8 des Krankenversicherungsgesetzes vom 15. Juni 1883. Reichs-Gesetzbl. S. 73) fordern. Diese Forderung ist an den Nachweis eines Schadens nicht gebunden. Durch ihre Geltendmachung wird der Anspruch auf Erfüllung des Vertrags und auf weiteren Schadenersatz ausgeschlossen. Dasselbe Recht steht dem Gesellen oder Gehilfen gegen den Arbeitgeber zu, wen er von diesem vor rechtmässiger Beendigung des Arbeitsverhältnisses entlassen worden ist.

§ 134.

Den Unternehmern ist untersagt, für den Fall der rechtswidrigen

Ved vedtægtsmæssig Bestemmelse af en Kommune eller af et mere omfattende Kommunalforbund (§ 142) kan det fastsættes for alle næringsdrivende eller visse Arter af disse:

1) at Løn- og Afdragsudbetalinger skal finde Sted inden bestemte Frister, som ikke maa være længere end en Maaned og ikke kortere end en Uge;
2) at den af mindreaarige Arbejdere fortjente Løn skal udbetales til Forældrene eller Værger og kun med disses skriftlige Samtykke eller mod Forevisning af deres Tilstaaelse for Modtagelsen af den sidste Lønudbetaling umiddelbart til den mindreaarige;
3) at de næringsdrivende inden visse Frister skal give Forældre eller Værger Meddelelse om de til mindreaarige udbetalte Lønbeløb.

§ 124 b.

Har en Svend eller Lærling retsstridigt forladt Arbejdet, kan Arbejdsgiveren som Erstatning for den Dag, Overenskomstbrudet finder Sted, og enhver af de følgende Dage af den aftalte eller lovbestemte Arbejdstid, men i det højeste for en Uge, kræve den paa Stedet sædvanlige Dagløns Størrelse (§ 8 i Sygeforsikringsloven af 15. Juni 1883, Rigslovtidende Side 73). Dette Krav er ikke betinget af Bevis for Skade. Naar dette Krav bliver gjort gældende, bortfalder Krav om Opfyldelse af Aftalen eller om yderligere Skadeserstatning. Den samme Ret tilkommer Svenden eller Lærlingen overfor Arbejdsgiveren, naar han af denne er blevet afskediget forinden Arbejdsforholdets rettidige Ophør.

§ 134.

Det er forbudt Entreprenører for det Tilfælde, at Arbejdsfor-

Auflösung des Arbeitsverhältnisses durch den Arbeiter die Verwirkung des rückständigen Lohnes über den Betrag des durchschnittlichen Wochenlohns hinaus auszubedingen. Auf die Arbeitgeber und Arbeiter in solchen Betrieben finden die Bestimmungen des § 124 b keine Anwendung.

Den Arbeitern ist bei der regelmässigen Lohnzahlung ein schriftlicher Beleg (Lohnzettel, Lohntüte, Lohnbuch usw.) über den Betrag des verdienten Lohnes und der einzelnen Arten der vorgenommenen Abzüge auszuhändigen.

§ 134 b. Absatz 1.

Die Arbeitsordnung muss Bestimmungen enthalten:

1. über Anfang und Ende der regelmässigen täglichen Arbeitszeit sowie der für die erwachsenen Arbeiter vorgesehenen Pausen;
2. über Zeit und Art der Abrechnung und Lohnzalung mit der Massgabe, dass die regelmässige Lohnzahlung nicht am Sonntage stattfinden darf. Ausnahmen können von der unteren Verwaltungs behörde zugelassen werden;
3. sofern es nicht bei den gesetzlichen Bestimmungen bewenden soll, über die Frist der zulässigen Aufkündigung sowie über die Gründe, aus welchen die Entlassung und der Austritt aus der Arbeit ohne Aufkündigung erfolgen darf;
4. sofern Strafen vorgesehen werden, über die Art und Höhe derselben, über die Art ihrer Festsetzung und, wenn sie in Geld bestehen, über deren Einziehung und über den Zweck, für welchen sie verwendet werden sollen;
5. sofern die Verwirkung von Lohnbeträgen nach Massgabe der Be timmung des § 134 Abs.

holdet retsstridigt opløses af Arbejderen, at betinge sig Forbrydelse af den ikke udbetalte Løn ud over den gennemsnitlige Ugeløns Størrelse. Paa Arbejdsgivere og Arbejdere i saadanne Bedrifter finder Bestemmelserne i § 124 b ikke Anvendelse.

Ved den regelmæssige Lønudbetaling skal der udleveres Arbejderne et skriftligt Bevis (Lønseddel, Lønbog o. s. v.) for den fortjente Løns Størrelse og de enkelte Slags foretagne Fradrag.

§ 134 b. Afsnit 1.

Arbejdsordningen skal indeholde Bestemmelser om:

1) den regelmæssige daglige Arbejdstids Begyndelse og Slutning saavel som de for voksne Arbejdere bestemte Pausers;
2) Tid og Maade for Afregningen og Lønudbetalingen med den Begrænsning, at den regelmæssige Lønudbetaling ikke maa finde Sted om Søndagen. Undtagelser kan tillades af Underøvrigheden;
3) Opsigelsesvarsel — saafremt det ikke skal have sit Forblivende ved Lovbestemmelser, — saavel som om de Grunde, der uden Opsigelse kan medføre Afskedigelse eller Fratrædelse af Arbejdet;
4) Art og Størrelse af Straffe, saafremt saadanne aftales, om Maaden, hvorpaa de fastsættes, og, naar de bestaar i Penge, om deres Inddrivelse og om det Formaal, hvortil de skal anvendes;
5) Anvendelsen af de forbrudte Beløb, saafremt Forbrydelse af Lønbeløb er betinget i Over-

1 durch Arbeitsordnung oder Arbeitsvertrag ausbedungen wird, über die Verwendung der verwirkten Beträge.	ensstemmelse med Bestemmelserne i § 134 b Afsnit I.
§ 146.	§ 146.
Mit Geldstrafe bis zu zweitausend Mark und im Unvermögensfalle mit Gefängnis zu sechs Monaten werden bestraft:	Med Bøder indtil 2000 Mark, subsidiært indtil 6 Maaneders Fængsel, straffes:
1. Gewerbetreibende, welche dem § 115 zuwiderhandeln,»	1) Næringsdrivende, som overtræder § 115,»

«Tarifvertrag für die Besatzungen der Deutschen Fischdampfer», der er afsluttet mellem «Verband der Deutschen Hochseefischereien», «Deutschen Verkehrsbund, Reichsabteilg. Seeleute», «Verband Deutscher Kapitäne und Steuerleute der Handelsschiffahrt und Hochseefischerei» og «Zentralverband der Maschinisten und Heizer sowie Berufsgenossen Deutschlands, Reichssektion Seeschiffahrt», fastsætter i § 3, at Mandskabets Betaling bestaar i Hyre og en procentvis fastsat Del af Netto-Auktionsprovenuet for Fangsten. Hyren udbetales hver Maaned, eventuelt ved Afmønstringen og den procentvis fastsatte Del af Lønnen betales ved Afslutningen af hver Rejse.

H. Holland.

I den borgerlige Lovbogs 3. Bog, Kapitel VII a, Artikel 1638 (Afsnit h og følgende) og Artikel 1637 (Afsnit o og følgende) findes almindelige Regler om Udbetaling af Arbejdsløn, medens de specielle Regler findes i kollektive Arbejdsoverenskomster for de forskellige Brancher eller Virksomheder. Forsaavidt angaar Fiskere findes 3 Arter Overenskomster, nemlig:

1. Den almindelige Lønordning for 1930 indenfor Silde-, Trawl- og Vodfiskeriet,
2. Lønordningen for Fiskerfartøjerne i Ymuiden,
3. Lønordningen for disse sidste Fartøjer, forsaavidt de gaar paa Trawlfiskeri under Island.

Det søgaaende Fiskeri drives fra Vlaardingen, Maassluis, Scheveningen, Katwijk og Ymuiden. Sidstnævnte Sted, hvor man særlig har Damptrawlere, er der, som det vil ses, sluttet specielle Aftaler. For de andre Havne gælder den almindelige Lønaftale, som er afsluttet mellem paa den ene Side Rederiforeningen for det nederlandske Sildefiskeri, paa den anden Side de tre Transportarbejderforeninger: Centralforbundet,

de kristelige Frabriks- og Transportarbejdere og den katolske Forening St. Bonifacius.

Disse Aftaler tager naturligvis først og fremmest Sigte paa Lønnens Størrelse, men indeholder dog i denne Forbindelse ogsaa Bestemmelser om Udbetalingen. Der er garanteret de almindelige Fiskere en Ugeløn af 14 Gylden.

Herved udsendes ovenstaaende Oversigt i Overensstemmelse med Lagtingets Vedtagelse.

Færø Amt, den 7. Juli 1930.

Ringberg.

Trykfejl:

Side 6	Linje	26	f. o.:	1830	læs: 1930
— 7	—	6	—	Dagleje	— Daglejere
— 10	—	13	f. n.:	S. 7 ff. g.	— S. 7 ff.
— 10	—	12	—	«Heller	— Heller
— 10	—	10	—	ophævet»	— ophævet.
— 10	—	9	—	«Angaaende	— Angaaende
— 13	—	14	f. o.:	Følgen e	— Følgende
— 15	—	6	—	Arbejdslønninger betales	— Arbejdslønningers Udbetaling.
— 15	—	17	f. n.:	Lønninger	— Lønninger til Fiskere
— 16	—	11	f. o.:	striarbejdere at	— striarbejdere til at
— 16	—	16	—	§ 215	— § 115
— 16	—	18	—	er at	— skal
— 16	—	18	—	beregne	— beregnes
— 16	—	19	—	blive kontant	udgaar
— 16	—	20	—	betalt.	læs: betales kontant.

J. M. Jaisimha's Photocopiers
Kodaikanal, Tamilnadu

Bilag 9.

Udkast
til
Regulativ for Vedligeholdelse af offentlige Veje paa Færøerne.

§ 1.

I Henhold til § 19 i Landkommunalloven af 28. Februar 1872 paahviler det Forstanderskaberne for Kommunens Regning at sørge for, at Veje og Broer forsvarligt vedligeholdes.

Inden hvert Aars 15. Juli indsender Forstanderskaberne til Lagtinget en Opgørelse over, hvad der i det forudgaaendeKalenderaar er anvendt af Penge eller Pligtarbejde til Vedligeholdelsen.

Tilskud af økonomisk Fond i Overensstemmelse med nævnte Lovbestemmelse vil i første Række blive ydet til Vedligeholdelsen af de Veje, der har Betydning for Færdselen mellem Bygderne. Tilskud kan ogsaa gives til Anskaffelse af Skærvekuusere fælles for flere Kommuner.

§ 2.

I alle Kommuner, der gennemskæres af Landeveje (Statsveje), udføres det daglige Tilsyn af en af Forstanderskabet dertil antaget Vejmand.

Denne skal efterse Vejene saaledes, at han mindst een Gang ugentlig har befaret ethvert Stykke af alle Landeveje i Kommunen.

Ved Eftersynet paaser denne, at Vejene aldrig bliver gennemkørt, saaledes at det under Dæklaget liggende blødere Materiale (Muld eller blødt Ler) kommer op i Vejens Overflade.

Ved Eftersynet repareres Hjulspor og Huller.

Hvis Vejen trods det stadige Tilsyn bliver gennemkørt enkelte Steder, maa *alt det bløde Materiale* — Slam, Ler o. s. v. — fjernes, og Hullet maa fyldes med god Vejfyld, saasom skarpt Grus, Skærver eller smaa Sten. Store Sten maa kun anvendes som Bundlag.

Over Fyldet anbringes sædvanligt Dækmateriale — Singels, Grus o. l.

§ 3.

Alle Grøfter ved Vejen maa oprenses saa ofte det er nødvendigt for at sikre uhindret Afløb til Stenkistorne under Vejen og mindst een Gang om Aaret.

Stenkisterne eftersee paa lignende Maade, renses og repareres.
Hvor Grøftesider og Bund er bevokset, maa Grøfterne opstikkes.

§ 4.

Forstanderskabet sørger for, at der til Brug ved mindre Reparationer langs Vejen med passende Mellemrum findes henlagt Bunker af Vejmateriale, som Vejmanden kan tage af.

§ 5.

Een Gang aarligt tilføres Vejbanen et tyndt Lag skarpt Grus.

§ 6.

De Landeveje, der er anlagt som Grusveje uden Paklag af Sten og derfor ikke er tilstrækkelig modstandsdygtige overfor tungere Automobilkørsel, bør efterhaanden i Forbindelse med Foretagelse af Hovedreparationer af gennemkørte Vejstrækninger forsynes med et Paklag af Haandsten, der derefter dækkes med mindre Skærver (Singels) og Grus, saaledes at Vejbanen faar en jævn Overflade.

Vejbanen skal enten have Hælding indad til Vejgrøft eller have passende Oprunding, saaledes at Vandet ikke kan blive staaende paa Vejbanen, men straks løber af.

Hvis der ikke findes Vende- og Vigepladser i tilstrækkeligt Omfang, bør Kommunen efterhaanden indrette disse paa de af Amtet efter Forslag af den Tilsynsførende (jfr. § 10) fastsatte Steder.

§ 7.

Efter nærmere Anordning af Amtsingeniøren anbringes der af Kommunen Numersten langs alle Landeveje for hver halve Kilometer, mærkede 0,5 km, 1 km, 1,5 km o. s. v. Væltede eller fjernede Afvisersten bringes snarest paa Plads eller erstattes om fornødent med nye.

§ 8.

Broernes Jernrækværker maa efterses mindst een Gang aarligt og males i fornødent Omfang.

§ 9.

De offentlige Køreveje, der ikke er Landeveje (Statsveje), vedligeholdes af Kommunen. De for Landeveje foreskrevne Regler komme til Anvendelse med de fornødne Lempelser, saaledes at Reparationer og Tilsyn afpasses efter Vejens Brug.

§ 10.

Tilsynet med Landevejenes Vedligeholdelse føres paa Lagtingets Vegne af Amtsingeniøren eller en anden dertil af Lagtinget beskikket Tillidsmand.

Den Tilsynsførende befarer Landevejene 2 Gange om Aaret, nemlig i Marts—April og i Oktober—November Maaneder, og sender snarest muligt derefter Indberetning til Amtet angaaende Vejenes Tilstand ledsaget af Forslag til Paalæg om Reparationer og øvrige Arbejder, som bør udføres, for at Vejene kan være i forsvarlig Stand.

Ved Befaringen skal den af Kommunen ansatte Vejmand være tilstede og samtidig afgive Forklaring om den Tilstand, hvori de andre offentlige Veje i Kommunen befinder sig.

Hvis Lagtingets Tilsynsførende efter den aflagte Forklaring, eller hvad der iøvrigt er ham bekendt om Forholdene, maa antage, at der findes Mangler ved disse andre offentlige Veje, synes disse samtidig.

I Indberetningen til Amtet refereres Vejmandens Forklaring, og hvad den Tilsynsførende derefter har foretaget.

§ 11.

Saafremt Forstanderskabet ikke inden en af Amtet fastsat Frist har udbedret de udsatte Mangler, kan Amtet paa Lagtingets Vegne lade disse udbedre for Kommunens Regning, jfr. § 19 i Landkommunallovon.

Meddelelse sendes herom til Lagtinget til Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Anledning af Forsømmelsen skal gøres Ansvar gældende mod Forstanderskabets Medlemmer i Medfør af Landkommunallovens § 34.

§ 12.

De foran fastsatte Regler gør ingen Ændring i den Sysselmændene paahvilende Pligt til i Begyndelsen af Juli Maaned hvert Aar at sende Indberetning til Amtet om Tilstanden af Veje, Broer og Landingssteder i Sysselet. Disse Indberetninger forelægges Lagtinget samtidig med de i § 11 omhandlede Oplysninger og de af den Tilsynsførende afgivne Indberetninger.

§ 13.

De for Landevejene foreskrevne Vedligeholdelsesarbejder er tilstrækkelige til at sikre, at disse Veje hele Aaret skal være farbare for Automobiler med den i Lovgivningen foreskrevne Maksimumsvægt.

For andre offentlige Veje og i ganske ekstraordinære Tilfælde for Landevejenes Vedkommende kan Kommunerne ved Tøbrud i indtil 5 Dage ad Gangen fastsætte, at Automobilkørsel kun maa finde Sted med Post og Passagerer.

Lignende Bestemmelse kan træffes i Anledning af Hovedreparationer, men der bør stræbes hen til, at Passage kan ske ogsaa under Hovedreparationer.

Forstanderskabets Bestemmelser om midlertidig Vejlukning indberettes straks til Amtet, der kan ophæve Bestemmelserne. Lukningen bekendtgøres ved Forstanderskabets Foranstaltning i „Dimmalætting" og ved Opslag i alle de Kommuner, der har Kørevej i Forbindelse med det lukkede Vejstykke.

§ 14.

Kommunerne er berettigede til, hvis Kørselen paa Landeveje hindres af Sne, at lade foretage Snekastning enten som Pligtarbejde eller for Kommunens Regning under Tilsyn af Vejmanden som Formand.

$^{3}/_{4}$ af Udgifterne til Formandsløn ved Snekastning og Halvdelen af Udgifter til Anskaffelse af Sneplove og lignende specielle Snekastningsredskaber kan kræves dækket af økonomisk Fond; for Redskabernes Vedkommende dog kun uden særlig Lagtingsbeslutning, hvis disses Anskaffelse er anbefalet af den Tilsynsførende og godkendt af Amtet paa Lagtingets Vegne.

A/S. „Føroya Ánetlisende"'s Bókprentskeri, Tórshavn.

Bilag 10.

Udvalgsbetænkning

1

Sag No. 147—1930:

(Átalau av ófriðinum á Ólavsøku.)

Til undertegnede Udvalg er henvist et af Tingets Formand og Næstformand fremsat Forslag til Beslutning angaaende ovennævnte Sag.

Udvalget har delt sig i et Flertal og et Mindretal.

Flertallet (Effersøe, Mitens, J. H. Poulsen og A. Samuelsen) skal med Henvisning til Forslagsstillernes Motiver anbefale nedenstaaende Forslag til Tingets Vedtagelse.

Effersøe, Mitens og A. Samuelsen ønsker at udtale, at da man har erfaret, at Myndighederne har indledet offentlig Undersøgelse, som forudsat af af Forslagsstillerne i Henvendelsen til Lagtinget af 1. August d. A., mener man at kunne undlade at stille Forslag paa dette Punkt. Det maa være Myndighedernes Ret og Pligt at rejse Tiltale uden særlig Begæring af Lagtinget.

Medundertegnede J. H. Poulsen, der er enig med Flertallet om det fremsatte Forslag, vil for fuldstændig at klargøre min Stilling udtale, at jeg overhovedet ikke finder Anledning til at kræve Retsforfølgning i Sagen.

Ein minnilutur (Jóannes Patursson) skal bera fram fylgjandi:

Fyri at fáa greitt skil á tí, sum hendi á Ólavsvøku, verður tað neyðugt at kanna eftir hvat atvoldirnar vóru til henda atburð. Her skal í stuttum máli gerast skil hará.

Á føstuinngangi 1919 samtykti Føroyingafelag í Keypmannahavn einmælt at flagg Føroyingana skuldi vera ein fáni við reyðum og bláum krossi í hvitum feldi. Hettar flagg høvdu føroyskir studentar gjørt til, og tað var fyrstu ferð sýnt fyri almenningini á eini ferð sum Føroyingafelag gjørdi til Norðmannsdalin selnri um várið.

Aftan á hettar vóru tað stakmenn í Føroyjum sum fóru at vinda hettar flagg á stong uppi á landi. Til hettar var einki sagt av yvirvøldinum. So

hendi tað á eini Ólavsvøku, at ein útoyggjabátur kom til Havnar við hesum flaggi aftur í rong. Hann, ið bátin átti, varð innkallaður av løgregluni og álagdur bót fyri flaggi. Hann noktaði at bøta, og sakamálið datt burtur. Síðan tóku bæði skip og bátur, einstøk skip eisini úti á sjónum og í fremmanda havnin upp tann sið at flagga við hesum flaggi. Innansyndis hevur flaggingin við Føroyja flagginum í seinastuni vundið meir og meir upp á seg. Sama er á landinum. So við og við hevur tað føroyska flaggi funnið yndi hjá fólki út um tær flestu føroysku bygdir. Yvirvøldin hevur yvirhøvur farið linliga avstað móti teim, sum nýtt hava flaggið uppi á landi. Heldur ikki hevur yvirvøldin látist nógv um vón, tá flaggað hevur verið við hesum flaggi á skipum og bátum. Tó eru dømir um, at menn hava verið tiknir fyri hesa flagging og lagdir í bót. Her verður eisini at minnast á at, tá ferðaskip fullfermt av Norðmonnum í 1928 kom at vitja vestaroyggjarnar (Orknoyjarnar, Hjaltland, Føroyjar og Ísland) setti løgreglan í Føroyjum bann fyri at draga hitt norska flaggið á stong.

Tað var longu tá alment framhildið at yvirvøldin ongan heimild hevði, hvørkin til forboð ella en minni til hartan í flaggmálum, tessvegna at her í Føroyjum var eingin flagglóg galdandi.

Á hesum vári fór ein flokkur av Føroyingum til Hetlands at spæla bolt. Í ferðalaginum vóru nógvir aðrir Føroyingar. Blaðstjóri Dimmalættingar varð ferðastjóri. Teir 8 dagar, Føroyingar vóru gestir Hetlendinganna, veitraði tað føroyska flaggið á hvørjum degi á hægsti stong á ráðhúsinum í Lorvíkini, og líkaði øllum Føroyingum tað væl.

Um Jóansvøkuleitið í ár gjørdi Føroyingar ferð til Íslands til altingshátíðina. Teir høvdu føroysk fløgg við sær og Tjaldrið, sum teir fóru við, legði inn á Reykjavík við Íslands flaggi á fremsti mastur, Føroya flaggi á aftari mastur og danska flagginum aftur í rong.

Tá Tjaldrið var lagt at bryggju, lat altingsformaðurin spyrja útsending løgtingsins um, hvat flagg hann ynskti skuldi vera drigið upp á Løgbergi, tá hann bar heilsu úr Føroyjum. Formaður løgtingsins bað um ella rættari kravdi at okkara føroyska flagg var á stongini meðan hann talaði. Altingisformaðurin samtyktu so hetta.

Formaður løgtingsins hevði føroysk fløgg við í ferðalaginum á Tingvøll og lat 3 av teim til umsjónarmanns hátíðarnevndarinnar at nýta sum tilbar. Eitt av teim lat umsjónarmaðurin draga upp á Almannagjá og annað fyri Valhøll. Hettar gjørdi hann av sínum egnu eintingum.

Danir og tá serstakliga danski sendiharrin í Íslandi illskaðast reiðiliga illa um, at Føroyja flaggið var drigið á stong á Løgbergi meðan formaður Føroyja løgtings bar fram kvøðu frá Føroyja løgtingi. Umfram tað lótu teir illa í um fløggini, ið uppi vóru á Almannagjá og fyri Valhøll. Tá so var, og hesi fløgg vóru drigin upp *uttan tilskipan frá formannaskapinum* vórðu tey niðurafturdrigin.

Sjálv gekk tann føroyska mannanúgvan um tingvøllin hesar dagar, fylkt undir føroyskum flaggi, tilskipað m. a. av blaðstjóra Dimmalættingar.

Tá Føroyingar afturkomnir til Reykjavíkar fóru út á kirkjugarðin har at avdúka ein føroyskan leggstein yvir sjólatnar (brendar) Føroyingar, sendi formaður løgtingsins eftir áheitan frá blaðstjóra Dimmalættingar boð umborð á Tjaldrið at søkja eitt føroyskt flagg at sveipa um steinin. Tá hettar flagg var komið til staðar, kom boð frá danska sendiharranum, sum staddur var á kirkjugarðinum, at hann vildi ikki hava flaggið á steinin uttan Dannebrog var við. Einki Dannebrog var fyri hond og tveir Føroyingar bundu tó flaggið um steinin; tá førkaði sendiharrinn seg burtur.

Hesar ónáðir sum føroyska flagginum hevði verið fyri av Dana ávum í

Íslandi spurdist til Føroyjar og líkaði nógvum illa. Øllum dándi vel at løgtingaformaðurin og blaðstjóri Dimmalætting so vel høvdu uppihildið flagg okkaras æru.

Tann 24. september í fjør samtyktu løgtingið:

Tingið biður formannin saman við næstformanni og skrivarum og prósti landsins fáa í lag, at Ólavsvøkan 1930 av tingsins og kirkjunar ávum verður hildin sum tað sømir Føroya fólki og søgu.

Uppskotið var framsett av undirskrivaða innniluta og tá tingið samtyktu at Ólavsvøkan í ár skuldi vera hildin sum tað sømdi Føroya fólki og Føroya fólks søgu, hevði tingið harvið ásett tað aðalleið, sum formannsskapi hevði at halda seg til

Eftir hesi leið hevði formannsskapið at fyrireika kirkjuhátíðina og tinghátíðina.

Ólavsvøkan fár átti soleiðis meir enn aðrar Ólavsvøkur at vera halgað minni Ólav kongs og kongstanka Ólavs.

Ólavur hin heilaði hevði tvinnanda endamál í lívsyrki sínum. Á Stiklastøðum 1030 stóðu heiðnir menn og fremmanda høvdings menn móti kristnum monnum og óðalbornum Noregs konga monnum. Ólavur fell, men kongstanki hansara sigraðt: Ein sannan kristnan Gud, eitt sameint norskt fólk.

Føroyingar kjósaðu Ólav koug til fremsta halgun sín og hava um mong hundrað ár sett løgting sítt á deyðsdegi hans,

Við hesum frammanundan nevnda í huga, mátti tað vera hildið sum avgjørt at formannsskapið, viðvikjandi kirkjuhátíðina skipaði hana á Ólav kongs máli, á heimamált, á okkara egna máli. Hettar fekk formannsskapið ikki meir enn hálvvegis í lag. Tessvegna vildu tingsins javnaðarmenn og nógvir sjálvstýrismenn ikki vera við í kirkjugongdini, og voldi henda tilskipan tað fyrsta óskil sum út av Ólavsvøkuni spurdist, og tað bæði millum tingmenn og fólkið yvirhøvur.

Viðvikjandi fyriskipanini fyri tinghátíðini yvirhøvur, sum kunngjørd varð stutt frammanundan hátíðini, var einki sórvegis at finnast at. Men her er at minnast, at einkið var kunngjørt um hvørji, ella hvat flagg, ið skuldi vera á tinghúsinum, ella um nakað flagg skuldi vera á stong.

Ivaleyst hevði tað verið mest samsvarandi søguni, at einki flagg var á tinghúsinum henda dag. Flagging við landsflaggi er nýggjur siður. Føroyja løgting hevur øld eftir øld verið hildið undir ongum flaggi. Ikki fyrr enn í 1854 var loyvt í Danmark at flagga uppi á landi og tað mun vera langt aftaná tað tíð, at einhvør amtmaður hevur funnið uppá at fáa tinghúsi okkara eitt danskt flagg. Føroyingar hava ið hvussi er neyvan funnið hettar upp.

Tað kundi tessvegna verið væntandi, at formannsskapið einki flagg settl á stong henda dag, ella *einans* lat bleiktra eitt *merki* (banner), sum formmenn stundum gjørdi.

Men skuldi flagg vera vandið á tinghúsið henda dag, so mátti alt fólkið vænta, eftir tí sum frammanundan er frágreitt bæði frá Hetlandi og Íslandi, at tingsins formaður eins fast her heima sum á Løgbergi í Íslandi hevði kraft at tað føroyska flaggið fór á stong. Tá hann kravdu av Íslendingum, at okkara flagg var á stong, tá hann á Løgbergi bar fram heilsu frá Føroya løgtingi, so hevði tað verði meir enn undarligt, um hann ikki kravdi flaggið á stong nú løgtingi sjálvt helt hátíð her heima. Eisini vegna tess at hann sjálvur altíð, tá nakað hevur verið um at verið hevur flaggað við føroyskum flaggi, um eun við donskum eisini. Í minnsta lagið kundi tí væntast at bæði føroyskt og danskt flagg fór á tinghúsið henda dag.

Sum áður sagt vistu fólk einki bvussu vorðið skuldi vera við flagging. Tó kundi eingin ivast í øðrum onn at løgtingsformaðurin fegin vildi hava tað føroyska flaggið upp.

Ólavsøkuaftan var fundur hildin á Doktaragrund um flaggmálið. Har var í sámuligum orðum m. a. greiit frá, hvat okkara flaggi hevði atborist av Dana ávum í Íslandi. Alt fundarfólkið visti at løgtingsformaðurin í Íslandi hevði roynt tað hann var mentur at vísa og verja okkara flagg og at tað tí mátti vera honum kært at Føroyingar tóku undir við honum til her heima hjá okkum sjálvum at geva flagginum somu sømdir.

Tá einum fundarmanni nú var munnleypandi, at best var at fundarfólkið fór til formannin at biðja hann um at draga tað føroyska flaggið á stong á tinghúsinum Ólavsøkudag, tóku tí allir undir og fóru avstað og hittu formannin í tinghúsinum. Har bað mannamúgvan — o. u. 2000 Føroyingar — hann um at lata føroyskt flagg vera á tinghúsinum Ólavsøkudag. Tá hann ikki svaraði, var hann biðin um at leggja spurningin fyri tingið. Allir sambandsmenn — við undantak av Oliver Effersøe — vóru í hesum viðfengi staddir í tinghúsinum. Undirritaði minnilnti sum har hesi boð, minti formannin á at hettar var eitt álvara fólkaynski, framsett av eini edrúgari mannamúgvu. Formaðurin svaraði enn einki. Tá so nakrir av mannamúgvuni drógu eitt føroyskt flagg upp í stongina, tók alt fólkið undur og hvørkin tingformaðurin ella sambandsflokksins formaður ella nakar av øllum sambands tingmonnum har vóru tilsteðar mótmælti.

Fólkið mátti nú halda, at flaggið fekk at hanga í frið dagin eftir eisini og fór so haðani frá.

Tá frættist tað morgunin eftir at Andrass Sámalsson kl. 8½ hevði koyrt tað føroyska flaggið niður, tikið tað við sær og borið tað til fítan, og at tað danskt flagg var drigið uppaftur og politi sett at verja stongina.

Hettar ljóðaði ótrúligt, tó sjón gekk fyri søgu. Tá Andrass Sámalsson ikki mótmælti at flaggið var drigið upp, meðan fólkið var tilsteðar, tókti tað vánalig gerð at hann dróg tað niður meðan einki fólk var hjá og hvat hevði hann við flaggið at gera.

Frammanundan Ólavsøkuni hevði løgtingsformaðurin latið studentar og aðrar vita av at honum hevði dáma væl at føroysk fløgg vóru á stong kring um tingpallin meðan hátíðin var hildin og sjálvur legði hann sítt egna føroyska flagg til. Harumframt segði hann frá at hann hevði talað við polítiið og at tað einki vildi gera.

Undan hátíðini komu tingmenn saman úti í Tinganesi. Har var stór mannfjøld. Har komu eisini 5 merkismenn við føroyskum fløggum. Tá tingmenn fóru til gongu gingu merkismenn undan. Teir tóku saman og stóðu við fløggunum við inngongdina til vøllin og tingpallin og gingu tingmenn og amtmaður undir fløggunum. Tá tingmenn vóru innkomnir ætlaðu merkismenn, sum samtalað hevði verið við tingformannin, inn á tingvøllin at halda fløggunum uttanum tingpallin. Tá bannar fútin við sínum mannum teim atgongu. Hettar kom merkismonnum, sum vera mundi, ógvuliga óvart. Ein teirra vildi tá troðka seg inn, tí hann mátti halda hettar vera misskiljing av politiinum. Men tá treiv fútin, og tað harðliga í bringuna á honum og forðaði honum avgjørt alla atgongd. Hesin merkismaður vildi ongan bardaga hava, loysir tí flagg sitt sámuliga av stongini fer inn í tinghúsið við tí og breiðir tað spakuliga og hampuliga út av loftsvindeyganum. Einans eina lítla stund hekk tað har, sakleyst og prýðuligt á at líta. Men heldur ikki her skuldi Føroyja flaggið fáa náðir. Tó tað frá mannamúgvuni var rópt at lata flaggið nú hava frið, kom polítiið tó eisini har tilsteðar og riptu flaggið lunaftur.

Tá flaggið nú ikki hevði fingið loyvi til at koma inn á tingvøllin og heldur ikki fekk frið til at *liggja* (ikki flagga) út av vindeygaskarminum, vildu

merkismaðurin enn gera eina triðju royna fyri at geva tí søndir. Hann mundi tí ætla, annaðhvørt at draga føroyskt flagg, sum Andr. Sánnalsson hevði koyrt niður, aftur á stongina, ella at draga tað danska flaggið av stongini, at tað kundi njóta sama rætt í vindeygaskarminum, sum tað føroyska. Men knúturin á flagginum var í neðra. Eirki gjørdist uttan at línan varð skorin. Merkismaðurin skar so línina, og ætlaði at knýta aftur, men áðrenn hann fekk framt sína tilætlan í hampuligum formi, tók politiið mannin. Tessvegna koni tað danska flaggið, sum var á stongini at dala á undarligan hátt.

Meðan hettar hendir við føroyska og danska flagginum uppi í evra á á tinghúsinum eru tingmenn og Amtmaður staddir á tingpallinum á tinghúsvøllinum. Amtmaðurin rópar fleiri ferðir úr sínum sæti á merkismannin við orðum sum eirki høvdu við tingsið at gera, og heitir eisini á politiið við undarligum orðum at taka merkismannin.

Stevnuskráin fyri hátíðini, var í hesum viðbrædi byrjað, og spælt høvdu verið nøkur løg. Nú tokur amtmaðurin til rýmingar av pallinum og síðani Oliver Effersøe, sjónliga soleiðis sinnaðir sum danski sendiharrin var, tá hann rýmdi av tingpallinum í Íslandi, undir flagggøluni bar.

Tað sum hendi í loftsvindeyganum vardi ikki longur enn nakrar fáar minuttir. Aftaná var fullkomin friðir og tann stóri mannaskari uttan um tingpallin stóð, var so stillur sum hann væl kundi vera.

Men tá ið amtmaðurin og næstformaðurin (O. Effersøe) rýmdi, tók formaðurin til orða og bað tingmenn at koma inn í tinghúsið at seta tingið inni og teir so gjørdu. Tingið var so sett inni, meðan mannamúgvan framvegis stóð friðalig inni á og uttanum tingvøllin, men fekk eirki meiri at hoyra av stevnuskráini.

Tá rætt og skjal skal vera gjørt má tað sannast at atvoldin til tað sum hendi á Ólavsvøku er nógva staðni, soleiðis at skal løgtingið átala hendingina má tað átala til nógvar síðir.

Løgtingið mátti so, æru síns vegna, átalað at formaður tess fekk ábreiðslu í Íslandi frá danska sendiharranum at hann bar heilsu sína fram undir føroyskum flaggi, átalað at Danir gjørdu føroyskum fløggum ónáðir á Almannagjá, fyri Valhøll og í Reykjavíkar kirkjugarði, átalað at okkara flagg fekk so ringan frið í Føroyjum at tað var skrikt burtur av ræðupalli formannsins áðrenn hátíðin byrjaði, átalað at sambandsformaðurin óloyvis tók tað føroyska flaggið av tinghússtongini sum o. u. 2000 Føroyingar høvdu kravt skuldi vera uppi, átalað at politiið í Føroyjum forðaði føroyskum fløggum at koma sámuliga inn á føroyskan vøll og forðaði fyri at eitt føroyskt flagg sámuliga var breiðt út av einum vindeyga í Føroyja fólks egna tinghúsi, átalað at amtmaðurin ‚demonstreraði' móti flagginum við undarligum tilrópum frá tingmannapallinum, átalað at fútin kanska óviljandi traðkaði føroyska flaggið undir fót, átalað at tingið, — tó einans 3 menn: fútin, ein løgreglusveinir og ein merkismaður vóru áfastir í 2—3 minuttir, — fór undir heilt, lat stevnuskráina falla og lat mannamúgvuna vera fyri gjøldum.

Men minnilutin má halda, at meðan atvoldirnar eru so nógvar og úr so ymsum hornum, so sømir tað best Føroyja løgtingi at stilla til friðar.

At leggja skuldina á einstakar av okkara egnu landsmonnum fyri tað ið hendi á Ólavsvøku, heldur minnilutin vera órættisgerð og als ikki sømuliga Føroyja fólks tingi.

Umfram tað er „Forslag til beslutning" dagsett 1. august 1930, skeivt stílað í fyrsta punkti. Tað fordømir 1, tað álop sum var gjørt á tingi og 2 neisirnar sum vóru vunnar donskum flaggi.

Hvørki er beint. Tingið var ikki sett tá hendingin barst á, og sagt var týðuligga frammanundan áðrenn nakað hendi at eingin var í allari tuatnamúgvuni sum vildi vanvirða tað danska flaggið.

Minnilutin má, sum úttalað var við fyrstu viðgerð av „Forslag til Beslutning", halda tað vera skeivt at tað var framkomið og at beinast var at tingið avvísti tað. Tað eydnaðist ikki. Tað kom tó í nevnd, men enn vil minniluturin taka tey ráð, sum aldeilis óvivað eru bestu ráð fyri sámuligt úrslit av flagmállnum: at stilla til friðar.

„Forslag til Beslutning" kann einki annað enn elva ringan ófrið millum Føroyingar innbyrdis og ringan ófrið millum Føroyingar og Danir. Samtykkir Føroya løgting í einum ella øðrum formi hettar „Forslag til Beslutning" má tingið minnast til, at tað verður tað, ið stendur til svars fyri tað øsing ein slík samtykt kann seta millum Føroyja fólk og millum Føroyingar og Danir.

Tessvegna, og samsvarandi tí sum frammanundan er frágreitt vil minnilutin einki uppskot seta fram í hesum máli.

Forslag.

Fra Flertallet (Effersøe, Mitens, J. H. Poulsen og A. Samuelsen).

Lagtinget udtaler sin Harme over det St. Olafsdag i Aar ved Tinget Aabning stedfundne Brud paa Tingfreden og den Vold, som blev øvet mod det paa Tinghuset hejste Rigsflag og paataler alvorligt det skete Overgreb.

Lagtingssalen, 14. August 1930.

Oliver Effersøe. *Edv. Mitens.* *J. Paturssøn.*

J. H. Poulsen. *A. Samuelsen.*

A/S. „Føroya Amtstidende" Prentskiftari, Thorshavn.

Forslag
til
Lov om Hesteavlens Fremme paa Færøerne.

(Fra Landbrugsministeriet.)

§ 1.

Færøerne deles med Hensyn til de i denne Lov omhandlede Foranstaltninger til Fremme af Hesteavlen i indtil 10 Distrikter. Delingen fastsættes af Landbrugsministeren efter Forhandling med Lagtinget.

§ 2.

I hvert Grandestævnedistrikt, hvor der holdes Heste, bliver paa Grandestævne, første Gang paa det efter Lovens Stadfæstelse følgende Grandestævne, ved Stemmeflerhed efter Marketal for 4 Aar ad Gangen at vælge 2 Personer, der skal modtage Anmeldelse fra Hesteejere om Grandestævnedistriktets Hingste. Foretages intet Valg, udnævner den paagældende Sysselmand 2 Personer i forannævnte Øjemed.

Valgets Resultat meddeles snarest muligt den af Landbrugsministeriet ansatte Landbrugskonsulent.

§ 3.

Enhver Ejer af Hingste er pligtig til inden 1. Marts i det Aar, Hingsten fylder 2 Aar, at anmelde den for en af de i § 2 omnævnte Personer i Distriktet samt at fremstille den paa Distriktets Hingsteskue (§ 6).

Umiddelbart efter Fristens Udløb fremsender de paagældende de modtagne Anmeldelser til Landbrugskonsulenten.

Hingste, som i det Aar, i hvilket de fylder 2 Aar, er godkendte som Avlsdyr, skal atter det følgende Aar anmeldes til en af de i § 2 nævnte Personer og fremstilles paa Skue til Bedømmelse.

§ 4.

Blandt de i hvert af Distrikterne ifølge § 2 valgte eller udpegede Personer vælger Landbrugskonsulenten aarlig 3 Personer, der sammen med Landbrugskonsulenten og den af Landbrugsministeriet ansatte Dyrlæge skal

udgøre Distriktets Hingstebedømmelseskommission. De af Landbrugskonsulenten valgte Medlemmer af Kommissionen skal fortrinsvis udtages fra de Grandestævnedistrikter, hvorfra det det paagældende Aar er anmeldte flest Hingste.

Landbrugskonsulenten er Formand og Dyrlægen Næstformand for Kommissionen.

Landbrugskonsulenten skal i Tilfælde af, at baade han og Dyrlægen har Forfald, overdrage Formandshvervet enten til en af de 3 af ham valgte Medlemmer af Kommissionen eller til en udenforstaaende bestekyndig Mand.

§ 5.

Den i § 4 omtalte Kommission træffer Bestemmelse med bindende Virkning om, hvor mange Hingste der skal holdes i de paagældende Distrikter.

Kommissionen træffer derhos Bestemmelse om, hvornaar en godkendt Avlshingst udenfor det i § 3 omtalte Tilfælde paany skal fremstilles til Bedømmelse.

§ 6.

Kommissionen skal hvert Aar saavidt muligt inden Udgangen af April Maaned afholde Hingsteskue i hvert Distrikt, hvor Hingste er anmeldt til Bedømmelse, og ved dette afgøre, hvorvidt nogen af Hingstene skal godkendes som Avlshingst i Distriktet og i bekræftende Fald hvilke.

§ 7.

Tid og Sted for Hingsteskuet bestemmes af Kommissionens Formand og kundgøres ved Opslag i Distriktet paa sædvanlig Maade med mindst 14 Dages Varsel.

§ 8.

Amtmanden kan fastsætte nærmere Regler for Kommissionens Virksomhed.

§ 9.

De Hingste, der ikke er blevet godkendte som Avlsdyr, skal kastreres eller aarlig holdes strængt afspærret i Tidsrummet fra 1. April til 1. Oktober.

De godkendte Avlshingste skal kunne holdes frit i Bygden uden Hensyn til den fastsatte Skiben.

§ 10.

Undladelse af at anmelde anmeldelsespligtige Hingste samt at fremstille samme paa Skue og Overtrædelse af § 9 1ste Stk. straffes med Bøder fra 20 til 100 Kr. Bøden tilfalder Hjælpekassen i det Sogn, hvori Overtræderen bor.

§ 11.

Sager om Overtrædelse af denne Lov behandles som Politisager ved Sysselets Politiret.

§ 12.

Denne Lov træder i Kraft den

Fra samme Dag ophæves Lov Nr. 45 af 30. Marts 1892 om Hesteavlens Fremme paa Færøerne.

A/S. „Faro Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Udvalgsbetænkning

i

Sag Nr. 45—1930: (Forslag til Hesteavlens Fremme paa Færøerne).

Udvalget har haft Samraad med Landbrugskonsulenten og Bestyrelsen for Færøernes Landboforening og har modtaget den medfølgende Udskrift af nævnte Bestyrelses Forhandlingsprotokol.

Udvalget kan tiltræde Lovforslaget med nogle Ændringer.

Det maa vel være principielt rigtigt at begrænse Antallet af Distrikter for Hingstebedømmelse, men man er ikke blind for de praktiske Vanskeligheder, som er til Stede eller kan komme til at foreligge for Afholdelsen af Hingsteskue i større Distrikter efter Lovforslagets Regler.

Man kan tænke sig, at Øerne for Tiden deles i følgende Distrikter:

Suderø Syssel i	2	Distrikter,
Sandø Syssel i	1	— ,
Strømø Syssel i	2	— ,
Vaagø Syssel i	1	— ,
Østerø Syssel i	2	— ,
Norderøernes Syssel i	1	— .
Tilsammen...	9	Distrikter.

Forudsætningen herfor er dog, at Lovens almindelige Regler for Hingsteskue lempes som nedenanført.

Suderø Syssel bestaar kun af 1 beboet Ø. Her findes Hestehold i de fleste Bygder, deriblandt baade i den sydligste og den nordligste. Der maa være mindst 2 Distrikter. *Sandø Syssel* omfatter 3 Øer, og der holdes vist Heste i dem alle. *Strømø Syssel* har foruden Strømøen de tre smaa Øer Nolsø, Hestø og Kolter, hvor der holdes eller meget vel kan tænkes at blive holdt Heste. Paa Strømøen maa der være mindst 2 Distrikter. *Vaagø Syssel* omfatter 2 Øer, Vaagø og den mindre Ø Myggenæs. Paa begge Øer drives Hesteavl. *Østerø Syssel* udgøres kun af 1 Ø. Hesteholdet er vel ikke be-

tydeligt, men Øen er stor, og der bør være mindst 2 Distrikter. *Norderøernes Syssel* omfatter 6 Øer, hvoraf ingen er helt lille. Der maa være mindst 1 Distrikt, men da Hesteholdet er ubetydeligt, vil der ikke for Tiden være Grund til at kræve flere Distrikter.

Man bør antage, at Hesteholdet paa Øerne vil tiltage som Følge af de ny Anlæg af Landeveje og en Fremgang af Landbruget i Almindelighed. Derimod antager Udvalget, at Antallet af Avlshingste vil gaa ned, da der er Bestræbelser fremme for at organisere Hingsteholdet saaledes, at der holdes en enkelt fælles Avlshingst for et større Antal Hopper. En saadan Ordning er efter Meddelelse fra Landbrugskonsulenten allerede traadt i Virksomhed paa Sandø ved Anskaffelse af en Avlshingst for hele Øen.

Det er muligt, at man vil undlade at holde Hingste til Avl paa de smaa Øer, f. Eks. Store Dimon, Skuø, Nolsø, Kolter, Hestø og Myggenæs, og maaske ogsaa paa mindre Øer som Kalsø, Kunø, Fuglø og Svinø, men man kan ikke forudsætte dette som givet, og at forbyde Hingstehold disse Steder kan ikke forsvares. I Betragtning heraf vil der kunne forekomme alvorlige Vanskeligheder ved Anvendelsen af visse Bestemmelser i Lovforslaget, naar man begrænser Antallet af Distrikter for Hingstebedømmelse (§ 1) uden at have en Sikkerhedsventil for særlige Tilfælde. Bestemmer man f. Eks., at Sandø Syssel skal udgøre 1 Distrikt, og der findes Hingstehold ikke blot paa Sandø, men ogsaa paa Skuø, bliver vedkommende Ejere pligtige at føre den eller de paa Skuø værende Hingste til Sandø, hvor det forudsættes, at Hingsteskuet skal foregaa (§ 3 og § 5, 2. Stk.), hvilket praktisk taget er næsten ugørligt, og selv om man foretager den Ændring i § 3, 1. Stk. og § 6, at der skal kunne afholdes Hingsteskuer paa flere Steder i Distriktet og efter Omstændighederne et paa Skuø, vil man her møde den væsentlige Ulempe, at Bedømmelseskommissionen maa rejse til Skuø. Lignende Betragtninger kan ogsaa gøres gældende vedrørende t. Eks. Strømø og Vaagø Sysler.

Man har som Følge heraf fremsat Ændringsforslag Nrr. 8, 15 og 16.

I Anledning af den fornævnte Skrivelse fra Føroya búnaðarfelag har Udvalget ,undtagen M. Samuelsen, fremsat Ændringsforslag Nrr. 10—13.

Iøvrigt bemærkes, at Ændringsforslagene under Nrr. 1, 3—6, 9, 14 og 17 helt eller væsentlig er af redaktionel Natur.

Ændringsforslag.

Til § 1.

1. Til Paragrafens 1. Punktum føjes: „for Hingstebedømmelse".

Til § 2.

2. I Stk. 1, Linie 1, ændres „hvor der holdes Heste" til „hvor der drives Hesteavl".

3. Til Stk. 1 føjes: „Hvervet udføres som et borgerligt Ombud".

4. I Stk. 1, Linie 4 efter „Personer" indskydes: „hver med 1 Stedfortræder".

5. I Stk. 1, Linie 5 efter „Hingste" indskydes: „jfr. § 4, 1. Stykke".

6. I Stk. 1, Linie 5—7, rettes „den paagældende ..... Øjemed" til „Sysselmanden de paagældende".

7. I Stk. 2, Linie 1, efter „Resultat" indskydes „kundgøres i Distriktet af Sysselmanden og".

Til § 3.

8. I Stk. 1, Linie 3, ændres „Distriktets Hingsteskue" til: „et af Distriktets Hingsteskuer".

Til § 4.

9. I Stk. 1, Linie 1, rettes „udpegede" til: „udnævnte".

Af Udvalget undtagen M. Samuelsen.

10. I Stk. 1, Linie 2, rettes „vælger" til „vælges", hvorhos „Landbrugskonsulenten" udgaar.

11. I Stk. 1, Linie 4—5, udgaar „af Landbrugskonsulenten".

12. Efter Stk. 1 indsættes som nyt Stykke;

„Færøernes Landboforening (Føroya búnaðarfelag) vælger 2 og Landbrugskonsulenten 1 af de i 1. Stykke ommeldte Medlemmer".

13. I sidste Stk., Linie 2, udgaar „af ham".

Af Udvalget.

14. Til sidste Stykke føjes: „, som indtræder i Kommissionenn".

Til § 6.

15. I Linie 2 efter „Hingsteskue" indskydes: „paa et eller flere Steder".

16. Til Paragrafen føjes som nyt Stk.:

„For saa vidt Amtmanden finder, at Afholdelsen af Hingsteskue i en vis Del af Distriktet eller Fremstilling af Hingste til Bedømmelse overensstemmende med de i Loven foreskrevne almindelige Regler i særlige Tilfælde vil være forbundet med uforholdsmæssig stort Besvær, kan han tillade, at disse Regler læmpes i fornødent og af ham bestemt Omfang".

Til § 7.

17. Ordene i Linie 2—3: „i Distriktet paa sædvanlig Maade med mindst 14 Dages Varsel" ændres til: „med 14 Dages Varsel i de Pladser i Distriktet, hvor der holdes Hingst, jfr. Lov Nr. 59 for Færøerne om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne m. m."

I Lagtingets Landboudvalg, den 26. Aug. 1930.

Effersøe.
Formand og Ordf.

Matras.

Niclasen.

Patursson.

M. Samuelsen.

Viðstein.

Weihe.

Prentsmiðja „Tingakrossar" Tórshavn.

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 114—1930:

Nevnd viðvíkjandi offentliga peninga-viðurskifti Føroya.

I Skrivelse af 20. Juni d. A. meddeler Justitsministeriet, at Spørgsmaal om Nedsættelse af et særligt Udvalg til Overvejelse af de færøske offentlige Udgifter og Indtægter blev rejst under Rigsdagsforhandlingerne vedrørende Lov for Færøerne Nr. 58 af 8. Marts 1930 om Forandring i forskellige Skatter og Afgifter. Justitsministeriet anser det for ønskeligt, at der nedsættes et saadant Udvalg, der dog skal indskrænke sig til at overveje og stille Forslag angaaende færøske Skatteforhold og saadanne andre finansielle Spørgsmaal, der i snævreste Forstand slutter sig hertil. Ministeriet har tænkt sig at sammensætte Udvalget saaledes, at dette skal bestaa af Amtmanden som Formand, 2 Rigsdagsmænd, 3 af Lagtinget valgte Medlemmer, 1 Repræsentant for Finansministeriet og 1 for Justitsministeriet.

Ministeriet udbeder sig en Udtalelse fra Tinget om, hvorvidt det kan slutte sig til Tanken om Nedsættelse af et saadant Udvalg, og anmoder i bekræftende Fald Tinget om at vælge 3 Medlemmer.

Nærværende Udvalg, til hvilket Sagen er henvist, har delt sig.

Et Mindretal (*Mitens* og *Patursson*) skal udtale:

Bortset fra hvilket Standpunkt man indtager i færøsk Politik, maa det indrømmes, at der tiltrænges forskellige Foranstaltninger paa Færøerne, for at Øerne kan komme paa Højde med Kulturtilstanden i det øvrige Rige og i de Lande, som ligger Færøerne nærmest: Island, Shetlandsøerne og Vestnorge. Mange af disse Foranstaltninger kræver økonomisk Støtte fra det offentlige, og der er i mange Retninger stærke Krav fremme, som ikke har kunnet opfyldes eller opfyldes saa hurtigt som ønskeligt.

Næringsvejene trænger til Ophjælpning, først og fremmest Fiskeriet, som er Hovednæringsvejen. Her skal blot nævnes, at der er Ansøgninger inde om Statslaan til Anskaffelse af nye Fiskekuttere, udgørende over 1,000,000 Kr. mere, end der for Tiden er bevilget. Landbruget trænger ogsaa til Støtte, dels direkte Tilskud til Opdyrkningsarbejde, til Fremme af Husdyravl og Anskaffelse af Redskaber, dels Laan til Erhvervets Fremme. Desuden er det paakrævet snarest muligt at faa opført en Landbrugsskole, ligesom der vil medgaa Penge til Matrikulering, Udskiftning m. m.

Sundhedsvæsenet stiller store Krav. Tuberkulosesygehuset maa udvides, Epidemisygehuse og Sindssygehospital maa opføres, og i Tveraa ønsker man nyt lokalt Sygehus, saaledes at Udgifterne til Sygehuse o. l. stadig vil blive store.

Hvad sociale Love angaar, mangler Øerne tilfredsstillende Regler om Hjælp til ældre Personer, og det bliver sikkert ugørligt at gennemføre en saadan Lovregel uden højere Statstilskud end i det øvrige Kongerige eller Tilskud fra Lagtinget.

Kommunikationsforholdene maa forbedres. Der er berettigede Ønsker fremme om større Vejanlæg, og Udgifterne til disse andrager over en Million Kr. mere end det Beløb, som Staten har bevilget. Desuden er der Andragender fremme om Støtte til mere lokale Veje. Paa flere Steder maa der bygges større Havneanlæg, og man mener, at det gaar for langsomt med Statstilskud. Desuden er der mange Steder, hvor Landingsforholdene trænger til Udbedring, og hvortil der skal ydes Støtte fra Lagtinget; men saavel vedrørende Landingssteder som Anlæg af Veje er det vanskeligt for Tinget at skaffe de nødvendige Midler.

Der er en Række Andragender inde om Opførelse af nye Kirker, og hertil har Tinget ikke tilstrækkelige Midler.

Undervisningsvæsenet tiltrænger Forbedringer, som medfører store Udgifter for det offentlige, baade hvad Folkeskolen angaar saa vel som med Hensyn til Mellemskoler, Seminariet og Studenterskole. Desuden tiltrænges Fagskoleundervisning.

Biblioteksforholdene vil kræve store Udgifter, og der fremkommer aarlig Andragender om Støtte til forskellige kulturelle Formaal, som man ikke kan afvise.

Mindretallet maa derfor mene, at det er naturligt, at der fremskaffes Oplysninger vedrørende de færøske offentlige Udgifter og Indtægter og vedrørende hvilke økonomiske Opgaver, det er nødvendigt at løse eller støtte fra det offentliges Side, og man kan slutte sig til Tanken om, at der i den Anledning nedsættes et særligt Udvalg med det af Ministeriet foreslaaede Formaal. Man mener derimod ikke, at det er rigtigt at sammensætte Udvalget, som angivet af Ministeriet, men at Udvalget bør bestaa af 5 Medlemmer, valgt af Lagtinget og 5, valgt paa Ministeriets Foranledning, idet man henstiller, at disse er Medlemmer af Rigsdagen, men dog maa overlade Spørgsmaalet til Ministeriet. Man forudsætter, at der kan tilkaldes sagkyndig Bistand, og at der kan nedsættes et mindre Arbejdsudvalg, samt at Møderne afholdes dels i København, dels i Thorshavn.

Mindretallet Effersøe og *Samuelsen* skal anføre:

Den Betænkelighed, som Mindretallet allerede nærede ved Forelæggelsen af Justitsministeriets Skrivelse, er blevet betydelig forøget ved Sagens 1. Behandling i Lagtinget.

Ganske vist angiver Ministeriet, at det paatænkte Udvalg skal indskrænke sig til at overveje og stille Forslag angaaende færøske Skatteforhold og saadanne andre finansielle Spørgsmaal, der i snævreste Forstand slutter sig hertil, men det vil, saaledes som de politiske Forhold her paa Øerne har formet sig, ikke kunne undgaas, at Udvalget vil blive benyttet til paany at rejse de politiske Planer om en Omordning af Øernes finansielle Stilling i Riget, som blev fremsat 1906 i Forbindelse med Kravet om Lovgivningsmyndighed for Lagtinget. Disse Planer, det saakaldte «Tilbud», har været fremme under forskellige Former og til forskellige Tider siden 1906, men Lagtingspartiet «Sambandsmenn» (Sambandspartiet) har stedse modsat sig dem og bekæmpet dem, og man vil lige saa lidt nu som tidligere indlade sig paa en Forhandling herom, en Forhandling, der kun kan blive gold og i det hele taget fordærvelig. Desuden nærer man ikke Tvivl om, at Flertallet af de færøske Vælgere ikke ønsker at forhandle herom.

I finansiel Henseende gik Planerne kort udtrykt paa Tilvejebringelse af en finansiel Akkord mellem Færøerne og Staten. I Modsætning hertil har Sambandspartiet stedse hævdet, at Lagtinget bør fastholde sin Ret til Forhandling med Regering og Rigsdag om økonomisk Støtte fra Staten og ikke indlade sig paa nogen Akkord.

Angaaende «Tilbudet» skal man henvise til Lagtingstidende 1906, den overordentlige Samling, Side 12–15 (Sag II. Om Færøernes finansielle Stilling) og den ordentlige Samling, Side 1–18 (Sag I. Omordning af Færøernes finansielle Stilling) samt til Rigsdagstidende 1906–07, Folketingets Forhandlinger, Spalte 1197–1199, Rigsdagstidende 1908–09, Folketingets Forhandlinger, Spalte 4845–72 (Forespørgsel fra Folketingsmanden for Færøerne om Færøernes statsretslige Stilling m. v.).

At Udvalgets Nedsættelse vil blive benyttet paa den foran omtalte Maade, fremgaar med Bestemthed af Udtalelserne fra Selvstyrepartiets Formand (J. Paturssen), der var Partiets Ordfører ved denne Sags 1. Behandling.

Han fremhævede, at han vel ikke havde opnaaet alt ved Udvalgets Nedsættelse, men — tilføjede han — enhver klog Politiker noterer sig og glæder sig over de smaa Fjed, og Nedsættelsen var dog et lille Fjed i den Udvikling, han ønskede sig i Forholdet mellem Færøerne og Riget.

Med Hensyn til Tilvejebringelse af Oplysninger om færøske Skatteforhold og saadanne andre finansielle Spørgsmaal, der i snævreste Forstand slutter sig hertil, mener Mindretallet, at Oplysningerne kan fremskaffes gennem Færø Amt, og at der ikke er Grund til at ulejlige et særligt Udvalg hermed. Fra selve Lagtinget vil desuden Regering og Rigsdag kunne faa alle de Oplysninger, som Tinget kan give.

For saa vidt man ønsker Forslag maa Lagtinget, overensstemmende med Lagtingslovens § 17, være den rette vedkommende, og det kan ikke være praktisk at henvise Udarbejdelsen og Fremsættelsen af saadanne til et Udvalg. De af Tingets forskellige Partigrupper udpegede Udvalgsmedlemmer vil ikke i Sager af den politiske Betydning, som der her maa blive Tale om, kunne handle og tage Stilling uden at forhandle med samtlige Partifæller, hvilket bliver umuligt, naar Udvalget, saaledes som Forudsætningen maa være, holder Møde mellem Tingsamlingerne.

Mindretallet maa erkende, at der for Tiden melder sig adskillige betydningsfulde almene Opgaver paa Færøerne, som ikke kan løses uden økonomisk Bistand af det offentlige, efter Omstændighederne helt eller delvis fra Staten, men om hver enkelt af disse Opgaver bør der efter

Indstilling af Lagtinget og med Bistand af Øernes Rigsdagsrepræsentanter forhandles med Regering og Rigsdag.

Det er den Fremgangsmaade, som Regeringen har tiltraadt efter Lagtingets Forslag, jfr. Rigsdagstidende for 1908–09, Forhandlingerne i Folketinget Spalte 4865 f. n. og 4866. I Henhold til stedfundne Forhandlinger har Staten ogsaa i en Række Aar ydet betydelige Bidrag til Reformarbejdet paa Øerne, og der er betydelige Reformarbejder i Gang med Statsstøtte.

Mindretallet Viðstein stiller intet Forslag og forbeholder sig sin Stilling.

Forslag:

I. Fra *Mindretallet Mitens og Paturssen:*

Lagtinget tiltræder Ministeriets Forslag om Nedsættelse af et Udvalg til at overveje og stille Forslag angaaende færøske Skatteforhold og andre finansielle Spørgsmaal, der slutter sig hertil, saaledes at der fra Lagtingets Side vælges 5 Medlemmer, medens Justitsministeriet vælger andre 5.

II. Fra *Mindretallet Effersøe og A. Samuelsen:*

Lagtinget kan ikke slutte sig til Tanken om Nedsættelsen af et Udvalg til at overveje og stille Forslag angaaende færøske Skatteforhold og saadanne andre finansielle Spørgsmaal, der i snævreste Forstand slutter sig hertil.

Thorshavn, den 8. September 1930.

O. Effersøe. *Edw. Mitens.* *J. Paturssen.*

A. Samuelsen. *M. S. Viðstein,*
med Forbehold.

H. N. JACOBSENS BOGTRYKKERI
ALDIMENSTRYKKERI, THORSHAVN

Udvalgsbetænkning

i

Lagtingssag Nr. 87—1930: Politireglugerð.

Der forelaa ifjor for Lagtinget et Udkast til Politivedtægt for Landkommunerne paa Færøerne. Det blev vedtaget at indhente Erklæring fra Kommunerne angaaende dette Udkast (se Lagtingstidende 1929, Side 146). Der foreligger Svar fra de fleste Kommuner, og af disse har 23 udtalt sig for at faa en saadan Politivedtægt, medens 3 har udtalt, at man ikke mente det nødvendigt at have en Vedtægt, og 1 Kommune har erklæret ikke at kunne udtale sig om Sagen.

Paa Grundlag af det ifjor udarbejdede Udkast og et Udkast til Normal-Politivedtægt for Landdistrikter, hvilket man har modtaget gennem Amtet, har Udvalget udarbejdet nedenstaaende Forslag. Man har haft Samraad med Amtmanden, Dommeren og Politimesteren.

Forskellige Bestemmelser i Normalvedtægten har man udeladt som unødvendige eller ikke passende for færøske Bygdeforhold, saaledes Bestemmelserne i §§ 8 og 9 om Lokomobiler og andre større Maskiner, Kap. 8 om Torve- og Markedshandel og Kap. 11 om offentlig Kørsel.

Ændringen i §§ 4 og 6 med Hensyn til Kælkning og lignende og vedrørende Badning har man anset for mere passende for færøske Forhold. I Udvalgets Forslag § 15 har man indsat Bestemmelser vedrørende Benyttelse af Pigtraad, svarende til Bestemmelserne i Politivedtægten, som gælder for Thorshavn.

Bestemmelserne i Normalvedtægten, Kap. 4, om offentlig Færdsel har man ændret paa Grundlag af Forslag fra Politimesteren og afpasset Reglerne efter færøske Forhold.

For Beværtnings- og Gæstgiverlokaler mener man det unødvendigt at fastsætte detaillerede Regler; men man maa kunne overlade Afgørelsen om Lokalernes Størrelse og lignende til Politimesteren og Sundhedskommissionen.

Forslag til

Politivedtægt

for

Landkommunerne paa Færøerne.

---

1. Kapitel.

Om Vedtægtens Omraade.

§ 1.

Under offentlige Veje indbefattes i denne Vedtægt enhver Vej, Gade, Plads eller Sti, hvis Vedligeholdelse paahviler det offentlige. Lige dermed stilles, hvor andet ikke er bestemt, saadanne private Veje, Gader, Pladser eller Stier, som er aabne for almindelig Færdsel.

2. Kapitel.

Om Iagttagelse af Orden og Velanstændighed.

§ 2.

Paa offentlig Vej og paa andre Steder, hvortil der er almindelig Adgang, saasom Beværtninger, Butikker og Forlystelsessteder, maa der ikke foregaa noget, hvorved andre tilstedeværende eller omboende forulempes, den offentlige Orden forstyrres eller Færdselen hæmmes, saasom Opløb eller Sammenstimlen af Mennesker, Slagsmaal, Skrigen, Raaben, højrøstet Syngen eller anden støjende, voldsom eller fornærmelig Adfærd. Det er ligeledes forbudt uden fyldestgørende Grund at banke paa Porte, Døre eller Vinduer, ringe paa Port- eller Dørklokker eller foretage lignende Handlinger, hvorved Beboerne forstyrres.

Det er forbudt paa de nævnte Steder at vise sig saa beruset, at det kan give Anledning til Ulempe for andre, eller vise sig maskeret eller i en Dragt, der er stridende mod Velanstændighed eller egnet til at fremkalde Forstyrrelse af den offentlige Orden. Ligeledes er det forbudt paa eller ud til offentlig Vej at vise uanstændig Opførsel, saasom ved uanstændige Ord eller Lader, ved uanstændig Blottelse af Legemet eller paa anden Maade.

§ 3.

Det er forbudt at lade Husdyr bedække paa eller ved offentlig Vej.

§ 4.

Det er forbudt paa eller udover offentlig Vej at skyde med Skydevaaben eller Legetøjsvaaben, at tænde Blus, afbrænde Krudt, Fyrværkerisager eller eksploderende Genstande af hvilken som helst Art og kaste med eller udkaste Sten, Snebolde, Snavs, Vand eller andet, hvorved Skade kan bevirkes, forbipasserende fortrædiges eller Heste blive sky.

Det er forbudt at krybe op paa eller klynge sig til Vogne eller

andre Køretøjer under Kørslen eller til saadanne at fastgøre Trækvogne eller Slæder.

Kælkning, Skiløbning, Skøjteløbning o. l. kan af Politiet helt eller delvis forbydes paa nærmere bestemte offentlige Veje, og det samme er Tilfældet med Leg eller Spil, som er til Ulempe for Færdselen.

§ 5.

Det er forbudt uvedkommende at tænde eller slukke de paa offentlig Vej anbragte Lygter.

§ 6.

I umiddelbar Nærhed af offentlig Vej eller Anløbsbro kan Badning forbydes af Politiet eller betinges af, at de badende bærer Badedragt.

Hvor Badning finder Sted i større Omfang, kan Politiet give nærmere Regler til Sikring mod Badeulykker og til Ordenens Overholdelse i det hele, ligesom Politiet kan forbyde Badning paa enkelte Steder eller under særlige Forhold, naar det skønner, at Badningen er forbundet med Fare eller til Ulempe for omboende eller forbipasserende.

§ 7.

Politiet kan, naar Anledning dertil findes, ved Opslag forbyde Færdsel paa Isen paa Søer, Aaer eller andetsteds.

3. Kapitel.

Om Forebyggelse af Fare og Ulemper for Færdselen.

§ 8.

Sprængning med Sprængstof af Stene eller andet maa indenfor en Afstand af 65 m fra offentlig Vej kun finde Sted, naar en paalidelig Person holder Vagt paa Vejen for at advare de vejfarende.

§ 9.

Det er forbudt paa offentlig Vej at henkaste Glas, Potteskaar, Sten, Bygningsgrus, Søm, Grene, Brændsel, Frugtaffald eller andet, der kan medføre Ulempe eller Fare for Færdslen. Tabes saadanne Ting, skal vedkommende, saa snart han bliver vidende derom, snarest muligt drage Omsorg for, at de fjernes.

§ 10.

Det er forbudt uden Politiets Tilladelse paa offentlig Vej at foretage noget Arbejde, hvorved Færdslen hæmmes eller de forbipasserende udsættes for Ulempe, saasom at reparere Vogne, save eller hugge Brænde, Tømmer eller deslige og at hugge Sten. Herfra undtages dog Arbejder for Vejvæsenet.

Ej heller maa paa saadanne Steder Tæpper udbankes, Sengeklæder hensættes til Udluftning eller Tøj, Fiskegarn eller liguende ophænges til Tørring uden Politiets Tilladelse.

Leer, Høforke, Skydevaaben eller andre saadanne Genstande skal

transporteres saaledes, at Skade ikke befrygtes. Ladte Geværer maa ikke transporteres i Gaderne, og Geværer skal bæres med Bossepiben opad.

§ 11.

Naar offentlig Vej anlægges eller istandsættes, eller der iøvrigt foretages Vejarbejder, der i væsentlig Grad er til Ulempe for Færdslen, skal den paagældende Strækning, saa længe Arbejdet vedvarer, holdes forsvarlig afspærret.

Fra Mørket falder paa, indtil det bliver lyst om Morgenen, skal der ved Afspærringen være anbragt tændte Lygter i fornødent Antal, i hvilken Henseende Politiets nærmere Ordrer bliver at følge.

Overtrædelser af lovlig trufne Bestemmelser om midlertidig Afspærring af offentlig Vej, straffes efter denne Vedtægt.

§ 12.

Køretøjer og andre Genstande, der i Mørke hensættes eller henlægges paa Gader, Veje eller Pladser skal afmærkes med Lygter.

§ 13.

Ved Opførelse af nye eller ved Nedbrydning eller Hovedreparation af ældre Bygninger ved offentlig Vej, skal Ejeren, saafremt det af Politiet forlanges, ved Indhegning eller paa anden Maade træffe fornøden Foranstaltning til Forebyggelse af Ulemper for de forbipasserende, og saa snart Arbejdet er saa vidt fremskredet, at Indhegningen ikke længer kan anses for nødvendig, skal han straks borttage samme og ryddeliggøre Pladsen. Ejeren er ansvarlig for, at Indhegningens Forbliven ikke nødvendiggøres ved utilbørlig Forhaling af Byggearbejdet.

§ 14.

Er en Bygning eller en Del af den saa brøstfældig, at der er Fare for Nedstyrtning, kan Politiet forbyde Brugen af Bygningen helt eller delvis og paalægge Ejeren inden en vis Frist at foretage saadanne Arbejder, at Faren fjernes, hvorhos Politiet paa Ejerens Bekostning kan træffe de yderligere Foranstaltninger, der anses fornødne for at forebygge Fare for forbipasserende eller andre. Paa lignende Maade forholdes, naar Mur, Plankeværk eller andet Hegn ud mod offentlig Vej er i faldefærdig Stand, samt naar tilgrænsende Sand-, Ler-, eller Tørvegrave med stejle Sider truer med Skred og derved udsætter nogen Del af offentlig Vej eller Sti for Nedstyrtning. Finder Politiet det nødvendigt, skal Afvisere anbringes.

Vinder eller andre Indretninger, ved hvilke Varer eller andet hejses op fra eller ned til offentlig Vej, skal saavel som deres Tilbehør have fornøden Styrke og maa kun betjenes af øvede og paalidelige Folk. Under Brugen skal der være anbragt Afvisere til begge Sider.

Ved Rensning af Tagrender, Nedkastning af Sne fra Tage, Istandsættelse af saadanne eller andre mindre Bygningsarbejder, der foretages udover eller ud til offentlig Vej, er den, der forestaar Arbejdet, ansvarlig for, at forbipasserende tilbørlig advares.

§ 15.

Genstande, der ved at falde ned, kan bevirke Skade eller forurene, maa ikke opstilles eller ophænges paa Tage, Tagrender, aabne Altaner, Bygningers Ydersider, Mure eller Hegn eller i aabne Vinduer eller Luger, medmindre de er forsvarlig fastgjort eller paa anden Maade sikret mod at falde ned. Naar Vinduer holdes aabne ud til offentlig Vej, skal de være fastgjort paa forsvarlig Maade.

Porte, Døre, Hegnsled og Laager samt Skodder og Vinduer, hvis Underkant ikke ligger mindst 2 m over Jorden, maa ikke uden Politiets Tilladelse indrettes til at aabne udad over den til Færdsel benyttede Del af offentlig Vej.

Naar der til Hegn mod Gade, Vej eller Plads benyttes Pigtraad, skal denne anbringes paa den indvendige Side af Hegnstolperne, som i dette Tilfælde skal have en Tykkelse af mindst 15 cm. Paa den udvendige Side skal der anbringes en tilsvarende Række glat Hegnstraad, dog at den øverste Række Pigtraad ikke behøver at være dækket paa denne Maade, hvis Hegnet har en Højde af mindst 1 m.

Metalpigge maa ud til offentlig Vej, der ikke er indgrøftet, ikke uden Politiets Tilladelse anvendes som Bestanddel af Hegn i lavere Højde end 2,5 m.

§ 16.

Tyre, der maatte vise sig at være farlige, kan af Politiet forlanges holdt inde i Stald eller forsvarligt tøjrede ikke nærmere offentlig Vej end 35 m.

Intet Kreatur, herunder Geder og Faar, maa tøjres saaledes ved offentlig Vej, at de kan naa ud paa Kørebanen.

§ 17.

Politiet kan forbyde, hvad der paa offentlig Vej eller i sammes umiddelbare Nærhed udsætter Færdslen for Fare.

Kapitel 4.

Om den offentlige Færdsel.

§ 18.

Kørende og Ridende er pligtige at iagttage behørig Forsigtighed, og skal i Tide varsko Personer, der er foran dem paa deres Vej. De maa ikke passere andre Kørende og Ridende i fri Gallop eller Karriére. I Bygderne maa der kun rides Fod for Fod. Kapridning eller Kapkørsel maa kun finde Sted med Politiets Tilladelse.

Ingen maa paa offentlig Vej paa Cykle eller lignende Apparat ride forbi en Vogn eller Rytter, forinden han har forvisset sig om, at Kusken paa denne eller Rytteren er bekendt med hans Nærværelse, og skal han standse og saavidt muligt bringe Cyklen eller Apparatet til Side, naar han med Ord eller Tegn opfordres dertil af Kusken paa den mødende Vogn, eller han selv bliver opmærksom paa, at Hesten er tilbøjelig til at blive sky. Ved Kørsel i Tiden ½ Time efter Solens Nedgang til ½ Time før dens Opgang skal enhver Cykle være forsynet med tændt Lygte, hvis forreste Glas skal være ufarvet. Lygten skal være an-

bragt foran paa Cyklen og være anbragt saaledes, at Lyset kan ses paa Afstand. Igennem Bygderne skal Farten sagtnes.

Enhver Cykle skal under Kørselen være forsynet med en Klokke, der er i brugbar Stand. Naar der er Fare for Sammenstød, skal der i Tide gives tydeligt Signal med Klokken. Brug af Klokken fritager ikke den cyklende for Pligt til at anvende behørig Forsigtighed. Paa Cyklen maa ikke sidde flere end den er bestemt til, og den cyklende skal have begge Fødderne paa Pedalerne, og altid mindst en Haand paa Styret.

§ 19.

Ingen maa køre, ride eller age paa Fortov eller Gangstier, anlagte langs offentlig Vej.

§ 20.

Gaaende, Kørende og Ridende skal, hvor Forholdene tillader det, naar de møder hinanden, vige til højre i Tide. Kommer en hurtigere Kørende eller Ridende bagfra, skal de foran kørende eller ridende holde af til højre for at give Plads til at passere forbi.

§ 21.

Vogne med Læs skal være forsvarligt læssede. Det er forbudt at anvende særlig afmagrede, halte eller syge Heste. Politiet kan i saadanne og lignende Tilfælde forbyde Anvendelsen. Hensynsløs Benyttelse af Pisk som al anden raa Behandling af Heste og andre Dyr er forbudt.

5. Kapitel.

Om Hunde.

§ 22.

Herreløse Hunde kan Politiet foranstalte optaget og fremlyst samt, hvis ingen Ejer inden 3 Gange 24 Timer indløser dem ved at betale de Udgifter, som Optagelsen og Fremlysningen har foranlediget, lade dræbe. Det samme gælder om Hunde, der ved at gø eller tude paa offentlig Vej om Aftenen eller Natten forstyrrer de omboendes Ro. Ejeren er tillige undergivet Strafansvar efter denne Vedtægt.

6. Kapitel.

Om Fredning af offentlige Indretninger.

§ 23.

Det er forbudt at skrive eller tegne paa, anbringe Opslag paa, skære i eller paa anden Maade beskadige eller besudle, at flytte eller borttage de til offentlig Nytte eller Prydelse bestemte Indretninger eller Genstande, saasom Monumenter, Brønde, Vandposte, Vejstene, Færdselstavler, Stenter, Broer, Gadelygter, Telegraf- og Telefonanlæg, Elektricitetsmaster, Vejvisere, Bænke og Indhegninger, saavel som den til offentlig

Vej stødende Del af Hus, Mur, Trappe, Hegn, Port, Led eller lignende samt at sprede eller bringe Uorden i de paa eller ved offentlig Vej opsatte Materialdynger eller andet Vejen tilhørende.

§ 24.

Det er forbudt uden Forstanderskabets Tilladelse at opbryde Vejbanen eller foretage nogen Gravning i eller anden Forandring ved offentlig Vej med dertil hørende Grøfter og Rendestene, Gangstier og Fortove.

§ 25.

Det er forbudt at beskadige de paa offentlig Vej eller i offentligt Anlæg staaende Træer, saasom at afbrække Grene eller Kviste, afrive eller skære i Barken.

I offentlige Anlæg er de besøgende pligtige at overholde de til Fremme af Orden og Fred trufne reglementariske Bestemmelser, naar disse er bekendtgjort ved Opslag ved Indgangene eller paa andre passende Steder.

Det er forbudt at stige op paa eller over eller at beskadige de ved offentlig Vej eller om offentlige Anlæg anbragte Indhegninger.

§ 26.

Paa Kirkegaarde maa ingen Legen ellen anden af Hensyn til Stedet upassende Opførsel finde Sted.

Det er forbudt at trænge ind paa Kirkegaarde paa Tider, da Indgangen holdes lukket, eller der at gaa uden for de afstukne Gange, beskadige Træer, Blomster eller andre Vækster eller beskadige eller besudle Gravsteder eller andre paa Kirkegaarden værende Anlæg.

Børn under 10 Aar maa ikke komme paa Kirkegaarde uden i Følge med og under Opsigt af voksne, der er ansvarlige for deres Opførsel. Hunde maa kun medtages, naar de føres i Baand.

7. Kapitel.

Om Gadenavne og Opslag.

§ 27.

Forstanderskabet kan foranstalte Navnet paa offentlig Vej malet eller opsat paa Hus, Plankeværk eller andet, der danner Hjørnet af eller Indgangen til Vejen.

§ 28.

Det bestemmes af Forstanderskabet, paa hvilke Steder Opslag af Bekendtgørelser fra Øvrigheden eller andre offentlige Myndigheder skal finde Sted, dog at Opslag paa private Ejendomme kun kan finde Sted med Ejerens Samtykke.

Bekendtgørelser angaaende Foredrag, Møder, Forevisninger og offentlige Forlystelser, til hvilke fornøden Tilladelse haves, kan ske ved Opslag, naar Ejeren af det Sted, hvor Opslaget finder Sted, giver sit Samtykke dertil. Det samme gælder med Hensyn til Valgopraab.

Andre Bekendtgørelser er det ikke tilladt at lade offentligt opslaa uden Samtykke baade af vedkommende Grundejere og af Politiet, dog

undtages herfra Opslag paa en Ejendom eller dens Indhegning om, hvad der vedkommer de deri boende Personers Næringsvej, Bopælsforandringer og andre Henvisninger, som knytter sig til Opslagsstedet eller dets Beboere.

Alle Opslag skal af vedkommende borttages, naar det Øjemed, hvori de er opslaaet, er fyldestgjort, og Politiet kan, hvis vedkommende ikke efter Paalæg sørger derfor, foranledige dem fjernet for hans Regning.

Lovlig gjorte Opslag er det forbudt at afrive, besudle eller paa anden Maade beskadige eller gøre ulæselige.

8. Kapitel.

Beværtninger og Gæstgiverier.

§ 29.

Beværtninger og andre Forretninger, hvor Spise- og Drikkevarer er Genstand for offentlig Forhandling til Fortæring paa Stedet, skal holdes lukket fra Kl. 11 Aften til Kl. 5 Morgen. Undtagelser kan gøres af Politiet med Forstanderskabets Samtykke.

Saafremt der fra samme Lokale drives almindelig Handel, gælder Lukkelovens Bestemmelser.

§ 30.

Det er forbudt paa offentlig Beværtningssted at udvise voldsom eller støjende Adfærd, hvorved andre Gæster, Værten eller dennes Folk forstrædiges, eller andre af Husets Beboere eller omboende forstyrres, og i det Hele at foretage noget, der strider mod Orden eller Sømmelighed.

Udbetaling af Arbejdsløn eller Hyre maa ikke finde Sted i Beværtninger.

§ 31.

Værten maa ikke tilstede eller taale, at Arbejdsløn eller Hyre udbetales i hans Beværtning, eller at der sammesteds forefalder noget, som strider mod Orden eller Sømmelighed.

Har Slagsmaal eller anden betydelig Uorden fundet Sted i en Beværtning, kan Politiet beordre denne lukket for Resten af Dagen.

Politiet kan, hvor Forholdene kræver det, forbyde enhver beværtningsdrivende til Hjælp i de Lokaler, hvor Gæster opholder sig, at benytte anden kvindelig Medhjælp end hans Hustru og Døtre over 18 Aar.

§ 32.

Alle Beværtnings- og Gæstgiverilokaler er underkastet Tilsyn af Politiet og Sundhedskommissionen, der kan træffe Afgørelse om Lokalernes Størrelse m. v.

9. Kapitel.

Om offentlige Forlystelser.

§ 33.

Dramatiske Forestillinger, Operaer, Balletter eller lignende maa ikke opføres offentlig uden dertil gennem Justitsministeriet meddelt Be-

villing; dog kan Amtet give Tilladelse til Opførelse af en enkelt Forestilling af den nævnte Art, ligesom Politimesteren kan give Tilladelse til Opførelse af dramatiske Forestillinger af Dillettanter i velgørende Øjemed samt til Opførelse af enkelte dramatiske Aftenunderholdninger. De nævnte Tilladelser fra Amtet og Politimesteren maa ikke udfærdiges, før vedkommende Andrager har godtgjort at have erhvervet Ret til at opføre det paagældende dramatiske Arbejde af Forfatteren selv eller dennes lovlige Repræsentant.

§ 34.

Det er forbudt uden Politiets Tilladelse offentlig at give Koncerter eller andre musikalske Præstationer, derunder Radiokoncerter, afholde Dans eller Maskerade, afbrænde Fyrværkeri, give Cirkus- eller Varietéforestillinger, magiske eller lignende Forestillinger, forevise Seværdigheder, saasom Menageri, sjældne Dyr og Panoramaer, lade afbenytte Karuseller, Skydeborde eller lignende, afholde Gevinstskydning eller lignende. Til Afholdelse af Tombola udkræves Amtets Tilladelse. Tilladelse til Kirkekoncerters Afholdelse maa ikke meddeles, førend vedkommende kirkelige Myndigheders Samtykke er erhvervet.

Det er forbudt offentligt at forevise levende Billeder uden den efter Lovgivningen dertil fornødne Tilladelse.

§ 35.

Enhver, hvem Tilladelse efter de foranstaaende Bestemmelser er meddelt, skal efterkomme de Regler, som Politiet maatte give til Ordenens Overholdelse, og han er ansvarlig for, at de opførte Forestillinger m. v. ikke er af uanstændigt eller iøvrigt af strafbart Indhold, i hvilket Fald de kan forbydes af Politiet. Det kan af Politimesteren paalægges vedkommende at udrede Betaling til særligt Polititilsyn.

Det er forbudt at bekendtgøre saadanne Forestillinger m. v., forinden Tilladelse til deres Afholdelse er meddelt.

§ 36.

Ved offentlige Forestillinger eller andre Forlystelser skal de besøgende iagttage Sømmelighed og Orden.

10. Kapitel.

Om den offentlige Renlighed.

§ 37.

Politimesteren kan i Forening med vedkommende Forstanderskab fastsætte Regler om Fejning og Rensning af Gader og Fortove paa Steder med bymæssig Bebyggelse.

§ 38.

Spildevand maa ikke ledes ud paa offentlig Vej eller i Vejens Grøfter eller Rendestene; det samme gælder Slam, Mudder eller faste Urenligheder.

I Tøvejr skal vedkommende Ejer holde Rendestenene ophuggede.

Naar om Vinteren glat Føre indtræder, skal offentlige Veje, saa-

fremt det af Politiet bestemmes, bestrøs med Sand, Grus, Aske eller lignende af den tilstødende Grunds Ejer.

§ 39.

Sne og Is maa ikke fra Have eller Gaardsplads kastes ud paa offentlig Vej. Heller ikke maa Sne eller Is fra Vej, Have eller Gaardsplads kastes i offentlige Vandsteder.

§ 40.

Det er forbudt paa offentlig Vej at henkaste Aadsler, Husaffald eller anden Urenlighed, og enhver, der spilder saadanne Ting, er pligtig straks at borttage dem. Ligesaa lidt maa slige Ting kastes i Vandløb eller andre saadanne Steder, eller i Afløbsrender eller andetsteds, hvorfra de kan flyde ud i Grøfter eller Rendestenene i offentlig Vej eller i Vandløb.

Sundhedskommissionen kan fastsætte Udsmidningssteder, hvor Husaffald eller anden Urenlighed kan henkastes.

11. Kapitel.

Om Straf og Erstatning.

§ 41.

Overtrædelser af nærværende Vedtægt og de i Medfør af samme trufne Bestemmelser behandles efter Reglerne om Politisager og straffes efter Lov Nr. 55 af 13. April 1894 indeholdende Bestemmelser om Politiet paa Færøerne, § 5.

Dersom den af et Barn begaaede Forseelse er sket efter Befaling, Opfordring eller Tilskyndelse af Forældre eller andre, der træder i Forældres Sted, vil disse være at straffe for Forseelsen, hvilket ogsaa skal gælde, naar Forseelsen maa tilskrives de nævnte Personers Mangel paa behørigt Tilsyn med Barnet.

Naar nogen undlader at foretage, hvad der ifølge nærværende Vedtægt eller de i Medfør af denne trufne Bestemmelser paahviler ham, kan Politiet foranstalte det udført eller træffe fornøden Foranstaltning til at forhindre, at Forsømmelsen medfører Skade.

Omkostninger herved bliver at udrede af den skyldige; det samme gælder de Omkostninger, der foranlediges ved Foranstaltninger, som af Politiet træffes for at forhindre forestaaende eller standse endnu ikke fuldførte Handlinger, der ved eller i Henhold til Vedtægten er forbudt.

§ 42.

Denne Vedtægt træder i Kraft den 1. Januar 1931.

Thorshavn, den 4. September 1930.

Edw. Mitens. *Johan Poulsen.* *M. Viðstein.*

TEN IMONGINS FORLAGS ACCIDENTSTRYKKERI, THORSHAVN

Udvalgsbetænkning

ang. Sagerne

Nr. 42. I. Udkast til Havgelov, II. Udkast til Hegnslov og III. Udkast til Grandestævnelov.

Disse Sager omhandles i Forslag og Betænkninger, afgivne i 1911 af den færøske Landbokommission, Side 7—43, 45—79 og 125—137. Heri forefindes for hver Sag et Lovudkast med Bemærkninger.

De behandledes af Lagtinget i 1929, se Lagtingstidenden for s. A., Side 84 og Bilag Nr. 11. Sagerne udsattes til i Aar.

Udvalget anbefaler Landbokommissionens Lovudkast til Fremme dog med Ændringer, angaaende hvilke der har været nogen Uenighed indenfor Udvalget, jfr. nedenanførte Ændringsforslag med Bemærkninger.

Et Mindretal (M. S. Viðstein) vil medvirke til Lovudkastenes Gennemførelse i Tinget i indeværende Samling og indtager ikke nogen Særstilling men forbeholder sig sin Afstemning med Hensyn til de stillede Ændringsforslag og de enkelte Paragrafer.

Ændringsforslagene stilles til Særtryk af Landbokommissionens Lovudkast.

I. Ændringsforslag

til Udkast til

Lov for Færøerne om Havgers Styrelse og Drift m. m.

Til § 4.

Af et Mindretal (Effersøe, M. Samuelsen og Weihe).

1. I Stk. 1, Lin. 7, ændres „Maanederne September til" til: „Tidsrummet fra 15. Oktober til Udgangen af".

Af et Mindretal (Matras, Niclasen, og Patursson).

2. I Stk. 1, Lin 7, ændres „Maanederne September til" til: „Tidsrummet fra 29. September til Udgangen af November".

Til § 13.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

3. I Lin. 3 efter „Havgen" indsættes: „ , jfr. § 20, Punkt 3, b".

Til § 32.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

4. Paragrafen affattes saaledes:

„Ejere af Bygdens Havger i Forening kan udenfor Thorshavn ved Vedtægt paa Grandestævne afgøre, hvor mange Hunde der maa holdes i Bygden samt af hvem. Hund, som mod saadan Vedtægt holdes, skal, naar nogen Havgeejer i Bygden kræver det, straks holdes indelukket eller lænket."

Til § 33.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

5. Paragrafen affattes saaledes:

„De almindelige Regler om Straf- og Erstatningsansvar for Hunde og Nedskydning af saadanne, jfr. Anordning Nr. 88 af 31. Marts 1928, gælder ikke med Hensyn til den Skade, som tilladte Hunde første og andan Gang foraarsager paa Faar under Fjældgang, Røgt eller Samgang."

Til §§ 36 og 37.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

6. Paragrafferne udgaar.

Af Patursson.

7. I 1. Stk. udgaar 1. Punktum, hvorhos Ordet „ellers" i Lin. 3 udgaar.

8. I Stk. 1, sidste Linie, ændres „Sognekommissionen" til „Sysselmanden".

Til § 38.

Af Udvalget undtagen Matras, Patursson og Viðstein.

9. Paragrafen affattes saaledes:

„Enhver Tvist mellem Havgeejer og græsningsberettiget (hushavgeberettiget) angaaende Tilværelsen eller Omfanget af Græsningsret for Kvæg i Havgen afgøres af Landvæsenskommissionen."

Til § 39.

Af et Mindretal (Effersøe, Matras og Niclasen).

10. Stk. 1 affattes saaledes:

„Tørveskær i Tørvejord, som ikke er udskiftet mellem de til Tørveskær deri berettigede, er ikke tilladt uden særlig Hjemmel."

11. I Stk. 2, Linie 1, ændres „Hvad enten Tørvejord er udskiftet eller ej, kan" til: „Udenfor Hushavge kan, hvad enten Tørvejord er udskiftet eller ej."

Til § 47.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

12. I Stk. 1, Linie 3, ændres „2 til 25 Kr." til „3 til 50 Kr."

13. I Stk. 1, Linie 4, ændres „50 Kr." til „75 Kr."

14. Til Stk. 1 føjes: „alt forudsat at ikke strængere Straf efter Lovgivningens almindelige Bestemmelser er forskyldt."

15. I Stk. 2, Linie 1, ændres „2 Kr." til „4 Kr."

16. I Stk. 2, Linie 3, ændres „4 Kr." til „8 Kr."

17. Til Stk. 4. — Stykket udgaar.

Til § 48.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

18. I Linie 2 ændres „Amtets Politiret" til Underretten, overensstemmende med Retsplejelovens § 962."

Til § 50.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

19. I Linie 4 efter „af" indsættes: „20. April 1926."

20. I sidste Linie efter „af" indsættes „31. Marts 1926."

Til § 51.

Af et Mindretal (Effersøe, M. Samuelsen og Weihe).

21. Paragrafen affattes saaledes:

„Denne Lov træder i Kraft den 1. Juli 1931. Sysselmanden drager Omsorg for, at der i Tidsrummet fra 15. Oktober til Udgangen af December 1931 for hver Fælleshavge afholdes Havgestævne til Valg af Bestyrelse og Havgerøgtere. Fra Lovens Ikrafttræden ophæves Lov om Ordningen af de til Havgevæsenet paa Færøerne hørende Forhold af 23. Februar 1866 saavel som alle Bestemmelser, der er i Strid med nærværende Lov."

Af Mindretallet under Nr. 2.

22. Som Nr. 21, undtagen at der i Stedet for „15. Oktober" sættes: „30. September."

Til Lovudkastets Register.

Af Udvalget undtagen Viðstein.

23. „Femte Kapitel" rettes til „Femte Afsnit".

Bemærkninger

til foranførte Ændringsforslag.

Til Nr. 1. Det vil formentlig være heldigst at foretage Valget paa et Tidspunkt, da Skibsfiskerne, hvoraf en Del er Haugeejere, almindeligvis vil være hjemkomne.

Til Nr. 3. Redaktion.

Til Nr. 4 og 5. Jfr. Anordning Nr. 88 af 31. Marts 1928. Ændringerne er formentlig heldigere end Udkastets §§ 32 og 33, jfr. Lagtingstidende 1929, Bilag Nr. 11, Side 16 f. n.

Til Nr. 6. Man anser det ikke for rigtigt og hensigtsmæssigt at optage Bestemmelser i Loven om Afløsning af Vintergræsningsretten, selv om det kun drejer sig om Afløsning af denne paa begrænsede Omraader. Man kan vanskelig bedømme Rækkevidden af Regler herfor.

Til Nr. 7 og 8. Jfr. Lagtingstidenden 1929, Bilag 11, Side 16, Bem. til § 37.

Til Nr. 9. Vedkommende Afsnit (det femte) omhandler Udøvelsen af begrænset Brug i Havgerne, og Hushavgerettigheden, hvorunder Retten til Sommergræsning for Kvæg hører, udgør en saadan. Hushavgerettigheden tilhører det gamle indengaards Marketal, jfr. Tillæg til Forslag og Betænkninger fra den færøske Landbokommission, Side 433 (Tillæg IV. Landfoged Lunddahls Bemærkninger om de færøske Landboforhold).

Havgens Ejer eller Havgestævnet kan for de Hauger eller for den Del af en Havge, hvorover ingen anden har Ret til Sommergræsning for Kvæg (som en Hushavgerettighed) træffe Bestemmelse om Kvægets Græsning m. v., jfr. Kapitel I, men savner Ret til at bestemme om den begrænsede Brug i Havgen, der tilkommer nogen anden som Hushavgerettighed. Om Forholdet mellem Havgens Ejer og den til en begrænset Brug berettigede kan der kun træffes Afgørelse ved Overenskomst mellem de to Parter eller ved Kendelse af Landvæsenskommissionen.

Man ser vel, at § 38 nævner, at Havgens Ejer eller Havgestævnet kan for Havgens Vedkommende afgøre o. s. v., men Reglen herom henhører ikke under femte Afsnit.

Det rigtige vil formentlig være, at man holder sig saa nær som muligt til Bestemmelsen i den gældende Havgelovs 3. Kapitel.

Til Nr. 10 og 11. Man maa holde sig for Øje, at der paa dette Sted i Lovudkastet omhandles Tørveskær, der udøves som en begrænset Brug i Havgen (som en Hushavgeret, jfr. Bemærkningerne til Nr. 7). § 39, 2. Stk., er i Strid hermed, og 1. Stk. er i Strid med Sagens Natur. Den, der vil udnytte den fælles Tørvejord, maa foranledige denne udskiftet og kan derefter skære Tørv i den ham tillagte Jord.

Til Nr. 12—16. Foreslaas under Hensyn til, at Pengenes Værdi er sunket, siden Landbokommissionen afgav Betænkning.

Til Nr. 17. Bestemmelsen i § 47, 4. Stk., kan komme til at virke altfor stræng og er desuden ikke naturlig.

Til Nr. 18. Jfr. Retsplejelov Nr. 164 af 4. Juni 1924.

Til Nr. 17—20. Redaktionelle Bemærkninger.

Til Nr. 21 og 22. Man ønsker, at Loven skal træde i Kraft snarest. De omtalte forberedende Foranstaltninger anses for hensigtsmæssige.

Til Nr. 23. Trykfejl.

II. Ændringsforslag

til

Landbokommissionens Udkast til Lov for Færøerne om Hegn og Markfred.

Til § 1.

Af et Mindretal (Elfersøe, M. Samuelsen og Weihe).

1. Paragraffen affattes saaledes:

„I Indmark kan Nabo kun kræve Hegn af Nabo, saafremt han godtgør, at Hegnet for begge Ejendomme vil være af overvejende Nytte i Forhold til Bekostningen."

Til § 2.

Af Mindretallet under Nr. 1.

2. Paragraffen affattes saaledes:

„Imellem Indmark og Udmark kan saavel Indmarkens som Udmarkens Ejer kræve Hegn for Heste, Kvæg, Faar og Gæs. Hegnspligten paahviler Indmarken.

Hegnet skal være fælles for hver enkelt Del af Indmarken, som er indhegnet for sig, medmindre anderledes bestemmes ved Vedtægt paa Grandestævne. Stemmeberettigede ved Afstemning over Forslag til saadan Vedtægt ere Ejerne af de paagældende Indmarkslodder."

Til § 3.

Af Mindretallet under Nr. 1.

3. I Linie 1 efter „kan Nabo" indskydes „kun".

4. Ordet „Hegnsynsmændene" i 5.—6. Linie rettes til „Landvæsenskommisslonen".

Til § 4.

5. I Stk. 2, Linie 3—5, bortfalder: „ , samt hvor Ejendomme i Indmarken ligge saaledes i Forhold til hverandre, at Hegnet vil faa en uforholdsmæssig Længde i Forhold til Loddernes Størrelse."

Til § 8.

Af Mindretallet under Nr. 1.

6. I sidste Linie ændres „§ 61" til „§ 59".

Til § 9.

Af Mindretallet under Nr. 1.

7. I Stk. 4, Linie 6, ændres „Hegnsynsmændene" til „Landvæsenskommisslonen".

8. I Stk. 5, Linie 1, ændres „Hegnsynsmændene" til „Landvæsenskommissionen".

Til § 10.

Af Mindretallet under Nr. 1.

9. I Linie 4—5 ændres: „paa den i §§ 45—50 angivne Maade" til „af Hegnsynsmændene".

10. I Linie 13 udgaar „(§ 44)".

11. I Linie 14—16 udgaar: „Synsmændene have i deres Protokol (§ 44) at indføre Fortegnelse over Delingen, hvorved ogsaa senere Ændringer blive at anmærke."

12. Som nyt Stykke tilføjes:

„Det kan ved Vedtægt paa Grandestævne bestemmes, at Hegn i Stedet for at deles skal opføres og vedligeholdes af dertil antagne Personer for de hegnspligtiges Regning. I Tilfælde af Tvist om Fordeling af Hegnspligten bestemmes denne af Landvæsenskommissionen."

Til § 12.

Af Mindretallet under Nr. 1.

13. I Linie 2 ændres „Heste og Kvæg" til „Heste, Kvæg og Gæs."

Til § 13.

Af et Flertal (Effersøe, Matras, Niclasen, Paturssoo, M. Samuelsen og Weihe).

14. Stk. 1 udgaar.

15. Stk. 2 affattes saaledes:

„Det er forbudt at benytte Pigtraad til Hegn paa saadan Maade, at Mennesker eller Dyr lettelig er udsatte for at lide Skade."

Til § 15.

Af Flertallet under Nr. 14.

16. Til Paragrafen føjes:

„Ethvert Led i Hegn om Indmarken skal være forsynet med forsvarligt Lukke og, bortset fra Led, der er bestemt til at passeres af Køretøjer, indrettes saaledes, at det, hver Gang det aabnes, falder tilbage af sig selv, og at det, for saa vidt det findes i Hegn mod Havgen, aabnes ud imod denne."

Til § 18.

Af Mindretallet under Nr. 1.

17. I sidste Linie ændres „efter Reglerne i §§ 45—49" til „ved Sysselets Politiret".

Til § 20.

Af Mindretallet under Nr. 1.

18. I sidste Stykke, Linie 3, udgaar „ulovlig", hvorhos der efter „Hegn" i samme Linie indskydes: (jfr. § 23).

Til § 23.

Af Mindretallet under Nr. 1.

19. Paragrafen udgaar og der indsættes følgende ny §§ 23—25:

§ 23.

„Kommer Faar, Kvæg, Heste eller Gæs, som lovlig holdes i Udmarken, ind paa Indmarken i det Tidsrum, da denne er fredet for alle løsgaaende Kreaturer, er Ejeren af det paagældende Husdyr pligtig til straks at bringe det tilbage til Udmarken eller at holde det tøjret eller indelukket paa sit Enemærke paa forsvarlig Maade.

Ejeren kan frigøre sig for nævnte Forpligtelse ved at udpege en eller flere Personer, som paatager sig at udføre, hvad der efter 1. Stykke paahviler ham.

Hvor Agting er indført, paahviler den nævnte Pligt Agtingsmændene med Hensyn til Faar.

Reglerne i 1. og 2. Stk. gælder tillige for Kvæg, Heste og Gæs, der trænger ind over eller gennem Hegn, medens dette skal være nøjdehøjt."

§ 24.

„Uvane Husdyr, som trænger ind i Indmarken paa en Aarstid, da de kun maa holdes i Udmarken, skal af Ejeren enten slagtes, fjernes fra Udmarken eller forsynes med en Indretning (Klep eller lignende), der hindrer dem i at trænge over Hegn.

Faar, som har den Vane at ødelægge den i Marken nedlagte Kartoffelsæd, skal desuden som uvane af Ejeren holdes indelukkede eller paa anden Maade hindres i at skade Kartoffelmarkerne fra 14. April, indtil Indmarken skal være fredet for Faar."

§ 25.

„Kommer, uden at dertil er Hjemmel, Faar, Kvæg, Heste eller Gæs under andre Omstændigheder end de i § 23, 1. og 4. Stk., omneldte samt andre Kreaturer og andet Fjerkræ end lovlig holdte Gæs (Duer ikke derunder indbefattede) løse i Indmarken i det Tidsrum, da denne er fredet for løsgaaende Kreaturer, ifalder Dyrets Ejer Bøde fra 2 til 5 Kr., i Gentagelsestilfælde fra 4 til 10 Kr., og skal være pligtig at betale den af Dyret forvoldte Skade samt den med Indsættelse forbundne Godtgørelse, jfr. Kapitel 3.

Det samme gælder med Hensyn til Gæs, Høns og Ænder, som kommer løse i Indmarken tidligere paa Aaret, dog kun naar det sker efter 14. April. Høns og Ænder kan, hvis de er ustækkede, af Jordbrugeren nedlægges paa hans Jord paa forsvarlig Maade.

Kommer, uden at dertil er Hjemmel, Faar, Kvæg, Heste eller Gæs, samt andre Kreaturer ind paa Andenmands Jord i Indmarken i andet Tidsrum end det i 1. Stk. ommeldte, ifalder Dyrets Ejer Bøder og skal betale Erstatning m. m. som i Slutningen af 1. Stykke ommeldt."

Til § 23.

Af et Mindretal (Matras, Niclasen og Patursson).

20. I Stk. 1, Lin. 6 og 7, udgaar Ordet „besaaede".

21. I Stk. 1, Lin. 7 og 8, udgaar: „ , og Gaas, som kommer ind i anden Mands uslaaede Græsmark".

22. Efter Stk. 1 indsættes følgende nye Stykke:

„Ejer af Høns og Ænder skal, hvor ikke anden Hjemmel haves, sørge for, at disse i Tiden fra 14. April til 25. Oktober ved Hegn eller paa anden Maade er forsvarlig afgrænsede paa hans Enemærke."

23. I Stk. 2 ændres „20 Kr." til „50 Kr."

Til § 24.

Af Mindretallet under Nr. 1.

24. Paragrafen (ny § 26) affattes saaledes:

„Skyldes det nogens Forsømmelse (være sig ved Undladelse af at holde Hegn i pligtig Stand, ved at aabne Led eller andet Lukke o. lign.), at Dyr i de i §§ 23—25 ommeldte Tilfælde er kommet ind paa fremmed Grund, skal den paagældende erstatte Dyrets Ejer alt, hvad han i den Anledning har maattet udrede til Jordens Ejer. Have flere Personer udvist saadan Forsømmelse som foran nævnt, og det ikke straks med Sikkerhed kan oplyses, hvilken af Forsømmelserne, der er Aarsag til Dyrets Indtrængen paa den fremmede Grund, kan Dyrets Ejer gøre saadant Erstatningskrav gældende mod, hvem han vil, af de paagældende.

Til § 25.

Af Flertallet under Nr. 14.

25. I Stk. 2 ændres „40" til „60", „15" til „20", „5" til „10" og „3" til „5".

26. I sidste Stykke ændres „5" til „7", „1" til „2" og „25" til „40".

Til § 29.

Af Flertallet under Nr. 14.

27. I Stk. 1, Lin. 4, ændres „20 Øre" til „40 Øre".

28. I Stk. 1, Lin. 7—8, ændres „dobbelt Skydsbetaling for" til: „30 Øre pr. løbende km af".

29. I Stk. 1, sidste Linie, ændres „12 Kr." til „24 Kr".

30. I Stk. 2 ændres „2 Kr." til „3 Kr."

Af Mindretallet under Nr. 1.

31. I Stk. 4, Lin. 2, ændres „eller paa anden paa Stedet brugelig Maade" til: „overensstemmende med Lov for Færøerne Nr. 59 af 1. April 1912 om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne."

Af Flertallet under Nr. 14.

32. I Stk. 5 ændres „2 Kr." til „3 Kr."

Til § 31.

Af Flertallet under Nr. 14.

33. Til Paragrafen føjes følgende nye Stykker:

„Høns og Ænder, som i det i § 23 omhandlede Tidsrum trænge ind paa anden Mands Indmark, er paagældende Jordbruger berettiget til at optage og tilbageholde, indtil der af Ejeren er ydet ham en passende Godtgørelse for lidt Skade og den ved Optagelsen forbundne Ulejlighed, dog ikke

mindre end 25 Øre for hvert Stykke Fjerkræ. Har Optagelsen af det skadegørende Fjerkræ ikke været muligt, skal den skadelidte være berettiget til at nedlægge det paa forsvarlig Maade.

Hvis det omhandlede Fjerkræ tilhørende samme Ejer, er optaget 3 Gange i samme Aar i Henhold til Paragrafens næstsidste Stykke, ifalder Ejeren derhos Bødestraf."

Til § 32.

Af Mindretallet under Nr. 1.

34. I Linie 4 ændres „eller paa anden paa Stedet brugelig Maade" til: „ , jfr. § 29, 4. Stykke."

Til § 34.

Af Flertallet under Nr. 14.

35. I Linie 2 ændres „14" til „8" og i Linie 3 „4 Uger" til „14 Dage".

Til § 35.

Af Mindretallet under Nr. 1.

36. I Stk. 2, Linie 4 og 5, ændres „50 Øre" til „75 Øre".

Af Mindretallet under Nr. 20.

37. Til Stk. 8 føjes: „hvorhos Ejeren, for saa vidt denne kan oplyses og er gjort bekendt med Indsættelsen, uden rettidig at have afhentet Dyret, er ifaldet Bøde fra 1 til 5 Kr."

Til § 36.

Af Mindretallet under Nr. 1.

38. I Linie 2 ændres „Landfoged" til „Politimester".

Til § 37.

Af Mindretallet under Nr. 1.

39. I Linie 3 ændres „Landfogdens" til „Politimesterens".

Til § 40.

Af Flertallet under Nr. 14.

40. I Stk. 1, Linie 2, ændres „50 Øre" til „1 Kr." og „4 Kr." til „6 Kr."

Til § 41.

Af Flertallet under Nr. 14.

41. I Linie 4 ændres „4 Kr." til „6 Kr."

Til § 44.

Af Flertallet under Nr. 14.

42. I Stk. 1, Linie 3 og 8, Stk. 3, Linie 2, og i Stk. 8, Linie 1, ændres „Forstanderskabet" samt i Stk. 2, Linie 5, „Sognekommissionen" til „Sysselmanden".

Af Mindretallet under Nr. 1.

43. I Stk. 3 udgaar sidste Punktum.

44. Stykke 5 udgaar.

Af Mindretallet under Nr. 20.

45. I Stk. 3 ændres „50 Øre" til „1 Kr."

Af Flertallet under Nr. 14.

46. I Stk. 6, Lin. 2, ændres „1 Kr." til „2 Kr."

47. Til Stykke 6 føjes: „For det sædvanlige Hegneftersyn om Foraaret erlægges ingen Betaling."

48. I Stk. 7, Linie 3, ændres „10 Øre" til „20 Øre".

Til § 45.

Af Mindretallet under Nr. 1.

49. Paragrafen affattes saaledes: „Sager om Hegns Tilstand eller Beskaffenhed udenfor det i § 18 omtaldte Tilfælde eller om Opførelse af nyt Hegn eller om Ombytning af ældre Hegn med en anden Art af Hegn afgøres af Landvæsenskommissionen."

Til § 46.

Af Mindretallet under Nr. 1.

50. Paragrafen udgaar.

Til §§ 48 og 49.

Af Mindretallet under Nr. 1.

51. Paragraferne udgaar.

Til § 50.

Af Mindretallet under Nr. 1.

52. I Stk. 1 affattes Punktum 2 saaledes:

„Med Hensyn til Betaling til Hegnsmændene forholdes efter §§ 44, 6 og 7. Stk."

53. Stk. 2 affattes saaledes:

„I Mangel af Betaling paa Anfordring af de til Arbejdets Udførelse medgaaede Omkostninger kunne disse kræves udbetalt forskudsvis af vedkommende Politikasse, hvorhos de kunne inddrives ved Udpantning."

54. I Stk. 3, Linie 3, efter „ogsaa" indsættes: „kræves udbetalt forskudsvis af Politikassen samt".

Af Mindretallet under Nr. 1.

55. Efter § 50 indsættes som ny Paragraf:

„Justitsministeriet bemyndiges til efter Lagtingets Indstilling at foreskrive nærmere Regler om Hegnsagers Behandling af Hegnsynsmænd."

Til § 52.

Af Flertallet under Nr. 14.

56. I sidste Linie ændres „Amtets Overpolitiret" til „Underretten overensstemmende med Retsplejelovens § 962.

Til § 54.

Af Flertallet under Nr. 14.

57. I Linie 3 efter „af" indskydes „20. August 1926" og i Linie 6 efter „af" indskydes „31. Marts 1926".

Til § 55.

Af Flertallet under Nr. 14.

58. I Linie 1 efter „den" indskydes: „1. Juli 1931".

Af Mindretallet under Nr. 1.

59. I Linie 2 efter „6—20—4" indskydes: „, Lov for Færøerne Nr. 49 af 18. Februar 1922".

Bemærkninger
til foranførte Ændringsforslag.

Til Ændringsforslagene i deres Almindelighed.
Man henviser til Lagtingstidenden 1929, Bilag 11, Side 14 f. n. og 15 f. o.

Til Nr. 1. I Almindelighed er de enkelte Lodder i Indmarken ikke adskilte ved Hegn, og der haves ingen betydende Lovregler om, at der bør være saadant Hegn. — Lov af 19. Januar 1863 om Afhændelse af Fæstegaarden Husegaards Trøer fastsætter som en vigtig Regel, at der imellem Trøerne som Helhed og Udmarken skal være et for alle Trøerne fælles stærkt og søjdehøjt Ydergærde. Om nogen Pligt til at vedligeholde Hegn mellem Trøerne er intet foreskrevet i Loven, og i Praksis er det vel saa, at der forefindes Gærder mellem Trøerne, men disse er for det meste ikke engang forsvarligt nøjdehøje. Trølov Nr. 56 af 13. April 1894 har vel i § 6 en Bestemmelse om, at enhver Trøejer er forpligtet til at holde stærke og søjdehøje Gærder omkring sin Trø, jfr. § 10, men samtidig aabnes der Adgang til en Ordning, der stemmer med den sædvanlige Brug, at „Mellemgærder" helt kan bortfalde. Nøjdesøje Gærder omtales ogsaa i denne Forbindelse. I ethvert Fald er det sædvanligt, at Indmark, som findes samlet paa et Sted, kun har Hegn imod Udmarken, medens de enkelte Lodder i Indmarken ikke er skilte ved Hegn. Hvor der i umiddelbar Tilslutning til Indmark er anlagt Trøer, plejer disse vel i den første Tid at have Hegn paa de 3 Sider mod Udmarken, medens vedkommende Del af Indmarkens gamle Ydergærde hegner paa den 4. Side, men efterhaanden falder det sidste Hegn gerne bort, og der eksisterer ikke mere noget Mellemgærde. — Dette er ganske forstaaeligt. Det gælder om at hegne imod Udmarkens løsgaaende Kreaturer (om Sommeren). Naar man i „Sommertiden" holder Kreaturer i Indmarken, vil det være uhensigtsmæssigt at have disse løsgaaende. De holdes derfor tøjrede, og noget Mellemgærde er der i Virkeligheden ikke Brug for.

Under disse Omstændigheder bør der ikke, som sket i Udkastets § 1, opstilles som en *Regel*, at i Indmark kan Nabo kræve Hegn af Nabo for Heste og Kvæg. Man er vel ikke blind for, at der efter § 4, 2. Stk. er givet Adgang til Undtagelse fra Reglen, men man ønsker, at Hegn i Indmarken skal være Undtagelse og ikke Regel.

Til Nr. 2 og 13. Det i § 2 omhandlede Hegn er det vigtigste i Bygderne, da det er en Betingelse for Anvendelse af Indmarken til Dyrkning og Avl af Hø. Efterhaanden bliver det mere og mere almindeligt at have Hegnet søjdehøjt.

§ 2, 2. Stk. er affattet ud fra det sædvanlige Princip: Fælles Ydergærde for hver enkelt Del af Indmarken, som er indhegnet for sig. Naar Bygdens Indmark er beliggende paa flere Steder, maa hver enkelt Del have sit Ydergærde (Hegn mod Udmarken).

Nøjdehøjt Gærde vil, naar det er tilstrækkelig tæt, ogsaa hegne for Gæs.

Til Nr. 3—5. Imellem Udmark og Udmark kan der blive Brug for Hegn (§ 3), men det kan efter det hidtil foreliggende kun være berettiget at godkende Krav herom *som Undtagelse*, jfr. § 9 sidste Stk. Erfaringerne om saadant Hegns Hensigtsmæssighed og Holdbarhed, navnlig med Hensyn til Hegn for Faar, er endnu usikre, og dette maner til Forsigtighed med Hensyn til Godkendelse af Hegn mellem Havgerne.

Til Nr. 7—11, 17, 20, 43—44, 47, 49—51 og 55. For Tiden anven-

der man Hegnsynsmænd (garðaskoðarar) omkring i Bygderne, men disse har kun til Opgave at syne Hegnene paa en vis Aarstid og afgøre, om de da er sat i forsvarlig Stand, og at paaminde de forsømmelige om deres Hegnspligt samt, om fornødent, at afgive Anmeldelse om Lovbrud for Sysselmanden. Hertil udkræves kun Evne til at bedømme Hegn og det er navnlig ikke fornødent at føre Protokol, afsige formelle Kendelser m. m., jfr. Kapitel 6. Man mener, at forskellige af de Bestemmelser om Pligter, som ifølge Lovudkastet paalægges Hegnsynsmænd, ikke er gennemførlige, navnlig ikke i smaa eller mindre Bygder. — Som Følge heraf har man indskrænket Hegnsynsmændenes Pligter betydeligt og dels udeladt disse, dels overført dem til Landvæsenskommissionen eller Sysselmanden. Selv den af Mindretallet foreslaaede Affattelse af vedkommende Bestemmelser er ikke uden Betænkelighed. — Iøvrig peges paa Ændringsforslag Nr. 55, der aabner Adgang til efterhaanden, som Forholdene maatte tillade, at indføre visse af Udkastets Bestemmelser eller andre hensigtsmæssige Bestemmelser om Hegnsagers Behandling.

Til Nr. 6. Der foreligger formentlig en Trykfejl i Kommissionens Lovudkast.

Til Nr. 12. Den omhandlede Ordning vedrørende Hegns Opførelse og Vedligeholdelse er kommet i Brug og vil mulig vise sig mere praktisk end Deling af Hegnet mellem de forskellige Ejere til Vedligeholdelse.

Til Nr. 15. Der henvises til Lagtingstidende for 1929, Bilag 11, Side 13, Ændringsforslag 1 og 2, hvori her foreslaas en mindre væsentlig Ændring.

Til Nr. 16. Affattet efter Lov Nr. 49—1922 § 2.

Til Nr. 18. Bestemmelsen maa gælde hvad enten Dyrene gaar løse lovligt eller ulovligt, jfr. Ændringsforslag 19 og Bemærkning hertil.

Til Nr. 19. Man maa i Overensstemmelse med Sædvane samt § 4, jfr. § 7, i Lov Nr. 49 for Færøerne af 13. Februar 1922 om Værn for Indmarken holde for, at Ejeren ikke kan være ansvarlig for, at de Kreaturer m. v., som lovlig holdes i Udmarken, ikke trænger ind i Indmarken. Naar Dyr er kommet ind i Indmarken, vil man som oftest ikke vide noget sikkert om Aarsagen hertil, om de f. Eks. er kommet gennem aabent Led eller over mangelfuldt Hegn, samt hvor Dyret kan være trængt ind maaske langt borte fra det Sted i Indmarken, hvor det træffes. Kun, hvor det oplyses, at Dyret er ulovligt, fordi det ikke har Ret til at græsse i Havgen, eller det er vanefuldt, og Ejeren ikke har truffet den i Anledning heraf nødvendige Foranstaltning, jfr. § 24, kan han være ansvarlig.

I ny § 25, 1. Stykke, tænkes navnlig paa det praktiske Tilfælde, at Dyrene kommer løse, fordi de er slet tøjrede, eller at de ligefrem slippes løse i Indmarken. Bødens Størrelse er fastsat, bl. a. under Hensyn til, at det kan være vanskeligt at paavise Skadens Omfang. Foruden de udtrykkelig nævnte Dyr tænkes navnlig paa Geder og Svin, som kan forvolde betydelig Skade, naar de kommer løs.

I ny § 25, 2. Stykke, tænkes paa de Tilfælde, at Gæs, Høns og Ænder kommer løse i den Del af Foraaret, da de kan gøre Skade.

Ny § 25, 3. Stk, indeholder Regler for forskellige Husdyr med Undtagelse af Høns og Ænder, der holdes løse paa Indmarken om „Vinteren" uden Hjemmel, jfr. § 26.

Til Nr. 20—22. Man har anset det for rigtigst, at den egentlige Fred-

ningstid paa Indmarken imod Fjerkræ (Høns og Ænder) regnes fra almindelig Saatid om Foraaret, den 14. April, til Høstens sædvanlige Afslutning den 25. Oktober, og finder det nødvendigt, at nævnte Fjerkræ i omhandlede Tidsrum som Regel holdes afgrænset paa vedkommende Enemærke.

Til Nr. 23, 25—30, 32, 36, 37, 40, 41, 45, 46 og 48. Foranlediget ved Pengenes faldne Værdi.

Til Nr. 24. Som Lovudkastets § 24 med fornøden Ændring.

Til Nr. 33. Jfr. Bemærk. til Nr. 19 og Lov for Færøerne Nr. 49 om Værn for Indmarken af 13. Februar 1922, § 4.

Til Nr. 35. Det er et rimeligt Krav, at Indsætteren ikke bebyrdes længere end nødvendigt med indsatte Dyr. Forbindelsen mellem Bygderne er blevet bedre og dermed ogsaa Efterretningernes Befordring, siden Landbokommissionen afgav sin Betænkning i 1911.

Til Nr. 36 og 37. Redaktionel Ændring.

Til Nr. 42. Da de Anliggender, som hører under Hegnsynsmænd ikke er kommunale, vil det formentlig være rigtigst ikke at henlægge Ansættelsen af Hegnsynsmændene til de kommunale Styrelser. Den henhøres formentlig naturligst under Sysselmanden.

Til Nr. 47. Betalingen for Hegnsynsmænds Forretninger er iøvrigt foreslaaet forhøjet. Det anses for rigtigst, at Hegnsynsmændene udfører det almindelige Syn om Foraaret gratis ligesom hidtil.

Til Nr. 53 og 54. Man kan ikke med Rette kræve, at Hegnsynsmændene skal staa i Forskud for Udgifter ved Istandsættelse af Hegn.

III. Ændringsforslag

til Udkast til

Lov for Færøerne om Grandestævne m. m.

Af et Flertal (Effersøe, Matras, Niclasen, Patursson, M. Samuelsen og Weihe).

Til § 1.

1. I Stk. 1, Punkt 3, udgaar i Linie 4—5: „Lov om Vands Benyttelse m. m. . . . . §§ 2 og 5" og sidste Linie, hvorhos der i Linie 5 efter „m. v. af" indsættes: „4. April 1928".

Til § 2.

2. Paragrafen udgaar.

Til § 4.

3. I Linie 1 udgaar „Ordentligt", hvorhos i Linie 3 udgaar „ordentligt".

4. I Linie 4—5 ændres „1. December" til „1. November".

5. I Linie 5 og 6 udgaar: „eller dog saa tidlig, at den har kunnet bekendtgøres efter Reglerne i § 5".

Til § 5.

6. I Stk. 1, Linie 2, udgaar „det ordentlige".

7. I Stk 1 affattes Punktum 2 saaledes: „Bekendtgørelsen skal mindst 4 Uger før Grandestævnet bringes til offentlig Kundskab overensstemmende med Lov for Færøerne Nr. 59 af 1. April 1912 om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne".

8. I Stk. 2, Linie 2, ændres „Landfogden" til „Godsbestyrelsen".

9. I Stk. 2, Linie 2, ændres „3 Uger" til „4 Uger".

10. I Stk. 3, Linie 1—2, udgaar „for saa vidt nogen Sag er anmeldt til Forhandling".

Til § 6.

11. Paragrafen udgaar.

Til § 7.

12. I Stedet for følgende Ord i Linie 5: „ved Mødets Slutning oplæses Protokollen, og efter at det oplæste er blevet godkendt, underskrives den af Sysselmanden med 2 af ham blandt de tilstedeværende tiltagne Vidner" sættes: „Sysselmanden antager 2 Vidner til at overvære Forhandlingerne og underskrive Protokollen. Det, der er tilført Protokollen med Hensyn til hver enkelt Sag, oplæses ved Afslutningen af Sagens Behandling. Ved Mødets Slutning oplæses desuden, hvad der iøvrigt er tilført Protokollen."

Til § 8.

13. Punkt d) udgaar.

Til § 10.

Af et Mindretal (Matras, Niclasen og Paturssen).

14. I Stedet for Ordene i Stk. 1 „ved Sagens første Behandling ..... hele Marketallet" sættes: „ , naar den vedtages af Flertallet af de mødende stemmeberettigedes Marketal."

15. Stykke 3 udgaar.

Af et Mindretal (Effersøe, M. Samuelsen og Weihe).

16. I sidste Stk., Linie 5, udgaar „ordentlige".

Til § 11.

Af Mindretallet under Nr. 14.

17. Paragrafen affattes saaledes: „Staar Stemmerne efter § 10 lige, kunne Parterne paa selve Grandestævnet fremsætte Krav om, at Sagen skal afgøres ved Voldgift."

Til § 12.

Af Mindretallet under Nr. 14.

18. Paragraffen affattes saaledes: „Er Voldgift forlangt i Følge § 11, vælger Parterne paa Grandestævnet hver sin Voldgiftsmand."

Af Flertallet under Nr. 1.

19. I Stk. 1, Linie 6, efter „Sognekommissionen" indsættes: „ , eller hvor en saadan ikke findes, Forstanderskabet."

Til § 15.
Af Flertallet under Nr. 1.
20. Paragrafen udgaar.

Til § 17.
Af Flertallet under Nr. 1.
21. I Stk. 1, Linie 3, rettes „af indtil 25 Kr." til „fra 5 til 25 Kr., i Gentagelsestilfælde fra 10 til 50 Kr."

Til § 18.
Af Flertallet under Nr. 1.
22. I Linie 3 rettes „Amtets Overpolitiret" til: „Underretten overensstemmende med Retsplejelovens § 962".

Til § 21.
Af Flertallet under Nr. 1.
23. I Paragrafens Slutning tilføjes „20. April 1926."

Til § 22.
Af Flertallet under Nr. 1.
24. I Linie 1 efter „den" indsættes „1. Juli 1931".

Bemærkninger
til foranførte Ændringsforslag.

Til Nr. 1. Der er ikke udkommet nogen Lov om Vands Benyttelse eller af Lagtinget vedtaget noget Forslag til Lov herom.

Til Nr. 2, 18 og 20. De omhandlede Forhold bør ordnes ved Lovgivning. Det vil navnlig kunne ske ved Havgeloven og Hegnsloven. Efterhaanden som Udviklingen er gaaet frem, er § 2 i Lov Nr. 56 af 1. April 1891 § 3, som altid har været omtvistet og i Praksis vanskelig at anvende, blevet overflødig.

Til Nr. 3, 6, 11 og 16. Der henvises til Lagtingstidende 1929, Bilag 11, Side 11, Bemærkninger af et Flertal til § 4.

Til Nr. 4. Den nugældende Regel om Anmeldelse inden 1. November synes mere hensigtsmæssig end 1. December.

Til Nr. 5. Der bør være et bestemt Tidspunkt for Anmeldelserne, og Fristen bør være tilstrækkelig, jfr. Nr. 4.

Til Nr. 7 og 9. Der henvises til den under Nr. 7 nævnte Lov. Fristen, 4 Uger, skønnes passende.

Til Nr 8, 10 og 12. Redaktionelle Ændringer.

Til Nr. 14 og 15. Der henvises til Lagtingstidenden 1929, Bilag 11, Side 12 og 13, Bemærkninger af et Mindretal til § 10.

Til Nr. 17 og 18. Der henvises til Lagtingstidenden 1929, Bilag 11, Side 13, Mindretallets Bemærkninger til §§ 11 og 12.

Til Nr. 21. Væsentlig af Hensyn til Pengenes faldne Værdi.

Til Nr. 22. Jfr. Retsplejeloven.

I Lagtingets Landboudvalg, d. 22. Septbr. 1930.

Effersøe. *Matras.* *Niclasen.* *Paturssøn.*

M. Samuelsen. *Weihe.* *Viðstein.*

A/S. „Føroyar Amtstidende"'s Bogtrykkeri, Thorshavn

Bilag 16.

Nevndarálit

í

Løgtingsmáli nr. 74—1930.

Sjúkrarhúsið í Hoydølum.

Sum vant á hvørjum ári hevur Løgtingið kosið nevnd at kanna eftir umsitan av bróstsjúkrarhúsinum í Hoydølum, og annars at koma fram við sínl ætlan um hvat ið kann tykjast hentast at seta fram til tingavgerðar hesum máli viðvíkjandi.

Nevndin hevur fingið gerðabók og annars øll fylgiskjøl flutt í hendi. Samaleiðis hevur nevndin fingið „Beretning om Færø Amts Tuberkuloses Sygehus' Virksomhed" fyri árið 1929 av lækna E. Lynge og „Økonomisk Oversigt" av bókahaldara Jacob Olsen. Annars liggur eisini frammi granskoðaður roknskapur og uppskot til fíggjarsamtykt, sum millumtinganevndin hevur samtykt á fundi hin 16. juli í h. á.

Nevndin hevur gjølla kannað eftir øllum hesum, hevur samráðst við lækna Lynga og verið uppi í Hoydølum; men hevur ongan affinning at gera.

Eftir øllum at døma tykist tað so, at hin fíggjarligi standurin á bróstsjúkrarhúsinum er við at batna sum árini líða, soleiðis at hjálparpeningurin Løgtingið má lata, minkar so við og við. Hetta kann einans gleða ein og hvønn tingmann, tá ið samstundis kann sigast, at miðað verður ímóti, at sjúklingarnir skulu hava tað so gott sum gjørligt, og roynt verður at finna góða og køna læknahjálp.

Millumtinganevndin hevur ætlað, at í komandi ári fer at fresta nakað av peningi til hin dagliga raksturin á bróstsjúkrahúsinum, og hevur í uppskoti til fíggjarsamtykt sett 3600 krónur sum hóskandi pening.

Nevndin mælir til, at Løgtingið góðkennir roknskapin og viðtekur uppskot til fíggjarsamtykt og loyvir sær at seta fram *uppskot I.*

Umframt tørvandi pening til hin dagliga raksturin, nýtist sjálvandi eisini annar peningur til umsitan á annan háit.

Tað hevur viljað so við, at millumtinganevndin í ymsum málum hevur hildið verið neyðugt at tiki støðu til spurningar, sum hava komið at kosta pening. Tó at so er, at ein millumtinganevnd eftir skipanin má haldast at hava ræði at vika seg út um tað, sum tingið viðtekur, heldur nevndin vera beint at eisini tingsins avgerð má falla um tílík mál.

Tað hevur ligið soleiðis fyri, at millumtinganevndin helt tað vera neyðugt at gera keypslag um teppir til hvíldarhøllinar. Fyri at teppini kundu koma til nýtslu á heystardegi, varð hildið neyðugt at vissa sær tey í góðari tí.

Nevndin er á einum máli um hetta og setur fram *uppskot II.*

Um trettandi í ár fekk millumtinganevndin bræv frá lækna Lynge um at norðasta hvíldarhøll var ónýtilig, og at saknið vildi vera ov stórt hjá sjúklingunum um hon ikki fekk skjóta áhót.

Kønir menn góvu eina prísætlan soleiðis, at um tækt varð við filti vildi kostnaðurin verið 430 krónur, men við galv. jarni 580 krónur; ásamt varð komi um tað dýrari tekjuna ið var hildin at vera tann nógv betra.

Nevndin má halda, at her er beint farið fram, og setur fram *uppskot III* til avgerðar.

Síðani hevur nevndin haft til viðgerðar ymisk onnur mál, ið greinliga skulu sigast frá og setast fram uppskot um.

Frá timbursmiði H. A. Djurhuus er í bræví dagsett 18—11—29 sagt frá at „altananir" á suðursíðini eru rotnir, og meinar hann at tað er hættisligt, um ov stór tyngd skuldi komið á teir.

Millumtinganevndin hevur í bræví av 21—11—29 biðið lækna Lynge at ansa eftir so einki óhappi verður vegna hesum breki.

Síðani tá hevur atgongan til „altanarnar" verið stongd; men fyri sjúklingarnar er tað stórt sakn.

Tess vegna hevur nevndin vent sær til Joh. Stephansson og H. A. Djurhuus, og biðið teir um at kanna eftir hesum og seta upp eina kostnaðarætlan.

Teir hava í bræví dagsett 25—9 sagt soleiðis frá, at um henda umvøling verður gjørd sum best við jarnbjálkum, so má tað ætlast at koma til at kosta 810 krónur. Verður alt tilfarið av timbri, eisini bjálkarnir, so vil tað koma at kosta 150 krónur minni.

Eftir telmum royndum ið gjørdar eru við træbjálkum vil nevndin mæla til, at taka tann dýrara kostnaðarætlanin við jarnbjálkum, tí hvaleyst verður prísmunurin aftur spardur í umsitanini.

Um hetta mál setur nevndin fram *uppskot IV.*

Eftir kostnaðarætlan av hrr. M. Winther-Lützen varð, eftir tingsamtyktini í fjør, játtað upp ímóti 620 krónur, ið kundi nýtast til umvølan av túninum eystanfyri fjósið og ánna vestanfyri, og har umframt til reinsan av dunnuhylinum.

Av besum peningi er einans nýttur góður helmingur. Atvoldin til hetta úrslit er tann, at Daniel Hoydal hevur sjálvur verið við í hesum arbeiði og tess vegna er peningur spardur.

Nevndin beldur tað vera hent, um avlopspeningurin o. u. 260 krónur verður nýttur til ymist, — umvalan av túni eystanfyri fjósi, vatnveiting til fjós og høsnarhús og avlopsveitingar, og loyvir sær at seta fram *uppskot V.*

Ífjør var til viðgerðar og varð samtykt at lata Dánjal Hoydal fáa framihjá 50 krónur fyri eykahjálp í hoyggingartíðini. Aftur í ár heitir D. Hoydal á nevndina um at fáa samsýning. Hann sigur frá, at eykahjálpin hevur verið meira í ár enn í fjør, serstakliga av teirri atvold, at hoymongdin er størri, og meinar ikki at kunna meta hesa hjálpina lægri enn til 60 krónur.

Nevndin heldur seg duga at ætla, at sjálvt um so er, at tænastugentarnar kunnu hava onkra løtu at vera til hjálpar í hoyggingartíðini, so má tað tó falla soleiðis at einstakur maður ikki kann makta einsamallur at bjarga undir tak ta hoymongd, sum krevist sum vetrafóður til 3 kýr, og gevur tí hesari áheitan viðmæli og setur fram *uppskot VI.*

Nevndin hevur heit á D. Hoydal um at kanna eftir, hvat neyðturvandi kann tykjast at seta til umvølan av girðingini. Eftir hansara ætlan er førvandi at nýta o. u. 100 krónur til umvølan fyri sunnan, frá Buðanesi vestureftir og o. u. 150 kr. vestanfyri frá Hoydalsá til sethúsini hjá Johs. Nolsøe.

At girðingin má haldast í góðum standi er eyðsæð, og setur tí nevndin *uppskot VII* fram.

Spurningurin um brunatrygging hevur verið til umhugsunar.

Sethús og úthúsini í Hoydølum eru metti til 200,000 krónur og í tryggingargjald verður árliga goldið 1000 krónur.

Millumtinganevndin hevur arbeitt við hetta mál, og vent sær til amtmansins og heitt á hann um at vera henni til hjálpar við at venda sær til øll tryggingarfeløg ið hava umboðsmenn í Føroyum, fyri frá teimum at kunna fáa billigastu bjóðing uppá tryggingina.

Nevndini kunnugt eru tað einans tveir umboðsmenn ið vilja vera við í hesari telving, nevniliga herr. Peter S. Hansen fyri „Forsikringsselskabet Nye Danske af 1864" og harr. Edw. Mitens fyri „Assurance-Compagniet Baltica". Teir hava 25. juli í ár fingið allar neyðturvuligar frágreiðingar frá millumtinganevndini. Frá øðrum umboðsmanninum er tilboð komið, men verður ikki upplatið fyrr enn hitt eisini liggur fyri.

Hetta árliga gjaldi 1000 krónur, heldur nevndin vera nóg so høgt, serstakliga nú sethúsið er jarnklætt, og nevndin er á einum máli um, at her má miðast móti at fáa gjaldið at minka.

Samanhangandi við hesum troðkar seg eisini fram spurningurin um sjálva virðismetanina. Hon var 1921 sett til 200,000 krónur. Sjálvt um so er at stórt umvølingararbeði er gjørt í tey liðnu árini, so má tó ætlast at beinast má vera at fáa eina nýggja virðisættlan, tí hon kann koma at bera tað við sær, at minka verður enn meira um tað árliga tryggingargjaldi.

Út frá hesum sýnishorni mælir nevndin til at spurningurin verður givin í hendur millumtinganevndarinnar, soleiðis at hon fær útvega nýggja virðisættlan av ognini í Hoydølum og tínæst tekur við lægsta boð um trygging. Um hetta mál setur nevndin fram *uppskot VIII.*

Løgtinglið hevur, sum árini hava liðið játta, stóran pening til umsitan av sjúkrarhúsinum í Hoydølum. Ímillum onnur arbeiðir har hava verið gjørd, hevur eisini verið lagt dent á at roynt so við og við at fingið gólvini løgd við linoleum.

Nevndin hevur havt hetta mál til umhugsunar, og er komin ásamt um í ár at koma við uppskoti um bøtingum av gólvinum í mathøllini í fyrsti hædd og í felagshøllini í aðri hædd; annað hvørt sum vant við góðum lenolium, ella við „Expanco" plátum.

Sjálvandi er kostnaðurin við lenoliumleggjan billigari enn „Expanco" pláturnar; men hetta seinast nevnda evni er meira varandi og haldgóðari og sigst at vera lagaligari til umvølingar enn lenollum.

Nevndin hevur loyvt sær í brævi av 26. sept. tó óheft, at útbjóða hetta tilætlaða arbeiði.

Frá Poul Isaksen er komið tilboð í tvíningum; lenolium lagt annað hvørt langs eftir ella tvørtirum stovugólvini. Bjóðingin ljóðar uppá 512 kr. 27 oyr lagt eftir longdini og 478 kr. 75 oyr lagt tvørturum.

Frá C. Holm Joensen er eisini send nevndini bjóðing uppá legging við tvílittum „Expanco plátum" kostnaðurin er settur til 665 kr.

Nevndin hevur samráðst um hesi tilboðini og er komin á samt um at seta uppskot fram um at gera eina royND við „Expanco plátum og mæla til at gólvini í miðstovunum verða løgd við hesum evni. Sí *uppskot IX.*

Húshaldskonan frúgvin Berg hevur verið sjúk síðani 9. mei, og eftir lækna Lynge's frásøgn, má ætlast at hon er vorðin fongd við sjúkuna í starvi sínum á bróstsjúkrarhúsinum, og hansara áskoðan er at frúgvin Berg ikki verður før fyri at røkja starv sítt longur á sjúkrarhúsinum. Tess vegna festi nevndin bráfengis hjálp frá 1. juli í ár.

Soleiðis sum skipanin er eftir samtyktum í 1929 skal millumtinganevndin taka sær av uppsøgn og festan av húshaldskonu og verður tí ikki sett fram uppskot um tað.

Men vegna tess at frúgvin Berg nú í mong ár hevur verið húshaldskona á sjúkrarhúsinum, og starvast har á besta hátt, vil nevndin mæla til at hon fær fulla løn til 1. mai 1931 og síðani hægstu eftirløn. Sí *uppskot X.*

Frá nevndini í tingmáli nr. 137:

Apotek í Klaksvík, er spurningur komin um tingmál nr. 163 „Víðkan av brostsjúkrarhúsinum í Hoydølum".

Nevndin hevur í álíti av 6 septbr. í ár sagt sína hugsan um spurningin og er áskoðan nevndarinnar viðlagt hesum máli

Síðani setur nevndin uppskot XI fram, um val av millumtinganevnd.

Uppskot.

I a. Løgtingið góðkennir roknskapin fyri 1929.
b. Eftir uppskoti til fíggjarsamtykt fyri bróstsjúkrarhúsið verður samtykt úr býtisgrunninum at lata upp í móti 3600 krónum.

II Løgtingið góðkennur at keypt eru 30 bvíldarhøllsteppur fyri 450 kr., og at hesin peningurin verður latin úr býtisgrunninum.

III Løgtingið góðkennir at norðasta hvíldarhøll hevur fingið neyðturvandi umvøling, og at hesin peningur 565 kr. 30 oyr verður latin úr býtisgrunninum.

IV Givið verður millumtinganevndini í hendi at fyrireika og hava umsjón við neyðturvandi umvøling av arbeiði av 2 „altanum" á sethúsinum í Hoydølum. Kostnaðurin er eftir ætlan av kønum monnum settur til 810 kr.

V Løgtingið játtar, at tann í álitinum nevndu avlopspeningur uppá 260 kr. verður nýttur til ymist umvalingsarbeiði av túni, í fjósi og høsnarhúsi, og at tað verður givið millumtinganevndini í hendi at skipa fyri hesum arbeiði.

VI Úr býtisgrunninum verða játtaðar 60 kr. sum samsýning til Daniel Hoydal fyri eykahjálp í hoyggingartíðini.

VII Til umvølan av girðingini verða játtaðar 250 kr., ið tiknar verða úr býtisgrunninum.

VIII Tað verður givið millumtinganevndini í hendi at útvega eina nýggja virðisætlan av ognini í Hoydølum og føra ráðagerð við felag ið hevur lægsta boð um trygging.

IX a. Givið verður millumtinganevndini í hendi at útvega gólvini í miðstovunum løgd við „Expanco" plátum.
b. Kostnaðurin ið er settur til 665 krónur verður at rinda úr býtisgrunninum.

X Løgtingið játtar frúnni Berg fulla løn til 1. mei 1931 og síðani hægstu eftirløn.

XI Løgtingið velur eina 3-manna millumtinganevnd, til eftir samtyktum í 1929 at skipa fyri sjúkrarhúsinum í Hoydølum, og á Ólavsøku 1931 at koma fram við frágreiðing og uppskotum.

Løgtingið, hin 1. oktbr. 1930.

Nyholm Debess. Fmd. *Joh. O. Joensen.* *M. Samuelsen.* *Johs. Simonsen.*

M. Viðstein.

A/S. „Føroya Amtstidende"'s Bogtrykkeri, Tórshavn.

Udvalgsbetænkning

1

Sagerne Nr. 206/1930, 7/1930, 8/1930, 155/1930, 120/1930.

(Sager vedrørende Færøernes Folkeskole.)

Til undertegnede Udvalg er henvist følgende Folkeskolen vedrørende Sager:

I. Nr. 206/1930: Betænkning fra et staaende Udvalg vedrørende Ændringer i forskellige Skoleforhold,
II. Nr. 7/1930: Angaaende Folkeskolens Undervisningssprog m. m.,
III. Nr. 8/1930: Angaaende Lærernes Kundskab i Færøsk Sprog,
IV. Nr. 155/1930: Andenlærernes Lønforhold,
V. Nr. 120/1930: Støtte til Ungdomsskoler og Aftenskoler.

Udvalget har fundet det mest praktisk at behandle samtlige disse Sager i én Betænkning, idet Udvalgets Indstilling for saa vidt den faar Tilslutning hos Tinget vil føre til Ændringer i kongelig Anordning af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne og i Folkeskolens Lønningslov.

Man vil nedenfor behandle Sagerne i den Orden, hvori de foran er opførte.

Ad. Nr. 206/1930:

Betænkning angaaende Ændringer i forskellige Skoleforhold.

Nærværende Udvalg kan i alt væsentlig tiltræde de Betragtninger, som det staaende Udvalg har fremsat i Betænkning af 1. Septbr. d. A. Om Skolekommissionernes Sammensætning henviser man til den afgivne særlige Betænkning med Forslag.

Udvalget henviser til Betænkning af 1. Septbr. 1930, navnlig forsaavidt angaar Redegørelsen for de Regler, der gælder for Folkeskolen paa Færøerne, og de Regler, der gælder for tilsvarende Skoler i det øvrige Kongerige, Island, Norge og Sverige.

Med Hensyn til de tilvejebragte Oplysninger om Skoleforhold udenfor Færøerne, bidsættes følgende:

I det øvrige Kongerige — bortset fra Ringkøbing og Ribe Amter — er Sommerferien 5 à 6 Uger og falder i Juli og August Maaneder.

I Ringkøbing og Ribe Amter har man en særlig Ordning. Der antager man om Vinteren saa mange Ekstralærere, at alle Børn kan undervises hver Dag, de yngste Klasser 26—27 Timer ugentlig, de ældre ca. 33 Timer. Om Sommeren gaar de ældre Børn i Reglen kun 1 Dag og de yngre 2 à 3 Dage i Skole. Den egentlige Ferietid er den samme som andetsteds.

Paa Island, hvor Børnene undervises af Hjemmene indtil 10 Aars Alderen, undervises der i de faste Børneskoler mindst 24 Uger aarligt, nogle Steder indtil 32 Uger aarligt. I Omrejseskolerne undervises Børnene 8—12 Uger. Lærerne faar en Løn for 6 Maaneders Undervisning, der nogenlunde svarer til Begyndelsesaarslønnen for de færøske Enelærere.

I Norge er Børnenes Sommerferie ikke lovfæstet. For de norske Byskolers Vedkommende udgør Sommerferien i Reglen 12 Uger, men kan forlænges til 16 Uger. For Skolerne paa Landet findes kun Forskrifter for det mindste Antal af aarlige Skoleuger.

Der kan saavel i By som paa Land oprettes Fortsættelsesskoler i Tilknytning til Folkeskolen.

Det fremgaar af de modtagne Oplysninger, at man andetsteds lægger Vægt paa at give Børnene en Sommerferie, der er længere end den, der i Øjeblikket hjemles i den for Færøerne gældende Skoleordning. Her paa Færøerne er der saa meget mere Grund til at skænke netop denne Side af Sagen Opmærksomhed, som Sommeren hos os er kort og de færøske Børn derfor faar for lidt Sol. Desuden kan det ikke bestrides, at de ældre Børn paa Grund af de særlige Erhvervsforhold maa deltage i forskelligt Arbejde om Sommeren, hvilket Arbejde som oftest kolliderer med Skoletiden.

Da det Arbejde, Børnene skal udføre udenfor Skolen som Regel foregaar i fri Luft mener Udvalget ikke at der i Almindelighed er Grund til at nære Ængstelse for, at dette Arbejde skal være Børnene til Skade.

Udvalget henleder Opmærksomheden paa Betydningen af, at Skolebørnene under Opvæksten faar al den friske Luft, som de kan faa. Dette vil bidrage væsentlig til deres legemlige Sundhed. Færøernes værste Sygdomsplage er for Tiden Tuberkulosen, og det viser sig, at den tager særlig haardt fat overfor Ungdommen. Det gælder derfor om, at styrke Børnenes Helbred, og et sundt Legeme er en vigtig Betingelse for, at Børneskolens øvrige Opgave kan naas.

Man maa ogsaa stræbe hen til at undgaa de for Skolen og Undervisningen saa demoraliserende Skoleforsømmelser, og det er en Kendsgerning, at Forsømmelser uden gyldig Forfald som Regel forekommer i Sommerhalvaaret.

Udvalget kan derfor ikke alene tiltræde, at Sommerferien forlænges som af det staaende Udvalg foreslaaet, men man ønsker at gaa noget videre. Udvalget mener, at den nuværende faste Ferie (28. Juli—31. August) bør forandres til 28. Juli—15. Septbr. Undervisningen i Resten af Juli Maaned og sidste Halvdel af Juni nedsættes til 2 Dage ugentlig medens Vinterundervisningen i Tiden 1. Novbr.—28. Febr. forøges med 1 Time daglig til 6 Lektioner.

Undervisningstimerne i sidste Halvdel af Juni Maaned og i Juli Maaned bør fortrinsvis benyttes til Hjemstavnslære, Svømning samt zoologiske og botaniske Iagttagelser.

Udvalget anser det for muligt, at man i adskillige Bygder, navnlig paa de Steder, hvor der til Folkeskolen er knyttet Real- eller Mellemskoleklasser, ikke vil finde det ønskeligt at indføre længere Sommerferie end den faste Ferie

28. Juli—15. Septbr. Hvor denne sidstnævnte Ordning ønskes af vedkommende Forstanderskab skal den med Skoledirektionens Samtykke kunne benyttes.

Udvalget skal under Hensyn til den forlængede Sommerferie foreslaa at det skal paahvile Lærerne som Pligt at holde Ungdomsskole og Aftenskole i Overensstemmelse med Lov af 19. Marts 1930, i Tiden fra 15. Oktober—15. Febr. 2 Gange 2 Timer ugentlig. — Medens Læreren er pligtig til at holde Aftenskole eller Ungdomsskole som ommeldt, er Deltagelsen fra Ungdommens Side en frivillig Sag. Udvalget regner dog med, at i Distrikter, hvor Læreren er interesseret, vil Tilslutningen blive almindelig fra Ungdommens Side, og skulde den af Udvalget foreslaaede Ordning medføre, at Børnene i Konfirmationsalderen ikke er naaet videre end nu, regner man dog med, at Ungdommen i 16—18 Aars Alderen ved Hjælp af Aftenskolerne har naaet et Standpunkt, som ligger langt højere end det nuværende.

Den af det staaende Udvalg foreslaaede Adgang til at indføre den vestjyske Skoleordning, naar Betingelserne er til Stede, mener nærværende Udvalg maa kunne bortfalde under Hensyn til, hvad der nedenfor foreslaas af Udvalget.

Det vil ogsaa være vanskeligt at fremskaffe de fornødne Lokaler m. m. til Raadighed. Der er indenfor Udvalget stor Sympati for den vestjyske Ordning, men man mener at burde tilraade at prøve det nu foreslaaede, som man er sikker paa kan gennemføres i Praksis.

Man tiltræder Antagelsen af Vikarer, hvis Arbejdsomraade fastsættes af Skoledirektionen efter Forhandling med vedkommende Forstanderskaber. Udvalget tiltræder det staaende Udvalgs Bemærkninger herom dog saaledes, at den Tid, hvor ingen Undervisning skal finde Sted bliver 15. Juni—15. Sept.

Iøvrigt henvises til nedenstaaende Forslag.

Ad. Nr. 7/1930:

Undervisningssproget i Folkeskolen paa Færøerne.

Udvalget har i denne Sag delt sig i forskellige Mindretal, idet det ikke har været muligt at naa til en fælles Indstilling.

Man er dog enedes om følgende indledende Bemærkninger:

Lagtinget vedtog i sin Samling 1929 ligesom i flere foregaaende Samlinger følgende: „Undervisningssproget er Børnenes Talesprog Færøsk. Ved Undervisning i Færøsk og Dansk lægges Vægt paa at Børnene opnaar Færdighed i Brugen af de to Sprog saavel i Læsning som i Tale og Skrift."

Udvalgets daværende Mindretal (Johan M. F. Poulsen og A. Samuelsen) henviste til deres Forslag 1928, der gik ud paa at fremskaffe forskellige Oplysninger vedrørende Forholdene ved Folkeskolen paa Færøerne, bl. a. anmodede man Undervisningsministeriet om gennem Skoledirektionen at tilvejebringe og vedlægge Sagen Erklæring fra Skoleinspektionen angaaende Tilstanden ved de forskellige Skoler.

a. Med Hensyn til andre obligatoriske Fag,

b. med Hensyn til hvilke Sprog Lærerne anvender som Undervisningssprog.

Dette Forslag har Ministeriet imødekommet og gennem Skoledirektionen tilvejebragt de af nævnte Mindretal ønskede Oplysninger, hvilket atter har resulteret i, at der ved Ministeriets Foranstaltning er blevet afholdt Prøver i færøske Folkeskoler rundt omkring i Sognene.

Resultatet af disse Prøver m. m. har Ministeriet forelagt Lagtinget i indeværende Samling med Anmodning om at tage Sagen op til fornyet Behandling.

Ministeriet henleder Opmærksomheden paa, at der tidligere saavel fra Sambandspartiets som Selvstyrepartiets Side har været gjort Forsøg paa gen-

nem Ændringsforslag at skabe Enighed om Spørgsmaalet vedrørende Undervisningssproget og man anmoder nu Lagtinget om at komme til Enighed om et Fællesforslag, som vil kunne paaregne Ministeriets Støtte. —

I den Sagen vedlagte Skrivelse af 19 Marts 1930 fra Undervisningsministeriet henledes Lagtingets Opmærksomhed paa Ministeriets Skrivelse af 26 August 1919, hvor forskellige Mangler ved det færøske Skolevæsen paavises.

Ministeriet anmoder Lagtinget om at fremkomme med Forslag til en Forbedring af Skolevæsenet og til et saadant Forslag tilsiger man Lagtinget Undervisningsministeriets interesserede Støtte.

Udvalget henviser med Hensyn til nysnævnte Punkt i Sagen til den under 1) behandlede Sag og til Sagen om Forbedring af Færøernes Seminarium. I sidstnævnte Sag har man faaet Bevilling til Ansættelse af en Seminarielærer, der ogsaa er tænkt som Lagtingets Raadgiver under Arbejdet for Skoleforholdenes Reformering, men denne Lærers Ansættelse allerede nu synes desværre at møde Modstand hos Ministeriet.

Om Sagen angaaende Undervisningssproget har Udvalget delt sig i tre Mindretal.

Et Mindretal (Johan Kallsoy og S. P. Zachariasen) skal henvise til, hvad der er sagt i en Række af Udvalgsbetænkninger (se Lagtingstidende 1910, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1928 og 1929) fra Selvstyrepartiet i denne Sag, hvori man har hævdet det som det eneste naturlige og undervisningsmæssigt forsvarlige, at Undervisningssproget i Skolerne er Børnenes Modersmaal, medens man har sat som Undervisningens Maal, at Børnene opnaar Færdighed i Brugen af de to Sprog, Færøsk og Dansk, saavel i Læsning som i Tale og Skrift.

Denne Udtalelse, som gentagne Gange er vedtaget af Lagtinget, har Sambandspartiet betegnet som tomme Ord for det danske Sprogs Vedkommende (se Lagtingstidende 1928, Side 12.

Af de Oplysninger, der er vedlagt i Sagen, dels fra Skoleinspektionen og dels Resultatet af de i Foraaret afholdte Prøver ved Skolerne her paa Øerne, fremgaar det, at Kundskaben i Dansk staar over Færøsk i alle Syslerne med Undtagelse af et eneste, hvor Dansk dog staar paa Højde med andre.

Resultatet af de afholdte Prøver er saaledes afgjort i Traad med hvad man fra vor Side har hævdet, og der synes ikke at være mindste Fare for, at Dansk tilsidesættes. Derimod var det ønskeligt fra vor Side, at Færøsk i det mindste stod paa Højde med Dansk.

Der er derfor ingen Anledning til for os at fravige vort hidtil indtagne Standpunkt med Hensyn til Undervisningssproget i de færøske Skoler; men for at imødegaa Ønsket om en Fællesindstilling fra Lagtinget, der gik ud paa at skabe Ro om dette Spørgsmaal, kunde man tænke sig at gaa saa vidt som at stryge den Del af § 7 hvad angaar Undervisningssproget, hvis man fra Lagtingets Side kunde enes om et Fællesforslag om, at der i den færøske Folkeskole ikke ansættes nogen Lærer (Lærerinde) medmindre de har bestaaet Eksamen i Færøsk.

Men da man i Udvalget ikke er kommet til Enighed om et saadant, henholder vi os til vort Forslag fra 1927.

Mindretallet (J. H. Poulsen) skal udtale følgende:

I Undervisningsministeriets Skrivelse af 19. Marts 1930 anføres det at Sambandspartiets Stilling ved Sagens Behandling i 1928 synes at have aabnet Muligheden for at der kan fremkomme et Fællesforslag, om hvilke hele Lagtinget kan samle sig; samtidig anmodes Lagtinget om at søge at komme til Enighed om et saadant Fællesforslag, der kan skabe Ro om dette Spørgs-

maal, og at et saadant Fællesforslag vil kunne paaregne Ministeriets Støtte.

Desværre synes der ikke i Udvalget at kunne opnaas Enighed om et saadant Fællesforslag, men jeg skal dog nagtet min Opfattelse af Undervisningssproget er uforandret, for eventuelt at kunne samle et betydeligt Antal af Tingets Medlemmer om et Fællesforslag, tillade mig at foreslaa, at den Del af § 7 i Skoleanordningen af 16. Januar 1912, der omhandler Undervisningssproget, bliver strøget. Man vil derved vende tilbage til den Tilstand, der var før nævnte Anordning traadte i Kraft. — Dette vil formentlig være en forsvarlig Løsning og forhaabentlig skabe den haardt tiltrængte Ro om Spørgsmaalet.

Mindretallet (**J. M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen**), der i Udvalget repræsenterer Sambandspartiets Anaknelser, maa udtale, at man vilde finde det meget ønskeligt om der om Undervisningssproget i Færøernes Folkeskole kunde opnaas Enighed indenfor Lagtinget og i det færøske Folk. Stiftingen indenfor Udvalget synes imidlertid ogsaa i Aar at være den, at der kun kan opnaas Enighed om et Forslag, der gaar ud paa at slette Dansk som Undervisningssprog og hertil kan Mindretallet ikke gaa for Enighedens Skyld.

Den Enighed, som tilvejebringes paa den Maade, vilde blive alt for dyrt købt. De Forslag, der foreligger fra de to andre Mindretal kan siges at være forskellige; men de kan ogsaa under en hvis Forudsætning komme ud paa et.

Selvstyrepartiets Forslag vil, hvis det gennemføres, gøre det ubevligt at benytte Rigssproget som Undervisningssprog. En saadan Ordning protesterer vi imod.

J. H. Poulsens Forslag overlader til Lærerne Spørgsmaalet om Undervisningssproget. Hvis J. H. Poulsen stiller sit Forslag ud fra den Forudsætning, at Lærerne vil benytte begge Sprogene, vil han formentlig kunne gaa med til det af os nedenfor stillede Forslag. Stiller han derimod Forslaget ud fra den Forudsætning at Lærerne kun vil bruge Færøsk som Undervisningssprog, er der i Praksis ikke nogen Forskel mellem hans og Selvstyrepartiets Forslag, end at en Lærer, der underviser paa Dansk, ikke vil kunne straffes efter hans Forslag, medens det kan ske efter Selvstyrepartiets Forslag. —

Nærværende Mindretal henviser til, hvad der fra Sambandspartiets Side gennem Aarene er udtalt i denne Sag, og dette skal derfor ikke gentages her. Vi ønsker at gøre alle de Indrømmelser til vore Modstanderes — ogsaa i denne Sag — som vi daglig kan forsvare.

Vi stiller derfor nedenstaaende Forslag, der bibeholder begge Sprogene som Undervisningssprog. Vort Forslag er den yderste Indrømmelse, vi kan gøre og under Hensyn til, at man fra særlig færøsk national Side tidligere har krævet, at Sprogene skal være ligeberettigede, skulde man have ventet, at Selvstyrepartiet med Glæde vilde have modtaget vort Forslag som Fællesforslag.

Med Styrke har Selvstyrepartiet tidligere hævdet, at Undervisningssproget i Dansktimerne skal være dansk, (Se Lagtingstidende 1910) og Mindretallet J. H. Poulsen har staaet sammen med Selvstyrepartiet om denne Opfattelse.

Endelig skal udtales, at det ikke er Sambandspartiet, som rejste det Spørgsmaal i Lagtinget, der førte til Sprogbestemmelsen i § 7, 4. Stk., i Anordningen af 16. Januar 1912.

Med Hensyn til de foreliggende Resultater af de afholdte Prøver ønsker nærværende Mindretal paa Foranledning, der dog ikke er givet af de andre Mindretal at udtale, at Undervisningsministeriet selvfølgelig har været berettiget til at foranledige disse afholdt. Vi mener at Prøverne maa gentages regelmæssigt nogle Gange, før man sikkert kan bygge paa Resultaterne, men

disse synes ellers at vise, at det ikke kan være Undervisningssproget alene, som der er noget i Vejen med.

Selv nogle af de Skoler, som i Strid med de gældende Bestemmelser bruger overvejende Færøsk eller kun Færøsk som Undervisningssprog, viser kun lidet tilfredsstillende Resultater. —

Ad. Sag Nr. 8/1930:

Lærernes Kundskab i færøsk Sprog.

Færø Amt har under 3. April d. A. tilstillet Lagtinget Undervisningsministeriets Skrivelse af 22. Marts s. A. om ovennævnte Sag til Erklæring. Endvidere fremsendes samme Ministeriums Skrivelse af 14. Marts d. A., ifølge hvilken der er indført frivillig Prøve i Færøsk.

I Skrivelse af 22. Marts gentager Ministeriet sin tidligere Udtalelse om, at man finder det selvfølgeligt at ingen ansættes i færøsk Lærerembede med Forpligtelse til at undervise i Færøsk med mindre vedkommende er i Stand til at give denne Undervisning. Men Ministeriet finder ikke tilstrækkelig Grund til at foreskrive, at overhovedet ingen Lærer ansættes i den offentlige Folkeskole som ikke har aflagt Prøve i Færøsk.

Endvidere udtaler Ministeriet at man for sit Vedkommende finder det meget betænkeligt at vedtage et Forslag, der forhindrer en færøsk Kommune i at indstille en dansk Lærer, der ikke vil eller kan aflægge Prøve i Færøsk, til Ansættelse.

Endelig udbeder Ministeriet sig en Udtalelse om hvorvidt det er Tanken at den foreslaede nye Regel ogsaa skal omfatte de Skoler, til hvilke der er knyttet højere Undervisning og hvorledes Lagtinget da mener, at der kan skaffes kvalificerede Lærere til saadanne Skoleafdelinger.

Udvalget har ikke kunnet enes om en Fællesindstilling i denne Sag. Mindretallet Kallsoy og Zachariasen fremsætter et positivt Forslag, medens de øvrige Udvalgsmedlemmer intet Forslag stiller. Mindretallet J. M. Fr. Poulsen og A Samuelsen redegør kort for sin Opfattelse nedenfor, medens Mindretallet J. H. Poulsen i Salen vil redegøre for sin Opfattelse.

Forinden at henvise til, hvad man fra Selvstyrepartiets Side har anført denne Sag vedrørende (Lagtingstidende 1928 1929), skal et Mindretal (Joh. Kallsoy, S. P. Zachariasen) tillade sig at fremkomme med følgende Bemærkninger til Undervisningsministeriets Skrivelse af 14. og 22. Marts 1930.

Med Hensyn til Ministeriets Godkendelse af Indførelse af frivillig Prøve i Færøsk, skal man udtale, at det allerede er en Indrømmelse til vort Standpunkt i nærværende Sag og det vil utvivlsomt betyde, at de fleste af de Lærere, som ønsker Ansættelse ved den færøske Folkeskole frivilligt vil underkaste sig denne Prøve i Erkendelse af, at de først da er fuldt kvalificerede til at optage Lærergerningen paa Færøerne, og os bekendt har allerede flere Lærere, der har faaet deres Uddannelse paa danske Seminarier, taget færøsk Prøve.

Men en frivillig færøsk Prøve for Lærere, der ansættes paa Færøerne er utilstrækkelig, idet navnlig de Lærere, der eventuelt vil unddrage sig en frivillig Prøve, antagelig mindst vil være egnede til at optage Lærergerningen i en færøsk Skole, og for dem er tvungen Prøve nødvendig.

Hvad angaar de færøske Kommuner, saa kan disse ikke være mindst interesseret i, at de Lærere, der ansættes, har den bedst mulige Uddannelse ogsaa hvad angaar Uddannelse i Færøsk, da man maa gaa ud fra, at en Lærers Tillægsprøve i Færøsk er et Plus til hans øvrige Kvalifikationer. Om en Lærer ikke vil eller kan underkaste sig en Prøve i Færøsk, maa man ganske se bort fra, da det først og fremmest er Hensynet til Skolens Tarv man maa tage i Betragtning.

Lagtinget vedtog i Tingsamlingen 1929, at efter 1. Januar 1931 kan der i den offentlige Skole ikke ansættes nogen, der ikke har bestaaet Eksamen i Færøsk; herimed har Tanken været at den foreslaaede ny Regel kun skulde omfatte Folkeskoleklasserne ogsaa ved de Skoler, hvortil der er benyttet højere Undervisning. Men det synes at skulle blive mere og mere nødvendigt, at ovenstaaende Regel ogsaa kommer til at omfatte den udvidede Folkeskole (Mellemskoleklasserne), da Færøsk ogsaa er obligatorisk Fag i disse Klasser, ligesom Undervisningssproget maa gaa efter de samme Principper, som man hævder, skal være gældende for de egentlige Folkeskoleklasser.

Mindretallet mener, at det ikke vil voldo Vanskelighed, at skaffe kvalificerede Lærere, der vil underkaste sig den foreslaaede Prøve i Færøsk, da der foruden de Seminarister, der udgaar fra Færøernes Seminarium, nede i Danmark bliver demitterede adskillige Færinger, der har Adgang til at underkaste sig de Prøver i fremmede Sprog, som er nødvendige for at opnaa Ansættelse ved den udvidede Folkeskole.

Ligeledes findes der ikke saa faa Færinger, der søger Uddannelse ved Universitetet i København med det Maal, der stiler mod Skolecombedseksamen.

Efter foreliggende Oplysninger er der ved Københavns Universitet i Efteraaret indskrevet 24 Studenter, hvoraf 5 stud. teol. og 8 stud. mag.

Mindretallet mener, at under Hensyn til dem, der har til Maal at faa Ansættelse ved den udvidede Folkeskole, at Bestemmelser om tvungen Prøve i Færøsk først skal træde i Kraft om et Par Aar.

Mindretallet Johan M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen skal i Overensstemmelse med sin Stilling i 1928 og 1929 udtale, at man ikke skønner at der er Grund til at foretage nogen Ændring i de gældende Bestemmelser.

Mindretallet kan ikke være med til at afskære den færøske Folkeskole fra de Lærerkræfter, man har Brug for selv om disse ikke maatte have uddannet sig ved Seminariet i Thorshavn eller taget særlig Prøve i færøsk Sprog og det saa meget mindre som det netop fra alle Sider erkendes at Læreruddannelsen er fyldigere ved Kongerigets andre Seminarier.

Mindretallet ønsker ikke at gøre Indgreb i den Indflydelse Kommunerne har med Hensyn til Folkeskolevæsenet ejheller berøve Skoledirektionen Adgang til at kalde de bedste Lærere til de færøske Kommuneskoler.

Mindretallet finder, at det af Hensyn til den ved flere Skoler ønskede højere Undervisning (Tverna, Vaag, Klaksvig) vil være aldeles forkasteligt for nærværende Tid at gennemføre den af Mindretallet Kalsoy og Zachariasen foreslaaede Ordning.

Ad. Nr. 155/1930:

Andenlærernes Lønforhold.

Færøernes Lærerforening har ved Skrivelse af 4. August d. A. ansøgt om, at Grundlønnen for de færøske Lærere, der er ansatte i Andenlærerembedet i Folkeskolen forhøjes fra 1200 Kr. aarlig til 1400 Kr. aarligt.

Undervisningsministeriet har som Svar paa Lagtingets Henvendelse af 1928 om Forbedring af Andenlærernes Lønforhold udtalt sin Beredvillighed til at overveje Grundlønnens Forhøjelse, hvis der maatte fremkomme Ansøgning herom.

Udvalget mener, at der er Grund til at imødekomme Andragendet. Den ansøgte Forhøjelse er beskeden. Hele Udvalget fremsætter Forslag om Forhøjelsen.

J. M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen udtaler, at man ikke ved at gaa med til Forhøjelsen, og derved reducere Forskellen mellem Førstelærerembederne og Andenlærerembedernes Lønning, vil føle sig forpligtet til at imøde-

komme et eventuelt Andragende fra Førstelærerne om en Forhøjelse af deres Grundløn for at den nuværende Forskel mellem Første- og Andenlærernes Grundløn kan bevares.

Ad. Nr. 120/1930:

Støtte til Ungdomsskoler og Aftenskoler.

Udvalget kan tiltræde det af det staaende Udvalg fremsatte Forslag til Gennemførelse af Loven om Tilskud fra Staten og Skolefondene til Ungdomsskoler og Aftenskoler. Som anført i nærværende Betænkning under en anden Sag lægger Udvalget megen Vægt paa Aftenskole Undervisningen, og ser i denne et vigtigt Middel til Højnelse af Folkeoplysningen.

Under Henvisning til foranstaaende stilles følgende Forslag:

A. Forslag

til kongelig Anordning om Ændring af kongelig Anordning af 16. Januar 1912 angaaende forskellige Forhold vedrørende Folkeskolen i Bygderne paa Færøerne.

1) Fra Udvalget:
I § 5 ændres Ordene „37" til „25".

2) a) Fra Mindretallet Kallsoy og Zachariasen:
§ 7, 4. Stk., affattes saaledes:
Undervisningssproget er Børnenes Talesprog Færøsk. Ved Undervisning i Færøsk og Dansk lægges Vægt paa, at Børnene opnaar Færdighed i Brugen af de to Sprog saavel i Læsning som i Tale og Skrift.

b) Mindretallet J. M. Fr. Poulsen og A. Samuelsen:
Der bør ved Undervisningen lægges Vægt paa, at Børnene, foruden at tilegne sig Lærestoffet, lære at forstaa og tale det danske Sprog, saa at de mundtlig kunne gøre Rede for det i hvert af Skolefagene lærte saavel paa Dansk som paa Færøsk. — Som Undervisningssprog skal baade Dansk og Færøsk benyttes.

c) Mindretallet Johan Henrik Poulsen:
Ved Undervisningen i Færøsk og Dansk bør der lægges Vægt paa, at Børnene opnaar Færdighed i Brugen af begge Sprog saavel i Læsning som i Tale og Skrift.

3) Fra Udvalget:
Til § 9 føjes:
Til Forbedring af Undervisningen paa Steder, hvor der kun er faa undervisningspligtige Børn, og til midlertidig Hjælp paa Steder, hvor Undervisningen ikke forekommer fuldt forsvarlig, kan der af Skoledirektionen antages indtil 10 Vandrelærere, hvis Arbejdsomraade fastsættes af Skoledirektionen efter Forhandling med vedkommende Forstanderskaber.
Vandrelærere antages for een Sæson ad Gangen og er ikke pensionsberettigede.

4) Fra Udvalget:
Til § 10 føjes som nyt 3. Stk.:
Skoledirektionen kan dog ansætte Personer, der har virket som Vandrelærere i mindst 5 Aar, uanset at vedkommende ikke er indstillet af Forstanderskabet.

5) Fra Mindretallet Kallsoy og Zachariasen:

Til § 10 føjes som nyt Stykke:

„Efter 1. Januar 1931 kan der i den offentlige Folkeskole ikke ansættes nogen, der ikke har bestaaet Eksamen i Færøsk.

Samme Bestemmelse omfatter ogsaa Mellem- og Realklasserne ved den udvidede Folkeskole fra 1. Januar 1933.

Saadan Eksamen skal til enhver Tid kunne tages ved Færøernes Lærerskole, naar nogen, som ellers maatte være kvalificeret til at blive Lærer ved Folkeskolen eller ved de til denne knyttede Mellem- og Realskoleafdelinger, maatte ønske det.

6) Fra Udvalget:

§ 13 affattes saaledes:

Om Lærernes Ret til at kræve Afsked med Pension og om deres Pligt til at søge Afsked gælder Bestemmelserne i Pensionsloven (Lov af 31. Marts 1928).

7) § 15 affattes saaledes:

Undervisningstiden, der nærmere fastsættes ved Skole- og Undervisningsplanen (§ 8), skal i Tiden fra 1. November til 28. Februar gennemgaaende være 6 Timer daglig og nedsættes i Tiden fra 15. Juni til 28. Juli til 2 Dage ugentlig.

Skoledirektionen kan dog efter Indstilling af vedkommende Forstanderskab for bestemte Skoler bestemme, at Undervisningstiden ikke nedsættes som i 1. Stk. omhandlet.

Lærerne (Lærerinderne) er pligtige at undervise indtil 36 Timer ugentlig i de sædvanlige Skolefag og til yderligere at give Undervisning i Gymnastik (Svømning) og Haandarbejde, dog saaledes, at det samlede pligtige Timetal ikke overskrider 42 Timer ugentlig. De er derhos pligtige at holde Ungdomsskole og Aftenskole i Tiden fra 1. Oktober til 15. Februar 2 Gange 2 Timer ugentlig i Overensstemmelse med Lov Nr. 84 af 19. Marts 1930 om Tilskud fra Staten og Skolefondene til Ungdomsskoler og Aftenskoler.

8) I § 16 ændres Ordene „31. August" til „15. September".

B. Forslag

til Lov om Tillæg til og Ændring i Lov af 12. Juni 1922 om Lønningsbestemmelser m. m. for Lærere og Lærerinder i Folkeskolen paa Færøerne.

Stk. 1.

I Lovens § 2, 1. Stk., ændres Ordene „1200 Kr." til „1400 Kr." og „2700 Kr." til „2900 Kr."

Stk. 2.

Der ydes de af Skoledirektionen antagne Vandrelærere et Honorar af 120 Kr. maanedlig i Tiden fra 15. September til 15. Juni.

Stk. 3.

Der tillægges, for vedkommende Kommunes Regning, Vandrelærerne frit Logis uden Kost.

Stk. 4.

Honoraret til Vandrelærere udredes med Halvdelen af Færø Amts Repartitionsfond og Halvdelen af Statskassen.

Stk. 5.

Den Statskassen og Amtsrepartitionsfonden paahvilende Andel af de nævnte Honorarer udbetales maanedlig forud forskudsvis af Amtsrepartitionsfonden. Statskassens Andel refunderes Fonden een Gang aarlig.

C. Forslag

til Bekendtgørelse om Gennemførelse paa Færøerne af Lov af 19. Marts 1930 om Tilskud fra Staten og Skolefondene til Ungdomsskoler og Aftenskoler.

Undervisningsministeren gør vitterligt:

I Medfør af den mig ved § 4 i Loven givne Bemyndigelse fastsætter jeg herved følgende Regler:

I § 1, Stk. 1, udgaar Ordene: „og vedkommende Skolefond".

I Stk. 3 indføjes efter „Dansk": „Færøsk".

I § 2 a) ændres „8 Elever" til „5 Elever".

§ 3, 1. Stk., affattes saaledes: „Det i § 1 nævnte Statstilskud udgør fra 1 Kr. til 1 Kr. 60 pr. Undervisningstime efter nærmere Bestemmelse i hvert enkelt Tilfælde og udbetales af Færøernes Jordebogskasse efter Anvisning af Skoledirektionen.

§ 3, Stk. 5 udgaar.

Lagtingets Skoleudvalg, Thorshavn, den 3. Oktober 1930.

Joh. M. Fr. Poulsen. *Johan H. Poulsen.* *A. Samuelsen.*
Formand.

Johan Kallsoy. *S. P. Zachariasen.*

A/S. „Færø Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Bilag 18.

Oversigt

over Resultatet af Lagtingets Afstemning ved 3. Behandling den 2. Oktbr. 1930 over

Landbokommissionens Udkast til Lov for Færøerne om Hegn og Markfred.

(Sag Nr. 42. II. 1930).

---

1. Følgende §§ blev vedtaget uændret, overensstemmende med Kommissionens Udkast:

§§ 1—7, 9—11, 14, 16—19, 21—22, 24, 26—28, 30, 33, 36—39, 42—43, 45—51 og 53.

2. I nedennævnte §§ vedtoges følgende Ændringer:

a. I § 8, sidste Linie, ændres „61" til „59".

b. I § 12, 2. Linie, ændres „Heste og Kvæg" til „Heste, Kvæg og Gæs".

c. § 18 affattes saaledes:

„Det er forbudt at benytte Pigtraad til Hegn paa saadan Maade, at Mennesker eller Dyr lettelig er udsatte for at lide Skade.

Overtrædelse af disse Bestemmelser straffes med Bøder."

d. Til § 15 føjes:

„Ethvert Led i Hegn om Indmarken skal være forsynet med forsvarligt Lukke og bortset fra Led, der er bestemt til at passeres af Køretøjer, indrettes saaledes, at det, hver Gang det aabnes, falder tilbage af sig selv, og at det, forsaavidt det findes i Hegn mod Hangen, aabnes ud imod denne."

e. I § 20, sidste Stk., Lin. 3, udgaar „ulovlig" og i samme Linie indskydes: „(jfr. § 23)".

f. I § 23, 2. Stk., ændres „20 Kr." til „50 Kr."

g. I § 25 ændres i 2. Stk. „40" til „60", „15" til „20", „5" til „10" og „3" til „5", og i sidste Stk. ændres „5" til „7", „1" til „2" og „25" til „40".

h. I § 29: I Stk. 1, Linie 4, ændres „20 Øre" til „40 Øre", i Stk. 1, Linie 7—8 ændres „dobbelt Skydsbetaling for" til „30 Øre pr. løbende km af", i Stk. 1, sidste Linie, ændres „12 Kr." til „24 Kr.", i Stk. 2 ændres „2 Kr." til „3 Kr.", i Stk. 4, Linie 2, ændres „eller paa anden paa Stedet brugelig Maade" til: „overensstemmende med Lov for Færøerne Nr. 59 af 1. April 1912 om Ophævelse af Kundgørelse ved Kirkestævne" og i Stk. 5 ændres „2 Kr." til „3 Kr."

i. Til § 81 føjes:

„Høns og Ænder, som i det i § 23 omhandlede Tidsrum trænger ind paa anden Mands Indmark, er paagældende Jordbruger berettiget til at optage og tilbageholde, indtil der af Ejeren er ydet ham en passende Godtgørelse for lidt Skade og den ved Optagelsen forbundne Ulejlighed, dog ikke mindre end 25 Øre for hvert Stykke Fjerkræ. Har Optagelsen af det skadegørende Fjerkræ ikke været mulig, skal den skadelidte være berettiget til at nedlægge det paa forsvarlig Maade.

Hvis det omhandlede Fjerkræ, tilhørende samme Ejer, er optaget 3 Gange i samme Aar i Henhold til Paragrafens næstsidste Stk., ifalder Ejeren derhos Bødestraf."

j. I § 32 ændres i Linie 4 „eller paa anden paa Stedet brugelig Maade" til „ , jfr. § 29, 4. Stk."

k. I § 34, Linie 2, ændres „14" til „8" og i Linie 3 „4 Uger" til „14 Dage".

l. I § 35, Stk. 2, Lin. 4 og 5, ændres „50 Øre" til „75 Øre".

m. I § 40 ændres i Stk. 1, Lin. 2, „50 Øre" til „1 Kr." og „4 Kr." til „6 Kr."

n. I § 41, Lin. 4, ændres „4 Kr." til „6 Kr."

o. I § 44 ændres: I Stk. 1, Lin. 3 og 8, Stk. 3, Lin. 2 og i Stk. 8, Linie 1 ændres „Forstanderskabet" samt i Stk. 2, Linie 5 „Sognekommissionen" til „Sysselmanden", i Stk. 3 ændres „50 Øre" til „1 Kr.", i Stk. 6, Linie 2 „1 Kr." til „2 Kr.", til Stk. 6 føjes: „For det sædvanlige Hegnefter-syn om Foraaret erlægges ingen Betaling" og i Stk. 7, Linie 3 ændres „10 Øre" til „20 Øre".

p. I § 52 i sidste Linie ændres „Amtets Overpolitiret" til „Underretten overensstemmende med Retsplejelovens § 962".

q. I § 54, Linie 3, indskydes efter „af" følgende: „20. August 1926", og i Linie 6 efter „af" indskydes: „31. Marts 1926".

r. I § 55 indskydes efter „6—20—4": „Lov for Færøerne Nr. 49 af 13. Februar 1922".

Lagtingets Formand, d. 4. Oktober 1930.

Oliver Effersøe.

A/S. „Faro Amtstidende"s Bogtrykkeri, Thorshavn.

Amtsfondspaaligningen for Aaret 1931.

Sognenes Navne		Folketal	Skatteindtægt		Efter Skatter indtægten (1/2)		I. H. t. Lagtingets Vedtagelse		Tilsammen	
			Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.	Kr.	Ø.
Viderø	Sogn . . .	487	150839	„	749	19	550	81	1300	00
Klaksvig	— . . .	1191	861650	„	4283	25	3416	75	7700	00
Fuglø	— . . .	233	68750	„	341	75	258	25	600	00
Svinø	— . . .	206	83250	„	413	25	236	75	650	00
Kunø	— . . .	184	50484	„	250	42	249	58	500	00
Husum	— . . .	196	65930	„	326	65	273	35	600	00
Mygledal	— . . .	138	48925	„	243	63	226	37	470	00
Fuglefjord	— . . .	738	336440	„	1669	20	1530	80	3200	00
Lervig	— . . .	459	136250	„	676	25	723	75	1400	00
Andefjord	— . . .	383	66250	„	329	25	451	75	781	00
Funding	— . . .	437	126250	„	626	25	673	75	1300	00
Næs	— . . .	1199	443959	„	2203	79	1796	21	4000	00
Gøte	— . . .	519	227331	„	1128	66	771	34	1900	00
Sjov	— . . .	815	373400	„	1853	00	543	00	2396	00
Ejde	— . . .	791	188150	„	933	75	966	25	1900	00
Kvivig	— . . .	487	131864	„	654	32	955	68	1610	00
Kollefjord	— . . .	374	123200	„	611	00	489	00	1100	00
Kvalvig	— . . .	402	101000	„	501	00	1364	00	1865	00
Haldersvig	— . . .	454	151470	„	752	35	347	65	1100	00
Saxen	— . . .	40	16150	„	79	75	90	25	170	00
Vestmanhavn	— . . .	736	456699	„	2266	50	1933	50	4200	00
Kirkebø	— . . .	122	45000	„	223	00	257	00	480	00
Hestø	— . . .	127	22600	„	112	00	248	00	360	00
Kalbak	— . . .	112	41519	„	205	59	214	41	420	00
Thvn.s udenb.	— . . .	318	136500	„	677	50	272	50	950	00
Nolsø	— . . .	275	89200	„	443	00	397	00	840	00
Midvaag	— . . .	628	145000	„	720	00	780	00	1500	00
Sandevaag	— . . .	548	152600	„	758	00	867	00	1625	00
Sørvaag	— . . .	707	188900	„	937	50	1062	50	2000	00
Bø	— . . .	111	30006	„	149	03	260	97	410	00
Myggenæs	— . . .	183	38900	„	193	50	356	50	550	00
Sand	— . . .	587	200025	„	992	13	1008	81	2000	94
Skopen	— . . .	382	69350	„	344	75	405	25	750	00
Skaalevig	— . . .	222	76675	„	380	37	339	63	720	00
Husevig	— . . .	235	61616	„	305	08	284	92	590	00
Skuø—Dimon	— . . .	163	49059	„	243	30	296	70	540	00
Kvalbø	— . . .	834	216285	„	1073	42	1226	58	2300	00
Porkere	— . . .	477	107950	„	535	75	914	25	1450	00
Hove	— . . .	189	72167	„	357	84	242	16	600	00
Famien	— . . .	226	63157	„	313	55	436	45	750	00
Sumbø	— . . .	593	170000	„	843	00	1277	00	2120	00
Vaag	— . . .	1147	845890	„	4204	45	3850	55	8055	00
Frodebø	— . . .	1790	751550	„	3734	75	6865	25	10600	00
Thorshavn Kommune		2896	2602150	„	12910	75	11839	25	24750	00
	Summa . . .		10384340	„	51551	47	51551	47	103102	94

Tingskjal 20.

I. Val av monnum til fólkatingsvalnevnd.

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.

Johan Danielsen, postmeistari, Tórshavn, Z. Heinesen, keypmaður, ibd., B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd., Poul Jensen, yvirlærari, ibd., Poul Johannesen. provisor, ibd., Nyholm Debess, rørleggjari, ibd., Peter Alberg, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.

Hans Jacob Poulsen, timburmaður, ibd., Trond Hansen, urtagarðsmaður, ibd., H. M. Jacobsen, kennari, ibd., J. Waagstein, kennari, ibd., Clement Clementsen, skipari, ibd., Richard Long, kennari, ibd., Johs. Simonsen, múrari, ibd.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastur limur.

Bernhard Magnussen, kennari, Kollafirði.

b. Tiltaksmaður.

Jacob O. Hansen, keypmaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastur limur.

Joen Poulsen, kennari, Strondum.

b. Tiltaksmaður.

Absalon Jacobsen, keypmaður, Skála.

D. Norðuroyar sýsla.

a. Fastur limur.

Peter Samuelsen, bakari, Klakksvík.

b. Tiltaksmaður.

Sofus Larsen, bakari, Klakksvík.

E. Vága sýsla.

a. Fastur limur.
Poul Joensen, kennari, Sandavági.

b. Tiltaksmaður.
Chr. J. Olsen, keypmaður, Sørvági.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastur limur.
Gunnar Winther, grannskoðari, Sandi.

b. Tiltaksmaður.
Edvard Hjalt, timburmaður, Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastur limur.
Johan Mortensen, bókhaldari, student, Tvøroyri.

b. Tiltaksmaður.
Joen Nolsøe, postassistent. Tvøroyri.

II. Val av monnum til løgtingsvalnevnd.

A. Suðurstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.
Johan Danielsen, postmeistari, Tórshavn, Z. Heinesen, keypmaður, ibd. B. A. Samuelsen, keypmaður, ibd.

b. Tiltaksmenn.
Poul Jensen, yvirlærari, Tórshavn, Nyholm Debess, rørleggjari ibd.

B. Norðstreymoyar prestagjald.

a. Fastir limir.
B. Magnussen, kennari, Kollafirði, Michel Samuelsen, fiskimaður, Haldorsvík, Niclas Jacobsen, kongsbóndi, Kvivík.

b. Tiltaksmenn.
Thomas H. S. Egholm, kongsbóndi, Kvalvík, Poul Olsen, keypmaður, Vestmanna.

C. Eysturoyar sýsla.

a. Fastir limir.
Joen Poulsen, kennari, Strondum, Ole Olsen, kongsbóndi, Lorvík, Johan Poulsen, kennari, Strondum.

b. Tiltaksmenn.
Niels Kruse. Eiði, Hans Johannesen, keypmaður, Funningi,

D. Norðuroya sýsla.

a. Fastir limir.
Olaf Olsen, keypmaður, Klakksvík, Absalon Matras, keypmaður, Kvannasundi, Alexander Enniberg, kennari, Klakksvík.

b. Tiltaksmenn.
S. M. Matras, Norðoyri, Debes Christiansen, Norðdepli.

E. Vága sýsla.

a. Fastir limir.
Niclas Rasmussen, keypmaður, Sørvágum, H. N. Niclasen, keypmaður, Miðvágum, Joen Ole Jacobsen, óðalsbóndi, Bø.

b. Tiltaksmenn.
Michel Danielsen á Ryggi, kennari, Bø, Th. J. Thomsen, fulltrúi, Sandavágum.

F. Sandoyar sýsla.

a. Fastir limir.
Gunnar Winther, grannskoðari, Sandi, Anthonius Sørensen, keypmaður, Húsavík, J. Kristen Joensen, keypmaður, Sandi.

b. Tiltaksmenn.
Edvard Hjalt, timburmaður, Sandi, Johan Olsen, smiður, Sandi.

G. Suðuroyar sýsla.

a. Fastir limir.
Peter Dahl keypmaður, jun., Vági, N. Djurhuus, kennari, Sumbæ, Joen Nolsøe, postassistent, Tvøroyri.

b. Tiltaksmenn.
Daniel Oliver Holm, keypmaður, Hvalbæ, Johan Thomsen, timburmaður Porkeri.

Edw. Mitens.

Gunnar Winther.

Regulativ

for

Vedligeholdelse af offentlige Veje paa Færøerne.

(Vedtaget af Lagtinget 6. Oktober 1930).

---

§ 1.

I Henhold til § 19 i Landkommunalloven af 28. Februar 1872 paahviler det Forstanderskaberne for Kommunens Regning at sørge for, at Veje og Broer forsvarligt vedligeholdes.

Inden hvert Aars 15. Juli indsender Forstanderskaberne til Lagtinget en Opgørelse over, hvad der i det forudgaaende Kalenderaar er anvendt af Penge eller Pligtarbejde til Vedligeholdelsen.

Lagtinget kan af økonomisk Fond yde Tilskud til en enkelt Kommune eller flere i Forening til Anskaffelse af Skærveknusere, andre større Vejredskaber og Tromler, naar saadant skønnes nødvendigt for at Kommunerne kan opfylde deres Vedligeholdelsespligt. — Tilskud kan ogsaa gives til Anskaffelse af Sneplove, hvor saadant skønnes nødvendigt.

§ 2.

I alle Kommuner, der gennemskæres af Landeveje (Statsveje), udføres det daglige Tilsyn af en af Forstanderskabet dertil antaget Vejmand. Hvor Forholdene gør det muligt, kan to eller flere Kommuner være fælles om en Vejmand.

Denne skal efterse Vejene saaledes, at han mindst een Gang ugentlig har befaret ethvert Stykke af alle Landeveje i Kommunen.

Ved Eftersynet paaser denne, at Vejene aldrig bliver gennemkørt, saaledes at det under Dæklaget liggende blødere Materiale (Muld eller blødt Ler) kommer op i Vejens Overflade.

Ved Eftersynet repareres Hjulspor og Huller.

Hvis Vejen trods det stadige Tilsyn bliver gennemkørt enkelte Steder, maa *alt det bløde Materiale* — Slam, Ler, o. s. v. — fjernes, og

Hullet maa fyldes med god Vejfyld, saasom skarpt Grus, Skærver eller smaa Sten. Store Sten maa kun anvendes som Bundlag.

Over Fyldet anbringes sædvanligt Dækmateriale, — Singels, Grus o. l.

§ 3.

Alle Grøfter ved Vejen maa oprenses saa ofte det er nødvendigt for at sikre uhindret Afløb til Stenkisterne under Vejen og mindst een Gang om Aaret.

Stenkisterne efterses paa lignende Maade, renses og repareres.

Hvor Grøftesider og Bund er bevokset, maa Grøfterne opstikkes.

§ 4.

Forstanderskabet sørger for, at der til Brug ved mindre Reparationer langs Vejen med passende Mellemrum findes henlagt Bunker af Vejmateriale, som Vejmanden kan tage af.

§ 5.

De Landeveje, der er anlagt som Grusveje uden Paklag af Sten og derfor ikke er tilstrækkelig modstandsdygtige overfor tungere Automobilkørsel, bør efterhaanden i Forbindelse med Foretagelse af Hovedreparationer af gennemkørte Vejstrækninger forsynes med et Paklag af Haandsten, der derefter dækkes med mindre Skærver (Singels) og Grus, saaledes at Vejbanen faar en jævn Overflade.

Vejbanen skal enten have Hældning indad til Vejgrøft eller have passende Oprunding, saaledes at Vandet ikke kan blive staaende paa Vejbanen, men straks løber af.

Hvis der ikke findes Vende- og Vigepladser i tilstrækkeligt Omfang, bør Kommunen efterhaanden indrette disse paa de af Amtet efter Forslag af den Tilsynsførende (jfr. § 10) fastsatte Steder.

§ 6.

Efter nærmere Anordning af Amtsingeniøren anbringes der af Kommunen Nummersten langs alle Landeveje for hver Kilometer, mærkede 1 km, 2 km o. s. v. Væltede eller fjernede Afvisersten bringes snarest paa Plads eller erstattes om fornødent med nye.

§ 7.

Broernes Jernrækværker maa efterses mindst een Gang aarligt og males i fornødent Omfang.

§ 8.

De offentlige Køreveje, der ikke er Landeveje (Statsveje), vedligeholdes af Kommunen. De for Landeveje foreskrevne Regler kommer til

Anvendelse med de fornødne Lempelser, saaledes at Reparationer og Tilsyn afpasses efter Vejens Brug.

§ 9.

Tilsynet med Landevejenes Vedligeholdelse føres paa Lagtingets Vegne af Amtsingeniøren eller en anden dertil af Lagtinget beskikket Tillidsmand.

Den Tilsynsførende befarer Landevejene 2 Gange om Aaret, nemlig i Marts—April og i Oktober—November Maaneder, og sender snarest muligt derefter Indberetning til Amtet angaaende Vejenes Tilstand, ledsaget af Forslag til Paalæg om Reparationer og øvrige Arbejder, som bør udføres, for at Vejene kan være i forsvarlig Stand.

Ved Befaringen skal den af Kommunen ansatte Vejmand være tilstede og samtidig afgive Forklaring om den Tilstand, hvori de andre offentlige Veje i Kommunen befinder sig.

Hvis Lagtingets Tilsynsførende efter den aflagte Forklaring, eller hvad der iøvrigt er ham bekendt om Forholdene, maa antage, at der findes Mangler ved disse andre offentlige Veje, synes disse samtidig.

I Indberetningen til Amtet refereres Vejmandens Forklaring, og hvad den Tilsynsførende derefter har foretaget.

§ 10.

Saafremt Forstanderskabet ikke inden en af Amtet fastsat Frist har udbedret de udsatte Mangler, kan Amtet paa Lagtingets Vegne lade disse udbedre for Kommunens Regning, jfr. § 19 i Landkommunalloven.

Meddelelse sendes herom til Lagtinget til Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt der i Anledning af Forsømmelsen skal gøres Ansvar gældende mod Forstanderskabets Medlemmer i Medfør af Landkommunallovens § 34.

§ 11.

De foran fastsatte Regler gør ingen Ændring i den Sysselmændene paahvilende Pligt til i Begyndelsen af Juli Maaned hvert Aar at sende Indberetning til Amtet om Tilstanden af Veje, Broer og Landingssteder i Sysselet. Disse Indberetninger forelægges Lagtinget samtidig med de i § 11 omhandlede Oplysninger og de af den Tilsynsførende afgivne Indberetninger.

§ 12.

Landevejene skal vedligeholdes saaledes, at de hele Aaret er farbare for Automobiler med den i Lovgivningen foreskrevne Maksimumsvægt.

For andre offentlige Veje og i ekstraordinære Tilfælde for Landevejenes Vedkommende kan Kommunerne ved Tøbrud i indtil 5 Dage ad Gangen fastsætte, at Automobilkørsel og anden Kørsel kun maa finde Sted med Post og Passagerer.

Lignende Bestemmelse kan træffes i Anledning af Hovedreparationer, men der bør stræbes hen til, at Passage kan ske ogsaa under Hovedreparationer.

Forstanderskabets Bestemmelser om midlertidig Vejlukning indberettes straks til Amtet, der kan ophæve Bestemmelserne. Lukningen bekendtgøres ved Forstanderskabets Foranstaltning ved Opslag i alle de Kommuner, der har Kørevej i Forbindelse med det lukkede Vejstykke.

§ 13.

Kommunerne er berettigede til, hvis Kørselen paa Landeveje hindres af Sne, at lade foretage Snekastning enten som Pligtarbejde eller for Kommunens Regning under Tilsyn af Vejmanden som Formand.

Hertil udfordres dog enstemmig Beslutning i Forstanderskabet.

§ 14.

Nærværende Regulativ træder i Kraft 1 Januar 1931 og forelægges til Revision for Lagtinget i dets Samling 1935.

Tingskjal 22.

I Medfør af den Amtet ved Lagtingsbeslutning af 8. September 1930 meddelte Bemyndigelse fastsættes herved i Henhold til Skatteloven af 12. Marts 1923 § 37 følgende Forhold mellem Paaligning af Kommuneskat efter Marketal og efter Formue og Lejlighed i Tidsrummet fra 1. Januar 1931 til 31. Decemaer 1933:

Sogn:	Efter Marketal:	Efter Formue og Lejlighed:
Fuglø	1/20	19/20
Svinø	1/20	19/20
Viderø	1/20	19/20
Klaksvig	1/50	49/50
Kunø	1/12	11/12
Mygledal	1/12	11/12
Husum	1/12	11/12
Andefjord	1/10	9/10
Fuglefjord	1/20	19/20
Lervig	1/25	24/25
Gøte	1/20	19/20
Næs	1/16	15/16
Sjov	1/20	19/20
Ejde	1/10	9/10
Funding	1/30	29/30
Haldersvig	1/10	9/10
Saxen	1/10	9/10
Vestmanhavn	1/50	49/50
Kvalvig	1/10	9/10
Kvivig	1/12	11/12
Kollefjord	1/12	11/12
Nolsø	1/12	11/12
Thorshavn udenbys	1/10	9/10
Kalbak	1/10	9/10
Kirkebø	1/10	9/10
Hestø—Kolter	1/10	9/10
Sandevaag	1/20	19/20
Midvaag	1/15	14/15
Sørvaag	1/15	14/15
Bø	1/20	19/20
Myggenæs	1/20	19/20
Sand	1/20	19/20
Skopen	1/10	9/10
Skaalevig	1/15	14/15

Sogn:	Efter Marketal:	Efter Formue og Lejlighed:
Husevig	1/10	9/10
Skuø	1/10	9/10
Kvalbø	1/25	24/25
Frodebø	1/50	49/50
Famien	1/10	9/10
Hove	1/10	9/10
Porkere	1/15	14/15
Vaag	1/35	34/35
Sumbø	7/100	93/100

Færø Amt, den 22. December 1930.

Ringberg.

Til

Samtlige Forstanderskaber.

, og er tað ofta ógvuliga trupult og seinført at koma fram hendan in. Ein tílík beinleiðis linja Svínáir—Eiði er nú roknað at kosta okkurt 3500 kr., meðan hon í 1928 varð mett til 5400 kr.

Eftir uppskot av telefonstjóra Jacobsen samtykti tingið í 1928,

at nýggjur kaðal skuldi leggjast um «Streymin»,
at dubultlinjan Hvalvík—Langasand skuldi leingjast til Víkar.

Av tí, at nýtslan av telefonini ikki er serliga stór í hesum dum, helt nevndin vera beinast — fyri fyrst — at gera eina roynd hesi samtykt. Vísti tað seg so, at hetta ikki varð til nóg miklan fyri telefonsambandið við Eiði, kundi spurningurin um beinleiðis band verða uppaftur tikin. Málið um beinleiðis telefonsamband við s bygd er í ár uppaftur tikið av tingmanninum J. J. Weihe, vegna tess, at løgtingssamtyktin frá 1928 ikki er komin í gildi enn, ir nevndin framvegis vera beinast at gera eina roynd við samtyktini 1928, áðrenn farið verið undir eina beinleiðis linju.

Uppskot.

Givið verður telefonstjóranum saman við millumtinganevndini í hendi at greiða fyri, at tingsamtyktin frá 1928 hesum máli viðvíkjandi sum skjótast verður fylgd.

Samtykt við 14 atkvøðum.

Álit frá telefonnevndini.

Da Store Nordiske Telegrafselskab i sin Tid byggede den traad- Telegrafstation i Thorshavn blev der af Hensyn til eventuelle frem- Udvidelser af Stationen paalagt et stort Antal af de op til Telegraf- nen grænsende Parceller Servitutter med Hensyn til Bebyggelse.

Hvilke disse Parceller ere, og hvorledes de ligge i Forhold til Telegrafstationen, fremgaar af et over den paagældende Del af havn udarbejdet og Sagen vedlagt Kort.

Af en Sagen vedlagt

Et andet Mindretal (A. Samuelsen og Winther) mener, at det vil være rigtigt i Lighed med, hvad der er sket paa Island, at ændre Konkursloven saaledes, at der kan gives Pant til Bank eller Sparekasse i vedkommende Fartøjs Fangst som Sikkerhed for Laan, der maatte blive optaget til Udrustning. Dette vil kunne faa Betydning derved, at der lettere kan skaffes den nødvendige Kredit i forskellige Tilfælde til Fiskeriets Fremme. Dels vil det have Betydning for Udrustningen om Foraret og dels vil det have stor Betydning derved, at man letterere vil være i Stand til at forarbejde Fangsten og opnaa fordelagtigere Salg, medens de paagældende nu ofte er nødt til at sælge Saltfisken for at skaffe Kapital. Angaaende de Fordele, som vil opnaas ved Lovændringen, henviser man iøvrigt til Erklæringen fra Føroya Fiskimannafelag. — Føroya Banki mener, at det er tvivlsomt, om den paatænkte Ordning vil virke heldigt, og det er selvfølgelig en Forudsætning for, at Ordningen kan virke tilfredsstillende, at der findes en Laaneinstitution, som vil yde tilstrækkeligt Laan mod den omtalte Sikkerhed.

Det er efter det foreliggende tvivlsomt, om Føroya Banki vil yde Ladanne Laan, som tilsigtes, og man mener, at det derfor er nødvendigt at udsætte Sagen, for at der kan skaffes større Klarhed om, hvorvidt der er eller kan skaffes Pengeinstitutioner, der vil yde de omtalte Laan.

Forslag.

Sagen udsættes til næste Aar.

Samtykt við 18 atkvøðum.

Broytan av rættargongdslógini.

Álit frá ymsamálanevndini.

Eftir rættargongdslógini hava einans sakførarir rætt til í Danmørk at tinna sakføraryrki. Teir noyðast til fyrst at taka juridisk prógv og so arbeiða sum fulltrúar í 3 ár og fáa sakførarbrøv [illegible]

Forslag til Lov
vedrørende Udarbejdelse af nye Skøde- og Panteregistre paa Færøerne.

§ 1.

Indtil 1. Januar 1936 bortfalder alle Retsgebyrer i Sager, der paa Færøerne anlægges til Erhvervelse af Ejendomsdom.

§ 2.

Indtil 1. Januar 1936 bortfalder alle Gebyrer for Tinglæsning af Dokumenter, hvorved berigtiges Adkomst til Jord, med Hensyn til hvilken der i Sorenskriveriets Jordfortegnelse ved denne Lovs Ikrafttræden indtegnede Adkomst ikke stemmede med de paa nævnte Tid bestaaende rette Ejendomsforhold, eller med Hensyn til hvilken Jordfortegnelsen paa nævnte Tid manglede Angivelse af tinglæst Adkomst.

§ 3.

Denne Lov træder i Kraft 1. Januar 1931.

Samtykt við 20 atkvøðum.

Átala av ófriðinum á Ólavsøku.

Álit frá serstakari nevnd

(Effersøe, Mitens, Patursson, J. H. Poulsen, A. Samuelsen).

Sí **skjal nr. 10.**

Uppskot meirilutans varð samtykt við 14 atkvøðum (sambandskurin, javnaðarflokkurin og Mitens). Nei atkvøddu hinir 9.

ores for at forbedre Forholdene, bør gaa i Retning af at give en fyl-
gere Undervisning i Folkeskoleklasserne fremfor at søge indført Eksa-
ensklasser.

Med Hensyn til Klaksvig Skole finder man særlig Anledning til fremhæve, at netop denne Skole — efter Resultatet af den nylig af-
oldte Prøve — ikke stod paa et tilfredsstillende Standpunkt, og at det
erfor maa synes tvivlsomt, om netop denne Skole kan danne Grundlag
or en udvidet Undervisning.

Paa Færøerne, hvor Bebyggelsen er forholdsvis spredt, bør man
om anført efter Ministeriets Mening koncentrere sig om den almindelige
olkeskoleundervisning i Bygderne og samle den videregaaende Under-
isning i Thorshavn, og Ministeriet ser derfor med Sympati paa Planen
m Oprettelse af en Kostskoleafdeling ved Mellem- og Realskolen i
'horshavn, selvom der ikke kan oprettes et Gymnasium i Thorshavn,
aledes at der i videst muligt Omfang aabnes Adgang til at søge denne
kole for de i Bygderne hjemmehørende Børn, der egner sig til at faa
n videregaaende Undervisning end den, der gives i Bygdeskolerne.

Man vil i saa Henseende være villig til at søge en Bevilling til,
t de fornødne Planer til de nye Bygninger, som en saadan Udvidelse af
en nuværende Mellem- og Realskole i Thorshavn maatte medføre, kan
darbejdes paa Statens Bekostning, men maa, forinden videre foretages i
en Anledning anmode Skoledirektionen om at ville fremsende Planer og
nit over Skolens nuværende Bygninger med Situationsplan, visende Sko-
ens Beliggenhed og det til denne hørende Areal, samt Angivelse af, hvor
nange Kostelever Afdelingen skulde optage, ved en saadan Nybygning
naatte der tillige tages Hensyn til de Lokalekrav, som en Nyordning af
eminariet vilde kræve, og ogsaa herom ønsker man en Udtalelse fra
Direktionen.

Med Hensyn til de foreliggende Forslag fra Forstanderskaberne
or Klaksvig og Vaag Sognes Kommuner skal man herefter bemærke
ølgende.

Da Sagen for Klaksvig Skoles Vedkommende er kommet saa
angt frem, vil Ministeriet efter Omstændighederne — tiltrods for de
ovenfor anførte Betænkeligheder ved, at netop Klaksvig Skole tager en
aadan Opgave op — ikke modsætte sig, at der forsøgsvis oprettes to
Fortsættelsesklasser ved Skolen med det Formaal, at Børnene fra disse
kal kunne optages i 3. Mellemskoleklasse ved Mellem- og Realskolen i
Thorshavn, saafremt de bestaar Optagelsesprøven til denne, det maa i saa
Henseende anses for nødvendigt, at der tilvejebringes den størst mulige
Overensstemmelse i Læseplan og Undervisning ved Klasserne i Klaksvig
Skole og de tilsvarende Mellemskoleklasser ved Skolen i Thorshavn, og
da Overgangen ved Begyndelsen af 3. Mellemskoleklasse skolemæssigt
ubetinget vil være at foretrække fremfor Overgangen et Aar senere, fin-

ɔerne udstedt Forbud mod Salg af Skydevaaben m. v., hvilken Sag har ræret gjort til Genstand for en Forespørgsel i Færøernes Lagting i den i 1929 afholdte ordentlige Samling. Tinget har i Anledning af den paa-gældende Sag vedtaget et Forslag, hvori det blandt andet udtales, at Tin-get maa anse sig berettiget til hos offentlige Myndigheder at forlange alle Oplysninger, der er nødvendige til Behandling af de Tinget foreligende Sager, eventuelt saaledes, at visse Oplysninger om fornødent gives under fortrolig Form.

Foranlediget heraf skal man, idet man tilbagesender Sagens Akter, meddele, at Justitsministeriet med Amtet er enigt i, at Lagtinget ikke har nogen ubetinget Ret til at kræve alle Oplysninger, der foreligger for Em-bedsmænd, men at disse paa den anden Side bør give de af Lagtinget ønskede Oplysninger, naar dette ikke krænker berettigede Interesser, være sig for private eller for Statsmyndighederne.

Ad. Rætturin at bróta kol og leir í Suðuroy.

Bræv dómsmálaráðharrans 7. mars 1930.

Ved kgl. Koncessioner af 4. August 1894 blev der meddelt Frø-ken Kirstin v. Post Ret til at bryde Kul, Kobber, Jernsten og ildfast Ler paa Suderø blandt Færøerne. Koncessionerne blev af Frøken v. Post overdraget til et fransk Selskab, la Société Minière des Iles Féroe, jfr. Tillægskoncession af 18. December 1896. Dette Selskab indgik i 1895 og 1901 Kontrakter med samtlige Odelsejere og Kongsbønder i Bygderne paa Suderø, hvorefter de paagældende for et Tidsrum af 99 Aar bort-ejede alle de dem tilkommende Rettigheder til Brydning af Kul m. v. paa Suderø til Selskabet.

I den i 1929 afholdte ordentlige Samling har Færøernes Lagting paa Foranledning af en Henvendelse fra Arbejderforeningen «Enigheden», Tveraa, Færøerne, vedtaget at forespørge Justitsministeriet, om de i nævnte Kontrakter omhandlede Rettigheder nu er faldet tilbage til Grundejerne, det Selskabet efter at Koncessionerne ved kgl. Resolution af 31. August 1901 paany var sat i Kraft paa visse nærmere angivne Vilkaar, paa Grund af økonomiske Vanskeligheder maatte standse Arbejderne et Par Aar senere.

Foranlediget heraf skal man meddele, at Koncessionerne er bort-faldet allerede fordi de tidsmæssige Betingelser for deres Udnyttelse ikke er overholdt af Selskabet, men at Spørgsmaalet om, hvorvidt de i Kon-trakterne af 1895 og 1901 omhandlede Rettigheder er faldet tilbage til Grundejerne, henhører under Domstolenes Afgørelse. Det tilføjes, at efter Justitsministeriets Formening kan det franske Selskabs Ret kun bort-